Stadsfullmäktiges
i
Karlstad
Handlingar
år
1916

Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige var från 1863 till och med 1970 det högsta beslutande valda organet i en stad i Sverige. Vid kommunreformen 1971 ersattes stadsfullmäktige i likhet med motsvarande organ i tidigare landskommuner och köpingar, kommunalfullmäktige, av kommunfullmäktige.

Stadsfullmäktige huvudsakliga uppgift är att fatta beslut och fatta politiska beslut för kommunen. Stadsfullmäktige representerar medborgarna och väljs genom allmänna val vart fjärde år.

De viktigaste funktionerna och uppgifterna för stadsfullmäktige inkluderar:

1. Budget och ekonomi: Stadsfullmäktige ansvarar för att fastställa kommunens budget och besluta om kommunens ekonomi, inklusive skatter och avgifter.
2. Politiska beslut: Stadsfullmäktige fattar beslut om viktiga politiska frågor som påverkar kommunen och dess invånare. Det kan handla om allt från skolpolitik och hälso- och sjukvård till stadsplanering och miljöfrågor.
3. Tillsättning av nämnder och styrelser: Stadsfullmäktige tillsätter vanligtvis olika nämnder och styrelser som ansvarar för specifika områden som utbildning, socialtjänst, kultur och teknik. Dessa nämnder är ansvariga för att genomföra beslut och arbeta med att förvalta kommunens verksamheter inom deras respektive områden.
4. Kontroll och granskning: Stadsfullmäktige har en övervakande funktion och ska se till att kommunens förvaltning agerar i enlighet med de politiska beslut som har fattats och att kommunens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt.
5. Representation av medborgarna: Stadsfullmäktige fungerar som en plattform där medborgarna kan få sina röster hörda genom sina valda representanter. Fullmäktigeledamöterna är förtroendevalda som ska företräda medborgarnas intressen och agera på deras vägnar.

Det är viktigt att notera att exakta befogenheter och ansvarsområden för stadsfullmäktige kan variera något beroende på kommunens storlek och lokala regleringar. Men i allmänhet har stadsfullmäktige en central roll som den högsta beslutande församlingen i en kommun.

Publicering

Karlstads Kommunarkiv har beslutat (2023) att digitalisera och publicera en del av stadens fullmäktige- protokoll/handlingar. Publiceringen sker som sökbara pdf-filer.

Dessa görs tillgängliga i kommunarkivets album hos **wermlandsbilder.se**. Filerna är fritt tillgängliga och går att ladda ner.

Protokollen är en utmärkt lokalhistorisk källa. Långt in på 1900-talet beslutade fullmäktige i så pass ”små” ärenden att dess protokoll är en ren guldgruva för lokalhistoriker.

20230731/cjk

REGISTER

till

Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar

år 1916.

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
A.				
Allmänna läroverkets byggnadsfond, revisionsberättelse ang.	57	16/3	—	—
Amorteringslån:				
ang. upptagande av till täckande av stadens svävande skuld	88	20/4	5	21
Kungl. Majt:s brev ang. tillstånd till lånets upptagande	152	28/9	—	—
ang. upptagande av till byggnadsverksamhetens befrämjande	137	15/6	8	82
Kungl. Maj:ts brev ang. tillstånd därtill	186	16/11	—	—
bestämmelser ang. användningen av sistnämnda lån	238	30/12	14	38
Annonser, se Kallelser.				
Anslag över stat för år 1916:				
till vissa av stadens delegationer	196	16/11	12	29
till fattigvårdsstyrelsen	212	21/12	13	25
Arbetsstugan, ang. anslag till	173	19/10	11	13
Avloppsverket, ang. utvidgningar m. m. vid	230	21/12	13	76
B.				
Barnhemmet, ang. anslag till	176	19/10	11	24
Barnkrubborna, ang. anslag till	214	21/12	13	34
Beredningsutskottet:				
val av ledamöter i	9	3/1	—	—
val av suppleanter i	10	3/1	—	—
anmälan ang. val av ordförande och v. ordförande i	13	20/1	—	—
Bergerska donationsfonden. ang. utdelning av räntan å	19	20/1	1	7
Bostadsbristen, ang. åtgärder till avhjälpande av	137	15/6	8	82

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Brandkåren:				
ang. inköp av hästar åt	107	18/5	6	22
ang. ökning av fasta brandkåren	107	18/5	6	22
ang. förbättrade allarmanordningar till	108	18/5	6	29
ang. upprättande av en 2:a reservkår till	120	15/6	8	1
ang. höjning av gasanslaget till manskapet och inledande av elektriskt ljus i manskapslägenheterna	231	21/12	13	77
Brandordningen, ang. ändring av	63	16/3	—	—
Brandstyrelsen:				
anmälan ang. val av ordförande och v. ordförande i	13	20/1	—	—
ang. tilläggsanslag för år 1915	64	16/3	4	1
ang. anslag för avslutande av 1915 års räkenskaper	126	15/6	8	57
Brandväsendet, berättelse ang.	94	18/5	7	1
Bron över västra Klarälvsgrenen, ang. underhållet å	128	15/6	8	60
Brännvinshandeln:				
ang. rätt till under år 1917	33	17/2	2	4
K. Befhdes beslut ang. upphörande av viss inskränkning i	96	18/5	—	
yttrande över anbud å övertagande av	172	19/10	11	11
Byggnader, stadens, ang. underhåll å	220	21/12	13	46
Byggnadsbestämmelser för stadsdelen Klara, principuttalande ang.	123	15/6	8	34
Byggnadsnämnden, anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	13	20/1	—	—
Byggnadsverksamhetens befrämjande, ang. åtgärder för	186	16/11	—	—

D.

Dammsugningsapparat, ang. anskaffande av för fattigvårdsinrättningens behov	135	15/6	8	76
Dispensärstyrelsen, anmälan ang. val av ordförande och v. ordförande i	59	16/3	—	—
Domkyrkoplanen, ang. fastställande av gränslinjerna för	106	18/5	6	21
Donation, anmälan ang. testamentarisk sådan av handlanden O. E. Rune	117	15/6	—	—
Donationsjord:				
ang. tillstånd att sälja å Orrholmen belägen	77	20/4	—	—

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
ang. tillstånd att sälja i Viken och Berget belägen	102	18/5	6	9
Droskstation i Haga, ang. anordnande av	170	19/10	11	3
Drätselkammaren:				
anmälan ang. val av ordförande och v. ordförande i	13	20/1	—	—
ang. ändring i reglementet för	63	16/3	—	—
ang. anställande av en ordinarie bokhållare hos	216	21/12	13	36
ang. löneförhöjning åt sekreteraren hos	221	21/12	13	50
Dyrtidshjälp till mindre bemedlade, ang. anslag till	162	28/9	10	26
Dyrtidstillägg ang.:				
åt vissa lärarinnor vid flickskolan	65	16/3	4	3
åt stadens arbetare, polis- och badhuspersonalen	70	16/3	4	17
åt vissa i stadens tjänst anställda personer	138	15/6	8	94
åt saluhallens hallmästare	139	15/6	8	96
åt vaktmästaren vid flickskolan	140	15/6	8	97
åt lärarinnorna vid flickskolan	199	16/11	12	38
E.				
Elektricitetsverket:				
ang. förstärkning av ackumulatorbatteriet	109	18/5	6	35
ang. avskrivning å inventarier	194	16/11	12	25
redogörelse för år 1915	207	21/12	14	1
ang. anslag för utredningsarbeten	224	21/12	13	63
ang. anskaffande av spånugn för ångcentralen	224	21/12	13	63
ang. utvidgningar m. m. vid verket	230	21/12	13	76
Elektriska ledningsnätet:				
ang. framdragande av:				
till Färjestad	68	16/3	4	11
till Sjöstadsområdet	124	15/6	8	45
till Våxnäs lastplats	20	20/1	1	8
till Örsholmen, Strömsholm och Alrik	125	15/6	8	51
	179	19/10	11	34
till Svinbäcksområdet	133	15/6	8	70
till Sanna	158	28/9	10	15
till Elvhem	213	21/12	13	32
ang. utvidgning av Färjestadslinjen	227	21/12	13	69
Elementarläroverket för flickor:				
ang. inrättande av ny lärarinnetjänst	39	17/2	2	15

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
ang. löneförhöjning åt vissa lärarinnor	65	16/3	4	3
ang. om- och tillbyggnad av nya flickskolan	85	20/4	5	17
ang. inläggande av linoleummattor i vissa rum	105	18/5	6	20
Expositionshuset, ang. inredande av för tobaksupplag	154	28/9	10	5
F.				
Fabriksvisslor, K. Befhdes utslag på sökt fastställelse å ordningsstadgande, innefattande förbud för signalering med	175	19/10	11	24
Fattigvårdens sysslomanskontor, ang. anställande av biträde å	239	30/12	14	50
Flickskolan, se Elementarläroverket för flickor.				
Flickskolebyggnaden, gamla, ang. upplåtande av lokaler i	121	15/6	8	15
Folkskollärarebefattningar, extra ordinarie, ang. överförande av på ordinarie stat	129	15/6	8	61
Fraktgodsexpedition vid Karlstads östra station, skrivelse från järnvägsstyrelsen ang. inrättande av	61	16/3	—	—
Frälsningsarmén:				
årsredogörelse för slumstationen i Karlstad	60	16/3	—	—
ang. anslag till slummens barnkoloni	201	16/11	12	44
Färjhållningen till Hammarön, ang. stadens deltagande i kostnaden för	159	28/9	10	18
Föreläsningar och undervisningskurser, ang. anslag till	177	19/10	11	28
G.				
Gasverket:				
redogörelse för år 1915	119	15/6	9	1
ang. avskrivning å inventarier	194	16/11	12	25
ang. utvidgningar m. m. vid verket	230	21/12	13	76
Gatuarbeten, ang. anslag till för år 1917	217	21/12	13	38
Gatunamns- och husnummerskyltar, ang. anskaffande av	219	21/12	13	45
Gravar, stadens donatorers, ang. skötseln av	122	15/6	8	28
Grundskatten å bevillningspliktig fast egendom, ang. avskrivning av	234	30/12	14	1
Grundvattensförhållandena i stadens närhet, ang. undersökning av	101	18/5	6	6

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
H.				
Hamnens kranar:				
ang. elektrifiering av en av de fasta kranarna	180	19/10	11	36
ang. anskaffande av en portalkran	222	21/12	13	55
Hamnens lösa egendom, ang. avskrivning å	190	16/11	12	15
Hamnens reparationsfond, ang. överflyttande till hamnstyrelsen av dess förvaltning	18	20/1	1	5
Hamnkaptenen, ang. löneförhöjning åt	237	30/12	14	36
Hamnstyrelsen:				
anmälan ang. val av ordförande och v. ordförande i	13	20/1	—	—
redogörelse för år 1915	31	17/2	3	1
Hyresnämnd, ang. tillsättande av.....	137	15/6	8	84
I.				
Idrottsplats, ang. upplåtande av mark för.....	156	28/9	10	9
Inkorporeringen av landsförsamlingen eller del därav ...				
val av ledamöter i kommitté därför.....	142	15/6	—	—
anmälan ang. utseende av ordförande i kommittén	151	28/9	—	—
Inkorporeringen av Sandbäcken, ang. ersättning åt landsförsamlingen för på grund därav frångångna utskylder	192	16/11	12	17
Isbråkning inom hamnområdet, ang. ersättning för	38	17/2	2	13
J.				
Jordförvärv för staden:				
för tomtreglering i kvarteret Uttern	50	17/2	2	43
ang. inköp av landeriet Elvrum	84	20/4	5	16
ang. inköp av ägofiguren 282 i Tormestad.....	157	28/9	10	13
Järnvägsspår:				
ang. framdragande av till upplagsplatsen N:o 58 i yttre hamnen....	161	28/9	10	24
ang. försäljning av räls m. m. till stjärtspåret vid Karlstads östra station	197	16/11	12	33
K.				
Kallelser till stadsfullmäktigesammanträden m. m., bestämmelser ang. desammas kungörande.....	236	30/12	14	35

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Karlstads—Munkfors järnväg:				
anmälan ang. betalning från staden av viss del av annuieteten å obligationslånet	98	18/5	—	—
val av ombud vid bolagsstämman	99	18/5	6	1
ang. åtgärder för anskaffande av ökat antal godsvagnar	222	21/12	13	53
Karta över stadens mark, ang. anskaffande av för beredningsutskottets räkning	36	17/2	2	9
Klarälvsvattnets förorening, påminnelser i ärendet ang. vidtagande av åtgärder till förhindrande av	100	18/5	6	1
Klarälvens översvämning år 1916, ang. hjälp åt personer, som därigenom drabbats av förlust	153	28/9	6	3
Kokgas, ang. rabatt å till större förbrukare	130	15/6	8	63
Kol och koks:				
ang. gemensamt inköp av för stadens delegationer	35	17/2	2	6
ang. inköp av för stadens räkning	145	15/6	—	—
Kommittéer, se redogörelser.				
Kommunala finansstatistiken, yttrande över förslag till nya formulär för	111	18/5	6	40
Kronouppbördskontoret, ang. biträde å	223	21/12	13	62
L.				
Lambergstjärnsområdet, ang. utläggande av järnvägsspår till	83	20/4	5	14
Landsvägar, stadens, ang. underhåll å	218	21/12	13	42
Livsmedelsnämnden:				
ang. tillsättande av och befogenhet för	48	17/4	2	36
anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	59	16/3	—	—
avsägelse av ledamotskap i	67	16/6	—	—
	187	16/11	—	—
ang. ökning av rörelsekapitalet	178	19/10	11	32
ang. avtörande ur räkenskaperna av förlust, uppkommen genom försäljning av vetemjöl	181	19/10	11	38
ang. anslag för inköp av vetemjöl	229	21/12	13	73
bestämmelser ang. nämndens bokföring	229	21/12	13	73
Lyshållningen, allmänna, bestämmelser ang.	131	15/6	8	64
Läsestugorna, ang. förhyrande av lokal för	69	16/3	4	14

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
M.				
Mantalspenningar, ang. befrielse från erläggande av	44	17/2	2	29
Mantalsskrivning:				
K. Befhdes utslag i frågan om tandläkaren G. Runes för år 1915	23	20/1	—	—
yttrande ang. stationsskrivaren G. A. V. Häggs för år 1914	155	28/9	10	7
Materialgården:				
ang. uppförande av nytt skjul å	104	18/5	6	18
ang. ytterligare utbyggnad av	202	16/11	12	48
Mellqvistska slöjdstipendiet:				
ang. utdelning av	143	15/6	—	—
ang. uppskov med lyftande av	215	21/12	13	35
Mellqvistska studiestipendiet, ang. utdelning av	86	20/4	5	18
N.				
Nykterhetsanslaget, ang. fördelning av.	189	16/11	12	1
Nykterhetsnämnden:				
Kommitté tillsatt för uppgörande av förslag till instruktion	40	17/2	—	—
antagande av instruktion och val av ledamöter	134	15/6	8	73
utlottning av ledamöter	210	21/12	—	—
O.				
Obduktionslokalen å kyrkogården, ang. överförande av till drätselkammarens inventarium	17	20/1	1	4
P.				
Palmgren, R. ang. vård av hans grav	43	17/2	2	28
Pensioneringsfrågor ang.:				
lärarekåren	32	17/2	2	1
fattigvårdstillsyningsmannen A. Höglind	37	17/2	2	11
f. folkskollärarен E. G. Ferm	41	17/2	2	24
f. stadsarbetaren A. Norberg	80	20/4	5	7
sånglärarinnan Augusta Ander	81	20/4	5	9
sjuksköterskan Maria Larsson	82	20/4	5	12

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Personliga avgifter till borgerliga kommunen, ang. avskaffande av	234	30/12	14	1
Polisanslaget, magistratens redogörelse för	34	17/2	2	5
Pråmar och motorbåt, ang. inköp av för vattenledningsoch belysningsstyrelsens räkning	228	21/12	13	71
R.				
Rak- och frisérstugor, ang. ordningsstadga för	76	20/4	—	—
Redogörelser ang. kommittéuppdrag från:				
donationsjordskommittén	14	20/1	—	—
egnahemskommittén	14	20/1	—	—
räkenskapskommittén	28	17/2	—	—
kommittén för tekniskt läroverk i staden	28	17/2	—	—
kommittén för samlingslokal	28	17/2	—	—
pensioneringskommittén	28	17/2	—	—
läroverksbyggnadskommittén	58	16/3	—	—
Residenstorget, ang. planteringar å	136	15/6	8	78
Restutskylder, ang. avkortning av	168	19/10	11	1
Revisionsberättelse ang. stadens delegationer för år 1915	211	21/12	13	2
Romstadsvägen:				
förklaring i anledning av besvär över K. Befhdes utslag rörande underhållet å	21	20/1	1	9
Kungl. Maj:ts utslag i ärendet	149	28/9	—	—
Rune, Olof Emil, se Donation.				
Rådhusets uppvärmninng, ang. ersättning för	169	19/10	11	2
Rättegång, kostnadsfri, ang. yttrande över lagförslag om	150	28/9	—	—
S.				
Sjöförklaringar, förslag å sakkunniga vid	209	21/12	—	—
Skolhusbyggnad å Norrstrand:				
ang. upplåtande av tomt för	121	15/6	8	15
ang. godkännande av plan för	198	16/11	12	34
Skollovskolonierna, ang. anslag till	174	19/10	11	17
Skrivmaskiner åt polisen, ang. inköp av	16	20/1	1	1
Spritförsäljningsbolaget, revisionsberättelse ang.	103	18/5	—	—
Spårvägskommittén, ang. återremiss av spårvägsfrågan till	226	21/12	13	67

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Stadsbiblioteket:				
ang. ansvarsfrihet åt styrelsen	144	15/6	8	105
ang. anslag till	193	16/11	12	20
Stadsfiskalen, ang. löneförhöjning åt	79	20/4	5	1
	200	16/11	12	42
Stadsfullmäktige:				
ang. val av ordförande	4	3/1	—	—
ang. val av vice ordförande	7	3/1	—	—
ang. entledigande från ledamotskap	55	16/3	—	—
magistratens protokoll ang. val av efterträdare	74	20/4	—	—
ang. ordnande av sittplatserna i sessionssalen	127	15/6	8	59
Stadsläkarne, ang. avlöning av	42	17/2	2	26
Stadsplan:				
ang. fastställelse å ändring beträffande V. Haga	75	20/4	—	—
ang. utvidgning i fråga om Herrhagen	110	18/5	6	37
Stadssjuksköterskorna:				
ang. löneförhöjning åt	66	16/3	4	8
ang. anskaffande av telefon åt	141	15/6	8	101
Stenleveranser till staden för beredande av nödhjälpsarbeten:				
ang. avtal om	52	17/2	2	50
ang. återkallande av erbjudandet	191	16/11	12	16
T.				
Tekniska afton- och söndagsskolan:				
anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande	29	17/2	—	—
ang. anslag till	160	28/9	10	22
Telefonförbindelser för Karlstad, skrivelse till Kungl. Maj:t ang. förbättrade sådana	195	16/11	12	26
Tomtreglering, se jordförvärv.				
Transformator, ang. inköp av	51	17/2	2	48
Transformatorstation vid glasbruket, ang. inrättande av	46	17/2	2	32
Trollhätte kanals utvidgning:				
lyckönskningstelegram i anledning av invigningen	166	19/10	—	—
svarsskrivelse i anledning av telegrammet	185	16/11	—	—
Trädgårdsstyrelsen, avsägelse av ledamotskap i	235	30/12	—	—

	Ser. B.		Ser. A.	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
U.				
Uppbördsstämmorna för kommunalutskylder, ang. ändring av tiden för	22	20/1	1	18
Utgifts- och inkomststat för staden för år 1917	240	30/12	15	1
Utskänkning å stadshotellet, ang. tillfällig utsträckning av tiden för	49	17/2	2	42
Utskänkning av öl och vin, yttrande över ansökningar om rätt till	171	19/10	11	5
V.				
Val, allmänna	208	21/12	—	—
Valkretsar för val av stadsfullmäktige, ang. ändring i stadens indelning i	132	15/6	8	67
Vattenlednings- och belysningsstyrelsen:				
anmälan ang. val av ordförande och v. ordförande i	13	20/1	—	—
ang. anställande av en 2:e bokhållare hos	45	17/2	2	30
Vattenlednings- och belysningsverken:				
årsberättelse för år 1915	119	15/6	9	1
ang. avskrivning å inventarier	194	16/11	12	25
ang. anställande av en 1:e maskinist vid pumpverket å Sandgrund	225	21/12	13	66
ang. utvidgningar och värdeförbättringar	230	21/12	13	76
Vinhandeln i staden:				
K. Befhdes beslut ang. inskränkningar i	95	18/5	—	—
se jämväl Utskänkning.				
Å.				
Ålderstillägg:				
åt hamnbokhållaren	47	17/2	2	34
åt hamnserviserna	47	17/2	2	34
åt stadsfiskalen	200	16/11	12	42
Ö.				
Öl och vin, yttranden över ingivna ansökningar om rätt till utskänkning av	171	19/10	11	5
Överskridna anslagsbelopp, ang. beviljande av medel för täckande av	87	20/4	5	19

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 3 Januari | N:o 1.

Föredragningslista:

1:o) Val av ordförande för år 1916;
2:o) Val av vice ordförande för år 1916;
3:o) Tillsättning av sekreterare för år 1916;
4:o) Val av tre ledamöter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herrar af Geijersstam, Clarholm och Gelin);
5:o) Val av två suppleanter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1918 (efter Herrar Arne och Karlsson).

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 3 Januari 1916.

§ 1.

Här skulle till en början antecknas, att enligt behörigen förrättade val hade att under år 1916 såsom stadsfullmäktige tjänstgöra: vice häradshövdingen Sven af Geijersstam, ingeniören A. Svanbom, kaptenen H. Ziegler, lektorn V. Vendel, översten C. O. Ahlmark, lasarettsöverläkaren P. Clarholm, tillsyningsläraren E. V. Gelin, landsfiskalen J. Noréus, buntmakaren J. E. Johansson, handlanden W. Welin, godsexpeditören J. A. Håkansson, verkmästaren S. Florell, andre stadsläkaren H. Severin, apotekaren S. Gullström, byggmästaren C. J. Magnusson, handlanden Karl Fr. Arne, handlanden Alfr. Nyberg, fabrikören Axel Svensson, plåtslagaren O. W. Karlsson, boktryckaren Emil Ankers, översångläraren N. Fr. Lindh, grosshandlaren Josef Löfberg, folkskollärarinnan Anna Ljungkvist, plåtslagaren Olof Eriksson, förste stadsläkaren H. Söderbaum, bankdirektören T. Osterman, byggmästaren Olof Wästlund, fru Gerda Hellberg, fabrikören R. Ternqvist, filaren W. E. Wiktorin, distriktslantmätaren Sten Ström, åkeriägaren Alma Andersson, bankdirektören K. Östman, inspektoren E. Forsbäck, vaktmästaren Anders Norsell och sågverksarbetaren Gustaf Hallén.

§ 2.

Sammanträdet öppnades av stadsfullmäktiges till tjänsteåren äldste ledamot, Herr af Geijersstam, vilken jämväl tills vidare ledde dagens förhandlingar.

§ 3.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Håkansson och Löfberg samt Fröken Ljungkvist, vilka för sin bortovaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 4.

Härefter företogs med slutna sedlar val av ordfötande för stadsfullmäktige för innevarande år; och utsågs härtill kaptenen H. Ziegler med 27 röster. Fem röster tillföllo lasarettsöverläkaren P. Clarholm.

§ 5.

Övertog Herr Ziegler ledningen av förhandlingarna.

§ 6.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 4 innevarande januari kl. 5 e. m: å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Severin och Gullström.

§ 7.

Vid häruppå med slutna sedlar förrättat val av vice ordförande för innevarande år utsågs därtill lasarettsöverläkaren P. Clarholm med 18 röster. En röst tillföll vice häradshövdingen S. af Geijersstam.

§ 8.

Uppdrogo stadsfullmäktige åt Herrar ordföranden, vice ordföranden och ordföranden i beredningsutskottet att utse sekreterare hos fullmäktige och utskottet för innevarande år.

§ 9.

Till ledamöter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1918 omvaldes med acklamation de avgående ledamöterna, Herrar S. af Geijerstam, P. Clarholm och E. V. Gelin.

§ 10.

Till suppleanter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1918 omvaldes med acklamation de avgående suppleanterna, Herrar Karl Fr. Arne och O. W. Karlsson.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 4 jan. 1916.

HUGO ZIEGLER.
HUGO SEVERIN. S. GULLSTRÖM.

Offentligen uppläst den 7 januari 1916; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
1916.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 20 Januari | N:o 2.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;
2:o) Beredningsutskottets utlåtande över magistratens framställning om anslag till inköp för polisens räkning av två skrivmaskiner;
3:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens anhållan i fråga om överflyttande till drätselverkets inventarium av obduktionslokalen å nya kyrkogården, med mera;
4:o)) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående överflyttande till hamnstyrelsen av förvaltningen av »Hamnens reparationsfond»;
5:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens förslag till utdelning av räntan å Bergerska fonden för år 1915;
6:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning angående bemyndigande att leverera elektrisk kraft för belysning vid Växnäs lastplats;
7:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring över anförda besvär mot Konungens befallningshavandes i länet utslag den 13 juli 1915 i fråga om stadens skyldighet att underhålla den s. k. Romstadsvägen;
8:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning i fråga om ändring av tiderna för hållande av uppbördsstämmor för kommunalutskylder här i staden.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 20 Januari 1916.

§ 11.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Gelin, Noréus och Karlsson, vilka för sin frånvaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 12.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 24 innevarande januari klockan 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Håkansson och Florell.

§ 13.

Föredrogos och lades till handlingarna följande till fullmäktige ingivna protokollsutdrag rörande val av funktionärer inom nedannämnda styrelser och delegationer, nämligen:

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 jan. 1916.

§ 3.

Vid häruppå företagna val av ordförande och vice ordförande inom utskottet för innevarande år utsågos medelst acklamation till ordförande vice häradshövdingen Sven af Geijerstam och till vice ordförande lasarettsöverläkaren Per Clarholm.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 19 januari 1916.

§ 1.

Sammanträdet öppnades av herr Nygren, varefter med slutna sedlar företogos val av ordförande och vice ordförande och utsågos härvid

till ordförande: Herr Översten m. m. C. O. Ahlmark och
till v. Ordförande: Herr Handlanden C. F. Berg.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 7 januari 1916.

S. d. § 1. Sammanträdet öppnades av Herr Falk, varefter företogs val av ordförande och vice ordförande för innevarande år.

Valen, som företogos med slutna sedlar, utföllo sålunda att
till ordförande utsågs Apotekaren S. Gullström och
till vice ordförande Fabrikören K. A. Falk.

Denna § justerades genast.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 11 Januari 1916.

§ 1.

Till styrelsens ordförande för innevarande år valdes rådmannen C. Lidberg och till vice ordförande för samma tid fabrikören Karl Ad. Falk.

In fidem:
C. LIDBERG.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 januari 1916.

§ 3.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos till ordförande för drätselkammaren för innevarande år herr lektorn V. Vendel samt till vice ordförande för samma tid herr ingenjören A. Svanbom.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 13 Januari 1916.

§ 2.

Företogs val af ordförande och vice ordförande i Nämnden för innevarande år; och utsågos därvid:

till ordförande: Herr Rådmannen R. Rhodin; samt

till vice ordförande: Herr Ingeniören Axel Svanbom;

därom Magistraten och Stadsfullmäktige skulle meddelas underrättelse genom utdrag af protokollet.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

§ 14.

Föredrogos och lades till handlingarna följande berättelse från av stadsfullmäktige tillsatta kommittéer angående deras verksamhet under år 1915, nämligen:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Donationsjordskommittén har icke sammanträdt under 1915.

Stadsarkitekten har hållit på med förberedande arbeten för slutförande af dess uppdrag.

Karlstad den 17 januari 1916.

Å kommitténs vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Egnahemskommittén har icke sammanträdt under 1915.

Beslut af stadsfullmäktige angående kommitténs senaste hemställan har afvaktats och är som bekant fattadt först den 16 December 1915.

Karlstad den 17 januari 1916.

A kommitténs vägnar:
K. J. LINDHOLM.

§ 15.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande,

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för avlönande av en andre bekhållare vid verken;

2:o) Samma styrelses anhållan om anslag till uppförande av en transformatorstation invid glasbruket;

3:o) Magistratens resolution i fråga om utseende av livsmedelsnämnd för staden;

4:o) Sterbhusdelägarnes efter avlidne patron R. Palmgren framställning angående underhåll av dennes grav;

5:o) Fattigvårdsstyrelsens framställning angående befrielse från mantalspenningar för år 1916;

6:o) Hamnstyrelsens begäran ifråga om ålderstillägg till hamnbokhållaren med flere;

B. *Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningutskottet*:

Fattigvårdsstyrelsens framställning angående pension åt sjuksköterskan Maria Larsson;

C. *Till beredningsutskottet:*

1:o) Drätselkammarens framställning angående avlöning åt stadsläkarne under innevarande år,

2:o) Magistratens framställning angående upplåtande av rätt till detaljhandel med brännvin i staden under år 1917;

3:o) Magistratens redovisning för 1915 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

§ 16.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten gjort en så lydande framställning angående inköp för polisens räkning av två skrivmaskiner:

Se Serien A. N:o 1; sid. 1,

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselksmmaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 1; sid. 3.

Efter det Herr borgmästaren förordat bifall till magistratens i ärendet gjorda framställning samt Herr Gullström, i anslutning därtill, yrkat bifall till utskottets förslag med den ändringen, att båda skrivmaskinerna skulle ställas till polisens förfogande, beslöto stadsfullmäktige bifalla vad Herr Gullström sålunda yrkat.

§ 17.

Hälsovårdsnämnden hade hos stadsfullmäktige gjort följande framställning angående överflyttande till drätselverkets inventarium av obduktionslokalen å nya kyrkogården ävensom angående nedskrivning av nämndens inventarier i övrigt:

Se Serien A. N:o 1; sid. 4.

I ärendet hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 1; sid. 5.

Stadsfullmäktige biföllo beredningsutskottets hemställan.

§ 18.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående överflyttande till hamnstyrelsen av förvaltningen av «Hamnens reparationsfond»:

Se Serien A. N:o 1; sid. 5.

Häröver hade hamnstyrelsen och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 1; sid. 6.

Vad utskottet hemställt, blev av fullmäktige bifallet.

§ 19.

Till stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen inkommit med följande förslag till utdelning av räntan å Bergerska donationsfonden för år 1915:

Se Serien A. N:o 1; sid. 7.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig på följande sätt:

Se Serien A. N:o 1; sid. 7.

Stadsfullmäktige biföllo vad utskottet sålunda föreslagit.

§ 20.

Angående leverans av elektrisk kraft för belysning vid Våxnäs lastplats hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 1; sid. 8.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 1; sid. 9;

och blev utskottets hemställan av stadsfullmäktige bifallen.

§ 21.

Över Konungens befallningshavandes i länet utslag den 13 juli 1915 i fråga om skyldighet för staden Karlstad att underhålla den så kallade Romstadsvägen, hade Karl Pettersson i Dingelsundet med flere anfört så lydande besvär:

Se Serien A. N:o 1; sid. 9.

Sedan Konungens Befallningshavande genom magistraten infordrat fullmäktiges förklaring över besvären, hade uppå remiss, drälselkammaren och beredningsutskottet avgivit yttranden i ärendet, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A, N:o 1; sid. 17.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 22.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning i fråga om ändring av tiden för uppbördsstämmorna för kommunalutskylder här i staden:

Se Serien A. N:o 1; sid. 18.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 1; sid. 20.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr Norsell* bifall till utskottets förslag med den ändringen. att första stämman skulle bestämmas till början av april månad, av *Herr Vendel* bifall till samma förslag med det tillägget till andra momentet i förslaget, att vad däri stadgats skulle allenast avse de skattskyldiga, vilkas sammanlagda skattebelopp icke överstege 60 kronor, samt av *Herr Håkansson* den ändringen i Herr Vendels förslag, att stadgandet i andra momuntet av utskottets hemställan skulle utsträckas att gälla sådana skattskyldiga, vilkas sammanlagda skattebelopp icke överstege 100 kronor.

Stadsfullmäktige beslöto, efter framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden och utskottets förslag oförändrat, att bifalla Herr Vendels yrkande, vilket beslut beträffande första momentet av utskottsförslaget fattades efter omröstning med 17 röster mot 16, avgivna för bifall till Herr Norsells yrkande.

§ 23.

I fråga om bestämmande av tandläkaren G. Runes mantalsskrivningsort för år 1915 hade Konungens befallningshavande i länet meddelat följande utslag:

> *Konungens Befallningshavandes i Värmlands län utslag på en av mantalsskrivningsförrättaren för staden Karlstad gjord framställning därom, att tandläkaren Gunnar Reinhold Rune, vilken för år 1915 blivit mantalsskriven inom Grums socken, Mellansysslets fögderi, å hemmanet Östra Malsjö, måtte i följd av hemvist och verksamhet inom staden finnas böra där mantalsskrivas, över vilken framställning vederbörande blivit hörda och sig förklarat. Givet, Karlstad i Landskontoret den 31 december 1915.*

I målet har förekommit, bland annat, följande.

Mantalsskrivningsförrättaren i Karlstad har för sin framställning åberopat, att Runes läkarepraktik i Karlstad utövades i särskild för ändamålet förhyrd våning, i vilken Rune jämte familj inflyttat hösten 1914.

Mantalsskrivningsförrättaren för Grums socken har anfört, att Rune jämväl inom Grums kommun, varest han sedan flere år tillbaka varit ägare till fastigheten Östra Malsjö, idkade rörelse bestående i skogsaffärer m. m., att Rune vid sådant förhållande kunde anses i mantalsskrivningshänseende äga sådan valfrihet, som omförmäldes i § 3 av gällande mantalsskrivningsförordning; och att Rune, som låtit sig i Grums socken kyrkoskrivas, alltså rätteligen blivit inom Grums socken förd i mantal.

Rune har i sin förklaring åberopat, bland annat, att hans läkarepraktik i Karlstad vore av underordnad betydelse i jämförelse med hans å andra orter utövade verksamhet, varom senare årens deklarationer gåve närmare upplysning, och att han vid förekomna förhållanden ägde rätt att välja mantalsskrivningsort; och har Rune i anledning härav hemställt, det Konungens Befallningshavande med undanrödjande av mantalsskrivningsåtgärden i Karlstad måtte bestämma Grums socken såsom hans rätta mantalsskrivningsort.

I förnyat yttrande har mantalsskrivningsförrättaren för Grums socken under upplysning att Rune mot slutet av år 1914 med familj inflyttat till staden Karlstad, med hänsyn till Runes bostadsförhållanden och verksamhet funnit skäl för sådan ändrad uppfattning, att den av Rune åberopade valrätten icke vore i föreliggande fall tillämplig, utan att Rune såsom faktiskt bosatt i Karlstad och där utövande det läkareyrke, varav han ytterst vore beroende, i stället borde föras i mantal inom staden Karlstad.

I avgivna påminnelser har Rune vidare åberopat, att han, förutom sitt betydliga jordbruk å gästgiverihemmanet 1 mantal skatte Östra Malsjö, jämväl inom Grums socken bedrev sitt yrke såsom tandläkare, att han såsom ägare till hemmanet Östra Malsjö innehade befattningen såsom gästgivare och skjutsentreprenör och att förhyrda bostaden i Karlstad vore påkallad av barnens vistelse vid därvarande skolor, vid vilka förhållanden Rune, med åberopande jämväl av intyg från ordföranden i Grums sockens kommunalnämnd ävensom av tandläkarebiträdet M. Jossel i Karlstad, förmenade sig till fullo hava visat, att han inom båda de ifrågavarande orterna idkade rörelse och att han inom vardera av dem någon tid av året vistades.

Stadsfullmäktige i Karlstad hava med avseende å Runes verksamhet ansett staden utgöra Runes egentliga hemvist och förty hemställt, det Konungens Befallningshavande måtte med bifall till härom gjord framställning förklara Karlstad stad vara Runes rätta mantalsskrivningsort för 1915.

Grums sockens kommunalstämma har under erinran, bland annat, att Rune ägde och brukade inom socknen belägna egendomen Östra Malsjö, där han sedan slutet av år 1914 med familj vore kyrkoskriven, och att han å egendomen hade möblerad bostadsvåning och där tidtals vistades med sin familj, hemställt om förklarande av Grums socken såsom rätt mantalsskrivningsort.

Det skulle antecknas, att Runes inflyttning till staden Karlstad hösten 1914 ägt rum från Karlstads landsförsamling, varest Rune samma år varit boende å en lägenhet under hemmanet Åtorp och där jämväl mantalsskriven; att Rune därförinnan sedan längre tid tillbaka varit bosatt och mantalsskriven i staden Karlstad; att efter förvärvet av egendomen Malsjö år 1911 Rune å egendomen själv bedrivit lantbruket; att Rune för en tid av fem år från och med den 1 januari 1914 varit antagen till gästgivare och skjutsentreprenör å Östra Malsjö samt att den taxering för inkomst av rörelse, Rune under de senare åren varit underkastad utanför staden Karlstad, hänförde sig dels till året 1914, då Rune i sådant avseende varit taxerad i Karlstads landsförsamling för en större spekulationsvinst, dels ock till året 1915 för taxering till sådan inkomst inom Grums socken.

Av vad i målet sålunda och i övrigt förekommit finner Konungens Befallningshavande utrett, att tandläkaren Rune vid tiden för mantalsskrivningen år 1914 jämte annan person varit ägare till men ensam brukat hemmanet 1 mantal Östra Malsjö m. m. i Grums socken; att den å egendomen befintliga manbyggnaden, ehuru under reparation, fullt motsvarat behovet av bostad för Rune och hans familj; att Rune, som vid samma tid haft för avsikt att för framtiden tidvis under året taga sin bostad å och för sitt jordbruk jämte annan verksamhet vistas å egendomen Östra Malsjö, sedermera under avsevärda delar av året 1915 med familj varit därstädes boende; att Rune samtidigt härmed utövat praktik såsom tandläkare i staden Karlstad och därstädes haft förhyrd bostad dels för hushåll, som av Runes hustru förestått för makarnes vid stadens skolor vistande barn, dels ock för nämnda praktik, samt att Rune varit för inkomst av rörelse taxerad år 1915 såväl i Karlstads stad som i Grums socken.

Då Rune vid dessa förhållanden idkat rörelse inom båda ifrågavarande mantalsskrivningsdistrikt och inom vartdera av dessa någon del av året vistats samt ej på grund av tjänst eller verksamhet kan anses hava sitt egentliga hemvist i någotdera av dessa mantalsskrivningsdistrikt, finner Konungens Befallningshavande Rune äga rättighet själv bestämma och anmäla, inom vilketdera distriktet han skall mantalsskrivas; och då i följd härav den i Grums socken på Runes anmälan verkställda mantalsskrivningen finge anses lagligen grundad, finner Konungens Befallningshavande, med ogillande av den av mantalsskrivningsförrättaren i staden Karlstad gjorda framställningen samt med undanrödjande av den i staden vidtagna

åtgärden, skäligt förklara Grums socken utgöra Runes rätta mantalsskrivningsort för år 1915.

Besvär över detta utslag må anföras hos Kungl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt och skola hit ingivas inom trettio dagar från delfåendet.

Som ovan.

GERH. DYRSSEN. *Ture Broström.*

Sedan utslaget delgivits stadsfullmäktige hade beredningsutskottet, uppå remiss, i anledning därav avgivit ett så lydande utlåtande:

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 20 jan. 1916.

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av Konungens befallningshavandes i länet utslag den 31 december 1915, varigenom Konungens befallningshavande, på anförda grunder, med avslag å en av mantalsskrivningsförrättaren i Karlstad gjord framställning att staden Karlstad måtte förklaras vara rätt mantalsskrivningsort för tandläkaren G. Rune för år 1915, förklarat Grums socken utgöra Runes rätta mantalsskrivningsort för nämnda år.

Efter tagen del av utslaget beslöt utskottet, med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden och då tandläkaren Rune i varje fall komme att påföras skatt i staden för sin därstädes havda inkomst av rörelse, att såsom infordrat yttrande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att icke överklaga Konungens befallningshavandes ifrågavarande utslag.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 24.

Det antecknades att Herr borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 24 Januari 1916.

HUGO ZIEGLER.

J. A. HÅKANSSON. S. P. FLORELL.

Offentligen uppläst den 25 januari 1916; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 17 Februari | N:o 3.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;
2:o) Beredningsutskottets utlåtande över folkskolestyrelsens framställning om ordnande av lärarekårens pensionering;
3:o) D:o d:o över magistratens förslag angående upplåtande av rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under år 1917;
4:o) D:o d:o över magistratens redovisning angående användandet av 1915 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden;
5:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående uppdrag åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att värkställa gemensamt kolinköp för samtliga stadens delegationers behov;
6:o) D:o d:o över Herr af Geijerstams motion angående anskaffande för beredningsutskottets räkning av en kopia av den hos drätselkammaren förvarade kartan över stadens markområden;
7:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens framställning angående pension åt förre fattigvårdstillsyningsmannen A. Höglind;
8:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning angående ersättning för utförd isbråkning inom hamnområdet vid seglationens slut år 1915;
9:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning om inrättande av en ny lärarinneplats vid flickskolan;
10:o) D:o d:o över Karlstads Nykterhetsföreningars Centralkommittés med flere av Herr Ankers med flere som motion upptagna framställning angående tillsättande av en nykterhetsnämnd för staden;
11:o) D:o d:o över f. folkskolläraren E. G. Ferms framställning angående höjning av till honom från staden utgående pension;
12:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om anslag till avlönande av stadsläkarne under år 1916;
13:o) D:o d:o över stärbhusdelägarnes efter avlidne patron R. Palmgren anhållan angående vård och underhåll på stadens

bekostnad av den avlidnes grav;

14:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens förslag rörande de personer, som böra befrias från mantalspenningars erläggande innevarande år;

15:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning om anslag till avlönande av en andre bokhållare;

16:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning om anslag till anordnande av en transformatorstation invid glasbruket;

17:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning om beviljande av ålderstillägg till hamnbokhållaren och hamnserviserna;

18:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution angående utseende av en livsmedelsnämnd för staden, med mera;

19:o) D:o d:o över direktören Fr. Odéns av Herr af Geijersstam som motion upptagna framställning i fråga om förlängd utskänkningsrätt å stadshotellet vid därstädes av Soiréesällskapet anordnade tillställningar under innevarande år;

20:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående inlösen till staden av vissa tomtdelar inom kvarteret Uttern;

21:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning angående inköp av en transformator för primära transformatorsstationen;

22:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges beslut på grund av Statsrådets och Chefens för Civildepartementet ämbetsskrivelse angående ifrågasatta stenleveranser till vissa kommuner för beredande av arbetstillfällen åt stenarbetarne inom landet.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 17 Februari 1916.

§ 25.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktige med undantag av Herrar Gelin och Karlsson, vilka för sin bortovaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 26.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 21 innevarande februari kl. 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Magnusson och Arne.

§ 27.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Flickskolestyrelsens framställning angående löne- och dyrtidstillägg åt vissa lärarinnor vid flickskolan;

2:o) Hälsovårdanämndens framställning angående löneförhöjning åt stadssjuksköterskorna;

B. *Till nykterhetsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Styrelsens för läsestugorna och folkköket framställning angående förhyrande av lokaler för läsestugorna m. m.;

C. *Till fattigvårdsstyrelsen och beredningsutskottet:*

Herr N. Fr. Lindhs motion angående uppdrag åt kyrkorådet att sörja för skötseln av stadens donatorers gravar;

D. *Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Herr A. Norsells motion angående utdragande av elektrisk ljusledning till Svinbäcksområdet;

E. *Till styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Herr P. Clarholms motion angående upplåtande av lokal för stadsbiblioteket i gamla flickskolebyggnaden.

§ 28.

Föredrogos och lades till handlingarna följande berättelser från av stadsfullmäktige tillsatta kommittéer angående deras verksamhet under år 1915, nämligen:

Till Stadsfullmäktige, Karlstad.

Kommittén för omläggning af stadens räkenskaper får härmed aflämna berättelse öfver dess arbeten under året 1915.

Sedan genom Stadsfullmäktiges beslut den 18 mars kommitténs sammansättning blifvit slutgiltigt bestämd, hölls konstituerande sammanträde den 30 mars, hvarvid undertecknad Osterman utsågs till sammankallande.

Den 11—14 april företog kommittén en studieresa till Malmö. Följande förslag och yttranden hafva af kommittén under året afgifvits:

Den 17 maj förslag till Stadsfullmäktige till vissa förändringar i stadens nuvarande bokföring, att omedelbart tillämpas, äfvensom förslag angående rapporter och berättelser från stadens delegationer, hvilket ärende slutbehandlats i Stadsfullmäktige den 17 juni.

Den 16 juni framställning till Stadsfullmäktige om inrättande af en delegation, benämnd Stadsrevisionen, jämte förslag till instruktioner för denna, hvilket ärende slutbehandlats i Stadsfullmäktige den 16 september.

Den 5 juli yttrande till Drätselkammaren öfver Statistiska Centralbyråns förslag till »sammandrag af utaf Stadsfullmäktige granskade räkenskaper.«

Den 16 september förslag till Stadsfullmäktige om fastställande af gemensam littereringstabell för stadens samtliga delegationer, hvilket ärende slutbehandlats i Stadsfullmäktige den 21 okt.

Den 15 oktober yttrande öfver Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens förslag till amorteringsplan och fondbildning, hvilket förslag, enligt Stadsfullmäktiges beslut den 16 december, skall remitteras till kommittén.

Den 25 oktober förslag till reglering och bokföring af under Drätselkammarens förvaltning stående donationer och s. k. fonder, äfvensom förslag till beräkning af hyresersättning för stadens till allmänna inrättningar upplåtna fastigheter.

Den 18 november framställning till Stadsfullmäktige, att delegationernas kassor och öfriga för rörelsen afsedda medel å årets sista söckendag inlevereras till Drätselkammaren, hvilken framställning godkänts i Stadsfullmäktige den 16 dec.

På remiss inneligga hos kommittén följande ärenden:

Från Drätselkammaren, enligt protokollsutdrag den 1 nov., anmodan om amorteringsplan för stadens byggnader, och likaledes från Drätselkammaren enl. protokollsutdrag den 8 nov., herr H. Zieglers motion angående förvaltningsberättelser från stadens delegationer.

Af det till kommitténs förfogande ställda förslagsanslaget å 1,000: — kronor, hafva under året använts 358: 05 kr.

Karlstad i januari 1916.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON. ERIK BJÖRKMAN.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Kommittén för främjande af frågan om ett tekniskt läroverks inrättande här i staden har icke under år 1915 haft anledning hålla något sammanträde.

Karlstad den 31 januari 1916.

AXEL DAHLMAN.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Kommittén för utredning rörande anskaffande av en större allmän samlingssal här i staden har under år 1916 haft konstituerande sammanträde. Vid detta sammanträde beslöts även införskaffa upplysningar angående dylika samlingslokaler på andra orter i landet, samt lämnades i uppdrag åt stadsarkitekten att verkställa utredningar angående gamla flickskolans apterande för en sådan samlingslokal ävensom angående eventuellt uppförande av en byggnad för nämnda ändamål i förutvarande lasarettsparken.

Karlstad den 31 januari 1916.

AXEL DAHLMAN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad,

Den av stadsfullmäktige tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare har under år 1915 dels haft sammanträden för fullföljande av sitt uppdrag i enlighet med de grunder, som i föregående årsredogörelse angivits, dels ock tillsatt ett utskott med uppdrag att till kommittén avgiva förslag till reglemente för en stadens pensionskassa, med mera, vilket utskott emellertid ännu icke slutfört sitt arbete.

Härjämte har kommittén under året avgivit infordrade utlåtanden i en del hos fullmäktige väckta, särskilda pensionsfrågor.

Karlstad den 31 januari 1916.

Å Kommitterades vägnar:

AXEL DAHLMAN.

Elias Stenius.

§ 29.

Föredrogs och lades till handlingarna följande:

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde inom Styrelsen för Karlstads tekniska afton och söndagsskola tisdagen den 25 januari 1916 kl. 7 e. m.

§ 1.

Valdes till Ordförande för år 1916 folkskoleinspektören Bror Larson och till vice Ordförande överstelöjtnanten T. Helleberg och till Skattmästare fabrikören K. A. Falk.

Rätt utdraget betygar:
ERNST LUNDHOLM.

§ 30.

Föredrogs följande skrivelse:

Till Herr Ordföranden i Karlstads Stadsfullmäktige, Karlstad.

Härmed anhålles att Karlstads stad måtte till mig utbetala Kronor femtontusen (15,000) som ersättning för den skada staden åsamkat mig genom sitt åtgörande att under sommarmånaderna år 1907 höja Åttkantsgatan till men för min där belägna fastighet Ö:a Haga 38 eller efter gamla nummerordningen Åttkantsgatan 11 A, kvarteret Uttern.

Karlstad 17 Januari 1916.

E. SVENSSON;

och beslöto stadsfullmäktige att, enär förevarande framställning icke blivit i vederbörlig ordning gjord, densamma icke skulle till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

§ 31.

Beslöto stadsfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande av hamnstyrelsen till drätselkammaren ingivna och av kammaren, såsom varande av mera allmänt intresse, till stadsfullmäktige överlämnade berättelse:

Se Serien A. N:o 3; sid. 1.

§ 32.

Till stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen inkommit med en så lydande framställning angående ordnande av lärarekårens pensionering:

Se Serien A. N:o 2; sid. 1.

Häröver hade avstyrkande utlåtanden avgivits av pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet, hvilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 2; sid. 3.

Fullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 33.

Till stadsfullmäktige hade magistraten avgivit följande förslag angående upplåtande av rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under år 1917:

Se Serien A. N:o 2; sid. 4.

Häröver hade, uppå remiss, beredningsutskottet angivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 4.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr af Geijersstam bifall till utskottets förslag, *dels* av Herr Ankers bifall till samma förslag med den ändringen, att fullmäktige måtte för sin del medgiva utskänkning allenast å fyra ställen, därav två restauranter och en krog, ävensom i stadsträdgården.

Stadsfullmäktige beslöto, efter omröstning, med 17 röster mot 15, avgivna för utskottets förslag oförändrat, att bifalla Herr Ankers' yrkande.

§ 34.

Till Stadsfullmäktige hade magistraten ingivit av verifikationer åtföljd redovisning för 1915 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden, så lydande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 5.

I anledning härav hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 6.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan:

§ 35.

Angående uppdrag åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att verkställa gemensamt kolinköp för samtliga stadens delegationers behov hade drätselkammaren hos fullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 2; sid. 6.

Sedan vattenlednings- och belysningsstyrelsen hörts häröver, samt drätselkammaren, i anledning av vad därvid anförts, ånyo yttrat sig i ärendet, hade beredningsutskottet däri avgivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 8.

Vad utskottet sålunda föreslagit blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 36.

Hos stadsfullmäktige hade Herr af Geijersstam väckt en så lydande motion angående anskaffande för beredningsutskottets räkning av en kopia av den hos drätselkammaren förvarade kartan över stadens markområden:

Se Serien A. N:o 2; sid. 9.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 10,

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se Serien A. N:o 2; sid. 10.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Ström bifall till drätselkammarens förslag; och blev vad Herr Ström sålunda yrkat av fullmäktige bifallet.

§ 37.

Angående pension till förre fattigvårdstillsyningsmannen A. Höglind hade fattigvårdsstyrelsen hos fullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 2: sid. 11.

Häröver hade pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid utskottet anfört:

Se Serien A. N:o 2; sid. 13.

Vad utskottet föreslagit blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 38.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort en så lydande framställning angående ersättning för utförd isbråkning inom hamnområdet vid seglationens slut år 1915:

Se Serien A. N:o 2; sid. 13.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts i ärendet, hade däri avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 2; sid. 14;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 39.

Av flickskolestyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjorts följande framställning i fråga om inrättande av en ny lärarinnetjänst vid flickskolan:

Se Serien A. N:o 2; sid. 15.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 2; sid. 17.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 40.

Hos stadsfullmäktige hade Karlstads nykterhetsföreningars Centralkommitté och Karlstads kristliga nykterhetslokalkommitté gjort följande av Herr Ankers med flere som motion upptagna framställning angående tillsättande av en nykterhetsnämnd för staden:

Se Serien A. N:o 2; sid. 17.

I enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet infordrat utlåtande i ärendet föreslagit, beslöto stadsfullmäktige uppdraga åt en kommitté av fem personer att uppgöra och till fullmäktige inkomma med förslag till instruktion för en nykterhetsnämnd för staden, varjämte fullmäktige till ledamöter i kommittén utsågo Herrar stadsfullmäktiges ordförande, fattigvårdsstyrelsens ordförande, borgmästaren K. J. Lindholm, boktryckaren Emil Ankers och folkskolläraren E. Strandman, med borgmästaren Lindholm såsom sammankallande.

§ 41.

Förre folkskolläraren E. G. Ferm hade hos Stadsfullmäktige gjort följande framställning angående höjning av till honom från staden utgående pension:

Se Serien A. N:o 2; sid. 24.

Häröver hade infordrade utlåtanden, avgivits av pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 2; sid. 26.

Fullmäktige beslöto i enlighet med utskottets hemställan.

§ 42.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående avlönande av stadsläkarne under innevarande år:

Se Serien A. N:o 2; sid. 26.

Däröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 27.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 43.

Stärbhusdelägarne efter patron Rudolf Palmgren hade angående vård och underhåll på stadens bekostnad av dennes grav hos stadsfullmäktige gjort följande hemställan:

Se Serien A. N:o 2; sid. 28.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 2; sid. 29.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 44.

Till stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen överlämnat ett av fullmäktiges ombud vid nästlidet års mantalsskrivningar upprättat förslag rörande personer, som borde befrias från erläggande av mantalspenningar innevarande år; och hade styrelsen därvid, med vissa ändringar, förordat förslagets godkännande.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med av beredningsutskottet därom gjord hemställan, att godkänna förslaget med de ändringar i och tillägg till detsamma, som av fattigvårdsstyrelsen föreslagits, samt att översända förslaget till magistraten för dess vidare åtgärd.

Se Serien A. N:o 2; sid. 29.

§ 45.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning om anslag till avlönande av en andre bokhållare;

Se Serien A. N:o 2; sid. 30.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 2; sid. 32.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med utskottets hemställan.

§ 46.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning om anslag till anordnande av en transformatorstation vid glasbruket:

Se Serien A. N:o 2; sid. 32.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 2; sid. 34.

Fullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 47.

Från hamnstyrelsen hade till stadsfullmäktige ingivits en så lydande framställning om beviljande av ålderstillägg åt hamnbokhållaren och hamnserviserna:

Se Serien A. N:o 2; sid. 34.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade häröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 2; sid. 35.

Vad utskottet föreslagit blev av fullmäktige bifallet.

§ 48.

Magistraten hade anmodat stadsfullmäktige att utse en livsmedelsnämnd för staden, med mera, i enlighet med därom från Konungens befallningshavande i länet inkommen skrivelse, vilken, jämte därvid bilagd skrivelse från Kungl. jordbruksdepartementet, var så lydande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 36.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits,

dels av drätselkammaren, av följande innehåll:

Se Serien A. N:o 2; sid. 39.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se Serien A. N:o 2; sid. 41.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr af Geijerstam*, att livsmedelsnämnden skulle övertaga livsmedelskommissionens mjöl- och vedaffär samt lager, och av *Fru Hellberg*, att antalet ledamöter i nämnden skulle bestämmas till sex samt att såsom sjätte ledamot skulle utses skolkökslärarinnan Ebba Kaijser.

Med bifall till sålunda gjorda yrkanden ävensom till beredningsutskottets förslag i övrigt, beslöto stadsfullmäktige:

att tillsätta en livsmedelsnämnd av sex personer med den uppgift, som i Kungl. jordbruksdepartementets ovan omförmälda skrivelse närmare angives, vilken nämnd skulle hava att övertaga livsmedelskommissionens mjöl- och vedaffär samt lager;

att bemyndiga nämnden att ikläda sig ekonomiska förpliktelser till ett belopp av 10,000 kronor;

att ställa till nämndens förfogande ett rörelsekapital av 10,000 kronor att av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas;

samt att till ledamöter i nämnden utse:

apotekaren S. Gullström, sammankallande,
grosshandlaren Jos. Löfberg,
godsexpeditören J. A. Håkansson,

handelsföreståndaren Alb. Svensson,
f. stationsinspektoren R. Linderstam och
skolkökslärarinnan Ebba Kaijser,
med rätt för nämnden att, där så skulle anses erforderligt, efter eget beprövande med sig adjungera sakkunniga.

§ 49.

I anledning av en av Direktören F. Odén hos Stadsfullmäktige därom gjord, av Herr af Geijersstam som motion upptagen framställning, vilken av beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto fullmäktige att hos Konungens Befallningshavande i länet göra framställning om rätt för Odén att vid fyra av Karlstads soiréesällskap under innevarande år anordnade tillställningar å stadshotellet, därav två på våren, och två på hösten, hålla utskänkningen av spirituösa drycker öppen till klockan 2 f. m. för servering till deltagarna i nämnda tillställningar.

Se Serien A. N:o 2; sid. 42.

§ 50.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående inlösen av vissa tomtdelar inom kvarteret Uttern:

Se Serien A. N:o 2; sid. 43.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 47.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 51.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade till stadsfullmäktige inkommit med framställning angående inköp av en transformator för primära transformatorstationen, så lydande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 48.

I ärendet hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 2; sid. 49.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med utskottets hemställan.

§ 52.

Med anledning av skrivelse från Kungl. Civildepartementet angående ifrågasatta stenleveranser till vissa kommuner för beredande av arbete åt stenhuggeriarbetarne inom landet, hade Konungens befallningshavande i länet genom magi-

straten infordrat stadsfullmäktiges yttrande i ärendet; varande till fullmäktige inkomna handlingar av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 2; sid. 50.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se Serien A. N:o 2; sid. 53.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se Serien A. N:o 2; sid. 54.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 21 Februari 1916.

HUGO ZIEGLER.

KARL FR. ARNE. C. J. MAGNUSSON.

Offentligen uppläst den 21 februari 1916 betygar;

Å tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
1916.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 16 Mars. | N:o 4.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;

2:o) Beredningsutskottets utlåtande över brandstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för år 1915;

3:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning angående löneförhöjning och dyrtidstillägg åt vissa vid läroverket anställda lärarinnor;

4:o) D:o d:o över hälsovårdsnämndens framställning om löneförbättring åt stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide;

5:o) D:o d:o i anledning av f. stationsinspektoren R. Linderstams avsägelse av ledamotskap i livsmedelsnämnden;

6:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning angående framdragande av elektrisk ledning till Färjestad;

7:o) D:o d:o över styrelsens för läsestugorna och folkköket framställning angående förhyrande av lokaler för läsestugorna och därmed sammanhängande kaférörelse;

8:o) D:o d:o i anledning av särskilda framställningar av dels Herrar Vendel och Gullström, dels magistraten, dels ock badhusstyrelsen, i fråga om beviljande av dyrtidstillägg åt respektive stadens arbetare, polispersonalen och badhusets personal.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 16 Mars 1916.

§ 53.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Gelin, Karlsson, Östman och Hallén, vilka för sin frånvaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 54.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 20 innevarande mars kl.½ 4 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Nyberg och Svensson.

§ 55.

Från Herr G. Hallén hade till fullmäktige ingivits följande skrivelse:

Till Stadsfullmäktige, Karlstad.

På grund av flyttning från orten får undertecknad vördsamt anhålla om befrielse från uppdraget som ledamot av Stadsfullmäktige i Karlstad.

Filipstad den 9 mars 1916.

GUSTAF HALLÉN.

Efter föredragning härav beslöto stadsfullmäktige att med bifall till den gjorda framställningen entlediga Herr Hallén från ledamotskapet av fullmäktige, därom underrättelse skulle, genom utdrag av detta protokoll, meddelas Magistraten för den åtgärd som i anledning av Herr Halléns avgång från fullmäktige på Magistraten ankomme.

§ 56.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till beredningsutskottet:*

Inkomna ansökningar till Mellqvistska studiestipendiet

B. *Till hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående anslag till hydrologiska undersökningar inom lämpligt område i stadens närhet för fastställande av grundvattenförhållandena.

C. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Magistratens resolution med infordrande av fullmäktiges yttrande över inom statistiska Centralbyrån utarbetade förslag till nya formulär för uppgifter till den kommunala finansstatistiken.

§ 57.

Föredrogs och lades till handlingarna följande:

Revisionsberättelse.

Undertecknad, som af Herrar Stadsfullmäktige utsetts att granska 1915 års räkenskaper för Karlstads Högre Allmänna Läroverks Byggnadsfond, får efter fullgjordt uppdrag afgifva följande berättelse.

Tillgångar vid årets början:

Innestående i bank	14,010: 20	
Kontant	101: 24	14,111: 44

Under året influtna medel:

Terminsafgifter	3,255: —	
Hyror	575: 51	
Räntor	254: 50	4,085: 01
	Kr.	18,196: 45

Utgifter under året:

Körslor	268: 95	
Reparationer	257: 28	
Renhållning och snöskottning	671: 50	
Arkitekt för ritningar	800: —	
Målning	550: 06	
Byggnaders reparation	449: 30	
Skatter	609: 84	
Brandstodsafgifter	184: 99	
Diverse	109: 55	3,901: 47

Behållning vid årets slut:

I bank innestående	14,145: 75	
Kontant	149: 23	14,294: 98

Räkenskaperna äro förda med ordning och verificerade utan anmärkning, hvarför full ansvarsfrihet tillstyrkes.

Karlstad den 11 Mars 1916.

A. SANDWALL.

§ 58.

Föredrogos och lades till handlingarna följande från läroverksbyggnadskommittén ingivna redogörelse och kassaboksutdrag:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den utvidgning av Karlstads högre allmänna läroverks lokaler, vartill av Stadsfullmäktige vid sammanträde den 15 juni 1909 anvisades såsom bidrag ett belopp av 100,000 kronor, har nu blivit fullbordad, den nya tillbyggnaden vid årsskiftet 1913—1914, då den togs i fullständigt bruk, och de förändrade lokalerna i läroverkets huvudbyggnad under sommaren 1914, så att de voro tillgängliga till begagnande höstterminen samma år. Sedan slutlig avsyning å tillbyggnaden blivit verkställd under 1915 och alla utgifter för byggnadsföretaget likviderade, få undertecknade, som av Stadsfullmäktige och Läroverkskollegiet blivit utsedda till kommitterade för arbetets ombesörjande, härmed anmäla sitt uppdrag såsom slutfört.

I en bifogad översikt, hämtad ur läroverkets kassabok, angivas inkomster och utgifter för byggnadsföretaget. Beskrivning å detsamma finnes införd i läroverkets årsredogörelse för läsåret 1913—1914, som här bilägges.

De företaget berörande räkenskaperna hava varje år granskats av utav läroverkskollegiet utsedda revisorer och därefter översänts till Kungl. Kammarrätten för granskning, utan att någon anmärkning blivit mot dem framställd.

Att utvidgningen av läroverkets lokaler varit högligen av behovet påkallad, inses bl. a. därav, att lärjungeantalet vid läroverket innevarande termin är 539.

Slutligen torde böra nämnas, att byggnadskommittén haft inalles 52 sammanträden.

Karlstad den 15 mars 1916.

AXEL DAHLMAN.

AXEL SVANBOM. HENR. SÖDERBAUM.

CONRAD FRISTEDT. VALDEMAR VENDEL.

Utdrag ur kassaboken vid Karlstads högre allmänna läroverk.

Karlstads läroverks Nybyggnadskonto.

År 1909.

Inkomster:

Dec. 31 hälften av Värmlands landstings anslag		25,000: —
	S:a Kr.	25,000: —

Utgifter:

Dec. 31. Stämpel vid insättning å kassaräkning...	11: —

Balans till år 1910.

Tillgångar:

Utlånt kapital		24,989: —
	S:a Kr.	25,000: —

År 1910.

Tillgångar:

Utlånt kapital		24,989: —
Inkomster:		
Maj 21. Ur Karlstads stiftsbyggnadskassa	20,000: —	
Dec. 2. Av Karlstads Drätselkammare	20,000: —	
» 23. Av Värmlands landsting	25,000: —	65,000: —
» 31. Upplupna räntor		1,561: —
	S:a Kr.	91,550: —

Utgifter:

Enligt kassaräkningen		24,061: 99
Balans till 1911.		
Tillgångar:		
Utlånt kapital	67,484: —	
Kontant behållning	4: 01	67,488: 01
	S:a Kr.	91,550: —

År 1911.

Balans från år 1910.

Tillgångar:

Utlånt kapital	67,484: —	
Kontant behållning	4: 01	67.488: 01
Inkomster:		
Juni 1. Av anslaget från Karlstads stad	20,000: —	
Okt. 25. D:o d:o	10,000: —	30,000: —
Upplupna räntor		2,745: 80
	S:a Kr.	100,233: 81

Utgifter:

Enligt kassaräkningen		43,782: 55
Balans till år 1912.		
Tillgångar:		
Utlånt kapital	56,305: 93	
Kontant behållning	145: 33	56,451: 26
	S:a Kr.	100,233: 81

År 1912.

Balans från år 1911.

Tillgångar:

Utlånt kapital	56,305: 93	
Kontant behållning	145: 33	56,451: 26

Inkomster:

April 19.	Karlstad stad, anslag	20,000: —	
Juni 28.	D:o	20.000: —	
Sept. 29.	D:o	1,994: 52	51,994: 52
		S:a Kr.	108,445: 78

Utgifter:

Enligt kassaräkningen		64,790: 82
Balans till år 1913.		
Tillgångar:		
Utlånt kapital		43,654: 96
	S:a Kr.	108,445: 78

År 1913.

Balans från år 1912.

Tillgångar:

Utlånt kapital		43,654: 96
Inkomster:		
Upplupna räntor		1,319: 48
	S:a Kr.	44,974: 44

Utgifter:

Enligt kassaräkningen		38,912: 12
Balans till år 1914.		
Tillgångar:		
Utlånt kapital		6,062: 32
	S:a Kr.	44,974: 44

År 1914.

Balans från år 1913.

Tillgångar:

Utlånt kapital		6,062: 32
Inkomster:		
Upplupna räntor....	102: 13	
Från Byggnadsfonden enligt beslut den $^{12}/_{2}$ 1915	1,170: 78	1,272: 91
	S:a Kr.	7,335: 23

Utgifter:

Enligt kassaräkningen		7,335: 23
	S:a Kr.	7,335: 23

Rätt utdraget ur Karlstads högre allmänna läroverks kassabok intyga:

O. P. MOBERG.
Läroverksadjunkt.

ALBIN ZACHRISON.
Läroverksadjunkt.

§ 59.

Föredrogos och lades till handlingarna följande till fullmäktige ingivna protokollsutdrag rörande val av funktionärer inom livsmedelsnämnden och dispensärstyrelsen, nämligen:

Transsumt ur protokoll hållna vid sammanträden med Karlstads lifsmedelsnämnd den 22 och 28 februari 1916.

— —

§ 2.

Till nämndens ordförande för år 1916 valdes Herr S. Gullström och för samma tid till v. ordförande Herr Jos. Löfberg.

§ 23.

— — — sekreterare och räkenskapsförare.

Till dessa befattningar beslöt nämnden efter ordförandens förslag att för år 1916 utse registratorn i riksbanken A. J. Roth.

Rätt transsumeradt intygar:
A. J. ROTH.

Transumt av protokoll hållet hos Dispensärstyrelsen den 28 januari 1916.

— —

§ 1.

Vid företaget val utsågs till ordförande Herr Doktor H. Severin, till v. ordförande Herr Boktryckare A. Forssell samt till sekreterare undertecknad.

In fidem:
A. O. ALSTERMARK.

§ 60.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till fullmäktige ingivna

Årsredogörelse

för Frälsningsarméns slumstation i Karlstad under tiden den $^{1}/_{1}$ 1915—$^{31}/_{12}$ 1915.

437 familjer besökta.
270 sjukbesök.
1,916 personer erhållit hjälp.

1,715 timmar använda för besök.

65 barn bekläddes helt till julen och 15 delvis.

An. *Inkomster.*		Per *Utgifter.*	
Kassa vid årets början	317: 35	Hushållet	770: 75
Kollekter och basar	655: 28	Lön till slumsystrarna	419: 50
Gåfvor	2,910: 88	Hyra	384: —
Litteratur	168: 74	Ved och lyse	148: 75
Anslag af staden	600: —	Post, frakt, telefon och resor ...	149: 03
		Kongressfond	26: —
		Understödsfond	26: —
		Inköpta inventarier	25: 73
		Kontant till fattiga	2,461: 80
		Diverse utgifter	54: 90
		Kassa vid årets slut	185: 79
	Kronor 4,652: 25		Kronor 4,652: 25

Stockholm den 7 Februari 1916.

För Frälsningsarméns Slum- och Räddningsverk.

G. KULANDER.

§ 61.

Föredrogs följande av Konungens Befallningshavande i länet till stadsfullmäktige överlämnade skrivelse från Kungl. järnvägsstyrelsen:

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län, Karlstad.

Angående anordnande av särskild godsexpeditionsbyggnad vid Karlstad Östra.

Med anledning av den genom Eder med skrivelse den 4 november 1914 överlämnade av stadsfullmäktige i Karlstad gjorda framställningen angående förläggandet av fraktgodsexpeditionen vid Karlstad Östra på samma sida av bangården som godsmagasinet får Kungl. Järnvägsstyrelsen härmed meddela, att Kungl. Styrelsen givit vederbörande distriktsförvaltning i uppdrag att genom tillbyggnad av godsmagasinet anordna särskild godsexpedition vid stationen i fråga.

Stockholm den 12 februari 1916.

Kungl. Järnvägsstyrelsen.
IVAR VIRGIN.

Hjalm. G. Åberg.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

ELIAS STENIUS.

och beslöto fullmäktige lägga skrivelsen till handlingarna.

§ 62.

Beslöts att en till fullmäktige från 1916 års torvkommitté inkommen framställning om erhållande av uppgift beträffande bränsleåtgången uti stadens allmänna byggnader, verk och inrättningar under åren 1914 och 1915 skulle överlämnas till drätselkammaren för den begärda uppgiftens lämnande.

§ 63.

Föredrogs följande:

Konungens Befallningshavandes i Värmlands län resolution å sökt fastställelse av vissa ändringar dels *i den för Karlstads stad gällande brandordning*, dels ock *i reglementet för stadens drätselkammare; Given Karlstad i landskansliet den 31 december 1915.*

Sedan stadsfullmäktige i Karlstad efter framställning av stadens brandstyrelse och vederbörande delegationers hörande för sin del godkänt vissa ändringar *dels* den 18 december 1913 och den 16 september 1915 i för staden gällande brandordning *dels ock* den 18 december 1913 i reglementet för stadens drätselkammare, samt beslutat att å de sålunda antagna förslagen söka Konungens Befallningshavandes stadfästelse, har magistraten här i staden, med överlämnande av ansökning i ämnet från stadsfullmäktige ävensom avtryck av stadsfullmäktiges protokoll i ärendet och andra handlingar, hemställt om den sökta fastställelsens meddelande.

Efter antecknande, att stadsfullmäktiges ifrågakomna beslut icke inom föreskriven tid härstädes överklagats, har Konungens Befallningshavande tagit ärendet i övervägande och prövar skäligt, i överensstämmelse med underställda besluten, till efterrättelse fastställa

dels upphävande av § 4 samt följande förändrade lydelse av §§ 51, 53 och 54 2 mom. (nya §§ 50, 52 och 53) i för staden gällande brandordning:

«§ 51 (nya § 50).

Brandchefs- och vice brandchefsbefattningarne kungöras av brandstyrelsen till ansökan lediga inom trettio dagar efter första kungörandet, som sker i den officiella och i minst två av stadens tidningar och sökas genom till brandstyrelsen ingivna ansökningar, ställda för brandchefsbefattningen till Stadsfullmäktige och för vice brandchefsbefattningen till styrelsen.

Befattningarna tillsättas, den förra av Stadsfullmäktige efter förslag av brandstyrelsen, den senare av brandstyrelsen, båda med sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt. Uppsägning sker från stadens sida för brandchefsbefattningen av

Stadsfullmäktige efter brandstyrelsens hörande, för vice brandchefsbefattningen av brandstyrelsen, som dock icke må om uppsägning fatta beslut, med mindre fyra ledamöter äro om sådant beslut ense.

Brandmästaren tillsättes med kontrakt av brandstyrelsen på förslag av brandchefen och kan av brandstyrelsen avskedas.

Fasta brandkårens manskap antages med kontrakt av brandchefen och kan av brandstyrelsen avskedas.

Reservkårens befäl och manskap tillsättas av brandchefen och kunna av honom avskedas»;

»§ 53 (nya § 52).

Brandchefen eller den hans tjänst förrättar, förer högsta befälet över brandkåren och är på grund härav berättigad till ovillkorlig lydnad från övrigt befäls och manskaps sida.

Honom åligger utom vad i brandstadgan för rikets städer och i denna brandordning i övrigt är vordet föreskrivet:

att i första hand ansvara för att stadens brandväsende är i överensstämmelse med brandordningen till alla delar ändamålsenligt ordnat;

att tillse, att den fasta brandkåren och dess reserv städse äro fulltaliga och till tjänstgöring dugliga samt väl övade uti de till dess åligganden hörande färdigheter;

att vaka däröver, att var och en vid fasta brandkåren anställd fullgör sina skyldigheter och förhåller sig väl så inom som utom tjänsten;

att utrekvirera samtliga beklädnads- ooh utredningspersedlar samt dem till manskapet utdela, och vake han jämväl däröver, att desamma av manskapet väl vårdas och att uppkomna bristfälligheter varda skyndsamt avhulpna;

att uppgöra, med sin underskrift vitsorda och till Drätselkammaren överlämna avlöningslistorna för varje månad jämte uppgift om föreskrivna insättningar å manskapets sparbanksböcker samt att granska och attestera å brandkåren ställda räkningar;

att ansvara för vården och redovisning av kåren tillhörande materiel, såsom rumsinventarier, sängutredning m. m. samt tillse det all brandväsendet tillhörande redskap städse hålles i gott skick och i tillräcklig mängd;

att uppgöra särskild kasernordning för manskapet och med iakttagande av vad som är stadgat om kårens användande till andra allmänna behov, upprätta arbetschema för densamma;

att årligen inom februari månads utgång till brandstyrelsen inkomma med berättelse rörande brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet under det sist gångna året, vilken berättelse sedermera av brandstyrelsen överlämnas till stadsfullmäktige;

att i övrigt ställa sig till efterrättelse de ytterligare föreskrifter, som genom omnämnda lagstadganden eller särskilda påbud kunna varda honom givna.

Brandchefen skall hava sin bostad inom brandstationen och ansvara för, att ordning och tukt av manskapet inom densamma iakttages»;

«§ 54 (nya § 53).

— —

att ombesörja all för brandkårens räkning erforderlig bokföring med stöd av de från stadskassan till honom omedelbart efter varje månads utgång överlämnade uppgifter och verifikationer rörande under månaden för brandkåren verkställda utbetalningar och för dess räkning influtna medel samt ansvara för räkenskapernas och verifikationernas behöriga förvarande ävensom att avsluta räkenskaperna för varje år så tidigt, att de hinna av stadens revisorer i föreskriven ordning granskas»;

dels följande ändring av första punkten i tredje stycket av § 3 i samma brandordning:

Beslut må av styrelsen fattas, såvida tre ledamöter äro tillstädes och om beslutet enas, utom i det fall, som i § 50 omnämnes»;

dels ock att i § 2 av reglementet för stadens drätselkammare såsom mom. 20 insättes: «att omhänderhava brandkårens kassaförvaltning».

Klagan över detta beslut må föras hos Kungl. Maj:t i Dess Civildepartement genom besvär, som, vid talans förlust, skola ingivas sist före klockan tolv å trettionde dagen från delfåendet; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid. Vid besvären skall fogas behörigen styrkt bevis, vid vad tid klaganden fått del av beslutet. Det är klagande tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr, insända besvären i betalt brev med allmänna posten.

Som ovan.

GERH. DYRSSEN.

Ernst Stridsberg.

och beslöto fullmäktige, att utslaget skulle överlämnas till drätselkammaren och brandstyrelsen för kännedom och iakttagande.

§ 64.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort en så lydande framställning angående tilläggsanslag för år 1915:

Se Serien A. N:o 4; sid. 1.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 4; sid. 3.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 65.

Till fullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor inkommit med följande framställning angående löneförhöjning och dyrtidstillägg åt vissa vid skolan anställda lärarinnor:

Se Serien A. N:o 4; sid. 3.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade häröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets så lydande:

Se Serien A. N:o 4; sid. 7.

Fullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 66.

Hos stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden gjort en så lydande framställning om löneförhöjning åt stadssjuksköterskorna:

Se Serien A. N:o 4; sid. 8.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 4; sid. 10.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet; och beslöto fullmäktige tillika, att ett av Fröken Ljungkvist i detta sammanhang framställt yrkande, att stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide skulle erhålla telefon på stadens bekostnad, skulle, såsom särskild motion, remitteras till hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet för yttrandens avgivande.

§ 67.

I anledning av en av Herr Linderstam gjord avsägelse av ledamotskap i livsmedelsnämnden, hade nämnden till fullmäktige avgivit följande förslag till val av ny ledamot i nämnden:

Se Serien A. N:o 4; sid. 11.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se Serien A. N:o 4; sid. 11.

Fullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 68.

Angående framdragande av elektrisk ledning till Färjestad hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos stadsfullmäktige gjort följande framställning:

Se Serien A. N:o 4; sid. 11.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts i ärendet, hade däri avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 4; sid. 13.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 69.

Styrelsen för läsestugorna och folkköket hade till stadsfullmäktige inkommit med framställning angående förhyrande av lokaler för läsestugorna och därmed sammanhängande kaférörelse, så lydande:

Se Serien A. N:o 4; sid. 14.

Häröver hade nämnden för avgivande av förslag till nykterhetsanslagets användning samt drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade yttranden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 4; sid. 16.

Fullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 70.

Hos stadsfullmäktige hade av Herrar Vendel och Gullström, av magistraten samt av badhusstyrelsen gjorts så lydande framställningar i fråga om beviljande av dyrtidstillägg åt respektive stadens arbetare, polispersonalen och badhusets personal, nämligen:

Se Serien A. N:o 4; sid. 17.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 4; sid. 21.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Norsell bifall till utskottets förslag med det tillägg, att badhusets personal därjämte skulle erhålla dyrtidstillägg för sista halvåret 1915 under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som av stadsfullmäktige den 18 november och 16 december 1915 bestämts i fråga om då beviljade dyrtidstillägg, samt att fullmäktige måtte bestämma att därför erforderliga ytterligare medel skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Stadsfullmäktige beslöto efter omröstning, med 22 röster mot 10, avgivna för utskottets förslag oförändrat, att bifalla Herr Norsells ovanangivna yrkande,

§ 71.

Det antecknades att Herr borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 20 mars 1916.

HUGO ZIEGLER.

ALFR. NYBERG. AXEL SVENSSON.

Offentligen upplåst den 20 mars 1916; betygar

Å tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 20 April. | N:o 5.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;
2:o) Beredningsutskottets utlåtande angående stadsfiskalen A. Nelsons av Herr Håkansson som motion upptagna framställning om höjning av stadsfiskalens från staden utgående avlöning;
3:o) D:o d:o över t. stadsarbetaren A. Norbergs av Herr Hallén som motion upptagna framställning om höjning av till honom utgående pension;
4:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning om pension åt sånglärarinnan Augusta Ander;
5:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens framställning om pension åt sjuksköterskan Maria Larsson;
6:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning i fråga om utläggning av järnvägsspår och uppmuddring av kanal till det vid inloppet till Lambergstjärn belägna området, m. m.;
7:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående inköp av landeriet Elvrum;
8:o) D:o d:o över drätselkammarens anhållan angående tilläggsanslag för om- och tillbyggnad av nya flickskolan, m. m.;
9:o) D:o d:o angående fördelning av räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier;
10:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående beviljande av medel till täckande av vissa överskridna anslagsbelopp;
11:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående upptagande av ett 40-årigt amorteringslån å 648,500 kronor.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 20 April 1916.

§ 72.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Fröken Ljungkvist samt Herrar Osterman och Wiktorin, vilka för sin bortovaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 73.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 25 innevarande april kl. halv 4 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Ankers och Lindh.

§ 74.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige överlämnade

Utdrag af protokollet, hållet hos Magistraten i Karlstad den 1 April 1916.

§ 53.

Hos Magistraten hade stadsfullmäktige anmält, att ur Stadsfullmäktige afgått Sågverksarbetaren Gustaf Hallén, som den 12 December 1914 valts till stadsfullmäktig för en tid af fyra år, räknade från och med den 1 Januari 1915.

Med anledning häraf hade Magistraten vederbörligen kungjort, att röstsammanräkning för utseende af efterträdare åt Hallén skulle företagas å rådhuset härstädes denna dag klockan tio förmiddagen.

Det antecknades från protokollet vid nämnda stadsfullmäktigeval, att Hallén blifvit vald för gruppen »Arbetarepartiet.»

De valsedlar som utgjorde nämnda grupp, framtogos ur det förseglade omslaget, och inom gruppen verkställdes röstsammanräkning enligt de i § 28 mom. 2 af förordningen om kommunalstyrelse i stad föreskrifna grunder.

Härvid befanns, att de valsedlar, som upptogo Halléns namn till stadsfullmäktig, ägde ett sammanlagdt röstvärde af 2,537 äfvensom att främst å sedeln bland de förut ej valda upptagits Skräddaren Oskar Flood å valsedlar till ett röstvärde af 2,514. Å valsedlar med Halléns namn till ett röstvärde af 23 förekom ej namn på någon, som icke blifvit vald.

I anledning häraf förklarades Skräddaren Oskar Flood vald till stadsfullmäktig i Hallénz ställe för tiden till den 1 Januari 1919.

Härefter inlades valsedlarna i omslag, som försågs med påskrift om innehållet och förseglades med fem lacksigill, däraf ett innehållande Karlstads stads vapen och orden »Sigillum Civitatis Carlstadiensis 1806», två bokstäfverna »C. L.» och två namnet »G. Berg».

Det tillkännagafs, att protokollet skulle justeras inför Magistraten Måndagen den 3 April 1916.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

§ 75.

Föredrogs till stadsfullmäktige inkommen avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 3 mars 1916 angående fastställelse å av fullmäktige den 15 januari 1914 beslutad ändring i stadsplanen för Karlstad beträffande viss del av stadsdelen Västra Haga; och beslöts, att avskriften skulle överlämnas till byggnadsnämnden för kännedom.

§ 76.

Föredrogs Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 15 mars 1916 angående fastställande av utav stadsfullmäktige den 18 november 1915 antagen särskild ordningsstadga för rak- och frisérstugor i Karlstad; och beslöts, att resolutionen skulle överlämnas till hälsovårdsnämnden för kännedom och iakttagande.

§ 77.

Föredrogs till stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 11 februari 1916 till Konungens Befallningshavande i länet angående tillstånd för staden Karlstad att, jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 21 januari 1915, till Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen avhända sig vissa å Orrholmen belägna jordområden av donationsjords natur; och beslöts, att avskriften skulle överlämnas till drätselkammaren för kännedom och iakttagande.

§ 78.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Brandstyrelsens framställning angående anslag för avslutande av brandstyrelsens räkenskaper för år 1915;

2:o) Saluhallsstyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt hallmästaren för år 1915;

3:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysperiod;

4:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring över av Kungl. Maj:t och Kronan hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över Värmlands Regemente påförda kommunalutskylder här i staden för år 1915;

5:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för förstärkning av ackumulatorbatteriet vid elektricitetsverket;

6:o) Flickskolestyrelsens framställning angående beviljande av dyrtidstillägg åt skolans vaktmästare;

7:o) Byggnadsnämndens framställning angående erhållande av stadsfullmäktiges principuttalande rörande förslag till stadsplan för hamnområdet m. m. omkring Lambergstjärn;

8:o) Herr S. Gullströms motion om utredning angående lämpligaste sättet att lindra i staden rådande bostadsbrist.

B. *Till hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av förste provinsialläkaren S. Alvinzi hos Konungens Befallningshavande i länet gjord framställning angående inkorporering med staden av Karlstads landsförsamling eller viss del därav.

C. *Till drätselkammaren, hälsovårdsnämnden och beredningsutskottet:*

Folkskolestyrelsens framställning angående dels upplåtande av lärosalar i gamla flickskolebyggnaden, dels upplåtande av lämplig tomt för ett småskolehus å Norrstrand, dels ock verkställande av utredning rörande nya skollokaler för västra området.

D. *Till beredningsutskottet*:

1:o) Drätselkammarens framställning angående tillstånd för staden att med äganderätt avyttra den donationsjord, som uti fastställd stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget ingår såsom tomter eller tomtdelar;

2:o) Vederbörande revisorers berättelser angående spritbolagets samt »fondens för allmännyttiga ändamål» räkenskaper för år 1915.

§ 79.

Hos fullmäktige hade stadsfiskalen A. Nelson gjort följande av Herr Håkansson som motion upptagna framställning angående höjning av stadsfiskalens från staden utgående avlöning:

Se serien A n:o 5; sid. 1.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A n:o 5; sid. 3;

dels ock av beredningsutskottet, vars utlåtande jämte däremot av Herr af Geijersstam avgiven reservation var av följande lydelse:

Se serien A n:o 5; sid. 6.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Håkansson bifall till Herr af Geijersstams ovanberörda reservation.

Stadsfullmäktige beslöto, efter omröstning, med 21 röster mot 11, avgivna för Herr Håkanssons yrkande, att bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 80.

Till stadsfullmäktige hade förre stadsarbetaren A. Norberg inkommit med följande av Herr Hallén som motion upptagna framställning om förhöjning av till honom utgående pension:

Se serien A n:o 5; sid. 7.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits:

dels av pensioneringskommittén, så lydande:

Se serien A n:o 5; sid. 7;

dels av drätselkammaren av följande innehåll:

Se serien A n:o 5; sid. 8;

dels ock av beredningskottet, som utlåtit sig sålunda:

Se serien A n:o 5; sid. 8.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Noréus bifall till utskottets förslag samt av Herr Norsell att fullmäktige måtte i enlighet med motionen bevilja Norberg en årlig tilläggspension av 100 kronor.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 81.

Flickskolestyrelsen hade till stadsfullmäktige inkommit med en så lydande framställning angående pension åt sånglärarinnan Augusta Ander:

Se serien A n:o 5; sid. 9.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A n:o 5; sid. 11.

Under överläggningen yrkades av Herr Vendel bifall till utskottets förslag med den ändringen, att pensionen skulle utgå med ett årligt belopp av 500 kronor i stället för av utskottet föreslagna 400 kronor.

Stadsfullmäktige biföllo vad Herr Vendel sålunda yrkat.

§ 82.

Hos stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen gjort följande framställning om pension åt sjuksköterskan Maria Larsson:

Se serien A n:o 5; sid. 12.

Över denna framställning hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda anfört:

Se serien A n:o 5; sid. 14.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Norsell att ifrågavarande pension skulle utgå med ett årligt belopp av 400 kronor.

Stadsfullmäktige beslöto, efter omröstning, med 21 röster mot 12, avgivna för Herr Norsells yrkande, att bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan.

§ 83.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort följande framställning angående utläggning av järnvägsspår och uppmuddring av kanal till det vid inloppet av Lambergstjärn belägna området:

Se serien A n:o 5; sid. 14.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A n:o 5; sid. 15.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 84.

Angående inköp av landeriet Elvrum hade drätselkammaren hos fullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A n:o 5; sid. 16.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:

Se serien A n:o 5; sid. 16.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med utskottets hemställan.

§ 85.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående tilläggsanslag för om- och tillbyggnad av nya flickskolan, med mera:

Se serien A n:o 5; sid. 17.

I ärendet hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A n:o 5; sid. 18.

Fullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 86.

Beslöto fullmäktige, i enlighet med beredningsutskottets hemställan, att nu tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier, vilken ränta uppginge till 478 kronor 77 öre, skulle med lika belopp till var och en fördelas mellan Ragnhild Margareta Larsson, Ruth Ferlin, Olov Harald Bäckström och Erik Gunnar Andersson.

Se serien A n:o 5; sid. 18.

§ 87.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående beviljande av medel till täckande av vissa överskridna anslagsbelopp:

Se serien A n:o 5; sid. 19.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 5; sid. 20.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 88.

Drätselkammaren hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning angående upptagande av ett 40-årigt amorteringslån å 648,500 kronor:

Se serien A n:o 5; sid. 21.

Häröver hade drätselkammaren avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 5; sid. 26.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 89.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm närvarit vid sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 25 april 1916.

HUGO ZIEGLER.
N. FR. LINDH. EMIL ANKERS.

Offentligen uppläst den 26 april 1916; betygar,

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 18 Maj. | N:o 6.

Föredragningslista:

1 :o) Remiss av inkomna ärenden;
2 :o) Val av ombud för staden vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag;
3 :o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges påminnelser i ärende angående sökt åläggande för Aktiebolaget Mölnbacka—Trysil att vidtaga åtgärder till förhindrande av Klarälvsvattnets förorening genom fabriksavfall;
4 :o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående verkställande av hydrologiska undersökningar inom lämpligt område i stadens närhet för fastställande av rådande grundvattensförhållanden;
5 :o) D:o d:o över drätselkammarens framställning i fråga om rätt för staden att avyttra den donationsjord, som uti fastställd stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget ingår som tomter eller tomtdelar;
6 :o) D:o d:o i anledning av vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags ävensom fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning för år 1915;
7 :o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående uppförande av nytt skjul å materialgården;
8 :o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning angående inläggande av linoleummattor å golven i flickskolebyggnaden;
9 :o) D:o d:o över drätselkammarens framställning i fråga om fastställande av gränslinjerna för domkyrkoplanen;
10 :o) D:o d:o över brandstyrelsens förslag om inköp av hästar för brandkårens behov samt om ökning av den fasta brandkåren m. m.;
11 :o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning om anordnande av förbättrade alarmanordningar till reservkåren, m. m.;

12:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående förstärkning av ackumulatorbatteriet vid elektricitetsverket;

13:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över förslag till nya formulär för uppgifter till den kommunala finansstatistiken;

14:o) D:o d:o i anledning av byggnadsnämndens anhållan om stadsfullmäktiges principuttalande rörande ett uppgjort förslag till utvidgad stadsplan för stadsdelen Herrhagen.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 18 Maj 1916.

§ 90.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herr Gelin och Fröken Ljungkvist, vilka för sin bortovaro anmält förfall, som av stadsfullmäktige godkändes.

§ 81.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 22 innevarande maj kl. 1/24 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Löfberg och Osterman.

§ 92.

Väcktes av Herr Ordföranden motion därom, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att efter verkställd erforderlig utredning föreslå de åtgärder, som från stadens sida böra vidtagas för att komma inom staden boende, genom Klarälvens nyss inträffade översvämning lidande personer till ekonomisk och annan hjälp, samt att därefter överlämna förslaget i fråga till beredningsutskottet i så god tid, att detsamma måtte kunna av stadsfullmäktige behandlas å ordinarie junisammanträdet;

och beslöto stadsfullmäktige remittera den sålunda väckta motionen till drätselkammaren och beredningsutskottet för yttrandens avgivande.

§ 93.

Härjämte blevo, för yttrandens avgivande, följande ärenden remitterade till:

A. *Drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Konungens befallningshavandes i länet skrivelse angående åtgärder från stadskommunernas sida till avhjälpande av hotande bostadsbrist;

2:o) Donationsjordskommitténs utlåtande i vissa till kommittén hänskjutna frågor ävensom anhållan att kommitténs uppdrag måtte förklaras slutfört;

3:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående beviljande av rabatt vid större förbrukning av kokgas;

4:o) Folkskolestyrelsens framställning angående vissa extra ordinarie lärarctjänsters överförande på ordinarie stat;

B. *Styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Herr P. Clarholms motion angående upplåtande av lokal för stadsbiblioteket i gamla flickskolebyggnaden;

C. *Pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Fattigvårdsstyrelsens framställning angående pension åt husmodern vid fattigvårdsinrättningen Ingeborg Dyhlén;

D. *Hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Karlstads härads vägstyrelses framställning angående stadens deltagande i kostnaden för färjhållningen till Hammarön;

E. *Beredningsutskottet:*

1:o) Magistratens skrivelse angående ändring i gällande indelning av staden i valkretsar för val av stadsfullmäktige;

2:o) Särskilda kommitterades förslag till instruktion för nykterhetsnämnd i Karlstad;

3:o) Drätselkammarens framställning angående underhållet av västra bron för innevarande år, med mera;

4:o) Drätselkammarens framställning angående ordnande av nya sittplatser i stadsfullmäktiges sessionssal;

5:o) Drätselkammarens framställning angående planteringar å residenstorget.

§ 94.

Beslöto stadsfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande av brandstyrelsen till fullmäktige ingivna berättelse över brandväsendet i Karlstad år 1915:

Se Serien A. N:o 7; sid. 1.

Tillika beslöto stadsfullmäktige på därom av brandstyrelsen gjord anhållan, att sextio tryckta exemplar av fullmäktiges handlingar, innefattande den av brandchefen avgivna årsberättelsen, skulle ställas till brandchefens förfogande för utdelning på sedvanligt sätt bland rikets brandchefer och brandförsäkringsbolag.

§ 95.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till fullmäktige överlämnade

Utdrag av protokollet, hållet inför Konungens Befallningshavande i Värmlands län å landskansliet i Karlstad den 31 mars 1916.

S. D. Vid sammanträde den 18 februari 1915 hade stadsfullmäktige i Karlstad, i anslutning till ett av särskilda kommitterade för uppgörande av förslag till enhetliga restriktioner för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker inom länet upprättat förslag till bestämmelser för utminuteringen av dylika drycker, beslutat *dels* att ingå till Konungens Befallningshavande med anhållan, att för Karlstads spritförsäljningsbolag måtte ifråga om utminuteringen av brännvin och andra spirituösa drycker utfärdas vissa, närmare angivna föreskrifter, *dels ock* hos Konungens Befallningshavande hemställa, att vinhandeln inom Karlstad måtte så begränsas, att vin endast finge säljas av spritförsäljningsbolag till personer, som vore berättigade att där köpa brännvin, och av övriga vinhandlare till sådana, som uppvisade kort från sina respektive spritförsäljningsbolag.

Med skrivelse den 8 mars 1915 hade magistraten i Karlstad hit överlämnat en av stadsfullmäktige i enlighet med ovan angivna beslut till Konungens Befallningshavande ställd ansökning, och hade magistraten därvid tillika till samma ansökning förordat bifall.

Uti därefter avgivet yttrande i ärendet hade styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag förklarat hinder från bolagets sida icke möta för tillämpningen av de av stadsfullmäktige ifrågasatta bestämmelserna.

Sedan därpå Konungens Befallningshavande, i anledning av föreskrifterna i 15 § 2 momentet av Kungl. Förordningen den 8 juni 1915 om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin, överlämnat handlingarna i ärendet till Kungl. Kontrollstyrelsen med hemställan om dess utlåtande, hade bemälde styrelse med skrivelse den 24 januari 1916, med återställande av remisshandlingarne, meddelat, att styrelsen, jämlikt förberörda 15 § 2 mom. brännvinsförsäljningsförordningen under år 1915 godkänt grunderna för vart och ett av bolagen i Värmlands län antagna kontrollföreskrifter, varjämte styrelsen, under erinran att styrelsen icke ägde att upptaga till prövning frågan om föreskrifter beträffande avstängningsgrunder och inköpsmaximum ansett ärendet icke kunna föranleda något vidare uttalande från styrelsens sida. Vid nämnda skrivelse hade jämväl fogats avskrifter av de däri åberopade kontrollföreskrifter, från vilka föreskrifter inhämtades och skulle här antecknas, att däri funnes i huvudsakliga delar intagna de bestämmelser rörande brännvinsutminutering, om vilkas utfärdande stadsfullmäktige beslutat hos Konungens Befallningshavande göra framställning, innefattande dessa föreskrifter bland annat, att utminutering av brännvin icke finge ske till annan än den, som med avlämnande av vissa handlingar hos

bolaget anmält sig önska inköpa brännvin och av bolaget godkänts såsom kund, samt att sålunda av bolaget godkänd kund skulle erhålla ett inköpsbevis för inköp av brännvin.

Härjämte antecknades, att enligt tillgänglig utredning tillstånd att till avhämtning försälja vin i Karlstad meddelats efter-nämnda personer, vilka fortfarande utövade sådan försäljning, nämligen: Tor Ferdinand Setterström och David Erestes Setterström vid Klara N:o 27, Karl Fritiof Petersson vid Tingvallagatan N:o 76, Johan Sanfrid Rehnborg vid Kungsgatan N:o 16, Carl Albin Bäckström vid Östra Herrhagen N:o 30, Isac Larsson vid Östra Herrhagen N:o 28, Oscar Larsson vid Västra Viken N:o 30 a, Carl Vilhelm Nymansson vid Kungsgatan N:o 12, Ulrika Matilda Hedberg vid Järnvägsgatan N:o 1, Frans Georg Karlmark vid Tingvallagatan N:o 75, Karl Oscar Andersson vid Södra kyrkogatan N:o 13, Otto Vilhelm Andersson Arne vid Trädgårdsgatan N:o 13, Jakob Simansky vid Östra Herrhagen N:o 305, Karl Fredrik Andersson Arne vid Östra Haga N:o 11 a och Herrhagen N:o 225, Clas August Gustafsson vid Östra Torggatan N:o 2, Fritz Johansson vid Östra Herrhagen N:o 121, Kristina Axelina Andersson vid Östra Herrhagen N:o 226, Tomas R. David Forssén vid Viken N:ris 42 och 58, Axel Daniel Andersson vid Drottninggatan N:o 16, Adolf Larsson vid Klara N:o 1, August Svensson vid Västra Torggatan N:o 4, Gunnar Karlsson vid Herrgårdsgatan N:o 3, Per August Sjöberg vid Västra Torggatan N:o 72, Bror Verner Wallerstedt vid Tingvallagatan N:o 17 och Carl August Runström vid Viken N:o 30.

Slutligen antecknades, att på härstädes gjorda ansökningar, som tillstyrkts av magistraten i Karlstad, Konungens Befallningshavande jämlikt 3 § 3 momentet i Kungl. kungörelsen den 15 februari 1916 angående vissa inskränkningar i detaljhandeln med brännvin samt försäljningen av vin och öl, från det i berörda stadgande för visst fall givna förbud att tills vidare efter den 1 nästa april bedriva försäljning av vin till avhämtning medgivit undantag för en del av ovannämnda personer, vilka i öppen bod idkade handel med andra varor än alkoholhaltiga eller tillagade alkoholfria drycker eller svagdricka, och att Konungens Befallningshavande emellertid därvid föreskrivit, att försäljning eller utlämning av vin dock icke finge ske till annan än den, som visade sig innehava vederbörligt inköps-bevis för inköp av brännvin.

Vid övervägande av vad sålunda i ärendet förekommit fann Konungens Befallningshavande vad först anginge stadsfullmäktiges framställning om utfärdande av vissa föreskrifter för Karlstads spritförsäljningsbolag ifråga om utminutering av brännvin och andra spirituösa drycker, att, då sådana föreskrifter i annan ordning meddelats denna framställning icke skulle till någon Konungens Befallningshavandes vidare yttrande eller åtgärd föranleda.

I anledning däremot av stadsfullmäktiges hemställan om begränsning av han-

deln med vin beslöt Konungens Befallningshavande med stöd av 17 § i Kungl. Förordningen angående försäljning av vin och öl den 9 juni 1905, att för utövande av sådant tillstånd till försäljning av vin till avhämtning i Karlstad, som jämlikt nyssberörda Kungl. Förordning av Konungens Befallningshavande beviljats, skulle tills vidare och intill dess annorledes bleve i behörig ordning bestämt — utöver de ifråga om dylik försäljning eljest tillämpliga stadganden — jämväl gälla den inskränkning, att försäljning eller utlämning av vin icke finge ske till annan än den, som visade sig innehava vederbörligt inköpsbevis för inköp av brännvin;

varemellertid beträffande slutligen stadsfullmäktiges framställning om meddelande av liknande inskränkning för den försäljning av vin till avhämtning, som jämlikt 12 § punkt b i den förut åberopade Kungl. Förordningen den 9 juni 1905 finge utövas av Karlstads spritförsäljningsbolag, ifråga varom icke förekommit sådana omständigheter att Konungens Befallningshavande funne sig äga befogenhet därför föreskrifva särskilda inskränkningar, Konungens Befallningshavande ansåg sig allenast böra uttala, att, då styrelsen för bemälda bolag förklarat hinder från bolagets sida icke möta för de av stadsfullmäktige ifrågasatta bestämmelser, det vore att förvänta, att även för berörda försäljning komme att tillämpas ovananmärkta föreskrift för den försäljning av vin till avhämtning, som efter Konungens Befallningshavandes särskilda tillstånd idkades i Karlstad.

Utdrag av detta protokoll skulle tillställas magistraten i Karlstad för egen kännedom och vederbörandes förständigande.

Den, som är med detta beslut missnöjd, äger att däröver föra klagan hos Kungl. Maj:t i Dess Finansdepartement genom besvär, som, vid talans förlust, skola ingivas sist före klockan tolv å trettionde dagen från delfåendet; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid. Vid besvären skall fogas behörigen styrkt bevis, vid vad tid klaganden fått del av beslutet. Det är klagande tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr, insända besvären i betalt brev med allmänna posten.

Som ovan.

In fidem:
GEORG SAMUELSON.

§ 96.

Föredrogs och lades till handlingarna till stadsfullmäktige för kännedom överlämnade

Konungens Befallningshavandes i Värmlands län utslag ifråga om upphörande av vies inskränkning i tid för försäljning till avhämtning (utminutering) av brännvin i Karlstad; Givet, Karlstad i landskansliet den 18 april 1916.

I anledning av beslut av stadsfullmäktige i Karlstad den 22 maj 1913, vilket beslut underställts Konungens Befallningshavandes prövning, hade Konungens Befallningshavande genom utslag den 11 juli 1913 — i samband därmed att upplåtelse av rätt till detaljhandel med brännvin här i staden medgivits under ett år, räknat från och med den 1 januari 1914, däribland från ett utminuteringsställe — föreskrivit, att försäljning av brännvin från nämnda utminuteringsställe icke finge försiggå under tiden från klockan 5 e. m. å fredagar till klockan 10 f. m. nästföljande måndag.

Efter det rätt till detaljhandel med brännvin i Karlstad i vederbörlig ordning upplåtits även för år 1915, hava stadsfullmäktige härstädes *dels* den 8 mars 1915 hit inkommit med anhållan, att särskilda bestämmelser för utminutering av brännvin här i staden måtte utfärdas i enlighet med ett av fullmäktige därom avgivet förslag, *dels ock* vid sammanträde den 18 mars 1915, med fattande av beslut för sin del ifråga om upplåtelse av detaljhandel med brännvin här i staden för år 1916, beslutat, att vid sagda besluts underställande under Konungens Befallningshavande hemställa, att, därest förberörda särskilda bestämmelser för utminutering av brännvin bleve i huvudsak fastställda, icke vidare skulle tillämpas föreskriften om utminuteringsställets stängning från fredagseftermiddag klockan 5 till därpå följande måndags förmiddag klockan 10.

Sedan därpå Konungens Befallningshavande genom utslag den 13 juli 1915, i enlighet med stadsfullmäktiges beslut i ämnet, medgivit upplåtande av rätt till detaljhandel med brännvin här i staden för år 1916 samt därvid, bland annat, förklarat, att det bolag, vartill omförmälda rätt bleve upplåten, vore skyldigt underkasta sig de ytterligare inskränkningar eller ändringar i övrigt ifråga om rättighetens utövande, som komme att vederbörligen bestämmas, har Konungens Befallningshavande den 22 november 1915 antagit avgivet anbud av Karlstads Spritförsäljningsbolag om övertagande av berörda rättighet.

Efter antecknande tillika från härstädes tillgängliga handlingar, att Kungl. Kontrollstyrelsen, jämlikt 15 § 2 mom. av Kungl. Förordningen den 8 juni 1915

om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin numera godkänt grunderna för av Karlstads Spritförsäljningsbolag antagna kontrollföreskrifter, och att i dessa föreskrifter funnes i huvudsakliga delar intagna de bestämmelser rörande brännvinsutminutering, om vilkas utfärdande stadsfullmäktige härstädes gjort framställning, har Konungens Befallningshavande tagit här ifrågavarande ärende i övervägande och prövar skäligt förordna, att den enligt Konungens Befallningshavandes ovananmärkta utslag den 11 juli 1913 meddelade föreskriften, att försäljning från utminuteringsstället för brännvin i Karlstad icke finge försiggå under tiden från klockan 5 e. m. å fredagar till klockan 10 f. m. nästföljande måndag, icke vidare skall äga tillämplighet.

Klagan över detta utslag må föras hos Kungl. Maj:t i Dess Finansdepartement genom besvär, som, vid talans förlust, skola ingivas sist före klockan tolv å trettionde dagen från delfåendet; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid. Vid besvären skall fogas behörigen styrkt bevis, vid vad tid klaganden fått del av utslaget. Det är klaganden tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr, insända besvären i betalt brev med allmänna posten.

Som ovan.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

§ 97.

Föredrogs en från Kommunala Centralbyrån till stadsfullmäktiges ordförande översänd skrivelse angående inrättande av hyresnämnder, med mera; och beslöts att skrivelsen skulle överlämnas till drätselkammaren för vidtagande av den åtgärd, vartill kammaren kunde finna omständigheterna föranleda.

§ 98.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige ingivna

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 april 1916.

§ 17.

Från styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag hade till drätselkammaren inkommit en så lydande framställning:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

För fullgörande av Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolags förbindelser enligt ett genom Wermlands Enskilda Bank för bolaget upplagt obligationslån å ursprungligen 2,500,000 kronor hava Karlstads stad och, enligt särskild överenskommelse, Uddeholms Aktiebolag ingått borgensansvar.

Förhållandena hava nu beklagligen förorsakat, att styrelsen för Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag ser sig nödsakad begära stadens och Uddeholms Aktiebolags mellankomst för behöriga likviderandet av nu närmast till betalning förfallande amortering och ränta å länet ifråga.

Redan under år 1915 har järnvägsbolagets rörelse gått med förlust, till ett belopp av kronor 21,445: 04. Denna förlust har företrädesvis föranletts av de betydande prissteg'ringarna å kol samt å övriga för bolagets drift nödvändiga materialier. Bränslekostnaderna för bolagets järnväg, vilka under år 1914 belöpte sig till kr. 45,203: 56, uppgingo sålunda under år 1915 till ej mindre än kr. 134,786: 42, att ej nämna övriga ökade kostnader. Driftkostnaderna ökades i följd därav under år 1915 med 38,03 %. Oaktat trafikinkomster under året också visade en icke oväsentlig ökning, 17,66 %, nedgingo sålunda trafiköverskottsmedlen med 28,35 %. Trots det sålunda ogynnsamma resultatet av 1915 års rörelse har dock bolaget under år 1915 förmått att fullgöra betalning av ränta å sin gäld och jämväl då ifrågakommande amortering å obligationslånet.

Under innevarande år ställer sig emellertid bolagets rörelse än mera ofördelaktig, därvid naturligen i viss mån inverkar det dåliga resultatet från år 1915. Ännu högre pris gälla för kol och övriga driftmaterialier, utan att trafikintäkterna i motsvarande mån ökats.

Bolaget står för den skull inför situationen att, då de vid denna månads utgång tillgängliga kontanta medel uppgå till allenast 59,000 kronor samt dessa medel i första hand erfordras till gäldande av samtrafiksräkning med Statens och Bergslagernas Järnvägar samt till avlöningar åt bolagets personal, medel saknas till betalning av den 24 dennes förfallande amortering å obligationslånet kr. 18,000: — och halvårsränta å samma lån kronor 54,135: — tillsammans kronor 72,135: —.

Den sålunda inträdde penningeförlägenheten kan icke betraktas vara så tillfällig, att densamma är möjlig att ordna genom tillfällig upplåning, att täckas genom medel, som få beräknas inflyta under närmaste tiden.

Under dessa omständigheter och då en anmälan till Wermlands Enskida Bank därom, att bolaget är urståndsatt att fullgöra sina förbindelser till banken för obligationslånet, av flera skäl synes, såvitt möjligt, böra undvikas, har styrelsen, på sätt redan anförts, funnit sig föranlåten hänvända sig till garanterna för lånet med hemställan, att dessa nu träda emellan.

Styrelsen har grundad anledning utgå från, att Uddeholms Aktiebolag är villigt att tillskjuta dess enligt överenskommelse med staden påkommande del i berörda, för järnvägsbolaget nu erforderliga 72,135 kronor under förutsättning att staden också tillskjuter vad som av samma belopp belöper å staden, enligt de i berörda överenskommelse bestämda grunder.

Styrelsen får alltså anhålla, att drätselkammaren å stadens vägnar ville för omförmälda ändamål ställa till styrelsens förfogande den, efter vad redan angivits, staden påfallande del uti ifrågavarande belopp, 72,135 kronor, såsom lån till järnvägsbolaget, att i mån av tillgång staden i sinom tid återgäldas.

Karlstad den 18 april 1916.

Karlstad—Munkfors Jernvägs Aktiebolag

AUG. HERLENIUS.

varande vid denna framställning fogad följande skrivelse:

Uddeholm den 18 april 1916.

Landssekreteraren Herr Georg Samuelson, Karlstad.

B. B.

Tacksam för gårdagsbrefvet återgår härmed skrifvelsen till Drätselkammaren i Karlstad, af mig undertecknad.

Staden och Uddeholm ansvara för lånet i proportion till sina år 1909 egande aktier i bolaget, vid vilket tillfälle staden egde 3,000 aktier och Uddeholm 2,410. Stadens och Uddeholms aktieinnehaf blir sålunda tillsammans 5,410 st. aktier. Staden skall således betala

$$\frac{3000}{5410} \text{ och Uddeholm } \frac{2410}{5410}$$

af 72,135 kronor, hvilket gör för staden Kr, 40,000: 92 och för Uddeholm Kr. 32,134: 08 = Kr. 72,135.

Att Uddeholm betalar sin del beder jag härmed få bekräfta.

Din tillgivne
AUG. HERLENIUS.

Med anledning härav hade drätselkammaren till Karlstad—Munkfors Järnvägsaktiebolag såsom lån utbetalt 40,000 kronor 92 öre att i mån av tillgång till staden i sinom tid återgäldas, och beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med anmälan härom.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

§ 99.

På därom av beredningsutskottet avgivet förslag beslöto stadsfullmäktige utse landsfiskalen J. Norćus i Karlstad att såsom Karlstads stads ombud föra stadens talan och utöva dess rösträtt vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, ävensom till suppleant för Herr Norćus, att vid förfall för honom fullgöra uppdraget, grosshandlaren Josef Löfberg i Karlstad; och skulle utdrag av detta protokoll tjäna de sålunda valde såsom fullmakt.

Se serien A. N:o 6; sid. 1.

§ 100.

Genom magistraten hade Konungens befallningshavande i länet lämnat stadsfullmäktige tillfälle inkomma med påminnelser i ärende angående av fullmäktige sökt åläggande för Aktiebolaget Mölnbacka—Trysil med flere att vidtaga åtgärder till motverkande av Klarälvsvattnets förorening genom fabriksavfall; varande vid ärendets överlämnande till fullmäktige därvid fogade, bland andra, följande handlingar:

Se serien A. N:o 6; sid. 1.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits av vattenlednings- och belysningsstyrelsen, hälsovårdsnämnden och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A. N:o 6; sid. 5.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 101.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning angående undersökningar för fastställande av grundvattensförhållandena i stadens närhet:

Se serien A. N:o 6; sid. 6.

Häröver hade hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 6; sid. 8.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Gullström att ärendet måtte, med hänsyn till rådande dyrtid, bordläggas tills vidare och dess återupptagande till förnyad behandling göras beroende av anmälan från vattenlednings- och belysningsstyrelsen.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med vad Herr Gullström sålunda yrkat.

§ 102.

Drätselkammaren hade, i fråga om rätt för staden att avyttra den donationsjord, som i fastställd stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget ingår såsom tomter eller tomtdelar, gjort en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 6; sid. 9.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 6; sid. 10.

Stadsfullmäktige biföllo vad utskottet hemställt.

§ 103.

Jämlikt beredningsutskottets hemställan med däri av Herr af Geijerstam föreslagen ändring, beslöto stadsfullmäktige dels att tillstyrka beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag för bolagets räkenskaper och förvaltning under år 1915, dels ock att lägga revisionsberättelsen för samma år angående fonden för allmännyttiga ändamål utan vidare till handlingarna.

§ 104.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående uppförande av nytt skjul å materialgården:

Se serien A. N:o 6; sid. 18.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 6; sid. 19.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 105.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående inläggande av linoleummattor å cementgolven i flickskolebyggnaden:

Se serien A. N:o 6; sid. 20.

I ärendet hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 6; sid. 20.

Stadsfullmäktige biföllo vad utskottet hemställt.

§ 106.

I fråga om fastställande av gränslinjerna för domkyrkoplanen hade drätselkammaren hos fullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 6; sid. 21.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 6; sid. 21.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Svanbom bifall till beredningsutskottets förslag med tillägg att, därest stenmur mot Kungsgatan kommer att utföras, densamma lägges, efter anvisning av stadsingeniören, på sådant sätt att gatans profil tillgodoses.

Stadsfullmäktige biföllo vad Herr Svanbom sålunda yrkat.

§ 107.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort en så lydande framställning om inköp av hästar för brandkårens behov samt om ökning av den fasta brandkåren:

Se serien A. N:o 6; sid. 22.

Häröver hade, uppå remiss, utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A. N:o 6; sid. 29.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr Wästlund* följande ändringar i utskottets förslag:

beträffande första punkten, att till brandstyrelsen måtte anvisas ett förslagsanslag å 3,300 kronor för inköp av två hästar jämte seldon till dessa;

beträffande tredje punkten, att det nuvarande nattvaktmanskapet skulle indragas, så snart förhållandena så ordnats, att dylik indragning kan ske;

samt beträffande sista punkten, att densamma måtte utgå ur förslaget.

Herr af Geijersstam yrkade följande ändrade lydelse av sista punkten i utskottets förslag: »att stadsfullmäktige måtte föreskriva, att sex av kårens hästar skola i den mån så lämpligen kan ske, deltaga i körslorna för stadens räkning«.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt utskottets förslag oförändrat och vad Herrar Wästlund och af Geijersstam sålunda yrkat, beslöto stadsfullmäktige bifalla utskottets förslag med de av Herr Wästlund däri påyrkade ändringarna.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutit:

dels att åt brandstyrelsen anvisa ett förslagsanslag av 3,300 kronor till inköp av två hästar jämte seldon till dessa;

dels att fasta brandkåren skall från och med den 1 juli 1916 ökas med två brandmän, samt att till avlöning, uniformering och semesterpenningar åt dem anslå 1,969 kronor om året, varav för innevarande år 984 kronor 50 öre;

dels att nuvarande nattvaktmanskapet skall indragas, så snart förhållandena så ordnats, att dylik indragning kan ske;

dels ock att ovanberörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

§ 108.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort en så lydande framställning om anordnande av förbättrade alarmanordningar inom brandstationen och till reservkåren:

Se Serien A. N:o 6; sid. 29.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 6; sid. 34.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 109.

Till stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen inkommit med följande framställning i fråga om förstärkning av ackumulatorbatteriet vid elektricitetsverket.

Se Serien A. N:o 6; sid. 35.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade i ärendet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 6; sid. 37;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 110.

Byggnadsnämnden hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande anhållan i fråga om fullmäktiges principuttalande rörande förslag till utvidgad stadsplan för stadsdelen Herrhagen:

Se Serien A. N:o 6; sid. 37.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se Serien A. N:o 6; sid. 40.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Norsell bifall till utskottets förslag med den ändringen, att fullmäktige måtte uttala sig för att hela kvarteret Axet skulle avsättas till grön plats; och beslöto fullmäktige i enlighet med vad Herr Norsell sålunda yrkat.

§ 111.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stads-

fullmäktiges yttrande över inom statistiska Centralbyrån utarbetade förslag till nya formulär för uppgifter till den kommunala finansstatistiken; varande till ärendet hörande handlingar av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 6; sid. 40.

Häröver hade utlåtanden avgivits *dels* av drätselkammaren, så lydande:

Se Serien A. N:o 6; sid. 42;

dels av kommittén för omläggning av stadens räkenskapsväsende, av följande innehåll:

Se Serien A. N:o 6; sid. 42.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se Serien A. N:o 6; sid. 44.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 112.

Beslöto stadsfullmäktige att en av Herr Clarholm till fullmäktige ingiven motion angående verkställande av diamantborrning å stora torget för erhållande av grundvatten skulle för yttrandens avgivande remitteras till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet.

§ 113.

Väcktes av Herr Ankers motion att dyrtidstillägg till i stadens tjänst anställda personer skulle, med samma belopp och under samma villkor som för närvarande, beviljas att utgå jämväl under tiden 1 juli—31 december innevarande år; och beslöto fullmäktige remittera den sålunda väckta motionen till drätselkammaren och beredningsutskottet för yttrandens avgivande.

§ 114.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm närvarit vid sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS

Justerat den 22 maj 1916.

HUGO ZIEGLER.

JOS. LÖFBERG. T. OSTERMAN.

Offentligen uppläst den 22 maj 1916; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Ser. B. N:o 7.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 15 Juni. | N:o 7.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;
2:o) Beredningsutskottets utlåtande över brandstyrelsens framställning angående upprättande av en andra reservkår till den fasta brandkåren här i staden, med mera;
3:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning angående upplåtande av plats för småskolehus å Norrstrand, med mera;
4:o) D:o d:o över Herr N. Fr. Lindhs motion angående uppdrag åt kyrkorådet att sörja för skötseln av stadens donatorers gravar;
5:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande och beslut i anledning av Kungl. Överintendents Ämbetets i skrivelse till Konungens Befallningshavande i länet framställda anmärkningar i ärende rörande sökt nådig fastställelse å av stadsfullmäktige den 20 februari 1913 fattat beslut om antagande av bestämmelser för bebyggande av tomter inom stadsdelen Klara jämte därtill hörande förslag till stadsplan;
6:o) D:o d:o över Herr A. Norsells motion angående framdragande av elektrisk ljusledning till Sjöstadsområdet;
7:o) D:o d:o över E. J. Svenssons i Strömsholm med fleres av Herr Wästlund som motion upptagna framställning angående framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen och Alvik;
8:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning angående anslag för avslutande av brandkårens räkenskaper för år 1915;
9:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående ordnande av nya sittplatser i stadsfullmäktiges sessionssal;
10:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående underhåll av västra bron;
11:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning angående vissa extra ordinarie lärarebefattningars överförande på ordinarie stat;
12:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens förslag angående rabatt å kokgas till större förbrukare;
13:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens för-

slag till allmänna lyshållningen under nästa lysperiod;

14:o) D:o d:o över magistratens framställning angående ändring i för staden gällande indelning i valkretsar för val av stadsfullmäktige;

15:o) D:o d:o över Herr A. Norsells motion om utdragande av elektrisk ljusledning till Svinbäcksområdet i Karlstads landsförsamling;

16:o) D:o d:o över särskilda kommitterades förslag till instruktion för nykterhetsnämnd i Karlstad ävensom angående val av sådan nämnd;

17:o) D:o d:o över Herr P. Clarholms motion angående inköp av en s. k. dammsugningsapparat för fattigvårdsinrättningens behov;

18:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående verkställande av planteringar m. m. å residenstorget;

19:o) D:o d:o över Herr S. Gullströms motion om utredning rörande lämpligaste sättet att lindra i staden rådande bostadsbrist samt Konungens Befallningshavandes i länet skrivelse i fråga om stadskommunernas uppgifter beträffande bostadsbristen under rådande kristid;

20:o) D:o d:o över Herr Emil Ankers' motion angående beviljande av dyrtidstillägg åt i stadens tjänst anställda personer för tiden 1 juli—31 december innevarande år;

21:o) D:o d:o över saluhallsstyrelsens framställning om beviljande av dyrtidstillägg för år 1915 åt hallmästaren A. E. Ask;

22:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning angående beviljande av dyrtidstillägg åt vaktmästaren Hjalmar Fredriksson;

23:o) D:o d:o över Fröken Anna Ljungkvists motion angående anskaffande av telefon åt stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide;

24:o) D:o d:o över Karlstads landsförsamlings framställning angående utseende av ombud för staden i en ifrågasatt kommitté för utredning angående inkorporering helt eller delvis av landsförsamlingen;

25:o) D:o d:o i anledning av inkomna ansökningar till Mellqvistska slöjdstipendiet för innevarande år;

26:o) D:o d:o över stadsbiblioteksstyrelsens framställning i fråga om beviljande av decharge åt styrelsen för 1914 års räkenskaper.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 15 Juni 1916.

§ 115.

Vid upprop befunnos närvarande samtliga fullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Clarholm, Welin, Magnusson och Forsbäck samt Fröken Ljungkvist, vilka samtliga emellertid anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 116.

Bestämdes att justering av dagens protokoll skulle äga rum å drätselkammarens sessionsrum måndagen den 19 innevarande juni kl. sex e. m., och utsågs, sedan Herr Ordföranden förklarat sig hindrad därvid närvara, Herr af Geijersstam att jämte Herrar Karlsson och Söderbaum verkställa justeringen.

§ 117.

Föredrogs en av Herr J. Noréus i egenskap av testamentsexekutor efter framlidne handlanden Olof Emil Rune till stadsfullmäktige ingiven anmälan angående en av Rune till staden gjord testamentarisk donation; och beslöto fullmäktige, på därom av Herr Ordföranden gjord framställning, att med tacksamhet för gåvan och för vad donator under livstiden verkat för stadens bästa, remittera Herr Noréus' anmälan till drätselkammaren och beredningsutskottet för avgivande av förslag angående donationens förvaltning och användningen av räntan därå.

§ 118.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Hamnstyrelsens framställning angående utdragning av hamnspåret till södra hörnet av platsen n:o 58;

2:o) Styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolan framställning angående anslag till skolans verksamhet under år 1917;

3:o) Föreståndarinnans för frälsningsarméns slumverksamhet i Karlstad anhållan om anslag till slummens barnkolonier;

4:o) Herr A. Norsells motion om anslag till Karlstads koloniträdgårdsförening m. m.;

B. *Till vattenlednings - och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Brandstyrelsens framställning angående höjning av gasanslaget till brandmanskapet, m. m.;

C. *Till folkskolestyrelsen och beredningsutskottet:*

Drätselkammarens framställning angående åläggande för folkskolestyrelsen att till kammaren överlämna brandförsäkringsbreven rörande stadens samtliga skolhusbyggnader.

§ 119.

Beslöto stadsfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande av vattenledningS- och belysningsstyrelsen till fullmäktige överlämnade årsberättelser för år 1915 angående vattenverket och gasverket:

Se Serien A N:o 9; sid. 1.

§ 120.

Till stadsfullmäktige hade brandstyrelsen inkommit med följande framställning angående upprättande av en andra reservkår till den fasta brandkåren här i staden:

Se serien A N:o 8; sid. 1.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 8; sid. 14.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 121.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen gjort så lydande framställningar angående iordningställande av skolsalar för folkskolans behof i gamla flickskolebyggnaden samt upplåtande av tomt för ett nytt småskolehus å Norrstrand:

Se serien A N:o 8; sid. 15.

Uppå remiss från fullmäktige hade utlåtanden i ärendet avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 8; sid. 27.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* bifall till utskottets förslag, *dels ock* av Herr Norsell bifall till vad Herr Håkansson hos beredningsutskottet föreslagit med den ändringen, att utrymme skulle beredas i det nya skolhuset jämväl för undervisning av folkskolebarn inom Norrstrand.

Stadsfullmäktige beslöto, efter omröstning, med 20 röster mot 11, som avgåvos för Herr Norsells yrkande, att bifalla vad beredningsutskottet i ärendet föreslagit.

§ 122.

Hos stadsfullmäktige hade av Herr N. Fr. Lindh väckts följande motion angående skötseln av stadens donatorers gravar:

Se serien A N:o 8; sid. 28.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits av fattigvårdsstyrelsen, kyrkorådet, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 8; sid. 33;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 123.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande och beslut i anledning av vissa av Kungl. Överintendentsämbetet framställda erinringar i ärende rörande sökt nådig fastställelse å av fullmäktige antagna bestämmelser för bebyggande av tomter inom stadsdelen Klara jämte därtill hörande förslag till stadsplan; och hade vid magistratens remiss i ärendet fogats följande handlingar:

Se serien A N:o 8; sid. 34.

Häröver hade, uppå remiss, byggnadsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 8; sid. 44.

Under överläggningen yrkades *dels* av Herr Svanbom bifall till utskottets förslag oförändrat, *dels ock* av Herr Norsell, att stadsfullmäktige måtte, med bifall till samma förslag i övrigt, uttala sig för att kvarteret Bryggaren skulle, med hänsyn till sitt läge, bebyggas enligt öppet byggnadssätt, samt att sista stycket av mom. C i byggnadsnämndens förändrade förslag skulle erhålla följande ändrade lydelse: »Utom de på byggnadsplanen angivna huvudbyggnader få i gränslinjerna uppföras mindre uthusbyggnader, avsedda för uppsamlande av avskräden.»

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt sålunda angivna yrkanden, beslöto stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets förslag med den av Herr Norsell påyrkade ändringen att kvarteret Bryggaren skulle hänföras till kvarter med öppet byggnadssätt; och antecknades att detta beslut i vad det avsåg sistnämnda ändring, fattats efter omröstning med 23 röster mot 8, avgivna för bifall till vad utskottet härutinnan hemställt.

§ 124.

Herr A. Norsell hade hos fullmäktige väckt en så lydande motion angående framdragande av elektrisk ljusledning till Sjöstadsområdet:

Se serien A N:o 8; sid. 45.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av byggnadsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 8; sid. 50.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 125.

Hos stadsfullmäktige hade E. J. Svensson i Strömsholm med flere gjort följande av Herr Wästlund som motion upptagna framställning om framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik:

Se serien A N:o 8; sid. 51.

Häröver hade, uppå remiss, byggnadsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet yttrat sig; och hade därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 8; sid. 56.

Under överläggningen yrkades *dels* av Herr Wästlund bifall till utskottets förslag med den ändringen, att den ifrågasatta friheten från broavgifter skulle gälla allenast för renhållningens och renhållningsverkets samt stadens eget behov, *dels ock* av Herr Johansson, att ärendet skulle i sin helhet återremitteras till drätselkammaren för vidare utredning och preliminär överenskommelse med broägaren angående nedsättning eller frihet från broavgifter.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med vad Herr Johansson sålunda yrkat.

§ 126.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort en så lydande framställning om anslag för avslutande av brandkårens räkenskaper för år 1915:

Se serien A N:o 8; sid. 57.

I ärendet hade, uppå remiss, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 8; sid. 58.

Under överläggningen yrkades *dels* av Herr Lindh bifall till utskottets förslag, *dels ock* av Herr Löfberg, att förevarande framställning icke måtte till någon fullmäktiges åtgärd föranleda.

Stadsfullmäktige beslöto, efter omröstning, med 18 röster mot 13, som avgåvos för bifall till utskottets förslag, att bifalla Herr Löfbergs i ärendet framställda yrkande.

§ 127.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med ett så lydande förslag angående ordnande av nya sittplatser i fullmäktiges sessionssal:

Se serien A N:o 8; sid. 59.

Häröver hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit detta utlåtande:

Se serien A N:o 8; sid. 59.

Under överläggningen yrkades, förutom bifall till utskottets förslag, av Herr Wiktorin, att fullmäktige måtte avslå den gjorda framställningen.

Stadsfullmäktige biföllo vad beredningsutskottet i ärendet hemställt.

§ 128.

Angående bestridande av kostnaderna för underhållet å västra bron hade drätselkammaren till stadsfullmäktige ingivit följande hemställan:

Se serien A N:o 8; sid. 60.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A N:o 8; sid. 61;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 129.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen gjort följande framställning angående vissa extra ordinarie lärarebefattningars överförande på ordinarie stat:

Se serien A N:o 8; sid. 61.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 8; sid. 62.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 130.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade till stadsfullmäktige inkommit med en så lydande hemställan angående rabatt å kokgas till större förbrukare:

Se Serien A N:o 8; sid. 63.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda anfört:

Se serien A N:o 8; sid. 64.

Vid ärendets behandling yrkades *dels* av Herr Karlsson avslag å den gjorda framställningen, *dels ock* av Herr Gullström bifall till utskottets förslag med tillägg, att rabatten skulle tillämpas tillsvidare från och med innevarande års tredje kvartal och beviljas allenast vid årsförbrukning.

Stadsfullmäktige biföllo vad Herr Gullström sålunda yrkat.

§ 131.

Angående allmänna lyshållningen under nästa lysperiod hade av vattenlednings- och belysningsstyrelsen avgivits följande förslag:

Se serien A N:o 8; sid. 64.

I ärendet hade, uppå remiss, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 8; sid. 66.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla utskottets hemställan med den ändring däri, som betingades av fullmäktiges förut denna dag fattade och under § 125 här ovan i protokollet antecknade beslut att för vidare utredning uppskjuta behandlingen av ärendet angående framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik.

§ 132.

Till stadsfullmäktige hade magistraten inkommit med en så lydande framställning angående ändring i för staden gällande indelning i valkretsar för val av stadsfullmäktige:

Se serien A N:o 8; sid. 67.

Över detta förslag hade beredningsutskottet, uppå remiss, utlåtit sig sålunda:

Se serien A N:o 8; sid. 69.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* bifall till utskottets hemställan, *dels* av Herr Gullström återremiss till beredningsutskottet för verkställande av utredning angående den inverkan på partiställningen, som en eventuell tillämpning av prånkanalen som gräns mellan valdistrikten möjligen kunde medföra, *dels ock* av Fru Hellberg, att stadsfullmäktige måtte omedelbart bestämma prånkanalen såsom sådan gräns.

Efter det stadsfullmäktige först, med avslag på yrkandet om återremiss, beslutit att omedelbart företaga ärendet till avgörande, blev, efter omröstning, med 16 röster mot 15, avgivna för Fru Hellbergs förslag, beredningsutskottets hemställan av stadsfullmäktige bifallen.

§ 133.

Angående framdragande av elektrisk ljusledning till Svinbäcksområdet i Karlstads landsförsamling hade av Herr A. Norsell hos fullmäktige väckts en så lydande motion:

Se serien A n:o 8; sid. 70.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av vattenlednings- och belys-

ningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 8; sid. 73.

Vid ärendets behandling yrkades, förutom bifall till utskottets förslag, av Herr Norsell att stadsfullmäktige måtte på så sätt bifalla förevarande motion, att vattenlednings- och belysningsstyrelsen lämnades i uppdrag att låta utföra den ifrågasatta ledningen, då så många ljuspunkter tecknats, att avgifterna kunde beräknas täcka såväl ränta och amortering å anläggningskostnaderna som ock själva strömkostnaden.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden beslöto stadsfullmäktige bifalla vad beredningsutskottet i ärendet hemställt.

§ 134.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 17 februari 1916 uppdragit åt särskilda kommitterade att uppgöra förslag till instruktion för en nykterhetsnämnd för staden, hade dessa kommitterade till fullmäktige inkommit med följande förslag i ämnet:

Se serien A N:o 8; sid. 73.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:

Se serien A N:o 8; sid. 75.

Vid ärendets behandling anhöll Herr Norsell att icke ifrågakomma vid val av suppleanter i nämnden samt föreslog i sitt ställe till suppleant plåtslagaren C. A. Västlund.

Med bifall härtill ävensom till vad beredningsutskottet i övrigt hemställt beslöto stadsfullmäktige:

att antaga det av kommitterade uppgjorda förslaget till instruktion för nykterhetsnämnd här i staden;

att från dess uppdrag entlediga den nu fungerande nämnden för avgivande av förslag till användning av årliga anslaget till nykterhetens befrämjande;

samt att utse i nykterhetsnämnden:

till *ledamöter*:

folkskolläraren E. Strandman, sammankallande,
grosshandlaren Anders Löfberg,
folkskolläraren David Karlström,
sågverksarbetaren J. A. Eklund och
fru Gerda Hellberg;

samt till *suppleanter* att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring:
handlanden Alfr. Nyberg,
plåtslagaren C. A. Västlund och
fröken Alma Andersson.

§ 135.

Hos stadsfullmäktige hade Herr Per Clarholm väckt en så lydande motion angående anskaffande av en dammsugningsapparat för fattigvårdsinrättningens behof:

Se serien A N:o 8; sid. 76.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av fattigvårdsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A n:o 8; sid. 78.

Fullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 136.

Angående verkställande av plantoringar med mera å Residenstorget hade drätselkammaren till fullmäktige ingivit ett så lydande förslag:

Se serien A N:o 8; sid. 78.

Trädgårdsstyrelsen och beredningsutskottet hade häröver avgivit infordrade yttranden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A N:o 8; sid. 81;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av fullmäktige bifallet.

§ 137.

Hos stadsfullmäktige hade Herr S. Gullström väckt följande motion om utredning rörande lämpligaste sättet att hindra i staden rådande bostadsbrist:

Se serien A N:o 8; sid. 82.

Härjämte hade till fullmäktige inkommit skrivelser dels från Konungens Befallningshavande i länet i fråga om stadskommunernas uppgifter beträffande bostadsbristen under rådande kristid, dels ock från Svenska stadsförbundet rörande Kungl. Förordningen om medling i hyrestvister m. m. den 5 maj 1916, vilka skrivelser voro av följande lydelse:

Se serien A N:o 8; sid. 84.

I anledning av berörda motion och skrivelser hade infordrade utlåtanden avgivits

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A N:o 8; sid. 86;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se serien A N:o 8; sid. 93.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr Nyberg* bifall till beredningsutskottets förslag, av *Herr Håkansson* att fullmäktige måtte besluta i enlighet med hans mot utskottets beslut avgivna reservation, samt av *Herr Ström*, att fullmäktige måtte i fråga om tillsättandet av hyresnämnd bifalla vad drätselkammaren därutinnan hemställt.

Efter framställda propositioner jämlikt berörda yrkanden beslöto stadsfullmäktige bifalla vad beredningsutskottet i särskilda hänseenden föreslagit, vilket beslut, i vad det avsåge fråga om tillsättande av hyresnämnd, fattades, efter omröstning, med 15 röster mot 13, avgivna för Herr Ströms därom gjorda yrkande.

§ 138.

I hos fullmäktige väckt motion hade Herr Emil Ankers gjort följande framställning angående dyrtidstillägg åt i stadens tjänst anställda personer för tiden 1 juli—31 december innevarande år:

Se serien A n:o 8; sid. 94.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 8; sid. 95.

Fullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 139.

På därom av saluhallsstyrelsen gjord och av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkt framställning beslöto stadsfullmäktige att bevilja hallmästaren A. E. Ask ett dyrtidstillägg för år 1915 av 42 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se serien A N:o 8; sid. 96.

§ 140.

Flickskolestyrelsen hade hos fullmäktige gjort en så lydande framställning angående dyrtidstillägg åt vaktmästaren Hjalmar Fredriksson:

Se serien A N:o 8; sid. 97.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 8; sid. 101.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 141.

Hos stadsfullmäktige hade Fröken Anna Ljungkvist väckt en så lydande motion angående anskaffande av telefon åt stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide:

Se serien A N:o 8; sid. 101.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade i ärendet avgivit infordrade utlåtanden; och hade därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 8; sid. 102.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 142.

Sedan Karlstads landsförsamling jämlikt beslut å kommunalstämma den 7 maj 1916 anhållit att fullmäktige måtte utse ombud för staden i en ifrågasatt kommitté för utredning i väckt fråga angående inkorporering helt eller delvis med staden av landsförsamlingen, beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med beredningsutskottets förslag, att med bifall till den av landsförsamlingen gjorda framställningen, till stadens ledamöter i den ifrågasatta kommittén utse

borgmästaren K. J. Lindholm,
lasarettsöverläkaren P. Clarholm,
landsfiskalen J. Noréus och
lektorn V. Vendel,

samt till suppleanter för dem, att i nedan nämnd ordning inträda i tjänstgöring:

bankdirektören T. Osterman och
folkskoleinspektören Bror Larson.

§ 143.

I enlighet med beredningsutskottets hemställan beslöto stadsfullmäktige, att nu tillgängliga räntan å Mellqvistska slöjdstipendiefonden, uppgående till 478 kronor 75 öre, skulle, med lika belopp till dem var, fördelas mellan folkskollärarne Edvin Hilder Georg Nyberg, Henning Jonatan Tjus och Sixten Gotthard Linderholm, med skyldighet för dem att vid högre slöjdundervisningsanstalt genomgå en slöjdkurs å minst sex veckor och med rätt att uppbära hälften av stipendierna sedan de styrkt sig vara vid sådan läroanstalt inskrivna, och den andra hälften, då de visat sig hava under fyra veckor därstädes åtnjutit undervisning.

§ 144.

I enlighet med av beredningsutskottet därom avgivet förslag beslöto stads-

fullmäktige bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek ansvarsfrihet för 1914 års räkenskaper och förvaltning.

Se serien A N:o 8; sid. 105.

§ 145.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående rätt att förskottera vattenlednings- och belysningsstyrelsen medel för inköp av kol och koks:

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 13 juni 1916.

§

Från Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade till drätselkammaren inkommit ett så lydande protokollsutdrag:

Utdrag af protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 13 juni 1916.

§ 1.

För att under nu rådande kristid säkerställa gasverkets drift, hvilket är af vikt icke endast för leverans af gas utan jämväl i lika hög grad för stadens förseende med koks, hvaraf från gasverksdriften såsom biprodukt erhålles c:a 30,000 hl. årligen, har Styrelsen ansett sig i år böra inköpa verkets kolförråd tidigare än vanligt samt med c:a 1,200 ton större kvantitet än i staten beräknats.

I samråd med Lifsmedelsnämnden har Styrelsen dessutom i likhet med föregående år beslutat inköpa c:a 10,000 hl. westfalisk gjuterikoks att användas hufvudsakligen till kommunala centralvärmeledningar för att därigenom möjliggöra större försäljning till småförbrukare än annars kunde ske af den för kaminkoks lämpligare gasverkskoksen.

För att kunna fullfölja dessa inköp beslöt Styrelsen nu anhålla att Drätselkammaren ville förskottera de penningemedel, som på grund häraf behöfdes och som beräknas till Kr. 180,000: —.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
ERIK BJÖRKMAN
t. f. sekr.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan om bemyndigande att till vattenlednings- och belysningsstyrelsen förskottera 180,000 kronor för inköp av kol och koks.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Häröver hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit detta utlåtande:

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 15 juni 1916.

§ 96.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning om bemyndigande att till vattenlednings- och belysningsstyrelsen förskottera ett belopp av 180,000 kronor för inköp av kol och koks; och beslöt utskottet, efter tagen del av handlingarna, att med förordande av vad kammaren föreslagit, hemställa

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att för ifrågavarande ändamål förskottera vattenlednings- och belysningsstyrelsen av tillgängliga medel ett belopp av 180,000 kronor.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem
ELIAS STENIUS.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 19 juni 1916.
SVEN af GEIJERSSTAM.

GERDA HELLBERG.
HENR. SÖDERBAUM.

Offentligen uppläst den 19 juni 1916; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 28 September. | N:o 8.

Föredragningslista:

1:o Remiss av inkomna ärenden;

2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Herr Zieglers motion angående beredande av hjälp åt inom staden boende personer, som blivit lidande genom Klarälvens översvämning innevarande år;

3:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående inredande av det s. k. expositionshuset för ytterligare upplag av tobak därstädes;

4:o) D:o d:o i anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i ärende angående stationsskrivaren G. A. W. Häggs mantalsskrivning för år 1914;

5:o) D:o d:o över idrottsföreningen Kamraternas m. fl:s av Herr Ankers som motion upptagna framställning angående upplåtande av mark till idrottsplats här i staden;

6:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om inköp av viss del av ägofiguren N:o 282 i Tormestad;

7:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående framdragande av elektrisk ledning till Sanna;

8:o) D:o d:o i anledning av vägstyrelsens i Karlstads härad framställning angående stadens deltagande i kostnaden för färjhållningen till Hammarön;

9:o) D:o d:o över styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolan framställning om anslag för år 1917;

10:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning om anslag för framdragande av järnvägsspår till södra hörnet av upplagsplatsen N:o 58 vid yttre namnen.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 28 September 1916.

§ 146.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Vendel, Noréus, Löfberg, Eriksson och Söderbaum samt Fru Hellberg, vilka för sin bortovaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 147.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 2 instundande oktober klockan 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Fröken Ljungkvist och Herr Osterman.

§ 148.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till beredningsutskottet*:

1:o) Drätselkammarens framställning angående avkortning av restutskylder från åren 1914 och 1915;

2:o) Drätselkammarens framställning angående ersättning för rådhusets uppvärmning med elektricitet under åren 1913—1915;

3:o) Magistratens skrivelse med infordrande av fullmäktiges yttrande över inkommet anbud å övertagande av för år 1917 upplåten rätt till detaljhandel med brännvin här i staden;

4:o) Magistratens skrivelse med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden;

5:o) Drätselkammarens framställning angående anordnande av hållplats för droskor i Haga;

6:o) Herr Welins motion angående uttalande från stadsfullmäktiges sida i ärende rörande förbättrade telefonförbindelser för staden;

7:o) Konungens Befallningshavandes i länet utslag i anledning av sökt fastställelse å fullmäktiges den 18 mars 1915 fattade beslut angående förbud mot signalering med fabriksvisslor inom staden, m. m.;

B. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1917;

2:o) Styrelsens för Karlstads skollovskolonier framställning om anslag för år 1917;

3:o) Nykterhetsnämndens förslag till användande av 1916 års anslag till nykterhetens befrämjande m. m.;

4:o) Livsmedelsnämndens framställning angående befrielse från skuldbelopp, som uppkommit vid försäljning av inneliggande lager av vetemjöl;

5:o) Livsmedelsnämndens framställning angående ökning av nämndens rörelsekapital;

6:o) Hamnstyrelsens framställning angående godkännande av vidtagen åtgärd att elektrifiera en av hamnens fasta kranar;

7:o) Hamnstyrelsens framställning angående avskrivning å hamnens lösa egendom;

8:o) K. D. Stenströms m. fl:s av Fröken Andersson som motion upptagna framställning angående hänvändelse till Kungl. Järnvägsstyrelsen i fråga om förbättring av lastkajen vid härvarande västra järnvägsstation, m. m.;

9:o) Styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag för år 1917;

10:o) Styrelsens för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten framställning om anslag till stadsbiblioteket för år 1917;

11:o) Samma styrelses framställning om anslag till föreläsningsanstalten för år 1917;

12:o) Kristliga föreningens av unga kvinnor av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag till föreningens vilohem för år 1917;

13:o) Folkskolestyrelsens förslag i fråga om uppförande av beslutat småskolehus å Norrstrand;

C. *Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Folkskolestyrelsens framställning angående pension åt slöjdlärarinnan Augusta Lundgren;

D. *Till egnahemskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Herr H. Zieglers motion angående uppförande av till uthyrning avsedda arbetare- m. fl. bostäder;

E. *Till inkorporeringskommittén:*

Magistratens resolution med infordrande av fullmäktiges yttrande över av

förste provinsialläkaren hos Konungens Befallningshavande gjord framställning i fråga om inkorporering helt eller delvis av landsförsamlingen med staden;

F. *Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Herr A. Norsells motion angående bemyndigande åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att första året lämna fri elektrisk ström för belysningsändamål till förbrukare med anslutning till ledningen å Sjöstadsområdet.

§ 149.

Föredrogs Kungl. Maj:ts utslag den 17 maj 1916 på besvär av Karl Pettersson i Dingelsundet m. fl. över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 13 juli 1915 i fråga om underhållet av den s. k. Romstadsvägen, enligt vilket Kungl. Maj:t ej funnit skäl att på klagandenas besvär göra ändring i det slut, vartill Konungens Befallningshavande i målet kommit; och beslöts att utslaget skulle för kännedom överlämnas till drätselkammaren.

§ 150.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet lämnat stadsfullmäktige tillfälle att före den 10 oktober 1916 till Konungens Befallningshavande inkomma med yttrande över 17 § i till fullmäktige överlämnat, av särskilda sakkunniga utarbetat utkast till lag om kostnadsfri rättegång; och funno fullmäktige, efter föredragning av handlingarna, icke skäl avgiva yttrande i ärendet.

§ 151.

Föredrogs och lades till handlingarna från Konungens Befallningshavande i länet inkommet meddelande, att Konungens Befallningshavande till ordförande i stadens och landsförsamlingens gemensamma inkorporeringskommitté utsett häradshövdingen W. Rogstadius i Arvika.

§ 152.

Föredrogs till stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 9 innevarande september, varigenom staden, på av fullmäktige därom gjord framställning, tillåtits att på närmare angivna villkor upptaga ett amorteringslån å tillhopa 648,500 kronor; och beslöts att avskriften skulle överlämnas till drätselkammaren för kännedom och iakttagande.

§ 153.

Hos stadsfullmäktige hade Herr H. Ziegler väckt en så lydande motion angående beredande av hjälp åt inom staden boende personer, som blivit lidande genom Klarälvens översvämning innevarande år:

Se serien B. N:o 6; sid. 3.

Häröver hade, uppå remiss, infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, av följande lydelse:

Se serien A. N:o 10; sid. 1.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Norsell att, utöver vad utskottet föreslagit, ersättning måtte beredas G. W. Larsson i Sundby N:o 9 och A. Engström i Hagaborg 31 med 50 % av för dem uppskattade skador, eller således med respektive 87 kronor 50 öre och 439 kronor, ävensom Alf. Backman i Lillhem med 82 kronor 50 öre, utgörande skillnaden mellan det av utskottet föreslagna beloppet och 50 % av det taxerade beloppet;

dels av Herr Clarholm, att ärendet måtte i fråga om vad Herr Norsell nu föreslagit återremitteras till drätselkammaren för utredning;

dels ock av Herr Florell, att ärendet måtte så till vida återremitteras till drätselkammaren, att densamma finge i uppdrag att, efter verkställd erforderlig utredning, inkomma med förslag till de ytterligare ersättningar på grund av ifrågakomna skador, som kunde prövas av behovet påkallade.

Sedan Herr Norsell häruppå förklarat sig frångående sitt yrkande och förena sig i vad Herr Florell föreslagit, beslöto stadsfullmäktige, efter framställda särskilda propositioner i ärendet, dels att bifalla utskottets förslag, dels ock, i fråga om återremiss av ärendet, att bifalla vad Herr Florell därutinnan yrkat, vilket sistnämnda beslut fattades, efter omröstning, med 16 röster mot 14, avgivna för Herr Clarholms yrkande.

§ 154.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående inredande av det s. k. expositionshuset för ytterligare upplag av tobak därstädes:

Se serien A. N:o 10; sid. 5.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:

Se serien A. N:o 10; sid. 5.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 155.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stads-

fullmäktiges yttrande i hos Konungens Befallningshavande anhängigt ärende angående stationsskrivaren G. A. W. Häggs mantalsskrivning för år 1914, i vilket ärende utlåtande förut avgivits av vederbörande mantalsskrivningsförrättare; och beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med av beredningsutskottet därom avgivet förslag, att under åberopande av vad mantalsskrivningsförrättaren anfört, såsom infordrat yttrande hemställa, att Häggs förevarande framställning angående upphävande av hans mantalsskrivning i Karlstad för år 1914 icke måtte av Konungens Befallningshavande bifallas.

Se serien A. N:o 10; sid. 7.

§ 156.

Till stadsfullmäktige hade idrottsföreningarna Kamraterna och Göta samt Karlstads läroverks idrottsförening inkommit med en av Herr Ankers som motion upptagen framställning angående upplåtande av mark till idrottsplats här i staden, i anledning av vilken framställning särskilda av drätselkammaren utsedda kommitterade avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 10; sid. 9.

Härjämte hade drätselkammaren och beredningsutskottet, uppå remiss, yttrat sig i ärendet, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 10; sid. 12.

Vad utskottet sålunda i särskilda hänseenden hemställt, blev av fullmäktige bifallet.

§ 157.

Angående inköp av viss del av ägofiguren N:o 282 i Tormestad hade drätselkammaren hos fullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A. N:o 10; sid. 13.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 10; sid. 15.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 158.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort följande framställning angående framdragande av elektrisk ledning till Sanna:

Se serien A. N:o 10; sid. 15.

Beredningsutskottet, som hörts i ärendet, hade däri utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 10; sid. 17.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 159.

Till stadsfullmäktige hade vägstyrelsen i Karlstads härads väghållningsdistrikt inkommit med en så lydande framställning angående stadens deltagande i kostnaden för färjhållningen till Hammarön:

Se serien A. N:o 10; sid. 18.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits,

dels av hamnstyrelsen, så lydande:

Se serien A. N:o 10; sid. 20.

dels av drätselkammaren, av följande innehåll:

Se serien A. N:o 10; sid. 20.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se serien A. N:o 10; sid. 21.

I enlighet med vad beredningsutskottet hemställt beslöto stadsfullmäktige att, under åberopande av den av drätselkammaren i ärendet förebragta utredningen, lämna vägstyrelsens förevarande framställning utan vidare avseende.

§ 160.

Styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan hade till fullmäktige inkommit med en så lydande framställning om anslag för år 1917:

Se serien A. N:o 10; sid. 22.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 10; sid. 24;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 161.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort en så lydande framställning i fråga om framdragande av järnvägsspår till upplagsplatsen N:o 58 vid yttre hamnen:

Se serien A. N:o 10; sid. 24.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 10; sid. 25.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av fullmäktige bifallet.

§ 162.

Till stadsfullmäktige hade Karlstads livsmedelsnämnd inkommit med en så lydande framställning angående anslag från staden för beredande av lindring åt

dem av stadens invånare, som svårast drabbats av den rådande dyrtidens verkningar:

Se serien A. N:o 10; sid. 26.

I ärendet hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A. N:o 10; sid. 30;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 163.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den $^{2}/_{10}$ 16.
HUGO ZIEGLER.

ANNA LJUNGKVIST:
T. OSTERMAN.

Offentligen uppläst den 2 oktober 1916; betygar

På tjänstens vägnar
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 19 Oktober. | N:o 9.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;

2:o) Beredningsutskottets utlåtande över drätselkammarens framställning angående avkortning av restutskylder från åren 1914—1915;

3:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående ersättning åt vattenledning- och belysningsstyrelsen för rådhusets uppvärmning med elektricitet under åren 1913—1915;

4:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anordnande av en droskstation i Haga;

5:o) D:o d:o i anledning av Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens befallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden;

6:o) D:o d:o i anledning av magistratens skrivelse med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över inkommet anbud å övertagande av för år 1917 upplåten rätt till detaljhandel med bränvin här i staden;

7:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1917;

8:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads skollovskolonier framställning om anslag för år 1917;

9:o) D:o d:o i anledning av remiss av Konungens Befallningshavandes i länet utslag rörande sökt fastställelse å av fullmäktige den 18 mars 1915 beslutat förbud för signalering med fabriksvisslor inom staden;

10:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag för barnhemmets värksamhet;

11:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt framställning om anslag för anordnande av föreläsningar och undervisningskurser;

12:o) D:o d:o över livsmedelsnämndens framställning angående ökning av nämndens rörelsekapital;

13:o) D:o d:o i anledning av återremiss av ärendet angående framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik;

14:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning om godkännande av vidtagen åtgärd att elektrifiera en av hamnens fasta kranar;

15:o) D:o d:o över livsmedelsnämndens framställning angående avförande ur nämndens räkenskaper av förlust, uppkommen genom försäljning av vetemjöl.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 19 Oktober 1916.

§ 164.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Severin, Löfberg, Eriksson och Osterman, vilka för sin frånvaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 165.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 23 innevarande oktober klockan 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Wästlund och Ternqvist.

§ 166.

På förslag av Herr Ordföranden beslöto stadsfullmäktige att till vederbörande avlåta lyckönskningstelegram i anledning av invigning den 25 innevarande oktober av den utvidgade Trollhätte kanal; och uppdrogs åt Herr Ordföranden att å fullmäktiges vägnar underteckna telegrammet.

§ 167.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Flickskolestyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt föreståndarinnan och lärarinnorna vid flickskolan;

2:o) Folkskolestyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt lärarekåren vid stadens folk- och småskolor;

3:o) Stadsfiskalen A. Nelsons framställning angående löneförhöjning, vilken framställning vid remissen av Herr Clarholm upptogs som motion;

B. *Till hälsovårdsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Herr A. Svenssons motion angående vidtagande av åtgärder för renhållningen å Norrstrand:

C. *Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Karlstads pastorats kyrkogårdskommitterades av Herr A. Norsell som motion upptagna framställning angående framdragande av stadens vattenledning till cementgjuteriet;

D. *Till beredningsutskottet:*

1:o) Drätselkammarens framställning angående återkallande av från stadens sida gjort erbjudande i fråga om stenleveranser för avhjälpande av bland stenhuggeriarbetarna inom landet rådande arbetslöshet;

2:o) Drätselkammarens framställning angående godkännande av träffad överenskommelse rörande ersättning åt Karlstads landsförsamling för på grund av inkorporeringen av Sandbäcken m. m. frångångna utskylder;

3:o) Nykterhetsnämndens skrivelse den 16 innevarande oktober angående vissa utskänkningsrättigheter här i staden i vad densamma avser bestämmande av ytterligare restriktioner för utskänkningen i stadens hotellrestauranter;

4:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående avskrivning å de under styrelsens inseende stående verkens inventarier och materialier.

§ 168.

I enlighet med av drätselkammaren avgivet förslag, som av beredningsutskottet i avgivet utlåtande tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige bevilja avkortning av restutskylder, dels från år 1914 till ett belopp av 16,125 kronor 84 öre och dels från år 1915 till ett belopp av 15,570 kronor 64 öre.

Se serien A. N:o 11; sid. 1.

§ 169.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående ersättning åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen för rådhusets uppvärmning med elektricitet under åren 1913—1915;

Se serien A. N:o 11; sid. 2.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 11; sid. 2.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 170.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort följande framställning angående anordnande av en droskstation i Haga:

Se Serien A. N:o 11, sid. 3.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 11; sid 4.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Östman bifall till utskottets förslag med den ändringen, att anslagsbeloppet måtte bestämmas till 1,775 kronor, vartill anläggningskostnaderna rätteligen uppginge.

Stadsfullmäktige beslöto i enlighet med Herr Östmans yrkande.

§ 171.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande över följande till Länsstyrelsen ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden:

Se serien A. N:o 11; sid. 5.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A. N:o 11; sid. 10.

Herr ordföranden anmälde att till stadsfullmäktige ingivits följande skrivelse:

«Till Stadsfullmäktige, Karlstad.

Då Stadsfullmäktige enligt kungörelse i tidningarne vid sitt nästa sammanträde komma att behandla till Konungens befallningshavande inlämnade ansökningar om utskänkning av öl och vin ävensom bestämmande om handeln med brännvin under år 1917, så tillåter sig nykterhetsnämnden göra följande framställning.

Under den korta tid nämnden arbetat, har den visserligen icke ännu kunnat fullt sätta sig in i alla sina åligganden enligt Stadsfullmäktiges instruktion, men den har dock fått, eller kanske rättare, stärkts i den uppfattningen, att nykterhetstillståndet i staden icke är det bästa, trots de inskränkningar i rusdrycks-handeln, vilka nyss ägt rum genom de skärpta bestämmelser, som numera gälla för utminutering av brännvin och genom de inskränkningar, som föreskrivas i Kungliga kungörelsen av den 15 sistlidne februari.

Anledningarna äro utan tvivel flera. En sådan är en del vinhandlares i staden sätt att handhava sina rättigheter, ett förhållande, som kanske Stadsfullmäktige nu ej kan upptaga till behandling.

En annan är den obegränsade och okontrollerade utskänkning å hotellrestauranterna, som äger rum, till och med i icke ringa grad till personer, vilka i övrigt avstängts från spritköp. Nämnden har förut i skrivelse till Konungens befallningshavande erinrat om detta, och tillåter sig nu fästa Stadsfullmäktiges uppmärksamhet på, att, om oktroj beviljas, ålägga spritbolaget tillse, det strängare bestämmelser för utskänkning måtte stadgas och bättre kontroll utövas å ovan nämnda restauranter. I fråga om schweitzeriet vid Hamngatan kommer nämnden att direkt vända sig till spritb:s styrelse. Slutligen nödgas nämnden påpeka, att öldrickandet

i staden är mera utbrett och orsakar onykterhet i större utsträckning, än man i i allmänhet föreställer sig.

På grund härav hemställes, dels att ingen ny eller utvidgad rättighet av sådant slag må beviljas, dels ock, att tvenne sådana, förut beviljade, nu måtte indragas. Den ena, Karlstads bryggeriets, utövas visserligen ej nu, men, då ansökan förnyats, kommer den kanske att tagas i bruk, den andra är Färjestads bryggeriets vid Östra Torggatan.

Dessa båda rättigheter kunna icke jämställas med de matserveringsställen i övrigt, som nu begärt förnyat tillstånd att servera öl. Färjestads bryggeriets servering måste betraktas som en ölkrog och ingenting annat. Det åläggande, den för något år sedan erhöll, att endast servera öl samtidigt med mat för en mindre summa har i intet avseende ändrat dess karaktär härutinnan. Nämnden förnekar ej, att icke mat, t. ex. smörgås, serveras samtidigt med ölet, (och det är väl detta stadsfiskalen menar, då han i sitt intyg talar om det förtjänstfulla sätt varpå serveringen skötes,) men ofta är denna en sådan, att den måste anses som en bisak vid serveringen. Vidare blir det, för t. o. m. den ytlige betraktaren av den publik, som frekventerar denna servering, snart klart, att den av densamma betraktas som en ölkrog rätt och slätt. Även här äro kunderna allt för ofta personer, som, förvägrade motbok, sålunda söka ersättning för tillfredsställande av sitt spritbegär.

Nämnden fruktar, att samma förhållande skall göra sig gällande, om Karlstads bryggeriets ansökan beviljas och kommer att tagas i bruk, detta så mycket mera, som den försäljning av öl till avhämtning, bryggeriet enligt lag är tillförsäkrad, bedrives så, att nämnden nödgats ingå till Magistraten med begäran om skärpt polisuppsikt mot drickandet å offentliga platser i bryggeriets omgivning.

Karlstad den 18 oktober 1916.

För Karlstads nykterhetsnämnd
ANDERS LÖFBERG.«

Efter föredragning härav beslöto stadsfullmäktige, att skrivelsen skulle, i vad densamma hade avseende å ifrågavarande ansökningar om öl- och vinutskänkningsrättigheter, tagas i övervägande i samband med avgivande av fullmäktiges yttrande över samma ansökningar.

Sedan stadsfullmäktige, på förslag av Herr Ankers, beslutat att företaga till behandling först de av direktören Egnell och majoren Huss gjorda ansökningarna, däruppå direktören Bäckmans ansökan och sedan övriga av beredningsutskottet tillstyrkta ansökningar samt slutligen de framställningar, som av utskottet avstyrkts, yrkades under den vidare överläggningen i ärendet *dels* bifall till utskottets förslag, *dels* av Herr Ankers, i fråga om de av Herrar Egnell och Huss gjorda ansökning-

garna, att desamma måtte av fullmäktige på av nykterhetsnämnden i ovanintagna skrivelse anförda grunder avstyrkas, samt beträffande direktören Bäckmans ansökan att den måtte såsom obehövlig jämväl avstyrkas.

Efter framställda särskilda propositioner beslöto stadsfullmäktige i fråga om Herrar Egnells och Huss' ansökningar i enlighet med Herr Ankers yrkande och beträffande övriga ansökningar på sätt beredningsutskottet föreslagit, vilket beslut, i vad det avsåge Herr Bäckmans framställning, fattades efter omröstning, med 19 röster mot 12, avgivna för Herr Ankers' därom framställda yrkande.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutit *dels* att tillstyrka de av fru Martin, fru Leichel, direktören Bäckman, änkefru Sandberg, hotellvärdinnan Åström och fru Lundqvist gjorda ansökningarna för en tid av ett år, räknat från och med den 1 januari 1917, under samma villkor, som av Konungens Befallningshavande föreskrivits vid meddelande under nästföregående år av dylika rättigheter här i staden, *dels ock* beträffande de av direktören Egnell, majoren Huss, trädgårdsdirektören Granqvist, fru Schoug och konditorn Jernberg gjorda ansökningarna, att på ovan angivna skäl hemställa, att desamma icke måtte av Konungens Befallningshavande bifallas.

§ 172.

Sedan magistraten infordrat anbud å övertagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden som blivit medgiven för ett år, räknat från och med den 1 januari 1917, samt inom föreskriven tid dylikt anbud inkommit allenast från Karlstads Spritförsäljnings-Aktiebolag, så hade magistraten anmodat stadsfullmäktige att över samma anbud avgiva yttrande; och beslöto stadsfullmäktige, med bifall till vad beredningsutskottet hemställt, att till antagande förorda berörda av Karlstads Spritförsäljnings-Aktiebolag avgivna anbud.

Se serien A. N:o 11; sid 11.

§ 173.

Styrelsen för Karlstads arbetsstuga hade till stadsfullmäktige inkommit med följande framställning angående anslag för år 1917.

Se serien A. N:o 11: sid. 13.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 11: sid 16.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 174.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads skollovskolonier gjort en så lydande anhållan om anslag för år 1917:

Se serien A. N:o 11; sid. 17.

I ärendet hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se ser. A. N:o 11; sid 21.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* bifall till utskottets hemställan, *dels ock* av Herr Norsell att anslaget måtte ökas till 1,000 kronor.

Fullmäktige beslöto bifalla utskottets förslag, vilket beslut fattades, efter omröstning, med 24 röster mot 7, avgivna för Herr Norsells yrkande.

§ 175.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt beslut den 28 sistlidne september infordrat beredningustskottets utlåtande i anledning av Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 30 juni 1916 i fråga om sökt fastställelse å av fullmäktige den 18 mars 1915 beslutat ordningsstadgande för staden, innefattande förbud för signalering med fabriksvisslor, beslöto fullmäktige i enlighet med beredningsutskottets i ärendet avgivna utlåtande, att lägga berörda utslag till handlingarna.

Se serien A. N:o 11; sid 24.

§ 176.

Till stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads barnhem inkommit med följande av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag för barnhemmets verksamhet:

Se serien A. N:o 11; sid. 24.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade häröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A. N:o 11; sid 27.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 177.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt hade till fullmäktige ingivit en så lydande framställning om anslag för anordnande av föreläsningar och undervisningskurser:

Se serien A. N:o 11; sid. 28.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A. N:o 11; sid. 31.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 178.

Från stadens livsmedelsnämnd hade till fullmäktige ingivits en så lydande framställning angående ökning av nämndens rörelsekapital:

Se serien A. N:o 11; sid. 32.

Denna framställning hade i avgivna infordrade yttranden tillstyrkts av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 11; sid. 33;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 179.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt beslut den 15 juni 1916 till drätselkammaren för vidare utredning återremitterat ärendet angående framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik, hade kammaren i ärendet avgivit förnyat yttrande, så lydande:

Se serien A. N:o 11; sid. 34..

I anledning härav hade beredningsutskottet, uppå remiss, utlåtit sig sålunda;

Se serien A. N:o 11; sid. 36.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 180.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort en så lydande framställning om godkännande av vidtagen åtgärd att elektrifiera en av hamnens fasta kranar.

Se serien A. N:o 11; sid. 36.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, och hade därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 11; sid 38.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 181.

Till stadsfullmäktige hade från stadens livsmedelsnämnd ingivits en så lydande framställning angående avförande ur nämndens räkenskaper av förlust, uppkommen genom försäljning av vetemjöl.

Se serien A. N:o 11; sid. 38.

Häröver hade, uppå remiss, infordrande yttranden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 11; sid. 39.
och blev vad utskottet sålunda hemställt, av stadsfullmäktige bifallet.

§ 182.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den $^{23}/_{10}$ 16.
HUGO ZIEGLER.
OLOF WÄSTLUND.
REINH. TERNQVIST.

Offentligen uppläst den 23 oktober 1916; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
1916.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 16 November. | N:o 10.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;

2:o) Beredningsutskottets utlåtande över Nykterhetsnämndens förslag angående användningen av 1916 års anslag till nykterhetens befrämjande ävensom vederbörande revisors berättelse över Karlstads läsestugors och folkkök's räkenskaper för tiden 1 oktober 1914—30 september 1915;

3:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning om godkännande av avskrivningen å hamnens lösa egendom;

4:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående återkallande av gjort erbjudande i fråga om stenleverans till staden för avhjälpande av bland stenhuggeriarbetare inom landet rådande arbetslöshet;

5:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om godkännande av överenskommelse med landsförsamlingen röranде ersättning för genom inkorporering av Sandbäcken m. m. frångångna utskylder;

6:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt framställning om anslag till biblioteksverksamheten för nästa år;

7:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning angående avskrivning å under styrelsens vård stående inventarier och materialier;

8:o) D:o d:o över herr W. Welins motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om förbättrade telefonförbindelser för Karlstad;

9:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anslag till vissa av stadens delegationer utöver redan i stat upptagna belopp;

10:o D:o d:o över drätselkammarens framställning angående försäljning av räls m. m. till det s. k. stjärtspåret söder om Karlstads östra station;

11:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning angående godkännande av uppgjord plan för uppförande av skolhus å den s. k. Skogströmska tomten vid Eriksdal;

12:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt föreståndarin-

nan och lärarinnorna vid flickskolan;

13:o) D:o d:o över stadsfiskalen A. Nelsons av Herr Clarholm som motion upptagna framställning angående höjning av stadsfiskalens från staden utgående avlöning;

14:o) D:o d:o över föreståndarinnans för frälsningsarméns slumverksamhet framställning om anslag till slummens barnkoloni;

15:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående ytterligare utbyggnad av materialgården.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 16 November 1916.

§ 183.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Löfberg och Eriksson, vilka för sin utevaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 184.

Att jämte Herr ordföranden måndagen den 20 innevarande november kl. ½ 4 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herr Ström och Fröken Andersson.

§ 185.

Herr ordföranden anmälde att på av honom jämlikt fullmäktiges beslut vid senaste sammanträdet avsänt telegram i anledning av invigningen av den nya Trollhätte kanal, ingått följande svarsskrivelse:

"Till Stadsfullmäktige, Karlstad.

För de lyckönskningar, som Ni i telegram uttalade till den fullbordade ombyggnaden av Trollhätte kanal, får Kungl. Vattenfallsstyrelsen härmed uttala sin förbindliga tacksamhet.

Stockholm den 28 oktober 1916.

FR. W. HANSEN.

Fr. Malm.

Efter föredragning av skrivelsen beslöto fullmäktige lägga densamma till handlingarna.

§ 186.

Föredrogs till fullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Finansdepartementets skrivelse den 29 september 1916 angående tillstånd för staden Karlstad att upptaga ett 40-årigt amorteringslån å 100,000 kronor att användas till bygg-

nadsverksamhetens understödjande; och beslöto fullmäktige, att avskriften skulle överlämnas till drätselkammaren för kännedom.

§ 187.

Föredrogs från Herrar Gullström och Löfberg till stadsfullmäktige ingivna avsägelser av ledamotskap i livsmedelsnämnden; och beslöto fullmäktige överlämna samma avsägelser till valnämnden.

§ 188.

Följande ärenden remitterades för yttrandes avgivande:

A. *Till beredningutskottet:*

1:o) A. Samuelsons i Liljedahl framställning om uppskov med lyftande av återstående del av honom tilldelat stipendium ur Mellqvistska slöjdstipendiefonden;

2:o) Hamnstyrelsens framställning angående ökat anslag till anskaffande av en portalkran för yttre hamnen;

3:o) Särskilda framställningar från Drätselkammaren angående

a) löneförhöjning åt kammarens sekreterare;
b) anskaffande av husnummerskyltar;
c) underhåll å stadens byggnader under år 1917;
d) underhåll å stadens landsvägar under år 1917;
e) gatuarbeten under år 1917;
f) extra anslag till fattigvårdsstyrelsen för innevarande år;
g) utdragande av elektrisk ledning till Elfhem i Karlstads landsförsamling;
h) extra anslag till Karlstads barnkrubbor;
i) anställande av en ordinarie bokhållare å drätselkammarens stat;

4:o) vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1915;

B. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Hamnstyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt hamnens fast anställda befattningshavare jämte hamnserviserna;

2:o) samma styrelses framställning angående löneförhöjning åt hamnkaptenen;

3:o) Till fullmäktige överlämnade särskilda skrivelser från magistraten angående:

a) dyrtidstillägg åt polispersonalen;
b) bostadsförmåner m. m. åt rådhusvaktmästaren;
c) ökade avlöningsförmåner åt andre poliskommissarien och överkonstaplarna;

d) anställande av biträde å kronouppbördskontoret under år 1917;

4) Särskilda framställningar från vattenlednings- och belysningsstyrelsen angående:

a) anskaffande av en spånugn vid elektricitetsverkets ångcentral;

b) utvidgning av den s. k. Färjestadslinjen av elektriska ledningsnätet m. m.

c) anställande av en 1:e maskinist vid pumpverket å Sandgrund;

5:o) Fattigvårdsstyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt tillsyningsmännen;

6:o) Karlstads allmänna intressekontors av Herr O. W. Karlsson som motion upptagna framställning om anslag från staden;

7:o) Hälsovårdsnämndens framställning angående ersättning åt hustru A. E. Widstrand för förlust uppkommen genom av nämnden vidtagen åtgärd att på grund av utbruten smittosam sjukdom låta avstänga av hustru Widstrand driven mjölkhandel.

§ 189.

Till stadsfullmäktige hade nykterhetsnämnden inkommit med följande förslag till fördelning av årets anslag till nykterhetens befrämjande:

Se serien A. N:o 12; sid. 1.

I samband härmed upptogo fullmäktige till behandling jämväl avgiven berättelse över granskning av Karlstads läsestugor och Folkköks räkenskaper för tiden 1 oktober 1914—30 september 1915, så lydande:

Se serien A. N:o 12; sid. 3.

För dessa ärenden gemensamma utlåtanden hade avgivits

dels av drätselkammaren, av följande innehåll:

Se serien A. N:o 12; sid. 13.

dels och av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se serien A. N:o 12; sid. 14.

Under överläggningen i ärendet yrkades, förutom bifall till utskottets förslag oförändrat, jämväl av *Herr Johansson* bifall till samma förslag med den ändringen, att det för anslaget till slumverksamheten och diakonissorna uppställda villkoret måtte utgå.

Stadsfullmäktige beslöto, efter omröstning, med 28 röster mot 6, avgivna för Herr Johanssons yrkande, att bifalla beredningsutskottets hemställan.

På förslag av Herr Östman beslöto fullmäktige tillika, att namnen å de personer som erhållit understöd av ifrågavarande medel, framdeles icke skulle intagas i fullmäktiges tryckta handlingar.

§ 190.

I enlighet med av hamnstyrelsen avgivet förslag, som av drätselkammaren och beredningsutskott tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige godkänna gjorda avskrivningar å hamnens lösa egendom till ett sammanlagt belopp av 702 kronor 85 öre.

Se serien A. N:o 12; sid. 15.

§ 191.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående återkallande av gjort erbjudande i fråga om stenleverans till staden för avhjälpande av bland stenhuggeriarbetarna inom landet rådande arbetslöshet.

Se serien A. N:o 12; sid. 16.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:

Se serien A. N:o 12; sid. 17.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 192.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort följande framställning om godkännande av överenskommelse med Karlstads landsförsamling rörande ersättning för genom inkorporering av Sandbäcken m. m. frångångna utskylder:

Se serien A. N:o 12; sid. 17.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A. N:o 12; sid. 19.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 193.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt hade till stadsfullmäkmäktige inkommit med följande framställning angående anslag till biblioteksverksamheten för nästa år:

Se serien A. N:o 12; sid. 20.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 12; sid. 24.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 194.

I enlighet med av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning, som av beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto fullmäktige medgiva avskrivning å inventarier och materialier för gasverket med 849 kronor

80 öre, för elektricitetsverket med 2,347 kronor 70 öre samt för vattenledningsverket med 1,568 kronor 14 öre.

Se serien A. N:o 12; sid. 25.

§ 195.

Hos stadsfullmäktige hade Herr W. Welin väckt en så lydande motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om förbättrade telefonförbindelser för Karlstad.

Se serien A. N:o 12; sid. 26.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 12; sid. 28.

Fullmäktige biföllo utskottets hemsställan.

§ 196.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående anslag till vissa av stadens delegationer utöver redan i stat upptagna belopp:

Se serien A. N:o 12; sid. 29.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A. N:o 12; sid. 33;

och blev vad utskottet sålunda föreslagit av stadsfullmäktige bifallet.

§ 197.

I enlighet med av drätselkammaren gjord och av beredningsutskottet tillstyrkt framställning beslöto stadsfullmäktige medgiva drätselkammaren att få försälja räls med tillhörande skarvjärn, skruvbult, stenspik och sliprar till det s. k. stjärtspåret söder om Karlstads östra station.

Se serien A. N:o 12; sid. 33.

§ 198.

Till stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen inkommit med en så lydande framställning om godkännande av uppgjord plan för uppförande av skolhus å den s. k. Skogsströmska tomten vid Eriksdal:

Se serien A. N:o 12; sid. 34.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 12; sid. 37.

Vad utskottet sålunda föreslagit blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 199.

Hos stadsfullmäktige hade flickskolestyrelsen gjort en så lydande framställning angående dyrtidstillägg åt föreståndarinnan och lärarinnorna vid flickskolan:

Se serien A. N:o 12; sid. 38.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits,

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A. N:o 12; sid. 41.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se serien A. N:o 12; sid. 41.

Under överläggningen i ärendet yrkades, förutom bifall till utskottets förslag, jämväl av *Herr Severin*, att ärendet måtte återremitteras till drätselkammaren med uppdrag till kammaren att efter verkställd närmare utredning angående principerna för beviljande av dyrtidstillägg åt stadens lägre löntagare avgiva förnyat utlåtande i ärendet i samband med behandlandet av övriga frågor angående dylikt dyrtidstillägg

Stadsfullmäktige biföllo Herr Severins yrkande.

§ 200.

Till stadsfullmäktige hade stadsfiskalen A. Nelson inkommit med följande av Herr Clarholm som motion upptagna framställning angående höjning av stadsfiskalens från staden utgående avlöning:

Se serien A. N:o 12; sid. 42.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 12; sid. 43.

Vad utskottet i särskildahänseenden hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 201.

Till stadsfullmäktige hade föreståndarinnan för frälsningsarmens slumverksamhet inkommit med en så lydande begäran om anslag till slummens barnkoloni:

Se serien A. N:o 12; sid. 44.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren, dispensärstyrelsen och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien N:o 12; sid. 47.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* bifall till utskottets förslag oförändrat, *dels* av Herr Severin bifall till samma förslag med tillägg, att såsom villkor för stadens anslag måtte stadgas rätt för dispensärstyrelsen att före maj månads utgång utse högst tio barn till sommarkolonien.

Stadsfullmäktige biföllo vad Herr Severin sålunda yrkat.

§ 202.

Angående ytterligare utbyggnad av stadens materialgårdsanläggning hade drätselkammaren till fullmäktige inkommit med en så lydande framställning:

Se serier A. N:o 12; sid. 48.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N:o 12; sid. 53.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 203.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den $^{20}/_{11}$ 16.
HUGO ZIEGLER.
STEN STRÖM.
A. ANDERSON.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 21 December. | N:o 11.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;
2:o) Val av två ledamöter i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 1);
3:o) Val av två suppleanter i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 2);
4:o) Val av tre ledamöter i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1921 (valsedel n:o 3);
5:o) Val av två suppleanter i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1921 (valsedel n:o 4);
6:o) Val av en suppleant i hälsovårdsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel n:o 5);
7:o) Val av två ledamöter i hamnstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 6);
8:o) Val av tre suppleanter i hamnstyrelsen för år 1917 (valsedel n:o 7);
9:o) Val av två ledamöter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 8);
10:o) Val av tre suppleanter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för år 1917 (valsedel n:o 9);
11:o) Val av en ledamot i byggnadsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel n:o 10);
12:o) Val av en ledamot i trädgårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 11);
13:o) Val av två suppleanter i trädgårdsstyrelsen för år 1917 (valsedel n:o 12);
14:o) Val av två ledamöter i brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 13);
15:o) Val av en ledamot i brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 (valsedel n:o 14);
16:o) Val av två suppleanter i brandstyrelsen för år 1917 (valsedel n:o 15);
17:o) Val av tre ledamöter i brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1917 (valsedel n:o 16);
18:o) Val av två suppleanter i brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1917 (valsedel n:o 17);

19:o) Val av två ledamöter i styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 18);

20:o) Val av två ledamöter i styrelsen för elementarläroverket för flickor för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 19);

21:o) Val av två suppleanter i styrelsen för elementarläroverket för flickor för år 1917 (valsedel n:o 20);

22:o) Val av en suppleant i styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten för tiden till den 1 januari 1918 (valsedel n:o 21);

23:o) Val av en ledamot i badhusstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 22);

24:o) Val av två suppleanter i badhusstyrelsen för år 1917 (valsedel n:o 23);

25:o) Val av en ledamot i saluhallsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel n:a 24);

26:o) Val av en ledamot i dispensärstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 25);

27:o) Val av två suppleanter i dispensärstyrelsen för år 1917 (valsedel n:o 26);

28:o) Val av fyra ordinarie examensvittnen vid realskoleexamen för år 1917 (valsedel n:o 27);

29:o) Val av fyra suppleanter för examensvittnen vid realskoleexamen för år 1917 (valsedel n:o 28);

30:o) Val av en ledamot i styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård för tiden till den 1 januari 1920 (valsedel n:o 29);

31:o) Val av en revisor för granskning av arbetsförmedlingsanstaltens räkenskaper för år 1917 (valsedel n:o 30);

32:o) Val av en revisorssuppleant för granskning av samma räkenskaper (valsedel n:o 31);

33:o) Val av en kontrollant (arbetsgivare i arbetsförmedlingsanstalten (valsedel n:o 32);

34:o) Val av tre ledamöter i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1921 (valsedel n:o 33);

35:o) Val av en ledamot i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel n:o 34);

36:o) Val av en suppleant i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1921 (valsedel n:o 35);

37:o) Val av en suppleant i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel n:o 36);

38:o) Val av ledamöter i stadens taxeringsnämnder för år 1917 valsedel n:o 37);

39:o) Val av suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1917 (valsedel n:o 38);

40:o) Val av tre gode män för tillsyn å förmynderskap för tiden till den 1 januari 1921 (valsedel n:o 39);

41:o) Val av vice ordförande i stadsrevisionen för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel n:o 40);

42:o) Val av tre ledamöter i sakrevisionen för år 1917 (valsedel n:o 41);

43:o) Val av tre suppleanter i sakrevisionen för år 1917 (valsedel n:o 42);

44:o) Val av sex ordinarie inventerings- och besiktningsmän för år 1917 (valsedel n:o 43);

45:o) Val av fyra suppleanter för inventerings- och besiktningsmännen för år 1917 (valsedel n:o 44);

46:o) Val av tre sifferrevisorer för år 1917 (valsedel n:o 45);

47:o) Val av tre suppleanter för sifferrevisorerna för år 1917 (valsedel n:o 46);

48:o) Val av revisor för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1916 jämte suppleant för honom (valsedel n:o 47);

49:o) Val av en revisor för granskning av Spritförsäljningsaktiebolagets räkenskaper och förvaltning jämte en suppleant för honom (valsedel n:o 48);

50:o) Val av en ledamot i Spritförsäljningsaktiebolagets styrelse för år 1917 jämte suppleant för honom (valsedel n:o 49);

51:o) Val av ombud för stadsfullmäktige vid mantalsskrivningarna år 1917 (valsedel n:o 50);

52:o) Val av fem ledamöter i nämnden för utdelning av räntan å fonden »Mæchels gåva» år 1917 (valsedel n:o 51);

53:o) Val av två ledamöter i pensioneringskommittén (valsedel n:o 52);

54:o) Val av en suppleant i pensioneringskommittén (valsedel n:o 53);

55:o) Val av en ledamot i spårvägskommittén (valsedel n:o 54);

56:o) Val av en suppleant i spårvägskommittén (valsedel n:o 55);

57:o) Val av en suppleant i Egnahemskommittén (valsedel n:o 56);

58:o) Val av en suppleant i pensionsnämnden i 3:e distriktet för tiden till den 1 januari 1918 (valsedel n:o 57);

59:o) Val av två suppleanter i arbetslöshets- och hjälpkommittén (valsedel n:o 58);

60:o) Val av två ledamöter i livsmedelsnämnden (valsedel n:o 59);

61:o) Avgivande av förslag å sakkunniga biträden vid sjöförklaringar (valsedel n:o 60);

62:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1915;

63:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om extra anslag till fattigvårdsstyrelsen för bestridande av kostnaden för fattigvården under återstoden av innevarande år;

64:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående framdragande av elektrisk ljusledning till Elfhem i Karlstads landsförsamling;

65:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag för år 1917 åt styrelsen för Karlstads barnkrubbor;

66:o) D:o d:o i anledning av A. Samuelsons i Liljedahl ansökan om uppskov med lyftande av återstående del av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium;

67:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anställande av en ordinarie bokhållare å kammarens stat från och med år 1917;

68:o) D:o d:o över drätselkammarens förslag till gatuarbeten un-

der år 1917;

69:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående underhållsarbeten å stadens landsvägar och strandskoningar under år 1917;

70:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anskaffande av husnummerskyltar och gatunamnsskyltar;

71:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående underhåll år 1917 av stadens under kammarens vård stående byggnader m. m.;

72:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående löneförhöjning åt kammarens sekreterare;

73:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning angående dels vidtagande av åtgärder för anskaffande av för trafiken på Karlstads yttre hamn erforderligt antal godsvagnar å Karlstad—Munkfors järnväg, dels anskaffande av en portalkran för yttre hamnen;

74:o) D:o d:o över magistratens framställning angående anslag till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret för år 1917;

75:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning om anslag dels för anskaffande av en spånugn för ångcentralen och dels för verkställande av vissa utredningsarbeten i och för inköp av elektrisk kraft;

76:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning angående anställande av en förste maskinist vid pumpverket å Sandgrund;

77:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om återremiss till spårvägskommitterade av ärendet angående anläggande av elektriska spårvägar här i staden;

78:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning angående utvidgning av den s. k. Färjestadslinjen inom stadens elektriska ledningsnät;

79:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning angående inköp av pråmar och motorbåt;

80:o) D:o d:o över livsmedelsnämndens framställning angående inköp av ett reservlager av vetemjöl;

81:o) D:o d:o över vattenledningsoch belysningsstyrelsens framställning angående utvidgningar och värdeökningar för gasverket, vattenledningsverket, avloppsverket och elektricitetsverket;

82:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning angående höjning av gasanslaget åt brandmanskapet samt angående inledande av elektriskt ljus i manskapets lägenheter.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 21 december 1916.

§ 204.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Johansson och Eriksson, vilka för sin utevaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 205.

Att jämte Herr ordföranden torsdagen den 28 innevarande december kl. 3 eftermiddagen å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Östman och Forsbäck.

§ 206.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till beredningsutskottet:*

Vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av kommitterades för epidemisjukhusets till- och ombyggnad räkenskaper för åren 1911—1915.

B. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Fattigvårdsstyrelsens framställning angående anslag till anställande av ett biträde å sysslomanskontoret;

2:o) Byggnadsnämndens framställning angående ändring av stadsplan och byggnadsbestämmelser för stadsdelen Klara, m. m.;

3:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring över av Karlstads härads vägstyrelse gjord framställning angående åläggande för staden Karlstad att bidraga till färjhållningen mellan staden och Hammarön.

§ 207.

Beslöto stadsfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande av styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken till fullmäktige överlämnade berättelse angående elektricitetsverket för år 1915:

Se serien A. N:o 14; sid. 1.

§ 208.

Vid härefter företagna val utsågos:

1:o) Till ledamöter i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1920 bankkamreraren R. Tjerneld och fabrikören K. A. Falk;

2:o) Till suppleanter i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1920 byggmästaren Olof Wästlund och godsexpeditören J. A. Håkansson;

3:o) Till ledamöter i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1921 bokhandlaren Herman Andersson, fabrikören Axel Svensson och folkskolläraren David Karlström;

4:o) Till suppleanter i fattigvårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1921 fröken Alma Andersson och tillsyningsläraren E. V. Gelin.

5:o) Till suppleant i hälsovårdsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 distriktslantmätaren Sten Ström;

6:o) Till ledamöter i hamnstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 översten C. O. Ahlmark och ingeniören Gustaf Nygren;

7:o) Till suppleanter i hamnstyrelsen för år 1917 grosshandlaren Josef Löfberg, skeppsredaren J. Bergendorff och överstelöjtnanten M. Tisell att tjänstgöra i här nämnd ordning;

8:o) Till ledamöter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 fabrikören K. A. Falk och ingeniören Vilhelm Nyström;

9:o) Till suppleanter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för år 1917 bruksförvaltaren F. E. Bonnevier, boktryckaren E. Ander och kaptenen Carl Kaijser att tjänstgöra i här nämnd ordning;

10:o) Till ledamöter i byggnadsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 distriktslantmätaren Sten Ström och stadsingeniören E. Björkman;

11:o) Till suppleant i byggnadsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 direktören H. T. Holm;

12:o) Till ledamot i trädgårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 stationsinspektoren Filip Lexell;

13:o) Till suppleanter i trädgårdsstyrelsen för år 1917 seminarieadjunkten P. Melin och skogsförvaltaren B. Malmström att tjänstgöra i här nämnd ordning;

14:o) Till ledamöter i brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 kassören A. O. Alstermark och byggmästaren E. Forsgren;

15:o) Till ledamot i brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1918 boktryckaren Emil Ankers;

16:o) Till suppleanter i brandstyrelsen för år 1917 filaren W. E. Wiktorin och ritaren J. A. Andersson att tjänstgöra i här nämnd ordning.

17:o) Till ledamöter i brandstodskommittén för försäkring av fast egendom

i städernas bolag för år 1917 stadsarkitekten C. Crispin, gårdägaren K. J. Swensén och byggmästaren J. O. Jonsson;

18:o) Till suppleanter i brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1917 fabrikören C. J. Wennberg och handlanden Alfred Nyberg att tjänstgöra i här nämnd ordning;

19:o) Till ledamöter i styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan för tiden till den 1 januari 1920 folkskoleinspektören Bror Larson och verkmästaren K. F. Rabe;

20:o) Till ledamöter i styrelsen för elementarläroverket för flickor för tiden till den 1 januari 1920 fru Anna Helleberg och bankdirektören K. Östman;

21:o) Till suppleanter i styrelsen för elementarläroverket för flickor för år 1917 fru Greta Gullström och bankdirektören H. Allsing att tjänstgöra i här nämnd ordning;

22:o) Till suppleant i styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten för tiden till den 1 januari 1918 plåtslagaren O. W. Karlsson;

23:o) Till ledamot i badhusstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 boktryckaren A. Forssell;

24:o) Till suppleanter i badhusstyrelsen för år 1917 doktorn H. Severin och stadsingeniören E. Björkman att tjänstgöra i här nämnd ordning;

25:o) Till ledamot i saluhallsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 fiskexportören Georg Jansson;

26:o) Till ledamot i dispensärstyrelsen för tiden till den 1 januari 1920 boktryckaren A. Forssell;

27:o) Till suppleanter i dispensärstyrelsen för år 1917 grosshandlaren Anders Löfberg och fru Helena Wiktorin att tjänstgöra i här nämnd ordning;

28:o) Till examensvittnen vid realskoleexamen för år 1917 fil. doktor Fr. Lovén, apotekaren S. Gullström, boktryckaren A. Forssell och översten C. O. Ahlmark, samt

till suppleanter för dem att i här nämnd ordning tjänstgöra bankdirektören T. Osterman, majoren G. Oldevig, kaptenen Carl Kaijser och överstelöjtnanten M. Tisell.

29:o) Till ledamot i styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård för tiden till den 1 januari 1920 sysslomannen A. W. Adde;

30:o) Till revisor av arbetsförmedlingsanstaltens räkenskaper för år 1917 läroverksadjunkten O. P. Moberg samt till suppleant för honom registratorn A. J. Roth;

31:o) Till kontrollant i arbetsförmedlingsanstalten disponenten Wilh. Palmqvist;

32:o) Till ledamöter i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1921

rådmannen E. Lundblad, kassören A. O. Alstermark och folkskoleinspektören B. Larson;

33:o) Till ledamöter i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 majoren Klas Rhodin och vaktmästaren A. Norsell.

34:o) Till suppleant i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1921 bankombudsmannen Thure Pettersson;

35:o) Till suppleant i folkskolestyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 fabrikören R. Ternqvist;

36:o) Till ledamöter i taxeringsnämnden för år 1917 inom stadens första distrikt boktryckaren A. Forssell, fabrikören K. A. Falk, majoren R. Huss och gårdskarlen M. Nilsson;

37:o) Till ledamöter i taxeringsnämnden för år 1917 inom stadens andra distrikt kassören A. O. Alstermark, godsexpeditören J. A. Håkansson, gårdägaren K. J. Swensén och inspektören Joh. Gillstedt;

38:o) Till ledamöter i taxeringsnämnden för år 1917 inom stadens tredje distrikt kyrkoskrivaren J. E. Andersson, fabrikören R. Ternqvist, fabrikören Axel Svensson och verkmästaren S. P. Florell;

39:o) Till suppleanter i taxeringsnämnden för år 1917 inom stadens första distrikt handlanden C. G. Olsson, handlanden Alfr. Nyberg, snickaren Adolf Karlsson och majoren Frans Göthlin;

40:o) Till suppleanter i taxeringsnämnden för år 1917 inom stadens andra distrikt bokhållaren P. A. Palm, handlanden Carl Nyman, plåtslagaren O. W. Karlsson och byggmästaren Olof Wästlund;

41:o) Till suppleanter i taxeringsnämnden för år 1917 inom stadens tredje distrikt grosshandlaren Fritz Olsson, handlanden Axel Larsson, trädgårdsmästaren A. Drake och lokputsaren Emil Svensson;

42:o) Till gode män för tillsyn å förmynderskap för tidan till den 1 januari 1921 bankkamreraren J. Mæehel, konsistorienotarien G. Braunerhjelm oah majorən Frans Göthlin;

43:o) Till vice ordförande i stadsrevisionen för tiden till den 1 januari 1919 bankombudsmannen Th. Pettersson;

44:o) Till ledamöter i sakrevisionen för år 1917 skogsförvaltaren P. Thoreson, fabrikören R. Ternqvist och handlanden Karl Fr. Arne;

45:o) Till suppleanter i sakrevisionen för år 1917 ingeniören Simon Wennberg, advokaten O. H. Granqvist och järnhandlaren Gust. Edman att tjänstgöra i här nämnd ordning;

46:o) Till inventerings- och besiktningsmän för år 1917 ingeniören E. J. Rydahl, byggmästaren E. Forsgren, fabrikören Ad. Nyhlén, bruksförvaltaren F. E.

Bonnevier, inspektoren E. Forsbäck och järnhandlaren Herman Geijer samt till suppleanter för dem doktor Karl Eriksson, filaren W. E. Wiktorin, järnhandlaren R. Österberg och bruksförvaltaren Gustaf Malmström att tjänstgöra i här nämnd ordning;

47:o) Till ledamöter i sifferrevisionen för år 1917 f. stationsinspektoren H. Ullman, bankkassören E. Hellgren och bankkassören K. J. Åhgren samt till suppleanter för dem bankkassören A. Boqvist, registratorn A. J. Roth och vaktmästaren A. Norsell att i här nämnd ordning tjänstgöra;

48:o) Till stadens revisior för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1916 bankdirektören A. Sandwall samt till suppleant för honom bankdirektören A. Austrin;

49:o) Till stadens revisor för granskning av Spritförsäljningsaktiebolagets räkenskaper och förvaltning för år 1916 landsfiskalen J. Noréus samt till suppleant för honom bankkassören K. J. Åhgren;

50:o) Till stadsfullmäktiges ledamot i Spritförsäljningsaktiebolagets styrelse för år 1917 lektorn V. Vendel samt till suppleant för honom läroverksadjunkten A. Zachrison;

51:o) Till stadsfullmäktiges ombud vid mantalsskrivningarna år 1917 poliskonstapeln Thure Fridén;

52:o) Till ledamöter i nämnden för utdelning av räntan å fonden »Mæchels gåva» för år 1917 fru Ida Hedström, bankkamreraren J. Mæchel, fröken Maria Ros, sysslomannen A. W. Adde och fröken Gertrud Mæchel;

53:o) Till ledamöter i pensioneringskommittén lasarettsöverläkaren P. Clarholm, läroverksadjunkten A. Zachrison och tillsyningsmannen Alfr. Jonsson samt till suppleant i samma kommitté vaktmästaren A. Norsell;

54:o) Till ledamot i spårvägskommittén järnhandlanden Aug. Huzell samt till suppleant i samma kommitté direktören H. T. Holm;

55:o) Till suppleant i egnahemskommittén plåtslagaren O. W. Karlsson;

56:o) Till suppleant i pensionsnämnden i stadens tredje distrikt för tiden till den 1 januari 1918 byggmästaren C. J. Magnusson;

57:o) Till suppleanter i arbetslöshets- och hjälpkommittén disponenten Wilh. Palmqvist och verkmästaren S. P. Florell att tjänstgöra i här nämnd ordning;

58:o) Till ledamöter i livsmedelsnämnden f. stationsinspektoren R. Linderstam och fabrikören R. Ternqvist.

Det antecknades, att samtliga i denna paragraf omförmälda val företagits genom acklamation.

§ 209.

Stadsfullmäktige, som jämlikt bestämmelserna i 314 § av sjölagen, sådan denna

lyder enligt lagen den 16 oktober 1914, hade att avgiva förslag å personer att såsom sakkunniga biträda Karlstads Rådhusrätt vid upptagande av sjöförklaringar m. m. under år 1917, beslöto, i enlighet med valnämndens hemställan, dels att detta förslag skulle omfatta fem personer, dels ock att såsom sådana sakkunniga föreslå: Hamnkaptenen J. Österberg, ingeniören Gustaf Nygren, sjökaptenen A. H. Borgström, ingeniören Simom Wennberg och kontorschefen H. Lundbohm, samtliga i Karlstad.

§ 210.

Bestämdes genom lottning att av den av stadsfullmäktige den 15 juni 1916 utsedda nykterhetsnämnden följande skulle avgå den 1 januari 1919 nämligen:

bland *ledamöterna:*

Folkskolläraren E. Strandman och sågverksarbetaren J. A. Eklund, samt

bland *suppleanterna:*

Plåtslagaren C. A. Wästlund.

§ 211.

Till stadsfullmäktige hade vederbörande revisorer inkommit med en så lydande berättelse över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1915:

Se serien A. N:o 13; sid. 2.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 13; sid. 24.

Vad utskottet sålunda i särskilda hänseenden hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 212.

Angående extra anslag till fattigvårdsstyrelsen för bestridande av kostnaden för fattigvården under senare delen av innevarande år hade drätselkammaren hos fullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 13; sid. 25.

I häröver avgivet utlåtande hade beredningsutskottet anfört:

Se serien A. N:o 13; sid. 32.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 213.

Drätselkammaren hade hos fullmäktige gjort en så lydande framställning an-

gående framdragande av elektrisk ljusledning till Elvhem i Karlstads landsförsamling:

Se serien A. N:o 13; sid. 32.

Häröver hade, uppå remiss, vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 13; sid. 33.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 214.

Med bifall till av drätselkammaren gjord och av beredningsutskottet tillstyrkt framställning beslöto stadsfullmäktige, *dels* att bevilja styrelsen för Karlstads barnkrubbor för dess verksamhet under år 1917 ett tilläggsanslag å 1,000 kronor, med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål skulle jämväl för år 1918 ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för barnkrubbornas verksamhet och ekonomi för innevarande år skall till fullmäktige ingivas före den 1 september 1917, *dels och* att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Se serien A. N:o 13; sid. 34.

§ 215.

Beviljades Albert Samuelson i Liljedahl, på därom gjord ansökan, som av beredningsutskottet tillstyrkts, uppskov till nästkommande år med lyftande av återstående del av ett honom tilldelat Mellquists slöjdstipendium.

Se serien A. N:o 13; sid. 35.

§ 216.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående anställande av en ordinarie bokhållare å kammarens stat från och med år 1917:

Se serien A. N:o 13; sid. 36.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A. N.o 13; sid. 37.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 217.

Angående anslag till gatuarbeten under år 1917 hade drätselkammaren till stadsfullmäktige ingivit följande framställning:

Se serien A. N:o 13; sid. 38.
Uppå remiss hade beredningsutskottet i ärendet utlåtit sig sålunda:
Se serien A. N:o 13; sid. 41.
Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 218.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort följande framställningar angående underhållsarbeten å stadens landsvägar och strandskoningar under år 1917:
Se serien A. N:o 13; sid. 42.
I ärendet hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:
Se serien A. N:o 13; sid. 45.
Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 219.

Angående anskaffande av husnummerskyltar och gatunamnskyltar hade drätselkammaren till stadsfullmäktige inkommit med en så lydande framställning:
Se serien A. N:o 13; sid. 45.
Häröver hade beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:
Se serien A. N:o 13; sid. 46;
och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 220.

Med bifall till av drätselkammaren gjord framställning, som av beredningsutskottet tillstyrkts, beviljade stadsfullmäktige för verkställande av reparations- och underhållsarbeten under år 1917 å stadens under kammarens vård stående byggnader i enlighet med ett av kammaren däröver ingivet förslag, ett anslag av 20,154 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.
Se serien A. N:o 13; sid. 46.

§ 221.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående löneförhöjning åt kammarens sekreterare:
Se serien A. N:o 13; sid. 50.
Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:
Se serien A. N:o 13; sid. 52.
Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 222.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort en så lydande framställning angående dels vidtagande av åtgärder för anskaffande av för trafiken på Karlstads yttre hamn erforderligt antal godsvagnar å Karlstads—Munkfors järnväg, dels anskaffande av en portalkran för yttre hamnen:

Se serien A. N:o 13; sid. 53.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 13; sid. 61,

och blev vad utskottet sålunda i särskilda hänseenden hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 223.

Angående anslag till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret för år 1917 hade magistraten till fullmäktige inkommit med en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 13; sid. 62.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A. N:o 13; sid 63.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 224.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade till fullmäktige inkommit med en så lydande framställning om anslag dels för anskaffande av en spånugn för ångcentralen och dels för verkställande av vissa utredningsarbeten i och för inköp av elektrisk kraft:

Se serien A. N:o 13; sid. 63.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o. 13; sid. 65.

Vad utskottet sålunda i särskilda hänseenden hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 225.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort en så lydande framställning angående anställande av en förste maskinist vid pumpverket å Sandgrund:

Se serien A. N:o 13; sid. 66.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts i ärendet, hade däröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets så lydande:

Se serien A. N:o 13; sid. 67.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 226.

Jämlikt vattenlednings- och belysningsstyrelsens samt drätselkammarens av beredningsutskottet tillstyrkta förslag, beslöto fullmäktige att återremittera ärendet angående anläggande av elektriska spårvägar här i staden till spårvägskommittén för anställande av omräkning å anläggningskostnaden enligt nu gällande priser.

Se serien A. N:o 13; sid. 67.

§ 227.

Angående utvidgning av den s. k. Färjestadslinjen inom stadens elektriska ledningsnät hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen till fullmäktige inkommit med följande framställning:

Se serien A. N:o 13; sid. 69.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 13; sid. 70.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 228.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningstyrelsen gjort en så lydande framställning angående inköp av prämar och motorbåt:

Se serien A. N:o 13; sid. 71.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade häröver avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 13; sid. 72;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 229.

I enlighet med en av livsmedelsnämnden hos stadsfullmäktige gjord framställning, som av drätselkammaren och beredningsutskottet tillstyrkts, beslöto stadsfullmäktige ställa till livsmedelsnämndens förfogande för inköp av ett reservlager av 30 ton vetemjöl ett anslag av högst 10,000 kronor, vilket belopp skulle av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

På förslag av Herr Vendel beslöto stadsfullmäktige tillika, dels att hos livsmedelsnämnden skulle föras böcker i den omfattning, som i affärer av ungefär likartad beskaffenhet vore brukligt, dels ock att, såvitt möjligt, livsmedelsnämndens disponibla medel skulle, med undantag av erforderlig växelkassa, varje dag senast klockan halv två på dagen inlevereras till drätselkammaren.

Se serien A. N:o 13; sid 73.

§ 230.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade hos fullmäktige gjort en så lydande framställning angående utvidgningar och värdeökningar för gasverket, vattenledningsverket, avloppsverket och elektricitetsverket:

Se serien A. N:o 13; sid. 76.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 13; sid. 75.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Osterman bifall till utskottets förslag med den ändringen, att av anslagsbeloppet skulle 34,500 kronor anskaffas genom upplåning och återstoden, 13,450 kronor, genom uttaxering.

Stadsfullmäktige biföllo vad Herr Osterman sålunda yrkat.

§ 231.

Till stadsfullmäktige hade brandstyrelsen inkommit med en så lydande framställning angående höjning av gasanslaget åt brandmanskapet samt angående inledande av elektriskt ljus i manskapets lägenheter:

Se serien A. N:o 13; sid. 77.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A. N:o 13; sid. 80.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

Som ovan.

In fidem
ELIAS STENIUS.

Justerat.
HUGO ZIEGLER.
K. ÖSTMAN.
EDV. FORSBÄCK.

Offentligen uppläst den 30 dec. 1916; betygar

På tjänstens vägnar
ELIAS STENIUS.

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
Karlstad 1917.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 30 December. | N:o 12.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;
2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av *dels* vederbörande kommitterades utredning och förslag rörande avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt, *dels och* Herr A. Zachrisons motion angående avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun;
3:o) D:o D:o över drätselkammarens förslag angående kungörande under år 1917 av kallelser till allmän rådstuga och stadsfullmäktiges sammanträden m. m.;
4:o) D:o D:o över hamnstyrelsens framställning angående löneförhöjning åt hamnkaptenen;
5:o) D:o D:o över egnahemskommitténs utredning och förslag i fråga om användningen av beviljat lån ur pensionsförsäkringsfonden för understödjande av byggnadsverksamheten här i staden;
6:o) D:o D:o över fattigvårdsstyrelsens framställning angående anslag för avlönande av biträde å sysslomanskontoret;
7:o) D:o D:o över magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden för år 1917.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 30 december 1916.

§ 232.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktigeledamöter med undantag av Herrar af Geijerstam, Håkansson, Eriksson, Karlsson och Ström, vilka för sin utevaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 233.

Att jämte Herr ordföranden onsdagen den 3 nästkommande januari kl. 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Wiktorin och Norsell.

§ 234.

Till stadsfullmäktige hade kommitterade för behandling av frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt inkommit med den 6 november 1915 avgiven utredning jämte förslag i anledning av dels handlanden L. Martins m. fl:s av Herr Nyberg som motion upptagna framställning angående dylik avskrivning, dels ock Herr Zachrisons motion angående avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun, vilken utredning jämte kommitterades förslag i ärendet var av följande lydelse:

Se serien A. N:o 14: sid. 1.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se ser. A. N:o 14; sid. 34.

Under överläggningen i ärendet yrkade *dels* av Herr Norsell, att stadsfullmäktige måtte, med bifall till kommitterades förslag beträffande de personliga avgifternas avskaffande, låta med behandlingen av frågan om grundskatternas avskrivning anstå i avvaktan på kommunalskattekommitténs blivande utredning och förslag, *dels ock* av Herr Östman, att fullmäktige måtte bifalla kommitterades förslag med den ändringen, att den av kommittérade föreslagna avskrivningen av grundskatterna skulle i ifråga om bevillningspliktig annan fastighet avse endast hälften av den därå vilande grundskatten.

Efter det fullmäktige först med 28 röster mot 3, avgivna för Herr Norsells förslag angående uppskov med frågan om grundskatternas avskrivning, beslutit att omedelbart företaga ärendet i dess helhet till avgörande, beslöto fullmäktige *dels* enhälligt antaga kommittérades förslag angående avskaffande av de personliga avgifterna, *dels och* i fråga om grundskatternas avskrivning, efter votering, med 24 röster mot 7, som avgåvos för Herr Östmans i ärendet framställda yrkande, att jämväl därutinnan bifalla vad kommittérade föreslagit.

Stadsfullmäktige hade alltså antagit ett så lydande tillägg till det genom Kungl. Maj:ts resolution den 24 maj 1877 fastställda förslag till överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad:

«De i § 2 mom. 1 och 2 bestämnda personliga avgifter skola undergå minskning med en femtedel vid närmaste uttaxering, efter att detta tillägg blivit av Kungl. Maj:t stadfäst, med ytterligare en femtedel fem år därefter och så vidare med en femtedel vart femte år, tills berörda avgifter äro helt och hållet avskrivna.

De i § 2 mom. 3, 4 och 5 bestämda skatter av bevillningsfri fast egendom. av bevillningspliktig jordbruksfastighet och av dylik annan fast egendom skola undergå minskning med en tjugondel vid närmaste uttaxering, efter att detta tillägg blivit av Kungl. Maj:t stadfäst, med en tjugondel året därpå och så vidare med en tjugondel varje år, tills berörda skatter äro helt och hållet avskrivna»,

ävensom beslutit förklara detta tilläggsförslag vilande med uppdrag åt beredningsutskottet att å tidpunkt, som utskottet ägde att jämlikt bestämmelserna i ovanberörda överenskommelse avgöra, underställa tilläggsförslaget stadsfullmäktiges slutliga prövning.

§ 235.

I en till stadsfullmäktige ingiven skrivelse hade boktryckaren A. Forssell anhållit om entledigande från ledamotskap i trädgårdsstyrelsen från och med den 1 januari 1917; och beslöto fullmäktige att med bifall härtill uppdraga åt beredningsutskottet att inkomma med förslag till ledamot i nämnda styrelse i Forssells ställe.

§ 236.

Jämlikt av drätselkammaren avgivet förslag, som beredningsutskottet tillstyrkt, beslöto fullmäktige, att under år 1917 kallelser till allmän rådstuga och stadsfullmäktiges sammanträden skall införas i Nya Värmlands-Tidningen, Karlstads-Tidningen och Värmlands Läns Tidning.

Se serien A. N:o 14; sid, 35.

§ 237.

Till stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen inkommit med en så lydande framställning angående löneförhöjning åt hamnkaptenen:

Se serien A. N:o 14; sid. 36.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid utskottet anfört:

Se serien A. N:o 14; sid. 38.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 238.

Till stadsfullmäktige hade egnahemskommittén inkommit med begärd utredning jämte förslag i fråga om användningen av beviljat lån ur pensionsförsäkringsfonden för understödjande av byggnadsverksamheten här i staden; varande kommitténs utredning och förslag av följande lydelse:

Se serien A. N:o 14; sid. 38.

Häröver hade, uppå remiss, drätselkammaren och beredningsutskottet yttrat sig, därvid utskottet anfört följande:

Se serien A. N:o 14; sid. 48.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 239.

Angående anslag för anställande av ett biträde å fattigvårdens sysslomannakontor hade fattigvårdsstyrelsen hos fullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 14; sid. 50.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade häröver avgivit infordrade utlåtanden; och hade därvid av utskottet anförts:

Se serien A. N:o 14; sid. 55.

Under överläggningen yrkades *dels* bifall till utskottets förslag, *dels ock* av Herr Norsell, att stadsfullmäktige måtte, med avslag å ifrågavarande framställning, uppdraga åt fattigvårdsstyrelsen att inkomma med förslag till omorganisation av stadens fattigvård.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden beslöto stadsfullmäktige bifalla vad utskottet i ärendet hemställt.

§ 240.

Från magistraten hade till stadsfullmäktige ingivits följande med därtill hö-

rande handlingar så lydande generalförslag till utgifter och inkomster för staden för år 1917:

Se serien A. N:o 15; sid. 1.

Uppå remiss hade beredningsutskottet däröver avgivit följande utlåtande:

Se serien A. N:o 15; sid. 84.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* bifall till beredningsutskottets förslag, *dels* av Herr Lindh att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med den av honom mot beredningsutskottets förslag avgivna reservationen, dock att remiss till badhusstyrelsen icke skulle ifrågakomma, *dels ock* av Herr Osterman, att fullmäktige måtte bifalla beredningsutskottets förslag i ärendet med ändring så till vida, att i stället för höjning av vattenavgifter en ökning av priset å elektrisk ström för andra lampor än ackordslampor från 35 till 40 öre per kilovattimme måtte beslutas, samt att, enär det av utskottet omförmälda beloppet å 1,000 kronor till utvidgningar vid avloppsverket redan vore i generalförslaget beräknat att täckas genom uttaxering, anslaget till oförutsedda utgifter icke måtte frånräknas detta belopp och således bestämmas till 69,817 kronor 30 öre.

Sedan stadsfullmäktige först, med avslag å Herr Lindhs yrkande om återremiss, beslutit att omedelbart företaga ärendet i dess helhet till avgörande, blev efter votering, med 16 röster mot 15, avgivna för beredningsutskottets förslag oförändrat, Herr Ostermans yrkande av stadsfullmäktige antaget.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutit:

att — under förutsättning att sådana i olika delegationernas stater ingående anslagsbelopp, som äro av beskaffenhet att böra av fullmäktige prövas och beviljas men ännu icke varit fullmäktiges prövning underställda, bliva, efter särskilda framställningar av fullmäktige beviljade, godkänna det ingivna generalförslaget till utgifter och inkomster för staden för år 1917 med de av magistraten däri föreslagna ändringarna, dock med iakttagande av *dels* att följande beslutade utgifter, nämligen: för husnummerskyltar och gatunamnskyltar 594 kronor 99 öre, för prämar och motorbåt 3,900 kronor, för inledande av elektriskt ljus i brandmanskapets lägenheter 450 kronor, för ålderstillägg åt hamnkaptenen 500 kronor och för biträde å fattigvårdsstyrelsens sysslomannakontor utöver därför redan upptaget belopp, 1,300 kronor, skola upptagas som utgifter å respektive delegationers stater, och anslaget för oförutsedda utgifter i följd därav bestämmes till 69,817 kronor 30 öre, *dels ock* att, i stället för höjning av vattenavgifter, priset å elektrisk ström för andra lampor än ackordslampor skall höjas från 35 öre till 40 öre pr kilovattimme;

att bestämma uttaxeringen till 8 procent av den bevillningstaxerade inkomsten, därav 7,623 procent för kommunala och 0,377 procent för kyrkliga behov att debiteras och uppbäras på sätt magistraten föreslagit;

att i generalförslaget upptagen uttaxering för täckande av bristen i hamnens stat skall debiteras hamnen;

samt att tolagsmedlen skola, så långt de förslå, användas till betalning å stadens fonderade skuld.

§ 241.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den $^{3}/_{1}$ 17.
HUGO ZIEGLER.
A. NORSELL.
W. E. WIKTORIN.

Offentligen uppläst den 3 januari 1917; betygar

På tjänstens vägnar
ELIAS STENIUS.

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
Karlstad 1917.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 20 Jan. | N:o 1.

1. Magistratens framställning om anslag till inköp för polisens räkning av två skrivmaskiner.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning av stadsfiskalens bilagda framställning och med hänvisning till dess innehåll får Magistraten hemställa om ett anslag af 575 kronor till inköp för polisens räkning af två skrivmaskiner Smith Premier mot utbyte af den nu hos polisen befintliga förslitna maskinen.

Karlstads rådhus den 2 november 1915.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Som den år 1909 för polisens räkning inköpta skrifmaskin är alldeles försliten är nödvändigt, att densamma snarast ersättes med en ny. Priset å en ny maskin av samma fabrikat, som den nu befintliga, eller annat lämpligt är 550 kronor. Drages därifrån försäljningspriset för den nu befintliga 50 kronor skulle alltså 500 kronor vara det belopp, sem för ändamålet erfordras. Vederbörande hufvudagentur har emellertid förklarat sig villig att mot återfående af den gamla maskinen levereras två nya skrifmaskiner för ett pris av 575 kronor. Vid leverans af endast en maskin betalas för den gamla endast ofvannämnda belopp, 50 kronor.

Enär nämnda erbjudande synes mig för såväl staden som polisen synnerligen förmånligt alldenstund, med hänsyn till de olika lokalernas afskilda läge från hvarandra, det vore önskligt om två skrifmaskiner kunde stå till poli-

sens förfogande, får jag vördsamt hemställa, att Magistraten ville utverka ett anslag å 575 kronor för anskaffande för polisens räkning af tvenne skrifmaskiner av Smith Premier fabrikat mot utbyte av den nu befintliga förslitna maskinen.

Karlstad den 28 oktober 1915.

ALBERT NELSON.

Polisstationen, Karlstad.

På begäran har jag härmed äran konfirmera min tidigare offert å 2 st. skrifmaskiner Smith Premier Simplex med B-vagn i byte mot Eder gamla Smith Premier N:o 10 med en mellangift af 575: — Kr.

Då emellertid på grund af ökade import- och tillverkningskostnader priset å skrifmaskinerna från och med den 20 d:s kommer att höjas med 50: — Kr. pr modell, är jag tacksam att före nämnda datum erhålla Edert v. meddelande om Ni accepterar mitt anbud och tecknar

Högaktningsfullt

pp. AND. SKOG.

A. Persson.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 december 1915.

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över magistratens framställning om ett anslag av 575 kronor till inköp för polisens räkning av två skrivmaskiner Smith Premier mot utbyte av den nu hos polisen befintliga förslitna maskinen.

Drätselkammaren, som ej kunde inse, att polisen vore i behov av mer än en skrifmaskin, ville dock med hänsyn till de förmånliga köpevillkoren tillstyrka inköp av tvenne maskiner, varav dock en borde ställas till drätselkammarens förfogande.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 575 kronor till inköp av två skrivmaskiner Smith Premier mot utbyte av den nu hos polisen befintliga förslitna maskinen,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att av de båda nya maskinerna polisen skall erhålla den ena och den andra ställas till drätselkammarens förfogande.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 11 jan. 1916.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av magistraten hos fullmäktige gjord framställning angående inköp för polisens räkning av två skrivmaskiner Smith Premier; och beslöt utskottet, med instämmande i vad drätselkammaren uti infordradt yttrande i ärendet anfört och föreslagit, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 575 kronor till inköp av två skrivmaskiner Smith Premier mot utbyte av den nu hos polisen befintliga förslitna maskinen ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att av de båda nya maskinerna polisen skall erhålla den ena och den andra ställas till drätselkammarens förfogande.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

2. Hälsovårdsnämndens anhållan i fråga om överflyttande till drätselverkets inventarium av obduktionslokalen å nya kyrkogården, med mera.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 17 november 1915.

§ 93.

Till Hälsovårdsnämnden hade inkommit en så lydande skrifvelse:

»Sedan undertecknad som sakrevisor på stadsfullmäktiges uppdrag verkställt inventering af under hälsovårdsnämndens vård stående inventarier får jag föreslå:

dels att obduktionslokalen å nya kyrkogården med tillhörande väggfast klädesskåp, innanfönster, kamin, rörledningar, afloppsledning, bokförda till ett värde af 1,447 kr. 52 öre, afföres från hälsovårdsnämndens inventarium och som fast egendom öfverföres till drätselverket,

dels och att inventarierna i öfrigt, hvarå afskrifning icke på många år ägt rum, och därför fullständigt nyvärderats, måtte nedskrifvas till ett värde af 9,868 kr. 40 öre enligt den utförda värderingen.

Karlstad den 21 okt. 1915.

KARL L. ERIKSSON.»

Efter föredragning häraf beslöt Hälsovårdsnämnden med bifogande af ett inventeringsinstrument hos Stadsfullmäktige hemställa, att jämlikt ofvanstående förslag obduktionslokalen å nya kyrkogården med nämnda tillbehör till ett angifvet värde af sammanlagdt 1,447 kronor 52 öre måtte öfverföras till drätselverkets inventarium samt att värdet af Hälsovårdsnämndens inventarier i öfrigt måtte nedskrifvas till 9,868 kronor 40 öre.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1915.

§ 6.

Hos stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden hemställt, att obduktionslokalen å nya kyrkogården med tillhörande väggfast klädesskåp, innanfönster, kamin,

rörledningar, avloppsledning, bokförda till ett värde av 1,447 kronor 52 öre, måtte öfverflyttas till drätselverkets inventarium samt att värdet av hälsovårdsnämndens inventarier i öfrigt måtte nedskrifvas till 9,868 kronor 40 öre.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 11 jan. 1916.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av hälsovårdsnämnden gjord anhållan i fråga om överflyttning till drätselverkets inventarium av obduktionslokalen å nya kyrkogården ävensom nedskrivning av nämndens inventarier i öfrigt; och beslöt utskottet att med instämmande i ett av drätselkammaren i ärendet avgivet tillstyrkande utlåtande, hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels besluta, att obduktionslokalen å nya kyrkogården med tillbehör till ett i ansökningen angivet bokfört värde av 1,447 kronor 52 öre, skall överföras till drätselverkets inventarium,

dels ock medgiva, att hälsovårdsnämndens inventarier i öfrigt få nedskrivas till 9,868 kronor 40 öre.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

3. Drätselkammarens framställning angående överflyttande till hamnstyrelsen av förvaltningen av "Hamnens reparationsfond".

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 november 1915.

§ 16.

Kommittén för omläggning av stadens räkenskaper hade i en till drätselkammaren ingiven framställning bland annat föreslagit, att förvaltningen av »Ham-

nens reparationsfond» måtte överflyttas från drätselkammaren till hamnstyrelsen. I fråga om tillkomsten av denna fond inhämtade drätselkammaren, att jämlikt ett Kungl. brev av den 25 februari 1859 årliga avsättningar skett av hamnens inkomster till en fond för underhåll av hamnanläggningarna. Förvaltningen av fonden överflyttades till drätselkammaren på grund av stadsfullmäktiges beslut den 30 december 1873 och fonden vore numera placerad dels i kajanläggningar och dels i utförda muddringsarbeten. Fondens storlek utgjorde 72,509 kronor 46 öre.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta, att förvaltningen av »Hamnens reparationsfond» skall överflyttas till hamnstyrelsen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 9 december 1915.

§ 116.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över en av drätselkammaren gjord framställning om överflyttning från kammaren till hamnstyrelsen av förvaltningen av »hamnens reparationsfond.»

Efter överläggning beslöt styrelsen tillstyrka framställningen.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 jan. 1916.

§ 6.

I anledning av en av drätselkammaren gjord, av hamnstyrelsen i avgivet utlåtande tillstyrkt framställning, däröver beredningsutskottet, uppå remiss, hade att yttra sig, beslöt utskottet, med förordande av den gjorda framställningen, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att förvaltningen av "Hamnens reparationsfond" skall överflyttas till hamnstyrelsen.

In fidem
ELIAS STENIUS.

4. Fattigvårdsstyrelsens förslag till utdelning av räntan å Bergerska fonden för år 1915.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 7 December 1915.

§ 84.

Föredrogs och godkändes upprättadt förslag till utdelning af räntan för år 1915 af Bergerska fonden;

och skulle förslaget till stadsfullmäktige öfverlämnas med förordande af bifall till detsamma.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Förslag till utdelning af räntan för år 1915 å Bergerska fonden.

Skomakaren J. A. Björk, Herrhagen 130.
» K. J. Fröding » 217.
Änkan Mathilda Branzell, Rosenbad 16.
» Karolina Svensson, Herrhagen 224.
» Anna Sundström, Sjötullen.
» Maria Svensson, Kartåsen 3.

Karlstad den 7 Dec. 1915.

KARLSTADS FATTIGVÅRDSSTYRELSE.
Jos. Löfberg.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 11 jan. 1916.

§ 7.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva yttrande öfver fattigvårdsstyrelsens förslag till fördelning av räntan för år 1915 å Bergerska fonden, därvid utskottet, som inhämtat, att den för utdelning tillgängliga räntan å fonden för nämnda år uppginge till 135 kronor, beslöt hemställa, att berörda belopp måtte,

med lika stort belopp till dem var, fördelas mellan de i fattigvårdsstyrelsens förslag upptagna personer.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

5. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående bemyndigande att leverera elektrisk kraft för belysning till Karlstad—Skoghalls järnväg.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 9 december 1915.

S. d. § 12.

Med anledning av förfrågan från Karlstad—Skoghalls järnväg angående priset å elektrisk ström vid eventuellt införande av elektrisk belysning med kraft från stadens elektricitetsverk vid Våxnäs lastplats, ville Styrelsen hos Stadsfullmäktige anhålla om bemyndigande att därom ingå avtal.

I händelse av sådant medgivande skulle emellertid abonnenten själv ombesörja anslutningen till stadens ledning samt kontrakt ingås för en tid av tio år.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 december 1915.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om bemyndigande att med Karlstad—Skoghalls järnväg ingå avtal om införande av elektrisk belysning med kraft från stadens elektricitetsverk vid Våxnäs lastplats; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 11 jan. 1916.

§ 8.

Hos stadsfullmäktige hade vatten- och belysningsstyrelsen anhållit om bemyndigande att, på av styrelsen föreslagna villkor, ingå avtal med Karlstad—Skoghalls järnväg angående leverans av elektrisk kraft för belysning vid Våxnäs lastplats, över vilken anhållan drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet, som icke fann anledning till erinran mot styrelsens framställning, beslöt att med förordande av densamma hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga vatten- och belysningsstyrelsen att ingå avtal med Karlstad—Skoghalls järnväg angående leverans av elektrisk kraft för belysning vid Våxnäs lastplats under villkor, att järnvägen själv ombesörjde anslutningen till stadens ledning samt att kontrakt om leveransen inginges för en tid av tio år.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

6. Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i anledning av Karl Petterssons i Dingelsundet m. fl:s besvär över Konungens Befallningshavandes i Värmlands län utslag den 13 juli 1915 i fråga om skyldighet för staden Karlstad att underhålla den s. k. Romstadsvägen.

Resolution.

Överlämnas till magistraten i Karlstad, som anmodas att häröver infordra stadsfullmäktiges här i staden förklaring samt därmed ävensom med eget yttrande i ärendet sedermera hit inkomna och remissakten därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 13 augusti 1915.

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Till Konungen.

Öfver Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes i Värmlands län utslag den 13 Juli 1915, hvarigenom undertecknades med flere jordägares ansökan om ålåg-

gande för staden Karlstad att försätta vägen från hemmanet Dingelsundet och Knappstad i Karlstads socken öfver stadens område utefter Klarälfvens västra strand fram till allmänna landsvägen vid Våxnäsbäcken eller den s. k. Romstadsvägen i fullt trafikabelt skick afslagits, få undertecknade i underdånighet anföra besvär. Af handlingarna i ärendet torde framgå, att ifrågakomna väg icke, på sätt stadsfullmäktige i Karlstad förmenat, är att anse vare sig såsom enskild utfartsväg eller såsom sådan inägoväg, som det skulle åligga vederbörande jordägare att underhålla, utan att vägen i stället utgör fortsättning af den inom nämnda socken befintliga utfartsvägen för hemmanen. Såsom sådan finnes den jämväl utmärkt å gamla kartor, däråd den betecknas såsom postväg, helt naturligt eftersom hemmanet ½ mantal Knappstad N:o 1 i jordeboken varit upptaget såsom posthemman. För att kunna fullgöra den hemmanet åliggande postkörningsskyldighet måste för hemmanet finnas en i försvarligt skick underhållen utfartsväg. Att utfartsvägen ej varit någon annan än den väg, hvarom i målet är fråga, torde ej kunna med fog bestridas. Ingen med förhållandena förtrogen sväfvar härom i tvifvelsmål; och vi påstå bestämdt, att Romstadsvägen sedan urminnes tider ansetts vara och i verkligheten utgjort utfartsvägen från ofvan omförmälda hemman till allmänna landsvägen. Stadsfullmäktiges antydan, att omständigheterna syntes tala för att utfartsvägen gått från Ulleberg i mera nordlig riktning förbi Lugnet fram till allmänna landsvägen, är icke grundad på något som helst sakskäl och röjer en rymlig brist på kännedom om de faktiska förhållandena.

Enligt 25 kapitlet 8 § Byggningabalken åligger det staden Karlstad att rödja och hålla väg så långt stadens ägor räcka. Den öfverenskommelse i fråga om vägunderhållet, som enligt i målet åberopade Kungl. Bref skett, kan naturligen endast gälla mellan staden och ägare till jord å dess område, men gent emot oss kan en dylik öfverenskommelse icke alls åberopas. Någon inskränkning i stadens skyldighet ifråga om vägunderhållet har överenskommelsen ifråga icke medfört, såvidt rörer rättsägare utom stadens område. Det af Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande åberopade skälet för dess utslag, att vi icke visat, att ifrågavarande väg tillhör de vägar, hvilkas underhåll staden enligt gällande öfverenskommelse åtagit sig, kan därför icke vara riktigt.

Det är ett obestridligt faktum, att Romstadsvägen sedan lång tid tillbaka befinner sig i ett synnerligen dåligt skick. På grund häraf och då det måste åligga staden att ensam sörja för underhållet af samma väg, få vi i underdånighet yrka, att Eders Kungl. Maj:t måtte till den af oss gjorda framställningen lämna bifall.

För att emellertid blifva i tillfälle närmare utreda vägfrågan samt med kartor och annorledes styrka vår talan, få vi anhålla om sex veckors anstånd. Dingelsundet och Knappstad den 10 aug. 1915.

Underdånigst

KARL PETTERSSON. HELENA CHRISTINA PERSSON.
VICTOR BARTHELSON.

Konungens Befallningshafvandes i Värmlands län utslag på särskilda framställningar angående åläggande för staden Karlstad att underhålla den så kallade Romstadsvägen; Givet, Karlstad i landskansliet den 13 juli 1915.

I en den 4 januari 1912 hit ingiven skrivelse hava Karl Pettersson och Helena Christina Persson med flera fastighetsägare inom hemmanen Dingelsundet och Knappstad i Karlstads landsförsamling anfört i hufvudsak följande: Den enda utfartsväg, som funnes från berörda hemman vore den så kallade Romstadsvägen eller vägen från hemmanen över stadens område utefter Klarälvens västra strand fram till allmänna landsvägen vid Våxnäsbäcken. Denna väg hade på sträckan från Dingelsundet fram till stadsgränsen blivit på Karlstads härads vägkassas bekostnad iordningställd, men på stadens område vore samma väg av så dålig beskaffenhet, att den under vissa tider av året vore nästan oframkomlig. Då vägen emellertid, såsom av äldre kartor framginge, vore gammal postväg för hemmanet Knappstad, samt sålunda finge anses vara av allmän natur, hava sökandena anhållit, att Konungens Befallningshafvande måtte ålägga staden Karlstad att sätta den inom stadens område belägna delen av ifrågavarande väg i användbart skick.

Efter det denna framställning översänts till magistraten i Karlstad för infordrande av stadsfullmäktiges yttrande och avgivande av eget utlåtande i ärendet, hava i den 21 januari 1913 ingivna särskilda ansökningar dels Victor Barthelson med flere hemmansägare inom Knappstad och Dingelsundet, dels ock J. F. Schyman i Karlstad med flere anhållit, att Konungens Befallningshavande måtte vidtaga de åtgärder, som kunde finnas nödiga för ett ordnande snarast möjligt av förevarande vägfråga, därvid framhållits av Barthelson med flere huvudsakligen samma synpunkter, som i ovanberörda den 4 januari 1912 hit ingivna ansökan gjorts gällande, samt av Schyman med flere därjämte, att kravet mot staden i förevarande hänseende vore så mycket mer berättigat, som 500 till 600 personer å stadens område använde sig av vägen ifråga och taxeringsvärdet å utmed vä-

gen belägna fastigheter å samma område uppginge till omkring 800,000 kronor. Redan under år 1909 hade sökandena till stadsfullmäktige i Karlstad ingivit framställning om iståndsättande och underhåll av den så kallade Romstadsvägen, vilken framställning fullmäktige emellertid avslagit under förklaring att vägen vore att anse såsom inägoväg, vars underhåll enligt gällande överenskommelse om kommunalutskylder i staden åläge vederbörande jordägare. Efter förnyad framställning i ämnet till drätselkammaren i Karlstad hade sökandena i februari 1912 av kammaren erhållit erbjudande att få vägfrågan ordnad, därest vederbörande markägare ville fritt upplåta mark för nödig utläggning av vägen. Ett dylikt åtagande av jordägarne hade även i april månad sistnämnda år inlämnats till drätselkammaren, utan att emellertid annan åtgärd i ärendet vidtagits än att stakning för nödig utläggning av vägens bredd blivit verkställd.

Sedan jämväl sistberörda två framställningar blivit för inhämtande av stadsfullmäktiges förklaring och avgivande av eget utlåtande överlämnade till magistraten i Karlstad, hava stadsfullmäktige i den 12 maj 1914 avgivet gemensamt yttrande över samtliga ifrågavarande ansökningar, med erinran att fullmäktige redan under år 1909 lämnat en hos fullmäktige väckt motion angående iståndsättande av ifrågavarande väg utan avseende, anfört huvudsakligen: Stadens drätselkammare hade inlett underhandlingar med ägarna till den mark, varå vägen vore belägen, samt därvid hemställt att den mark, som enligt verkställd uppmätning och utstakning åtginge för vägens behöriga iståndsättande skulle av vederbörande jordägare utan lösen avstås till staden, men hade en del av jordägarne icke kunnat förmås att ingå härpå. Någon skyldighet för staden att underhålla ifrågavarande väg förelåge emellertid icke, då det icke vore visat att den vore av allmän natur, utan det fasthellre framginge, att den vore antingen enskild utfartsväg eller ock sådan inägoväg, som det jämlikt av Kungl. Maj:t den 7 april 1865 fastställdt "förslag till likställighet i kommunala skyldigheter och rättigheter emellan stadens samtliga medlemmar", ålåge vederbörande jordägare att underhålla. Det vore för övrigt icke visat, att hemmanen Knappstad och Dingelsundet begagnat sig av merberörda väg såsom utfartsväg, snarare syntes omständigheterna tala för, att dessa hemmans utfartsväg gått från Ulleberg i mera nordlig riktning förbi Lugnet fram till landsvägen. På grund härav och under framhållande jämväl av att det av sökandena uppgivna sammanlagda taxeringsvärdet å de egendomar på stadens område, vilka vore belägna utefter vägen, icke uppginge till mer än 440,000 kronor, hava stadsfullmäktige hemställt, att förevarande framställningar icke måtte till någon Länsstyrelsens vidare åtgärd föranleda; och har magistraten såsom infordrat utlåtande biträtt stadsfullmäktiges sålunda gjorda hemställan.

Härefter hava sökandena inkommit med påminnelser samt därvid, med bi-

fogande av, bland annat utdrag av "Special-Jordebok öfver Mellan-Sysslets Fögderi för år 1825" utvisande att hemmanet 1/2 mantal Knappstad N:o 1 i Karlstads socken vore däri antecknat såsom postgård, framhållit huvudsakligen, att, såväl av berörda utdrag som ock därav, att oftanämnda väg å äldre kartor betecknats som postväg och jämväl använts som sådan, framginge, att vägen vore av allmän natur och att staden följaktligen vore skyldig att underhålla densamma. För övrigt hade genom den byggnadsverksamhet, som under de senaste tjugu åren ägt rum å det område, varigenom vägen ginge, eller åtminstone å den del därav, som låge mellan Romstad och allmänna landsvägen, skapats förhållanden, som berättigade detta område, vilket nu kunde betecknas som stadsdel, att göra anspråk på att staden droge försorg om iordningställande och underhåll av vägen, som vore den naturliga utfartsvägen för området och jämväl sedan urminnes tider använts såsom sådan, under det att den av drätselkammaren omnämnda vägen från Ullebergs förbi Lugnet fram till stora landsvägen snarare vore att betrakta som inägoväg. Under åberopande härav hava sökandena hemställt, att Konungens Befallningshavande måtte ålägga staden underhållsskyldighet å vägen i enlighet med de i ärendet gjorda yrkandena eller, därest detta icke skulle kunna bifallas, åtminstone beträffande den del av vägen, som vore belägen mellan vägkröken vid Ullebergsåsen och stora landsvägen.

Från härstädes tillgängliga handlingar antecknades, att Kungl. Maj:t *dels* genom nådigt brev den 7 april 1865 fastställt ett av stadsfullmäktige upprättat förslag till likställighet i kommunala rättigheter och skyldigheter mellan Karlstads samtliga invånare, varigenom bestämts, bland annat, att staden skulle åtaga sig underhållet av stadens vägar, broar och gator, med undantag av inägovägar, vilkas underhåll skulle, såsom dittills, bekostas ensamt av vederbörande jordägare, *dels ock* genom nådigt brev den 24 maj 1877, med upphävande av berörda den 7 april 1865 fastställda bestämmelser, godkänt nytt förslag till överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad, däri förordnats, beträffande inägovägarna, att desamma skulle, såsom dittills, underhållas av vederbörande jordbruksfastighet.

Vad handlingarna sålunda och i öfrigt innehålla har Konungens Befallningshavande tagit i övervägande, och enär icke visats, att ifrågavarande väg från stadens rågräns mot landsförsamlingen vid hemmanet Knappstad fram till allmänna landsvägen vid Våxnäsbäcken tillhör de vägar, vilkas underhåll staden enligt gällande överenskommelse åtagit sig, finner Konungens Befallningshavande förevarande framställningar icke till någon Länsstyrelsens vidare åtgärd föranleda.

Klagan över detta utslag må föras hos Kungl. Maj:t i dess Jordbruksdepartement genom besvär, som, vid talans förlust, skola ingivas sist före klockan tolv

å trettionde dagen från delfåendet; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid. Vid besvären skall fogas behörigen styrkt bevis, vid vad tid klaganden fått del av utslaget. Det är klagande tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr, insända besvären i betalt brev med allmänna posten.

Som ovan.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 december 1915.

§ 2.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande i anledning av de underdåniga besvär, som Karl Pettersson i Dingelsundet med flera anfört över Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 13 Juli 1915, angående åläggande för staden att underhålla den s. k. Romstadsvägen.

I besvären hade klagandena begärt anstånd för att närmare utreda vägfrågan samt med kartor och annorledes styrka sin talan. Kammaren hade i avvaktan härpå dröjt med att besvara remissen, men då klagandena ännu icke inkommit med någon ytterligare utredning, fann Kammaren sig nu böra utan avseende därå lämna det infordrade yttrandet; och beslöt Kammaren härvid hemställa, att stadsfullmäktige måtte avgiva en så lydande förklaring:

Till Konungen

Hos Eders Kungl. Maj:t hava Karl Pettersson och Helena Christina Persson i Dingelsundet samt Victor Barthelson i Knappstad i underdånighet anfört besvär över Eders Kungl. Maj:ts Befallningshavandes i Värmlands län den 13 Juli 1915 givna utslag, angående åläggande för Karlstads stad att underhålla den s. k. Romstadsvägen, som leder från hemmanet Knappstad i Karlstads landsförsamling över stadens område till landsvägen vid Våxnäsbäcken.

Sedan stadsfullmäktiges i Karlstad förklaring infordrats i anledning av dessa besvär, få stadsfullmäktige i underdånighet anföra följande.

Stadsfullmäktige vilja åberopa vad i ärendet från stadens sida anförts hos Eders Kungl. Maj:ts Befallningshavande. Även om hemmanet Knappstad i de gamla jordeböckerna varit antecknat såsom postgård, så kan denna omständighet icke vara av beskaffenhet att förläna allmän natur åt utfartsvägen därifrån. Kla-

gandena själva beteckna också vägen såsom utfartsväg för sina hemman och synas därigenom hava vidgått, att den saknar allmän egenskap. Då de faktiska förhållandena just äro sådana som från stadens sida förut framhållits, får klagandenas påstående om bristande kännedom angående dessa förhållanden stå för deras egen räkning.

Stadsfullmäktige tillåta sig att jämväl åberopa Eders Kungl. Maj:ts nådiga beslut den 9 Maj 1873 — vilket härhos bilägges i styrkt avskrift — angående sökt åläggande för Karlstads stad att iståndsätta och underhålla en liknande väg från Klaraborg på östra sidan om Kvarnberget till Svintorpet. Genom detta beslut har Eders Kungl. Maj:t förklarat, att staden, emot sitt bestridande, icke kunde åläggas underhållsskyldigheten, enär vägen icke visats tillhöra de vägar, som staden genom 1865 års s. k. likställighetsakt åtagit sig. Enahanda är förhållandet med Romstadsvägen. Den har från början varit inägoväg på stadens icke planlagda område, och staden har aldrig åtagit sig dess underhåll; den har fått begagnas av egarne i hemmanen Dingelsundet och Knappstad vid deras färder till och från staden och sålunda för dem blivit en sannolikt självtagen utfartsväg, men staden kan därför icke hava skyldighet att iståndsätta och underhålla den, så mycket mindre som området i fråga ännu icke är planlagt. Att staden skulle hava större skyldigheter gent emot klagandena, såsom boende i landsförsamlingen, än mot sina egna innebyggare bestrides på det bestämdaste.

Då ifrågavarande väg för övrigt icke är av beskaffenhet att jämlikt grunderna för 25 kapitlet Byggningabalken med tillhörande författningar böra från sin egenskap av enskild väg förändras till allmän sådan, få stadsfullmäktige i underdånighet hemställa, att de anförda besvären måtte lämnas utan avseende.

Underdånigst

På Stadsfullmäktiges vägnar:

Stadsfullmäktiges Herr Ordförande torde erhålla uppdrag att med kontrasignation av dess sekreterare underteckna och med remisshandlingarne till magistraten överlämna denna förklaring.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Avskrift. 353.

Till K. Maj:ts Bef:de i Vermlands län ang. Stadsfullmäktiges i Carlstad und. besvär i fråga om skyldighet för staden att iståndsätta en väg från Claraborg förbi Qvarnberget invid staden m. m.

OSCAR etc.

Hos Oss hafva Stadsfullmäktige i Carlstad i und. anfört besvär däröfver att, sedan N. Olsson, A. Eriksson, A. Dylén och åtskilliga andra husegare på det s. k. Qvarnberget invid nämnda stad hos Magistraten uti skrift, som till Stadsfullmäktiges behandling blifvit öfverlemnad, anhållit, dels att vägen från Claraborg på östra sidan om Qvarnberget till Svintorpet måtte på stadskassans bekostnad, så fort medhinnas kunde, försättas i samma skick, som stadens öfriga vägar, dels ock att så väl vid denna väg, som i öfrigt å lämpliga ställen omkring berget måtte anbringas erforderlig belysning till vägledning under den mörka årstiden, samt Stadsfullmäktige, efter det Drätselkammaren blifvit hörd och yttrat att, då ifrågavarande väg vore att anse såsom inegoväg, att staden vid likställighetens antagande frånsagt sig underhåll af sådana vägar, samt i öfrigt någon grund icke förefunnes derför att staden skulle bekosta väg och belysning der hvarhelst någon af stadens innevånare behagade uppföra bostäder utom stadens plan. Drätselkammaren funne sig sakna skäl att tillstyrka bifall till ansökningen, genom beslut den 28 September 1871 densamma afslagit; så hafven I, med anledning af häröfver anförda besvär utaf bemälde husegare å Qvarnberget, genom utslag den 19 Augusti 1872 Eder utlåtit att, som, enligt hvad ett af Magistraten insändt bevis från kronouppbördskassören innehölle, på Qvarnberget år 1871 funnos 55 bostäder, uppskattade till 51,000 Rdr. med en befolkning af 428 personer, utgörande ungefär en trettondedel af stadens befolkning, och desse bebyggare å Qvarnberget, hvilka för kapital och arbete vore samma år taxerade till en inkomst af 1,756 Rdr. efter beskattningsgrund lika med stadens öfriga innevånare skattade till stadens allmänna behof; alltså och emedan, enligt hvad jemväl blifvit upplyst, 26 eller nära halfva antalet af förenämnda bostädär vore belägna invid ifrågavarande väg, vid hvilket förhållande densamma icke vidare kunde såsom inegoväg betraktas, utan fasthellre vore att anse såsom en för den derinvid boende befolkningen nödvändig gata för kommunikation med den egentliga staden, samt enär, beträffande anspråket på yttre belysning, det befunnits nödigt att polispatrull hvarje natt utsattes på Qvarnberget för att vaka öfver ordningen därstädes och söka förekomma eldsvådor, men ändamålet med denna bevakning icke kunde på ett tillfredsställande sätt uppnås, med mindre yttre belysning der anbragtes, hvartill komme att kostnaden för vägunderhållet och belys-

ningen i väsentlig mån torde ersättas af det högre värde de å Qvarnberget belägna egendomar erhölle genom tillvägabringandet af omförmälda beqvämligheter, funnen I skäligt förklara staden Carlstad skyldig att ej blott skyndsamt iståndsätta och sedermera underhålla omförmälda väg från Claraborg på östra sidan om Qvarnberget till den punkt, der den upptagna vägen nu slutade, utan äfven att anbringa yttre belysning å de bebyggda delar af Qvarnberget, der sådan för ordningens upprätthållande nattetid erfordrades; om undanrödjande af hvilket beslut klagandena nu i und. anhållit.

Sedan I med vederbörandes förklaringar, Magistratens i Carlstad yttrande och eget und. utlåtande af den 21 sistl. månad till Oss inkommit, hafve Vi i nåder låtit Oss dessa und. besvär föredragas; och enär obestridt är, att lägenheten Qvarnberget är belägen utom den för Carlstad fastställda egentliga stadsplan, samt icke visadt blifvit, att den nu ifrågavarande vägen från Claraborg till Svintorpet tillhör de vägar, hvilkas underhåll staden, jemlikt den genom nådiga Brefvet den 7 April 1865 fastställda öfverenskommelsen om likställighet i kommunalt hänseende stadens invånare emellan, sig åtagit, hafve Vi funnit godt att, med upphäfvande af Edert öfverklagade utslag, i nåder förklara, det Carlstads stad, emot sitt bestridande, icke skäligen kan åläggas att sagda väg iståndsätta och underhålla, eller att, såsom ifrågasatt blifvit, yttre belysning å Qvarnberget anbringa. Hvilket etc.

Stockholms Slott den 9 Maj 1873.

(Civ.-Dep.)

Rätt avskrivet från «Samlingar av Kongl. bref, resolutioner och utslag under åren 1869—1871 angående tillämpningen av kommunalförordningarne, utgifven af J. A. Wennberg«, betygar

Ex officio:
J. NORÉUS.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 jan. 1916.

§ 9.

Genom resolution den 13 augusti 1915 hade magistraten infordrat stadsfullmäktiges förklaring i anledning av Karl Petterssons i Dingelsundet m. fl:s hos Kungl. Maj:t anförda besvär över Konungens Befallningshavandes i Värmlands län utslag den 13 juli 1915 i fråga om underhållsskyldighet för staden å den s. k. Romstadsvägen.

Drätselkammaren, som hörts i ärendet, hade till fullmäktige avgivit förslag till underdånig förklaring, innefattande hemställan, på anförda grunder, att besvären måtte lämnas utan avseende.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att avgiva yttrande i ärendet, beslöt efter tagen del av drätselkammarens utlåtande, mot vilket utskottet ej fann anledning till erinran, hemställa,

att stadsfullmäktiges underdåniga förklaring över ifrågavarande besvär måtte avfattas i enlighet med drätselkammarens därom avgivna förslag.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

7. Drätselkammarens framställning i fråga om tiden för uppbördsstämmorna för kommunalutskylder här i staden.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 jan. 1916.

§ 10.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning i fråga om tiden för uppbördsstämmorna för kommunalutskylder här i staden:

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 jan. 1916.

§ 2.

Den 20 februari 1913 beslöto stadsfullmäktige, att uppbördsstämmorna för kommunalutskylder här i staden skulle förläggas, den första till början av maj, den andra till mitten av juli och den tredje till september månad. Vid ärendets behandling i drätselkammaren fann kammaren framflyttningen av uppbördsstämmorna mindre lämplig, enär andra stämman då skulle bliva förlagd till tiden för hyresbetalning och till en tid mitt på sommaren då många av stadens invånare voro bortresta från staden, varjämte framflyttningen skulle medföra en ränteförlust för staden av omkring 1,000 kronor.

Drätselkammaren vore fortfarande av den åsikten, att uppbördsstämmornas framflyttning varit mindre välbetänkt. Då den första uppbördsstämman ej hålles förrän i början av maj, är kammaren under de fyra första månaderna av året i saknad av några större inkomster och måste tillgripa lånevägen, vilket särskilt under närvarande tid är i hög grad betungande. Ej heller synes det avsedda syftet med framflyttningen, nämligen att bereda lättnad åt dem, som under vintern varit

i saknad av arbete, hava ernåtts. Bifogade av stadskassören uppgjorda tablå visar nämligen en minst lika stor restprocent som före framflyttningen. Kammaren hade sig också bekant, att i staden bildats ett intressekontor, vilket, om det, som man ville hoppas, finge större anslutning, skulle i hög grad avhjälpa svårigheterna för arbetarna.

En orsak, varför första uppbördsstämman förr satts så långt fram på våren, hade varit, att uppbördsstämman för kronoutskylder då plägat vara i februari. Då emellertid denna numera vore förlagd till hösten, ansåg drätselkammaren, att lämpligaste tiden för första uppbördsstämman skulle vara i mars, för andra i juni och för tredje i september, varigenom den fördelen skulle vinnas, att uppbördsstämmorna bleve skilda åt genom tvenne månader. För innevarande år hade drätselkammaren tänkt sig den 8, 9, 10 och 11 mars, den 7, 8 och 9 juni samt den 7, 8 och 9 september.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta, att uppbördsstämmorna för kommunalutskylder här i staden från och med innevarande år skola förläggas, den första till första hälften av mars, den andra till första hälften av juni och den tredje till första hälften av september.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Vid framställningen hade fogats en så lydande

Uppgift

å under åren 1906—1915 vid respektive årens 1:sta uppbördsstämmor för erläggande af kommunalutskylder gjorda inbetalningar och uppkomna rästbelopp, nämligen

	År	Beräknad inbetalning		Betalt		Räst		% Räst	
1.	1906	157,281	55	128.697	72	28,583	83	18,2	medel-% 24,6.
	1907	186,012	26	151,430	09	34,582	17	18,6	
	1908	252,830	55	206,367	95	46,462	60	17,6	
	1909	299,801	76	217,411	68	82,390	08	27,4	
	1910	314,552	76	214,221	38	100,331	38	31,8	
	1911	311,576	37	218,872	07	92,704	30	29,7	
	1912	302,297	37	215,831	59	86,465	78	28,6	
2.	1913	302,558	37	222,216	86	80,342	51	26,6	medel-% 27,0.
3.	1914	336,998	06	249,639	45	87,358	61	26,0	
	1915	360,677	10	257,834	57	102,842	53	28,5	

Anmärkning: 1. Uppb.-stämmorna hållna i början af April.
2. D:o » i slutet » d:o
3. D:o » i början af Maj.

Karlstad den 8 januari 1916.

P. A. ZANDER.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i ärendet; och beslöt utskottet, som icke hade något mot de föreslagna tiderna att erinra, men som med hänsyn till de personer, särskilt s. k. säsongarbetare, för vilka svårigheter kunde anses föreligga att redan i mars betala en del av sina utskylder, fann skäl tala för att vid indrivning av resterande utskylder efter första uppbördsstämman allenast då resterande belopp finge uttagas, och skatten i sin helhet anses förfallen först beträffande dem, som komme på rest vid andra stämman, att i enlighet med ett av Herr Håkansson framställt yrkande, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att uppbördsstämmorna för kommunalutskylder här i staden skola, från och med innevarande år förläggas, den första till första hälften av mars, den andra till första hälften av juni och den tredje till första hälften av september;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att vid indrivning av resterande kommunalutskylder efter första uppbördsstämman allenast då resterande belopp få uttagas, och att kommunalskatten i sin helhet skall vara till indrivning förfallen först beträffande de personer, som förts på restlängd vid andra uppbördsstämman.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri

Ser. A. N:o 2.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 17 Febr. | N:o 2.

Folkskolestyrelsens framställning om ordnande av lärarekårens pensionering.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde hos Karlstads folkskolestyrelse den 11 maj 1915.

— —
— —

§ 5.

Genom skrivelse till stadsfullmäktige i december 1912 hade folkskolestyrelsen gjort framställning om kommunal tilläggspension på vissa villkor åt den vid folk- och småskolan anställda lärarepersonalen. I nämnda skrivelse hade styrelsen framhållit, att vissa medlemmar av lärarekåren, nämligen folkskollärarne E. V. Gelin, J. Carlstedt och K. J. Lindgren samt småskollärarinnorna Kristina Nilsson, Maria Johansson och Albertina Olsson redan uppnått den lagstadgade pensionsåldern och numera kvarstodo i skolans tjänst endast i förhoppning om en snar lösning av frågan om den kommunala tilläggspensionen, och att på grund därav en sådan lösning redan då vore trängande. Styrelsen hade därför hemställt, att frågan om dessa tjänstinnehavares pension icke måtte göras beroende av andra frågor, som möjligen kunde komma i betraktande i samband med frågan om lösningen av lärarekårens pensionsfråga i sin helhet, utan att för dem begärd pension snarast måtte bli av fullmäktige beviljad.

Då emellertid ännu intet beslut fattats i frågan, i följd varav de nämnda tjänsteinnehavarne finna sig icke kunna avgå från sina tjänster, och då, såsom styrelsen tidigare framhållit, deras krafter till arbetet i skolan givetvis mer och mer avtaga, beslöt folkskolestyrelsen ånyo göra en enträgen hemställan hos stadsfullmäktige om

en snar lösning av pensionsfrågan åtminstone för dessa tjänsteinnehavares vidkommande.

— — — —

lestyrelsens förevarande framställning icke måtte till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 januari 1916.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om en snar lösning av den vilande frågan om pensionering av lärarkåren vid stadens folkskolor.

Uti detta ärende hade den av stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén avgivit utlåtande, och beslöt drätselkammaren, med instämmande i vad nämnda kommitté anfört, hemställa, att folkskolestyrelsens förevarande framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 13.

Såsom infordrat utlåtande över en av folkskolestyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om ordnande av lärarekårens pensionering, beslöt utskottet att, med instämmande i vad pensioneringskommittén och drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att folkskolestyrelsens förevarande framställning icke måtte till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens förslag angående upplåtande av rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under år 1917.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jämligt 11 § i K. F. ang. försäljning af brännvin den 9 juni 1905 får Magistraten föreslå, att stadsfullmäktige ville för sin del medgifva rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under en tid af ett år fr. o. m. den 1 januari 1917 till den 1 januari 1918 sålunda, att utminutering må få äga rum på ett ställe och utskänkning å fem ställen, däraf två restauranter och en krog samt i stadsträdgården och på teatern med rätt att bedrifva utskänkning i stadsträdgården allenast under tiden fr. o. m. den 1 maj till den 1 oktober å samma tider af dygnet, som äro eller blifva gällande för stadens öfriga restauranter samt å teatern endast, då föreställningar eller andra allmänna tillställningar där äga rum äfvensom att stadsfullmäktige vid beslutets underställande under Konungens Befallningshafvandes pröfning ville föreslå de särskilda bestämmelser för ifrågavarande brännvinshandel, hvartill stadsfullmäktige finna fog.

Karlstads Rådhus den 13 jan. 1916.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 14.

Uppå remiss hade utskottet att yttra sig över ett av magistraten till stadsfullmäktige ingivet förslag rörande ordnandet av detaljhandeln med brännvin här i staden under år 1917; och beslöt utskottet att med biträdande av samma förslag hemställa,

att stadsfullmäktige ville för sin del medgiva rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under år 1917 sålunda, att utminutering må få äga rum på ett ställe och utskänkning å fem ställen, därav två restauranter och en krog samt i stadsträdgården och på teatern med rätt att bedriva utskänkning i stadsträdgården allenast under tiden från och med den 1 maj till den 1 oktober å samma tider av dygnet, som äro eller bliva gällande för stadens övriga restauranter, samt å teatern endast då föreställningar eller andra allmänna tillställningar där äga

rum, dock med skyldighet för det bolag, till vilket rättigheterna komma att upplåtas, att underkasta sig de inskränkningar i fråga om rättigheternas utövande, som för närvarande äro eller kunna komma att i vederbörlig ordning bliva bestämda.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens redovisning angående användandet av 1915 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Redovisning, åtföljd af verifikationer för 1915 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden får Magistraten äran öfverlämna.

Karlstads Rådhus den 5 jan. 1916.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Redogörelse för 1915 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Debet.

Kontant af drätselkammaren	1,386: 97.

Credit.

Verifikationerna n:ris 1—101	1,352: 93.
Behållning till 1916	34: 04.
Kronor	1,386: 97.

Karlstads rådhus den 4 januari 1916.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 15.

Sedan magistraten till stadsfullmäktige inkommit med redovisning över 1915 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden, så hade beredningsutskottet nu, uppå remiss, att i anledning av redovisningen avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som vid granskning av redovisningen med därtill hörande verifikationer ej fann anledning till erinran, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte lägga redovisningen med godkännande till handlingarna samt medgiva, att redovisade beloppet får i drätselkammarens räkenskaper avföras.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående uppdrag åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att verkställa gemensamt kolinköp för samtliga stadens delegationers behof.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 27 augusti 1915.

§ 2.

Då drätselkammaren hade sig bekant, att flera av stadens styrelser voro i behov av bränsle, särskilt kol och koks, varav de olika delegationerna hittills var för sig plägat inköpa förråd för året, och då drätselkammaren föreställde sig, att förmånligare villkor skulle erhållas, därest inköpen verkställdes utav en och samma myndighet, i förevarande fall lämpligast styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken, så beslöt kammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta att uppdraga åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att, sedan samtliga delegationer, som voro i behov av kol eller koks, till nämnda styrelse årligen å tid, som av styrelsen bestämdes, ingivit uppgift å årsbehovet, inköpa och tillhandahålla delegationerna det uppgivna förrådet till självkostnadspris.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 9 december 1915.

s. d. § 8.

Med anledning av Drätselkammarens den 27 sistlidne augusti till Stadsfullmäktige gjorda framställning rörande eventuellt uppdrag åt Styrelsen för Vattenlednings- och Belysningsverken att för samtliga stadens delegationer som därav voro i behov inköpa och till självkostnadspris tillhandahålla kol och koks, hade Stadsfullmäktige genom remiss av den 16 september anmodat Styrelsen att efter inhämtande av erforderliga upplysningar avgiva yttrande i ärendet.

Sedan vederbörande delegationer nu inkommit med yttranden, av vilka framginge, att samfällda årsbehovet skulle utgöra c:a 750 ton kol och 16,800 hl. koks, beslöt Styrelsen såsom sitt yttrande anföra, att Styrelsen för sin del icke hade något att erinra mot uppdraget att anskaffa och till självkostnadspris tillhandahålla *kol*, men att, då gasverkets årstillverkning av *koks* vore ungefär dubbelt så stor som delegationernas nuvarande förbrukning, något inköp därav under vanliga förhållanden icke vore av behovet påkallat.

Dessutom ansåg sig Styrelsen böra påpeka,

att, för den händelse Styrelsen erhölle ifrågavarande uppdrag, inrättandet av lämpligt förvaringsrum för kol vore nödvändigt,

att Stadsingeniören uppgjort ritning till ett dylikt, dragande en kostnad av 4,000 kronor, å plats som vore av Hamnstyrelsen beredd i närheten av blivande materialgården, samt

att Drätselkammaren borde erhålla uppdrag gå i författning om dess uppförande, ävensom

att Styrelsen för verkställande av behövliga kolinköp ville hos Stadsfullmäktige anhålla om ett rörelsekapital av 30,000 kronor.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 december 1915.

§ 18.

Sedan drätselkammaren hos stadsfullmäktige hemställt, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att för samtliga stadens

delegationer, som därav vore i behov, inköpa och till självkostnadspris tillhandahålla kol och koks, hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen uppå remiss från stadsfullmäktige avgivit yttrande i ärendet och därvid anfört, att styrelsen icke hade något att erinra mot uppdraget att anskaffa och tillhandahålla kol, men att, då gasverkets årstillgång av koks vore ungefär dubbelt så stor som delegationernas nuvarande förbrukning, något inköp därav under vanliga förhållanden icke vore av behovet påkallat.

Sedan drätselkammaren tagit del av berörda yttranden, beslöt nu kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att årligen inköpa och till självkostnadspris tillhandahålla kol åt stadens samtliga delegationer, som därav vore i behov,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett belopp av 4,000 kronor för uppförande av ett kolskjul i enlighet med av stadsingenjören uppgjord ritning å plats, som vore av hamnstyrelsen beredd i närheten av blivande materialgården,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att gå i författning om uppförande av ifrågavarande kolskjul, samt

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att av tillgängliga medel förskottera vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett rörelsekapital av 30,000 kronor för verkställande av behövliga kolinköp.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 16.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren hemställt, att fullmäktige måtte uppdraga åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att för samtliga stadens delegationer, som därav vore i behov, inköpa och till självkostnadspris tillhandahålla kol och koks.

I anledning härav hade nämnda styrelse avgivit infordrat utlåtande, var-

jämte, på grund av vad därvid anförts, drätselkammaren inkommit med förnyat yttrande i ärendet.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig över framställningen, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att årligen inköpa och till självkostnadspris tillhandahålla kol åt stadens samtliga delegationer, som därav vore i behov,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett belopp av 4,000 kronor för uppförande av ett kolskjul i enlighet med av stadsingenjören uppgjord ritning å plats, som vore av hamnstyrelsen beredd i närheten av blivande materialgården,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att gå i författning om uppförande av ifrågavarande kolskjul, samt

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att av tillgängliga medel förskottera vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett rörelsekapital av 30,000 kronor för verkställande av behövliga kolinköp.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr af Geijersstams motion angående anskaffande för beredningsutskottets räkning av en kopia av den hos drätselkammaren förvarade kartan över markområden tillhöriga Karlstads stad.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Flerfaldiga gånger har inom stadsfullmäktiges beredningsutskott behofvet af en karta öfver stadens egoområden gjort sig kännbart. En sådan karta har nu kommit till stånd och förvaras, såsom tillbörligt är, hos drätselkammaren.

Af lätt begripliga skäl vore det emellertid önskvärdt, att en kopia deraf funnes i beredningsutskottets sessionsrum alltid tillgänglig, då utskottets ledamöter eljest, hvarje gång de önska kasta en blick på kartan, måste förflytta sig till drätselkammarens sessionsrum eller derifrån inlåna kartan.

Med anledning häraf får jag vördsamt hemställa:

att stadsfullmäktige behagade besluta, att en kopia å kalkerväf skall tagas af den hos drätselkammaren förvarade kartan öfver markområden, tillhöriga Karlstads stad; samt

att stadsfullmäktige, derest särskilda kostnader för ändamålet blifva erforderliga, måtte bevilja nödigt anslag dertill.

Karlstad den 4 December 1915.

SVEN af GEIJERSSTAM.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 december 1915.

§ 12.

Hos stadsfullmäktige hade herr Sven af Geijersstam hemställt, att stadsfullmäktige måtte besluta, att en kopia å kalkerväv skall tagas av den hos drätselkammaren förvarade kartan över markområden tillhöriga Karlstads stad, för att uppsättas i beredningsutskottets sessionsrum samt att stadsfullmäktige måtte bevilja nödigt anslag därtill.

Drätselkammaren som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa att stadsfullmäktige, med bifall till den gjorda framställningen, måtte bevilja därför erforderligt belopp 200 kronor att utgå av stadsfullmäktiges anslag för oförutsedda utgifter;

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 17.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över Herr af Geijersstams motion om anskaffande för utskottets räkning av en kopia av den hos drätselkammaren förvarade kartan över markområden, tillhöriga Karlstads stad.

I häröver avgivet utlåtande hade drätselkammaren hemställt, att fullmäktige

måtte, med bifall till den gjorda framställningen, bevilja för kartans anskaffande erforderligt belopp, 200 kronor, att utgå ur fullmäktiges anslag för oförutsedda utgifter.

Utskottet, som ansåg att kopiering av ifrågavarande karta för en stadens delegations behov borde ske å stadsarkitektkontoret utan särskild kostnad för staden, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att låta å stadsarkitektkontoret utföra och till beredningsutskottet överlämna en kopia å kalkérväv av den hos drätselkammaren förvarade kartan över stadens markområden.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Fattigvårdsstyrelsens framställning angående pension åt förre fattigvårdstillsyningsmannen A. Höglind.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 7 September 1915.

§ 49.

Tillsyningsmannen A. Höglind hade till Styrelsen ingifvit en så lydande framställning:

Till Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad.

Enär till följd af min långt framskridna ålder, då jag, om jag får lefva, den 26 Januari 1916 ingår i det 80:de lefnadsåret, mina krafter kännas förminskade, får jag härigenom vördsamt uppsäga min tjänst som tillsyningsman i fattigvården härstädes, att från och med den 1:e Januari 1916 blifva från denna min tjänstebefattning ledig. Dessutom får jag vördsamt anhålla att fattigvårdsstyrelsen täktes godhetsfullt tillerkänna mig en årlig pension.

Min tjenstetid har varit härutinnan från September månad 1894.

Karlstad den 1 Juli 1915.

A. HÖGLIND.

Efter föredragning häraf beslöt Styrelsen, med uttalande af sitt tack till tillsyningsman Höglind för det arbete, han i Styrelsens tjänst nedlagt, *dels* att från

och med den 1 Januari 1916 entlediga Höglind från befattningen som fattigvårdstillsyningsman här i staden, *dels ock* att till Stadsfullmäktige ingå med framställning om beviljande af pension åt Höglind i hans nu ifrågavarande egenskap till ett belopp af fyrahundra kronor om året under hans återstående lifstid.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag ur protokoll, hållet hos den av stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare, den 15 december 1915.

§ 1.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade kommittén att avgiva yttrande över en av fattigvårdsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om beviljande av en årlig pension av 400 kronor åt fattigvårdstillsyningsmannen A. Höglind, vilken den 1 januari 1916 komme att avgå från sin befattning; och beslöt kommittén, som inhämtat att Höglinds nuvarande avlöning uppginge till 1,200 kronor samt att han innehaft befattning såsom fattigvårdstillsyningsman i 21 år, att såsom infordrat utlåtande tillstyrka den gjorda framställningen.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 januari 1916.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fattigvårdsstyrelsens framställning om beviljande av en årlig pension av 400 kr. åt f. fattigvårdstillsyningsmannen A. Höglind.

Uti detta ärende hade den av stadsfullmäktige tillsatta pensionskommittén avgivit tillstyrkande utlåtande, och beslöt nu drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja förre fattigvårdstillsyningsmannen A. Hög-

lind en årlig pension av 400 kronor att från och med den 1 januari 1916 utgå under hans återstående livstid, samt

att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå av tillgängliga medel.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 18.

I enlighet med en av fattigvårdsstyrelsen gjord och av pensioneringskommittén och drätselkammaren tillstyrkt framställning, beslöt beredningsutskottet hemställa.

att stadsfullmäktige måtte bevilja förre fattigvårdstillsyningsmannen A. Höglind en årlig pension av 400 kronor att från och med den 1 januari 1916 utgå under hans återstående livstid, ävensom bestämma, att sålunda beviljat pensionsbelopp skall utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning angående ersättning för utförd isbråkning inom hamnområdet vid seglationens slut år 1915.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 22 december 1915.

§ 126.

Sedan från Hammarö Ångbåtsaktiebolag och Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen inkommit räkningar på för hamnen utförd isbråkning vid seglationens slut innevarande år på tillsammans kr. 2,048,75 och sedan det upplysts, att hamnens inkomst av fartyg och gods sedan isbråkningen började uppgått till kr. 1,990,71 så beslöts att godkänna räkningarna för utbetalning.

Då emellertid anslag för detta ändamål saknades i årets stat och då hamnuppbörden kunde anses bliva c:a 10,000 kr. mindre än som beräknats, så beslöt styrelsen hos stadsfullmäktige hemställa om anvisande av medel till ifrågavarande utgifts täckande.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 januari 1916.

§ 9.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen, som haft en utgift å 2,048 kronor 75 öre för av Hammarö ångbåtsaktiebolag och Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen för hamnen utförd isbråkning vid seglationens slut förra året, hemställt om anvisande av medel till ifrågavarande utgifts täckande.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte för ifrågavarande ändamål bevilja hamnstyrelsen ett anslag av 2,048 kronor 75 öre samt att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att förskottera beloppet för att sedan upptagas i nästa års stat för hamnen och då täckas genom uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 19.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av hamnstyrelsen gjord framställning angående ersättning för av Hammarö Ångbåtsaktiebolag och Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen utförd isbråkning för hamnen vid seglationens slut år 1915; och beslöt utskottet, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för ifrågavarande ändamål bevilja hamnstyrelsen ett anslag av 2,048 kronor 75 öre, ävensom bemyndiga

drätselkammaren att förskottera beloppet för att sedan upptagas i nästa års stat för hamnen och då täckas genom uttaxering.

In fidem;
ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning angående inrättande av en ny lärarinnetjänst vid flickskolan.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till medföljande protokollsavskrift får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige ville på de grunder, som i nämnda avskrift anförts, tillåta inrättandet av en ny lärarinnetjänst, vilken skulle tillträdas vid början av höstterminen 1916, och vars innehavare skulle äga att uppbära en begynnelselön av 1250 kronor pr år.

Karlstad den 27 december 1915.

Å styrelsens vägnar
MAURITZ TISELL
ordförande.

NILS BURE.

Protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 27 December 1915.

Närvarande: Herrar Tisell, Osterman och Bure samt fruarna Dyrssen och Helleberg.

§ 1.

Då elevantalet i skolan i början av innevarande läsår ganska betydligt ökats och 19 extra undervisningstimmar därför måst anordnas, samt då antalet läjungar i början av nästa läsår sannolikt även komma att ökas och på grund därav ännu en eller annan klass att helt eller partiellt uppdelas i paralellavdelningar, hade styrelsen å sammanträde den 28 sistlidne oktober i sitt förslag till stat för

år 1916 upptagit 1250 kronor såsom lön åt ännu en ordinarie lärarinna, som ansågs nödvändigt behövas från och med höstterminen 1916, och som skulle undervisa företrädesvis i de lägre klasserna i elementarskolan. Styrelsen beslöt nu att ingå till Stadsfullmäktige med en vördsam anhållan, att de på anförda grunder ville tillåta inrättandet av en ny lärarinnetjänst att tillträdas vid början av höstterminen 1916.

§ 2.

Till dagens protokoll skulle antecknas, det förslaget om en avlöning av 1250 kronor berodde därpå, att styrelsen hade för avsikt att till innehavare av den tillämnade nya tjänsten befordra en hittills huvudsakligen i de förberedande klasserna vid detta läroverk undervisande lärarinna, vilken anses fullt kompetent för en dylik ny tjänst och vilken för närvarande uppbär just 1250 kronor i lön, samt att i stället i behörig tid förklara hennes småskolelärarinnebefattning till ansökan ledig.

In fidem
NILS BURE.

Justeras
MAURITZ TISELL.

Rätt avskrivet betygar
NILS BURE.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 januari 1916.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om inrättande av en ny lärarinnetjänst vid skolan, och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att från och med början av höstterminen 1916 inrätta en ny lärarinnetjänst vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor med en begynnelselön av 1,250 kronor för år.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 20.

I enlighet med en av styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hos fullmäktige gjord, av Drätselkammaren i avgivet utlåtande tillstyrkt framställning, däröver utskottet nu hade att yttra sig, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att från och med början av höstterminen 1916 inrätta en ny lärarinnetjänst vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor med en begynnelselön av 1,250 kronor för år, ävensom bestämma att härför erforderligt anslagsbelopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstads Nykterhetsföreningars Centralkommittés med fleres av Herr Ankers med flere som motion upptagna framställning angående tillsättande av nykterhetsnämnd för staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning därav att lagen om behandling av alkoholister enligt riksdagsbeslut torde komma att träda i kraft den 1 nästkommande januari och denna lag i dess 3 § innehåller bestämmelser därom, att en nykterhetsnämnd skall finnas inom varje kommun samt att denna nykterhetsnämnd skall utgöras av »kommunens fattigvårdsstyrelse, om ej särskild sådan nämnd blivit tillsatt», vilja «Karlstads nykterhetsvänners centralkommitté» och «Karlstads kristliga nykterhetslokalkommitté,» representerande tillsammans närmare 3,000 medlemmar, härmed vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige måtte för Karlstads vidkommande besluta, att en särskild nykterhetsnämnd tillsättes härstädes.

I vår stad med dess mer än 18,000 invånare torde fattigvårdsstyrelsens uppgifter vara så krävande och mångsidiga, att sagda styrelse svårligen skulle hinna med att — utöver sin egentliga uppgift — på ett så intresserat och omsorgsfullt sätt, som önskligt vore, fullgöra även de förpliktelser, som åligga en nykterhetsnämnd. Särskilt torde detta bliva fallet, då nykterhetstillståndet i vår stad bevis-

ligen är sämre än i flertalet andra samhällen av Karlstads storlek. Ett härmed nära sammanhängande och lika sorgligt förhållande är förefintligheten av den olaga utskänkning av rusdrycker, som enligt mångas bestämda uppfattning förekommer i rätt stor utsträckning men som under nuvarande förhållanden mycket sällan kan med framgång lagligen beifras. En särskild nykterhetsnämnd med befogenhet enligt lag och med av stadsfullmäktige fastställd instruktion skulle enligt vårt förmenande, mera effektivt kunna övervaka rusdryckslagarnas efterlevnad och befrämja nykterheten. Dylika här förordade nykterhetsnämnder äro redan tillsatta inom några stadssamhällen, och tillåta vi oss att bifoga ett par instruktioner, som för dessa vederbörligen fastställts.

Skulle, mot förmodan, den antagna lagen icke hinna att träda i kraft den 1 nästa januari, så anse vi dock, att nykterhetstillståndet här i staden nödvändiggör tillsättandet av en särskild nykterhetsnämnd så tidigt, att den kan börja sin verksamhet från och med nästa års början.

Karlstad den 17 november 1915.

För Karlstads nykterhetsföreningars centralkommitté:
ERNST STRANDMAN
ordf.
Anna Ljungkvist, sekr.

För Karlstads kristliga nykterhetslokalkommitté:
A. G. LINGREN
ordf.
Joh. Wästlund, sekr.

Upptages som motion av undertecknade:

Emil Ankers. *Jos. Löfberg.* *Gerda Hellberg.* *Reinh. Ternqvist.*
Anna Ljungkvist. *Karl Fr. Arne.* *Gustaf Hallén.* *E. V. Gelin.*
Olof Eriksson. *Anders Norsell.* *C. J. Magnusson.* *S. P. Florell.*

STADSFULLMÄKTIGE I KÖPING beslöto vid sitt sammanträde den 19 November 1914 tillsättandet af en nykterhetsnämnd för staden att träda i funktion från och med den 1 Januari 1915.

Stadsfullmäktige fastställde samtidigt följande

Instruktion för Köpings stads nykterhetsnämnd

att tillämpas intill dess lagen om behandling af alkoholister den 30 Juni 1913 trädt i kraft.

§ 1.

Nykterhetsnämnden, som utses för ett kalenderår, består af sju af Stadsfullmäktige valda ledamöter, män eller kvinnor.

För valbarhet till detta uppdrag fordras: att äga medborgerligt förtroende, att hafva uppnått 21 års ålder samt att vid valet vara och för nästföregående år hafva varit mantalsskriven här i staden.

Vid valet bestämma Stadsfullmäktige, af hvem nämnden skall sammankallas till första årssammanträde.

Afgår under året ledamot af nämnden, utse Stadsfullmäktige ny ledamot för återstående del af året.

§ 2.

Nämnden väljer årligen inom sig ordförande och vice ordförande; äro båda frånvarande från något nämndens sammanträde, utses ordförande för tillfället.

§ 3.

Nämnden håller ordinarie sammanträde en gång hvarje månad; ägande ordföranden, där så anses nödigt, kalla nämnden till extra sammanträde.

Till sammanträde utfärdas skriftlig kallelse upptagande till behandling föreliggande ärenden; nämnden dock obetaget att till behandling och afgörande företaga jämväl andra ärenden.

§ 4.

För beslutsfattande fordras att minst fem ledamöter äro tillstädes.

Val skall, där så begäres, ske med slutna sedlar.

Äskas i andra frågor omröstning, verkställes den öppet, och nämndens beslut fattas med enkel röstöfvervikt. Vid lika röstetal för olika meningar gälle den mening, som af tjänstgörande ordföranden biträdes.

Ledamot äger i händelse af skiljaktig mening få sin reservation antecknad i nämndens protokoll.

§ 5.

Nämnden, hvars verksamhet bör präglas af den grannlagenhet, som i hvarje särskilt fall kan anses påkallad, har till allmän uppgift:

1) att inskrida för att söka förebygga missbruk af alkoholhaltiga drycker och söka hindra följderna af sådant missbruk;

2) att tillse, det all försäljning af sådana drycker utövas i enlighet med därför gällande bestämmelser, och i laga ordning låta beifra hvarje förseelse härutinnan, samt

3) att öfvervaka det allmänna nykterhetstillståndet i samhället.

§ 6.

Är någon hemfallen åt dryckenskap i sådan grad, att nämnden anser inskridande enligt § 5 mom. 1 påkalladt, skall nämnden söka inhämta noggranna upplysningar om ifrågavarande person samt, därest ej uppenbarligen utsikt saknas att

utan tvång återföra honom till ett nyktert och ordentligt lif, vidtaga härför lämpade åtgärder, såsom att söka

förmå honom att ingå i nykterhetsförening,

bereda honom, för minskande af frestelserna till bruk af alkoholhaltiga drycker, anställning hos lämplig person eller ombyte af verksamhet och vistelseort,

utverka hos försäljare af brännvin, vin och öl, att sådana drycker ej utlämnas till honom,

förmå honom att rådfråga läkare och följa dennes föreskrifter eller att frivilligt söka vård å lämplig anstalt.

I fall af behof äger nämnden att för vidtagande af sålunda omförmälda åtgärder till sitt biträde utse ombud antingen bland sina egna ledamöter eller bland andra för uppgiften lämpade personer, föreningar eller stiftelser.

§ 7.

Nämnden, som äger att af Köpings Spritbolag på begäran erhålla uppgift å de personer, som af bolaget vägrats erhålla brännvin, har att till fullföljande af sin i § 5 mom. 2 och 3 antydda uppgift bland annat:

i enlighet med gällande ordningsföreskrifter upprätta förteckningar å de personer, till hvilka brännvin, vin eller öl ej må utlämnas; samt

tillse, det såväl dessa förteckningar som Spritbolagets ofvanberörda uppgifter äro tillgängliga för och noggrannt iakttagas av idkare af partihandel med eller utminutering eller utskänkning af brännvin eller utskänkning af vin eller öl.

§ 8.

Efter remiss af Stadsfullmäktige eller dess ordförande har nämnden att afgifva yttrande öfver ansökningar om rätt till försäljning af brännvin, vin eller öl, rörande förslag till nya eller ändrade bestämmelser för dylik rörelse samt angående öfriga till nämndens verksamhet hänförliga ärenden.

Nämnden äger att till Stadsfullmäktige, Magistraten och öfriga stadens myndigheter ingå med de framställningar och förslag, hvartill nämnden kan finna anledning.

I Januari månad hvarje år skall nämnden till Stadsfullmäktige afgifva berättelse öfver sin verksamhet under nästföregående år.

Instruktion för nykterhetsnämnden i Sala stad.

§ 1.

Nykterhetskommittén består av fem ledamöter.

Om val av ledamot, ledamots tjänstgöringstid och avgång, val av ordförande

och vice ordförande samt rätt för ledamot att avsäga sig uppdraget gälle vad därom finnes stadgat i 3 § i lagen om behandling av alkoholister den 30 juni 1913.

§ 2.

Intill dess att lagen om behandling av alkoholister trätt i kraft, åligger det nykterhetsnämnden att i fråga om sådan inom staden bosatt person, som omförmäles i 1 § i nämnda lag, eller som eljest brukar rusdrycker till uppenbar skada för sig eller andra, vidtaga lämpliga åtgärder för att återföra honom till ett nyktert och ordentligt liv samt i sådant avseende söka

förmå honom att ingå i nykterhetsförening,

bereda honom, för minskande av frestelserna till bruk av rusdrycker, anställning hos lämplig person eller ombyte av verksamhet eller vistelseort,

utverka hos försäljare av brännvin, vin eller öl, att sådana drycker ej utlämnas till honom,

förmå honom att rådfråga läkare och följa dennes föreskrifter eller att frivilligt söka vård å lämplig anstalt.

I fall av behov äger nykterhetsnämnden att för vidtagande av här omförmälda åtgärder till sitt biträde utse ombud antingen bland sina egna ledamöter eller bland andra för uppgiften lämpade personer, föreningar eller stiftelser.

Sedan lagen om behandling av alkoholister trätt i kraft, har nykterhetsnämnden att ställa sig till noggrann efterrättelse samtliga i nämnda lag givna föreskrifter; skolande emellertid nämnden även förut bistå nykterhetsnämnderna i andra kommuner uti de till deras handläggning hörande ärenden.

Därjämte åligger det nykterhetsnämnden att övervaka nykterhetstillståndet och rusdrycksh andeln inom staden.

Nämnden åligger därvid särskilt

att hålla förteckning över dem, som nämnden förklarat obehöriga att inköpa rusdrycker,

att bereda de ärenden rörande nykterhetstillståndet, vilka av stadsfullmäktige till nämnden remitteras, samt

att till stadsfullmäktige göra framställning om vidtagande av nykterhetsfrämjande åtgärder och avgiva årlig berättelse angående sin verksamhet och över nykterhetstillståndet inom staden.

Nykterhetsnämnden skall varje år avlämna utgifts- och inkomstförslag för nästföljande år, föra räkning över medel, vilka nämnden har om händer, samt för sin förvaltning lämna redovisning, allt i överensstämmelse med kommunallagarna.

§ 3.

Till nämnden äga enskilda, som äro hemfallna till dryckenskap, eller deras

anhöriga rätt att vända sig för att erhålla råd och upplysningar. Efter det sådan hänvändelse blifvit gjord, företager nämnden en för fallets beskaffenhet lämpad undersökning och beslutar om de åtgärder, som kunna vara lämpliga eller erforderliga. Enahanda undersökning jämte beslut om vissa åtgärders vidtagande skall äga rum jämväl efter anmälan från polismyndighet, fattigvårdsstyrelse, barnavårdsnämnd eller annan kommunal styrelse.

Där så anses nödigt, äger nämnden att genom någon sin ledamot eller annan lämplig person uppsöka alkoholmissbrukare i hemmet för inhämtande av nödiga upplysningar samt för meddelande av råd och anvisningar åt den som vederbör.

§ 4.

Finner nykterhetsnämnden i avseende å någon, som vistas inom staden, att han brukar rusdrycker till uppenbar skada för sig eller andra, äger nämnden, där så finnes skäligt, förordna, att under viss tid, högst tre år från beslutets dag, rusdrycker icke må till honom utminuteras eller utskänkas. Av nämnden enligt denna § fattat beslut skall genom nämndens försorg snarast möjligt skriftligen meddelas dem, som inom staden äga rätt till detaljhandel med rusdrycker.

§ 5.

Ordföranden i nykterhetsnämnden äger att, där så prövas nödigt, påkalla biträde av kommunal- eller polismyndighet. Nykterhetsnämnden är därjämte berättigad att genom sin ordförande eller annan ledamot, som nämnden därtill utser, så ofta sådant anses erforderligt, taga del av de hos sprithandelsbolaget eller annan försäljare av rusdrycker förda kontrollregister, räkenskaper och övriga handlingar; och äger nämnden att därvid sorgfälligt undersöka, huruvida rusdrycker blivit utlämnade till personer, som nämnden förklarat obehöriga att inköpa dylika drycker.

§ 6.

1.) Nykterhetsnämnden sammanträder minst en gång var tredje månad å tid och ställe, som nämnden bestämmer, och dessutom så ofta ordföranden finner nödigt eller då minst halva antalet av nämndens ledamöter därom gör framställning. Tid och ställe för nämndens ordinarie sammanträden låte ordföranden på lämpligt sätt bringa till allmänhetens kännedom.

2.) Ärende må icke hos nämnden till avgörande företagas, så vida ej minst tre ledamöter äro tillstädes.

3.) Äro både ordföranden och vice ordföranden hindrade att nämndens sammanträden bevista, utser nämnden inom sig ordförande för tillfället.

4.) Omröstning till beslut sker öppet och tillkommer varje röstande en röst. Äro rösterna å båda sidor lika delade, gäller den mening ordföranden biträder.

Val skall, där så äskas, förrättas med slutna sedlar, och skiljer lotten emellan lika röstetal.

§ 7.

Ordföranden i nämnden skall vid sammanträde föra eller på eget ansvar låta föra protokoll, upptagande nämndens beslut med skälen därtill. Han ombesörjer skriftväxlingen, emottager till nämnden ankommande skrivelser och gjorda framställningar, ansvarar för räkenskapernas ordentliga förande, vårdar nämndens handlingar och håller över dem register, allt utan annan ersättning än den gottgörelse, som för skrivmaterialier, postporto samt skrivnings- och räkenskapsbesvär av stadsfullmäktige anslås; ägande nämnden att antaga erforderliga biträden, samt när så finnes skäligt, dem entlediga.

§ 8.

Varje ledamot i nykterhetsnämnden ansvarar gemensamt med de övriga för de medel, nämnden haft under sin förvaltning, ävensom för de säkerhetshandlingar, mot vilkas antaglighet han ej till protokollet gjort anmärkning. Denna ansvarighet fortfar till dess förvaltningen blivit godkänd av stadsfullmäktige, eller om klander anställes, av vederbörlig domstol, eller ock till dess natt och år förflutit efter räkenskapernas avlämnande, utan att klander i laga ordning blivit anställt.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 7 Deeember 1915.

§ 82.

Från Stadsfullmäktige hade för yttrande till Fattigvårdsstyrelsen öfverlämnats en af Herr Jos. Löfberg m. fl. såsom motion upptagen framställning från Karlstads nykterhetsföreningars centralkommitté och Karlstads kristliga nykterhetslokalkommitté angående tillsättande af en särskild nykterhetsnämnd här i staden i enlighet med bestämmelserna i lagen om behandling af alkoholister.

Efter tagen del af handlingarna beslöt styrelsen för sin del tillstyrka bifall till motionen.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 febr. 1916.

§ 21.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av Karlstads nykterhetsföreningars Centralkommitté och Karlstads kristliga nykterhetslokalkommitté hos fullmäktige gjord av Herr Ankers med flere som motion upptagen framställning angående tillsättande av en nykterhetsnämnd för staden.

Utskottet, som ansåg, att förslag till instruktion för en dylik nämnd borde framläggas för stadsfullmäktige samtidigt som frågan angående nämndens tillsättande prövades, beslöt, då sådant förslag ännu icke vore utarbetat, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta uppdraga åt en kommitté av fem personer att uppgöra och till fullmäktige inkomma med förslag till instruktion för en nykterhetsnämnd för staden;

samt att stadsfullmäktige måtte till ledamöter i kommittén utse Herrar stadsfullmäktiges ordförande, fattigvårdsstyrelsens ordförande, borgmästaren K. J. Lindholm, boktryckaren Emil Ankers och folkskolläraren E. Strandman.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Förre folkskolläraren E. G. Ferms framställning angående höjning av till honom från staden utgående pension.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den 19 Februari 1914 beslöt Fullmäktige att E. G. Ferms framställning om hans pensions höjande från 250 till 500 kronor skulle förklaras vilande i avvaktan på det av Folkskolestyrelsen framställda pensionsförslagets avgörande av Stadsfullmäktige. Men som folkskolestyrelsen nu ingått till Stadsfullmäktige med förslag att redan nu bestämma pension för de äldre lärarne vid folkskolan och som Fullmäktige företagit Folkskolestyrelsens förslag till behandling, så torde sedan pension för nämnde lärare av Fullmäktige blivit bestämd, det vara mycket ovisst när pension för övriga delen av kåren sedan kommer att av Fullmäktige avgöras; på grund därav, och dels, att jag uppnått så hög ålder, 78 år, får jag härmed

vördsammast anhålla, att Stadsfullmäktige täcktes taga min begäran i benäget övervägande och även för mig nu besluta om min pensions höjning.

Som upplysning beder jag få nämna, att jag varit lärare vid Karlstads folkskola i 40 år, och att jag av folkskollärarnas pensionskassa uppbär sjuhundratjugofem (725) kronor i pension.

Karlstad den 2 Juni 1915.

Vördsammast
E. G. FERM.

Utdrag ur protokoll hållet hos den av stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare, den 15 december 1915.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade kommittén att avgiva yttrande över en av förre folkskolläraren E. G. Ferm hos fullmäktige på anförda grunder gjord framställning om höjning av den till honom från staden utgående tilläggspensionen; och beslöt kommittén, med erinran om att stadsfullmäktige den 19 februari 1914 beslutit förklara en av förre folkskolläraren Ferm gjord ansökan av enahanda innehåll vilande i avvaktan på avgörandet av ett av folkskolestyrelsen väckt förslag om kommunal tilläggspension åt stadens lärarekår, såsom infordrat yttrande hemställa att, då skäl icke syntes föreligga för fullmäktige att frånträda berörda beslut, förevarande framställning icke måtte till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 januari 1916.

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av förre folkskolläraren E. G. Ferm gjord framställning om höjning av den till honom från staden utgående pensionen.

Den av stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén, som yttrat sig i ärendet, hade, med erinran att stadsfullmäktige den 19 februari 1914 beslutat förklara en av Ferm gjord ansökan av enahanda innehåll vilande i avvaktan på avgörandet av ett av folkskolestyrelsen väckt förslag om kommunal tilläggspension åt stadens lärarkår, hemställt, att, då skäl icke syntes föreligga för fullmäktige att frånträda berörda beslut, förevarande framställning icke måtte till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Drätselkammaren instämde till fullo i vad pensioneringskommittén anfört och beslöt tillstyrka bifall till kommitténs hemställan.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 febr. 1916.

§ 22.

Hos stadsfullmäktige hade förre folkskolläraren E. G. Ferm gjort framställning angående höjning av till honom från staden utgående pension, vilken framställning blivit av pensioneringskommittén och drätselkammaren på anförda grunder avstyrkt.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande i ärendet; och beslöt utskottet att med instämmande i vad kommittén och drätselkammaren anfört, hemställa,

att förevarande framställning icke måtte till någon fullmäktiges åtgärd föranleda.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning om anslag till avlönande av stadsläkarne under år 1916.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 januari 1916.

§ 3.

Från bokföringskommittén hade till drätselkammaren inkommit en så lydande framställning:

Till Drätselkammaren.

Bokföringskommittén, som vid uppgörande av drätselkammarens stat för år 1916 utgått från den uppfattningen, att avlöningarna till stadsläkarna skulle komma att upptagas i hälsovårdsnämndens stat och sålunda uteslutit desamma i drätselkammarens, får härmed anmäla att på grund av missförstånd ifrågavarande belopp icke blivit upptagna av hälsovårdsnämnden.

Kommittén tillåter sig därför föreslå, att kammaren gör anmälan härom till stadsfullmäktige med hemställan, att medel till täckande av denna utgiftspost måtte få utgå av anslaget till oförutsedda utgifter och påföras hälsovårdsnämnden.

Karlstad den 10 januari 1916.

T. OSTERMAN. IWAR OLSSON. ERIK BJÖRKMAN.

Efter antecknande, att andre stadsläkaren från och med den 1 januari 1916 vore berättigad till ett första ålderstillägg, beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte anvisa dels 4,000 kronor till första stadsläkarens avlöning och dels 3,000 kronor till andra stadsläkarens avlöning under innevarande år,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda belopp skola utgå av stadsfullmäktiges anslag för oförutsedda utgifter och påföras hälsovårdsnämnden.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 23.

I enlighet med en av drätselkammaren hos fullmäktige i ämnet gjord framställning, däröver beredningsutskottet nu hade att yttra sig, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte anvisa dels 4,000 kronor till förste stadsläkarens avlöning och dels 3,000 kronor till andre stadsläkarens avlöning under innevarande år, ävensom bestämma att berörda lönebelopp skola utgå av stadsfullmäktiges anslag för oförutsedda utgifter och påföras hälsovårdsnämnden.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stärbhusdelägarnes efter avlidne patron Rudolf Palmgren anhållan angående vård och underhåll på stadens bekostnad av den avlidnes grav.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då det för oss sterbhusdeläg. efter aflidne Patron Rudolf Palmgren, som på sin tid till Karlstads stad testamenterade en stor del af sin förmögenhet eller 20,000 kr., blifver allt svårare att få den aflidnes graf underhållen, få vi härmed vördsamt hemställa, att Hrr Stadsfullmäktige behagade besluta, att

såsom en gärd åt testators minne för all framtid från och med år 1917 på stadens bekostnad vårda och underhålla den aflidnes sista hvilorum.

Kostnaderna härför torde för staden blifva ytterst ringa, då grafven f. n. är ytterst väl omsedd med sockel, järnstaket och grafsten samt grusad och utan kulle.

Vore tacksam få emotse utdrag af protokoll rör. Herrar Stadsfullmäktiges beslut i denna fråga.

Upsala den 29 december 1915.

Å sterbh.-deläg. vägnar:
E. PALMGREN,
tf. häradsskrifvare i Örbyhus fögderi.

Adr. Storgat. 20.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 januari 1916.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av sterbhusdelägarne efter avlidne patron Rudolf Palmgren gjord framställning angående vård och underhåll på stadens bekostnad av den avlidnes grav.

Drätselkammaren ville erinra därom, att stadsfullmäktige genom beslut den 17 april 1913 uppdragit åt fattigvårdsstyrelsen att sörja för skötseln av samtliga deras gravar, vilka till staden gjort donationer, för så vidt ej förut vore sörjt för skötseln av samma gravar.

Med stöd av detta beslut beslöt nu drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt fattigvårdsstyrelsen att från och med år 1917 sörja för skötseln av avlidne patron Rudolf Palmgrens grav.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 24.

Hos stadsfullmäktige hade stärbhusdelägarne efter avlidne patron Rudolf Palmgren gjort anhållan om, att den avlidnes grav måtte vårdas och underhållas på stadens bekostnad.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt fattigvårdsstyrelsen att från och med år 1917 sörja för skötseln av avlidne patron Rudolf Palmgrens grav.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Fattigvårdsstyrelsens förslag rörande de personer, som böra befrias från mantalspenningars erläggande innevarande år.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 4 Januari 1916.

§ 12.

Till styrelsen öfverlämnad förteckning å de personer i Karlstads stad, hvilka på grund af fattigdom eller sjuklighet böra befrias från mantalspenningar för år 1916 granskades och blev med vissa ändringar och tillägg af styrelsen godkänd.*) fullmäktiges sammanträde.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 jan. 1916.

§ 2.

Till stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen överlämnat det av fullmäktiges ombud vid förra årets mantalsskrivning uppgjorda förslag rörande de personer,

*) Förteckningen jämte fattigvårdsstyrelsens ändringar och tillägg tillhandahålles vid stadsfullmäktiges sammanträde.

som på grund av fattigdom eller sjuklighet borde befrias från mantalspenningars erläggande innevarande år, och hade styrelsen därvid förordat förslagets godkännande med vissa av styrelsen föreslagna ändringar och tillägg.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte godkänna förslaget med de ändringar i och tillägg till detsamma, som av fattigvårdsstyrelsen föreslagits, samt översända förslaget till magistraten för dess vidare åtgärd.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 25.

Till stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen överlämnat det av fullmäktiges ombud vid 1915 års mantalsskrivning uppgjorda förslag rörande de personer, som på grund av fattigdom eller sjuklighet borde befrias från mantalspenningars erläggande detta år, och hade styrelsen därvid förordat förslagets godkännande med vissa af styrelsen föreslagna ändringar och tillägg.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna förslaget med de ändringar i och tillägg till detsamma, som av fattigvårdsstyrelsen föreslagits, samt översända förslaget till magistraten för dess vidare åtgärd.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag till avlönande av en andre bokhållare.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning af bifogade framställning från Verkens kamrerare och vitsordande det föreliggande behofvet af ökad arbetskraft får Styrelsen i enlighet med

Stadsfullmäktiges beslut den 30 sistlidne december härmed anhålla, att för aflönande af en andre bokhållare få disponera ett årligt anslag af 1500: -- kronor.

Karlstad den 7 januari 1916.

för Vattenlednings- & Belysningsstyrelsen
S. GULLSTRÖM.

John Rundgren.

Till Karlstads Vattenlednings och Belysningsstyrelse.

Sedan Drätselkammaren under det sistförflutna året själf haft full sysselsättning för sitt skrifbiträde, och detta alltså icke, såsom förut, kunnat få biträda med vattenlednings- och belysningsverkens kontorsgöromål, och då den kraftiga ökningen i abonnentantalet hos såväl gas- och vattenverken som i all synnerhet hos elektricitetsverket numera ofrånkomligt kräfver en ytterligare fast anställd arbetskraft å kontoret, har jag i statförslaget för innevarande år tagit mig friheten upptaga lön för en andra bokhållare med 1500: — kronor, samt anhåller härmed vördsamt att Styrelsen ville hos Stadsfullmäktige göra framställning om anslag därtill.

Karlstad den 7 januari 1916.

THURE BYTTNER.

Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 januari 1916.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett årligt anslag av 1,500 kronor för avlönande av en andre bokhållare; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 8 februari 1916.

§ 26.

I enlighet med en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos stadsfullmäktige därom gjord, av drätselkammaren tillstyrkt framställning, över vilken beredningsutskottet nu hade att yttra sig, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett årligt anslag av 1,500 kronor till avlönande av en andre bokhållare, ävensom bestämma att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag till anordnande av en transformatorstation invid glasbruket.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

På grund af bifogade framställning från elektricitetsverkets ingeniör om behofvet af en transformatorstation invid glasbrukets tomt får Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk härmed anhålla att Stadsfullmäktige till bestridande af kostnaden härför beviljar ett i enlighet med i statförslaget för år 1916 upptaget anslag af Kronor 4,700: —.

Karlstad den 7 Januari 1916.

För Vattenlednings- & Belysningsstyrelsen:
S. GULLSTRÖM.
John Rundgren.

Till Styrelsen för Karlstads Elektricitetsverk.

Beträffande förslag till transformatorstation för glasbrukets anläggning.

Till följd af ökad förbrukning af elektrisk kraft å glasbruket är den nu befintliga lågspända jordkabeln från transformatorn vid nya hamnen till glasbruket

afsevärdt öfverbelastad och blir det därför nödvändigt att träffa sådana åtgärder, att detta missförhållande afhjälpes snarast i all synnerhet som man kan vänta ett ökadt behof af kraft.

Genom förstärkning af ledningen skulle missförhållandet till viss grad kunna afhjälpas, men då den därmed förenade kostnaden blefve för dyrbar i förhållande till den möjliggjorda kraftökningen, föreslår jag anläggandet af en transformatorstation i närheten af glasbrukets tomt.

Högspänningskabeln, som finnes att tillgå i Herrhagsgatan, bör framdragas i Tegnérsgatan till Karlagatan, där således transformatorstationen lämpligast anordnas.

Den nuvarande kabeln blir frigjord och kan med fördel upptagas för att användas på annat håll.

I betraktande af den ledningsmateriel, som finnes å lager, skulle det kontanta utlägget för transformatorstationens anordnande blifva följande:

1 st. trefastransformator à 100 k.v.a.....	2,500: —
Instrumentering och invändiga ledningar.....	1,000: —
Byggnad	1,200: —
Summa Kronor	4,700: —

Karlstad i september 1915.

J. THALÉN.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 januari 1916.

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 4,700 kronor för anordnande av en transformatorstation invid glasbruket.

Drätselkammaren, som ej ansåg, att den tilltänkta platsen för transformatorstationen vore den lämpligaste, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 4,700 kronor för anordnande av en transformatorstation å plats, som av drätselkammaren anvisades i närheten av glasbruket,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda belopp skall anskaffas på sätt, som i det av fullmäktige godkända statförslaget för elektrici-

tetsverket för år 1916 vore avsett, nämligen 2,500 kronor genom upplåning och 2,200 kronor genom uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 febr. 1916.

§ 27.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning om ett anslag av 4,700 kronor för anordnande av en transformatorstation invid glasbruket, över vilken framställning drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande.

Beredningsutskottet, som instämde i vad drätselkammaren anfört, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett anslag av 4,700 kronor för anordnande av en transformatorstation å plats, som av drätselkammaren anvisades i närheten av glasbruket;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att av berörda belopp 2,500 kronor skola anskaffas genom upplåning och 2,200 kronor genom uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning om beviljande av ålderstillägg till hamnbokhållaren och hamnserviserna.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 19 januari 1916.

§ 6.

Sedan stadsfullmäktiges beredningsutskott i samband med avgivet yttrande

över 1916 års generalförslag till stadens inkomster och utgifter påpekat, *"att flera av de i delegationernas specialförslag upptagna utgiftsposterna icke grundade sig på av stadsfullmäktige fattade beslut, så t. ex. i hamnstyrelsens stat upptagna ålderstillägg å 200 kr. till var och en av hamnbokhållaren samt hamnserviserna i inre och yttre hamnen"*, och stadsfullmäktige i anledning härav beslutat godkänna generalförslaget under förutsättning, *"att sådana i de olika delegationernas stater ingående anslagsbelopp, som äro av beskaffenhet att böra av stadsfullmäktige prövas och beviljas — — — — — bliva, efter särskilda framställningar, av stadsfullmäktige beviljade"*, så beslöt nu styrelsen, att hos stadsfullmäktige hemställa om bifall till ifrågavarande ålderstillägg; och ville styrelsen till den motivering, som antörts i den statförslaget åtföljande skrivelsen hava tillagt, att hamnbokhållaren, inre hamnservisen och yttre hamnservisen varit i tjänst under respektive 5, 6 och 8 år.

In fidem
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 januari 1916.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hamnstyrelsens framställning om beviljande av ålderstillägg å 200 kronor till en var av hamnbokhållaren samt hamnserviserna i inre och yttre hamnen från och med innevarande år; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja de begärda ålderstilläggen ävensom bestämma, att sålunda beviljade belopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 febr. 1916.

§ 28.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av hamnstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om bevil-

jande av ålderstillägg åt hamnbokhållaren och hamnserviserna, över vilken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet föreslagit hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja en var av hamnbokhållaren samt hamnservisen i inre hamnen och hamnservisen i yttre hamnen ett ålderstillägg av 200 kronor från och med innevarande år ävensom bestämma, att sålunda beviljade belopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution angående utseende av en livsmedelsnämnd för staden, med mera.

Res.

Öfverlämnas till stadsfullmäktige, som anmodas efterkomma Konungens Befallningshavandes begäran. Karlstads rådhus den 18 januari 1916.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till magistraten i Karlstad.

Med överlämnande av bestyrkt transsumt av Kungl. Jordbruksdepartementets skrivelse den 31 december 1915 angående inrättande av lokala livsmedelsnämnder inom länet får Konungens Befallningshavande härigenom anmoda Eder,

att anmana stadsfullmäktige i Eder stad att dels snarast möjligt och senast inom nästkommande februari månads utgång utse en *livsmedelsnämnd*, så sammansatt och med den uppgift beträffande Eder stad, som i statens livsmedelskommissions i departementets skrivelse omförmälda framställning angives, vilken nämnd skall övertaga de åligganden och befogenheter, som hittills tillkommit den enligt Konungens Befallningshavandes skrivelse den 7 augusti 1914 för Eder stad tillsatta livsmedelskommission, dels ock ej mindre bemyndiga nämnden att inom vissa av kommunen angivna gränser iklåda sig ekonomiska förpliktelser än även ställa nödiga rörelsemedel till nämndens förfogande;

att skyndsammast möjligt och senast före den 6 mars 1916 hit inkomma med underrättelse om de åtgärder, som med anledning av denna skrivelse blivit av kommunen vidtagna, med angivande särskilt av namnen å de personer, som blivit utsedda i livsmedelsnämnden;

samt att, så snart ovan omförmälda livsmedelsnämnd blivit tillsatt, därom underrätta den nuvarande livsmedelskommissionen inom kommunen med underrättelse tillika, att dess åligganden och befogenheter blivit av livsmedelsnämnden övertagna.

Karlstad i landskansliet den 13 januari 1916.

GERH. DYRSSEN.

Elias Stenius.

Till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Värmlands län.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 december 1915 har statens livsmedelskommission anfört huvudsakligen följande:

De lokala livsmedelskommissionerna, vilka vore tillsatta dels på grund av Kungl. Maj:ts brev den 6 augusti 1914 genom Kungl. Maj:ts befallningshavande dels ock på grund av kommunalt initiativ, hade givetvis varit oundgängliga organ för vissa grenar av statskommissionens arbete samt även i övrigt för den lokala verksamheten på livsmedelsfrågans område.

Om det än med fog kunde sägas, att en del bland lokalkommissionerna i sin hittillsvarande verksamhet visat sig på ett tillfredsställande sätt ha fyllt åtskilliga av de uppgifter, som syntes böra falla på deras lott, borde det dock icke förnekas, att detta ingalunda kunde sägas ha varit fallet med alla, knappast ens med flertalet av de lokala livsmedelskommissionerna. Även de kommissioner, vilkas arbete präglats av företagsamhetslust och förmåga att bringa de mångfaldiga praktiska uppgifterna till en lycklig lösning, hade ofta blivit hämmade i sin verksamhet på grund av otillräckliga rörelsemedel eller andra olägenheter, sammanhängande med organisatoriska brister. Därtill hade slutligen kommit, att medan i vissa samhällen två kommissioner, i olika ordning utsedda, förekommit, andra samhällen, där synnerligt behov av en lokalkommission förelegat, antingen försetts med en dylik organisation först under den senaste tiden eller ock ännu vore i saknad därav. En närmare undersökning av antalet nu förefintliga lokala livsmedelskommissioner visade sålunda, att fyra av rikets städer samt omkring $^4/_{10}$ av dess köpingar ännu vore i saknad av dylik kommission, medan antalet lokalkommissioner inom andra kommuner icke uppginge till mer än sammanlagt 248.

Det vore uppenbart, att de nu antydda olägenheterna vore ett hinder icke

blott för ett verksamt fullföljande av statskommissionens arbete, i den mån detta måste uppbyggas på de lokala organisationernas stöd, utan ock för bedrivandet av en effektiv inre livsmedelspolitik överhuvud. I den mån den nuvarande situationens svårighet växte och därmed kravet på statens ingripande mot dyrtiden och en eventuell livsmedelsknapphet, ökades också fordringarna på stadga hos det system, som uppbure livsmedelspolitikens administrativa organisation. Det måste därför vara ett intresse av avgörande vikt för det allmänna att tillse, att i dessa avseenden de effektivaste anordningar i tid bleve träffade.

Till vinnande av att dylika kommissioner måtte inrättas å alla orter, där behov av sådana anordningar torde föreligga, syntes varje stad och köping, ävensom kommuner i övrigt, där förhållandena så påkallade, böra — efter Kungl. Maj:ts befallningshavandes anmaning — förses med dylikt organ. Klart borde i varje särskilt fall området för kommissionens verksamhet angivas.

I fråga om kommissionernas ställning i övrigt syntes i främsta rummet böra uppmärksammas, att de måtte erhålla karaktären av kommunala organ. Ledamöterna borde sålunda utses av stadsfullmäktige eller motsvarande kommunala myndighet och kommunen borde ställa nödiga rörelsemedel till kommissionens förfogande ävensom bemyndiga denna att inom vissa, av kommunen angivna gränser ikläda sig ekonomiska förpliktelser. Antalet ledamöter syntes icke böra vara större, än som med hänsyn till arbetets effektiva bedrivande befunnes nödigt, och vid val av ledamöter borde beaktas betydelsen av att bland annat så väl särskild kännedom om de mindre bemedlades förhållanden som konsumenternas intressen i allmänhet bleve vederbörligen företrädda. Önskligt vore även, att den erfarenhet, som vunnits inom de nu bestående kommissionerna i största möjliga utsträckning måtte tillgodogöras vid tillsättande av och personvalet för de nya kommissionerna.

Med avseende på de lokala kommissionernas uppgifter syntes böra framhållas, att det skulle åligga dem att på det närmaste samarbeta med statens livsmedelskommission till understödjande såväl av statskommissionens verksamhet överhuvud som särskilt av dess arbete för de lokala behovens tillfredsställande. Vidare borde i förekommande fall samarbete äga rum jämväl med andra lokalkommissioner. Inom sina respektive verksamhetsområden skulle lokalkommissionerna noga följa livsmedelsmarknadens och förbrukningens utveckling samt söka vidtaga behövliga åtgärder för ortens tillgodoseende med dess behov av viktiga livsförnödenheter till rimligt pris ävensom överhuvud bidraga till motverkande av oskälig pris-

stegring samt till ett verksamt ordnande av livsmedlens tillförsel, salubjudande och konsumtion.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Stockholm den 31 december 1915.

JOHAN BECK-FRIIS.

Hjalmar Almgren.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 januari 1916.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över Konungens Befallningshavandes i länet av magistraten till stadsfullmäktige överlämnade skrivelse om inrättande av en livsmedelsnämnd inom staden.

Då den nya livsmedelsnämnden skulle övertaga den nuvarande livsmedelskommissionens åligganden och befogenheter, ville drätselkammaren till en början erinra därom, att stadsfullmäktige beviljat livsmedelskommissionen anslag till inköp av vetemjöl, antracit och ved, vilka anslags storlek och förbrukning framginge av bifogade av stadskamreraren uppgjorda tablå.

Drätselkammaren beslöt nu hemställa,

att stadsfullmäktige måtte utse en livsmedelsnämnd, så sammansatt och med den uppgift, som i en Konungens befallningshavandes framställning bilagd skrivelse från Kungl. Jordbruksdepartementet närmare angåves,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt denna nämnd att övertaga de åligganden och befogenheter, som hittills tillkommit den för staden tillsatta livsmedelskommissionen,

samt att stadsfullmäktige måtte bemyndiga nämnden att ikläda sig ekonomiska förpliktelser till ett belopp av 10,000 kronor ävensom ställa till nämndens förfogande ett rörelsekapital av 10,000 kronor att av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Hvetemjöl.

Anslag kr. 70,000: —.

Utgifvet.

200 ton mjöl	Kr. 72,600: —	
Frakt	» 4,008: 59	
Div. omkostnader	» 2,201: 02	Kr. 78,809: 61
Influtet.		
Inbet. 1914—1915	Kr. 31,225: —	
» 1916	» 2,200: —	
Återbet. frakt	» 4,008: 59	
Undervikt	» 502: 21	Kr. 37,935: 80
		Kr. 40,873: 81

Antracitkol.

Anslag Kr. 25,000: —.

Utgifvet.

4,000 hl.	Kr. 15,600: —	
Div. omkostnader	» 1,267: 19	Kr. 16,867: 19
Influtet.		
Inbet. under år 1915		» 16,125: 15
		742: 04

Ved.

Anslag Kr. 15,000: —.

Utgifvet.

321 famnar ved	Kr. 4,973: —	
A. W. Adde för redov.	» 5,790: 05	
Div. omkostnader	» 268: 31	Kr. 11,031: 36
Influtet.		
Inbet. 1914—1915	Kr. 13,088: 45	
» 1916	» 3,709: 71	Kr. 16,798: 16
Influtet mer än utgivet		» 5,766: 80

Karlstad den 24 januari 1916.

C. WESTLIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 febr. 1916.

§ 29.

Med överlämnande av avskrift av Kungl. Jordbruksdepartementets skrivelse den 31 december 1915 angående inrättande av lokala livsmedelsnämnder inom Värmlands län hade Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten anmanat stadsfullmäktige att utse en livsmedelsnämnd för staden med sammansättning och uppgift på sätt i Kungl. departementets skrivelse närmare angåves, ävensom att bemyndiga nämnden att inom vissa gränser ikläda sig ekonomiska förpliktelser samt ställa nödiga rörelsemedel till nämndens förfogande.

Uppå remiss hade nu beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte utse en livsmedelsnämnd, så sammansatt och med den uppgift, som i en Konungens Befallningshavandes framställning bilagd skrivelse från Kungl. jordbruksdepartementet närmare angives;

samt att stadsfullmäktige måtte bemyndiga nämnden att ikläda sig ekonomiska förpliktelser till ett belopp av 10,000 kronor ävensom ställa till nämndens förfogande ett rörelsekapital av 10,000 kronor att av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

Tillika beslöt utskottet hemställa, att fullmäktige måtte till ledamöter i den sålunda föreslagna nämnden utse:

Apotekaren S. Gullström, sammankallande,
Grosshandlaren Jos. Löfberg,
Godsexpeditören J. A. Håkansson,
Handelsföreståndaren Alb. Svensson och
f. stationsinspektoren R. Linderstam,

med rätt för nämnden att, där så skulle anses behövligt, efter eget beprövande med sig adjungera sakkunniga.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Fredrik Odéns af Herr af Geijersstam såsom motion upptagna anhållan om tillstånd till förlängd utskänkning vid 4 tillfällen under 1916, då Soirésällskapet anordnar soiréer å stadshotellet.

Till Stadsfullmäktiges Ordförande i Karlstad.

Med bifogande af Soirésällskapets till mig ställda skrifvelse får jag vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige behagade hos Konungens Befallningshavande i Värmlands län göra framställning om tillstånd för mig att erhålla förlängd utskänkning till kl. 2 f. m. vid fyra tillfällen under år 1916, två gånger på våren och två gånger på hösten, då Soirésällskapet anordnar sina soiréer å Stadshotellet.

Karlstad den 4 februari 1916.

FREDRIK ODÉN.

Upptages som min motion.

SVEN af GEIJERSSTAM.

Till Direktör Odén, Stadshotellet.

Härmed får Soirésällskapet äran anhålla, att Ni hos vederbörande behagade göra framställning om erhålla rättighet till förlängd utskänkning till kl. 2 f. m. vid fyra tillfällen under år 1916, två gånger på våren och två gånger på hösten, då Soirésällskapet anordnar sina soiréer å Stadshotellet.

Karlstad den 4 februari 1916.

För Soirésällskapet
GUSTAF LÖFGREN,
ordförande.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 febr. 1916.

§ 30.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över direktören. Fr. Odéns av Herr av Geijersstam som motion upptagna framställning i fråga om rätt till förlängd utskänkning å stadshotellet vid fyra tillfällen under innevarande år, därav två på våren och två på hösten, då tillställningar komme att anordnas å hotellet av Karlstads soirésällskap; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot framställningen, att i enlighet med densamma hemställa,

att stadsfullmäktige måtte hos Konungens Befallningshavande göra framställning om rätt för direktören Fr. Odén att vid fyra av Karlstads soirésällskap under innevarande år anordnade tillställningar å stadshotellet, därav två på våren och två på hösten, hålla utskänkningen öppen till klockan 2 f. m. för servering till deltagarne i nämnda tillställningar.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående inlösen av vissa tomtdelar inom kvarteret Uttern.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 7 februari 1916.

§ 2.

Sedan fråga blivit väckt om förpliktelse för staden att på grund av stadgandet i 12 § av lagen angående stadsplan och tomtindelning den 31 Augusti 1907 lösa vissa tomtdelar inom kvarteret Uttern i stadsdelen Östra Haga, har Drätselkammaren med tre särskilda jordägare upprättat kontrakt om förvärv för stadens räkning av åtskilliga tomtdelar, varigenom staden skulle bli i tillfälle att reglera tomterna N:ris 37, 38 och 39 inom nämnda kvarter.

Det första kontraktet är avslutat med Anna Kristina Olsdotter i Rud, Hammarö socken, och omfattar 849 kvadratmeter med byggnader. Enligt gällande tomtindelning skall detta område ingå i fem särskilda tomter. Fastighetens taxeringsvärde utgör 15,800 kronor, men Kammaren har lyckats nedbringa köpeskillingen till 13,500 kronor. Nettobehållningen av hyresinkomsterna motsvarar tillsvidare minst 5 procent å köpeskillingen. Genom detta fastighetsförvärv har kammaren kommit i tillfälle att träffa bytesavtal med en av de övriga jordägarne, nämligen J. G. Johansson i Granliden.

Det andra kontraktet, som har formen av bytesavtal, är upprättat med Kristina Lindberg och avser för stadens del endast 23 $^{50}/_{100}$ kvadratmeter. Den stipulerade mellangiften, 173 kronor, motsvarar taxeringsvärdet. Staden måste låta riva västra gaveln av Kristina Lindbergs uthusbyggnad, enär den skjuter in på angränsande tomten N:o 38, som till största delen äges av annan person.

Den tredje uppgörelsen är ingången med J. G. Johansson i Granliden, som till staden överlåtit 273 $^{10}/_{100}$ kvadratmeter jämte ett boningshus. Staden skulle här förbinda sig att lämna jord till motsvarande värde i utbyte samt betala 4,000 kronor för boningshuset. Detta står mitt över gränslinien mellan tomterna N:ris 37 och 38 och måste därför rivas.

Avtalen äro uppgjorda med villkor om stadsfullmäktiges godkännande; och beslöt nu Drätselkammaren, som ansåg ifrågavarande fastighetsförvärv fördelaktiga för staden, ingå till stadsfullmäktige med anhållan, att stadsfullmäktige måtte dels godkänna härvid fogade, med Anna Kristina Olsdotter, Kristina Lindberg och J. G. Johansson upprättade kontrakt, dels ock besluta, att de för kontraktens fullgörande från stadens sida erforderliga medel, tillhopa 17,673 kronor, skola anskaffas medelst upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Köpekontrakt.

Emellan undertecknade, Anna Kristina Olsdotter i Rud, Hammarö socken, å ena, och Drätselkammaren i Karlstad för Karlstads stad, å andra sidan, är följande köpeavtal träffat:

1:o) Jag Anna Kristina Olsdotter upplåter och försäljer till Karlstads stad min ägande fasta egendom åttahundrafyrtionio (849) kvadratmeter av ägofiguren N:o 282 i Tormestad å stadens område, enligt nya jordeboken, med därå uppförda byggnader emot en köpeskilling av trettontusen femhundra (13,500) kronor.

2:o) Fastigheten får av staden tillträdas den 1 nästa April, men äger staden rätt att därförinnan riva och flytta uthusen.

3:o) Köpeskillingen betalas på följande sätt:

a) Staden övertager i fastigheten intecknad gäld till Wermlands Stadshypoteksförening med belopp, vartill samma gäld uppgår vid tillträdet. (Återstoden av detta lån utgjorde den 10 sistlidne Oktober 1098 kronor 03 öre); och

b) Övriga delen av köpesumman betalas kontant å tillträdesdagen.

4:o) Å fastigheten belöpande skatter och onera, vilka förfalla till betalning efter tillträdesdagen, skola gäldas av staden, som även har att ensam vidkännas lagfartskostnaden.

5:o) Skulle fastighetens åbyggnad eller del därav före den 1 nästa April avbrinna, äger säljaren uppbära brandskadeersättningen i avräkning å köpeskillingen.

6:o) Staden må söka lagfart på grund av detta kontrakt, och tillhandahåller säljaren nödiga åtkomsthandlingar.

7:o) Detta avtal är upprättat med villkor om Stadsfullmäktiges i Karlstad godkännande och skall återgå, om sådant godkännande icke erhålles.

Härav äro två exemplar upprättade, varav säljare och köpare tagit var sitt.

Rud den 28 Januari 1916.

ANNA KRISTINA OLSDOTTER

Karlstads Drätselkammare
VALDEMAR VENDEL

Bevittnas av:

Carl Johan Janson
Hjalmar Karlsson
Båda i Tosserud.

Gustaf Braunerhjelm

Byteskontrakt.

Emellan undertecknade Kristina Lindberg, å ena, och Drätselkammaren i Karlstad för Karlstads stad, å andra sidan, är följande kontrakt träffat:

1:o) Jag Kristina Lindberg överlåter till Karlstads stad gravationsfria att tillträdas den 1 nästa mars tjugutre och femtio etthundradels (23 $^{50}/_{100}$) kvadratmeter av mig tillhöriga del av ägofiguren N:o 282 i Tormestad, vilket område skall ingå i tomten N:o 38 inom kvarteret Uttern i stadsdelen Östra Haga.

2:o) Så snart Karlstads stad från Bankrevisorn Edvin Svensson förvärvat en och trettiotvå etthundradels (1 $^{32}/_{100}$) kvadratmeter av samma ägofigur, vilket område skall ingå i tomten N:o 39 inom kvarteret Uttern, överlåter staden detta område gravationsfritt till Kristina Lindberg; skolande dock denna överlåtelse hava ägt rum senast den 1 April 1917.

3:o) Sedan det till staden överlåtna området blivit gravationsfritt betalar staden till Kristina Lindberg en mellangift av Etthundrasjuttiotre (173) kronor. Staden skall dessutom gälda kostnaderna för inteckningarnes dödning liksom alla lagfartskostnader, således även för de 1 $^{32}/_{100}$ kvadratmeter, som skola överlåtas till Kristina Lindberg.

4:o) Staden äger rätt att omedelbart efter den 1 nästa mars riva den del av Kristina Lindbergs uthusbyggnad, som ligger utanför den nya tomtgränsen i väster mot Bankrevisorn Edvin Svenssons fastighet, men med skyldighet för staden att verkställa nödiga anordningar för inrättandet av ett vedskjul inom den återstående delen av uthusen.

5:o) Detta avtal är upprättat med villkor om stadsfullmäktiges i Karlstad godkännande och skall återgå, om sådant godkännande icke erhålles.

Karlstad den 29 Januari 1916.

STINA LINDBERG.

Karlstads Drätselkammare
VALDEMAR VENDEL

Bevittnas av:
Otto Pettersson
Emil Pettersson.

Gustaf Braunerhjelm

Byteskontrakt.

Emellan undertecknade J. G. Johansson i Granliden, å ena, och Drätselkammaren i Karlstad för Karlstads stad, å andra sidan, är följande avtal träffat:

1:o) Jag J. G. Johansson överlåter till Karlstads stad mig tillhöriga tvåhundrasjuttiotre och tio etthundradels (273 $^{10}/_{100}$) kvadratmeter av ägofiguren N:o 282 i Tormestad å stadens område, vilka skola ingå i tomten N:o 38 inom kvarteret Uttern i stadsdelen Östra Haga, jämte ett delvis å denna jord och delvis å angränsande tomten N:o 37 belägget boningshus.

2:o) Karlstads stad överlåter till J. G. Johansson sjuttiosju och sjuttiosex etthundradedels (77 $^{76}/_{100}$) kvadratmeter av förenämda ägofigur, vilka staden förvärvat från Anna Kristina Olsdotter i Rud, Hammarö socken, och vilka skola ingå i tomten N:o 37 inom kvarteret Uttern.

3:o) Staden förbinder sig därjämte, att, så snart den från vederbörande ägare förvärvat dels fyrtionio och tjuguåtta etthundradedels (49 $^{28}/_{100}$) och dels etthundrasextio (160) kvadratmeter av samma ägofigur, vilka likaledes skola ingå i tomten N:o 37, till Johansson överlåta samma områden, och skall denna överlåtelse hava ägt rum senast den 1 April 1917 med tillträde nyssnämnda dag.

4:o) Staden betalar till Johansson en mellangift av Fyratusen (4,000) kronor, beräknad för det i mom. 1:o) omförmälda boningshuset; skolande denna mellangift erläggas vid tillträdet, som ömsesidigt bestämmes till den 14 nästa Mars, med undantag dock för de i mom. 3:o) omförmälda områden.

5:o) En var av kontrahenterna skall betala de å överlåtna områdena belöpande skatter och onera, vilka avse tiden efter tillträdesdagarne, men staden har att ensam gälda alla lagfartskostnader, således även för den till Johansson överlåtna marken.

6:o) Det till staden överlåtna området är gravationsfritt, och staden förbinder sig att före den 1 April 1918 befria de till Johansson överlåtna områdena från alla inteckningar.

7:o) Detta kontrakt är upprättat med villkor om stadsfullmäktiges i Karlstad godkännande och skall återgå, om sådant godkännande icke erhålles.

Karlstad den 2 Februari 1916.

J. G. JOHANSSON.

Karlstads Drätselkammare
VALDEMAR VENDEL

Gustaf Braunerhjelm

På en gång närvarande vittnen:

Rustan Linderstam. *G. D. Johansson.*

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 febr. 1916.

§ 31.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort framställning att fullmäktige måtte godkänna vid framställningen fogade, med Anna Kristina Olsdotter, Kristina Lindberg och J. G. Johansson upprättade kontrakt angående förvärv för stadens räkning av vissa tomtdelar inom kvarteret Uttern, varigenom staden skulle bliva i tillfälle att reglera tomterna N:ris 37, 38 och 39 inom nämnda kvarter, ävensom besluta att för kontraktens fullgörande från stadens sida erforderliga medel, tillhopa 17,673 kronor, skola anskaffas genom upplåning.

Uppå remiss hade nu beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot drätselkammarens framställning hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande av drätselkammaren med Anna Kristina Olsdotter, Kristina Lindberg och J. G. Johansson upprättade kontrakt om förvärv för stadens räkning av åtskilliga tomtdelar inom kvarteret Uttern ävensom bevilja för kontraktens fullgörande från stadens sida erforderliga medel, tillhopa 17,673 kronor, att anskaffas medelst upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående inköp av en transformator för primära transformatorstationen.

Utdrag ur protokollet hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 21 jan. 1916.

§ 3.

Elektricitetsverkets Ingeniör meddelade, att till följd af ökad anslutning och då förutsättningar finnas, att denna ytterligare kommer att ökas under sommarens lopp, det blir nödvändigt, att omedelbart föranstalta om inköp af en transformator för primära transformatorstationen.

Då staten för 1916 uppgjordes, iakttogs med hänsyn till de osäkra och dyra tiderna den största möjliga sparsamhet å utvidgningskontot. Ehuru de primära transformatorerna redan då voro fullastade, beräknade man, att med tillhjälp af ångcentralen, som arbetar på transformatorernas sekundärsida, kunna möta en ökad belastning och sålunda undvika utgifter för transformatoreffektens höjande.

Emellertid har det visat sig, att strömmen från ångcentralen på grund af de höga kolprisen är för dyrbar, hvarför Styrelsen inställt denna drift och träffat aftal med Dejefors Kraftbolag om all erforderlig kraft för detta år och måste till följd däraf äfven väntad ökning i kraftleveransen belasta de redan fullt upptagna primära transformatorerna.

En lämplig transformator à 390 kilowattampere för nämnda ändamål skulle enligt infordrade anbud från elektriska firmor kosta c:a 9,500:— kronor excl. instrumentering och ledningar.

Med hänsyn till denna dryga utgift har Styrelsen accepterat ett anbud från Dejefors å en äldre transformator å 500 kilowattampere till ett pris af 5,000:— kronor.

Denna transformator, som är fullkomligt felfri och till konstruktion och fabrikat lika med våra ursprungliga luftkylda transformatorer, erfordrar dock en mindre ändring till en kostnad af 1,000:— kronor för att passa till härvarande förhållanden. Till instrumentering och ledningar erfordras dessutom 1,500:— kronor.

Med anledning af ofvanstående beslöt Styrelsen att hos Stadsfullmäktige anhålla om ett anslag af 7,500:— kronor för inköp och insättande af en transformator à 500 k. v. a.

Denna § förklarades genast justerad.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 7 februari 1916.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 7,500 kronor för inköp och insättning av transformator å 500 kilowattampere för primära transformatorsstationen härstädes; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att medlen skola anskaffas genom upplåning.

Denna § blev genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 febr. 1916.

§ 32.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för inköp och insättning av en transformator för primära transformatorstationen härstädes; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i häröver avgivet utlåtande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 7,500 kronor för inköp och insättning av en transformator å 500 kilowattampère för primära transformatorstationen härstädes ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas medelst upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges beslut i anledning av statsrådets och chefens för Kungl. civildepartementet ämbetsskrivelse angående ifrågasatta stenleveranser till vissa kommuner.

Överlämnas till Stadsfullmäktige för skyndsammast möjliga behandling.

Karlstads rådhus den 7 Februari 1916.

På magistratens vägnar:
GUSTAF E. BERG.

Till magistraten i Karlstad.

Med överlämnande av avskrift av Statsrådets och Chefens för Kungl. Civildepartementet ämbetsskrivelse den 4 innevarande februari angående ifrågasatta stenleveranser till vissa kommuner får Konungens Befallningshavande härigenom anmoda Eder *dels* att hos stadsfullmäktige i Eder stad hemställa om fattande av preliminärt beslut i det i skrifvelsen avsedda ämne senast den 5 instundande mars, innefattande jämväl, därest beställning skulle göras, upplysningar i de i skrivelsen angivna hänseenden, *dels och* att, efter det stadsfullmäktiges beslut i ämnet fattats, skyndsammast möjligt hit inkomma med protokollsutdrag angående samma beslut.

Karlstad i landskansliet den 5 februari 1916.

GERH. DYRSSEN.

ELIAS STENIUS.

Till Kungl. Maj:ts befallningshavande.

På grund av den nuvarande krisen har stenindustrien i vårt land, företrädesvis i Blekinge samt Göteborgs Bohus län men även i Hallands m. fl. län, råkat i synnerligen svårt läge, som innebär fara för denna industris framtida bestånd samt redan förorsakat stor arbetslöshet och nöd bland dess arbetare. För att såvitt möjligt avhjälpa svårigheterna för arbetarne hava genom statens försorg omfattande åtgärder vidtagits, i det att offentliga arbetsföretag för ändamålet dels anordnats, dels planerats till utförande inom den närmaste framtiden.

Dylika föranstaltningar kunna emellertid icke gärna åstadkommas i så stor skala, som skulle erfordras för att giva fullt arbete åt de många tusental arbetare, varom

här är fråga. Ur alla synpunkter lyckligast vore ock, om stenindustrien kunde i större utsträckning själv framgent bereda nödig utkomst åt sin arbetarestam. Såsom förhållandena numera utvecklat sig, möta emellertid härutinnan stora svårigheter på den grund, att industriens avsättning till huvudsaklig del upphört. Att skapa möjlighet till avsättning för stenindustriens produkter är sålunda både för industrien och för dess arbetare en verklig livsfråga, åt vilken synnerligt intresse måste ägnas. Avsevärda leveranser till staten hava också på olika vägar kunnat beredas, ehuru ingalunda i den omfattning, som vore önskvärt.

Det har under sådana omständigheter synts mig påkallat att undersöka, huruvida icke vissa städer, köpingar och municipalsamhällen ävensom en del väghållningsdistrikt med vägsträckor i närheten av större städer skulle kunna nu göra mera betydande beställningar å gatsten hos svenska stenfirmor för fyllande av redan föreliggande eller för de närmaste åren beräknade behov och därigenom bereda stenindustrien omedelbar lättnad. Eventuella beställningar skulle avtalas på sådant sätt, att vederbörande firma förpliktade sig till fortsatt tillverkning av motsvarande kvantitet, varigenom säkerhet vunnes för att leveranserna verkligen beredde sysselsättning åt ett stort antal arbetare.

Sådana anordningar torde kunna träffas, att vederbörande kommuner skulle på särskilt fördelaktiga villkor få ordna leveranserna och bestrida kostnaderna. Utväg härtill skulle beredas genom särskilt tillmötesgående från stenfirmorna samt ekonomisk medverkan av staten.

Stenfirmorna skulle sålunda förbinda sig att leverera stenen till pris, motsvarande självkostnaden, eller till ett å avsändningsplats omkring 20 % billigare pris än det före kriget gällande normala. Då försäljningsprisen efter krisens slut näppeligen torde bliva lägre än förut, utan snare komma att ökas, bör redan härutinnan för kommunerna ligga en avsevärd fördel, som torde fullt uppväga stegringen i sjöfrakterna. Beträffande fraktkostnaderna å statens och vissa enskilda järnvägar har nu genomförts en tillfällig nedsättning, vilken medför en ytterligare förmån. För de kommuner, som så önska, skulle vidare genom stenfirmornas försorg och utan särskild kostnad för kommunerna anordnas upplagsplatser, därifrån stenen kunde försändas i mån av behov.

Försäljningen skulle omhänderhavas av en under statens kontroll stående försäljningscentral. Denna skulle övervaka prissättningen och fördela beställningarna på firmorna med tagen hänsyn bl. a. till stenbrottets läge i förhållande till leveransorten.

För att bereda ytterligare lättnad åt kommunerna har vidare ifrågasatts, att statsmedel skulle ställas till deras förfogande för likviderande av leveranserna. Det torde sålunda kunna ställas i utsikt att kommunerna för ifrågavarande ändamål erhålla

lån av statsmedel mot 3 % ränta utan amortering under 6 år, mot skyldighet att efter utgången av sagda tid inbetala lånen, därvid tillstånd torde kunna utverkas för upptagande av lån på vanligt sätt.

En sådan för kommunerna i och för sig förmånlig anordning skulle ytterligare för dem bliva av stor betydelse såsom ett led i den sociala beredskap, åt vilken under nuvarande förhållanden synnerligen uppmärksamhet måste ägnas. Därest kommunerna begagnade tillfället att på antytt sätt utan omedelbar utgift av egna medel tillgodose sitt behov av gatsten för en tid framåt, skulle det för dem bliva jämförelsevis lätt att vid eventuell arbetslöshet anordna omfattande gatuläggningsarbeten. De direkta kostnaderna av kommunala medel för dylika, synnerligen ändamålsenliga nödhjälpsarbeten skulle sålunda i allt väsentligt begränsas till arbetskostnader, som helt komma de egna medlemmarna till godo.

En oundgänglig förutsättning för att den här skisserade planen skall medföra åsyftat gagn är uppenbarligen, att kommunerna göra vad på dem ankommer och sålunda med största skyndsamhet och inträsse för sakens främjande verkställa tilläventyrs erforderliga utredningar samt fatta preliminära beslut, som möjliggöra ett tillförlitligt bedömande av planens genomförbarhet och de oundgängliga kraven på statens ekonomiska medverkan. Endast i sådant fall lärer det bliva möjligt att hos Kungl. Maj:t och riksdagen göra de framställningar i ämnet, som kunna bliva nödiga.

I förhoppning om att en vädjan i här angivet syfte skall röna allt det tillmötesgående, som är möjligt utan åsidosättande av tvingande finansiella hänsyn, får jag härmed — jämte översändande av erforderligt antal avskrifter av denna ämbetsskrivelse att tillhandahållas vederbörande — anmoda Eder att själv eller genom magistraterna och däremot svarande myndigheter hos de kommunala myndigheter och vägstyrelser, som i detta fall kunna ifrågakomma, hemställa om preliminära beslut i ämnet senast den 5 instundande mars. I de fall, då beslut om beställning fattas, torde upplysningar böra meddelas i bl. a. följande avseenden:

1:o) den önskade mängden (i kvm.) av olika stensorter (gatsten, smågatsten, kantsten o. s. v.),

2:o) det hittillsvarande ungefärliga inköpspriset för samma stensorter vid leverans fritt å järnväg eller fartyg på leveransorten samt

3:o) det nu beräknade kostnadsbeloppet för den önskade mängden av olika stensorter.

Redogörelse för resultatet av de gjorda framställningarna bör så snart ske kan insändas till kungl. civildepartementet.

Stockholm den 4 februari 1916.

OSCAR von SYDOW.

AUGUST BESKOW.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 8 februari 1916.

§ 1.

Med föranledande av en från statsrådet och chefen för Kungl. civildepartementet ingången ämbetsskrivelse av den 4 innevarande februari angående ifrågasatta stenleveranser till vissa kommuner hade Konungens befallningshavande i länet anmodat stadsfullmäktige att fatta preliminärt beslut i ämnet senast den 5 instundande mars.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade att yttra sig i ärendet, ville till en början påpeka, att staden själv ägde stenbrott i sin omedelbara närhet och att kammaren satt i gång med stenarbete i större omfattning än den vanliga för att bereda arbete åt en här befintlig arbetarstam. Under sistlidet år hade staden erhållit ett anbud å stenleverans till självkostnadspris från en större västkustfirma, men detta ställde sig då för vanlig tuktad sten 25 % och för s. k. smågatsten 50 % dyrare än vad staden här erlade. Den nu erbjudna leveransen från annan ort komme sannolikt även att ställa sig dyrare än här gällande pris. Kammaren kunde under sådana förhållanden ej tillstyrka, att staden gjorde inköp av sten från annan ort. Däremot ville kammaren tillstyrka, att stadsfullmäktige förbunde sig att genom här redan befintliga firmor eller annan firma, som ville här etablera sig, låta tillverka sten för uppläggning på lager, beräknat för sex år efter 15,000 kronor för år, under förutsättning att dessa firmor anställde kompetenta stenarbetare från Västkusten och erbjöde sig att leverera sten till de å—priser, som staden innevarande år kontrakterat, samt att staden erhölle ett lån av statsmedel å 90,000 kronor efter 3 procents ränta.

Den mängd av olika stensorter staden under dessa sex år förslagsvis beräknas behöva utgör: prima tuktad gatsten 14,000 kvadratmeter och s. k. smågatsten 15,000 kvadratmeter.

Det hittillsvarande ungefärliga inköpspriset för samma stensorter vid leverans fritt å järnväg eller fartyg på leveransorten utgör för tuktad gatsten kr. 4 à 4: 25 och för smågatsten kr. 2 à 2: 25.

Det beräknade kostnadsbeloppet utgör för tuktad sten 58,000 kronor och för smågatsten 32,000 kronor.

Härvid vill drätselkammaren erinra om, att ovanstående fördelning av partierna för olika stensorterna naturligtvis endast är preliminär och att de eventuellt behöva revideras vid en blivande leveransuppgörelse.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 febr. 1916.

§ 33.

Med bifogande av avskrift av en från statsrådet och chefen för Kungl. Civildepartementet ingången ämbetsskrivelse den 4 innevarande februari angående ifrågasatta stenleveranser till vissa kommuner för avhjälpande av bland stenhuggeriarbetarne inom landet rådande arbetslöshet, hade Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten anmodat stadsfullmäktige att fatta preliminärt beslut i det i skrivelsen avsedda ämnet.

Drätselkammaren, som hörts i ärendet, hade, på sätt närmare framginge av dess protokoll innevarande dag, § 1, föreslagit att staden skulle, på angivna villkor, förbinda sig att genom här redan befintlig firma eller annan firma, som ville här etablera sig, låta tillverka viss mängd sten för uppläggning på lager.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som till alla delar instämde i vad drätselkammaren anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte förbinda sig att genom här redan befintlig firma eller annan firma, som ville här etablera sig, låta tillverka sten för uppläggning på lager, i sådan myckenhet och till det pris samt på de villkor, som i drätselkammarens omförmälda protokoll denna dag, § 1, närmare angivas,

samt att stadsfullmäktige måtte såsom sitt yttrande i ärendet jämväl åberopa, vad i övrigt i kammarens omnämnda protokoll anförts.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD 1916
KARLST.-TIDN:S A.-B:S TRYCKERI.

Ser. A. N:o 3.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 17 Februari. | N:o 3.

Karlstads Hamnstyrelses förvaltningsberättelse för år 1915.

Till Drätselkammaren.

Jämlikt § 1 mom. 8 av för hamnstyrelsen gällande reglemente avgives härmed föreskriven

Förvaltningsberättelse för år 1915.

Sjöfarten öppnades den $^{25}/_{4}$ ($^{25}/_{3}$*) och upphörde den $^{14}/_{12}$ ($^{22}/_{12}$).

Antalet fartygsresor utgjorde 2,951 (3,439), varav 1,623 (1,759) komma på ång- och motorfartyg, 279 (330) på segelfartyg, och 1,039 (1,350) på pråmar. 48 (57) fartyg ankommo från och 177 (108) avgingo till utrikes orter. Utan last ankommo 425 (300) och avgingo 270 (438) fartyg.

Sammanlagda in- och utgående tontalet utgjorde för:

	Inrikesfarten.		Utrikesfarten.		Summa.	
Ång- och motorfartyg ..	153,775	(165,279)	22,130	(17,437)	175,905	(182,716)
Segelfartyg	9,516	(11,458)	2,223	(1,320)	11,739	(12,778)
Pråmar.....	61,085	(64,817)			61,085	(64,817)
Summa	224,376	(241,554)	24,353	(18,757)	248,729	(260,311)

Debiterade hamnavgifter hava utgjort för:

	Inrikesfarten.		Utrikesfarten.		Summa.	
Fartyg.....	10,863: 26	(11 603: 02)	1,651: 47	(1.272: 98)	12,514: 73	(12,876: —)
Ankom. varor .	19,774: 69	(29,313: 13)	3,595: 47	(2,501: 96)	23,370: 16	(31,815: 09)
Avgående varor	10,448: 35	(14,355: 26)	4,011: 87	(2,955: 60)	14,460: 22	(17,310: 86)
Summa	41,086: 30	(55,271: 41)	9,258: 81	(6,730: 54)	50,345: 11	(62,001: 95)

Huvudartiklar bland ankommande varor voro: järn 2,607 (2,680) ton, kol

*) Siffror inom parentes angiva motsvarande för föregående år.

och koks 425,280 (742,896) hl., cement 3,844 (4,029) ton, klorkalk 663 (1,159) ton, kalksten 1,415 (3,313) ton, järnmalm 4,291 (10,474) ton, svavelkis 4,359 (6,375) ton, kaffe 229 (392) ton, socker 1,625 (1,752) ton, mjöl 2,101 (4,633) ton, gryn 308 (302) ton, spannmål, omalen 597 (594), foderämne 2,143 (3,292) ton, oljor 1,121 (1,594) ton, tobak 875 (444) ton och gödning 948 (1,307) ton.

Huvudartiklar bland avgående varor voro: järn 836 (3,558) ton, järnmalm 9,951 ton, kisbränder 5,170 (3,045) ton, härdslagg 1,183 (1,003) ton, papper 5,619 (5,805) ton, trämassa 18,800 (20,121) ton, rundvirke 65,587 (51,574) m³, sågade trävaror 43,157 (56,557) m³, fönsterglas 436 (216) ton.

På slipen hava upphalats 21 (18) ång- och motorfartyg, 5 (3) segelfartyg, 4 (5) pråmar. 10 (12) ångslupar och 7 (7) lustbåtar. Inalles hava, sedan anläggningen blev färdig, upphalats 42 ång- och motorfartyg, 13 segelfartyg, 12 pråmar, 29 ångslupar och 21 lustbåtar.

Bristen i hamnens stat var..... kr. 43,398: 29
och den 17 juni (§ 109) beviljades ett extra anslag till utförande
av terrasseringsarbeten på Tyggården av ..... » 12,000: —

vadan för året anvisade medel utgjorde Kronor 55,398: 29 att tagas av lånemedel. I verkligheten förbrukades hela statanslaget och, huvudsakligast till följe underskott i påräknad hamnuppbörd, därutöver kr. 5,986: 75, samt utav extraanslaget kr. 2,605: 67, vadan hamnen under året ökat sin skuld med kr. 51,990: 71. Härav skola kr. 4,038: 40, utgörande återstod av ett den $^{21}/_{11}$ 1912 beviljat anslag till muddringsarbeten, tagas utav 1913 års fasta lån och återstoden kr. 47,952: 31 täckas med tillfällig upplåning. Utav de lånemedel, som anvisats för täckande av bristerna i staterna för åren 1912 och 1913, återstå oanvända respektive kr. 8.327: 77 och 2,451: 51 eller tillsammans kr. 10,779: 28, som alltså finnas tillgängliga för täckande av förenämnda kr. 5,986: 75, varmed årets statanslag överskridits.

Det den 21 nov. 1912 anvisade anslaget av 66,000 kr. till utförande av de muddringsarbeten, som påkallades av stadens åtagande att bereda möjlighet för fartyg med 4 meters djupgående att trafikera hamnen har under året förbrukats och har ett tilläggsanslag av 2,000 kr. beviljats (§ 206—1915) för arbetets fullbordande under år 1916.

Anordning för sidoförhalning vid slipen samt anläggning av elektrisk belysning därstädes har utförts för en kostnad av kr. 2,318: 15. Slipanläggningen kostar med förenämnda arbeten kr. 24,368: 84.

Utav anslaget för utförande av terrasseringsarbeten till framdragande av hamnspår på Tyggården har förbrukats kr. 2,605: 67.

Hamnens statavräkning
för år 1915.

Inkomster	Beräknade enligt stat.	Verkliga	Pag.	Utgifter över stat.	Utgifter under stat.
Kassabehållning 1 Januari	— —	122 03	92	122 03	— —
Fordringar fr. föreg. år	500 —	1,201 80		701 80	— —
Hamnuppbörden	60,000 —	50,240 13	114/214	— —	9,759 87
Arrenden	2,682 —	2,837 98	122	155 98	— —
Hushyror	1,600 —	1,541 25	124	— —	58 75
Varuskjulshyror	125 —	125 —	130	— —	— —
Upplagsplatshyror, fasta	3,085 —	3,598 65	126	513 65	— —
d:o tillfälliga	100 —	491 60	128	391 60	— —
Fasta kranar	4' 0 —	518 80	132	118 80	— —
Rörliga kranar	1,200 —	1,777 80	134	577 80	— —
Andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning	400 —	400 —	162	— —	— —
Båtplatsavgifter	330	380 —	136	50 —	— —
Slipavgifter	2,000 —	3,285 89	140	1,285 89	— —
Kölhalning och sjösättning	— —	75 —	138/100	75 —	— —
Revisionsanmärkning	— —	17 50	192	17 50	— —
Diverse	— —	5 37	113	5 37	— —
Brist enligt stat	43,398 29	49,385 04[1]	109	5,986 75	— —
Statens slutsumma	115,820 29	116,003 84	—	— —	— —
Extra anslag till:					
Terrasseringsarbeten för spår till Tyggårdsviken	12,000	2,605 67	109	— —	9,394 33
Summa kronor	127,820 29	118,609 51		10,002 17	19,212 95

[1]) härav kr. 4,038: 40 utav redan upplånta medel för muddringar.

Utgifter	Enligt stat.		Verkliga		Pag	Utgifter över stat.		Utgifter under stat.	
Räntor	42,444	40	42,099	91	141	—	—	344	49
Amortering	10,717	84	10,713	74	109	—	—	4	10
Stadsandelen	12,000	—	10,262	14	219	—		1,737	86
Fastigheters underhåll	400	—	532	54	159	132	54	—	—
Inventariers underhåll:									
a) Muddringsmateriäl	8,000	—	8,109	15	165	109	15	—	—
b) Kranar	900	—	887	02	165	—	—	12	98
c) Fyrar och lysapparater	200	—	—			—	—	200	—
d) Andra inventarier	300	—	282	50	165	—	—	17	50
Hamnens underhåll:									
a) Kajer, doceringar, bryggor, pållare	1,600	—	1,629	67	145	29	67	—	—
b) Torg, vägar, vägövergångar	1,050	—	1,064	62	147	14	62	—	—
c) Kanalbron och slussen	1,100	—	1,105	43	151	5	43	—	—
d) Upprensnings- och muddringsarbeten	350	—	189	99	153	—	—	161	01
e) Pålarmar och dammar	200	—	434	48	149	234	48	—	—
f) Duc d'alber och sjömärken	300	—	488	04	155	188	04	—	—
g) Godsunderlag	100	—	166	56	157	66	56	—	—
h) Annat hamnens underhåll	550	—	228	73	143	—	—	321	27
Nya inventarier	300	—	299	15	103	—	—	—	85
Tyggårdsvikens länshållning	500	—	388	38	161	—	—	111	62
Drätselkammarens andel i platshyror	155	—	179	93	219	24	93	—	—
Hamnbelysningen	1,550	—	1,668	79	163	118	79	—	—
Fyrbelysningen	300	—	210	44	163	—	—	89	56
Löner	16,680	—	16,647	10	167	—	—	32	90
Kontorsomkostnader	2,075	—	2,052	77	167	—	—	22	23
Skatter och brandförsäkringar	1,000	—	1,036	64	167	36	64	—	—
Lyftkranars drift	1,160	—	1,409	21	169	249	21	—	—
Polisbevakning	720	—	720	—	175	—	—	—	—
Slipens drift	400	—	577	70	171	177	70	—	—
Omkostnader för styckegodsuppbörden	300	—	191	83	173	—	—	108	17
Pension	300	—	300	—	187	—	—	—	—
Muddringsarbeten	5,868	05	4,377	85	177	—	—	1,490	20
Div. kreditorer	500	—	3	75	218	—	—	496	25
Sidoförhalning vid slipen	1,900	—	1,918	15	179	18	15	—	—
Elektrisk belysning vid slipen	400	—	400	—	179	—	—	—	—
Diverse utgifter	500	—	702	98	183	202	98	—	—
Oförutsedda utgifter	1,000	—	4,724	65	181	3,724	65	—	—
Statens slutsumma	115,820	29	116,003	84		—	—	—	—
Extra anslag till:									
Terrasseringsarbeten för spår till Tyggården	12,000	—	2,605	67	193	—	—	9,394	33
S:ma kronor	127,820	29	118,609	51		5,333	54	14,544	32

Bland överskridna utgiftsposter torde endast den för oförutsedda utgifter påkalla särskild förklaring. Det rådande låga vattenståndet i förening med uppgrundningar nödvändiggjorde utförandet av en del uppränsningsarbeten, dels i ö:a älvgrenen för pråmtrafikens uppehållande och dels vid bryggorna i hamnen. Kostnaden för älvmuddringen belöpte sig på kr. 1,512: 08 och hamnmuddringen på 617: 47. Vidare inträdde en jämförelsevis tidigt på hösten stark köld, som nödvändiggjorde isbråkning för trafikens uppehållande, vilket drog en kostnad av kr. 2,048: 75.

Affärstablå.

Tillgångar:	Vid årets början	Vid årets slut	ökning	minskning
Hamnanläggningen	1,021,226: 88	1,004,243: 57		16,983: 31
Fastigheter	60,776: 54	58,866: 23		1,910: 31
Inventarier	20,086: 16	20,385: 31	299: 15	
Materialier		20: —	20: —	
Driftapparater	81,410: 44	112,467: 57	[1])31,057: 13	
Kassa	122: 03			122: 03
Fordringar	1,621: 42	392: 02		1,229: 40
Reparationsfonden	72,509: 46			[2])72,509: 46
Kronor	1,257,752: 93	1,196,374: 70	31,376: 28	92,754: 51
Skulder:				
Drätselverket	998,659: 02	967,426: 53		31,232: 49
Div. kreditorer:	3: 75	5: 37	1: 62	
	998,662: 77	967,431: 90	1: 62	31,232: 49
Tillgångar över skulder	259,090: 16	228,942: 80		[3])30,147: 36
Kronor	1,257,752: 93	1,196,374: 70		

Inkomster:		Utgifter:	
Hamnuppbörd	50,350: 84	Räntor	42,099: 91
Arrenden	2,837: 99	Stadsandel	10,262: 14
Hushyror	1,666: 25	Underhåll	9,449: 06
Platshyror	4 090: 25	Administration	19,736: 51
Kranhyror	2,296: 60	Driftkostnader	3,866: 14

[1]) Ökningen beror på att en del på »hamnanläggningen» bokförda driftapparater överförts hit.
[2]) Skulden till drätselverket minskad med motsvarande belopp.
[3]) Motsvarande belopp för föregående år var kr. 30,080: 30.

Slipavgifter	3,285: 89	Avskrivningar	5,655: 62
Båtplatsavgifter	380: —	Div. utgifter	4,089: 91
Div. inkomster	104: 12		
	65,011: 93		
Utgifter över inkomster	[3])30,147: 36		
	Kronor 95,159: 29		Kronor 95,159: 29

[3]) Motsvarande belopp för föregående år var kr. 30,080: 30.

Karlstad den 11 februari 1916.

På Hamnstyrelsens vägnar:

C. O. AHLMARK.

Ivar Olsson.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 14 februari 1916.

§ 6.

Sedan hamnstyrelsen till drätselkammaren avlämnat föreskriven förvaltningsberättelse för år 1915, beslöt nu kammaren, som fann berättelsen vara av mera allmänt intresse, överlämna densamma till stadsfullmäktige för att i dess protokoll intagas och på sådant sätt till trycket befordras.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Ser. A. N:o 4.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 16 Mars. | N:o 4.

Brandstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för år 1915.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed anhålla om ett tilläggsanslag å *3700 kronor* utöfver i ordinarie staten för år 1915 anvisadt belopp.

Anledningen till, att anslaget öfverskridits, är i hufvudsak följande.

Inkomsten af körarbeten, i staten beräknad till 4000 kronor, har uppgått till allenast 3555 kronor (brist alltså 445 kr.)

I *aflöning* till ersättningsmanskap för i krigstjänst inkalladt manskap och semesterarvode till reservmaskinist har utbetalts 611: 75 kronor, som ej finnes upptaget i staten.

Anslaget till *bränsle* har på grund af ökade priser öfverskridits med omkring 650 kronor.

Reparation och nyanskaffning af brandredskapen har dragit omkring 600 kronors utgift utöfver anslaget.

Kostnaden för manskapets *beklädnad* har med omkring 300 kronor öfverskridit den beräknade kostnaden.

För *reparationer å brandstationsbyggnaden* har under året utbetalats omkring 1,600 kronor utöfver anslaget för detta ändamål, af hvilket belopp emellertid 1,534 kronor afse reparationer verkställda år 1914, men utbetalda först år 1915.

Å vissa poster i staten har någon besparing kunnat göras, hvadan det nu äskade beloppet kunnat bestämmas till 3,700 kronor.

Karlstad den 30 december 1915.

Å Brandstyrelsens vägnar
C. LIDBERG.

Per Ågren.

Förteckning

öfver de reparationsarbeten, som verkställts i brandstationen år 1915.

a)	Reparationer i brandmästarens kök, upptagning af golf och cementering för utestängandet af råttor		23: 55
b)	Justering af dörrar och fönster, upptagning af golf i badrumspassagen i och för aflägsnandet af svampbildning, allt i brandchefens våning		134: 40
c)	Justering och påläggning af dörrar och fönster i manskapslägenheterna		47: 45
d)	upptagning af en dörröppning emellan redskapsrummet och verkstadsrummet i och för beredandet af storre utrymme för redskapen		268: 91
e)	målnings- och tapetseringsarbeten i brandchefens boställsvåning vid Kapten Ågrens inflyttning		400: —
f)	installerandet af en W. C. med ledningar i brandchefens våning; ledningsarbeten med armatur	285: —	
	gräfnings- och håltagningsarbeten härför	171: 35	456: 35
g)	reparationer å värmeledning och rörledningar	87: —	
	D:o D:o D:o	99: 25	186: 25
h)	papp till ett vagnstak		6: 90
i)	reparationer af golfven i stallspiltorna		
	1) J. B. Carlsson, smide	7: 50	
	2) R. Ternkvist, virke	37: 21	
	3) A. Gustafsson, arbetslön	45: 95	
	4) D:o D:o	160: 60	
	5) D:o D:o	8: 70	
	6) Aug. Huzell, materialier	14: 25	
	7) Karl Olsson, virke	239: 35	
	8) R. Ternkvist, sågning af virke	83: 30	596: 86
j)	målning af stora hufvudtrappan		74: —
k)	reparation af den yttre, stora hufvudtrappan		30: 38
		S:a Kronor	2,225: 05
	Afgår 1915 års anslag till fastighetens underhåll		650: —
		Rest Kronor	1,575: 05

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 14 februari 1916.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över brandstyrelsens framställning om ett tilläggsanslag av 3,700 kronor utöver i ordinarie staten för år 1915 anvisat belopp.

Med överlämnande av en av stadsarkitekten uppgjord förteckning över de reparationsarbeten å brandstationen, som betalts under år 1915, beslöt drätselkammaren, som funnit, att den uppkomna bristen berodde på, att beviljade anslag överskridits utan att anmälan därom gjorts hos stadsfullmäktige, hemställa att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda tilläggsanslaget å 3,700 kronor ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 Mars 1916.

§ 35.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av brandstyrelsen gjord framställning om tilläggsanslag för år 1915; och beslöt utskottet att med biträdande av vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja brandstyrelsen ett tilläggsanslag å 3,700 kronor utöver i ordinarie staten för år 1915 anvisat belopp, ävensom bestämma, att berörda anslag skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning angående löneförhöjning och dyrtidstillägg åt vissa vid skolan anställda lärarinnor.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till medföljande tvenne protokollsutdrag och på däri anförda grunder får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige ville åt nämnda läroverks s. k. högre kompetens ägande lärarinnor i första lönegraden, för närvarande till antalet 5 (eventuellt 6), bestämma lönen till 1,500 kronor pr år, att utgå från och med år 1916, samt

åt 4 andra av dess lärarinnor, nämligen de båda småskollärarinnorna, en lärarinna i handarbete och en i huslig ekonomi, bevilja ett tillfälligt dyrtidstillägg av 100 kronor för år 1916.

Karlstad den 31 januari 1916.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.
Ordförande.

Nils Bure.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 10 December 1915.

Närvarande: Herrar Tisell, Osterman och Bure, fruarna Dyrssen, Helleʒɹəq och Gullström samt fröken Danielsson.

§ 3.

Från skolans lärarinnor hade inkommit en skrivelse, så lydande:

"Till styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor.

Undertecknade, lärarinnor vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor, anhålla härmed vördsamt, att styrelsen ville hos Stadsfullmäktige hemställa om ett dyrtidstillägg för samtliga lärarinnor, vilket på grund av de ökade levnadsomkostnaderna och i proportion till dessa skulle utgå från och med början av höstterminen 1915 eller, som skett vid de flesta av Göteborgs flickskolor, genom ett tillfälligt anslag.

Karlstad den 10 dec. 1915.

Ebba von Wachenfeldt, Ingrid Persson m. fl.

Som grund för den ansökan om dyrtidstillägg, som till styrelsen ingått från lärarinnorna vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor, få vi framhålla följande synpunkter:

Redan före dyrtiden ansågo de flesta av lärarinnorna sig nödsakade till extra arbete för att sålunda bereda sig ökade inkomster. För lärarinnor i lägsta lönegraden är lönen 1,400 kr. Av dessa åtgår ungefär 200 kronor till skatter och pension; återstå alltså 100 kr. pr månad. Inackorderingspriset i staden är omkring 80 kronor pr månad, varför efter utbetalning av inackordering 20 kr. av

lönen skulle återstå pr månad. (Denna beräkning gäller för lärarinnor, för vilka lönen utgår enligt den högre löneskolan; beräknas lönen efter den lägre löneskalan, bli förhållandena ännu svårare.) Av denna anledning ha endast ett fåtal av lärarinnorna råd till hel inackordering, utan äro de flesta nödsakade att helt eller delvis sköta sitt hushåll själva. Nu ha emellertid prisen på de viktigaste livsmedlen stigit med omkring 50 procent, vilket naturligtvis under dylika förhållanden är synnerligen kännbart, särskilt för lärarinnor i lägre lönegrader, av vilka en del ännu ha studieskulder att betala."

Styrelsen tog nu denna skrivelse i övervägande och fann de däri framställda synpunkterna synnerligen beaktansvärda samt en förbättrad ekonomisk ställning för lärarinnor i synnerhet under nuvarande förhållanden av behovet i hög grad påkallad, särskilt för dem, som uppbära lön enligt lägsta lönegraden, vilken för lärarinnor i elementarskolan är 100 kronor lägre än för stadens folkskollärarinnor i samma lönegrad.

Emellertid framhölls under diskussionen, att tidpunkten nu vore olämplig för en framställning till stadsfullmäktige om dyrtidstillägg och att en dylik framställning sannolikt skulle medföra vidtgående konsekvenser. På förslag av bankdirektör Osterman beslöts därför att på annat sätt söka lösa frågan. Man gav föreståndarinnan i uppdrag att från några med Karlstad jämförliga städer inhämta upplysningar angående flickskolelärarinnornas löneförhållanden. Med ledning av dessa upplysningar skulle sedan på nyåret 1916 en utredning verkställas, huruvida ej styrelsen skulle kunna ingå till stadsfullmäktige med en anhållan om skälig löneförbättring åt lärarinnorna.

In fidem:
NILS BURE.

Justeras
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar:
Nils Bure.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 27 januari 1916.

Närvarande: Herrar Tisell, Bure och Östman samt fruarna Dyrssen och Helleberg som ordinarie ledamöter, fru Gullström och herr Allsing som suppleanter samt fröken Danielsson.

§ 4.

Upptogs till förnyad behandling frågan om åtgärder med anledning av lärarinnornas till styrelsesammanträdet den 10 dec. 1915 inlämnade skrivelse angående deras löneförhållanden. Med ledning av inhämtade upplysningar från andra håll, av Kungl. Maj:ts kungörelser om löner för lärarinnor vid flickläroverken samt av statistiska uppgifter om folkskolelärarinnornas löner i olika städer skred nu styrelsen till diskussion av frågan, och ansåg den sig på grund av förhandenvarande förhållanden för närvarande kunna förorda en av staden förbättrad ekonomisk ställning endast för de lärarinnor, vilkas lön ej uppgår till 1,500 kronor pr år. Vidare ansåg man sig böra skilja mellan dem som äga "högre kompetens", och de övriga. Vad de förra beträffar, fastslår Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse av den 29 okt. 1909 (Svensk författningssamling för år 1909 n:o 154) lönen i första lönegraden till minst 1,400 kronor. Att just detta belopp fastslogs vid den tiden, torde enligt styrelsens mening ha berott därpå, att folkskollärarinnorna i de flesta medelstora och mindre städerna då ej haft högre avlöning i första lönegraden. I en ett par år äldre Kungl. kungörelse av liknande art heter det nämligen, att ifrågavarande lärarinnor vid flickläroverken skola ha minst lika stor begynnelselön som folkskollärarinnorna i samma kommun. Nu inträffade det i ett flertal städer, däribland Karlstad, att man från och med år 1910 tog fasta på beloppet 1,400 kronor utan att fästa sig vid ordet *minst*, fastän folkskollärarinnorna i samma stad hade högre begynnelselön, här i Karlstad t. ex. 1,500 kr. Alltså är begynnelselönen för lärarinnor med "högre kompetens" här nu 100 kr. lägre än under åren närmast före 1910. Styrelsen ansåg därför, att det skulle vara en gärd av rättvisa, om det bestämdes, att denna lön från och med 1916 skulle utgå med 1,500 kronor pr år i stället för 1,400. De lärarinnor, som skulle komma i åtnjutande av en dylik lönetillökning äro till antalet 5, eventuellt 6, ifall en, som sökt uppflyttning i högre lönegrad, mot förmodan skulle få sin ansökan avslagen.

I fråga om de lärarinnor, som ej äga "högre kompetens", kunde styrelsen ej åberopa sådana skäl för en lönetillökning. Den ansåg dock, att det vore rimligt, om något kunde göras för att upphjälpa den ekonomiska ställningen för några av dem. Detta troddes lämpligast kunna ske genom ett tillfälligt dyrtidstillägg av 100 kronor åt vardera för år 1916. Endast 4 lärarinnor ansågos komma i åtnjutande härav, nämligen de båda småskolelärarinnorna, den ena med 1,000, den andra, som äger kompetens att undervisa även på elementarskolans lägre stadium, med 1,250 kronors lön förra året, samt en handarbetslärarinna med 1,320 och en lärarinna i huslig ekonomi med 1,200 kronors årlig lön.

Styrelsen beslöt därför ingå till Stadsfullmäktige med en vördsam anhållan,

att de åt flickskolans s. k. högre kompetens ägande lärarinnor i första lönegraden, för närvarande till antalet 5 (eventuellt 6), ville bestämma lönen till 1,500 kronor pr år att utgå från och med år 1916, samt åt 4 andra av dess lärarinnor, nämligen de båda småskolelärarinnorna, en handarbetslärarinna och en lärarinna i huslig ekonomi, bevilja ett tillfälligt dyrtidstillägg av 100 kr. för år 1916.

In fidem:
NILS BURE.

Justeras:
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget, betygar:
Nils Bure.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1916.

§ 4.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hemställt, att stadsfullmäktige måtte åt läroverkets s. k. högre kompetens ägande lärarinnor i första lönegraden, för närvarande till antalet 5 (eventuellt 6), bestämma lönen till 1,500 kronor pr år att utgå från och med år 1916 samt åt fyra andra av dess lärarinnor, nämligen de båda småskollärarinnorna, en lärarinna i handarbete och en i huslig ekonomi, bevilja ett tillfälligt dyrtidstillägg av 100 kronor för år 1916.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte bifalla den gjorda framställningen ävensom bestämma, att de för ändamålet erforderliga medlen skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 7 mars 1916.

§ 36.

Beredningsutskottet hade, uppå remiss från stadsfullmäktige, att yttra sig över en av styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor gjord och av

drätselkammaren i infordrat utlåtande tillstyrkt framställning angående löneförhöjning och dyrtidstillägg åt vissa av lärarinnorna vid läroverket; och beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med bifall till den gjorda framställningen, för elementarläroverkets s. k. högre kompetens ägande lärarinnor i första lönegraden, för närvarande till antalet fem (eventuellt sex), bestämma lönen till 1,500 kronor för år från och med år 1916, samt åt fyra andra av dess lärarinnor, nämligen de båda småskollärarinnorna, en lärarinna i handarbete och en i huslig ekonomi, bevilja ett dyrtidstillägg för år 1916 av 100 kronor för var och en;

samt att fullmäktige tillika måtte bestämma att för ändamålet erforderliga medel skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hälsovårdsnämndens framställning om löneförbättring åt stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 9 februari 1916.

§ 15.

Föredrogs en så lydande skrifvelse:

»Till Hälsovårdsnämnden i Karlstad.

Undertecknade, som nu som stadssjuksköterskor åtnjuta en lön af 800 kr. pr år, får härmed vördsammast anhålla att hälsovårdsnämnden ville förhjälpa oss till löneförbättring. Våra löner hafva ej undergått någon förändring sedan cirka 15 år tillbaka, under hvilken tid såväl statens som kommunala befattningshafvare fått sina löner reglerade både en och flera gånger. Under denna tid har allting stegrats i pris, hvadan dessa löner ej äro tillräckliga för det nödvändigaste och ännu mindre för oförutsedda utgifter såsom sjukdom eller dylikt. Vi våga därför vördsammast hemställa att våra löner från och med innevarande års början måtte utgå med ettusen kronor pr år.

Karlstad den 19:e januari 1916.

ESTER KLARSTRÖM,
stadssjuksköterska.

STINA MIDE,
stadssjuksköterska.

Det antecknades till protokollet, att de nuvarande stadssjuksköterskorna antagits, Ester Klarström under år 1909 och Stina Mide under påföljande år, båda mot en årlig lön af 800 kronor utan rätt till ålderstillägg, samt att de sedan dess ej begärt eller erhållit någon löneförhöjning.

Vidare upplystes, att i de löneförmåner, som fastställts för sjuksköterskorna vid de under landstinget lydande sjukvårdsanstalterna i länet, inginge rätt till tre ålderstillägg, hvart å 100 kronor, att åtnjutas efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring, hvarjämte anmärktes, att vid utmätandet af lönen för stadssjuksköterskorna beräknats, att dessa hufvudsakligen skulle användas i sammanhängande sjukvård samt därvid enligt bestämmelserna erhålla fri kost hos den vårdade, men att deras tjänst numera ofta bestode i kortare besök hos den sjuke, hvarvid de gingo miste om förmånen af fri kost, under det att däremot stadens inkomster af sjukvården ökades.

Efter inhämtande häraf beslöt Hälsovårdsnämnden, som med hänsyn till stadssjuksköterskornas fleråriga tjänstetid och den stegring i priset på alla för uppehället nödvändiga varor, som under de senare åren fortgått, fann deras begäran om löneförbättring fullt befogad, helst som deras lön redan från början varit väl lågt tilltagen, hemställa, det Stadsfullmäktige ville besluta

att stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide från innevarande års början må åtnjuta en årlig lön af ettusen kronor hvardera samt

att för löneförhöjningen under år 1916 erforderligt anslag af fyrahundra kr. ställes till förfogande.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1916.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hälsovårdsnämndens framställning om löneförbättring åt stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide skola från och med innevarande års början åtnjuta en årlig lön av 1,000 kronor vardera,

att stadsfullmäktige måtte ställa för löneförhöjningen under år 1916 erforderligt anslag av 400 kronor till hälsovårdsnämndens förfogande,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat anslag skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 7 mars 1916.

§ 37.

Hos stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden gjort framställning om löneförbättring åt stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide, däröver drätselkammaren hade avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att, med biträdande av vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide skola från och med år 1916 åtnjuta en årlig lön av 1,000 kronor vardera, ävensom ställa för löneförhöjningen under år 1916 erforderligt anslag av 400 kronor till hälsovårdsnämndens förfogande;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att härför erforderligt belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr R. Linderstams avsägelse av ledamotskap i livsmedelsnämnden ävensom nämndens förslag i fråga om utseende av ny ledamot.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Per post har jag i dag emottagit ett utdrag ur Stadsfullmäktiges protokoll af den 17 dennes, af hvilket framgår att jag blifvit utsedd till ledamot i lifsmedelsnämnden.

Med anledning häraf anhåller jag vördsamt att blifva befriad från detta uppdrag.

Karlstad den 26 Februari 1916.

RUSTAN LINDERSTAM.

Utdrag ur protokollet hållet vid sammanträde med Karlstads Lifsmedelsnämnd den 28 febr. 1916.

§ 22.

Föredrogs Hr Linderstams meddelande, att han hos Stadsfullmäktige begärt entledigande från honom lämnadt uppdrag att vara ledamot af nämnden.

Med anledning däraf ville nämnden icke underlåta att hos Stadsfullmäktige tillstyrka bifall till Hr L:s anhållan och skulle samtidigt hemställas, att Stadsfullmäktige behagade till hans efterträdare utse Stadsveterinären Hugo Berg, hvilken nämnden redan före Hr L:s afsägelse med sig adjungerat.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

In fidem:
S. GULLSTRÖM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 mars 1916.

§ 38.

Sedan f. stationsinspektoren R. Linderstam, vilken den 17 februari 1916 utsetts till ledamot av stadens livsmedelsnämnd, hos fullmäktige avsagt sig detta uppdrag, beslöt utskottet, vars yttrande i anledning därav infordrats, att, med biträdande av vad livsmedelsnämnden i till fullmäktige avgivet förslag i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna f. stationsinspektoren Linderstams förevarande avsägelse samt till ledamot i hans ställe av livsmedelsnämnden utse stadsveterinären Hugo Berg.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående framdragande av elektrisk ledning till Färjestad.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde, hållet i i Styrelsen för Karlstads Vatten- och Belysningsverk den 1 Mars 1916.

§ 1.

Föredrogs en skrifvelse från Färjestads Bryggeri och Färjestads Gård rörande

elektrisk ledning framdragande till Färjestad och distribuering af elektrisk energi därstädes.

Genom elektricitetsverkets ingeniör hade Styrelsen låtit utreda de tekniska och ekonomiska sidorna af anläggningen och framginge af denna utredning, att företaget är för staden en mycket god affär. Anläggningskostnaden skulle belöpa sig på 5,400: — kronor.

Samtidigt behandlades en senare inkommen skrifvelse från Herr Danielsson om ström till 40 hästkrafter för en sågverksrörelse vid Klaratjärn.

Det meddelades af ingeniören, att den föreslagna ledningen vore fullt tillräcklig för framförande af ström äfven till sågverket, men erfordrades ytterligare en transformator. Denna transformator finnas dock disponibel bland redan anskaffade driftapparater.

Med hänsyn till att sågverket skall igångsättas i sommar och därför ett snart besked måste lämnas, huruvida elektrisk ström är att påräkna, har Styrelsen för att vinna tid redan inhämtat drätselkammarens yttrande, som här bifogas.

Styrelsen beslöt att hos Fullmäktige anhålla om tillstånd till ledningens omedelbara framdragande och från denna distribuera ström till Klaratjärn, Färjestad samt närgränsande områden inom Grafva socken samt att för anläggningens utförande ett belopp af 5,400: — kronor måtte ställas till Styrelsens förfogande.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Till Styrelsen för Karlstads Vatten- och Belysningsverk, Karlstad.

Undertecknade göra härmed en vördsam framställning om att Styrelsen ville låta framdraga en elektrisk ledning till Färjestad och där distribuera ström efter gällande taxor.

Vi förbinda oss, att hvar och en dels bidraga med ett årligt belopp af 200 kronor till ledningskapitalets förräntning och amortering dels garantera en årlig inkomst af strömförsäljning till våra fastigheter af 500: — kronor.

Skulle andra anläggningar utanför stadens område framdeles komma att anslutas till denna ledning, förutsätta vi dock, att ofvannämnda ränte- och amorteringsbidrag minskas genom en rättvis fördelning af amorteringskostnaden för denna ledning i sin helhet på samtliga anläggningar utanför stadens område.

Karlstad den 28 Februari 1916.

Färjestads Bryggeri Aktiebolag.
R. HUSS.

Färjestad Gård.
J. JOHANSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1916.

§ 5.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade anhållit, att drätselkammaren ville avgiva yttrande till stadsfullmäktige över en av Färjestads bryggeriaktiebolag och Färjestads gård till styrelsen ingiven ansökan om framdragande av elektrisk ledning till Färjestad och distribuerande därstädes av elektrisk ström efter gällande taxor.

Med hänsyn till den ekonomiska fördel, som den ifrågasatta strömleveransen komme att medföra för staden, och då drätselkammaren erfarit, att vattenlednings- och belysningsstyrelsen komme att genom fleråriga kontrakt binda abonnenterna, beslöt kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga vattenlednings- och belysningsstyrelsen att framdraga en elektrisk ledning till Färjestad och där distribuera ström efter gällande taxor,

att stadsfullmäktige måtte bevilja för ledningens framdragande erforderliga medel 5,400: — kronor,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 mars 1916.

§ 39.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående framdragande av elektrisk ledning till Färjestad, vilken framställning drätselkammaren i infordrat utlåtande tillstyrkt; och beslöt utskottet att med instämmande däri, hemställa,

att fullmäktige måtte bemyndiga vattenlednings- och belysningsstyrelsen att framdraga en elektrisk ledning till Färjestad och där distribuera ström efter gällande taxor, under villkor, att abonnenterna bindas

genom fleråriga kontrakt innefattande jämväl skyldighet för abonnenterna att efter överenskommelse med vattenlednings- och belysningsstyrelsen bidraga till anläggningens amortering;

samt att fullmäktige måtte bevilja för ledningens framdragande erforderliga medel, 5,400 kronor, att anskaffas genom upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Styrelsens för läsestugorna och folkköket framställning angående förhyrande av lokaler för läsestugorna och därmed sammanhängande kaférörelse.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Såsom styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök i sin senaste årsredogörelse erinrat om, utgå hyreskontrakten för såväl folkkökets som Haga läsestugas lokaler instundande 1 oktober. På grund av Stadsfullmäktiges vid upprepade tillfällen uttalade åsikter angående folkköksrörelsens behövlighet anser sig styrelsen ej kunna nu föreslå dess bibehållande utöver ovannämnda tidpunkt. Däremot synes någon indragning av läsestugorna och kaférörelsen ej ha varit ifrågasatt, och anser även styrelsen, att så ej bör ske.

Styrelsen har därför haft underhandlingar med ägarna av de fastigheter, i vilka staden nu hyr lokaler för ifrågavarande ändamål, och har styrelsen fått på hand för en tid av 3 eller 5 år dels mot en årshyra av 900 kr. större delen (1 större sal, 1 rum och kök) av folkkökets nuvarande lokaler, dels mot en årshyra av 1,000 kr. den av Haga läsestuga och kafé nu använda lägenheten. Det förstnämnda hyresbeloppet torde ungefär motsvara vad som betalas för hela den av folkköket med kombinerad läsestuga nu använda lägenheten (1,400 kr.); det senare innebär avsevärd ökning av det hyresbelopp (818 kr.), som lokalen på Haga läsestuga och kafé nu betingar i enlighet med hyreskontraktet från den 1 okt. 1915.

Av de nu ifrågasatta hyresbeloppen torde respektive föreståndare kunna och böra bidraga med hälften.

Styrelsen får alltså begära Stadsfullmäktiges bemyndigande att för stadens räkning på en tid av tre eller fem år förhyra

dels i fastigheten Staden 165 en lägenhet, bestående av en större sal, ett mindre rum och ett kök, mot en årshyra av niohundra (900) kr.,

dels i fastigheten Haga 20 en lägenhet om fyra rum, kök och förstuga mot en årshyra av ett tusen (1,000) kr., och får styrelsen vördsamt anhålla om så skyndsam behandling som möjligt, då vederbörande fastighetsägare givetvis önska få de eventuella hyreskontrakten underskrivna helst före 1 april.

Karlstad den 3 januari 1916.

Å styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök vägnar:
O. P. MOBERG
ordförande.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Nämnden för afgifvande af förslag till användningen af årliga anslaget till nykterhetens befrämjande har efter remiss att yttra sig öfver styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök framställning om bemyndigande att för stadens räkning på en tid af tre eller fem år förhyra för läsestugor och därmed sammanhängande kaférörelse dels i Staden 165 en lägenhet, bestående af en större sal, ett mindre rum och ett kök, mot en årshyra af 900 kronor, dels i fastigheten Haga 20 en lägenhet om fyra rum, kök och förstuga mot en årshyra af 1000 kronor. Då nämnden är af den meningen, att läsestugorna böra fortfarande af stadsfullmäktige understödjas, och af framställningen inhämtat, att styrelsen anser vederbörande föreståndare böra bidraga med halfva hyran, men nämnden icke anser stadsfullmäktige böra binda sig för längre tid än tre år, hemställer nämnden om bifall till framställningen på det sätt, att lokalerna må förhyras på tre år, och med vilkor att vederbörande föreståndare tillförbindas att själfva erlägga halfva hyressumman.

Karlstad den 25 Februari 1916.

K. J. LINDHOLM.

HUGO ZIEGLER. ALFR. NYBERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1916.

§ 2.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök anhållit om bemyndigande att för stadens räkning på en tid av tre eller fem år förhyra för läsestugor och därmed sammanhängande kaférörelse dels i fastigheten

Staden 165 en lägenhet, bestående av en större sal, ett mindre rum och ett kök, mot en årshyra av 900 kronor och dels i fastigheten Haga 20 en lägenhet om fyra rum, kök och förstuga mot en årshyra av 1,000 kronor; och hade drätselkammaren uppå remiss att yttra sig i ärendet.

Med instämmande i vad nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget till nykterhetens befrämjande uti avgivet yttrande anfört beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen på det sätt, att lokalerna må förhyras på tre år, och med villkor att vederbörande föreståndare tillförbindas att själva erlägga halva hyressumman.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 7 mars 1916.

§ 40.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök framställning angående förhyrande av lokaler för läsestugorna och därmed sammanhängande kaférörelse, över vilken framställning nämnden för avgivande av förslag rörande nykterhetsanslagets användande samt drätselkammaren avgivit infordrade utlåtanden; och beslöt utskottet att med instämmande i vad nämnden och kammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga styrelsen för läsestugorna och folkköket att för en tid av tre år från och med den 1 oktober 1916 förhyra för läsestugor och därmed sammanhängande kaférörelse dels i staden 165 en lägenhet, bestående av en större sal, ett mindre rum och ett kök, mot en årshyra av 900 kronor, dels i fastigheten Haga 20 en lägenhet om fyra rum, kök och förstuga mot en årshyra av 1,000 kronor, med villkor, att vederbörande föreståndare tillförbindas att själva erlägga halva hyressumman.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Särskilda framställningar angående beviljande av dyrtidstillägg åt poliskårens, brandkårens och badhusets personal samt i stadens tjänst anställda arbetare.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade få härmed hemställa, att de dyrtidstillägg åt stadens arbetare, som Stadsfullmäktige nyligen beviljat eller i denna månad möjligen komma att bevilja, må utgå med enahanda belopp äfven under de tre första månaderna af år 1916.

Den motivering, som vid tidigare ansökningar företetts, är fortfarande i lika mån gällande, hvarför vi våga förutsätta, att någon ytterligare sådan nu ej kan erfordras.

Karlstad dan 14 december 1915.

VALDEMAR VENDEL. S. GULLSTRÖM.

Uppgift

å dyrtidstillägg för arbetare, anställda hos drätselkammaren i Karlstad.

Namn	Gift eller ogift	Barn under 15 år	Dyrtidstillägg pr månad	Dyrtidstillägg för 6 månader
K. Johansson	Enkeman	—	5: — för hushållerska	30: —
C. J. Törnkvist	Gift	2	9: —	54: —
W. Olsson.....	Gift	2	9: —	54: —
J. Pettersson.....	Gift	—	5: —	30: —
K. Nilsson	Gift	—	5: —	30: —
A. Jansson	Gift	3	11: —	66: —
A. G. Finn.....	Gift	—	5: —	30: —
			S:ma kronor	294: —

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 24 Januari 1916.

CARL CRISPIN.

Ang. dyrtidstillägg:

Efter samma beräkningsgrunder, som de stadsfullmäktige 16 dec. 1915 bestämt kan utgifter för dyrtidstillägg under 1916 f. n. beräknas blifva

		pr månad:
För Drätselkammarens gatuarbetare	Kr.	290: —
» Hamnens arbetare	»	122: —
» Gasverkets arbetare	»	132: —
» Vattenverkets arbetare.....	»	77: —
» Elektricitetsverkets arbetare	»	58: —
S:ma pr mån.	Kr.	679: —

Om därjämte medräknas ungkarlar, som försörja föräldrar eller hushållerska ökas utgiften pr månad med Kr. 30: —.

Då det emellertid torde vara svårt exakt bestämma, hvilka ungkarlar, som af nämnda anledning skulle kunna anses berättigad erhålla bidrag — synes det vara lämpligast att resp. delegation i hvarje särskildt fall finge befogenhet afgöra huruvida dyrtidstillägg för ungkarlar skall utgå.

Karlstad 29 Februari 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till samma skäl, på grund af hvilka dyrtidstillägg beviljades åt polispersonalen här i staden under en del af innevarande år fortfarande och måhända nu i än högre grad förefinnes, få vi, undertecknade af kåren utsedda ombud, härmed vördsamt anhålla att Stadsfullmäktige äfven för nästkommande år ville åt polispersonalen bevilja liknande förmån.

Emellertid synes det som om de principer enligt hvilka dyrtidstillägget torde hafva ansetts att utgå icke vid innevarande års beslut kommit att fullt tillämpas, enär de sfagast aflönade inom kåren, nämligen extra konstaplarna, hvilkas lön utgår med respektive 1,000 och 1,100 kronor pr år, icke kommit i åtnjutande af dyrtidstillägg.

Det torde äfven böra framhållas att de flesta få vara extra under ganska lång tid, enär de äro sex till antalet och kunna befordras till ordinarie endast i den mån som någon af de 24 ordinarie konstaplarna afgå. Hvad de ogifta ordinarie konstaplarna angå, äro de i flesta fall så nyligen befordrade att de kvarstå i lägsta lönegraden. Därjämte torde vara kändt att priset på måltidsinackordering har stigit med ganska afsevärdt belopp pr månad, oaktat de betydande inskränkningar beträffande mathållningen som äfven å matserveringarna måst vidtagas.

På grund af hvad ofvan anförts, få vi vördsamt anhålla att Herrar Stadsfullmäktige ville besluta, att samma dyrtidstillägg, som i år utgår till de gifta konstaplarna äfven under nästa kommande år måtte få utgå, men att äfven de ogifta ordinarie konstaplarna måtte tillerkännas ett dyrtidstillägg af 5 kronor pr man och månad samt att de extra konstaplarna måtte beviljas ett dyrtidstillägg af 10 kronor pr man och månad.

Karlstad den 17 december 1915.

F. E. FREDRIKSON. F. O. BJÖRCK.

Res.

Öfverlemnas till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige ville för de tre första månaderna af nästa år bevilja det dyrtidstillägg, som må finnas skäligt.

Karlstads rådhus den 17 december 1915.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag af Badhusstyrelsens i Karlstad protokoll den 22 December 1915.

§ 2.

Föredrogs denna ansökan:

»Till Styrelsen för varmbadhuset i Karlstad.

På grund af nu rådande enormt höga lefnadskostnader bedja vi undertecknade, anställda vid härvarande varmbadhus, få till vår Styrelse framställa en vördsam förfrågan, huruvida icke Herrarna skulle vilja vara af den godheten att hos Stadsfullmäktige föreslå ett dyrtidstillägg för oss i likhet med hvad som föreslås för öfriga anställda i stadens tjänst.

Med utmärkt högaktning.

Samuel Johansson. *Sofia Eriksson.*
C. Schröder. *Edla Andersson.*
Maria Eriksson. *Emma Avvidsson.*
C. J. Hellqvist. *Stina Nilsson.*
D. Pettersson.«

Styrelsen beslöt öfverlämna denna framställning till Stadsfullmäktige med hemställan, att badhusets personal måtte komma i åtnjutande af dyrtidstillägg i samma omfattning, som sådant beviljats öfriga i stadens tjänst anställda.

Som ofvan. ERIK LUNDBLAD.

Utdrag ur protokollet hållet hos Badhusstyrelsen i Karlstad den 29 febr. 1916.

§ 2.

Från Drätselkammaren hade inkommit skrifvelse med anhållan om förteckning

å de hos Styrelsen anställda, som vore berättigade erhålla eventuellt dyrtidstillägg efter de normer, som af Stadsfullmäktige 16 dec. f. å. bestämts.

Med anledning häraf beslöt Styrelsen nu föreslå följande personer vid Badhuset till erhållande af dyrtidstillägg för år 1916 i den utsträckning, som af Stadsfullmäktige kan komma att blifva bestämdt för öfriga i stadens tjänst anställda arbetare:

1:ste badmästaren, gift, 2 barn, dyrtidstillägg pr månad . . . . . Kr. 9: —
2:dre « « 5 « « « « . . . . . « 15: —
Maskinisten C. J. Schröder, gift, 2 barn, dyrtidstillägg pr månad . « 9: —

Summa pr månad Kr. 33: —

Dessutom bör nämnas att baderskan Edla Andersson är gift och har 3 barn, mannen anställd vid Glasbruket.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1916.

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över *dels* herrar V. Vendels och S. Gullströms motion om beviljande af dyrtidstillägg åt stadens arbetare under de tre första månaderna av år 1916, *dels* magistratens framställning om dyrtidstillägg åt polispersonalen under de tre första månaderna av år 1916 och *dels* badhusstyrelsens framställning om beviljande av dyrtidstillägg åt badhusets personal i samma omfattning, som sådant beviljats övriga i stadens tjänst anställda.

Efter överläggning i ärendet, därunder yrkats *dels* av herr Vendel, att det ifrågasatta dyrtidstillägget skulle omfatta även brandkårens personal och till samtliga befattningshavare utgå under de sex första månaderna av år 1916 enligt samma grunder, som av stadsfullmäktige bestämts i fråga om beviljade dyrtidstillägg under år 1915, och *dels* av herr Zachrison, att badhusets personal skulle beviljas dyrtidstillägg även för tiden från och med den 1 juli till och med den 1 december 1915, beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels besluta, att poliskårens, brandkårens och badhusets personal samt i stadens arbeten anställda arbetare, som varit i stadens tjänst minst sex månader och

fortfarande äro det, skola under tiden från och med den 1 januari till och med den 30 juni 1916 åtnjuta dyrtidstillägg under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som av stadsfullmäktige den 18 november och 16 december 1915 bestämts i fråga om då beviljade dyrtidstillägg, dock att under år 1915 åtnjutet dyrtidstillägg icke skall medräknas vid beräkning av befattningshavares årsinkomst,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa för poliskårens personal 1,206 kronor, för brandkårens personal 660 kronor, för badhusets personal 198 kronor, för drätselkammarens byggnadsarbetare 294 kronor, för drätselkammarens gatuarbetare 1,740 kronor, för hamnens arbetare 732 kronor, för gasverkets arbetare 792 kronor, för vattenverkets arbetare 462 kronor samt för elektricitetsverkets arbetare 348 kronor eller sammanlagt 6,432 kronor,

dels och bestämma, att berörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Mot detta beslut i vad det avsåge dyrtidstillägg åt badhusets personal endast under innevarande år reserverade sig herr Zachrison.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 7 mars 1916.

§ 41.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över särskilda framställningar av Herrar Vendel och Gullström, av magistraten samt av badhusstyrelsen i fråga om beviljande av dyrtidstillägg åt respektive stadens arbetare, polispersonalen och badhusets personal; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande över berörda framställningar anfört, hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels besluta, att poliskårens, brandkårens och badhusets personal samt i stadens arbeten anställda arbetare, som varit i stadens tjänst minst sex månader och fortfarande äro det, skola under tiden från och med den 1 januari till och med den 30 juni 1916 åtnjuta dyrtidstillägg under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som av stadsfullmäktige den 18 november och 16 december 1915 bestämts i fråga om då beviljade dyrtidstillägg, dock att under år 1915 åtnjutet dyrtidstillägg

icke skall medräknas vid beräkning för dylikt tillägg av befattningshavares årsinkomst,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa för poliskårens personal 1,206 kronor, för brandkårens personal 660 kronor, för badhusets personal 198 kronor, för drätselkammarens byggnadsarbetare 294 kronor, för drätselkammarens gatuarbetare 1,740 kronor, för hamnens arbetare 732 kronor, för gasverkets arbetare 792 kronor, för vattenverkets arbetare 462 kronor samt för elektricitetsverkets arbetare 348 kronor, eller sammanlagt 6,432 kronor,

dels ock bestämma, att berörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 20 April. | N:o 5.

Stadsfiskalen A. Nelsons framställning angående höjning av stadsfiskalens från staden utgående avlöning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Som den till stadsfiskalen utgående aflöning — däraf från staden 2,500 kronor — är alldeles otillräcklig för en familj, särskildt då som hos mig är förhållandet denna består af nio personer, att däraf hafva sin anständiga bergning, får jag anhålla att Stadsfullmäktige måtte besluta, att stadsfiskalens från staden utgående aflöning från och med nästa år bestämmes till åtminstone det belopp, som af Justitiekanslersämbetet, enligt i afskrift bilagda skrifvelse, påfordrats för stadsfiskalen i Kristinehamn, eller 3,800 kronor för år förutom den från statsverket utgående ersättning för mistade bötesandelar (i Karlstad 860 kronor och i Kristinehamn 822 kronor).

Jag bifogar därjämte bestyrkta uppgifter angående stadsfiskalens arbetsbörda och löneförmåner m. m. från en del städer med såväl större som mindre folkmängd än Karlstad. Af dessa uppgifter framgå: *att* stadsfiskalen i Karlstad åtnjuter afsevärdt mindre aflöning från staden än någon af stadsfiskalerna i dessa städer; *samt att* arbetsbördan för stadsfiskalen i Karlstad betydligt öfverstiger hvad hvad som är fallet i de större af berörda städer och knappast kan jämföras med stadsfiskalens i de öfriga.

Karlstad den 15 november 1915.

ALBERT NELSON.

Upptages som min motion.

J. A. HÅKANSSON.

Afskrift.

Justitiekanslersämbetet.

Till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Värmlands län.

Med anledning af den med Eder skrifvelse den 13 nästlidne Juli öfverlämnade framställningen från Stadsfullmäktige i Kristinehamn i ärende angående lönereglering för stadsfiskalen därstädes, vill justitiekanslersämbetet, för delgifvande med magistraten och stadsfullmäktige i nämnda stad, erinra om följande.

Enligt hvad handlingarna i ärendet gifva vid handen, utgå för närvarande till stadsfiskalen — utom ersättning af stadsmedel för mistade bötesandelar enligt den 18 september 1866 meddeladt nådigt bref 822 kronor — nedannämnda löneförmåner från staden:

såsom stadsfiskal	1,200: —	kronor
såsom stadsfogde	1,000: —	„
såsom kronokassör	800: —	„
Summa	3,000; —	kronor;

hvartill komma bötesandelar och sportler till kronokassörstjänsten, de senare för år 1913 beräknade till 845 kronor.

Det torde vara uppenbart, att justitiekanslersämbetet icke kan godkänna en löneregleringen, hvarigenom stadsfiskalens från staden utgående löneförmåner skulle nedsättas från 3,000 kronor till de af stadsfullmäktige den 9 mars innevarande år beslutade 2,200 kronor jämte två ålderstillägg.

Vilja stadsfullmäktige skilja stadsfiskalstjänsten från stadsfogde- och kronokassörstjänsterna och förena den med poliskommissarietjänsten, kunna de ej påräkna justitiekanslersämbetets godkännande af en sådan anordning med mindre de till den förenade stadsfiskals- och poliskommissarietjänsten, anslå *minst de löneförmåner, som 1906 års stadsfiskalsmöte påkallat.* Dessa pretentioner kunna icke anses obilliga, helst med hänsyn till de äfven efter år 1906 alltjämt stegrade lefnadskostnaderna, och har vid senaste löneregleringar mötets framställning vunnit erkännansvärdt tillmötesgående från stadsfullmäktige i andra städer.

Justitiekanslersämbetet för sin del vill sålunda hemställa, att stadsfullmäktige, under förutsättning, att de önska stadsfiskals- och poliskommissarietjänsternas förening, måtte besluta följande lönestat för stadsfiskalen:

lön	2,400: —	kronor
tjänstgöringspenningar	800: —	„
Summa	3,200	kronor,

jämte två ålderstillägg å hvartdera 300 kronor att utgå efter 5 och 10 års af magistraten väl vitsordad tjänstgöring; *härförutom* äger stadsfiskalen uppbära af

statsverket utgående ersättning för mistade bötesandelar. För denna aflöning är stadsfiskalen skyldig uppehålla jämväl poliskommissarietjänsten i staden. Den beslutade lönestaten skall underställas Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och fastställelse.

Till ärendet hörande handlingar bifogas.

Stockholm den 25 augusti 1915.

EMIL SJÖBERG.

e. f. *Arthur Blix.*

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

GEORG SAMUELSON.

Bestyrkes på tjänstens vägnar:

ALBERT NELSON.

Uppgift å antalet åtalade brott och förseelser samt för lösdrifveri behandlade personer i Karlstad nedannämnda år.

År	Brott och förseelser	För lösdrifveri behandlade	Anm.
1907	922	14	
1908	888	43	
1909	1,179	63	
1910	1,450	86	
1911	1,278	78	
1912	1,430	48	
1913	1,486	192	
1914	1,692	134	
1915	*)1,395	122	Under tiden 1 januari - 30 september. Öfverstiger med 225 antalet under samma tid 1914.

Karlstad den 25 oktober 1915.

ALBERT NELSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 14 februari 1916.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över stadsfiskalen Albert Nelsons av herr J. A. Håkansson som motion upptagna framställning om löneförhöjning; och beslöt drätselkammaren efter votering med 6 röster mot 1 avstyrka bifall till framställningen.

Det antecknades, att herr Noréus ville för sin del tillstyrka sådan ändring i stadsfiskalens löneslat, att med tjänsten förenas tvenne ålderstillägg, vartdera å 500 kronor, att utgå efter 5 och 10 års av magistraten väl vitsordad tjänstgöring, och att nuvarande stadsfiskalen, som konstituerats den 15 november 1907, måtte förklarats hava den 1 januari innevarande år intjänat första och den 1 januari 1918 andra ålderstillägget.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Sammandrag af uppgifter angående folkmängd, åtalade brott och förseelser, för lösdrifveri behandlade personer m. m. samt stadsfiskalens löneförmåner i nedannämnda städer.

Stad	Folkmängd	Åtalade brott och förseelser		För lösdrifveri behandlade personer 1914	Till stadsfiskalen för verkställighet inkomna utslag och bötesförvandlingar 1914	Till stadsfiskalen inkomna skrifvelser och handräckningsäfrenden 1914	Stadsfiskalens				Anteckningar
		år 1914	Under tiden 1 januari—30 sept. 1915				Lön, tjänstgöringspenningar och ålderstillägg m. m.	Bötesandelar	Öfriga inkomster af tjänsten	Summa inkomster af tjänsten	
Karlstad . . .	18,673	1,692	1,395	134	724	387	2,500 —	860 *)	ca 500 **)	3,860 —	*) Ersättning från statsverket för mistade bötesandelar. **) Andra bötesandelar.
Kristinehamn .	9,288	269	207	10	102	227	3,800 *)	822 —	— —	4,622 —	*) Af Justitiekanslersämbetet föreslaget belopp.
Södertelje . . .	12,743	393	367	2	280	227	3,500 —	430 —	50 —	3,980 —	
Uppsala	27,315	732	568	134	—	215	5,025 —	400 —	311 —	5,736 —	Har endast befattning med detektiva polisen.
Nyköping . . .	10,821	541	254	5	178	102	3,000 —	500 —	100 —	3,600 —	
Eskilstuna . . .	28,546	838	537	76	310	400	4,000 —	562 59	405 —	4,967 39	D:o D:o
Norrköping . .	46,180	1,262	—	81	—	454	5,000 —	740 01	100 —	5,840 01	Har ingen befattning med polisen.
Jönköping . . .	27,745	744	361	34	431	148	5,900 —	800 —	— —	6,700 —	
Karlskrona . .	28,000	512	380	23	10	221	3,000 —	150 —	75 —	3,225 —	Har endast befattning med detektiva polisen.
Hälsingborg . .	35,131	1,370	1,160	—	—	—	4,500 —	1,769 —	131 —	6,400 —	Har ingen befattning med polisen.
Landskrona . .	16,444	432	272	11	60	—	3,500 —	500 —	50 —	4,050 —	Har endast befattning med detektiva polisen.
Lund	21,594	353	315	71	248	—	4,200 —	750 —	450 —	5,400 —	D:o D:o
Ystad	12,000	261	—	—	—	—	4,700 —	592 —	200 —	5,492 —	
Kristianstad . .	11,835	534	632	17	178	317	3,700 —	600 81	— —	4,300 81	
Halmstad . . .	18,376	710	550	15	—	—	3,500 —	961 —	— —	4,461 81	D:o D:o
Borås	26,284	647	485	70	357	444	3,500 —	688 —	400 —	4,588 —	
Uddevalla . . .	12,823	564	348	19	381	1,271	4,000 —	300 —	— —	4,300 —	
Örebro	33,827	1,090	888	30	—	—	3,000 —	2,206 —	— —	5,206 —	Har endast befattning med detektiva polisen.
Västerås . . .	23,065	1,084	718	144	672	448	4,000 —	989 —	100 —	5,100 —	
Gäfle	36,000	1,534	—	—	—	—	3,500 —	2,700 —	— —	6,200 —	Har ingen befattning med polisen. Är därjämte Rättens ombudsman i konkurser.
Sundsvall . . .	17,100	1,065	646	144	9	151	2,834 —	2,107 —	50 —	4,991 —	Är dessutom sekreterare i Fattigvårdsstyrelsen med ett arvode af 1,000 kronor för år. Därjämte Rättens ombudsman i konkurser. Har endast befattning med detektiva polisen.

Karlstad den 25 oktober 1915.

ALBERT NELSON.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 43.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av stadsfiskalen A. Nelson hos fullmäktige gjord, av Herr Håkansson som motion upptagen framställning angående höjning av stadsfiskalens från staden utgående avlöning.

Drätselkammaren, som hörts i ärendet, hade däri avgivit avstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att förevarande framställning icke måtte till någon fullmäktiges åtgärd föranleda.

Herr Håkansson anhöll att få till protokollet antecknat, att han med biträdande av vad av Herr Noréus anförts hos drätselkammaren, ville för sin del tillstyrka sådan ändring i stadsfiskalens lönestat, att med tjänsten förenas två ålderstillägg, vartdera å 500 kronor, att utgå efter 5 och 10 års av magistraten väl vitsordad tjänstgöring, och att nuvarande stadsfiskalen måtte förklaras hava den 1 januari innevarande år intjänat första och den 1 januari 1918 andra ålderstillägget.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vid justeringen av protokollet ingav utskottets ordförande följande skriftliga reservation mot utskottets nu förevarande beslut:

Emot beredningsutskottets förestående beslut får jag anmäla min reservation och tillstyrka, att stadsfiskalens lönestat sålunda ändras, att, i öfverensstämmelse med magistratens förslag af den 27 April 1914 med tjänsten förenas ett ålderstillägg å 500 kronor efter fem års af magistraten väl vitsordad tjänstgöring, och att nuvarande stadsfiskalen förklaras den 1 januari 1916 hafva intjänat detta ålderstillägg; börande, derest stadsfullmäktige fatta ett sådant beslut, detsamma underställas Kungl. Maj:ts pröfning.

Karlstad den 12 April 1916.

SVEN af GEIJERSSTAM.

F. stadsarbetaren A. Norbergs av Herr Hallén som motion upptagna framställning om förhöjning av till honom utgående pension.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jag undertecknad, som under 35 års tid varit i stsdens tjänst och som sedan 8—9 år åtnjuter en pension från stadskassan på 300 kr., vill härmed ödmjukligen hemställa om inte någon höjning av denna pension skulle kunna beviljas mig. Jag är nu 82 år gammal och så nedsatt till kroppskrafterna att jag inte längre förmår utföra något riktigt arbete. Och så dyrt som nu allting blivit, förslå 300 kr. så litet att leva på. För att inte behöva lida nöd vore det därför nödvändigt för mig att få någon ökning i pensionen. Och då jag hört att jag intet kan hoppas från statens pensionsinrättning, så beder jag ödmjukligen att Stadsfullmäktige måtte bevilja denna min vördsamma framställning.

Karlstad, Västra Kvarnberget 25, 14 Sept. 1915.

ANDERS NORBERG.

Upptages som egen motion och får jag tillika hemställa att Stadsfullmäktige måtte bevilja förre stadsarbetaren Anders Norberg en tilläggspension av 100 kr. årligen att utgå från den första januari 1916.

Karlstad den 28 December 1915.

GUSTAF HALLÉN.

Utdrag av protokoll hållet hos den av stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare, den 17 mars 1916.

§ 1.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade pensioneringskommittén att avgiva yttrande över en av förre stadsarbetaren Anders Norberg hos fullmäktige gjord, av Herr G. Hallén som motion upptagen framställning om förhöjning av den till honom från stadskassan utgående pensionen å 300 kronor om året; och beslöt kommittén, efter tagen del av handlingarna, att, ehuruväl staden under senare tid i likartade fall beviljat pensioner å 400 kronor, likväl av principiella skäl avstyrka bifall till förevarande framställning såsom avseende ökning av en förut beviljad pension.

Som ovan.

In fidem
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 mars 1916.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över stadsarbetaren Anders Norbergs av herr G. Hallén som motion upptagna framställning om förhöjning av den till honom från stadskassan utgående pensionen å 300 kronor om året.

Pensioneringskommittén, som yttrat sig i ärendet, hade, emedan staden under senare tid i likartade fall beviljat pensioner å 400 kronor, likväl av principiella skäl avstyrkt bifall till framställningen såsom avseende ökning av en förut beviljad pension.

Efter överläggning i ärendet, därunder av herr Norén yrkats, att drätselkammaren skulle tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja stadsarbetaren Anders Norberg ett understöd för innevarande år å 100 kronor, beslöt kammaren efter votering med fem röster mot två instämma i vad pensioneringskommittén anfört och sålunda avstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 44.

Hos stadsfullmäktige hade förre stadsarbetaren A. Norberg gjort framställning om förhöjning av till honom från staden utgående pension, vilken framställning upptagits som motion av Herr Hallén.

I häröver avgivna infordrade utlåtanden hade pensioneringskommittén och drätselkammaren på anförda grunder avstyrkt bifall till framställningen, därvid dock av en minoritet inom drätselkammaren föreslagits, att fullmäktige måtte bevilja Norberg ett understöd för innevarande år av 100 kronor.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att med instämmande i sistberörda förslag hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja förre stadsarbetaren A. Norberg ett understöd för innevarande år å 100 kronor att utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning om beviljande av pension åt sånglärarinnan Augusta Ander.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till bifogade protokollsutdrag får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige ville bevilja sånglärarinnan, fröken Augusta Ander, en årlig pension av 400 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1916.

Karlstad den 14 december 1915.

Å styrelsens vägnar
MAURITZ TISELL
ordförande.

Nils Bure.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 10 dec. 1915.

Närvarande: Herrar Tisell, Osterman och Bure, fruarna Dyrssen, Helleberg och Gullström samt fröken Danielsson.

§ 2.

Från sånglärarinnan, fröken Augusta Ander, hade inkommit en av frejdebetyg och läkarcintyg åtföljd skrivelse, så lydande:

»Till styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor. Härmed anhålles vördsamt, att styrelsen ville hos Stadsfullmäktige begära pension för undertecknad från och med den 1 Juli 1916, och får jag som stöd för denna min anhållan anföra följande: Jag har tjänstgjort vid skolan från och med läsåret 1894—95 eller med innevarande läsår 22 år. Under denna tid har jag haft först 3 lektioner med 218 kronors lön. 1899—1900 5 lektioner 350 kr.; från 1900 6 lektioner med 520 och 560 kr., slutligen de två sista åren 9 lektioner 630 kr., men har icke erhållit delaktighet i någon pensionsanstalt. I oktober 1916 fyller jag 60 år, och då jag till följd av astma endast med svårighet hittills förmått hålla ut med det regelbundna skolarbetet, anser jag mig icke kunna fortsätta utöver den ålder, som av Kungl. Maj:t betraktas såsom den normala för lärarinnas pen-

sionering. Jag vågar därför göra den framställning, att med hänsyn till den långa tid, jag tjänstgjort vid skolan, min klena hälsa och min ställning utan tillförsäkrad pension jag måtte genom styrelsens förslag av Stadsfullmäktige bekomma en pension i ungefärligt förhållande till proportionen mellan övriga lärarinnors slutlön och pension, beräknad till 400 kronor årligen. Präst- och läkarebetyg bifogas.

Karlstad den 27 november 1915.

AUGUSTA ANDER.»

Styrelsen tog skrivelsen i övervägande och fann det föreligga behjärtansvärda skäl att tillmötesgå den däri framställda begäran. Efter hållen överläggning beslöt den därför att ingå till Stadsfullmäktige med anhållan att de ville på i skrivelsen anförda grunder bevilja fröken Augusta Ander en årlig pension av 400 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1916.

In fidem
NILS BURE.

Justeras
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget, betygar:
NILS BURE.

Frejdebetyg.

Att elementarlärarinnan fröken Augusta Ander, född den 23 oktober år 1856 (femtiosex), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 26 november år 1915.

CLAES JACOBSSON,
Pastorsadjunkt.

Sånglärarinnan Fröken Augusta Ander, f. 18 $^{29}/_{10}$ 56, är av mig i dag undersökt i och för ansökan om pension.

Fröken Ander har under många år lidit av lungemfysem med astmatiska besvär, på senare tid har tillstött svåra anfall av cordial astma, vilka då i hög grad nedsätta hennes förmåga att fullgöra sin undervisningsskyldighet; vilket på heder och samvete intygas.

Karlstad $^{25}/_{11}$ 1915.

HUGO SEVERIN,
Stadsläkare.

Utdrag av protokoll hållet hos den av stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare, den 17 mars 1916.

§ 3.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor på anförda skäl anhållit, att fullmäktige måtte bevilja sånglärarinnan vid läroverket Augusta Ander en årlig pension å 400 kronor att utgå från och med den 1 juni 1916; och beslöt kommittén, efter tagen del av handlingarna, att såsom infordrat utlåtande i ärendet tillstyrka bifall till styrelsens förevarande framställning.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 mars 1916.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor gjord framställning om beviljande av en årlig pension av 400 kronor från och med den 1 juli 1916 åt sånglärarinnan vid läroverket Augusta Ander.

Den av stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén hade i ärendet avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt nu drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja sånglärarinnan vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor Augusta Ander en årlig pension av 400 kronor att från och med den 1 juli 1916 utgå under hennes återstående livstid ävensom bestämma, att sålunda beviljat pensionsbelopp skall utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 45.

Såsom infordrat utlåtande över en av flickskolestyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående pension åt sånglärarinnan Augusta Ander, beslöt utskottet

att, med instämmande i vad pensioneringskommittén och drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja sånglärarinnan vid Karlstads högre elementarläroverk för flickor Augusta Ander en årlig pension av 400 kronor att från och med den 1 juli 1916 utgå under hennes återstående livstid, ävensom bestämma, att sålunda beviljat pensionsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Fattigvårdsstyrelsens framställning om beviljande av pension åt sjuksköterskan Maria Larsson.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdstsyrelsen i Karlstad den 2 November 1915.

§ 75.

På därom inom styrelsen väckt förslag beslöt Fattigvårdsstyrelsen hos Stadsfullmäktige hemställa om beviljande af en årlig pension af trehundra kronor från och med år 1916 åt sjuksköterskan Maria Larsson, hvilken, född den 21 Mars 1854, med innevarande års utgång på grund af sjuklighet och bristande krafter lämnar den tjänst, hon i tio år innehaft å fattigvårdsinrättningen, sedan hon förut ännu längre tid varit anställd å länslasarettet härstädes.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll hållet hos den av stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare, den 17 mars 1916.

§ 2.

Hos stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen gjort framställning om bevil-

jande av en årlig pension å 300 kronor från och med år 1916 åt sjuksköterskan Maria Larsson, vilken, född den 21 mars 1854, med 1915 års utgång på grund av sjuklighet och bristande krafter lämnat den tjänst hon i tio år innehaft å fattigvårdsinrättningen; och beslöt kommittén, som inhämtat, att Maria Larsson å fattigvårdsinrättningen åtnjutit en avlöning av 500 kronor om året jämte bostad och vivre, samt att hon före sin anställning i stadens tjänst i omkring tio år varit anställd å länslasarettet härstädes, att såsom infordrat utlåtande tillstyrka den gjorda framställningen.

Härjämte ville kommittén framhålla, att det syntes kommittén billigt, att Maria Larsson finge, på grund av sin ovanberörda anställning å länslasarettet, komma i åtnjutande av någon pension jämväl från landstinget.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 mars 1916.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fattigvårdsstyrelsens framställning om beviljande av en årlig pension av 300 kronor från och med år 1916 åt sjuksköterskan Maria Larsson, vilken med 1915 års utgång på grund av sjuklighet och bristande krafter lämnat den tjänst, hon i tio år innehaft å fattigvårdsinrättningen.

Uti detta ärende hade den av stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén avgivit tillstyrkande utlåtande.

Drätselkammaren beslöt nu, ehuru med stor tvekan på grund av den korta tid Maria Larsson innehaft anställning i stadens tjänst, med instämmande i vad pensioneringskommittén anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja sjuksköterskan Maria Larsson en årlig pension av 300 kronor att från och med den 1 januari 1916 utgå under hennes återstående livstid ävensom bestämma, att sålunda beviljat pensionsbelopp skall utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 46.

Såsom infordrat utlåtande över en av fattigvårdsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om beviljande av pension åt sjuksköterskan Maria Larsson beslöt utskottet att, med instämmande i vad pensioneringskommittén och drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja sjuksköterskan Maria Larsson en årlig pension av 300 kronor att från och med den 1 januari 1916 utgå under hennes återstående livstid, ävensom bestämma, att sålunda beviljat pensionsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning angående utläggning av järnvägsspår och uppmuddring av kanal till det vid inloppet till Lambergstjärn belägna området, m. m.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i i Karlstad den 29 mars 1916.

§ 27.

Sedan hamnstyrelsen under förutsättning av att erforderliga medel ställdes till styrelsens förfogande träffat preliminär uppgörelse angående uthyrande på längre tid av det vid inloppet till Lambergstjärn belägna, c:a 12,000 m.² stora område, som vid senast utförda muddringsarbeten utfyllts, och då för områdets utnyttjande erfordrades, att 3-skenigt järnvägsspår dit utlades samt att en kanal av tillräckliga dimensioner uppmuddrades och försåges med förtöjningsanordningar, så att fartyg kunde gå intill och angöra området, vilka arbeten av stadsingenjören beräknats draga en kostnad av c:a 16,000 kr., varav för järnvägsspår 6,000 och för muddring m. m. 10,000 kr., så beslöt nu styrelsen hos stadsfullmäktige hemställa om anvisande av förenämnda summa, varå ränta och amortering vore genom den betingade arrendesumman väl täckta.

I detta sammanhang beslöt ock styrelsen hemställa om beviljande av kr. 4,500 till utförande av spåranläggning på Tyggården, vilket ärende av stadsfullmäktige delvis behandlades den 17 juni förlidet år.

In fidem
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 april 1916.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hamnstyrelsens framställning dels om ett anslag av 16,000 kronor för utläggning av järnvägsspår och uppmuddring av en kanal till det vid inloppet till Lambergstjärn belägna området, som vid senast utförda muddringsarbeten utfyllts, och dels om ett anslag av 4,500 kronor för utförande av spåranläggning på Tyggården; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja de begärda anslagen ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skola anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 49.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av hamnstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående utläggning av järnvägsspår och uppmuddring av kanal till det vid inloppet till Lambergstjärn belägna området ävensom angående utförande av spåranläggning på Tyggården; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja dels 16,000 kronor för utläggning av järnvägsspår och uppmuddring av kanal till det vid inloppet till Lambergstjärn belägna området, som vid senast utförda muddringsarbeten utfyllts, dels ock 4,500 kronor för utförande av spåranläggning på Tyg-

gården, ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skola anskaffas medels upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående inköp av landeriet Elvrum.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 mars 1916.

§ 15.

Sedan drätselkammaren låtit genom herr Alfred Nyberg av Ludvig Forsén inköpa landeriet Elvrum, bestående av ägofigurerna n:ris 164, 165, 166, 167, 168, 170 och 170½ på Lambergsslätten å Karlstads stads område, innehållande en areal av 10,021993 hektar, jämte därå uppförda byggnader mot en överenskommen köpeskilling av 24,500 kronor, varav 15,387 kronor 50 öre skulle erläggas kontant och återstoden genom övertagande av i fastigheten intecknad skuld till fru Kristina Bengtsson, uppgående till tillträdesdagen den 1 nästa april jämte ränta till 9,112 kronor 50 öre, beslöt nu kammaren dels till herr Nyberg mot överlåtelse till staden av köpehandlingarna utanordna 15,387 kronor 50 öre och dels ingå till stadsfullmäktige med anhållan, att, då ifrågavarande fastighetsförvärv måste anses vara fördelaktigt för staden, stadsfullmäktige måtte godkänna köpet ävensom bevilja därför erforderliga medel, 24,500 kronor, att anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 50.

Såsom infordrat yttrande i ärende angående av drätselkammaren gjord framställning om inköp för stadens räkning av landeriet Elvrum, beslöt utskottet, som fann det föreslagna inköpet fördelaktigt för staden, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågakomna inköp av landeriet Elvrum ävensom bevilja därför erforderliga medel, 24,500 kronor, att anskaffas medels upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag för om- och tillbyggnad av nya flickskolan m. m.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 mars 1916.

§ 15.

Anmälde stadsarkitekten att kostnaderna för om- och tillbyggnad av nya flickskolebyggnaden dragit en kostnad av 179,205 kronor 14 öre, vadan det av stadsfullmäktige beviljade anslaget överskridits med 3,405 kronor 14 öre,

Därjämte hade drätselkammaren på grund av inträffade arsenikförgiftningsfall bland flickskolans elever låtit docenten John Köhler i Stockholm undersöka, i vad mån arsenik inginge i den inom flickskolebyggnaden använda kalkputsen och oljefärgen, av vilken undersökning framgått, att arsenik förekomme i hög grad. Med anledning därav hade den arsenikhaltiga färgen och putsen måst borttagas, därvid entreprenörerna, firman Forsgren & Ekström, på egen bekostnad borttagit av dem använd puts och färg. Men även i den före ombyggnaden befintliga oljefärgen å golv och väggar hade arsenik förekommit i sådan mängd, att färgen måst borttagas, och hade drätselkammaren låtit föranstalta om borttagande därav, vilket dragi en kostnad av 1,100 kronor.

På grund av det anförda beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte

dels bevilja ett tilläggsanslag av 3,405 kronor 14 öre för om- och tillbyggnad av nya flickskolan,

dels bestämma, att sålunda beviljat anslag skall anskaffas genom upplåning;

dels bevilja ett anslag uv 1,100 kronor för borttagande av gammal arsenikhaltig oljefärg å golv och väggar i nya flickskolan,

dels ock bestämma, att sistnämnda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 51.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort framställning om tilläggsanslag för om- och tillbyggnad av nya flickskolan, med mera; och beslöt utskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels bevilja ett tilläggsanslag av 3,405 kronor 14 öre för om- och tillbyggnad av nya flickskolan att anskaffas genom upplåning;

dels ock, för borttagande av gammal arsenikhaltig oljefärg å golv och väggar i nya flickskolan, bevilja ett anslag av 1,100 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Beredningsutskottets utlåtande angående fördelning av räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 55.

Sedan ansökningar till Mellqvists stipendium för goda framsteg i studier till stadsfullmäktige inkommit från K. P. Larsson såsom målsman för sin omyndiga dotter Ragnhild Margareta Larsson, Olof Harald Bäckström, Ruth Ferlin, Alice Rabe, Erik Wilgott Olsson samt J. E. Andersson i egenskap av målsman för sina omyndiga barn Maria Kristina Andersson och Erik Gunnar Andersson, så hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Utskottet, som vid granskning av handlingarna fann Ragnhild Margareta Larsson, Ruth Ferlin, Olof Harald Bäckström och Erik Gunnar Andersson böra vid stipendiets utdelning företrädesvis ifrågakomma, beslöt hemställa,

att nu tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier, vilken ränta uppgår till kronor 478: 77, måtte med

lika belopp till var och en fördelas mellan sökandena Ragnhild Margareta Larsson, Ruth Ferlin, Olof Harald Bäckström och Erik Gunnar Andersson.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående beviljande av medel till täckande av vissa överskridna anslagsbelopp.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 april 1916.

§ 3.

Ingav stadskamreraren här bifogade uppgift å anslag, som av stadsfullmäktige anvisats att täckas genom upplåning och sedermera blivit överskridna, slutande de överskridna beloppen å en sammanlagd summa av 15,169 kronor 52 öre.

Vid granskning av denna uppgift antecknades, att drätselkammaren vid sitt förra sammanträde gjort framställning till stadsfullmäktige om ett anslag av 3,405 kronor 14 öre för täckande av det överskridna beloppet för flickskolebygget. Mot uppgiften i övrigt fann drätselkammaren intet att anmärka; och beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte bevilja ytterligare 11,764 kronor 38 öre för de i bifogade uppgift angivna ändamål äfvensom bestämma att berörda anslagsbelopp skall anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Uppgift

å anslag, som af Stadsfullmäktige anvisats att täckas genom upplåning, och sedermera blifvit öfverskridna.

År	§	Ändamål.	Belopp	Användt	Öfverskridet.
1912	70	Flickskolebygget	175,800 :—	179,205: 14	3,405: 14
1913	143	Reservkraftstationen	115,000 :—	121,826: 30	6,826: 30
	232	Elektromotorpump för klapphuset	600 :—	664: 28	64: 28
	233	Gasledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna	3,500 :—	3,536: 25	36: 25
	234	Ny exhauster	2,500 :—	2,762: 75	262: 75
	237	Regulator för batteriet	4,800 :—	5,746: 85	946: 85
1914	238	Ny oljeströmbrytare	5,500 :—	5,857: 67	357: 67
	45	Inredning i Herrhagsskolan ..	20,300 :—	22,100: —	1,800: —
	61	Polisstationens ombyggnad ..	38,000 :—	39,429: 25	1,429: 25
1915	207	Sidoförhalning vid slipen	2,300 —	2,318: 15	18: 15
	116	Vatten- och gasledningar till «Soldathemmet«	1,150: —	1,172: 88	22: 88
		Kronor	369,450: —	384,619: 52	15,169: 52

Karlstad den 3 april 1916.

H. WESTLIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 53.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren anhållit att fullmäktige måtte bevilja ett belopp av 11,764 kronor 38 öre till täckande av vissa överskridna anslagsbelopp i enlighet med en av stadskamreraren däröver upprättad förteckning; och beslöt utskottet, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, att med tillstyrkande av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till täckande av ifrågakomna överskridna anslagsbelopp bevilja sammanlagt 11,764 kronor 38 öre att anskaffas genom upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående upptagande av ett 40-årigt amorteringslån å 648,500 kronor.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 april 1916.

§ 4.

Av stadsfullmäktige hade under de senare åren beslutats åtskilliga större utgiftsposter av beskaffenhet, att desamma ej borde genom uttaxering för ett år gäldas, och hade kammaren nu ansett sig böra vidtaga åtgärder för att möjliggöra upptagandet av ett 40-årigt amorteringslån. I anledning härav hade kammaren anmodat stadskamreraren att uppgöra en uppgift å hela lånebehovet, och ingav nu stadskamreraren här bifogade förteckning över medel, som efter fattande av beslut om upptagande av 1913 års fasta lån anvisats att täckas genom tillfällig upplåning, ävensom därvid fogade promemoria och uppgift å inköpta fastigheter för reglering av förstäderna.

Som kammaren icke fann något att mot förteckningen anmärka, beslöt kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning, att fullmäktige ville för sin del besluta att för i förteckningen angivna ändamål upptaga ett 40-årigt amorteringslån å 648,500 kronor samt att därtill söka Kungl. Maj:ts tillstånd, varjämte drätselkammaren torde erhålla i uppdrag att, sedan sagda tillstånd erhållits, verkställa upplåning på sätt kammaren kunde finna för staden fördelaktigast.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förteckning

öfver medel, som efter fattande af beslut om upptagande af 1913 års fasta lån, anvisats att täckas genom tillfällig upplåning.

År	§	Ändamål	Belopp	
		Skillnaden emellan den verkliga och beräknade kostnaden för upptagande af 1913 års lån (Kr. 49,625: — beräknad till Kr. 29,384: 57)	20,240	43
1913		Ny fyr vid Röskär	2,480	50
1912	207	Inköp af gasmätare	4,000	—
		Inköp af elektricitetsmätare	7,000	—
		Elektr. ledningsnätets utvidgning	5,000	—
1913	143	Reservkraftstationen	121,826	30
	231	Omläggning af vattenledningar i gatorna omkring kvarteren öster om kyrkan	5,580	—
	232	Elektromotorpump för klapphuset	664	28
	233	Gasledningar i Viken & Kvarnbergsgatorna	3,536	25
	234	Ny exhauster	2,762	75
	237	Regulator för batteriet	5,746	85
	238	Ny oljeströmsbrytare	5,857	67
		Transformator i reservkraftstationen	700	—
1914		Anordnande af upplagsplats för mudder	4,699	87
		Planering för verkstadsplats vid slipen	1,185	42
1913	243	Elektr. ledningsnätets utvidgning	7,000	—
1914	145	Inredning i Herrhagsskolan	22,100	—
	48	» i Flickskolan	10,000	—
	61	Polisstationens ombyggnad	39,429	25
	106	Uthus till Flickskolan	420	—
	112			
	171	Småskolehus på Norrstrand	73,000	—
1915	120			
1914	191	Östra älfgrenens reglering	76,000	—
	207	Sidoförbalning vid Slipen	1,900	—
		Elektrisk belysning för samma	418	15
	220	Tomt åt sommarhem för tuberkelsjuka	1,700	—
	224	Elektriska ledningsnätets utvidgning	5,000	—
1915	109	Terrasseringsarbeten för hamnspår till Tyggårdsviken	12,000	—

År	§	Ändamål	Belopp	
		Spåranläggningar på samma	4,500	—
1915	116	Vatten- & gasledningar till »Soldathemmet» .	1,172	88
	131	Materialgårdsanläggning	10,940	—
	206	Muddringsarbeten	2,000	—
	207	Lastbryggor vid Tyggårdsviken	6,000	—
	216	Vattenverket, servisledningar	1,000	—
		Gasverket, servisledningar	1,000	—
		Elektricitetsverket:		
		Transformator	2,500	—
		Elektr. hufvudledningar	3,000	—
		» servisledningar	1,500	—
1916	51	Ny transformator	7,500	—
		Elektr. ledning till Färjestad	5,400	—
		Vatten-, aflopps- och gasledningar i Älfgatan för kvarteret Uddens västra tomter	4,700	—
		Anläggande af järnvägsspår och muddring vid yttre hamnen	16,000	—
		Inköpta fastigheter för reglering af förstäderna, utbetalt under 1913	25,342	81
		utbetalt under 1914	15,305	85
		» » 1915	26,600	—
		» » 1916	57,673	—
		Flickskolans ombyggnad	3,405	14
		Kostnaden för upptagandet af ifrågavarande lån.....	12,712	60
		Kronor	648,500	—

Karlstad den 3 april 1916.

H. WESTLIN.

P. M.

rörande upptagande af ett fast amorteringslån år 1916.

Kostnaden för upptagandet af 1913 års fasta lån.

Efter upptagandet af ofvannämnda lån visade det sig att en hel del summor voro för knappt tilltagna, så att de anvisade beloppen måste öfverskridas. Särskildt var detta förhållandet med själfva kostnaden för upptagandet af lånet, hvilken var beräknad till 29,384: 57, men kostade kr. 49,625: —.

Gas- & elektricitetsmätare.

Finnas f. n. i lager för cirka 30,000: — kr. af hvardera, hvilka hufvudsakligast anskaffats medelst uttaxering.

Elektriska ledningsnätets utvidgning.

Jordkablar och blanka kopparledningar med lång amorteringstid.

Reservkraftstationen.

Ångturbin med generator och ångpanna, användas kort tid på året och därför hållbar.

Omläggning af vattenledningar i gatorna omkring kvarteren öster om kyrkan.

Värdeökningen uppkommen genom förutvarande rörens ökning från 4″ till 6″ diameter.

Elektromotorpump för klapphuset.

Fast monterad elektromotorcentrifugalpump afsedd att uppfordra det vatten som användes i Karlstads stads offentliga klapphus.

Gas-, vatten-, aflopps- och elektriska ledningar.

Hufvudledningar med lång amorteringstid.

Ny exhausler.

Permanent, elektromotordrifven, fast monterad driftapparat vid gasverket, afsedd att suga gasen från gasugnarna till gasreservoarerna (gasklockorna.)

Regulator för batteriet.

Fast monterad apparat för reglering af batteriets spänning, består af koppar och marmor.

Ny oljeströmsbrytare.

Apparater för till- och frånbragning af ström till hufvudfördelningsledningar i reservångcentralen.

Anordnande af upplagsplats för mudder.

Denna tillför hamnen en ökning i uthyrbara upplagsplatser af omkring 12,000 m²

Inredning i Herrhagsskolan.

Inredning af lärosalar i förut icke använd vindsvåning.

Inredning i Flickskolan.

Gymnastiksalsinredning samt bänkar o. d. i lärosalarne. Till öfrig inredning anslogs samtidigt 12,000 kr. att anskaffas medelst uttaxering.

Polisstations om- och tillbyggnad.

Tillbyggnad för inredning af arrestlokaler m. m.

Uthus till Flickskolan.

Träbyggnad under plåttak med cementgolf.

Småskolebyggnad på Norrstrand.

Stenhus under plåttak.

Östra älfgrenens reglering.

Ombyggnad och förstärkning af Karlstads östra landsvägsbro, dels till ökande af brons bärförmåga, dels för att möjliggöra genomsläppandet af större vattenmängder genom bron och reglering af elfgrenen nedanför densamma. (Nödhjälpsarbete under år 1915.)

Utvidgning af slipanläggning.

Kr. 1,900: — för en anordning för att kunna flytta fartyg från slipen åt sidan. För anordnande af elektr. belysning anslogs samtidigt 400 kronor.

Vatten- & gasledningar till »Soldathemmet.»

Hufvudledningar i gata.

Muddringsarbeten.

Extra anslag för afslutande af pågående muddringsarbete i och för fördjupande af Karlstads hamn från 3 till $4^1/_2$ meters vattendjup.

Lastbryggor vid Tyggårdsviken.

Permanenta bryggor för Karlstad hamn.

Järnvägsspår och muddring vid yttre hamnen.

Muddring af kanal och hamnbassäng till nya upplagsplatser, samt dessa upplagsplatsers förseende med kajer, förtöjningsanordningar och järnvägsspår.

Ombyggnad af Flickskolan.

Extra anslag för fullbordande af år 1912 beslutad ombyggnad, hvartill nämnda år anslogs 175,800 kronor.

Karlstad den 3 april 1916.

H. WESTLIN.

Inköpta fastigheter för reglering af förstäderna.

Utbetalt år 1913.

År 1911 § 33	J. H. Bylund	6,500: —		
	A. J. Magnussons Sterbhus	1,725: —		
	Ebba Cederström	2,150: —		
	J. Danielsson	3,300: —		
	A. Persson	8,000: —		
	B. Nyström	100: —		
	S. Boströms Sterbhus	1,290: —		
	And. Jönsson	2,000: —		
	M. Nilssons Sterbhus	277: 81		25,342: 81

Utbetalt år 1914.

År 1911 § 33	Haga N:o 5	11: 10		
1914 » 113	Sven O. Petterssons fastighet	3,500: —		
1911 » 33	Karin Larssons fastighet	9,294: 75		
	Östra Berget N:o 20	2,500: —		15,305: 85

Utbetalt år 1915.

År 1911 § 33	Viken N:o 24	20,100: —		
1914 » 113	Sven O. Petterssons fastighet	6,500: —		26,600: —

Utbetalt år 1916.

År 1915 § 157	Västra Haga N:o 12 C	8,000: —		
199	Sundsta N:o 24—26	7,000: —		
1916	Älvrum	25,000: —		
	Östra Haga N:o 39	17,673: —		57,673: —

Karlstad den 3 april 1916.

H. WESTLIN.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 54.

Med bifogande av en utav stadskamreraren upprättad förteckning över medel, som, efter fattande av beslut om upptagande av 1913 års fasta lån, av fullmäktige anvisats att täckas genom tillfällig upplåning, hade drätselkammaren till fullmäk-

tige inkommit med framställning angående upptagande av ett 40-årigt amorteringslån för i förteckningen angivna ändamål, uppgående till ett sammanlagt belopp av 648,500 kronor.

Beredningsutskottet, som nu hade att, uppå remiss, avgiva yttrande i ärendet, ville till en början angående den ingivna förteckningen erinra, att däri upptaget belopp för spåranläggning till Tyggårdsviken icke, såsom angivits, beviljats under år 1915 utan först under innevarande år begärts hos fullmäktige.

I öfrigt fann utskottet icke anledning till erinran mot framställningen; och beslöt utskottet att såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del besluta att för i nämnda förteckning angivna ändamål upptaga ett 40-årigt amorteringslån å 648,500 kronor samt därtill söka Kungl. Maj:ts tillstånd, ävensom lämna drätselkammaren i uppdrag att, efter det sagda tillstånd erhållits, verkställa upplåningen på sätt kammaren kunde finna för staden fördelaktigast.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 18 Maj. | N:o 6.

Val av ombud för staden vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 56.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till ombud för staden Karlstad att utöva dess rösträtt vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, beslöt att till sådant ombud föreslå landsfiskalen J. Noréus och till suppleant för honom grosshandlaren Josef Löfberg, båda i Karlstad.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges påminnelser i ärende angående åläggande för Aktiebolaget Mölnbacka—Trysil m. fl. att vidtaga åtgärder till motverkande av Klarälvsvattnets förorening genom fabriksavfall.

Resolution.

Handlingarna översändas till magistraten i Karlstad, som anmodas låta desamma tillställas stadsfullmäktige där i staden för påminnelsers avgivande, därvid handlingarna skola hit återställas.

Karlstad i landskansliet den 21 augusti 1915.

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige för påminnelsers afgifvande.
Karlstads rådhus den 25 Aug. 1915.

På Magistratens vägnar:
GUSTAF E. BERG.

Till Stadsfullmäktige.

På grund af remiss från Stadsfullmäktige den 16 september 1915 har Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen enligt § 18 af sitt protokoll af 9 december 1915 yttrat sig öfver den förklaring (daterad 16 juli 1915), som Aktiebolaget Mölnbacka—Trysil afgifvit till Konungens Befallningshafvande i Vermlands län med anledning af Stadsfullmäktiges framställning af 29 maj 1915 med förslag *om vissa åtgärder till förhindrande af Klarelfvens vattens förorening genom fabriksaffall från cellulosafabrikerna.*

Det motförslag, som Aktiebolaget Mölnbacka—Trysil i sin nämnda förklaring afgifvit fann Styrelsen sig därvid *icke* kunna tillstyrka.

Sedan dess har emellertid Bolaget uppgjort ett modifieradt förslag till anordningar vid Forshagafabrikerna, enligt ritning daterad och af Bolagat underskrifven $^{29}/_{1}$ 1916, hvilket modifieringsförslag Bolaget tillställt Styrelsen.

Efter att öfver detsamma hafva erhållit yttrande från den förut af Staden i frågan tillkallade experten, Professor P. Klason, finner sig Styrelsen *nu* kunna tillstyrka utförande af detta Bolagets modifierade förslag, dock tillsvidare endast såsom prof under ett års tid.

Styrelsen beslöt alltså hos Stadsfullmäktige förorda följande åtgärder att af Aktiebolaget Mölnbacka—Trysil vidtaga vid dess sulfit- & sulfatfabriker:

att vid sulfitfabrikerna anläggas utjämningscisterner, från hvilka affallsluten från kokarne kontinuerligt utmatas i elfven, i öfverensstämmelse med det af A.-B. Mölnbacka—Trysil $^{29}/_{1}$ 1916 daterade förslaget, *dock* med skyldighet för Bolaget att utföra de lutdammar, som af Professor Klason föreslagits i utlåtande af 29 maj 1915, om efter ett års erfarenhet de nämnda utjämningscisternerna visa sig fungera mindre tillfredsställande;

att vid sulfatfabrikerna i Deje vidtagas anordningar för hindrande af illaluktande ämnens utsläppande i elfven, hvarjämte tillses att de sedan flera år tillbaka påbjudna uppsamlingsdammarne för «mesan» noga skötas, så att mesan aldrig kan rinna ut i elfven;

att ofvannämnda anordningar skyndsammast vidtagas.

Dessutom beslöt Styrelsen föreslå Stadsfullmäktige att hos Konungens Befallningshafvande anhålla:

att Konungens Befallningshavande ville förordna om sakkunnig syneförrättning af anläggningarna på A.-B. Mölnbacka—Trysils bekostnad *dels* omedelbart sedan anordningarne enligt ofvan blifvit vidtagna, *dels* sedan utjämningscisternerna vid sulfitfabrikerna varit i funktion ett års tid, samt

att Konungens Befallningshavande dessutom ville förordna att officiell kontroll på Bolagets bekostnad blefve ordnad för tillsyn att anläggningarne ständigt skötas och funktionera tillfredsställande.

Karlstad den 1 mars 1916.

För Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

S. GULLSTRÖM.

Erik Björkman.

Till Vattenledningsstyrelsen, Karlstad.

Vi hafva uppgjort en modifikation till det förslag, vilket vi förut inlämnat till Konungens Befallningshavande, avseende anordning för kontinuerlig uttömning av kokluten i våra Sulfitfabriker i avsikt att söka ernå större driftsäkerhet och möjlighet till kontroll av anordningens säkra funktion.

Detta modifierade förslag hava vi framlagt för Professor P. Klason i Stockholm, som förklarat sig kunna tillstyrka det, varför vi härmed tillåta oss överlämna förslaget i förhoppning att det skall vinna styrelsens gillande.

Om detta förslag, såsom vi hoppas, vinner styrelsens förord, ämna vi omedelbart fortsätta det redan planerade arbetet för förslagets utförande.

Forshaga som ovan.

Aktiebolaget Mölnbacka—Trysil.

D. FIELDING.

Till Vattenverksstyrelsen i Karlstad.

Ingeniörerna Björkman och Spangenberg ha visat mig ett ändringsförslag i af Forshaga och Klarafors sulfitfabriker förut uppgjort förslag till anordningar rörande afloppsvattnets kontinuerliga afrinning och luftning. För min del finner jag detta ändringsförslag innebära en afgjord förbättring med ökad säkerhet för anordningarnas säkra funktion, hvarför jag anser mig böra tillstyrka detsamma, dock med rättighet för Karlstad att fordra utförandet af mitt ursprungliga förslag, ifall detta fabrikernas nya förslag, enligt den erfarenhet som kommer att vinnas under ett försöksår, ej skulle visa sig i praktiken fungera på ett tillfredsställande sätt.

Stockholm den 17 Januari 1916.

PETER KLASON.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 1 mars 1916.

S. d. § 8. Från Aktiebolaget Mölnbacka—Trysil hade inkommit förslag till modifiering i en förut till Styrelsen inlämnad framställning rörande reningsanordningar vid sulfitfabrikerna i Forshaga — av Styrelsen avstyrkt den 9 december 1915.

I betraktande av de i det nya förslaget omnämnda förbättringar ansåg sig Styrelsen nu på vissa villkor kunna tillstyrka detsamma, och skulle särskild skrivelse därom jämte handlingarne överlämnas till Hälsovårdsnämnden för att därefter tillställas Stadsfullmäktige.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 12 april 1916.

§ 32.

Sedan Stadsfullmäktige den 29 maj 1915 hos Konungens Befallningshafvande hemställt om åläggande för Aktiebolaget Mölnbacka-Trysil och Forshaga Sulfitaktiebolag att enligt ett af professor P. Klason upprättadt förslag vidtaga åtgärder till förhindrande af Klarälfs-vattnets förorenande genom affall från bolagens fabriker samt bolagen uti infordrad förklaring afgifvit ett annat förslag till åtgärder mot vattenföroreningen, hvilket förslag dock af Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen samt Hälsovårdsnämnden, som yttrat sig däröfver, icke befunnits tillfredsställande, hade, innan ärendet kommit under Stadsfullmäktiges pröfning, bolagen till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen ingifvit ett modifieradt förslag, som professor Klason i ett skrifvelsen bifogadt utlåtande förklarat sig böra tillstyrka såsom försök. Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen hade därefter vid sammanträde den 1 nästlidne mars beslutit ingå till Stadsfullmäktige med skrifvelse, innefattande ett på bolagens grundadt nytt förslag till åtgärder mot vattenföroreningen, samt anhöll nu om Hälsovårdsnämndens yttrande öfver sitt förslag.

Efter tagen del af hvad handlingarna i ärendet innehålla beslöt Hälsovårdsnämnden för sin del instämma uti hvad Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen i ofvanberörda skrifvelse anfört och föreslagit.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 57.

Jämlikt sitt beslut den 15 april 1915 hade stadsfullmäktige hos Konungens Befallningshavande i länet anhållit om åläggande för Aktiebolaget Mölnbacka-Trysil och Forshaga Sulfitaktiebolag att, det förstnämnda aktiebolaget vid detsamma tillhöriga pappersbruk och sulfatfabrik i Deje, sulfitfabrik i Forshaga och pappersbruk i Klarafors samt det sistnämnda aktiebolaget vid dess sulfitfabrik i Forshaga, vidtaga åtgärder till motverkande av Klarälvsvattnets förorenande genom avfall från berörda fabriker i huvudsak enligt ett av professor P. Klason den 29 maj 1914 däröver upprättat förslag; och hade nämnda bolag i däröver infordrade förklaringar avgivit ett annat förslag till åtgärder i det av fullmäktige avsedda hänseende. Efter det dessa förklaringar utställts till påminnelser av fullmäktige, men innan fullmäktige slutligen yttrat sig däröver, hade emellertid aktiebolaget Mölnbacka-Trysil till vattenlednings- och belysningsstyrelsen inkommit med i vissa avseenden modifierat förslag till de ifrågasatta åtgärdernas vidtagande. Sistnämnda styrelse, vilken på remiss från fullmäktige haft att yttra sig i ärendet, hade i avgivet utlåtande förordat åtgärders vidtagande på försök i enlighet med det av aktiebolaget Mölnbacka-Trysil sist avgivna förslaget, och hade därefter hälsovårdsnämnden i infordrat yttrande biträtt vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen anfört.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att, med instämmande i vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt hälsovårdsnämnden anfört och föreslagit, hemställa, att stadsfullmäktige måtte i infordrade påminnelser förorda följande åtgärder att av ifrågavarande bolag vidtagas vid deras sulfit- och sulfatfabriker, nämligen

att vid sulfitfabrikerna anläggas utjämningscisterner, från hvilka affallsluten från kokarne kontinuerligt utmatas i elfven, i öfverensstämmelse med det af A.-B. Mölnbacka-Trysil avgivna, den $^{29}/_{1}$ 1916 daterade förslaget, *dock* med skyldighet för Bolaget att utföra de lutdammar, som af Professor Klason föreslagits i utlåtande af 29 maj 1914, om efter ett års erfarenhet de nämnda utjämningscisternerna visa sig fungera mindre tillfredsställande;

att vid sulfatfabrikerna i Deje vidtagas anordningar för hindrande af illaluktande ämnens utsläppande i elfven, hvarjämte tillses att de sedan flera år tillbaka påbjudna uppsamlingsdammarne för "mesan" noga skötas, så att mesan aldrig kan rinna ut i elfven;

att ofvannämnda anordningar skyndsammast vidtagas.

Härjämte beslöt utskottet föreslå stadsfullmäktige att hos Konungens Befallningshavande hemställa,

att Konungens Befallningshavande ville förordna om sakkunnig syneförrättning af anläggningarna på A.-B. Mölnbacka-Trysils bekostnad *dels* omedelbart sedan anordningarne enligt ofvan blifvit vidtagna, *dels* sedan utjämningscisternerna vid sulfitfabrikerna varit i funktion ett års tid, samt

att Konungens Befallningshavande dessutom ville förordna att officiell kontroll på Bolagets bekostnad blefve ordnad för tillsyn att anläggningarna ständigt skötas och funktionera tillfredsställande.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående verkställande av hydrologiska undersökningar inom lämpligt område i stadens närhet för fastställande av rådande grundvattensförhållanden.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 1 mars 1916.

s. d. § 2.

Genom beslut av Stadsfullmäktige den 15 april 1915 erhöll Styrelsen i uppdrag att:

dels låta verkställa försök för utrönande av möjligheten att genom kemisk metod rena vattenledningsvattnet från verket å Sandgrund,

dels påbörja förberedande undersökningar angående möjligheten att i stadens närhet erhålla grundvatten för vattenledningens behov.

Utförandet av de kemiska försöken har styrelsen anmodat experten på cellulosafabrikernas avfallsfråga, professor P. Klason, att utföra, och hade han nu inkommit med en den 16 februari detta år daterad redogörelse för resultatet av de laboratorieförsök han verkställt å vattenprov, tagna i augusti och december 1915 samt januari 1916.

Av Professor Klasons försök framgår, att man för en kemikaliekostnad av c:a ½ öre pr kubikmeter vatten kan erhålla ett fullgodt vattenledningsvatten av det nuvarande Klarälvsvattnet.

Beträffande grundvattensundersökningen har på Styrelsens uppdrag Vattenledningsexperten Professor J. G. Richert den 12 sistlidne augusti verkställt en oku-

lär besiktning av Karlstads omgivningar och därvid förordat vissa preliminära grundvattensundersökningar.

Sedan dessa av Stadsingeniören utförts hade Richert på grund av resultaten därav i utlåtande av den 8 januari detta år uttalat såsom sin uppfattning, att det *icke synes osannolikt* att inom området nordväst om staden erhålla grundvatten tillräckligt åtminstone för närmaste framtiden. *Huru* och *var* grundvattnet lämpligast skall kunna uppsamlas är emellertid icke möjligt att utan närmare undersökningar avgöra. Richert föreslår därför en fullständig hydrologisk undersökning av nämnda trakt, omfattande:

1) Borrningar för utrönande av de vattenförande lagrens djup, utsträckning och beskaffenhet samt den lämpligaste platsen för en definitiv brunnsanläggning samt

2) Provpumpning för bestämmande av vattnets mängd och beskaffenhet.

Detta förslag beslöt nu Styrelsen förorda innan något vidare åtgöres beträffande frågan om kemisk rening.

Kostnaderna för hydrologisk undersökning äro emellertid omöjliga att på förhand bestämma.

Styrelsen har dock beräknat att man i lyckligaste fall skulle kunna åstadkomma undersökningen för 7,000: — kronor varvid Styrelsen emellertid förbehåller sig att inkomma med begäran om ytterligare medel för den händelse nämnda summa icke skulle visa sig vara tillräcklig.

Styrelsen beslöt alltså ingå till Stadsfullmäktige med begäran:

att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Styrelsen att låta verkställa fullständiga hydrologiska undersökningar inom lämpligt område i stadens närhet för fastställande av grundvattensförhållandena samt

att Stadsfullmäktige ville härför ställa till Styrelsens förfogande ett förslagsanslag av kr. 7,000: —.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 12 april 1916.

§ 33.

Från Stadsfullmäktige hade för yttrande till Nämnden remitterats ett utdrag af Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens protokoll den 1 mars 1916, hvari styrelsen, efter redogörelse för hvad som redan åtgjorts för lösande av stadens vat-

tenfråga med anledning af Stadsfullmäktiges uppdrag den 15 april 1915, på anförda skäl hemställer, att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt styrelsen att låta verkställa fullständiga hydrologiska undersökningar inom lämpligt område i stadens närhet för fastställande af grundvattensförhållandena, samt att fullmäktige ville härför ställa till styrelsens förfogande ett förslagsanslag av 7,000 kronor;

och beslöt Hälsovårdsnämnden för sin del tillstyrka bifall till denna styrelsens framställning.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 17 april 1916.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om verkställande av hydrologiska undersökningar inom lämpligt område i stadens närhet för fastställande av grundvattensförhållandena.

Uti detta ärende hade hälsovårdsnämnden avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt nu drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels uppdraga åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att låta verkställa fullständiga hydrologiska undersökningar inom lämpligt område i stadens närhet för fastställande av grundvattensförhållandena,

dels för detta ändamål ställa till styrelsens förfogande ett förslagsanslag av 7,000 kronor,

dels ock bestämma, att sålunda beviljat anslag skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 58.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning om anslag för verkställande av hydrologiska undersökningar inom lämp-

ligt område i stadens närhet för fastställande av rådande grundvattensförhållanden; och beslöt utskottet, som uppå remiss hade att däröver avgiva yttrande, att med instämmande i vad hälsovårdsnämnden och drätselkammaren i infordrade utlåtanden i ärendet anfört och föreslagit, hemställa

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att låta verkställa hydrologiska undersökningar inom lämpligt område i stadens närhet för fastställande av grundvattensförhållandena ävensom för sådant ändamål ställa till styrelsens förfogande ett förslagsanslag av 7,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning i fråga om rätt för staden att avyttra den donationsjord, som uti fastställd stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget ingår såsom tomter eller tomtdelar.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 mars 1916.

§ 16.

Genom nådigt brev den 18 oktober 1901 hade Kungl. Maj:t fastställt plan till reglering av de till staden Karlstad hörande områdena Viken, Kvarnberget och Sjötullsägorna jämte närmast väster och söder därom belägen mark samt därvid tillika förklarat staden Karlstad oförhindrad att med äganderätt föryttra all den i stadens egen värjo befintliga, till staden donerade jord, vilken uti den då fastställda eller uti den av Kungl. Maj:t tillförene fastställda gamla stadsplanen inginge såsom tomter eller tomtdelar, ävensom bekräfta redan gjorda upplåtelser av dylik jord inom sistnämnda stadsplan.

Därjämte hade Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 23 juli 1915 fastställt av stadsfullmäktige den 17 september 1914 beslutad ändring i stadsplanen för stadsdelarna Viken och Berget med undantag av kvarteren Aspen, Linden, Eken, Granen, Stenen och Höjden.

Då genom den senast fastställda stadsplanen för stadsdelarna Viken och Berget en del kvarter blivit utvidgade på så sätt, att markområden, som enligt 1901 års stadsplan legat utanför kvarter, numera kommit inom kvarter, beslöt

drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige ville hos Kungl. Maj:t begära tillstånd att med äganderätt avyttra all den i stadens ego befintliga, till staden donerade jord, vilken uti den av Kungl. Maj:t den 23 juli 1915 fastställda stadsplanen för stadsdelarne Viken och Berget ingår såsom tomter eller tomtdelar ävensom att bekräfta redan gjorda upplåtelser av dylik jord inom samma stadsplan.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 59.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort hemställan om att fullmäktige måtte hos Kungl. Maj:t begära rätt att avyttra den donationsjord, som uti fastställd stadsplan för stadsdelarna Viken och Berget ingår som tomter eller tomtdelar.

Beredningsutskottet, som uppå remiss hade att häröver avgiva yttrande, beslöt att, med förordande av den gjorda framställningen, hemställa att stadsfullmäktige måtte i anledning därav till Kungl. Maj:t ingå med en så lydande underdånig skrivelse:

"Till Konungen.

Genom nådigt brev den 18 oktober 1901 har Eders Kungl. Maj:t fastställt plan till reglering av de till staden Karlstad hörande områdena Viken, Kvarnberget och Sjötullsägorna jämte närmast väster och söder därom belägen mark samt därvid tillika förklarat staden Karlstad oförhindrad att med äganderätt föryttra all den i stadens egen värjo befintliga, till staden donerade jord, vilken uti den då fastställda eller uti den av Eders Kungl. Maj:t tillförene fastställda gamla stadsplanen inginge såsom tomter eller tomtdelar, ävensom bekräfta redan gjorda upplåtelser av dylik jord inom sistnämnda stadsplan.

Därjämte har Eders Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 23 juli 1915 fastställt av stadsfullmäktige den 17 september 1914 beslutad ändring i stadsplanen för stadsdelarna Viken och Berget med undantag av kvarteren Aspen, Linden, Eken, Granen, Stenen och Höjden.

Då genom den senast fastställda stadsplanen för stadsdelarna Viken och Berget en del kvarter blivit utvidgade på så sätt, att markområden, som enligt 1901

års stadsplan legat utanför kvarter, numera kommit inom kvarter, få stadsfullmäktige i Karlstad härmed i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte meddela fullmäktige nådigt tillstånd att med äganderätt avyttra all den i stadens ego befintliga, till staden donerade jord, vilken uti den av Eders Kungl. Maj:t den 23 juli 1915 fastställda stadsplanen för stadsdelarne Viken och Berget ingår såsom tomter eller tomtdelar, ävensom att bekräfta redan gjorda upplåtelser av dylik jord inom samma stadsplan.

Underdånigst"

Vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags ävensom fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning för år 1915.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som i föreskriven ordning blifvit utsedde att granska

Karlstads Spritförsäljningsbolags

förvaltning och räkenskaper för försäljningsåret 1915, hafva nu fullgjort detta uppdrag och få deröfver afgifva följande berättelse:

Bolaget, som är bildadt i och för öfvertagande af alla rättigheter till minuthandel med och utskänkning af brännvin i staden Karlstad, har under ifrågavarande försäljningsår bestått af 39 lottägare, af hvilka 30 varit bosatta i staden, och har dess styrelse utgjorts af f. d. kaptenen m. m. Hugo Ziegler, tillika verkställande direktör för bolaget, och vice häradshöfdingen m. m. Sven af Geijersstam, ordförande i styrelsen, båda valda af lottägarne å ordinarie bolagsstämma, äfvensom af stadskamreraren m. m. G. Enander, utsedd af stadsfullmäktige, länsbokhållaren Karl Holmberg, utsedd af Konungens Befallningshafvande, och boktryckaren Emil Ankers, utsedd af landstinget.

Genom Konungens Befallningshafvandes beslut den 4 November 1914 har all detaljhandel med brännvin i staden för ett år, räknadt från och med den 1 Januari 1915, varit till bolaget upplåten, och har bolaget för samma tid erlagt årsafgift för 6 försäljningsrättigheter, nämligen 1 utminuterings- och 5 utskänkningsrättigheter, af hvilka utminuteringen och 1 utskänkningsrättighet utöfvats af bolaget själft samt 4 utskänkningsrättigheter

med Konungens Befallningshafvandes godkännande och mot erlagda afgifter, tillhopa 900 kronor, varit öfverlåtna, 2 till innehafvaren af Stadshotellet med teaterfoyern och likaledes 2 till innehafvaren af Grand hotell med paviljongen i stadsträdgården.

Enligt den öfver varuomsättningen och omkostnaderna upprättade tablå samt enligt bolagets räkenskaper har under året försålts:

Varuslag	Antal försålda liter				Försäljningsvärde	
	Genom utminutering	Genom utskänkning	Till öfverlåtna rättigheter	Summa	Kronor	öre
Brännvin, 50 % . . .	297,699,28	768	7,292	305,759,28	570,954	62
» andra slag	8,098,73	—	1,235,28	9,334,01	18,269	10
Sprit, red. till 50 %	843,46	—	—	843,46	1,546	60
Whisky	1,841,32	21,25	4,012,66	5,875,23	23,700	20
Konjak	66,713,91	6,081	6,456,70	79,251,61	210,345	32
Rom och Arrak . . .	562,38	—	8 .	570.38	1,191	15
Punsch och Likör . .	8,237,58	88	20,152,69	28,478,47	67,921	68
Vin	5,118,04	32,66	—	5,150,70	11,826	25
Maltdrycker.	—	7,637,33	—	7,637,33	4,900	60
Summa	389,114,70	14,628,24	39,157,53	442,900,47	910,655	52

Det varmrenade brännvinets styrka har under hela året varit 40 % och priset däråt har, likaledes under hela året, utgjort vid utminutering 1 krona 50 öre pr liter och vid utskänkning 2 kronor 40 öre pr liter, motsvarande för 50-procentigt 1 krona 87 öre, resp. 3 kronor pr liter.

Inkomster och utgifter under året hafva utgjort:

Inkomster:

För försålda 442,900,47 liter spritvaror, vin och maltdrycker enligt ofvanstående tablå :	kr.	910,655: 52	
Räntor	»	5,304: 46	
Afgifter för öfverlåtna rättigheter	»	900: —	
Rabatter och kursdifferenser . . .	»	3,802: 94	
Reserverade medel till skatter . .	»	17,126: 48	
» » för revisionskostnader	»	19: 60	
Värdet å inneliggande lager vid årets slut	»	78,658: 10	1,016,467: 10

Utgifter:

Kostnad för inköpta varor	kr.	544,684: 08	
Räntor (inberäknadt ränta till lottägarne kr. 1,910)	»	2,258: 27	
Värdet å inneliggande lager vid årets början	»	94,652: 50	641,594: 85

Bruttovinsten utgör alltså kr. 374,872: 25

Därifrån afgå:

Löner och arvoden:

Styrelsen	kr.	1,800: —	
Verkställande direktören	»	4,100: —	
Kamreraren	»	2,100: —	
Lagerföreståndaren	»	5,556: 90	
Butiksföreståndaren.....	»	3,800: 10	
Öfrig tjänste- och arbetspersonal	»	19,097: —	36,454: —

Lokalhyror:

Hufvudaffärens byggnader	»	8,000: —	
Anmälningsbyrå	»	453: —	
Magasin och källare	»	1,700: —	
Tomthyra för kolbod	»	30: —	10,183: —

Krono- och öfriga utskylder:

Kronoutskylder	»	12,453: 06	
Kommunalutskylder	»	19,285: 23	
Prästlönemedel.....	»	297: 02	
Värnskatt.....	»	8,311: 50	40,346: 81

Revisionsomkostnader:

För officiella revisionen af 1914 års räkenskaper	Kr.		198: —

Försäljningsafgifter:

För 6 ständiga försäljningsrättigheter.....	»		1,350: —

Öfriga omkostnader:

Reparationer å byggnader	kr.	860: 92		
Reparationer å inventarier jämte nyanskaffning af förbrukad materiel	»	196: 93		
Arvode till bolagets egna revisorer samt till inventeringsmän och läkare	»	1,771: —		
Stallet.....	»	635: 85		
Kol för reningsverket..... ..	»	74: —		
Ved och lyse.....	»	4,040: 17		
Bidrag till ved, lyse, servis och tjänares aflöning vid bolagets eget utskänkningsställe	»	900: —		
Missräkningspenningar och olycksfallsförsäkringar m. m.....	»	1,385: —		
Extra arbetshjälp och nattvakt.	»	2,143: 70		
Brandförsäkringsafgifter	»	386: 96		
Telefonafgifter, telegram och postporto	»	649: 45		
Elektrisk kraft till magasinshissar	»	355: 41		
Vattenafgifter.....	»	261: 50		
Tryck, skrifmaterialier och räkenskapsböcker.....	»	2,617: 40		
Diverse utgifter för kemikalier, medicin, resor, frakter och organisation av kontrollsystem .	»	3,194: 49		
Afskrifning af inventarier	»	1,360: 70		
Afskrifning å kolhuset.....	»	28: 27		
	Säger kr.	20,861: 75		
som minskats med vinst å tomkärl	»	297: 26	20,564: 49	109,096: 30
			Nettovinsten utgör således kr.	265,775: 95

Utgående balansräkning, utvisande Karlstads Spritförsäljningsbolags ställning den 31 December 1915:

Tillgångar:

Kontanta och i bank innestående medel	kr.	248,599: 58
Inventarier.....	»	23,032: 53

Inneliggande varor	kr.	78,658: 10
Fordran hos Göteborgssystembolagens leveransförening	»	4,363: 80
Andra utestående fordringar	»	156: 85
	Kr.	354,810: 86

Skulder:

Inbetalt kapital	kr.	38,200: —
Lottägarnes räntemedel	»	1,910: —
Öfriga skulder	»	48,924: 91
Nettovinst	»	265,775: 95
	Kr.	354,810: 86

Af det såsom aflöning åt styrelsen upptagna beloppet 1,800 kronor hafva vice häradshöfdingen af Geijersstam i egenskap af ordförande och styrelseledamot bekommit 600 kronor samt styrelseledamöterna stadskamreraren Enander, länsbokhållaren Holmberg och boktryckaren Ankers vardera 400 kronor. Kaptenen Ziegler har såsom styrelseledamot och verkställande direktör uppburit angifna beloppet 4,100 kronor.

Aflöningen såväl till försäljningsställenas föreståndare som till bolagets öfriga personal har utgått med kontanta belopp, som varit oberoende af omsättningen eller vinsten. Lagerföreståndaren, kamreraren och utskänkningsställets föreståndare hafva förutom den kontanta lönen åtnjutit bostad med ved och lyse, hvarjämte en del af personalen fått, utan afdrag på aflöningen, sina utskylder till stat, kommun och prestерskap guldna af bolaget.

Vid granskning af förskäringsboken och kontrollprofning af den förskurna varans uppgifna alkoholstyrka hafva vi icke funnit något att anmärka.

Varulager och inventarier äro försäkrade mot eldskada, det förra för 170,000 kronor och de senare för 17,200 kronor, hvilka försäkringar vi anse fullt betryggande.

Försäljningslokalerna hafva vid verkställd besigtning befunnits i mycket godt skick.

I anledning af Kungl. Kontrollstyrelsens den 28 Februari 1916 utfärdade P. M. för revisorerna af bränvinsförsäljningsbolagens räkenskaper under år 1915 meddelas följande:

1) Å inventarier har afskrifvits 10 % med 1,388 kronor 97 öre. Någon afsättning till reservfond, skatter eller dylikt har icke ägt rum.

2) Allt sedan år 1907 har bolaget, för beredande af lifräntor vid uppnådda 60 à 65 år, till hvar och en af den fast anställda personalen, som varit i bolagets tjänst minst 15 år och ansetts deraf förtjänt, lämnat personligt lönetillägg, hvilket disponerats af styrelsen och insatts i Försäkringsbolaget Skåne; och har denna löneförhöjning under år 1915 uppgått till sammanlagdt 1,633 kronor 80 öre.

3) I årlig hyra för de af bolaget förhyrda lokaler har såsom framgår af förestående utdrag af räkenskaperna, utbetalts tillhopa 10,183 kronor. Samtliga lokaler äro förhyrda till den 1 Oktober 1917, och anse revisorerna ofvannämnda hyresbelopp i förhållande till den allmänna hyresnivån i staden icke vara oskäligt.

4) Såvidt revisorerna kunnat utröna har bolaget ställt sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som Kungl. Kontrollstyrelsen meddelat under år 1915; och hafva samtliga från Kontrollstyrelsen öfverlämnade cirkulär och P. M. blifvit hos bolagsstyrelsen anmälda.

5) Någon fastighet äges ej af bolaget.

6) Föreskriften att undermål i varuomsättningstablån skall utföras i kronkolumnen har af bolaget icke iakttagits, men har värdet å undermålet antecknats å nämnda tablå. Då bolagets bokslut redan förelåg färdigt, när ifrågavarande P. M. kom revisorerna tillhanda, har undermålet icke denna gång kunnat utföras i kronkolumnen, enär tablån i så fall icke kommit att öfverensstämma med räkenskaperna.

7) Bolaget har vid försäljning af brännvin till innehafvare af utskänkningsrättighet, som öfverlåtits af bolaget, erhållit i bruttoinkomst pr liter följande belopp i medeltal, nemligen: å brännvin, renadt, 50 %, 40 öre, å brännvin, andra slag, 65 öre, å whisky 1 krona, å förskuren konjak 82 öre, å konjak, originaltappning, 2 kronor, å rom och arrak 1 krona 90 öre, å punsch 67 öre och å likör 3 kronor 35 öre.

8) De af bolaget i 1913 års bokslut reserverade medlen för bestridande af utskylder, som belöpt å åtnjuten inkomst under tidigare år än 1914, hafva icke varit tillräckliga. Bristen har uppgått till 2,158 kronor 75 öre.

Bolagets räkenskaper äfvensom dess tablå öfver varuomsättning och omkostnader äro upprättade i enlighet med de i Kungl. Kontrollstyrelsens kungörelse den 15 Maj 1909 samt i ändringar och tillägg dertill gifna

föreskrifter. Räkenskaperna äro förda med utmärkt ordning och reda samt fullständigt verificerade.

Revisorerna vitsorda, att bolaget förvaltats i öfverensstämmelse med det i 15 § 1 mom. af Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 Juni 1905 angifna syfte, och då styrelsen jämväl i öfrigt handhaft bolagets verksamhet på ett fullt tillfredsställande sätt, få revisorerna tillstyrka ansvarsfrihet för det försäljningsår, revisionen omfattat.

Undertecknad, Noréus, samt kaptenen m. m. Per Ågren, med landskanslisten E. Noréus och fanjunkaren J. Olson såsom suppleanter, utsågos att å revisorernas vägnar deltaga i inventering af bolagets tillgångar vid löpande försäljningsårets slut.

Karlstad den 8 April 1916.

J. Stenström.
Af Konungens Befallningshafvande utsedd revisor.

Aug. Lindh.
Af landstinget utsedd revisor.

J. Noréus.
Af stadsfullmäktige utsedd revisor.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, vilka i sammanhang med revision av Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper även granskat bolagets styrelses redogörelse för år 1915, rörande den under dess förvaltning stående av förra **Vinbolaget** grundade **"Fonden för Allmännyttiga Ändamål"** hava därvid funnit ställningen sålunda:

Debet.

Ing. balans:		
Innestående i Källarbyggnaden	1,481: 20	
» å Kapitalräkning	17,255: 49	
» kontant i kassan	35: 60	18,772: 29
Inkomster:		
Ett års hyra för Källarbyggnaden	2,000: —	
Under året upplupen ränta	790: 16	2,790: 16
	Kronor	21,562: 45

Kredit.

Utgifter:	
Stämpelavgift	1: —

Utg. Balans:		
Innestående i Källarbyggnaden	1,481: 20	
» å Kapitalräkning.....	20,045: 65	
» kontant i kassan.....	34: 60	21,561: 45
	Kronor	21,562: 45

Då vi mot räkenskaperna icke hava något att anmärka föreslås full ansvars frihet för räkenskapsåret 1915.

Karlstad den 22 februari 1916.

FR. OLSÉN. A. SVANSTRÖM.

Rätt avskrivet intygas:

JOS. JANSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 60.

Beredningsutskottet hade, uppå remiss från stadsfullmäktige, att avgiva utlåtande i anledning av den av vederbörande revisorer avgivna berättelsen över granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för försäljningsåret 1915 ävensom över förvaltningen och räkenskaperna rörande bolagets fond för allmännyttiga ändamål för samma tid; och beslöt utskottet, som icke hade något att erinra i anledning av berättelserna, hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte dels för sin del bevilja styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag ansvarsfrihet för bolagets räkenskaper och förvaltning för år 1915, dels ock lägga revisionsberättelsen angående fonden för allmännyttiga ändamål utan vidare till handlingarna.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående uppförande av nytt skjul å materialgården.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 17 april 1916.

§ 13.

Den 16 september 1915 beslöto stadsfullmäktige en första utbyggnad av materialgården, vari bland annat ingick flyttning av det nuvarande plåtskjulet vid elektricitetsverket till materialgården. Detta hade emellertid ej kunnat verkställas

av den anledning, att på senare tiden inkommit så mycket tobak, som drätselkammaren haft att förvara, att plåtskjulet måst tagas i anspråk därför; och torde ifrågavarande skjul komma att behövas för detta ändamål åtskilliga år framåt. För att kunna fullgöra stadsfullmäktiges beslut om en första utbyggnad av materialgården såg sig drätselkammaren ingen annan utväg, än att hos stadsfullmäktige anhålla att få medel för byggande av ett nytt skjul av samma storlek som plåtskjulet å den redan färdigställda grunden å materialgården. Merkostnaden för det nya skjulets uppförande i förhållande till kostnaden för det gamla plåtskjulets flyttning utgjorde 5,600 kronor.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med anhållan,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att plåtskjulet vid elektricitetsverket skall tillsvidare stå kvar å samma plats, där det nu står,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 5,600 kronor för uppförande av ett nytt skjul å den färdigställda grunden å materialgården,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma att berörda anslagsbelopp skall utgå av tolagsmedel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 61.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort framställning om anslag för uppförande av ett nytt skjul å materialgården för att därigenom kunna använda det gamla plåtskjulet vid elektricitetsverket såsom erforderlig upplagsplats för tobak.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade utskottet nu att yttra sig däröver; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot framställningen, att, i enlighet med densamma, hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels bestämma, att plåtskjulet vid elektricitetsverket skall tillsvidare stå kvar å samma plats, där det nu står;

dels bevilja 5,600 kronor för uppförande av ett nytt skjul å den färdigställda grunden å materialgården;

dels ock bestämma, att berörda anslagsbelopp skall utgå av tolagsmedel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning angående inläggande af linoleummattor å cementgolven i flickskolebyggnaden.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 17 april 1916.

§ 14.

Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hade anhållit, att drätselkammaren måtte föranstalta därom, att samtliga golven i flickskolebyggnaden under instundande sommarferier bleve belagda med linoleummattor, och hade styrelsen jämväl överlämnat från en del firmor infordrade kostnadsanbud.

Efter hållen överläggning beslöt drätselkammaren efter votering med fem röster mot två att med hänsyn till de nuvarande höga priserna å linoleummattor för närvarande endast belägga cementgolven i flickskolebyggnaden med sådana mattor, och antogs därefter ett av handlanden G. Ekwurtzel härstädes avgivet anbud å kr. 5: 25 per kvadratmeter för granitmatta av 3,3 millimeters tjocklek.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett belopp av 3,600 kronor för inläggande av linoleummattor å cementgolven i flickskolebyggnaden,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 62.

Drätselkammaren hade, i anledning av framställning i ämnet från flickskolestyrelsen, hos stadsfullmäktige begärt anslag för inläggande av linoleummattor å cementgolven i flickskolebyggnaden; och beslöt utskottet, som uppå remiss nu hade att häröver yttra sig, att med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett belopp av 3,600 kronor för inläggande av linoleummattor å cementgolven i flickskolebyggnaden ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning i fråga om fastställande av gränslinjerna för domkyrkoplanen.

Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 april 1916.

§ 10.

Sedan Karlstads pastorats kyrkoråd för sin del utsett domprosten G. Jakobsson, och drätselkammaren för sin del utsett stadsarkitekten C. Crispin att underhandla om gränserna för domkyrkoplanen, hade överenskommelse mellan dem träffats om, att domkyrkoplanen skulle utgöra det å här bifogade av arkitekten C. Hansson uppgjorda ritning med heldragna gröna linier betecknade området, och hade kyrkorådet hemställt om fastställelse av gränserna i enlighet med berörda ritning.

Drätselkammaren tog nu förslaget i övervägande och fann intet däremot att erinra, men ville uttala, att, då terrassmuren mot Kungsgatan bygges, hänsyn borde tagas till gatans blivande profil; och beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte fastställa gränslinierna för domkyrkoplanen i enlighet med de heldragna gröna linierna å den av arkitekten C. Hansson uppgjorda ritningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 63.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren hemställt, att fullmäktige måtte fastställa gränserna för domkyrkoplanen i enlighet med en av arkitekten C. Hans-

son däröver uppgjord, framställningen bifogad ritning, därå gränserna för planen vore inlagda med heldragna gröna linjer.

Utskottet, som uppå remiss från fullmäktige nu hade att yttra sig i detta ärende och som icke fann anledning till erinran mot förslaget, beslöt att, med tillstyrkande av detsamma hemställa,

att stadsfullmäktige måtte fastställa gränslinjerna för domkyrkoplanen i enlighet med de heldragna gröna linjerna å den i ärendet ingivna, av arkitekten C. Hansson uppgjorda ritningen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Brandstyrelsens framställning om inköp av hästar för brandkårens behov samt om ökning av den fasta brandkåren.

Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 29 oktober 1915.

§ 60.

Brandchefen hade på sätt § 48 i detta protokoll utvisar, den 24 sistlidne augusti, för styrelsen framlagt följande förslag till omorganisation af stadens brandkår:

»Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Jag har äran härmed aflämna följande förslag till *en omorganisation af stadens brandkår.*

För närvarande och efter brandkårens organisation 1908 äro 6 hästar upptagna i kårens stat, af hvilka tre äro afsedda till första utryckning och de andra 3 till körslor för stadens räkning.

Genom denna anordning äfventyras erforderlig snabbhet och säkerhet vid utryckningar i synnerhet vid eldsvådor på längre afstånd från brandstationen.

Brandkårens utryckningsområde har åt vissa håll en utsträckning af icke mindre än omkring 6 kilometer. Inom detta område skall kåren kunna röra sig med fordon, hvilka bemannade väga upp till 1,800 kg. och en dylik vikt skall *en* häst under vissa förhållanden draga — under alla förhållanden en vikt af 1,200 kg. Då dessutom körhastigheten bör vara åtminstone större än i skridt, kan man icke begära, att hästen skall kunna utföra ett dylikt arbete. Han tröttköres, stan-

nar — och där sitter brandkåren, medan det måhända brinner rätt friskt på eldstället. Sådana eventualiteter bör man söka förhindra. Jag vill i detta sammanhang erinra om utryckningen till villa Glittne den 29 april 1914. På den s. k. lilla utryckningsvagnen, som utan bemanning väger 1,200 kg. åkte vid detta tillfälle enligt uppgift 10 man. För fordonet var anspänd *en* häst, hvilken — såsom man har berättat mig — endast genom ett rätt flitigt bruk af piskan fick krafter att släpa fram brandkårens fordon med personal till målet. En dylik färd är icke värdig stadens brandkår och kan vålla olycka.

Jag har vid olika tillfällen senast vid brandstyrelsens sammanträde den 20 sistlidne april påvisat berörda missförhållande och framhållit behofvet af, att för första utryckningen disponibla hästantalet ökas med en eller hälst två hästar.

Brandstyrelsen har icke ställt sig afvisande mot mitt förslag. Snarare synes styrelsen vilja dela min uppfattning om behofvet af ett ökadt hästantal. Emellertid har styrelsen, som icke velat nu vidtaga någon ändring beträffande antalet hästar med hänsyn till den för brandkåren fastställda staten, förklarat sig vid upprättandet af kårens stat för nästkommande år vilja taga i öfvervägande den af mig påyrkade ökningen.

Då jag emellertid *nu* återigen upptager denna fråga, handlar jag i syfte att söka få ärendet afgjort i samband med de omorganisationsförslag, hvilka — af mig redan framlagda — jag anser stå i nära sammanhang med föreliggande fråga. Det synes mig bland annat vara af vikt, att af organisationsförändringarna påkallade och af mig föreslagna ändringar i den för staden gällande brandordningen framläggas för vederbörande myndighet i ett sammanhang.

Vid utarbetandet af mitt förslag har jag följt den princip, som jag anser vara den enda riktiga, nämligen att söka hålla stadens utgifter för brandväsendet inom rimliga gränser och att icke öka utgifterna i den för året gällande staten.

Mitt förslag är följande. Ehuru det vore önskvärdt, att 5 hästar finge disponeras uteslutande för brandtjänst, anser jag emellertid, att man af kostnadshänsyn icke kan begära mera än 4 st. för detta ändamål. Genom denna ökning af utryckningshästarnes antal minskas det antal, som kunna användas till körslor för stadens räkning. Däraf blir en följd, att brandkårens inkomster af detta körarbete också minskas och att erforderligt belopp för att täcka utgifterna i staten ökas. För att hindra denna minskning af inkomsterna synes mig en utväg vara att i ännu högre grad än tillförne utnyttja den berörda inkomstkällan. Det blir då nödvändigt att öka hästantalet. I kårens stall kunna 8 hästar uppställas. Jag föreslår därför, att ytterligare 2 hästar anskaffas.

Beträffande körkarlarne böra dessa som förut uttagas bland brandkårens manskap. Enligt nu gällande bestämmelser äro 3 man dagligen kommenderade till

körarbe. Ökas körarbetshästarne till 4 st. måste äfven 4 man afses till sådant arbete. Detta kan emellertid icke låta sig göra med mindre än att manskapsstyrkan ökas med en man; ty stationsvakten, redan nu för fåtalig, kan ej ytterligare minskas. Emellertid föreslår jag, att kårens numerär ökas med 2 man, hvarigenom en välbehöflig förstärkning af stationsvakten kan göras. Jag vill framhålla, att den nu disponibla utryckningsstyrkan ej är tillräckligt stor för att kunna utlägga en slangledning från brandpost och samtidigt kunna resa den mekaniska stegen — en fordran, som man bör kunna ställa på en brandkårs utryckningsstyrka i första linjen. I detta förslag ligger ingen nyhet. I «finansplan för Karlstads brandkår för åren 1912—1916« upptages för år 1916 en ökning af numerären med 2 man med en beräknad kostnad af 1,949 kronor.

Bilagda schematiska uppställning visar personalens och hästarnes fördelning under nuvarande förhållanden och enligt mitt förslag.

Af detta schema framgår, att mitt förslag afser en ökning

beträffande personalen:

af den totala manskapsstyrkan med 2 man,
af utryckningsstyrkan i första linjen med en man; och
af de till körarbete kommenderade med 1 man.

Beträffande hästarne:

af det totala hästantalet med 2 st.,
af utryckningshästarne i första linjen med 1 st. och
af de för körarbete afsedda med 1 st.

Den af mig föreslagna organisationsförändringen berörande personalens och hästarnes antal *kräfver inga ökade utgifter* i brandkårens stat — frånsett anskaffningskostnaden för 2 hästar — och möjliggöres, utan att utgifterna behöfva ökas, dels genom körarbetets utsträckning, dels genom indragning af viss brandkårspersonal.

Om indragning af vice brandchefsbefattningen har jag i en föregående skrifvelse redan väckt förslag.

Äfven andra tjänster vid kåren synas mig vara obehöfliga och till ringa nytta i jämförelse med de kostnader de draga. Som bekant utgöres den fasta brandkåren dels af den kasernerade styrkan dels af 6 man s. k. nattvaktmanskap. Af nattvaktmanskapet tjänstgöra turvis 2 man hvarje natt å brandstationen. Deras tjänstgöring består däri, att de tillbringa natten i en bäddad säng, utom vid de få tillfällen, när de blifva störda af utryckning och då de få lämna sängen för att följa kåren. För denna tjänstgöring uppbära de en ersättning af 1 krona och 50 öre pr man och natt och 75 öre i timmen för arbete vid eldsvåda. Deras aflö-

ning belastar brandkårens stat med 1,095 kronor, hvartill kommer utgiften för ersättning för arbete vid eldsvåda, hvilken ju är variabel under olika år. De hafva dessutom förmånen af fri uniform. Utgifterna för detta nattvaktmanskap torde kunna beräknas till i rundt tal 1,300 kronor pr år Efter omsorgsfull pröfning, huruvida ett verkligt behof af deras bibehållande förefinnes, har jag kommit till den öfvertygelsen, att så icke är förhållandet.

Indragningen af nattvaktmanskapet kan jag emellertid förorda endast under förutsättning, att den kasernerade kårens numerär ökas med 2 man. Den för hvarje natt tjänstgörande vaktens styrka uppfyller i annat fall icke de fordringar, som Tarifföreningen uppställer med afseende på numerären. Tarifföreningens fordringar i detta hänseende äro: det fasta manskapet (det kasernerade manskapet och det s. k. nattvaktmanskapet) skall bestå af så många man, att den för hvarje natt tjänstgörande vakten ungefärligen motsvarar i antal en för tusendet af stadens innevånare. För närvarande är vaktstyrkan under natten 17 man, befälet inräknadt. När stadens invånareantal närmar sig 19,000-talet, finner man, att styrkan redan nu är knapp. Någon minskning kan därför icke ifrågakomma. En ökning af numerären är däremot väl motiverad. Jag anser, att ökningen för närvarande kan begränsas till 2 man, därför att den af manskapet, som åtnjuter fridygn (af mig ej intagen i antalet 17) nästan utan undantag vistas inom stationen under natton. Jag håller dessutom före, att 2 ordinarie brandmän genom den större yrkesutbildning, som de erhålla, väl motsvara 3 man af nattvaktsmanskapet, hvars utbildning lämnar mycket öfrigt att önska — ett missförhållande som är mycket svårt att ändra.

Till belysning af att den föreslagna ökningen af personalen och hästarnes antal icke kommer att stegra de årliga utgifterna vill jag framlägga nedanstående *kalkyl*:

Utgifter en gång för alla.

Inköp af 2 hästar à 1,000 kr.	2,000: —
Inköp af seldon[1]) till dessa à 100 kr.	200: —
Kronor	2,200: —

Årliga inkomster.

Ersättning för körarbete	1,650: —
Afgår underhållet af nattvaktmanskapet	1,300: —
Afgår aflöning till vice brandchefen	500: —
Kronor	3,450: —

[1]) Seldonen böra anskaffas och underhållas af brandkåren, som håller hästarne och icke af drätselkammaren, såsom nu är fallet.

Årliga utgifter.

Aflöning åt 2 brandmän à 900 kr.	1,800: —
Semesterpengar åt d:o à 24: 50	49: —
Beklädnad åt d:o à 60 kr.	120: —
Underhåll af 2 hästar à 500 kr.	1,000: —
Amortering af anskaffningskostnaderna för 2 hästar	200: —
Kronor	3,169: —

Denna kalkyl visar, att den föreslagna organisationsförändringen *medför en besparing af omkring 300 kr. pr år* — jag bortser från det belopp, som erfordras för inköpet af hästarne och seldonen, hvilka medel enligt kalkylen skola amorteras med en annuitet af 10 proc.

Att omorganisationen trots den beräknade mindre kostnaden kommer att medföra en väsentlig ökning i brandkårens slagfärdighet är tydligt.

En eventuell invändning att det fasta manskapets numerär enligt förslaget kommer att minskas med 4 man (indragningen af 6 nattvakter och tillkomsten af 2 ordinarie brandmän) vill jag bemöta med en hänvisning till, hvad jag förut yttrat om värdet af nattvaktmanskapets arbetsprestation i allmänhet, jämfördt med en utbildad brandmans. Jag vill äfven framhålla, att en fastare organisation af reservkåren och ett bättre utnyttjande af densamma, än hvad nu är fallet, fullkomligt ersätter indragningen af nattvaktmanskapet.

För den föreslagna ökningen af personalens och hästarnas antal är någon utvidgning af lokalerna inom brandstationen ej erforderlig. Bostadsrum åt de tvänne brandmännen finnas tillgängliga om några mindre förändringar beträffande lokalerna vidtagas. Jag skall emellertid i samband med ett annat förslag, som jag ämnar framlägga, afhandla denna fråga. Beträffande stallutrymmet för de nya hästarna, blir det nödvändigt, att den drätselkammaren tillhöriga hästen flyttas från brandkårens stall.

Förslag om de ändringar i stadens brandordning, hvilka betingas af ifrågavarande omorganisation, kommer jag likaledes att framlägga i särskild skrifvelse.

Slutligen vill jag framhålla, att jag vid utarbetandet af här framlagda förslag icke bortsett från ett inom beredningsutskottet förlidet år väckt förslag om en utredning angående lämpligheten af brandkårens automobilisering. Utan tvifvel vittnar detta förslag om en vaken blick för den moderna brandteknikens fordringar på drifkraft för framförande af eldsläckningsredskap och manskap. Min undersökning angående lämpligheten af motordrift har emellertid gifvit vid handen att jag *nu* både af ekonomiska och tekniska skäl icke anser mig kunna förorda införande af densamma.

Skulle motordrifna fordon anskaffas, böra hästarna afskaffas. Härigenom förlorar brandväsendet inkomsten af körslorna för stadens räkning och som en naturlig följd blifva utgifterna för detsamma större. Man kan också tänka sig, att kåren bibehåller några hästar, för att kunna bibehålla körarbetet för stadens räkning och de ekonomiska fördelar, som det medför. Men då hästarnes bibehållande icke längre är erforderligt för brandkårens förflyttning utan finnas till uteslutande för att bereda brandväsendet inkomster, så får brandkåren enligt min mening karaktären af ett arbetsåkeri, som konkurrerar med stadens åkeriägare — en anordning som jag anser olämplig. Låt vara att detta skäl anses vara mindrevärdigt och icke behöfva utgöra något hinder för automobiliseringen, så finnas andra, som äfven tala mot berörda förändring.

Jag är öfvertygad om, att brandstyrelsen under nuvarande ekonomiska situation icke anser sig kunna begära det anslag, som för ifrågavarande ändamål är erforderligt och af mig beräknadt till omkring 23,000 kronor, om några hästar bibehållas och till omkring 43,000 kronor, om samtliga hästar afskaffas, *då någon afsevärd besparing å brandväsendets stat genom anskaffande af motordrifna fordon under nuvarande förhållanden icke torde kunna göras.* Med ledning af min kalkyl torde denna uppgift kunna kontrolleras.

Karlstads brandstation den 12 augusti 1915.

PER ÅGREN.
Brandchef.

Schema

öfver *personalens och hästarnes fördelning* under ett tjänstgöringsdygn.

	Personal				Summa	Hästar.		Summa
	Stationsvakt.		Körarbete	Fridygn		Utryckn.-styrka	Körarbete	
	Utryckningsstyrka	Telegrafpost						
Nu	8[1])	1	3	1	13	3	3	6
Enl. förslag...	9[1])	1[2])	4	3[3])	15	4	4	8

[1]) Häraf 2 underbefäl och 1 kusk, af hvilka en turvis är ledig hvarje dag under tiden 2 e. m. —12 midnatt. [2]) Från kl. 2 e. m. [3]) Till kl. 2 e. m.

Detta förslag hade bland styrelsens ledamöter för granskning cirkulerat och beslöt nu styrelsen att företaga ärendet till afgörande i samband med upprättande af brandkårens stat för nästa år.

Efter öfverläggning beslöt styrelsen, som icke fann någon erinran att göra mot förslaget och som ansåg, att dess realiserande komme att medföra en väsentlig förbättring i stadens brandväsende, ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta:

att åt brandstyrelsen anvisa 2,200 kronor till inköp af ytterligare två hästar jämte seldon till dessa;

att fasta brandkåren från och med år 1916 skall ökas med två brandmän samt anslå 1,969 kronor till aflöning, uniformering, och semesterpengar åt dem;

samt att nuvarande s. k. nattvaktmanskapet från och med nästa års ingång skall indragas.

Och beslöt styrelsen att vid uppgörande af brandkårens stat för nästa år däri upptaga berörda anslagskraf samt att, därest förslaget vunne stadsfullmäktiges bifall, inkomma med förslag till ny brandordning för staden.

In fidem:
C. LIDBERG.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 april 1916.

§ 14.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande öfver brandstyrelsens framställning om inköp av ytterligare två hästar för brandkårens behov och om ökning av den fasta brandkåren med två brandmän m. m.; och beslöt drätselkammaren, som likväl ej kunde förbinda sig att använda brandkårens hästar och karlar till körslor för stadens räkning annat än då arbete för dem funnes, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta

dels att anvisa 2,200 kronor till inköp av ytterligare två hästar för brandkårens behov jämte seldon till dessa,

dels att fasta brandkåren från och med den 1 juli 1916 skall ökas med två brandmän samt att till avlöning, uniformering och semesterpengar åt dem anslå 1,969 kronor om året, varav för innevarande år 984 kronor 50 öre,

dels att nuvarande s. k. nattvaktmanskapet från och med den 1 juli 1916 skall indragas,

och dels att sålunda beviljade anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 64.

I anledning av förslag i ämnet från brandchefen hade brandstyrelsen, på sätt framginge av dess protokoll den 29 oktober 1915, § 60, beslutit hos stadsfullmäktige göra framställning om inköp av ytterligare hästar för brandkårens behov och om ökning av fasta brandkårens personal ävensom om indragning av det nuvarande s. k. nattvaktmanskapet.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet, efter tagen del av handlingarna, att med instämmande i vad kammaren anfört, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta

dels att åt brandstyrelsen anvisa ett belopp av 2,200 kronor till inköp av ytterligare två hästar jämte seldon till dessa;

dels att fasta brandkåren skall från och med den 1 juli 1916 ökas med två brandmän samt till avlöning, uniformering och semesterpängar åt dem anslå 1,969 kronor om året, varav för innevarande år 984 kronor 50 öre;

dels att nuvarande så kallade nattvaktmanskapet skall från och med den 1 juli 1916 indragas;

dels ock att ovanberörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Utskottet, som av handlingarna inhämtat, att två av brandkårens hästar icke deltoge i de av brandkåren utförda körslorna för stadens räkning, och som ansåg, att ett dylikt förfaringssätt icke vore lämpligt, beslöt härjämte hemställa,

att stadsfullmäktige måtte föreskriva, att samtliga brandkårens hästar skola i tur och ordning deltaga i körslorna för stadens räkning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Brandstyrelsens framställning om anordnande av förbättrade alarmanordningar inom brandstationen och till reservkåren.

Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 29 oktober 1915.

§ 61.

Föredrogs följande af brandchefen gjorda framställning:

"Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Alarmanordningarna såväl inom brandstationen som utom densamma till reservkåren synas mig ej erbjuda tillräcklig säkerhet för de olika brandkårsafdelningarnas snabba utryckning.

Särskilt äro anordningarna för reservkårens alarmering olämpliga.

Som bekant är reservkårens manskap arbetare vid Karlstads Mekaniska Verkstad. Under den tid af dygnet de befinna sig inom verkstadslokalerna, tillkallas de till brandstationen på det sätt, att telegrafposten i rikstelefon ringer upp "Verkstadens affärskontor" och begär, att reservkåren skall alarmeras. Affärskontoret skall då i lokaltelefon ringa upp "verkstadskontoret" med samma begäran. "Verkstadskontoret" skall i sin tur ringa upp i lokaltelefon de olika arbetsplatserna och tillkännagifva, att reservkåren skall rycka ut för eldsläckning.

Att ett sådant tillvägagångssätt vid en brandkårsafdelnings alarmering är synnerligen olämpligt, fordrar ingen närmare förklaring.

Under den tid af dygnet, då reservkårens personal icke befinner sig på arbetsplatsen inom "Verkstaden", tillkallas den på följande sätt: Bland manskapet äro fyra uttagna till s. k. "väckare". Till deras bostäder finnas elektriska ledningar från brandstationen, hvarigenom "väckarna" alarmeras. När larmsignal kommer, skola de springa omkring till det manskap, som är boende inom deras alarmeringsområde, för att "väcka" och tillkännagifva, att reservkåren är uppbådad.

Jag har vid olika tillfällen pröfvat detta systems effektivitet och funnit densamma ej tillfredsställande. Vid ett tillfälle infunno sig vid brandstationen 12 man af 30 — först 40 minuter efter larmsignalen. Vid andra tillfällen hafva endast 2 av de 4 "väckarna" varit att anträffa. Ej heller torde olämpligheten af detta "väckaresystem" behöva någon förklaring.

Jag vill fästa uppmärksamheten på betydelsen av reservkårens hjälp särskildt vid mera omfattande eldsvådor. Jag tvekar icke att säga, att reservkåren på grund af den fasta brandkårens fåtaliga numerär är fullkomligt oumbärlig. Utan reservkårens hjälp kan icke den fasta kåren reda sig vid större eldsvådor.

Det är under sådana förhållanden af den allra största vikt, att medlen för reservkårens tillkallande äro fullt betryggande, så att en försenad utryckning icke bör befaras bidraga till eldsolyckor af mera omfattande art. Jag vill erinra om eldsvådan inom stadsdelen Norrstrand den 6 augusti 1907, då redan 14 byggnader härjades af elden, innan stora ångsprutan inom en halftimme anländt (brandchefens berättelse angående brandväsendet här i staden 1907; stadsfullmäktiges handlingar ser. B. 1908 n:r 2. Vid denna eldsvåda stodo såsom brandchefen säger redan 14 byggnader i brand, innan reservkåren, som serverar den s. k. stora ångsprutan, hunnit anlända till den omkring 1,200 m. från brand-

stationen aflägsna brandplatsen. Jag är öfvertygad om, att *en* af orsakerna till reservkårens sena ingripande, var den långsamhet, hvarmed kåren vid detta liksom vid andra tillfällen uppbådas. Ty det kräfver ju alltid en afsevärd tid för "väckarne" att springa från hus till hus, klappa på fönster eller dörrar och förkunna, att "elden är lös". Ett sådant alarmeringssätt borde tillhöra en förgången tid. Och vidtages ingen förändring, är jag förvissad om, att en ny olycka lik den åberopade förr eller senare inträffar.

Alarmanordningarna inom stationen äro, såsom jag redan vidrört, likaledes otidsenliga. För att nattetid under den mörka årstiden kunna "slå larm" behöfver telegrafposten göra icke mindre än 7 handgrepp — då det, om anordningen vore tidsenlig, ej skulle erfordras mer än ett enda. Att en så invecklad apparat kan vålla försening vid en utryckning, är tydligt. En annan olägenhet vid det befintliga alarmeringssystemet är, att telegrafposten icke har någon kontroll på huruvida de elektriska apparaterna funktionera eller icke.

Jag vill emellertid ej påstå, att dessa olägenheter äro af den beskaffenhet, att de kräfva ett omedelbart afhjälpande. Däremot påstår jag med bestämdhet, att så är förhållandet, hvad reservkårens alarmering vidkommer.

Då erforderliga förändringsarbeten af tekniska skäl emellertid böra utföras samtidigt och i förening med den föreslagna flyttningen af telegrafrummet, tvekar jag ej att nu framlägga ett förslag äfven om ändringen af alarmanordningen inom brandstationen.

Mitt förslag om en förbättring af signalanordningarna till reservkåren omfattar:

a) till Mekaniska Verkstaden bygges en elektrisk ledning med larmklockor på lämpliga platser inom etablissementet och

b) till reservmanskapets bostäder byggas likaledes elektriska ledningar, så att hvarje man får en larmklocka i sin bostad.

Då emellertid induktorn, d. v. s. den apparat, som sätter ringklockorna i verksamhet, ej tål en inkoppling af flera klockor än de nuvarande, måste induktorn utbytas mot en kraftigare apparat. Anordningarna i detalj framgå af bifogade kostnadsförslag.

Man finner lätt, att de af mig föreslagna förändringarna beträffande signalanordningarna till reservkåren och inom brandstationen stå i det närmaste samband med hvarandra.

På brandstyrelsens sammanträde den 20 sistlidne april väckte jag förslag om berörda förändringar. Styrelsen, som delade min uppfattning om behöfligheten af en förändring i signalanordningarna, uppdrog åt mig att till ett kommande sammanträde inkomma med ett detaljeradt förslag jämte kostnadsberäkning.

Med anledning häraf har jag anmodat några firmor att uppgöra kostnadsförslag, hvilka härmed öfverlämnas.

Jag har med ledning af dessa förslag uppgjort följande

Kostnadsberäkning.

a) *anordningarna inom brandstationen*

enligt anbud ..... kr. 620: —

b) *anordningarna till reservkåren*

ledningsnätet

arbetskostnad	kr.	300: —	
materialier	»	100: —	
inträdesafgift till K. Telegrafverket	»	110: —	510: —
26 st. ringklockor à 10 kr.	kr.	260: —	
3 st. » à 20 »	»	60: —	320: —
		Summa kronor	1,450: —

På grund af hvad jag här ofvan anfört får jag hemställa

att brandstyrelsen behagade hos stadsfullmäktige anhålla om nödiga medel till utförande af de af mig föreslagna ändringsarbetena.

Karlstad den 19 september 1915.

PER ÅGREN.
Brandchef.»

Härvid voro fogade följande anbud:

Karlstad den 17 september 1915.

Herr Kapten P. Ågren, Karlstad.

Betr. Brandstation i Karlstad.

Härmed har jag nöjet offerera för alarmanläggningen inom Brandstationen:

1 st. *enfas-likströms-enankareomformare* för primärt 220 volt likström, sekundärt 75 volt enfas växelström, 16½ per., 1,000 hvarf, erforderligt startningsmotstånd, tillräcklig för 40 stycken samtidigt ringande klockor med en wattförbrukning hos hvarje af 15 watt,

1 st. *instrumenttafla* af marmor, kompl. monterad med säkerhetsapparater, hufvudafstängare samt 2-pol. omkastare för att möjliggöra klockornas matning antingen från generatorn eller från en förut befintlig vefinduktor,

strömbrytareledningarne för belysning i korridorerna, spruthus, ytterarm, stallet samt alarmen överföres till en gemensam knifströmsbrytare. Dessutom monteras å taflan en röd svagt lysande kontrollampa,

i Brandchefens rum uppsättes en ny alarmklocka med klang som tydligt skiljer sig från telefonens,

å ytterväggen på norra hörnet uppsättes en liknande klocka med kraftig klang, afsedd för utomhusmontage.

Pris för anläggningen komplett monterad Kronor 620:—.

Det skulle glädja mig om offerten konvenerade och jag finge nöjet utföra arbetet.

Högaktningsfullt
L. LÜPPERT.»

och

»Karlstad den 29 oktober 1915.

Brandchefen Hr Kapten P. E. Ågren, Karlstad.

Vi offerera härmed följande ändring av alarmanordningen vid Brandstationen:

Enankaromformare för 220 volt likström till lämplig spänning och periodtal växelström, tillräcklig för 50 på en gång ringande klockor.

Instrumentering bestående av:

Marmortafla monterad med huvudströmbrytare och säkerhetsapparater för 4 grupper samt en st. knivströmbrytare för tändning av samtlig belysning och en st. knivomkastare för gångsättning av omformaren eller inkoppling av vevinduktorn. Å tavlan placeras den befintliga mätaren.

2 st. större alarmklockor, den ena för utomhusmontage samt med ledning allt komplett uppmonterat.

Kronor 675:—.

Vi garantera ett i alla avseenden väl utfört arbete och emotse med tacksamhet Eder v. order.

Högaktningsfullt
A.-B. Karlstads Elektr. Install.-Byrå
LORENTZ A. LARSSON.»

Styrelsen, som redan vid föregående sammanträden förehaft denna fråga till behandling, och som delade brandchefens uppfattning att bättre alarmanordningar såväl inom brandstationen som till reservkåren måste anskaffas, beslöt att, då styrelsen icke hade något att mot förslaget erinra, hos stadsfullmäktige hemställa

att stadsfullmäktige måtte åt brandstyrelsen anvisa ett belopp af 1,450 kronor för ifrågavarande ändamål.

Och beslöt styrelsen att upptaga detta anslagskraf i brandkårens stat för nästa år.

In fidem:
C. LIDBERG.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 maj 1916.

§ 2.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen anhållit om ett anslag av 1,450 kronor för anordnande av förbättrade alarmanordningar såväl inom brandstationen som till reservkåren.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, hade inhämtat yttranden i frågan från förre t. f. stadskamreraren R. Linderstam, elektricitetsverksingenjören J. Thalén och linieingenjören vid Kungl. telegrafverket C. A. Moberg, varefter kammaren anhållit om brandstyrelsens yttrande över den sålunda åstadkomna utredningen i ärendet; och hade nu Brandstyrelsen uti avgivet yttrande uttalat sig för, att för närvarande allenast förbättrade alarmanordningar till reservbrandkåren måtte anordnas, samt att till utförande av detta arbete måtte åt brandstyrelsen anvisas ett förslagsanslag av 1,000 kronor.

Drätselkammaren tog nu ärendet i övervägande och beslöt, med överlämnande till stadsfullmäktige av samtliga av kammaren infordrade yttranden i ärendet, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett förslagsanslag av 1,000 kronor för anordnande av förbättrade alarmanordningar till reservbrandkåren,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 65.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av brandstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om anordnande av förbättrade alarmanordningar inom brandstationen och till reservkåren.

Drätselkammaren, som häröver avgivit infordrat utlåtande, hade därvid, efter det brandstyrelsen dåmera inskränkt sin framställning att allenast avse alarmanordningarna till reservkåren, tillstyrkt bifall till densamma.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett förslagsanslag av 1,000 kronor för anordnande av förbättrade alarmanordningar till reservkåren, ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning i fråga om förstärkning av ackumulatorbatteriet vid elektricitetsverket.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 31 mars 1916.

§ 3.

Föredrogs en framställning från Elektricitetsingeniören rörande förstärkning av ackumulatorbatteriet vid elektricitetsverket; och beslöt Styrelsen överlämna densamma till Stadsfullmäktige med anhållan om utanordnande av Kr. 3,200: — för inköp av 8 st. element.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Till Styrelsen för Karlstads Elektricitetsverk.

Beträffande Ackumulatorbatteriet.

Driftrapporterna för det gångna året utvisa, att batteriet numer endast kan öfvertaga en ringa del af ljusbelastningen.

Detta förhållande är synnerligen ogynnsamt för verkets ekonomi och en ändring på ett eller annat sätt måste göras för att gifva batteriet möjlighet att tjänstgöra som utjämningskälla vid verkets högsta belastningstillfällen.

Spänningen hålles konstant (2×220 volt) vid vissa punkter i staden och ström tillföres dessa genom särskilda ledningar, s. k. tryckpunkts- eller matareledningar. Denna öfverföring af energi är förenad med en viss förlust, som står i omvänd proportion till ledningsaeran. För att övervinna denna förlust, måste spänningen i omformarestationen vara högre än i tryckpunkterna.

Till följd af alltjämt ökad omsättning af ljusström ha ledningsförlusterna vid högsta belastningstillfällen ökats till den grad, att spänningen i omformarestationen blifvit högre än batteriets spänning.

Batteriet kan därför ej bidraga till att lämna någon ström till tryckpunkterna.

Genom att öka ledningsareorna skulle förlusten kunna minskas och den erforderliga spänningen i omformarestationen därmed nedbringas till batteriets spänningstal. Denna åtgärd vore under normala förhållanden den rätta, och dylikt förfarande har äfven förut vidtagits med en och annan tryckpunktsledning.

Då förstärkningen nu skulle komma att omfatta många tryckpunktsledningar, och då vidare en dylik förstärkning med hänsyn till därmed förenade gatuarbeten måste beräknas för flera års behof, torde kostnaden härför beräknas till minst 40,000: — kronor. Jordkablarne kosta nu 250 procent mer än före kriget.

För min del skulle jag vilja afvakta lämpligare tider och i stället begagna den provisoriska åtgärden att förstärka batteriet med 8 element. Spänningen komme då att ökas med 3,2 procent och därmed möjliggöres batteriets användning under några år framåt. Kostnaden härför beräknas till 3,200: — kronor.

Som batteriet skall renoveras i sommar af ackumulatorfabriken i enlighet med försäkringsaftalet, torde det vara lämpligt att ofvannämnda utökning verkställdes samtidigt.

Karlstad den 23 Mars 1916.

J. THALÉN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 maj 1916.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 3,200 kronor för inköp av 8 st. element för förstärkning av ackumulatorbatteriet vid elektricitetsverket; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att beloppet skall utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 66.

Till beredningsutskottet hade för yttrandes avgivande remitterats en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning i fråga om förstärkning av ackumulatorbatteriet vid elektricitetsverket, däröver tillstyrkande utlåtande avgivits av drätselkammaren, och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för inköp av åtta element till förstärkning av ackumulatorbatteriet vid elektricitetsverket bevilja ett belopp av 3,200 kronor att utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Byggnadsnämndens anhållan om stadsfullmäktiges principuttalande rörande förslag till utvidgad stadsplan för stadsdelen Herrhagen.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 12 April 1916.

§ 29.

I ärendet under § 23 i protokollet för den 29 Mars 1916 angående industriområde å Herrhagen m. m. hade från Arkitekten Per O. Hallman inkommit följande yttrande:

»Den 10 April 1916.

Till Byggnadsnämnden i Karlstad.

Anmodad yttra mig över en skiss till stadsplan — i skala 1: 4000 — för hamnområdet m. m. omkring Lambergstjärn, vilken skiss uppgjorts av E. Björkman är daterad Febr. 1916, får jag vördsamt anföra, att ur stadsplanesynpunkt inte annat torde vara att mot skissen erinra än att, om hamnområdet skall kunna inhängnas efter å kartan angiven grön prick — streckad linje, så böra gatorna utanför göras minst 12 m. breda.

Självfallet är att, när förslaget ritas upp i minst skala 1: 2000, kartan då förses med nivåkurvor, höjdsiffror i gatukors eller profiler, fullständiga beteckningar (varvid iakttages att hamnområdet betecknas som *Kvarter* för hamnbyggnader o.

dyl. — och hela detta område göres till ett eller ett fåtal kvarter, ej en massa små upplagsplatser, emedan gatorna emellan då bli fastställda som gator) samt att beskrivning och klara byggnadsbestämmelser åtfölja.

Högaktningsfullt
P. HALLMAN.

Möjligen skulle någon liten grön fläck, lekplats för barn, vara önskvärd bland bostadskvarteren, exempelvis norra delen av kvarteret Axet».

Sedan antecknats, att det nu föreliggande förslaget innebure en utvidgning af det tidigare behandlade förslaget, äfvensom att af trafikhänsyn betingats vissa förändringar i detta tidigare förslag i afseende å kvarteren Gåsen och Anden, hvarjämte kvarteren Fåret och Lammet sammanslagits, beslöt Byggnadsnämnden öfverlämna handlingarna i ärendet till Stadsfullmäktige för erhållande af ett principuttalande, innan Nämnden vidtoge ytterligare åtgärder.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 29 Mars 1916.

§ 23.

Till Byggnadsnämnden hade inkommit ett så lydande protokollsutdrag:
»Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 7 mars 1916.

§ 19.

Under förmälan om att stadsfullmäktige den 16 december 1915 beslutat uppdraga åt byggnadsnämnden bland annat att, med biträde av tillkallad arkitekt med kännedom om överintendentsämbetets åsikter, vidtaga för fastställelse nödiga ändringar och tillägg i stadsplanen och underställa desamma stadsfullmäktiges prövning samt att, efter vunnen nådig fastställelse, i samråd med egnahemskommittén indela kvarteren Borret och Kornet till egnahemstomter och därå söka Konungens Befallningshafvandes fastställelse, hade byggnadsnämnden, då det ifrågasatts, att den föreslagna, ännu ej fastställda stadsplanen för Herrhagen, vari ovannämna kvarter inginge, borde utsträckas över ett vidsträcktare område, än som förut däri medtagits, medels utdrag av sitt protokoll för den 9 sistlidne februari § 14 hos hamnstyrelsen anhållit, att styrelsen ville meddela, huru långt den tänkt sig denna utsträckning av stadsplanen.

Vid föredragning av detta ärende demonstrerade stadsingenjören ett av honom uppgjort förslag till industriområde å yttre hamnplanet samt vid Lambergstjärn och å Djäknefältet, upptagande även med anledning därav föranledda mindre ändringar av den redan fastställda stadsplanen för Herrhagen närmast Hamnområdet.

Härvid framgick bl. a., att den ändring i den redan fastställda stadsplanen, som påkallades av de ifrågasatta spåranordningarna och kajanläggningarna, berörde kvarteren Glasberget, Triangeln och Mården, samt att gränsen mellan stadsplanen och hamnens landområde utmärktes av en med grön färg streckad linje. Av denna linjes sträckning syntes, att en avsevärd del av hamnens nuvarande område skulle ingå i den nya stadsplanen. Detta ganska värdefulla, av hamnen utfyllda och planerade område, som omedelbart kunde för industrianläggningar tagas i bruk, hade hamnstyrelsen ej något emot att mot vederlag avstå och ville styrelsen, sedan fastställelse å planen vunnits, återkomma till denna fråga.

Efter granskning av förslaget, beslöt styrelsen tillstyrka planens godkännande i den omfattning, den uppgjorts, och att överlämna densamma till byggnadsnämnden med anhållan, att ärendet måtta *snarast möjligt* behandlas, enär åtskilliga förfrågningar om industritomter förelåge.

— —

In fidem:
IWAR OLSSON.»

Det i protokollsutdraget omförmälta förslaget till industriområde genomgicks nu;

och beslöt nämnden öfversända detsamma till Arkitekten P. Hallman för granskning.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 maj 1916.

§ 10.

Hos stadsfullmäktige hade byggnadsnämnden anhållit om stadsfullmäktiges principuttalande rörande ett uppgjort förslag till utvidgad stadsplan för stadsdelen Herrhagen.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt nu, efter förslagets granskning och besök på platsen, såsom önskemål framhålla, dels

att en grön plats anordnades i norra delen av kvarteret Axet och dels att västra ändan av den föreslagna nya gatan norr om kvarteret Anden flyttades 12 meter norrut med bibehållande av gatans ändpunkt i östlig riktning. Mot förslaget i övrigt hade drätselkammaren intet att erinra, utan beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att i princip godkänna detsamma med de nu föreslagna ändringarna.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 67.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade utskottet att yttra sig i anledning av en av byggnadsnämnden gjord anhållan om fullmäktiges principuttalande över uppgjort förslag till utvidgad stadsplan för stadsdelen Herrhagen.

Drätselkammaren, som jämväl hörts i ärendet, hade tillstyrkt förslaget till antagande, dock med vissa av kammaren föreslagna ändringar.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att med biträdande av vad kammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte i princip godkänna det upprättade förslaget med de av drätselkammaren däri förordade ändringarna.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över uppgjort förslag till nya formulär för uppgifter till den kommunala finansstatistiken.

Öfverlemnas till Stadsfullmäktige med begäran om yttrande enligt ofvanstående.

Karlstads rådhus den 25 Febr. 1916.

På Magistratens vägnar:
GUSTAF E BERG.

Till magistraten i Karlstad.

Med överlämnande av styrkt transsumt av Kungl. Finansdepartementets skrivelse den 3 december 1915 rörande ändring av formulär för uppgifter till den kommunala finansstatistiken samt ett exemplar av statistiska centralbyråns i förenämnda transsumt omförmälda skrivelse med protokollsutdrag ävensom formulärförslag N:o 3, *) får Konungens Befallningshavande härmed anmoda Eder att infordra och före den 1 nästa juni hit inkomma med yttrande i ärendet från stadsfullmäktige i Eder stad.

Karlstad i landskansliet den 23 februari 1916.

GERH. DYRSSEN.

Till Kungl. Maj:ts befallningshavande i Värmlands län.

Jämlikt kungl. förordning den 17 april 1874 samt Kungl. Maj:ts skrivelse till statistiska centralbyrån den 30 december 1874 och cirkulär till Dess befallningshavande i länen den 1 december 1911 åligger det ordförande i kyrkostämma, kommunalstämma och stadsfullmäktige eller, i stad där stadsfullmäktige ej finnas, magistraten samt ordförande i municipal-(eller köpings-)stämma att, med begagnande av fastställda formulär, till centralbyrån årligen avlämna uppgifter till den kommunala finansstatistiken.

I skrivelse den 17 november 1915 har statistiska centralbyrån, med överlämnande av utdrag av protokoll hållet i centralbyrån den 15 november 1915, hemställt att Kungl. Maj:t måtte dels fastställa skrivelsen bifogade, inom centralbyrån med biträde av särskilt tillkallade sakkunniga utarbetade förslag till nya formulär, med tillhörande anvisningar, för nyssnämnda uppgifter till den kommunala finansstatistiken, dels ock, med ändring av gällande föreskrifter, förordna, att sammandrag av räkenskaper, granskade av kommunalstämma, stadsfullmäktige eller, i stad där sådana ej finnas, magistraten samt av municipal-(eller köpings-) stämma, skola upprättas å landet av ordföranden i kommunalnämnd eller municipal-(eller köpings-)nämnd samt i stad av drätselkammarens ordförande.

Vid anmälan härav har det synts Kungl. Maj:t erforderligt, att vid de framställda förslagens slutliga prövning de synpunkter, som från kommunernas sida kunna göras gällande, komma till beaktande. I detta syfte har Kungl. Maj:t velat inhämta yttranden av kommuner inom en var av de av förslagen berörda grupper i sådan utsträckning, att nämnda synpunkter kunna beräknas komma till vederbörligt uttryck.

*) Förslagen tillhandahållas hos fullmäktiges sekreterare.

Ett antal exemplar såväl av statistiska centralbyråns ovan omförmälda skrivelse med bilagt protokollsutdrag som av formulärförslagen bifogas.

Detta får jag på nådigste befallning meddela Eder till efterrättelse.

Stockholm den 3 december 1915.

AXEL VENNERSTEN.

H. Themptander.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 maj 1916.

§ 1.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig med anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över inom Kungl. statistiska centralbyrån utarbetade förslag till nya formulär för uppgifter till den kommunala finansstatistiken.

Drätselkammaren, som i ärendet hört den av stadsfullmäktige tillsatta kommittén för omläggning av stadens räkenskapsväsende, beslöt nu, med överlämnande av kommitténs yttrande och med instämmande i vad kommittén anfört, hemställa, att stadsfullmäktige måtte avstyrka godkännande av det framlagda förslaget till formulär.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Med anledning af begärdt yttrande om Statistiska Centralbyråns förslag till nytt formulär för den kommunala finansstatistiken får kommitten för omläggning af stadens räkenskapsväsende till Drätselkammaren afgifva följande yttrande.

Kommitten, som vid bedömandet af formuläret i fråga utgått ifrån, att rapporten, för hvilken det är afsedt, synes böra utan att vara alltför detaljerad gifva en öfverskådlig och kontrollerbar bild af kommunens ekonomiska förvaltning och ställning, anser sig ur denna synpunkt icke kunna fullt förorda densamma.

Genom föreskrifterna att ur uppgifterna skola uteslutas bl. a. beräknade hyror å kommunens egna fastigheter samt i löner ingående naturaförmåner, blir sammandraget i verkligheten missvisande. Karlstads Stadsfullmäktige hafva ju också i sina beslut i detta ämne af förlidet år gifvit uttryck åt sin mot tankegången härutinnan divergerande mening och bestämt att hvarje stadens styrelse eller delegation skall till Drätselkammaren betala hyra motsvarande ränta och amortering å värdet af de fastigheter och anläggningar, som af resp. styrelse förvaltas.

På grund af de för tablåns upprättande nödvändiga, delvis inkonsekventa uteslutningarne och omföringarne blir sammandraget svårkontrollerbart och kan befaras, att, för vinnande af öfverensstämmelse i siffrorna, utjemningar komma att vidtagas, som kunna inverka menligt på tablåns tillförlitlighet.

Om formuläret blefve fastställt ligger nära till hands, att kommuner komme att förledas upplägga sitt räkenskapsväsende med hänsyn till att utan allt för mycket arbete kunna ifylla det statistiska formuläret. Räkenskaperna böra ju emellertid i främsta rummet utgöra redovisning för den ekonomiska förvaltningen och först i andra hand lämpa sig såsom material för en statistik, som om den uppgjordes efter föreliggande formulär oaktadt sitt omfång icke blefve en uttömmande redogörelse för kommunens ekonomi. Vi tillåta oss i samband härmed exempelvis påpeka, att bland formulärets 700 à 800 rubriker icke förekommer någon afseende uppgift på kommunens borgensförbindelser eller upptagna lån, som icke kommit till användning.

Kommitten anser att rapporten bör fullständigt ansluta sig till räkenskaperna så att uppkonstruerade siffror omöjliggöras.

Emellertid är den kommunala bokföringen ännu beträffande enhetligheten och jämförbarheten mycket otillfredsställande. Som bekant har också under de senaste åren framkommit flera om intresse och god vilja vittnande förslag till åvägabringande af rättelse härutinnan. De förslag som sålunda finnas eller äro att vänta, torde emellertid böra under några år praktiskt tillämpas för erhållande af nödig erfarenhet — och innan så skett anse vi *icke* lämpligt att nytt formulär för den kommunala statistiken fastställes.

På dessa grunder tillåter sig kommitten föreslå att Drätselkammaren *icke* tillstyrker godkännande af föreliggande formulär till rapport för den kommunala statistiken.

Karlstad den 9 maj 1916.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON. ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 68.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten infordrat stadsfullmäktiges yttrande över inom Kungl. statistiska centralbyrån utarbetade förslag till nya formulär för uppgifter till den kommunala finansstatistiken, hade utskottet, uppå remiss, att däröver avgiva yttrande.

Stadens bokföringskommitté ävensom drätselkammaren hade i ärendet avgivit infordrade utlåtanden, därvid kammaren med instämmande i vad kommittén anfört, hemställt att stadsfullmäktige måtte avstyrka godkännande av ifrågavarande formulärförslag.

Efter tagen del av handlingarna i ärendet beslöt utskottet att såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, såsom i ärendet infordrat utlåtande, under åberopande av vad bokföringskommittén anfört, avstyrka godkännande av ifrågakomna förslag till formulär för den kommunala finansstatistiken.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916.	Den 18 Maj.	N:o 7.

Berättelse angående brandväsendet i Karlstad år 1915.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Jämlikt bestämmelsen i den för staden gällande brandordningen får jag äran öfverlämna följande berättelse öfver brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet under det sist gångna året.

Eldsvådor.

Brandkåren har varit allarmerad 16 gånger: för eldsvådor eller tillbud till dylika 10 gånger, för soteldar 2 gånger, för trängrök 3 gånger och för kontakt i brandtelegrafledningarna 1 gång.

Bifogade tabell visar tiden, då meddelande om eldfara ingått, brandstället och anledningen till utryckningen, brandskadeersättningarnas belopp m. m.

Af eldsvådorna hafva tre varit af den beskaffenhet, att slangledningar från brandposter behöft användas. I öfriga fall har elden släckts med pytssprutor eller annat redskap.

Ångsprutorna hafva under året ej behöft användas.

I brandskadeersättningar hafva utbetalts kronor *5,456: 01*.

Personal.

Inom brandkårens fast anställda personal har ingen förändring inträffat.

I. *Den fasta brandkåren* utgöres av:

brandchef
vice brandchef (t. o. m. den 31 december)
brandmästare
maskinist

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 9 maj 1916.

§ 68.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom magistraten infordrat stadsfullmäktiges yttrande över inom Kungl. statistiska centralbyrån utarbetade förslag till nya formulär för uppgifter till den kommunala finansstatistiken, hade utskottet, uppå remiss, att däröver avgiva yttrande.

Stadens bokföringskommitté ävensom drätselkammaren hade i ärendet avgivit infordrade utlåtanden, därvid kammaren med instämmande i vad kommittén anfört, hemställt att stadsfullmäktige måtte avstyrka godkännande av ifrågavarande formulärförslag.

Efter tagen del av handlingarna i ärendet beslöt utskottet att såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, såsom i ärendet infordrat utlåtande, under åberopande av vad bokföringskommittén anfört, avstyrka godkännande av ifrågakomna förslag till formulär för den kommunala finansstatistiken.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Ser. A. N:o 7.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 18 Maj. | N:o 7.

Berättelse angående brandväsendet i Karlstad år 1915.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Jämlikt bestämmelsen i den för staden gällande brandordningen får jag äran öfverlämna följande berättelse öfver brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet under det sist gångna året.

Eldsvådor.

Brandkåren har varit allarmerad 16 gånger: för eldsvådor eller tillbud till dylika 10 gånger, för soteldar 2 gånger, för trängrök 3 gånger och för kontakt i brandtelegrafledningarna 1 gång.

Bifogade tabell visar tiden, då meddelande om eldfara ingått, brandstället och anledningen till utryckningen, brandskadeersättningarnas belopp m. m.

Af eldsvådorna hafva tre varit af den beskaffenhet, att slangledningar från brandposter behöft användas. I öfriga fall har elden släckts med pytssprutor eller annat redskap.

Ångsprutorna hafva under året ej behöft användas.

I brandskadeersättningar hafva utbetalts kronor *5,456: 01*.

Personal.

Inom brandkårens fast anställda personal har ingen förändring inträffat.

I. *Den fasta brandkåren* utgöres av:

brandchef
vice brandchef (t. o. m. den 31 december)
brandmästare
maskinist

korpral
vice korpral
kusk tillika hästskötare
10 ordinarie brandmän
6 extra »

S:a 23 man.

II. *Den fasta brandkårens reserv* består af

2 förmän
1 maskinist
30 man

S:a 33 man.

III. *Allmänna brandkåren* består enligt brandordningen af alla inom staden boende och där mantalsskrifna arbetsföra män mellan 21—45 år, hvilka vid behof på anmodan af brandbefälet utan ersättning äro skyldiga deltaga i räddnings- och släckningsarbete.

Aflöningsförmånerna äro:

a) för den fasta brandkårens personal:

brandchefen, lön och tjänstgöringspenningar	1,500: —	
ålderstillägg efter 5 och 10 år à 300: —	600: —	2,100: —
familjebostad med lyse och bränsle		
vice brandchefen, arvode		500: —
brandmästaren, lön och beklädningspenningar	1,650: —	
ålderstillägg efter 5, 10 och 15 år à 150: —	450: —	2,100: —
familjebostad med lyse och bränsle		
korpralen, lön	1,020: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120: —	240: —	1,260: —
v. korpralen, lön	960: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120: —	240: —	1,200: —
kusken och ordinarie brandmännen, lön	900: —	
ålderstillägg efter 2 och 4 år à 120: —	240: —	1,140: —

Det ordinarie manskapet åtnjuter dessutom förmånen af bostad inom brandstationen med uppvärmning, gas för kokning och belysning intill 60 kr. pr år samt uniform. Det ogifta manskapet har icke förmånen af gas.

Extra brandman åtnjuter en ersättning af kr. 1: 50 för hvarje natt, som han tjänstgör å stationen och 75 öre i timmen för arbete vid eldsläckning.

b) för reservkårens personal:

förste förmannen, arvode	100
andre » »	25
maskinisten, »	100
brandmännen, »	18

jämte 75 öre i timmen för arbete vid eldsläckning.

c) läkaren och veterinären uppbära arvoden med 75 kr. för den förre och 50 kronor för den senare.

Vid sjukdomsfall utgår lönen för ordinarie brandmanskap med $^2/_3$ under villkor, att kostnaden för erforderlig lasarettsvård bestrides af den sjuke.

Ordinarie brandmanskapet åtnjuter fri läkarevård och medicin; gift brandman läkarevård äfven för familjen.

Befäl och manskap tillhörande den fasta kåren äro olycksfallsförsäkrade å stadens bekostnad.

Den disponibla utryckningsstyrkan inom brandstationen har under dagen varit minst 9 och under natten minst 16 man. De extra brandmännen hafva allarmerats såväl dag som natt vid alla utryckningar samtidigt som stationsvakten.

Hästar.

Antalet hästar på brandkårens stall hafva varit 6, af hvilka 3 under dagen stått färdiga till utryckning. Öfriga hafva användts till körslor för stadens räkning, hvarunder 3 man af brandmanskapet turvis tjänstgjort såsom körkarlar.

I brandkårens stall finnes dessutom uppställd en drätselkammaren tillhörig häst.

Den dagliga utfodringen har utgjorts af 6 kg. hö, 2 kg. hafre, 1 kg. majs, 1 kg. melass och 2 kg. halm till hackelse. Efter den 1 oktober 7 kg. hö, 3,5 kg. hafre och 2 kg. halm till hackelse.

Underhållskostnaden, inberäknadt försäkring, skoning och sjukvård, har uppgått till kr. 1: 60 per häst och dag.

Tjänstgöring.

Öfningar med den kasernerade styrkan hafva ägt rum i regel hvarje dag.

Reservkåren har öfvats 7 gånger.

Den dagliga sysselsättningen för det ordinarie brandmanskapet har varit ordnad så:

1 man har tjänstgjort såsom telegrafpost under 1 dygn, 3 man hafva för-

rättat körarbete för stadens räkning, 2 man varit kommenderade till stalltjänst samt såsom biträde vid värmeledningens skötsel och 3 man ombestyrt rengöring inom och utanför stationen.

Den under året inrättade reparationsverkstaden togs den 1 juli i bruk. I densamma hafva diverse reparationsarbeten på brandkårens materiel blifvit utförda.

Fridygn har åtnjutits av 1 man hvart tionde dygn, från kl. 7 f. m. räknadt, samt hvar tredje söndag från kl. 7 f. m. till kl. 9,30 e. m. Korpralen, vice korpralen och kusken hafva åtnjutit fritid hvar tredje dag från kl. 2 e. m. till kl. 12 midnatt. Under sommarmånaderna har hvarje brandman haft rättighet till semester under 7 dagar.

Vakthållning har under föreställning å teatern bestridts med 2 man mot en ersättning af kr. 1:50 pr man och vakt, hvilken ersättning tillfallit manskapet.

På rekvisition af polisman hafva 16 skjutsar lämnats.

Redskap och brandtelegraf m. m.

Under året har anskaffats: 2 st. grenkopplingar, 3 st. stålrör till Ljusneångsprutan, 2 st. regleringsmunstycken och 12 st. slanghållare.

I första linjen hafva stått färdiga till utryckning: redskapsvagn, mekanisk stege, ångspruta med kol- och slangvagn; i andra linjen: ångspruta med kolkärra och 4 slangkärror, mekanisk stege och handkraftspruta.

Slangförrådet utgjordes den 31 sistlidne december af: 900 m. 85 mm. dubbel hampslang, 525 m. gummerad 63 mm. hampslang och 2,200 m. 63 mm. enkel linneslang.

Brandtelegrafen omfattar 4 distrikt med 21 st. brandskåp. De yttre ledningarna hafva en sammanlagd längd av omkring 22 km.

En del brandskåp hafva under året flyttats, så att numera alla utomhus befintliga brandskåp äro placerade i närheten af äfven nattetid brinnande gaslyktor eller elektriska lampor, å hvilkas glasmantlar målats en röd ring, för att under mörker brandskåpens platser må kunna utmärkas.

Brandposternas antal utgör 181 st. Skötseln af desamma har handhafts af vattenverkets personal.

Trycket i vattenledningens rörnät afprofvades den 11 sistlidne februari. Medeltrycket beräknades utgöra 3,3 kg. per cm^2, gifvande 1,500 m. l. vatten med en kasthöjd af 18,4 cm. Trycket är taget vid munstycket: munstyckets diameter 16

mm.; slangens diameter = 63 mm.; slangens längd = 20 m.; strålarnas antal = 6 (2 från hvar och en af 3 närliggande brandposter). Vattenledningens användbarhet i och för eldsläckning bedömdes vara god.

Karlstad den 20 februari 1916.

PER ÅGREN,
brandchef.

Inbetalningar	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Pag.	Verkliga	Inbetalningar under beräknade	Inbetalningar öfver beräknade
Körslor för staden ...	4,000 —	— —	— —	—	3,555 —	455 —	— —
Drätselverket	30,620 —	— —	34,620 —	—	— —	— —	— —
Ångpannor	— —	1,760 —	— —	—	33,676 49	— —	1,146 49
Reparationsverkstad ..	— —	150 —	1,910 —	—	— —	— —	— —
Summa Kronor	34,620 —	1,910 —	36,530 —	—	37,231 49	445 —	1,146 49

Tablå 1915.

Utbetalningar	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Pag.	Verkliga	Utbetalningar under beräknade	Utbetalningar öfver beräknade
Beklädnad	1,000 —	— —	— —	—	1,482 35	— —	482 35
Underhåll och nyanskaffning:							
Fastigheten	650 —	— —	— —	—	2,327 60	— —	1,677 60
Inventarier	850 —	— —	— —	—	1,419 71	— —	569 71
Försäkringspremier	363 99	— —	— —	—	290 60	73 39	— —
Telefon	210 —	— —	— —	—	316 94	— —	106 94
Eldsvådor o. öfningar	800 —	— —	— —	—	705 25	94 75	— —
Aflöningar o. semesterarvoden	21,893 50	— —	— —	—	22,376 50	— —	483 —
Bränsle	3,350 —	— —	— —	—	3,161 65	188 35	— —
Vattenförbrukning	126 —	— —	— —	—	136 —	— —	10 —
Belysning	550 —	— —	— —	—	450 02	99 98	— —
Stallet	3,840 —	— —	— —	—	3,668 59	171 41	— —
Brandtelegraf	300 —	— —	— —	—	31 59	268 41	— —
Diverse utgifter	686 51	— —	34,620 —	—	714 69	— —	28 18
Ångpannor	— —	1,760 —	— —	—	— —	1,760 —	— —
Reparationsverkstad	— —	150 —	1,910 —	—	150 —	— —	— —
Summa Kronor	34,620 —	1,910 —	36,530 —		37,231 49	2,656 29	3,357 78

Då körförtjänsten för året är kr. 3,555, blifva de verkliga omkostnaderna för brandväsendet under år 1915 *33,679: 49.*

Karlstad den 21 april 1916.

PER ÅGREN,
brandchef.

Tabellariskt sammandrag öfver

Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Huru larm gifvits	Anledningen till elden eller utryckningen
Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
Januari	13	10,43 fm.	Hamngatan 16	boningshus	genom telefon	oförsiktighet vid hanterande af eld
»	30	10,50 em.	Klara 24	boningshus	» »	trängrök
April	27	8,55 em.	Klara 24	boningshus	» »	obekant
»	28	11,50 em.	Nygatan 4	garfveri	» brandskåp	elektriskt värmeelement
Maj	10	12,10 em.	Kvarteret Viken	trädgård	» telefon	okynne
»	11	2,43 fm.	Hamnen	fartyg	» bud	öfverhettning
»	24	12,30 em.	Landeriet Lugnet	skog	» telefon	okynne
Juli	14	11,55 em.	Yttre hamnen	timmerflotte	» »	obekant
Augusti	9	11,40 fm.	Sandbäcksgat. 4			kontakt i brandt. linjen
Sept.	17	2 em.	N. Strandg. 7	boningshus	» »	soteld
»	30	4,04 em.	Stadshotellet		» »	oförsiktigt hanterande af eld
Oktober	30	6,10 em.	Kungsgatan 4	boningshus	» »	soteld
Dec.	3	5,05 em.	V. Torggatan 18	tryckeri	» »	trängrök
»	12	12,44 em.	Långgatan 124	boningshus	» brandskåp	obekant
»	15	2,25 em.	Herrhagstorget 296	boningshus	» telefon	gnistor fr. kokspis
»	21	4,46 em.	V. Torggatan 4	boningshus	» »	trängrök
						S:a Kronor

eldsvådor m. m. under år 1915.

Brandskade-ersättning Kr.	öre	Anteckningar
90	—	Vid upptinande af ett fruset vattenledningsrör användes en s. k. blåslampa, som antände trossbottnen, genom hvilken röret var uppdraget. Elden släcktes med pytsspruta.
—	—	Någon eldfara kunde ej upptäckas.
12	—	En vägg i ett badrum hade antändts. Elden släcktes med pytsspruta.
126	—	Ett elektriskt värmeelement, placeradt på golfvet i ett torkrum, hade af obekant anledning blifvit kullstjälpt, hvarigenom golfvet antändts. Elden hade gått genom golf och trossbotten och spridt sig utefter taket i underliggande rum. Med ledning från brandpost släcktes elden på några minuter.
—	—	En pojke hade af okynne antändt en rishög, liggande vid ett staket af trä, som fattade eld. Elden släcktes på några minuter med ledning från brandpost.
2,510	71	Vid brandkårens ankomst hade elden, som syntes hafva uppkommit under pannan på den vid kajen liggande ångaren Primus, spridt sig därifrån, så att tvärskeppsskott, däcksbalkar och en del af däcket stodo i brand. Elden släcktes med två ledningar från brandpost.
—	—	Under lek hade några minderåriga pojkar antändt ljung. Elden spred sig på ett mindre område och var vid brandkårens ankomst af tillskyndande personer redan släckt, utan att hafva förorsakat någon skada.
—	—	Af obekant anledning hade eld uppstått i en uti sjön liggande timmerflotte. Elden släcktes med några pytsar vatten.
—	—	Kontakt förorsakad vid flyttning af brandskåp.
—	—	Släcktes genast.
—	—	Genom oförsiktighet hade eld uppkommit i en från hotellets kök gående lufttrumma. Elden släcktes med pytsspruta.
—	—	Släcktes genast.
—	—	Någon eldfara förelåg ej.
2,697	30	Vid brandkårens ankomst befanns eld hafva uppkommit å vinden till nämnda egendom och hafva spridt sig öfver en stor del af vinden. I huset boende hade, så snart branden upptäcktes, vidtagit släckningsåtgärder, hvarför brandkåren endast hade att fullborda släckningen, som utfördes med pytssprutor.
20	—	Eld hade uppstått i en vedlår och släcktes med pytsspruta.
—	—	Någon eldfara förelåg ej.
5,456	01	

KARLSTAD,
KARLSTADS-TIDNINGENS A.-B. 1916.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 15 Juni. | N:o 8.

Brandstyrelsens framställning angående upprättande av en andra reservkår till den fasta brandkåren här i staden, med mera.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed äran öfverlämna utdrag af sitt protokoll den 20 april 1915, § 25, innefattande förslag till upprättande af en andra reservkår till den fasta brandkåren här i staden.

Härjämte bifogas:

1) Afskrift af Städernas Allmänna Brandstodsbolags skrivelse den 22 oktober 1913, som föranledt förslaget;
2) Utdrag af brandstyrelsens protokoll den 26 november 1913 i ärendet, jämte bilaga;
3) Afskrift af Städernas Allmänna Brandstodsbolags skrivelse den 7 februari 1914 till Magistraten; samt
4) Magistratens skrivelse till brandstyrelsen den 19 februari 1914.

Karlstad den 19 maj 1915.

På Brandstyrelsens vägnar:
C. LIDBERG.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 20 april 1915.

§ 25.

Företog styrelsen till förnyad behandling det under § 11 i protokollet för den 5 sistlidne februari senast antecknade ärende angående inrättande af en andra

reserv åt brandkåren här i staden, därvid föredrogos *dels* följande af brandchefen afgifna utlåtande i ärendet:

"Till brandstyrelsen.

Genom brandstyrelsens beslut den 14 sistlidne juli § 88 har jag blifvit anmodad att i första hand verkställa den af magistraten med skrivelse den 19 sistlidne februari begärda utredningen angående inrättande af en andra reserv åt brandkåren.

Då jag anser mig nu hafva vunnit nödig kännedom dels om stadens byggnadssätt i brandtekniskt afseende, dels om eldsläckningsväsendets effektivitet samt andra i samband härmed stående frågor för att kunna afgifva ett yttrande i detta ärende, får jag äran anföra följande.

I en till styrelsen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag ingifven rapport öfver verkställd "inspektion af brandväsendet i Karlstad" har den inspekterande anmält, att den värnpliktiga brandkårens i staden förutvarande organisation upphäfts och att den numera ej underkastas någon öfning. Styrelsen anser detta förhållande vara "ur brandförsvarssynpunkt riskabelt", såsom det synes särskildt med afseende fästadt vid risken för masspridning af brand genom flygeld. Vid dylika eldsvådor är enligt styrelsens mening den fasta brandkåren med reserv otillräcklig och bör för brandens bekämpande hafva tillgång till en ytterligare reserv. Styrelsen synes äfven vilja underkänna värdet af den hjälp vid släckningsarbete, som enligt den för staden gällande brandordningen skall lämnas af en hvar inom staden boende och där mantalsskrifven arbetsför man mellan 21—45 år, hvilken af brandbefälet anmodas deltaga i räddnings- och eldsläckningsarbetet. Likaledes anser styrelsen, att den hjälp vid eldsvådor, som brandkåren kan hafva att påräkna från Värmlands regemente, icke är tillräcklig samt i många fall osäker eller rent af omöjlig att erhålla.

Styrelsen anser därför en förstärkning af brandväsendet vara erforderlig och förordar i likhet med "Kommittén för brandsläckningsväsendets ordnande i Sveriges städer och köpingar", från hvilken kommitté yttrande i ärendet inhämtats, ett *förslag om uppsättande af en extra reservkår till den fasta brandkåren med en numerär icke understigande 150 à 200 man.*

Jag vill icke bestrida, att faran för masspridning af brand genom flygeld förefinnes i Karlstad likaväl som på andra platser. Men jag vill påstå, att denna fara beträffande Karlstad icke är särskildt framträdande; ty stadens byggnadssätt -- breda gator, lämplig taktäckning på husen m. m. — är icke af mera eldfarlig beskaffenhet. Visserligen kan man påstå, att detta gynnsamma förhållande icke förefinnes, hvad stadsdelarne Norr Strand, delar af Viken och Berget beträf-

far, men om man betänker att vattenledning numera är framdragen till dessa stadsdelar, så torde dessa lika litet som den öfriga staden böra anses vara utsatta för faran af katastrofbrand.

Såsom jag förut framhållit, underkänner Styrelsen värdet af den hjälp, som vid eldsvådor kan erhållas från det i staden förlagda regementet. Jag hyser en annan mening. På grund af de förhållanden, som inträdt i och med den nya härordningens tillämpning beträffande de värnpliktiges tjänstgöring, finnes numera manskap att tillgå under hela året. Det är visserligen sannt, att manskapsstyrkan tidtals är reducerad, men äfven vid dessa tillfällen finnes en så stor styrka att tillgå, som jag anser vara tillräcklig för att kunna lämna effektiv hjälp vid släckningsarbete. Ty enligt min mening äro ett 50-tal disciplinerade soldater med befäl att föredraga såsom släckningsmanskap framför ett större antal man utan militärisk disciplin och med ledare ovana vid att föra befäl. Härtill kommer, att man på en betydligt kortare tid kan få regementets manskap samladt vid brandplatsen än en värnpliktig brandkår. Såsom ett exempel på den skyndsamhet, hvarmed regementet utsändt släckningsmanskap, vill jag framhålla, att under förliden sommar en kontingent ur regementet — 200 man stor — var ilastad på järnvägståg 40 minuter efter det länsstyrelsens rekvisition ingått till regementschefen — dagen var likväl en söndag, då ju manskapet i allmänhet vistas utom kasernområdet.

Vid alla de uppbåd, som under förliden sommar förekommo i och för släckning af skogseld, visade regementet, att hjälp alltid kunde erhållas och att hjälpen hastigt kunde lämnas. Hvarför skulle icke samma förhållande blifva rådande, om det gällde att lämna släckningsmanskap vid eldsvådor inom staden?

Äfven om den föreslagna reservkåren på grund af de skäl, som jag ofvan framhållit, ej kan anses vara af behofvet påkallad ur brandteknisk synpunkt, anser jag emellertid, att klokheten och försiktigheten tala för ett tillmötesgående mot styrelsens kraf på brandväsendets förstärkning. Karlstad åtnjuter — såsom det torde vara bekant — förmånen af relativt låga brandförsäkringspremier. Ett afvisande af styrelsens af Kommittén för brandsläckningsväsendets ordnande i Sveriges städer och köpingar förordade förslag kan tänkas medföra en förändring i detta gynnsamma förhållande — en risk, som jag förmenar, att staden icke bör ikläda sig. Ett ytterligare skäl för ett bifall till styrelsens begäran är, att den föreslagna reservkåren gifvetvis blir en förstärkning af brandväsendet — en tredje reserv, om man så vill kalla den — hvilkens uppsättande jag såsom brandchef af naturliga skäl ej vill motsätta mig.

På grund af hvad jag här ofvan anfört vill jag därför hemställa,

att brandstyrelsen med frånträdande af sitt den 26 november 1913 fattade beslut behagade biträda Styrelsens för Städernas Allmänna Brandstodsbolags förslag om uppsättande af en andra reservkår till den fasta brandkåren.

Jag bifogar en P. M., upptagande dels en organisationsplan, dels de åtgärder och kostnader, som föranledas af den nya kårens eventuella uppsättande.

Karlstads brandstation den 19 april 1915.

PER ÅGREN,
brandchef."

med däri åberopade "P. M.", så lydande:

"P. M.

Organisation.

Den föreslagna kåren kallas *reservkårens andra uppbåd.*

För att kostnaderna för densamma må blifva så små som möjligt bör den byggas på den medborgerliga värnpliktens princip.

Personalen uttages bland stadens mantalsskrifna män, som fullgjort linje- och reservtruppöfningarna vid härеn eller motsvarande öfningar vid marinen.

Kårens numerär bestämmes till 200 man. Om man beräknar, att 25 % af en eller annan anledning icke inställa sig till tjänstgöring, blir den disponibla styrkan vid brandplatsen 150 man eller den af Styrelsen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag föreslagna minimi-numeräreп.

Kåren skall stå under befäl af en chef med två ställföreträdare (2:e och 3:e chef), hvilka lyda omedelbart under brandchefen.

Kåren indelas i 3 afdelningar: 1 släckningsafdelning om 100 man, 1 bärgningsafdelning om 50 man och 1 vaktafdelning om 50 man.

Hvar och en af dessa afdelningar skall stå under befäl af en afdelningschef, under hvilken lyda nedanstående antal förmän: vid släckningsafdelningen 6, vid bärgningsafdelningen 2 och vid vaktafdelningen 2.

Brandredskap och öfrig utrustning.

Någon mera omfattande nyanskaffning af brandredskap är ej erforderlig. I brandkårens förråd befintlig äldre materiel, som förut tillhört den allmänna brandkåren, repareras.

Släckningsafdelningen utrustas med: 3 st. handkraftsprutor, 1 slangkärra med utrustning för servering af brandposter, 2 brandsegel, 12 brandlyktor och 30 brandhinkar.

Bärgnings- och vaktafdelningarna: 24 st. handlyktor.

Denna brandredskap förvaras i spruthusen vid Hamn- och Götgatorna.

Såsom tjänstetecken bäres af befälet armbindel och bricka, af manskapet armbindel.

Kostnadsberäkning.

Kostnader en gång för alla.

Komplettering af och reparationer å brandredskapen .	500: —
Inköp af 30 st. brandhinkar à 2 kr. pr st.	60: —
„ „ 36 „ handlyktor à 2,50 „	90: —
„ „ 200 „ armbindlar à 30 öre „	60: —
Kr.	710: —

Kostnader årliga:

Tryckning af rulla	100: —
Annonser	25: —
Underhåll af brandmaterielen	50: —
Oförutsedda utgifter	50: —
Kr.	225: —

Ändringar af brandordningen.

Vissa ändringar af bestämmelserna i stadens brandordning måste vidtagas.

§ 4 erhåller följande lydelse:

För eldsläckning och andra dithörande arbeten skall finnas en brandstyrka, som utgöres af: A) *den fasta brandkåren* och B) *den fasta brandkårens reserv.*

Den fasta brandkårens reserv indelas i: a) *reservens första uppbåd* och b) *reservens andra uppbåd.*

Den fasta brandkåren, som är aflönad, består af: brandchef, vice brandchef, brandmästare samt minst 1 maskinist, 1 korpral, 1 vice korpral, 1 hästskötare, tillika kusk, och 10 man, fast anställde och i brandstationen kasernerade, samt 6 man nattvaktmanskap. samtliga fullt öfvade.

Reservens första uppbåd består af minst 30 man förutom nödigt antal förmän, samtliga aflönade.

Reservens andra uppbåd är grundad på medborgerlig värnplikt enligt nedanstående bestämmelse.

Hvar och en i Karlstad boende och där mantalsskrifven arbetsför man tillhör reservens andra uppbåd från och med den 1 april det år, under hvilket han fyller 32 år till och med den 31 mars det år, under hvilket han fyller 35 år, därest han ej tillhör annan afdelning af brandstyrkan eller blifvit af brandchefen befriad.

Reservens andra uppbåd indelas på det sätt, som brandchefen äger bestämma.

Inom den fasta brandkåren innehafva medlemmarna förmanskap efter hvarandra i den ordning, de blifvit här ofvan nämnda.

Inom den fasta brandkårens reserv bestämmes förmanskapet genom instruktion af brandchefen.

§ 8 ändras så att den får följande lydelse: "Reservens första uppbåd alarmeras direkt från brandstationen genom elektriska ringledningar och telefon.

Reservens andra uppbåd inkallas till eldsläckning genom klämtning med stora klockan i domkyrkans torn och nattetid dessutom genom larmsignaler med trummor å gator och allmänna platser."

§ 9 utgår.

§ 10 och följande §§ omnumreras så att 10 blir 9, 11 blir 10 o. s. v.

Den nuvarande § 10 ändras, så att den kommer att lyda sålunda: "Härförutom äro stadens öfriga innevånare, såväl män som kvinnor, pliktiga att, då så erfordras, biträda vid släcknings- och därmed sammanhängande arbete."

Karlstad den 20 april 1915.

PER ÅGREN,
brandchef."

dels ock följande skrifvelse:

"Till Magistraten i Karlstad.

Som svar på skrifvelse af den 20 sistlidne februari angående huru stor *styrka* vid olika tider af året som kan vara att från regementet med säkerhet påräkna för *biträde vid eldsläckning inom staden* och i hvad mån den nya härordningen föranleder ändring i de siffror, som meddelats i skrifvelse den 24 november 1913, n:r 1918, har jag äran härmed meddela, att styrkan efter den 1 nästkommande november torde kunna beräknas ungefär sålunda:

$^{1}/_{1}$—$^{10}/_{7}$	300—400	man
$^{10}/_{7}$—$^{10}/_{9}$	100	»
$^{10}/_{9}$—$^{10}/_{10}$.....	1,000	»
$^{10}/_{10}$— $^{1}/_{11}$.....	50	»
$^{1}/_{11}$—$^{31}/_{12}$.....	300—400	»

Karlstad den 22 mars 1915.

A. E. UGGLA,
Regementschef.

Carl Kaijser."

Efter öfverläggning i ärendet, beslöt styrelsen, som för sin del ville till alla delar instämma i hvad brandchefen sålunda yttrat och föreslagit, ingå till stads-

fullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta inrättandet af en andra reservkår till den fasta brandkåren härstädes enligt den organisationsplan, brandchefen uppgjort, och i samband därmed antaga den af brandchefen föreslagna ändringen i den för staden gällande brandordningen samt anvisa för den nya kårens uppsättande erforderliga medel.

Som ofvan.

In fidem:
C. LIDBERG.

Till Magistraten, Karlstad.

Af till Styrelsen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag ingifven rapport öfver verkställd *inspektion av brandsläckningsväsendet i Karlstad den 7 dennes* framgår att den värnpliktiga brandkårens i staden förutvarande organisation på olika afdelningar upphäfts och att kåren i anledning häraf icke heller längre underkastas någon öfning.

Då Styrelsen anser detta förhållande vara ur brandförsvarssynpunkt riskabelt har Styrelsen ansett sig pliktig härmed framhålla att, om äfven en värnpliktig brandkår å ort, där fast brandkår finnes, ej är afsedd att ersätta denna, den värnpliktiga kåren dock har till uppgift att *komplettera den fasta kåren vid eldsvådor af sådan omfattning* (katastrofbränder) *att den fasta brandkåren med reserv är otillräcklig.* Vid en sådan eldsolycka måste gifvetvis hela den fasta kåren med begagnande af vattenledningen och öfrig å densamma indelt materiel koncentreras på *bekämpande af själfva eldhärden*, åtminstone där fasta kårens med reserv numerär ej är större än den i Karlstad befintliga, hvaremot den värnpliktiga brandkåren, som gifvetvis ej skall handhafva den fasta kårens moderna material, har till uppgift att medels *handkraftsprutor* och *dylik materiel* förhindra eldens spridande genom *kringflygande bränder och gnistor.* Att för sådant ändamål använda tillstädeskommande personer, som ej äro tilldelade någon redskap och icke hafva ens den ringaste öfning, kan ej vara lämpligt.

Vid den stora fabriksbranden i Södertelje visade sig att den värnpliktiga brandkåren vid sidan af den fasta kåren var till mycket stor nytta.

Med hänsyn härtill och med stöd af § 48 i det för bolaget gällande reglementet, intaget som Bihang till Svensk författningssamling för år 1898, N:o 86, får Styrelsen därför anhålla att Magistraten behagade föranstalta därom att den allmänna värnpliktiga brandkåren i Karlstad under en eller annan form erhåller en sådan organisation, öfning och utrustning att den kan blifva mera effektiv än för närvarande synes vara fallet.

Vi motse i sinom tid Magistratens benägna meddelande om hvartill denna framställning föranledt.

Stockholm den 22 Oktober 1913.

STÄDERNAS ALLMÄNNA BRANDSTODSBOLAG.

Johan Östberg.

Axel Jonsson.

Rätt afskrifvet intyga:

S. SJÖBERG. E. NILSSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 26 november 1913.

§ 3.

Sedan Styrelsen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag hos Magistraten anhållit, att Magistraten måtte föranstalta därom, att den allmänna värnpliktiga brandkåren i Karlstad under en eller annan form erhölle en sådan organisation, öfning och utrustning, att den kunde blifva mera effektiv än hvad för närvarande syntes vara fallet, hade Magistraten för yttrande öfverlämnat Styrelsens skrifvelse till Brandstyrelsen.

Vid sammanträde den 24 oktober 1913 hade Brandstyrelsen anmodat förutvarande brandchefen, majoren J. P. Wendt, att verkställa utredning och afgifva yttrande i ärendet, med anledning hvaraf från majoren Wendt inkommit följande skrifvelse:

"Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Anmodad att verkställa utredning och afgifva yttrande med anledning af Styrelsens för Städernas allmänna Brandstodsbolag skrifvelse till Magistraten ifråga om allmänna brandkårens i staden upphörande får jag anföra följande.

Då den fasta brandkåren år 1891 upprättades gjordes denna brandkårsorganisation så effektiv, att den tillsammans med den likaledes samma år upprättade reservkåren skulle vara vuxen sin uppgift att undertrycka en utbruten eldsvåda, utan att behöfva hjälp af den allmänna kåren. Det har också allt hitintills visat sig att organisationen varit rätt planlagd och principerna för densamma fullt riktiga, ty ehuruväl eldsvådor af så allvarlig beskaffenhet, som exempelvis den år 1907 i förstaden Norrstrand inträffat, har dock vid inget tillfälle, allt från fasta kårens uppsättning, allmänna brandkåren behöft anlitas. Däremot har det väl

förekommit fall, då brandbefälet ansett sig böra anlita några af dem, hvilka såsom åskådare infunnit sig å brandstället. I dylika fall hafva dessa enskilda personer såsom kompletteringsmanskap visat sig vara till mångdubbelt större nytta, än hvad fallet skulle hafva varit om den allmänna brandkårens hjälp tagits i anspråk.

Staden Karlstad torde för öfrigt vara en bland de minst eldfarliga städer inom riket. Hvad själfva staden beträffar är denna genom sitt byggnadssätt: osedvanligt breda gator med delvis trädplanteringar samt i allmänhet stenhus, föga eldfarlig. Inom denna stadsdel har ej heller på åratal någon egentlig eldsvåda ägt rum, ehuru tillbud naturligtvis tidt och ofta förekommit. Oaktadt det är där, som de största försäkringarna finnas, hafva endast obetydliga förluster drabbat försäkringsbolagen. Vidkommande öfriga stadsdelar så är Klara i alla afseenden fullt jämförlig med själfva staden. Däremot äro förhållandena i Haga, Herrhagen, Viken och Berget naturligtvis ej så bra som i själfva staden, men torde dock ur brandskyddssynpunkt vara bättre än hvad fallet är i utkanterna af jämförliga andra landsortsstäder. Förstaden Norrstrand intager visserligen en sämre ställning i afseende å byggnadssättet, men sedan vattenledningen dragits ut äfven hit, synes äfven där vara tämligen väl sörjt för eldsäkerheten.

För hela staden gäller dessutom, att vattenledning, som uppfyller brandstodsbolagens kraf, öfverallt framdragits samt, att den naturliga vattentillgången genom Klarälfvens olika förgreningar inom staden är ovanligt god. Af det anförda torde därför framgå med full tydlighet, att en "katastrofeldsvåda" i den bemärkelse, Styrelsen för Städernas allmänna Brandstodsbolag åsyftar, är fullkomligt otänkbar härstädes.

Sedan 1908 äger staden måhända den mest moderna och centralt belägna brandstation, som finnes inom landsortsstäderna. Eldsläckningsredskapen är såväl i kvantitativt som kvalitativt afseende förstklassig. Således finnas två ångsprutor, den ena med 1300 och den andra med 800 minutliters kapacitet. Vidare finnes tredubbel uppsättning af slangar, hvarjämte brandkåren förfogar öfver *ej mindre än sju hästar* på eget stall. Genom detta stora hästantal kan fasta brandkåren ensam själf transportera all nödig materiel till eldstället.

Fasta brandkårens manskap utgöres, med ett par undantag, af gift folk, som hafva familjebostäder inom brandstationen, hvilket har till följd, att manskapet längre än eljest kvarstannar i tjänsten och detta torde få betraktas som en fördel i afseende på yrkesdugligheten. Reservkåren består af arbetare från den i närheten af brandstationen belägna mekaniska verkstaden. Detta manskap, som tillkallas genom telefon och elektrisk ringledning såväl dag som natt och öfvas under fasta brandkårens ledning, är äfven genom sin yrkesutbildning till stor nytta vid eldsläckningsredskapens handhafvande.

Vakthållningen vid eldsvåda har här i staden i alla tider på berömvärdt sätt bestridts af poliskåren, hvilken är jämförelsevis talrik. Några stölder under eldsvåda har åtminstone icke under de senaste tjugo åren, mig veterligen, förekommit.

Med hänsyn till ofvan anförda förhållanden hemställde jag, då fråga om ny brandordning väcktes, att såväl dittillsvarande öfningar med som organisationen af allmänna kåren måtte upphöra och i stället nu gällande bestämmelser införas. Detta så mycket mera som genom Värmlands regementes förläggning till staden erforderlig hjälp kunde påräknas vid eldsvåda, därest fasta kåren med dess reserv skulle visa sig otillräcklig. För öfrigt hade allmänna kårens öfningar år efter år blifvit allt mera impopulära och ansågos som ett onödigt tvång för stadens innevånare.

De skäl för öfningarnas borttagande vid allmänna kåren som således förelågo vid upprättande af den nya brandordningen kvarstå naturligtvis ännu och nya torde äfven kunna anföras. I Karlstad, *som städse följt med den moderna brandteknikens utveckling och tillgodogjort sig dess fördelar*, står det klart för hvarje fackman, att allmänna brandkårens tid är förbi. Man får ej stå kvar på samma låga nivå som de allmänna brandkårerna, hvilka ju gifvet ej är annat än en folkhop utan nödig disciplin, som här i staden vid kritiska tillfällen helt visst skulle vara till mera skada än gagn. Vid föreskrifter rörande brandkårs organisationer bör man akta sig för schablonering. Hvarje stad måste noggrant bedömas efter de för densamma speciella förhållandena.

Enligt min uppfattning, grundad på mångårig erfarenhet, skulle därför införande af öfningar med allmänna kåren gifvetvis vara en tillbakagång till en föråldrad och för staden olämplig brandkårsorganisation.

Karlstad den 1 november 1913.

J. P. WENDT,
major, f. d. brandchef i Karlstad,"

Härjämte hade Magistraten öfverlämnat afskrift af Chefsämbetets vid Kungl. Värmlands regemente skrifvelse till Magistraten den 22 innevarande november angående storleken af den styrka, regementet, i enlighet med det mellan Kronan och staden upprättade kontrakt, kan vid inträffande eldsvåda inom staden under olika årstider lämna till hjälp.

Vid ärendets föredragning beslöt Brandstyrelsen, med åberopande af de utaf majoren Wendt anförda skäl samt med hänvisning till Chefsämbetets ofvanberörda skrifvelse, hemställa, att Styrelsens för Städernas Allmänna Brandstodsbolag här ifrågavarande anhållan icke måtte till någon Magistratens åtgärd föranleda.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Till Magistraten i Karlstad.

Som svar på magistratens skrifvelse af den 25 oktober innevarande år angående storleken af den styrka regementet kan vid inträffande eldsvåda under olika årstider, efter anmälan och utan ersättning, lämna till hjälp i enlighet med § 9 af det mellan kronan och staden upprättade kontraktet har jag äran härmed meddela att följande ungefärliga styrka torde kunna utgå:

a) *under tiden för beväringsrekrytskolan* (15 april—15 sept.) omkring 300 à 400 man, dock under senaste delen af beväringsrekrytskolan något mindre;

b) *under tiden för regementsöfningarne* (15 sept.—15 okt.) omkring 1,000—1,200 man, dock under tiden för anbefallda fälttjänstöfningar högst 100 man;

c) *under tiden för vinterskolorna* (15 okt.—15 april) ungefär 50—75 man, dock under tiden för julpermissionen (22 dec.—7 jan.) samt för anbefallda fälttjänstöfningar 20—30 man.

Af *brandredskap* kan endast påräknas en större brandspruta för handkraft (Ludvigsbergsspruta) jämte några pytssprutor och ett 50-tal hinkar.

Beträffande den tid, på hvilken ofvannämnda styrka kan vara färdig att utrycka, d. v. s. tiden från det att anhållan om handräckning kommer regementet tillhanda till dess att styrkan är färdig att afmarschera från kaserngården, är i mångt och mycket beroende på dels den tid på dagen, en eldsvåda inträffar, och dels den *plats* inom öfningsområdet, där truppens öfningar för tillfället pågå.

Dock torde följande tider kunna angifvas:

nattetid: 15—20 minuter: *under dagen:* om öfning ej pågår, 10 minuter; om öfning pågår i närheten af kasernerna 5 minuter, möjligen omedelbart; och om öfning pågår längre bort inom öfningsområdet, 30 minuter.

För brandredskapen torde 5—10 minuter tilläggas.

Naturligen kan i vissa fall en mindre styrka vara färdig att avgå tidigare.

I samband härmed anhåller jag att rekvisition om handräckning under dagen, från kl. 10 f. m. till kl. 3 e. m., sker genom regementets expedition (tel. 58) samt övriga tider på dygnet genom kasernvakten (tel. 600), som underrättar daglöjtnanten.

Erforderligt befäl åtföljer alltid truppen och kommer denna att å brandplatsen anmäla sig för tjänstgörande brandchefen.

Karlstad den 22 november 1913.

A. E. UGGLA,
Regementschef.

Carl Kaijser.

Vidimeras.
Å ämbetets vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Öfverlämnas till brandstyrelsen.
Karlstads rådhus den 26 November 1913.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten, Karlstad.

Styrelsen för Städernas Allmänna Brandstodsbolag anhåller härmed, under hänvisning till sin skrifvelse af den 22 oktober 1913 med begäran om Magistratens ingripande för en effektivare organisation af den värnpliktiga brandkåren i Karlstad, att nu vidare i saken få anföra följande:

Efter mottagandet af Magistratens svar å nämnda skrifvelse har Styrelsen begärt yttrande öfver ett framkommet förslag, att staden skulle uppsätta en extra reservkår till den fasta brandkåren, från kommittén för brandsläckningsväsendets ordnande i Sveriges städer och köpingar, hvilken kommitté består af delegerade från såväl Städernas Allmänna Brandstodsbolag som de till Tarifföreningen hörande brandförsäkringsaktiebolagen Skandia, Svea, Skåne, Fenix, Norrland, Viktoria m. fl. samt Allmänna Brand.

Sedan Styrelsen fått mottaga detta yttrande får Styrelsen i likhet med kommittén nu förorda förslaget om uppsättande af en sådan reservkår. Kårens numerär bör icke understiga 150 à 200 man och dessa böra underkastas erforderliga öfningar, hvarjämte bör tillses att tillräckligt antal befäl uttages.

En förstärkning af brandväsendet i Karlstad synes desto mer erforderlig, som tillräcklig hjälp vid eldsvådor från regementets sida ju i många fall kan vara osäker eller rent af omöjlig att erhålla.

I samband med ifrågavarande ärende har ofvanbemälde kommitté ansett sig böra erinra om att, på sätt kommittén jämväl tillförene i ett yttrande af den 11

Februari 1913 framhållit, det är af synnerlig vikt att aflöningen för befattningen såsom brandchef i Karlstad blefve sådan, att till befattningen kunde erhållas en person, som innehade denna befattning såsom hufvudsyssla och som vore boende å brandstationen samt där i allmänhet tillstädes.

Styrelsen får anhålla, att Magistraten behagade verka för att brandväsendet i staden ordnas på här ofvan angifvet sätt samt att Magistraten benäget ville i sinom tid meddela hvad som i detta ärende blifvit åtgjordt eller kan komma att åtgöras.

Stockholm den 7 Februari 1914.

STÄDERNAS ALLMÄNNA BRANDSTODSBOLAG.

Johan Östberg.

Simon Olsson.

Vidimeras.
Ex officio:
K. J. LINDHOLM.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Från Städernas Allmänna Brandstodsbolag har Magistraten mottagit i afskrift bilagda skrifvelse, hvaraf framgår, att bolaget icke velat godtaga nuvarande anordningar för reserv till brandkåren.

I stället för allmänna brandkårens återupplifvande har bolaget numera tänkt sig inrättandet av en andra reserv om 150 à 200 man, på sätt skrifvelsen närmare utvisar.

Magistraten, som förmenar, att en sådan reserv skulle bättre tillgodose kraften på effektivitet än allmänna brandkåren, vill med anledning häraf hemställa att brandstyrelsen ville taga denna fråga under behandling och till Magistraten benäget afgifva yttrande, om en sådan andra reserv här i staden lämpligen kan anordnas, och i så fall sättet därför jämte beräknad årskostnad.

Magistraten beder därjämte få påpeka, hvad brandstodsbolagets skrifvelse innehåller angående tillsättning af brandchef.

Karlstads rådhus den 19 februari 1914.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 11 oktober 1915.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över brandstyrelsens framställning om upprättande av en andra reservkår till den fasta brandkåren här i staden jämte vad därmed stode i samband.

Efter handlingarnas föredragning beslöt drätselkammaren, som ej kunde inse behovet av en andra reservkår, likväl under förhandenvarande förhållanden hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att inrätta en andra reservkår till den fasta brandkåren här i staden enligt den av brandchefen uppgjorda organisationsplanen;

att stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna de av brandchefen föreslagna ändringarna i den för staden gällande brandordning med den ändring, att i § 4 orden "därest han ej tillhör annan avdelning av brandstyrkan eller blivit av brandchefen befriad" utbytas mot "därest han ej tillhör annan avdelning av brandstyrkan eller blivit efter ansökan av brandstyrelsen befriad", samt å beslutet söka Konungens befallningshavandes i länet fastställelse;

att stadsfullmäktige måtte ställa för den nya reservkårens uppsättande erforderliga medel, 710 kronor, till brandstyrelsens förfogande;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall utgå ur den under drätselkammarens förvaltning stående s. k. brandkårens kassa, för närvarande uppgående till 2,035 kronor 52 öre.

Det antecknades, att beslutet om ändring av den föreslagna lydelsen av § 4 i brandordningen fattats efter votering med fyra röster mot tre.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 70.

Brandstyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort framställning angående upprättande av en andra reservkår till den fasta brandkåren här i staden, i enlighet

med en av brandchefen upprättad organisationsplan, över vilken framställning drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande samt därvid tillstyrkt densamma, dock med viss ändring i den av brandchefen föreslagna omredigeringen av brandordningen.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande i detta ärende; och beslöt utskottet, som i olikhet med drätselkammaren ansåg att fastställelse å de nu ifrågasatta ändringarna av brandordningen icke borde sökas omedelbart utan först i samband med av brandstyrelsen ifrågasatt omredigering av brandordningen, men som i övrigt biträdde vad drätselkammaren anfört, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att inrätta en andra reservkår till den fasta brandkåren här i staden i enlighet med den av brandchefen uppgjorda organisationsplanen;

att stadsfullmäktige måtte ställa för den nya reservkårens uppsättande erforderliga medel, 710 kronor, till brandstyrelsens förfogande samt bestämma, att berörda belopp skall utgå ur den under drätselkammarens förfogande stående s. k. brandkårens kassa;

samt att stadsfullmäktige måtte lämna brandstyrelsen i uppdrag att verkställa och fullmäktiges prövning underställa av nu ifrågavarande ävensom föregående stadsfullmäktigebeslut påkallad omredigering av den för staden gällande brandordningen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Folkskolestyrelsens framställning angående upplåtande av plats för småskolehus å Norrstrand, med mera.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 10 februari 1916.

§ 1.

Sedan drätselkammaren begärt och erhållit hälsovårdsnämndens utlåtande rörande lämpligheten av den beslutade platsen för det blivande småskolehuset å Norrstrand med hänsyn till ett närliggande tagelspinneri, hade drätselkammaren remitterat detta hälsovårdsnämndens utlåtande till folkskolestyrelsen med anhållan om dess yttrande i anledning av vad hälsovårdsnämnden anfört.

Folkskolestyrelsen hade med anledning härav först tagit del av nämnda utlåtande och därvid erfarit, att hälsovårdsnämnden på anförda skäl numera icke kunde förklara den av stadsfullmäktige den 18 juni 1914 på nämndens tillstyrkan beslutade tomten fullt lämplig såsom plats för småskolehus. Under sådana förhållanden hade icke heller folkskolestyrelsen ansett sig kunna tillstyrka fasthållandet av nämnda tomt. Då således sannolikt fråga komme att uppstå om att ånyo söka annan plats för det blivande skolhuset, hade folkskolestyrelsen, för att ej detta ärendes avgörande skulle behöva ytterligare fördröjas, ansett sig böra redan nu förorda någon enligt dess mening lämplig tomt, och hade därvid av en drätselkammarledamot inom styrelsen den upplysningen meddelats, att tomterna N:ris 3 och 5 i Hagaborg, vilka tomter äro belägna mellan kyrkogården och den s. k. Hantverkaregatan, skulle kunna erhållas. Dessa tomter hade styrelsen funnit såväl med hänsyn till storlek som läge och beskaffenhet vara för ändamålet lämpliga, och ville därför styrelsen nu för sin del förorda, att den förut beslutade platsen för skolhuset utbyttes mot nyssnämnda tomter.

Vidare hade folkskolestyrelsen vid förfrågan hos stadsarkitekten fått den upplysningen, att den av stadsfullmäktige i enlighet med av folkskolestyrelsen framlagda ritningar och beskrivningar beslutade skolhusbyggnaden skulle kunna förläggas på det område, som bildas av de nu av styrelsen förordade tomterna, om den därvid förlades inpå byggnadsplatsen och med *längdriktningen från norr till söder*, och att således de uppgjorda ritningarna och beskrivningarna skulle kunna följas utan någon nämnvärd förändring. Folkskolestyrelsen ville därför förorda, att skolhuset förlägges på nämnda sätt samt uppföres i huvudsaklig överenstämmelse med redan antagna ritningar och beskrivningar. Dock hade styrelsen kommit till den uppfattningen, att de föreslagna anordningarna med vattenklosetter i skolhuset såväl på grund av svårigheter med avlopp som av ekonomiska skäl borde slopas, att det utrymme i huset, som enligt ritningarna upptages härav, borde användas för erhållande av en sjunde lärosal samt att en särskild byggnad för bekvämlighetsinrättningar borde uppföras.

Styrelsen beslöt alltså, att såsom yttrande i detta ärende meddela, att den för sin del anser:

> *att* den av stadsfullmäktige den 18 juni 1914 beslutade tomten å Norrstrand, vilken tomt utvalts och föreslagits av folkskolestyrelsen efter samråd med hälsovårdsnämndens ordförande och sedermera av nämnden tillstyrkts, icke måtte bestämmas såsom plats för det blivande skolhuset, enär hälsovårdsnämnden för närvarande icke kan förklara den ifrågavarande platsen fullt lämplig såsom tomt för småskolehus;

att till plats för skolhuset i stället borde utses tomterna N:o 3 och 5 i Hagaborg, vilka tomter äro belägna norr om kyrkogården, mellan denna och den s. k. Hantverkaregatan;

att skolhuset borde förläggas inpå detta område med lämpligt avstånd från gata och gränser samt med längdriktningen från norr till söder;

att skolhuset borde byggas i huvudsaklig överensstämmelse med det av styrelsen förut framlagda förslaget med det undantag, att anordningarna med vattenklosetter i skolhuset utelämnas och att det utrymme, som å ritningarna upptages av dessa, användas för erhållande av en sjunde skolsal;

samt att ett särskilt hus för bekvämlighetsinrättningar borde uppföras å lämplig plats av skoltomten.

In fidem:
BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 15 december 1915.

§ 123.

Föredrogs följande skrivelse:

"Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 6 december 1915.

§ 6.

På förekommen anledning beslöt drätselkammaren anhålla om hälsovårdsnämndens utlåtande, huruvida tagelspinneriets närbelägenhet till den beslutade platsen för det blifvande småskolehuset å Norrstrand vore af den afgörande betydelse, att platsen ur hälsovårdssynpunkt icke kunde anses lämplig som plats för småskola.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM."

Med anledning häraf beslöt Hälsovårdsnämnden till Drätselkammaren aflåta följande yttrande:

"Då Hälsovårdsnämnden på sin tid hade att afgifva utlåtande öfver huruvida ifrågavarande tomt vore lämplig som plats för småskolehus, hade Nämnden ingen

anledning taga hänsyn till dess grannskap med Svenska Tagelspinneriaktiebolagets fabrik. Hälsovårdsnämnden hade visserligen den 13 januari 1913 på grund af klagomål från närboende öfver elak lukt från fabriken ålagt bolaget att vidtaga en del åtgärder till förebyggande af luktens spridande, men då efter dessa åtgärders vidtagande någon klagan öfver elak lukt icke vidare försports, hade Nämnden berättigadt skäl antaga, att de företagna åtgärderna fyllt sitt ändamål. Af en nu enligt Hälsovårdsnämndens beslut den 17 nästlidne november gjord utredning framgår emellertid, att elak lukt från tagelspinneriet ännu understundom vållar obehag för de i grannskapet boende. Utredningen gifver vid handen, att den elaka lukten sprides hufvudsakligen vid de hvar femtonde eller tjugonde dag återkommande tillfällen, då man tömmer den cistern, hvari svin- och nöthår underkastas "bränning" för att frigöras från vidsittande hud- och köttrester. Uti infordrad förklaring har bolaget medgifvit detta förhållande samt föreslagit en del ytterligare åtgärder för olägenhetens afhjälpande. Hälsovårdsnämnden har också genom beslut denna dag förelagt bolaget att vidtaga möjliga åtgärder till förhindrande af den elaka luktens spridande före maj månads ingång, då "bränningen", som för innevarande säsong om några dagar skall afslutas, kommer att upptagas. Först efter denna tid kommer det alltså att visa sig, huruvida någon elak lukt från fabriken, som kan vålla olägenhet för småskolan, skall förefinnas. Hälsovårdsnämnden vill äfven erinra därom, att lukten varit mest besvärande sommartid och vid de tillfällen, då förbränningscisternen tömts, samt att Hälsovårdsnämnden, om så erfordras, kan föreskrifva, att denna tömning skall verkställas å sådan tid på dygnet, då barnen icke vistas i skolan.

I anslutning till hvad här ofvan anförts, kan dock Hälsovårdsnämnden för närvarande icke förklara ifrågavarande plats *fullt lämplig som plats för småskolehus*, enär det kanske icke visar sig möjligt att fullständigt förebygga, det elak lukt från tagelspinneriet någon gång sprides till skolhuset."

Som ofvan.

In fidem
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 8 mars 1916.

§ 28.

Från Drätselkammaren hade till Hälsovårdsnämnden remitterats ett utdrag af folkskolestyrelsens protokoll den 10 februari 1916, hvari styrelsen med anledning af Drätselkammarens begäran om dess yttrande efter Hälsovårdsnämndens

förnyade utlåtande rörande den till tomt för småskolehus antagna platsen i Norrstrand såsom sin mening uttalat, att ifrågavarande tomt icke borde bestämmas till plats för skolhuset, att därtill i stället borde utses tomterna N:is 3 och 5 i Hagaborg norr om kyrkogården mellan denna och den s. k. Handtverkaregatan, att skolhuset borde förläggas inpå detta område på lämpligt afstånd från gata och gränser samt med längdriktningen från norr till söder, att skolhuset borde byggas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af styrelsen förut framlagda förslaget med det undantag, att anordningarna för vattenkloseller i skolhuset utlämnades och att det utrymme, som å ritningarna upptogos af dessa, användes till erhållande af en sjunde skolsal samt att ett särskildt hus för bekvämlighetsanordningar borde uppföras å lämplig plats på skoltomten.

Drätselkammaren anhöll nu om Hälsovårdsnämndens yttrande rörande lämpligheten af den utaf folkskolestyrelsen sist föreslagna platsen, som närmare utmärktes å en handlingarna bilagd kartskiss.

Efter tagen del af handlingarna beslöt Hälsovårdsnämnden i ärendet anföra:

"Af kartan framgår visserligen, att ett skolhus af den afsedda storleken med föreslagen riktning synes kunna inpassas å ifrågavarande tomter på sådant sätt, att det i nya förslaget till hälsovårdsstadga föreskrifna minsta afståndet till kyrkogård iakttages, men då Hälsovårdsnämnden nu, liksom förut då fråga var om skolhusets förläggande strax öster om kyrkogården, anser dennas nära grannskap kunna medföra sanitära olägenheter bland annat därigenom, att förskämd luft från kyrkogården sprider sig till skolans tomt och skolhuset, kan Hälsovårdsnämnden icke tillstyrka, att skolhuset lägges på nu föreslagna tomter, och vill Hälsovårdsnämnden samtidigt framhålla, att å det staden tillhöriga f. d. Skogströmska området vid Eriksdal finnes den i sanitärt afseende mest tillfredsställande och med tanke på framtida utvidgning lämpligaste tomtplatsen för skolhusbyggnader inom stadsområdet Norrstrand."

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem
OTTO ÅGREN.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Med överlämnande av en fullständig redogörelse för behovet av nya skollokaler gjorde folkskolestyrelsen i skrivelse till stadsfullmäktige den 18 november 1913 bl. a. framställning om uppförande av ett nytt småskolehus å Norrstrand å en av fullmäktige den 21 november 1912 beslutad plats i kvarteret Östbro.

På grund av ett av hälsovårdsnämnden den 19 november 1913 avgivet utlåtande, vari nämnden förklarade sig icke kunna tillstyrka platsen, blev ärendet den 19 februari 1914 till folkskolestyrelsen återförvisat. Folkskolestyrelsen, vars flertal icke kände sig övertygat av de av hälsovårdsnämnden emot den en gång beslutade platsen framlagda skälen och helst önskat få behålla densamma, ansåg sig då med hänsyn till den överhängande lokalnöden för skolan och för att icke genom ett förslag, som skulle kunna röna motstånd, ånyo fördröja byggnadsfrågan, icke kunna fasthålla därvid. Då även andra påtänkta platser av olika anledningar icke kunde tillstyrkas, hänvände sig styrelsens byggnadsnämnd till ordförandena i drätselkammaren och hälsovårdsnämnden för att få anvisning på en plats, om vilken man med säkerhet kunde veta, att den skulle för ändamålet upplåtas och att mot densamma icke skulle vara något att från sanitär synpunkt invända. Styrelsen fick sig en sådan plats anvisad å ett område å Klarastrand, som begränsas av Karlstads—Munkfors järnväg, östra älvgrenen och Sjöstadsvägen. Om detta område fick dessutom folkskolestyrelsen av stadsbyggmästaren den upplysningen, att det ej skulle bli dyrare att fylla till erforderlig höjd än den förut begärda och beslutade platsen. Efter inhämtande härav begärde folkskolestyrelsen i skrivelse den 20 maj 1914 detta område till skolhusplats, och blev denna begäran, efter hälsovårdsnämndens tillstyrkan, den 18 juni samma år av fullmäktige bifallen.

Sedan folkskolestyrelsen härefter genom utlyst pristävlan införskaffat olika förslag till skolhusbyggnad å den sålunda av fullmäktige upplåtna tomten samt slutligen med sakkunnigt biträde av ingeniör A. Svanbom utarbetat ritningar, preliminära kostnadsberäkningar och utkast till beskrivningar på en sådan byggnad ävensom fått ritningarna författningsenligt granskade och godkända av statens folkskoleinspektör, anhöll styrelsen den 16 mars 1915, att stadsfullmäktige måtte besluta uppdraga åt styrelsen uppförandet av ett småskolehus i huvudsaklig överensstämmelse med de utarbetade och godkända ritningarna och beskrivningarna. Den 17 juni 1915 beslöto fullmäktige, sedan jämväl hälsovårdsnämnden haft tillfälle granska och tillstyrka förslaget, att uppdraga åt drätselkammaren att i samråd med delegerade från folkskolestyrelsen låta uppföra det föreslagna småskolehuset ävensom att i samråd med samma delegerade låta utarbeta fullständiga detaljerade beskrivningar för entreprenadanbuds infordrande samt att infordra och antaga entreprenadanbud å skolhusets uppförande. Redan den 21 i samma månad sammanträdde skolstyrelsen och utsåg till sådana delegerade sin byggnads- och ekonominämnd.

Folkskolestyrelsens delegerade hava sedan vid ett par tillfällen varit inkallade till drätselkammarens sammanträden, då skolhusfrågan varit före, men de känna

ingenting om de entreprenadanbud, som lära hava inkommit till drätselkammaren. Genom ett protokollsutdrag från drätselkammaren av den 10 januari 1916 fick styrelsen meddelande om, att drätselkammaren den 15 december 1915 "på förekommen anledning" anhållit om hälsovårdsnämndens utlåtande, "huruvida tagelspinneriets närbelägenhet till den beslutade platsen för det blivande småskolehuset vore av den avgörande betydelse, att platsen ur hälsovårdssynpunkt icke kunde anses lämplig", samt att hälsovårdsnämnden såsom svar härå på angivna grunder anfört, att den icke för närvarande kunnat förklara den av nämnden den 27 maj 1914 tillstyrkta platsen fullt lämplig, och anhöll kammaren med anledning härav om folkskolestyrelsens yttrande i frågan. Styrelsen förklarade sig då på grund av hälsovårdsnämndens senaste utlåtande icke heller kunna fasthålla den en gång beslutade platsen, och ansåg sig styrelsen, då således sannolikt fråga komme att uppstå om att ånyo söka annan plats för det blivande skolhuset, och för att ej ärendets avgörande skulle behöva ytterligare fördröjas, samtidigt böra förorda en enligt dess mening lämplig tomt samt framhöll, att tomterna N:ris 3 och 5 i Hagaborg syntes styrelsen såväl med hänsyn till storlek som läge och beskaffenhet lämpliga. I därefter av drätselkammaren begärt och den 8 mars avgivet yttrande från hälsovårdsnämnden, förklarade nämnden på anförda skäl, att den icke kunde tillstyrka ifrågavarande tomter, och framhöll samtidigt, att å det staden tillhöriga f. d. Skogströmska området vid Eriksdal funnes den i sanitärt avseende mest tillfredsställande och med tanke på framtida utveckling lämpligaste tomtplatsen för skolhusbyggnader inom stadsområdet Norrstrand. Drätselkammaren beslöt härpå den 29 mars återremittera ärendet till folkskolestyrelsen med det meddelandet, att hinder ej mötte för erhållande av tomtplats å f. d. Skogströmska området vid Eriksdal.

Efter detta drätselkammarens meddelande synes frågan om uppförande av ett nytt småskolehus för staden sålunda stå på ungefär samma ståndpunkt som före den 20 maj 1914. Likasom då har hälsovårdsnämnden även nu avstyrkt den av folkskolestyrelsen förordade platsen, och liksom då har nu hälsovårdsnämnden återigen framhållit en tomt, som den ansett ur sanitär synpunkt tillfredsställande och drätselkammaren har förklarat, att hinder för densammas erhållande ej möter.

Beträffande det denna gång av hälsovårdsnämnden avgivna yttrandet angående tomterna N:ris 3 och 5 i Hagaborg tillåter sig folkskolestyrelsen först göra några erinringar. Det är begripligt, att enskilda lika väl som delegationer av smakskäl icke vilja tillstyrka förslaget ifråga; betänkligt är emellertid, om dessa smakskäl ges formen av sakskäl, som, ehuru ohållbara, dock anses ha avgörande betydelse på grund av det håll, varifrån de framföras.

Hälsovårdsnämnden framhåller, att kyrkogårdens grannskap kan "medföra sanitära olägenheter" bl. a. därigenom, "att förskämd luft från kyrkogården sprider sig till skolans tomt och skolhuset". I sitt yttrande av den 19 november 1913 över den då föreslagna Östbrotomten preciserar hälsovårdsnämnden bestämdare sin mening; den säger där nämligen: "att det icke vore uteslutet, att förruttnelsegaser från gravarna skulle kunna medföra sanitära vådor för skolbarnen".

Gent emot denna hälsovårdsnämndens uppfattning har skolstyrelsen blott att citera följande ur motiveringen till förslaget till ny hälsovårdsstadga: "Begravningsplatserna hava sedan långt tillbaka ansetts kunna medföra sanitära olägenheter för grannskapet, och det är ännu en ganska allmänt utbredd mening, att så förfarande är förhållandet. Denna föreställning vilar emellertid på lösa antaganden och på känslosynpunkter, och härstammar från den tid, då någon exakt vetenskaplig forskning på detta område icke fanns eller icke ens var möjlig. Först den allra senaste tiden med dess allt mera fullkomnade undersökningsmetoder har kunnat bringa verkliga upplysningar i detta avseende. Modern forskning på detta område har emellertid ådagalagt, att de befarade olägenheterna betydligt överskattats, ja till och med att de så gott som alls icke existera, om en begravningsplats anlägges och skötes på rätt sätt." — "Erfarenheten har härutinnan till fullo ådagalagt, att å välskötta kyrkogårdar av god beskaffenhet olägenheter i form av obehaglig lukt icke förekomma", enär "luktande gaser kvarhållas i jorden genom dess absorbtionsförmåga. "Att från förmultnade lik inga som helst specifika hälsofarliga gaser utgå, framgår därutav, att personer, vilka bo på eller tätt invid kyrkogårdar, icke pläga befinna sig sämre i hälsoavseende än andra människor". Dessutom ber skolstyrelsen få påpeka, att någon omgrävning av allmänna gravar å den närgränsande kyrkogården icke vidare kommer att äga rum efter den lösning, kyrkogårdsfrågan nu fått, varför också all möjlighet till sanitära olägenheter från denna granntomt är utesluten.

Mot den av hälsovårdsnämnden anvisade och av drätselkammaren såsom åtkomlig förklarade f. d. Skogströmska tomten tala enligt folkskolestyrelsens mening en del skäl från skolorganisatorisk synpunkt. Den av folkskolestyrelsen uppgjorda och här bilagda utredningen*) för ett framtida planmässigt skolhusbyggande med småskolehus i stadens utkanter och folkskolebyggnader med för dessa nödvändiga specialrum i stadens centrum torde på detta sätt komma att ryckas i sär. Enligt denna utredning innehåller Herrhagsskolan för litet antal småskolesalar (mindre lärosalar) i förhållande till folkskolesalar (större lärosalar). Planen gick därför ut på att få ett småskolehus (skolhus med mindre lärosalar), som kunde ta emot så stort antal av de småskolebarn i östra stadsdelarna, att de salar i Herrhags-

*) Se stadfullmäktiges handlingar 1914 Ser. A. N:o 2, sid. 42 ff.

skolan, som nu användas av småskoleklasser men kunde användas av folkskoleklasser, bleve lediga för dessa, varigenom man även vunne, att de minsta barnen finge kortaste skolvägen. Om det blivande småskolehuset kommer att förläggas så långt bort, att ej tillräckligt stort antal småskolebarn kan överföras dit, kommer detta att få till följd, att de salar i Herrhagsskolan, som skulle kunna användas för folkskolan, fortfarande måste användas för småskolan, och att därför även nya lokaler för folkskolan inom ej alltför långt avlägsen framtid måste uppföras för stadsområdet Norrstrand. Då för närvarande 235 folkskolebarn hör hemma i detta stadsområde, torde visserligen även en sådan utveckling av det framtida skolhusbyggandet för staden kunna tänkas; men den kommer alldeles säkert med alla de särskilda specialrum och övriga anordningar, som måste finnas i ett i så fall om några år behövligt folkskolehus å Norrstrand, draga med sig för staden betydligt större kostnader än den av folkskolestyrelsen planerade utvecklingen.

Frågan om nytt skolhus har emellertid genom frågans remitterande mellan olika delegationer i stället för dess lösande genom det av stadsfullmäktige beslutade samarbete mellan drätselkammaren och folkskolestyrelsen blivit så fördröjd, att folkskolestyrelsen, som genom detta fördröjande ser folkskolans utveckling i ett mycket bekymmersamt läge och måste tänka på att så fort som möjligt erhålla nya lokaler för skolan, om ej arbetet inom densamma skall taga alltför stor skada, ser sig nödsakad att nu antaga det förslag, som snarast kan förverkligas. Skolstyrelsen vill därför, ehuru olika meningar i frågan fortfarande förefinnas inom densamma, ej motsätta sig, att den av några åtrådda f. d. Skogströmska tomten blir plats för det nya skolhuset, om nämnda tomt av stadsfullmäktige för ändamålet upplåtes. Styrelsen vill endast såsom oundgängligen nödvändigt framhålla, att fullmäktige omedelbart vidtaga åtgärder för bestämmande av skolhustomt och upptagande av arbetet med uppförande av nytt skolhus. Huru angeläget det är att denna fråga påskyndas, framgår jämväl av en från statens folkskoleinspektör till folkskolestyrelsen ingiven P. M., vari yrkas, att det påtänkta skolhuset snarast måtte uppföras.

Enligt den av folkskolestyrelsen 1913 inlämnade redogörelsen för behovet av nya skollokaler, skulle redan med läsåret 1915—16 det nya skolhuset behövt tagas i anspråk. Då intet nytt skolhus vid denna tid fanns, blevo i stället två lärosalar i gamla flickskolebyggnaden, ehuru alltför otillräckliga för folkskolans stora klasser, upplåtna, och för en tredje klass fick dubbelläsningsutvägen tillgripas. På detta sätt har man kommit därhän, att det f. n. dubbelläses sammanlagt i 12 salar inom skolhusen, av vilka salar åtminstone 2 äro alldeles för små för en dylik anordning.

För läsåret 1916—17 torde tre nya salar kunna erhållas i gamla flickskolebyggnaden, om hela övervåningen i densamma upplåtes för folkskolans behov och för ändamålet iordningsställes; och det är möjligt men ingalunda säkert, att på så sätt lokalfrågan, ehuru med mycket stor svårighet, skulle kunna provisoriskt ordnas för sagda läsår.

Om däremot det nya skolhuset icke heller skulle hinna bliva färdigt till läsåret 1917—18, finnes helt enkelt inte längre någon möjlighet att kunna nödtorftigt ordna undervisningen.

Men även om vid sistnämnda läsårs början det nu omordade skolhuset för östra området kan väntas vara färdigt, så framkommer då, såsom också folkskolestyrelsen i sin redogörelse 1913 framhöll, frågan om nya skollokaler för västra området, och med den långa tid, som ett skolhusbygge synes kräva, är det därför behövligt att redan nu börja undersöka, huruvida sådana lokaler lämpligast kunna erhållas genom uppförande av ett nytt skolhus för detta område eller genom tillbyggnad vid Tjäderskolan. För en sådan undersökning, som icke kan verkställas utan hjälp av särskild byggnadssakkunnig, behöver folkskolestyrelsen ett anslag till sitt förfogande.

I anslutning till vad sålunda anförts får folkskolestyrelsen härmed hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta:

att till undervisningslokaler för nytillkomna avdelningar i folkskolan från och med början av läsåret 1916—17 upplåta återstående utrymme i övra våningen av gamla flickskolebyggnaden samt bemyndiga folkskolestyrelsen att för nämnda ändamål under instundande sommar låta iordningsställa denna våning och härför ställa ett förslagsanslag av Ett tusen (1,000) kronor till styrelsens förfogande;

att upplåta lämplig tomt för ett småskolehus å Norrstrand samt uppdraga åt folkskolestyrelsen att snarast till fullmäktige inkomma med utredning och förslag angående uppförande av ett sådant; samt

att ställa ett förslagsanslag av Femhundra (500) kronor till folkskolestyrelsens förfogande för undersökning rörande nya skollokaler för västra området.

Karlstad den 11 april 1916.

Å Folkskolestyrelsens vägnar:
AUG. BERGH.

Bror A. Larson.

Transsumt av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 11 april 1916.

§ 1.

Till folkskolestyrelsen hade från drätselkammaren för yttrande remitterats hälsovårdsnämndens utlåtande över de av styrelsen till plats för det blivande småskolehuset å Norr Strand förordade tomterna N:ris 3 och 5 i Hagaborg, i vilket utlåtande nämnden på anförda skäl förklarat sig icke kunna tillstyrka dessa tomter men samtidigt framhållit, att å det staden tillhöriga f. d. Skogströmska området vid Eriksdal funnes den i sanitärt avseende mest tillfredsställande tomtplatsen för skolhusbyggnad inom stadsområdet Norr Strand; och hade drätselkammaren dessutom meddelat, att hinder ej mötte för erhållande av nämnda område.

Med anledning härav, och sedan jämväl en särskild P. M. från statens folkskoleinspektör med yrkande om uppförande snarast av nytt skolhus inkommit, beslöt nu folkskolestyrelsen, för att ej det till en snar lösning trängande ärendet återigen genom ett fortsatt remitterande mellan de olika delegationerna skulle löpa fara att onödigtvis fördröjas, på förslag av sin byggnads- och ekonominämnd:

att ingå till stadsfullmäktige med följande skrivelse:

— —

samt att återsända remisshandlingarna till drätselkammaren med tillkännagivande, att folkskolestyrelsen beslutat ingå till stadsfullmäktige med ny skrivelse i ärandet.

I anledning av skolstyrelsens godkännande av det f. d. Skogströmska området till skolhustomt anhöll domprosten Jakobsson få till protokollet antecknad följande avvikande mening:

"Mot tanken att förlägga den nya småskolebyggnaden på den s. k. Skogströmska tomten anhåller jag få anteckna min avvikande mening. De skäl, som anförts av hälsovårdsnämnden mot förläggande av skolhuset på tomterna n:o 3 och 5 i Hagaborg, äro under alla förhållanden så svaga, att de ej förtjäna afseseende och nu alldeles röjda ur vägen, sedan det blifvit bestämt, att kyrkogården skall förläggas till Ruds skogsmark. Skälen *för* förläggandet af skolhusbyggnaden på tomterna N:ris 3 och 5 i Hagaborg och *mot* förläggandet af densamma på Skogströmska tomten äro däremot tungt vägande och ligga förnämligast däri, att afståndet blir alldeles för stort för de barn (6- och 7-åringar), som bo i Haga och västra Herrhagen och komma att få sin skola på norra sidan älfven äfvensom för de barn, som bo i Sundstad, Älfkullen, Viksholm och Arvidslund, om skolbygget förlägges på den Skogströmska tomten. Man måste besinna, att det

här är fråga om småskolebarn (6- à 7-åringar). Dessa få ej sällskap till skolan med folkskolebarnen såsom vid de andra skolorna, enär detta skolhus är afsedt endast för småskola. I den plan, som för många år sedan beträffande förläggandet af folk- och småskolebyggnader innelåg, föreslogs, att vad området norr om Klarälfven beträffar man skulle först tillgodose västra delen med skollokaler; och sedan, om så komme att behöfvas östra delen med en skolbyggnad på den Skogströmska tomten eller ännu längre öster ut, om bebyggandet åt det hållet kommer att utveckla sig. Denna plan kommer att uppriſvas, om skolstyrelsens förslag kommer att antagas. Äfven kommer skolväsendet på detta sätt att i längden fördyras, enär man i sin tid blir tvungen att anlägga en småskolebyggnad på eller i närheten af den plats, som benämnes Hagaborg tomterna 3 och 5.

Karlstad den 11 april 1916. G. JAKOBSSON.“

In fidem:
BROR A. LARSON.

Avskrift.

P. M.

Till Karlstads Folkskolestyrelse.

Som undertecknad vid besök i Karlstads folk- och småskolor funnit, att duplicering förekommer i ej mindre än tolv lärosalar, yrkas härmed, att det påtänkta småskolehuset för stadsområdena Norrstrand och Haga snarast måtte uppföras.

Karlstad den 11 april 1916.

G. A. GUNNELIUS.
Folkskol-inspektör i Värmlands inspektionsområde.

Vidimeras:
ex officio
BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 maj 1916.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om upplåtelse och iordningsställande av övra

våningen i gamla flickskolebyggnaden för folkskolans behov och om upplåtelse av lämplig tomt för ett småskolehus å Norrstrand m. m.; och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta

att till undervisningslokaler för nytillkommande avdelningar i folkskolan från och med början av läsåret 1916—1917 upplåta hela övra våningen i gamla flickskolebyggnaden mot en hyra, som i staten upptages till 1,500 kronor, samt bemyndiga folkskolestyrelsen att under instundande sommar låta iordningsställa denna våning och härför ställa ett förslagsanslag av 1,000 kronor till styrelsens förfogande;

att till tomt för ett småskolehus å Norrstrand upplåta det staden tillhöriga f. d. Skogströmska området vid Eriksdal samt uppdraga åt folkskolestyrelsen att snarast till stadsfullmäktige inkomma med utredning och förslag angående uppförande av ett sådant;

att ställa ett förslagsanslag av 500 kronor till folkskolestyrelsens förfogande för undersökningar rörande nya skollokaler för västra området;

samt att sålunda beviljade anslag skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 71.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över av folkskolestyrelsen hos fullmäktige gjorda framställningar angående upplåtande av undervisningssalar för folkskolan inom gamla flickskolebyggnaden samt om anvisande av tomt för ett nytt småskolehus å Norrstrand, över vilka framställningar hälsovårdsnämnden och drätselkammaren avgivit infordrade utlåtanden och förslag.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Håkansson att utskottet måtte uttala sig för det av drätselkammaren avgivna förslaget dock med den ändringen, att det ifrågasatta skolhuset å Norrstrand skulle uppföras till sådan storlek, att utrymme kunde beredas jämväl för undervisning av folkskolebarnen inom nämnda stadsdel, *dels ock* av Herr Söderbaum att utskottet måtte biträda vad drätselkammaren i ärendet anfört med tillägg att det nya skolhuset å Norrstrand

skulle uppföras så, att det medgåve en möjligen behövlig framtida utbyggnad till att omfatta jämväl folkskola.

I enlighet med vad Herr Söderbaum sålunda föreslagit, beslöt utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta

att till undervisningslokaler för nytillkommande avdelningar i folkskolan från och med början av läsåret 1916—1917 upplåta hela övra våningen i gamla flickskolebyggnaden mot en hyra, som i staten upptages till 1,500 kronor, samt bemyndiga folkskolestyrelsen att under instundande sommar låta iordningsställa denna våning och härför ställa ett förslagsanslag av 1,000 kronor till styrelsens förfogande;

att till tomt för ett småskolehus å Norrstrand upplåta erforderlig del av det staden tillhöriga f. d. Skogströmska området vid Eriksdal samt uppdraga åt folkskolestyrelsen att snarast till stadsfullmäktige inkomma med utredning och förslag angående uppförande av ett sådant med iakttagande av, att huset uppföres så, att detsamma medgiver en möjligen behövlig framtida utbyggnad att omfatta jämväl folkskola;

att ställa ett förslagsanslag av 500 kronor till folkskolestyrelsens förfogande för undersökningar rörande nya skollokaler för västra området;

samt att sålunda beviljade anslag skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr N. Fr. Lindhs motion angående uppdrag åt kyrkorådet att sörja för skötseln av stadens donatorers gravar.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Det är med tillfredsställelse man konstaterar en vaknande känsla av såväl pietet som vård av våra kyrkogårdar i allmänhet. Särskilt har staden Karlstad genom sitt kyrkoråd förvärvat sig rätt till erkännande ej blott för den vård, det ägnar kyrkogården i allmänhet, och för skötseln av de gravar, det åtagit sig att vårda, utan även genom den kontrollerande verksamheten att efterse att alla gravar — så vitt möjligt — bliva vårdade.

Klart är, att ej alla gravar kunna få önskad ans. Anledningarna härtill kunna vara många. Därför finnes mer eller mindre väl vårdade gravar på vår kyrkogård och komma väl ock att för framtiden finnas.

För att likväl komma gravägare, som hava svårighet att efterse sina anhörigas gravar, till hjälp härutinnan, hava såväl fattigvårdsstyrelsen som kyrkorådet mot ersättning åtagit sig vården av vissa gravar, fattigvårdsstyrelsen dessutom på uppdrag av Fullmäktige underhållet av de stadens donatorers gravar, för vilka det förut ej vore sörjt.

Nu kan det ifrågasättas, om denna tudelning av vården av gravar är så lycklig. Lagd i *en* hand skulle den utföras både bäst och billigast.

Den myndighet, som denna uppgift ligger närmast, är onekligen kyrkorådet. Därför vore lämpligast, att alla gravar, vilka samhället genom dessa sina delegationer åtagit sig att vårda, omhändertoges av kyrkorådet, och alldeles särskilt gäller detta deras gravar, vilka till staden gjort donationer och för vilkas underhåll och vård det ej förut vore sörjt.

Därför hemställes:

att Stadsfullmäktige med upphävande av sitt den 17 april 1913 fattade beslut ville uppdraga åt Karlstads kyrkoråd att från och med den tid, då beslut därom i laga ordning blivit fattat, mot den ersättning, som kyrkorådet kan fordra, sörja för framtida skötseln av deras gravar, vilka till staden gjort donationer.

Karlstad den 15 Februari 1916.

N. FR. LINDH.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 7 Mars 1916.

§ 19.

Från Stadsfullmäktige hade i och för yttrande till Fattigvårdsstyrelsen öfverlämnats en af Herr N. Fr. Lindh väckt motion, utmynnande i en hemställan, att Stadsfullmäktige ville, med upphäfvande af sitt den 17 April 1913 fattade beslut, uppdraga åt Karlstads Kyrkoråd att från och med den tid, då beslut därom i laga ordning blifvit fattadt, mot den ersättning, som Kyrkorådet kunde fordra, sörja för framtida skötseln af deras grafvar, hvilka till staden gjort donationer.

Fattigvårdsstyrelsen tog nu detta ärende i öfvervägande och beslöt att som infordradt yttrande förklara sig icke hafva något mot motionens syfte att erinra.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 11 april 1916.

§ 48.

Beslöt beredningsutskottet att för vinnande av erforderlig utredning begära utlåtanden från kyrkorådet och drätselkammaren över Herr N. Fr. Lindhs till utskottet för yttrandes avgivande remitterade motion angående uppdrag åt kyrkorådet att sörja för skötseln av stadens donatorers gravar.

Som ovan.

In fidem
ELIAS STENIUS.

Utdrag af protokoll vid Karlstads pastorats kyrkoråds sammanträde den 19 april 1616.

§ 3.

Med anhållan om kyrkorådets yttrande hade en i stadsfullmäktige väckt motion till kyrkorådet remitterats. Denna motion hade följande lydelse:

«Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Det är med tillfredsställelse man konstaterar en vaknande känsla af såväl pietet som vård af våra kyrkogårdar i allmänhet. Särskilt har staden Karlstad genom sitt kyrkoråd förvärfvat sig rätt till erkännande ej blott för den vård, det ägnar kyrkogården i allmänhet, och för skötseln af de grafvar, det åtagit sig att vårda, utan äfven genom den kontrollerande verksamheten att efterse att alla gravar — så vidt möjligt — blifva vårdade.

Klart är, att ej alla grafvar kunna få önskad ans. Anledningarna härtill kunna vara många. Därför finnas mer eller mindre väl vårdade gravar på vår kyrkogård och komma väl ock att för framtiden finnas.

För att likväl komma grafägare, som hava svårighet att själfva efterse sina anhörigas gravar, till hjälp härutinnan, hafva såväl fattigvårdsstyrelsen som kyrkorådet mot ersättning åtagit sig vården af vissa gravar, fattigvårdsstyrelsen dessutom på uppdrag af Fullmäktige underhållet af de stadens donatorers gravar, för hvilka det förut ej vore sörjt.

Nu kan det ifrågasättas, om denna tudelning af vården af grafvar är så lycklig. Lagd i *en* hand skulle den utföras både bäst och billigast.

Den myndighet, som denna uppgift ligger närmast, är onekligen kyrkorådet. Därför vore lämpligast, att alla gravar, hvilka samhället genom dessa sina delegationer åtagit sig att vårda, omhändertoges af kyrkorådet, och alldeles särskilt gäller detta deras gravar, hvilka till staden gjort donationer och för hvilkas underhåll och vård det ej förut vore sörjt.

Därför hemställes:

att Stadsfullmäktige med upphäfvande af sitt den 17 april 1913 fattade beslut ville uppdraga åt Karlstads kyrkoråd att från och med den tid, då beslut därom i laga ordning blifvit fattat, mot den ersättning, som kyrkorådet kan fordra, sörja för framtida skötseln af deras grafvar, hvilka till staden gjort donationer.

Karlstad den 15 februari 1916.

N. FR. LINDH«.

Kyrkorådet tog detta ärende i öfvervägande och beslöt tillstyrka ifrågavarande förslag samt förklara sig villigt att öfvertaga vården af ifrågavarande gravar i öfverensstämmelse med det af kyrkostämman fastställda kyrkogårdsreglementet.

§ 4.

Åt Herrar Nyqvist och Gren uppdrogs att syna de i föregående § omnämnda grafvarne, huruvida de voro i fullgodt skick, äfvensom inkomma med förslag till ersättning för grafvarnas framtida underhåll.

Rätt utdraget, betygar:

G. JAKOBSSON,
p. l.

Utdrag af protokoll vid Karlstads pastorats kyrkoråds sammanträde den 28 april 1916.

§ 1.

Med hänvisning till §§ 3 och 4 i kyrkorådets protokoll af den 19 innevarande april tog nu kyrkorådet frågan om ersättning, dels för ifrågavarande grafvars försättande i fullgodt skick dels för ständig vård och dels för inhuggning och förgyllning av orden «vårdas af kyrkorådet«, i öfvervägande; och följande tablå utvisar storleken af denna ersättning:

	För iordningställande af grafven		För ständig vård af grafven		Summa	
Sundbergs grav	50	—	250	—	300	—
Sandelins »	--	—	200	—	200	—
Sjöstedts »	—	—	200	—	200	—
Cervins »	—	—	300	—	300	—
Clarholms »	—	—	300	—	300	—
Fahlgrens »	—	—	200	—	200	—
Bergers »	—	—	200	—	200	—
Göthlins »	—	—	250	—	250	—
Göhles »	—	—	250	—	250	—
Palmgrens »	50	—	300	—	350	—
Johanna Olssons grav	50	—	250	—	300	—
Tillkommer för inhuggning och förgyllning af orden »Vårdas af Kyrkorådet» i ofvanstående 11 gravar à 10 kr. pr styck	110	—	—	—	110	—
	260	—	2,700	—	2,960	—

Mot denna ersättning à 2,960 kr. beslöt kyrkorådet för framtida ständig vård emottaga ofvanskrifna gravar, varom protokollsutdrag skulle herrar Stadsfullmäktige meddelas.

Rätt utdraget, betygar:

G. JAKOBSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 maj 1916.

§ 6.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr N. Fr. Lindhs motion angående uppdrag åt kyrkorådet att sörja för skötseln av stadens donatorers gravar, uti vilket ärende fattigvårdsstyrelsen och Karlstads pastorats kyrkoråd avgivit yttranden; och beslöt nu drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Karlstads pastorats kyrkoråd att för framtiden sörja för vården och underhållet av de i kyrkorådets protokoll angivna gravar mot en ersättning en gång för alla av 2,960 kronor,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat anslag, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 72.

Hos stadsfullmäktige hade Herr N. Fr. Lindh väckt motion angående uppdrag åt kyrkorådet att sörja för skötseln av stadens donatorers gravar.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits av fattigvårdsstyrelsen, kyrkorådet och drätselkammaren; och beslöt utskottet, som uppå remiss från fullmäktige nu hade att yttra sig i ärendet, att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Karlstads pastorats kyrkoråd att för framtiden sörja för vården och underhållet av de i kyrkorådets ovan angivna utlåtande upptagna gravar mot en ersättning en gång för alla av 2,960 kronor;

samt att fullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande och beslut i anledning av Kungl. Öfverintendents Ämbetets i skrivelse till Konungens Befallningshavande i länet framställda anmärkningar i ärende rörande sökt nådig fastställelse å av stadsfullmäktige den 20 februari 1913 fattat beslut om antagande av bestämmelser för bebyggande av tomter inom stadsdelen Klara jämte därtill hörande förslag till stadsplan.

Till magistraten i Karlstad.

Med anledning av härvid i avskrift fogade Kungl. Överintendentsämbetets skrivelse den 21 sistlidne april får Konungens Befallningshavande överlämna de i samma skrivelse omförmälda handlingar*) och ritning samt anmoda Eder *dels* att delgiva stadsfullmäktige här i staden vad Kungl. Överintendentsämbetet i ärendet anfört med anmodan att, efter vederbörande delegationers hörande, däröver yttra sig och eventuellt fatta beslut, *dels ock* att med sagda yttrande och beslut jämte eget utlåtande i ärendet hit inkomma, därvid remissakten hit återförväntas.

Karlstad i landskansliet den 8 juli 1915.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Res.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för åtgärd, som i nedanstående skrivelse angifves.

Karlstads rådhus den 15 Juli 1915.

På magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 8 September 1915.

§ 64.

För yttrandes afgifvande hade till Byggnadsnämnden öfverlämnats en den 21 April 1915 af Kungl. Överintendentsämbetet till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län aflåten skrifvelse af följande lydelse:

*) Intagna i stadsfullmäktigetrycket för den 21 november 1912 § 172 och den 20 februari 1913 § 43.

»Till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Värmlands län.

Genom nådig remiss den 17 maj 1913 har Kungl. Maj:t täckts anbefalla Kungl. Överintendentsämbetet att avgiva underdånigt utlåtande uti genom Eder med underdånig skrivelse den 13 i samma månad Kungl. Maj:ts nådiga prövning underställt ärende, däri stadsfullmäktige i Karlstad anhållit om nådig stadfästelse å av dem vid sammanträde den 20 nästföregående februari fattat beslut om antagande av bestämmelser för bebyggande av tomter inom stadsdelen Klara i nämnda stad jämte därtill hörande förslag till stadsplan.

Vid, till åtlydnad härav, företagen granskning av detta ärende har Ämbetet ansett sig böra anmärka följande:

Rubriken till byggnadsbestämmelserna torde böra, i enlighet med § 3 i lagen om stadsplan och tomtindelning, erhålla följande lydelse:

»Särskilda bestämmelser med avseende å sättet för byggnadstomternas användande inom stadsdelen Klara i Karlstad — — —».

Den härefter följande meningen: »Den nu gällande byggnadsordningens föreskrifter skola till alla delar tillämpas med följande tillägg»: torde böra helt och hållet utgå. Att byggnadsordningen skall tillämpas är nämligen en given sak och föreskrift härom torde fördenskull icke böra intagas i särskilda bestämmelser, vilka skola underställas Kungl. Maj:ts nådiga prövning och vilka dessutom ofta äro avsedda att upphäva just byggnadsförordningarnas och byggnadsstadgans för rikets städer föreskrifter.

Rörande de undet a) och e) omförmälda kvarter föreskrives, att de få bebyggas endast med hus av sten. Någon anledning att åtskilja dessa kvarter i två olika moment torde icke förefinnas. Härjämte finner Ämbetet det emellertid föga lämpligt, att dessa kvarter bebyggas godtyckligt, med vissa tomter enligt öppet byggnadssätt och vissa enligt slutet. Ämbetet vill fördenskull föreslå, att beträffande tomterna i dessa kvarter, fastän de äro i privat ägo, liksom beträffande övriga kvarter beslutas samma föreskrifter i nyssnämnda hänseende som ifråga om de under b) och c) omförmälda kvarteren, beroende på vilka av kvarteren under a) och e) Stadsfullmäktige anse böra bebyggas med öppet och vilka med slutet byggnadssätt.

Vidkommande föreskrifterna under b) 1:o) och 3:o) om hus med minst fyra våningar och minst 16,5 meter höga vill Ämbetet på det allvarligaste tillråda en minskning till tre våningar med rätt att inreda vindsvåning och till en höjd av 12,5 meter till taklisten. Sistnämnda mått torde mera lämpa sig efter stadens utseende, varför ett framtvingande av fyravåningarshus och till en så uppdrifven höjd som 16,5 meter måste anses synnerligen olämpligt.

Mom. 2 under b) torde böra erhålla nedan angivna lydelse:

»Tomterna skola, där planen så visar, bebyggas enligt slutet byggnadssätt med husens fasader förlagda i gatu- eller förgårdslinjerna och med gårdsplanerna bildande en gemensam gård. Å gårdsplan må flygelbyggnad, med iakttagande av gällande föreskrifter om gårdsrums storlek, uppföras till högst tre meters djup över de i planen angivna byggnadslinjerna mot gårdarna och till en bredd av högst en fjärdedel av hela gårdsfasadens längd.

Å gårdsplan må i gränslinjerna uppföras mindre uthus, vilka dock icke få göras högre än tre meter över marken.»

Föreskriften i b) mom. 4: »de på stadsplanen utlagda för plantering avsedda områdena intill gatulinjerna få ej bebyggas» torde hellre böra erhålla den vanligen använda formuleringen: »de med grön färg och svart prickning markerade kvartersdelarna utgöra förgårdar, som ej få bebyggas», och böra i samband härmed områdena i fråga å kartan förses med svarta prickar i den gröna färgen. Då denna föreskrift gäller jämväl för kvarter med öppet byggnadssätt, torde den böra sättas som gemensam paragraf i bestämmelserna.

Fortsättningen i samma mom., vilken innehåller föreskrifter om plantering och stängsel, tillhör byggnadsordningens föreskrifter och torde fördenskull icke böra här upptagas.

I stället för att i plan fixera byggnadernas exakta fasadlinjer, torde å kartan tomtytan utanför byggnader böra prickas som kvartersmark, vilken ej får bebyggas, varvid emellertid undantages det område, som bör reserveras för uthus, om dylikt skall å tomt, uppföras något som Ämbetet vid öppet byggnadssätt finner föga tilltalande och mindre behövligt.

De under c) intagna bestämmelserna torde böra givas denna lydelse:

»Avd. C. Tomterna inom kvarteren Generalen, Trumman etc.

1:o) Tomterna skola bebyggas med fritt liggande eller två och två kopplade byggnader.

2:o) Av tomtmark skola minst $^2/_3$ lämnas obebyggda, varvid dock förgårdarna få i tomtytan inräknas.

3:o) Huvudbyggnad får ej uppföras till större höjd än 9 meter samt innehålla två våningar, förutom källare och vind. Vid trähus får endast $^1/_3$ av vindens yta inredas till bostadsrum.

Uthus får ej uppföras till större höjd än 3,5 meter och får förläggas i tomtgräns mot granne.» (Denna bestämmelse bör dock utgå, för den händelse uthus vid öppet byggnadssätt icke skulle komma att uppföras.)

Beträffande de under d) upptagna kvarteren torde böra föreskrivas detsamma som angående de under c) upptagna, då öppet byggnadssätt torde vara det enda lämpliga för kvarteren vid stranden.

Enligt Ämbetets förmenande böra de under a), b) och c) omförmälda kvarteren sammanföras i ett och samma moment (mom. A), innehållande de bestämmelser, som avsetts för de under b) upptagna kvarteren, med iakttagande av de ändringar, som av Ämbetet här ovan föreslagits.

På samma sätt böra de under c) och d) omnämnda kvarteren inrangeras under ett gemensamt moment (mom. B), i vilket bör intagas bestämmelserna under c) formulerade enligt ämbetets här ovan avgivna förslag.

Till dessa bestämmelser bör fogas följande föreskrift:

»För de under A och B uppräknade kvarteren gäller härjämte att

1:o) kvartersmark, som betecknats med svart prickning på grön färg, icke får bebyggas; och

2:o) fabrik eller annan industriell anläggning icke får inom kvarter inrymmas.»

Beträffande det å kartan upptagna salutorget bör förgården mot Haakgatan utgå och torget få samma beteckning som gatumarken.

Vidare bör Växnäsparken såsom allmän park beläggas med grön färg.

Ämbetet anser sig slutligen böra framhålla, att tomtindelningen, vilken redan är av Eder fastställd och som i och för sig torde kunna vara fullt lämplig, likväl kommer att erbjuda vissa svårigheter vid uthusens placering. Genom en mindre ändring av tomtgränserna skulle ett mer systematiskt och tilltalande ordnande av denna, särskilt vid öppet byggnadssätt så viktiga detalj åvägabringas. Å de ställen, där uthus äro mest svårplacerade, kan emellertid genom prickning av hela gårdsytan uppförande av uthus förhindras.

I stöd av vad sålunda i ärendet förekommit har Ämbetet skolat härhos, med bifogande av hithörande handlingar m. m, anhålla, det Ni behagade delgiva vederbörande stadsmyndigheter vad Ämbetet i ärendet anfört, med anmodan därvid att häröver sig yttra och eventuellt fatta beslut, varefter Ni benäget torde till Ämbetet inkomma med sagda yttranden och beslut, åtföljda av utlåtande från Eder, och den nu översända remissakten.

Stockholm den 21 april 1915.

CARL MÖLLER.

Fr. Richter.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:
Georg Samuelson."

Vid skrifvelsen funnos fogade de ärendet tillhörande handlingar.

Då Nämnden nu tog ärendet i öfvervägande, framhölls redan från början vikten af att söka bringa ärendet till ett snabbt afgörande, då stora ekonomiska intressen för staden hängde på frågans lösning. Å andra sidan uttalades den be-

stämda meningen, att genom de blifvande byggnadsbestämmelserna icke finge resas för stora svårigheter för tomternas ekonomiska utnyttjande.

Vid granskning av Överintendentsämbetets anmärkningar med anläggande af dessa synpunkter fann Byggnadsnämnden sig böra i vissa fall föreslå godtagande af de anvisningar, Ämbetet lämnat, hvaremot i andra fall Nämnden icke ansåg sig kunna frångå sitt af Stadsfullmäktige godkända, nu under pröfning liggande förslag.

För att emellertid i möjligaste mån söka ej mindre inträngа i motiven för Ämbetets anmärkningar, än ock vinna Ämbetets beaktande af Nämndens synpunkter, beslöt Byggnadsnämnden lämna Stadsarkitekten i uppdrag att vid personligt besök i Stockholm snarast möjligt förhandla saken med Ämbetet, därvid Nämnden ville förberedelsevis sammanfatta sin ställning i ärendet i följande

P. M.

Ämbetets förslag till ändring af rubriken äfvensom dess hemställan, att satsen om nu gällande byggnadsordnings tillämplighet må utgå, biträdes af Nämnden.

Beträffande Ämbetets förslag att likställa de under a) och e) omförmälda kvarter och dess anmärkning om olämpligheten af att dessa kvarter bebyggas godtyckligt, vill Nämnden anföra: Kvarteren Björken, Staren, Ekorren och Ugglan äro i hufvudsakligaste delar redan bebyggda, Ugglan fullständigt så, att det anger slutet byggnadssätt. Då dessa kvarter utgöra gammal tomtindelad stadsdel hade Nämnden tänkt sig, att stadens byggnadsordning lämpligen borde utan något tillägg få fortfarande gälla för dessa kvarter. Med hänsyn till hvad Ämbetet föreslagit, vill Nämnden emellertid ej motsätta sig, att dessa kvarter intagas i förslaget, och vill Nämnden då föreslå, att slutet byggnadssätt för dem föreskrifves. Att på kartan angifva, vilken del af tomterna, som skall få bebyggas, synes i detta fall mindre lämpligt, då som sagdt kvarteren redan äro i hufvudsak fullbyggda. — Beträffande kvarteren Majoren, Kranen och Stopet är anledningen till Nämndens underlåtenhet att för dessa kvarter föreslå några särskilda byggnadsbestämmelser den, att dessa områden afsetts att i framtiden tagas i anspråk för allmänt behof, exempelvis för skola, saluhall och vattenuppfordringsverk. Äfven i detta fall är Nämnden emellertid villig att foga sig i Ämbetets anvisning och i sådant fall föreslå, att kvarteren bebyggas med öppet byggnadssätt; dock med den reservation, att Nämnden, därest i framtiden i och för kvarterens användande för allmänt ändamål annat byggnadssätt finnes erforderligt, kommer att härom göra framställning.

Ämbetets förslag om ändring i afseende å föreskrifterna under b) 1:o) och 3:o) därhän, att endast trevåningarshus med vindsrum skulle tillåtas kan Nämnden däremot svårligen biträda. Grundläggningen är ej afsevärt dyrare för 4-våningars än för 3-våningarshus, helst som markbeskaffenheten här är sådan att konstgjord

undergrund i alla händelser erfordras. Det är alldeles gifvet mera ekonomiskt med uppförande av 4-våningars hus, och den ekonomiska synpunkten måste här särskilt beaktas, då man betänker, att de kvarter, hvarom nu är fråga ej torde blifva några affärskvarter, utan uteslutande bostadskvarter, hvadan den högre hyra för nedre våningen, som butiker eljest inbringa husägarna, i allmänhet här torde uteblifva. Hvad stadens utseende beträffar synes det Nämnden, som om detta på de sista tio åren i väsentlig mån fått sin prägel just at de under denna tid uppförda 4-våningarshusen.

Ämbetets förslag till lydelse af mom. 2 under b) biträdes av Nämnden i afseende å första punkten. Mot den föreslagna lydelsen af andra punkten vill Nämnden anmärka, att däraf ej tydligt framgår, om höjden tre meter öfver marken afser höjden till taklisten eller höjden till brandmurens öfverkant, hvarför Nämnden för sin del hemställer om bibehållande af den af Nämnden föreslagna lydelsen med den förändring, att efter ordet utrymme tillägges: »och hvilkas brandmurar ej få göras högre än 3,8 meter öfver marken».

Ämbetets förslag i afseende å lydelsen af föreskriften i b) mom. 4 rörande förgårdar och de i samband med detta förslag gifna anvisningar rörande kartans beskaffenhet äfvensom Ämbetets hemställan om borttagande af föreskrifterna i samma moment om plantering och stängsel är Nämnden villig tillmötesgå.

Jämväl hvad Ämbetet i öfriga här förut ej omnämnda afseenden föreslagit, är Nämnden beredd att biträda, dock med ett par inskränkningar. I stadens af Konungens Befallningshafvande år 1901 fastställda stadga för renhållning å gårdar m. m. finnes uttrycklig föreskrift därom, att afträden och sopbodar skola finnas, hvilken föreskrift Nämnden ej kan komma undan, äfven om densamma, hvilket Nämnden villigt medger kan medföra mindre tilltalande konsekvenser. — Dessutom vill Nämnden påpeka beträffande kvarteren Vännen, Bäcken och Bryggaren, att desamma huvudsakligen ligga under enskild ägo och redan äro bebyggda. Det skulle sålunda inverka högst menligt i ekonomiskt afseende att inordna dessa kvarter under bestämmelserna i det föreslagna mom. b. Nämnden vill i stället föreslå, att hvad i punkt d) föreslagits beträffande dessa kvarter må komma att utgöra ett särskilt moment (mom. c).

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 13 Oktober 1915.

§ 72.

I anledning af de af Öfverintendentsämbetet uttalade önskemål i fråga om byggnadsbestämmelser för kvarteren Vännen, Bäcken och Bryggaren i Klara be-

slöt Byggnadsnämnden kalla ägare af mark inom dessa kvarter till inställelse dels inför stadsarkitekten onsdagen den 20 oktober 1915 kl. 7 e. m. att erhålla underrättelse om de olika förslagens innebörd, dels inför Nämnden nästa ordinarie sammanträde att förberedelsevis yttra sig öfver förslagen.

Som ofvan

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 10 November 1915.

§ 74.

I ärende under § 72 i protokollet för den 13 Oktober 1915 angående byggnadsbestämmelser för kvarteren Vännen, Bäcken och Bryggaren i Klara hade jämlikt däröm fattadt beslut samtliga ägare af mark kallats till inställelse inför Byggnadsnämnden denna dag, att uttala sina önskemål i fråga om sättet för kvarterens bebyggande, och inställde sig nu flertalet af de sålunda kallade.

I afseende å kvarteren Vännen och Bryggaren uttalade sig de närvarande enhälligt för tillämpning af slutet byggnadssätt; beträffande kvarteret Bäcken ingav och åberopade närvarande markägaren Albert Bäckman denna framställning:

»Till Byggnadsnämden i Karlstad.

Anmodad uttala min önskan om byggnadssättet för qvarteret Bäcken får jag vördsamt anföra följande.

Som qvarteret Bäcken utgöres af en smal remsa begränsad å båda långsidorna af öppen plats, näml. i söder af Elfven, i norr af gatan, så anhålles om att vid bestämmandet af byggnadssättet för denna säregna terräng sådan hänsyn göres att bebyggandet af hvarje tomt för sig blir möjlig.

Innefattas i det öppna byggnadssättet att en byggnad får sträcka sig över hela tomtens bredd så att endast på två sidor om varje hus skall lemnas plats för öppen plantering, så vill jag uttala mig för öppet byggnadssätt och anhålla om att, så långt möjligt är, markägaren lemnas frihet vid bebyggandet i detta särskilda fall.

Karlstad den 10 November 1915.

ALBERT BÄCKMAN.»

Efter härpå hållen öfverläggning beslöt Byggnadsnämnden, som ansåg sig icke billigtvis kunna frångå markägarnas enhälligt uttalade önskningar, att i afseende å kvarteren Vännen och Bryggaren tillstyrka tillämpning af slutet byggnadssätt och i fråga om kvarteret Bäcken öppet byggnadssätt.

Mot detta beslut anmälde Herrar Ordföranden och Nygren, med instämmande af stadsarkitekten, reservation i hvad det rörde kvarteret Bryggaren, för hvilket kvarter reservanternas mening af estetiska hänsyn särskildt med tanke på utsikten från andra sidan älfven, ej gärna kunde komma i fråga annat än öppet byggnadssätt, och detta så mycket hellre, som kvarteret redan nu vore bebyggdt enligt sådant byggnadssätt och vederbörande jordägare vid förvärfvet af fastigheterna nog ej tänkt sig annat byggnadssätt.

Byggnadsnämnden beslöt härefter uppdraga åt Stadsarkitekten att upprätta ny plankarta och åt sekreteraren att uppgöra nytt förslag till byggnadsbestämmelser för stadsdelen Klara, allt i öfverensstämmelse med de anvisningar, som af Öfverintendentsämbetet lämnats, dels skriftligen i dess memorial den 21 April 1915, dels muntligen till stadsarkitekten, i den mån Nämnden förklarat sig kunna följa desamma.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 8 December 1915.

§ 85.

I anledningar af de anmärkningar, som i ett den 21 April 1915 af Kungl. Öfverintendentsämbetet afgifvet tjänstememorial framställts mot det förslag till byggnadsbestämmelser för viss del af stadsdelen Klara här i staden, som af stadsfullmäktige antagits och underställts Kungl. Maj:ts pröfning, hade, sedan Byggnadsnämnden funnit sig i de flesta afseenden böra biträda Ämbetets ändringsförslag, med ytterligare ledning af de anvisningar, som muntligen lämnats stadsarkitekten af Ämbetet, utarbetats följande förändrade förslag till

»Särskilda bestämmelser med afseende å sättet för byggnadstomternas användande inom stadsdelen Klara i Karlstad.

A. Tomterna inom kvarteren Björken, Staren, Ekorren, Ugglan, Bryggaren och Vännen skola bebyggas enligt slutet byggnadssätt med hus af sten eller därmed jämförligt ämne. Byggnad i gatu- eller förgårdslinje skall uppföras i fyra våningar jämte källare och vind samt till en höjd af högst 17,5 meter från marken till takfoten.

B. Kvarteren Majoren, Kranen och Stopet reserveras att bebyggas med byggnader för allmänt behof.

C. Tomterna inom kvarteren Kaptenen, Öfversten, Najaden, Perlan, Stormen, Raketen, Luntan, Rättvisan och Malmen skola bebyggas enligt följande bestämmelser:

1:o) Tomterna skola bebyggas med hus af sten eller därmed jämförligt ämne, till en höjd af 16,5 meter till taklisten, i källare och fyra våningar, hvarvid vindsrum ej få förekomma.

2:o) Tomterna skola, där den uppgjorda byggnadsplanen så utvisar, bebyggas enligt slutet byggnadssätt med husens fasader förlagda i gatu- eller förgårdslinjerna och med gårdsplanerna bildande en gemensam gård. Å gårdsplanen må flygelbyggnad, med iakttagande af gällande föreskrifter om gårdsrums storlek, uppföras till högst tre meters djup öfver de i planen angifna byggnadslinjerna mot gårdarna och till en bredd af högst en fjärdedel af hela gårdsfasadens längd.

Utom de på byggnadsplanen angifna hufvudbyggnader få i gränslinjerna uppföras mindre uthusbyggnader, afsedda för afträden, brygghus och dylika utrymmen, och hvilkas brandmurar ej få göras högre än 3,8 meter öfver marken.

D. Tomterna inom kvarteren Generalen, Trumman, Trumpeten, Viskan, Tuben, Kanonen, Bågen, Lansen, Älfvan och Bäcken skola bebyggas enligt följande bestämmelser:

1:o) Tomterna skola bebyggas med fritt liggande eller två och två kopplade byggnader.

2:o) Af tomtmark skola minst två tredjedelar lämnas obebyggda, dock förgårdarna få i tomtytan inräknas.

3:o) Hufvudbyggnad får ej uppföras till större höjd än 9 meter från marken till taklisten samt må innehålla högst två våningar förutom källare och vind. Af vindens yta må högst en tredjedel inredas till bostadsrum.

Uthus får ej uppföras till större höjd än 3,8 meter och får förläggas i tomtgräns mot granne.

För samtliga de i dessa bestämmelser afsedda kvarter gäller härjämte, att

1:o) kvartersmark, som betecknas med svart prickning, icke får bebyggas; och

2:o) fabrik eller annan industriell anläggning icke får inom kvarter inrymmas.»

Detta förslag förelades nu Nämnden jämte en af stadsarkitekten i öfverensstämmelse därmed upprättad ny plankarta;

och beslöt Byggnadsnämnden, att handlingarna i ärendet skulle hållas för allmänheten tillgängliga å stadsarkitektkontoret från och med den 11 innevarande december till och med den 12 Januari 1916, därom kungörelse skulle utfärdas samt skriftlig underrättelse vederbörligen meddelas af förslaget berörde jordägare.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokollet, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 13 Januari 1916.

§ 8.

Jämlikt Byggnadsnämndens den 8 December 1915 fattade, under § 85 i protokollet antecknade beslut hade upprättadt förslag till särskilda bestämmelser med afseende å sättet för byggnadstomternas användande inom stadsdelen Klara i Karlstad jämte tillhörande handlingar hållits för allmänheten tillgängliga å stadsarkitektkontoret härstädes från och med den 11 December 1915 till och med den 12 Januari 1916, därom kungörelse införts i Nya Wermlands-Tidningen och Karlstads-Tidningen för den 11 December 1915 samt skriftlig underrättelse med allmänna posten tillsändts samtliga af förslaget berörde jordägare den 18 December 1915.

Det skulle här antecknas, att under granskningstiden ingen anmärkning mot förslaget till Nämnden inkommit; och ej heller lät sig nu någon rättsägare afhöra.

I anledning af hvad sålunda förekommit beslöt Nämnden för sin del antaga förslaget i nu föreliggande form äfvensom att med hemställan om dess godkännande öfverlämna detsamma till stadsfullmäktige.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Handlingarna överlämnas, jämlikt beredningsutskottets beslut denna dag, till drätselkammaren som ville i ärendet avgiva yttrande samt därmed sedermera inkomma till utskottet.

Karlstad den 11 april 1916.

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 15 maj 1916.

§ 11.

Uppå remiss från beredningsutskottet hade drätselkammaren att avgiva yttrande med anledning av magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande och beslut i anledning av Kungl. överintendentsämbetets i skrivelse till Konungens befallningshavande i länet framställda anmärkningar i ärende rörande

sökt nådig fastställelse å av stadsfullmäktige den 20 februari 1913 fattat beslut om antagande av bestämmelser för bebyggande av tomter inom stadsdelen Klara jämte därtill hörande förslag till stadsplan.

Byggnadsnämnden hade med anledning av de av överintendentsämbetet framställda anmärkningarna utarbetat förändrat förslag till «särskilda bestämmelser med avseende å sättet för byggnadstomternas användande inom stadsdelen Klara i Karlstad» ävensom i överensstämmelse därmed ny plankarta samt hemställt om stadsfullmäktiges godkännande därav.

Vid granskning av förslaget fann sig drätselkammaren böra föreslå, *att* Växnäsgatan mellan kvarteren Malmen och Ugglan utlägges till 18 meters bredd, *att* kvarteret Bryggarens norra gräns utlägges så, att densamma kommer i rak linie med kvarteret Ugglans norra gräns, samt *att* förutom de förut föreslagna kvarteren Majoren, Kranen och Stopet även kvarteren Luntan och Malmen i Byggnadsbestämmelserna reserveras att bebyggas med byggnader för allmänt behov.

Drätselkammaren beslöt fördenskull hemställa att stadsfullmäktige måtte i princip godkänna byggnadsnämndens förändrade förslag till särskilda bestämmelser med avseende å sättet för byggnadstomternas användande inom stadsdelen Klara i Karlstad jämte den därtill hörande plankartan med de av drätselkammaren nu föreslagna ändringarna samt återremittera ärendet till byggnadsnämnden för ny laglikmätig behandling.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 73.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande och beslut i anledning av vissa utav Kungl. Överintendentsämbetet i skrivelse till Konungens Befallningshavande framställda anmärkningar i ärende rörande sökt nådig fastställelse å av stadsfullmäktige den 20 februari 1913 fattat beslut om antagande av bestämmelser för bebyggande av tomter inom stadsdelen Klara jämte därtill hörande förslag till stadsplan.

I anledning härav hade, uppå remiss, infordrade utlåtanden avgivits dels av byggnadsnämnden, som med ledning av de framställda anmärkningarna utarbetat förändrat förslag till bestämmelser angående byggnadstomternas användande inom stadsdelen Klara ävensom i överensstämmelse därmed ny plankarta, dels ock av

drätselkammaren, som därvid med vissa ändringar tillstyrkt byggnadsnämndens förslag.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, att, med biträdande av vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte i princip godkänna byggnadsnämndens förändrade förslag till särskilda bestämmelser med avseende å sättet för byggnadstomternas användande inom stadsdelen Klara jämte den därtill hörande plankartan med de av drätselkammaren föreslagna ändringarna samt återremittera ärendet till byggnadsnämnden för ny laglikmätig behandling.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr A. Norsells motion angående framdragande av elektrisk ljusledning till Sjöstadsområdet.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Det har länge varit ett önskemål bland såväl dem som bo utefter den s. k. Sjöstadvägen, som de, vilka under den mörkare årstiden tillfälligtvis trafikera densamma, att få några elektriska lampor anbringade vid denna.

Fastighetsägarne i denna del av samhället ha även uttalat önskvärdheten av att erhålla elektrisk belysning inom respektive fastigheter och redan i våras tecknade flertalet sig för tillsammans 80 ljuspunkter till ett sammanlagt pris av 492 kronor. Framställning gjordes till Norrmalms Elektriska Aktiebolag om utdragande av ledning dit för innerbelysning, men då den ström, som bolaget kontrakterat av staden är fullt tagen i bruk, har detta icke kunnat tillmötesgå framställningen, utan förklarat sig avstå från leverans av ström till Sjöstadsområdet.

Med åberopande härav och bifogande förteckning å vilken ett antal fastighetsägare därstädes förbundit sig att, därest elektrisk ljusledning utdrages dit, de skola använda däri uppgivet antal ljuspunkter, tillåter jag mig hemställa:

att stadsfullmäktige måtte besluta dels utdraga elektrisk ljusledning för innerbelysning för Sjöstadsområdet, och dels anbringa nödigt antal lampor utefter Sjöstadsvägen.

Karlstad den 21 okt. 1915.

A. NORSELL.

Förslag till elektriska ledningar å Sjöstadsområdet.

A. Vägbelysning.

Från transformatorhuset å Hagaborg utdrages en blank stolpledning i hufvudsaklig öfverensstämmelse med bifogade karta. Järnvägskorsning utföres med jordkabel.

Lyktor och stolpar anbringas i öfverensstämmelse med tomtindelningen, så att afgreningsvägar komma att belysas och lämpliga afgreningspunkter finnas för bildningar till resp. tomter. Lyktornas antal är 16 och beräknas att samtliga lyktor skola brinna i två perioder om dygnet, nämligen från mörkrets inbrott till kl. 12 e. m. och från kl. 5 morgon till dagsljusets inbrott.

Anläggningskostnad.

1,350 met. skyddsledning	337: 50	
1,350 » blank kopparledning 6 kvmm.	305: —	
36 st. isolatorer med skyddsjärn	720: —	
16 » lyktor med anslutningsledningar	320: —	
30 met. jordkabel, delvis i rör	150: —	
Åskskydd och autom. strömbrytare	125: —	
Instrumentering	25: —	
Diverse	57: 50	2,040: —

Årlig kostnad för lyktorna.

16 st. afton- och morgonlyktor à 40: — =	640: —

B. Ledning för privat belysning.

Alt. 1, beräknadt under förutsättning att vägbelysningen kommer till utförande, hvarigenom stolparna då blifva gemensamma med denna.

Anläggningskostnad.

1,100 met. blank kopparledning 3×10 kvmm.	1,485: —	
400 » » » 1×6 »	120: —	
150 » » skyddsledning	37: 50	
4 st. stolpar med skyddsjärn	80: —	
Instrumentering	30: —	
Diverse	57: 50	1,810: —

Alt. 2, beräknadt oberoende af vägbelysningen.

Anläggningskostnad.

1,500 met. skyddsledning	375: —	
1,100 » blank kopparledning 3×10 kvmm.	1,485: —	
400 » » » 1×6 »	120: —	
40 st. stolpar med skyddsjärn	800: —	
30 met. jordkabel, delvis i rör	150: —	
Åskskydd	50: —	
Instrumentering	40: —	
Diverse	60: —	3,080: —

Kalkyl öfver anläggningens ekonomi.

Det har garanterats en anslutning af 82 lampor à 6 kr., hvartill kommer enligt muntlig uppgift en motor à c:a 3 hkr., för hvilken en inkomst af 100: — kronor kan påräknas.

Motorn är afsedd för enbart dagdrift och kommer därigenom verka gynnsamt på anläggningens ekonomi.

Alt. 1.	Inkomster: 82 lampor à 6 kr.	492: —	
	1 motor	100: —	592: —
	Utgifter: Ränta och amortering	181: —	
	Strömkostnader	200: —	381: —
		Vinst Kr.	211: —
Alt. 2.	Inkomster		592: --
	Utgifter: Ränta och amortering	308: —	
	Strömkostnader	200: —	508: —
		Vinst Kr.	84: —

Teckningslista.

Undertecknade förbinda sig härmed att, därest elektrisk ljusledning utdrages till Sjöstadsområdet. använda nedanstående antal lampor av angiven ljusstyrka

Namn.	Bostad.	25 ljus.	16-ljus	Kr.
C. Fr. Andersson, f. d. lokf.	Sjöstad N:o 1	1	2	21: —
E. O. Nilsson, lokförare	Sjöstad N:o 2	1	2	21: —
C. A. Carlsson, f. d. konduktör	Sjöstad N:o 8	—	2	12: —
Gustaf Larsson, Snickare	Älvnäs	—	2	12: —
M. Holmqvist, f. d. banvakt	Sjöstad N:o 6	—	3	18: —
Erik Ståhlbom, Gårdsegare	Villan Sjöstad	—	3	18: —

C. J. Olsson	Sjöstads egendom ..	—	20	120: —
C. J. Johansson	Sjöstad N:r 9 med mätare		10	60: —
R. Johansson	Sjöstad N:o 4	—	4	24: —
P. A. Myrén	Sjöstad	2	1	24: —
A. Wåhl	Sjöstad N:o 5	—	8	48: —
J. F. Widing	Sjöstad N:o 3	—	9	54: —
A. Axell	Villa Solvik	—	10	60: —
	Summa	4	76	492: —

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 1 mars 1916.

S. d. § 6. Beträffande frågan om utdragande av elektrisk ledning till Sjöstadsområdet hade Elektricitetsingeniören uppgjort förslag till kostnader; Och beslöt Styrelsen tillstyrka ledningens utförande i enlighet härmed samt överlämna handlingarna till Drätselkammaren under uttalande av den meningen att, för den händelse motionen bifalles, kostnaden för vägbelysningen bör upptagas i årets lyshållningsförslag.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 10 Maj 1916.

§ 43.

Till Byggnadsnämnden hade inkommit ett så lydande protokollsutdrag:

»*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 mars 1916.*

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr A. Norsells motion om framdragande av elektrisk belysningsledning till Sjöstadsområdet; och beslöt drätselkammaren till en början, under hänvisning till vad kammaren i sitt protokoll för den 20 innevarande mars § 16 anfört rörande åtgärder för byggnadsverksamhetens ordnande utom stadsplanen, remittera ärendet

till byggnadsnämnden med förfrågan, om nämnden hade några önskemål att framställa.

Som ovan. In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.«

Härvid funnos fogade samtliga handlingar i ärendet, hvaribland en i motionen bilagd, af tretton husägare å Sjöstadsområdet undertecknad teckningslista till abonnemang å elektrisk kraft.

Efter föredragning af handlingarna yttrade Herr Ordföranden, att han för sin del icke kände sig öfvertygad om lämpligheten att i denna ordning framställa några önskemål rörande åtgärder för byggnadsverksamhetens ordnande å området i fråga, helst som byggnadsföreskrifter för stadens icke planlagda område redan funnes fastställda, och föreslog, att Nämnden måtte förklara sig icke hafva några sådana önskemål att framställa.

Herr vice Ordföranden föreslog, att Nämnden måtte förklara sig icke hafva något att erinra mot bifall till nu föreliggande ansökan om utdragande af elektrisk ledning till de i ofvannämnda teckningslista upptagna gårdägarnas byggnader, men uttala det önskemål, att därest från området i fråga vidare tomtupplåtelser komme att göras, några ledningar till nya byggnader ej utdragas, innan plan för det till tomtupplåtelser afsedda området blifvit af Byggnadsnämnden i princip godkänd.

Efter företagen omröstning beslöt Nämnden i enlighet med Herr vice Ordförandens förslag.

Herr Ordföranden anmälde reservation mot det sålunda fattade beslutet.

Som ofvan. In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 15 maj 1916.

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande öfver herr A. Norsells motion om framdragande av elektrisk belysningsledning till Sjöstadsområdet, uti vilket ärende vattenlednings- och belysningsstyrelsen avgivit tillstyrkande utlåtande.

Drätselkammaren hade anhållit om byggnadsnämndens yttrande, huruvida nämnden hade några önskemål att framställa rörande åtgärder för byggnadsverksamhetens ordnande å området i fråga; och hade från byggnadsnämnden inkommit här bifogade yttrande.

Med instämmande i vad byggnadsnämnden anfört beslöt drätselkammaren hemställa, *att* stadsfullmäktige måtte besluta att låta framdraga elektrisk ledning till Sjöstadsområdet såväl för vägbelysning som för privat belysning, dock under förbehåll att, därest vidare tomtupplåtelser från området i fråga kommer att göras, några ledningar till nya byggnader ej utdragas, innan plan för det till tomtupplåtelser avsedda området blivit av byggnadsnämnden i princip godkänd,

samt att stadsfullmäktige måtte ställa för anläggningens utförande erforderliga medel 3,850 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 74.

I en hos stadsfullmäktige väckt motion hade Herr A. Norsell hemställt om framdragande av elektrisk ljusledning till Sjöstadsområdet.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av vattenlednings- och belysningsstyrelsen, byggnadsnämnden och drätselkammaren; och beslöt utskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, att med instämmande i drätselkammarens anförande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att låta framdraga elektrisk ledning till Sjöstadsområdet såväl för vägbelysning som för privat belysning, dock under förbehåll att, därest vidare tomtupplåtelser från området i fråga kommer att göras, några ledningar till nya byggnader ej utdragas, innan plan för det till tomtupplåtelser avsedda området blivit av byggnadsnämnden i princip godkänd,

samt att stadsfullmäktige måtte ställa för anläggningens utförande erforderliga medel, 3,850 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande, ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillstånd, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

E. J. Svenssons i Strömsholm med fleres av Herr Wästlund som motion upptagna framställning angående framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen och Alvik.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade fastighetsägare bosatta å Strömsholm, Örsholmen och Alvik anhålla härmed vördsamt, att stadsfullmäktige täcktes anslå nödiga medel för anläggande av elektriskt ljus efter vägen från Åttkantens banvaktstuga till Örsholmen och Alvik enligt följande:

Efter vägen från Åttkanten till Örsholmen 4 lamp.
Å Strömsholms villasamhälle 3 „
Å Alviks d:o 1 „ Sm. 8 lamp.

Åvensom inomhusbelysning enligt närslutna teckningslista, utvisande det antal ljuspunkter, som för närvarande komme att användas.

Renhållningsverket är nu förflyttat från Djeknefältet till Örsholmen, och som renhållningskarlarna i regel kör ut kl. 6 f. m. är det vid denna tid mörkt en god del av dygnet ävensom på aftonen innan de komma hem sista resan.

Vidare är det oss bekant, att hälsovårdsnämnden beslutat, att flytande köksaffall hädanefter icke få tömmas å Sundstad och Mariebergsgärdet, utan kommer stadens fastighetsägare att bliva hänvisad till en av stadsn anordnad avstjälpningsplats å Örsholmen.

Ordningsföreskrifterna för §: 7 stadgar, att all forsling av avträdes- och kreatursspillning *eller annan orenlighet* må där magistraten ej för särskilt fall anorlunda medgiver, icke ske under månaderna April—September å annan tid av dagen än före kl. 7 f. m. och efter kl. 10 e. m. samt under månaderna Okt.—Mars på annan tid än före kl. 8 f. m. och efter kl. 5 e. m. härav framgår att slasktunnor skola bortforslas under den tid av dygnet, då det en stor del av året är mörkt, varför det kommer att bliva ett verkligt behov att denna väg upplyst.

För oss är det av stort behov att denne vår begäran blir av stadsfullmäktige beviljad, men hava vi genom ovanstående velat påvisa, att även hela staden torde komma att få nytta härav.

Karlstad den 14 Sept. 1915.

Vördsammast

J. Svensson, Strömsholm. *F. Jansson*, Strömsholm. *L. J. Larsson*, Strömsholm. *Anders Jansson*, Strömsholm.
P. Nilsson, Alvik. *Wilhelm Karlsson*, Alvik. *L. Larsson*, Alvik. *A. G. Svensson*, Alvik.
J. T. Strand, Alvik. *Georg Wennerström*, *A. J. Grawe*. Strömsholm.

Upptages som min motion. OLOF WÄSTLUND.

Förslag till elektriska ledningar till Örsholmen, Strömsholm och Alvik.

A. *Vägbelysning.*

Belysningen omfattar 9 lampor fördelade på sätt bifogade karta angifver. Samtliga äro avsedda att brinna i två perioder pr dygn, nämligen till kl. 12 e. m. och från kl. 4 f. m. till dagsljusets inbrott.

Ledningen som upplägges med blanka trådar å isolatorer, utdrages från befintlig ledning till Tagelspinneriet och Strömsholm.

Anläggningskostnad.

21 st.	Stolpar med skyddsjärn	420: —	
9 »	Lyktor med anslutningsledningar	180: —	
1,000 met.	Ledning bestående af 2 skyddstrådar af järn och en koppartråd 6 kvmm.....	550: —	
	Åskskydd, autom. strömbrytare och instrumentering	150: —	
	Diverse	30: —	1330: —

B. *Ledning för privat belysning.*

Alt. 1., beräknadt under förutsättning att vägbelysningen kommer till utförande.

Anläggningskostnad.

4 st.	Stolpar med skyddsjärn	80: —	
1100 met.	Blank ledning, bestående af 3 koppartrådar à 10 kvmm.	1485: —	
	Instrumentering	60: —	
	Diverse	35: —	1660: —

Alt. 2., beräknadt oberoende av vägbelysningen.

Anläggningskostnad.

25 st.	Stolpar med skyddsjärn	500: —	
1100 met.	Blank ledning bestående af 2 skyddstrådar af järn och 3 koppartrådar 10 kvmm ...	1760: —	
	Åskskydd och instrumentering	75: —	
	Diverse	50: —	2385: —

Vinstberäkning.

Alt. 1.

Inkomster:

58 lampor å 6: 00	348: 00	
1 motor	100: 00	448: —

Utgifter:		
Ränta och amortering	166: 00	
Ström och distribution	152: 00	318: —
	Vinst	130: —

Alt. 2.

Inkomster		448: —
Utgifter:		
Ränta och amortering	238: 50	
Ström och distribution	152: 00	390: 50
	Vinst	57: 50

Karlstad den 25 Febr. 1916.

J. THALÉN.

Bilaga till stadsfullmäktige angående ljus till Örsholmen.

Undertecknades behov för närvarande, ställer sig till följande antal lampor: L. J. Larsson, Strömsholm, 4 lampor, P. Nilsson, Alvik, 9 lampor, Wilhelm Karlsson, Alvik, 5 lampor, L. Larsson, Alvik, 5 lampor, J. Strand, Alvik, 3 lampor, A. G. Svenston, Alvik, 2 lampor, Georg Wennerström 30 lampor, s:ma 58 lampor.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 1 Mars 1916.

s. d. § 5.

Rörande den av Herr O. Wästlund såsom egen motion upptagna ansökningen från G. Wennerström m. fl. angående utdragande av elektrisk ledning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik beslöt Styrelsen nu att i enlighet med ett av Elektricitetsingeniören uppgjort förslag tillstyrka densamma, under förbehåll att inga broavgifter få förekomma samt att ägaren till Örsholmen på egen bekostnad framdrager ledningen från norra brofästet; och skulle protokollsutdrag jämte handlingarna i ärendet överlämnas till Drätselkammaren.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 10 Maj 1915.

§ 42.

Till Byggnadsnämnden hade inkommit ett så lydande protokollsutdrag:

«*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 mars 1916.*

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av G. Wennerström m. fl. fastighetsägare av herr O. Wästlund som motion upptagen framställning om framdragande av elektrisk belysning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik; och beslöt drätselkammaren till en början, under hänvisning till vad kammaren i sitt protokoll för den 20 innevarande mars § 16 anfört rörande åtgärder för byggnadsverksamhetens ordnande utom stadsplanen, remittera ärendet till byggnadsnämnden med förfrågan, om nämnden hade några önskemål att framställa.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.»

Härvid funnos fogade samtliga handlingar i ärendet.

Efter föredragning af handlingarna yttrade Herr Ordföranden, att han för sin del icke kände sig öfvertygad om lämpligheten att i denna ordning framställa några önskemål rörande åtgärder för byggnadsverksamhetens ordnande inom områdena i fråga, helst som byggnadsföreskrifter för stadens icke planlagda område redan funnes fastställda, och föreslog, att Nämnden måtte förklara sig icke hafva några sådana önskemål att framställa.

Herr vice Ordföranden påpekade, att områdena Strömsholm och Alvik inginge i område, som för närvarande vore föremål för indelning till stadsplan, hvadan Nämnden i detta sammanhang icke hade anledning att framställa några önskamål beträffande dessa områden. I afseende å Örsholmen ville Herr vice Ordföranden föreslå, att Nämnden måtte förklara sig icke hafva något att erinra mot bifall till nu föreliggande ansökan om utdragande af elektrisk ledning till G. Wennerströms område till hans nu innehafvande jordbruksfastighet, men uttala det önskemål, att därest Wennerström afser att i framtiden upplåta sitt område eller del däraf till tomter, några ledningar ej utdragas till dessa, innan plan för det till tomtupplåtelser afsedda området blifvit af Byggnadsnämnden i princip godkänd.

Efter företagen omröstning beslöt Byggnadsnämnden i enlighet med Herr vice Ordförandens förslag.

Herr Ordföranden anmälde reservation mot det sålunda fattade beslutet.

Som ofvan

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 15 maj 1916.

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av G. Wennerström m. fl. fastighetsägare av herr O. Wästlund som motion upptagen framställning om framdragande av elektrisk belysning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som yttrat sig i ärendet, hade tillstyrkt framställningen, under förbehåll att inga broafgifter finge förekomma samt att ägaren till Örsholmen på egen bekostnad framdroge ledningen från norra brofästet.

Drätselkammaren, som ansåg, att åtgärder borde vidtagas för att kunna ordnande ingripa på byggnadsverksamheten inom de områden, som låge utom stadsplanen och varest tendens till tätare bebyggande funnes, och att, då ett dylikt ordnande delvis ej kunde ske annat än genom frivillig överenskommelse med respektive markägare, staden borde utnyttja de medel till påtryckning, som staden ägde genom de förmåner beträffande utdragning av elektrisk ström och vatten, som kunde åstadkommas till dessa områden, hade anhållit om byggnadsnämndens yttrande, huruvida nämnden hade några önskemål i sådant hänseende att framställa; och hade nu byggnadsnämnden förklarat, att nämnden icke hade något att erinra mot utdragande av elektrisk ledning till Strömsholm, Alvik och Wennerströms nu innehavande jordbruksfastighet å Örsholmen, men uttalat det önskemål, att, därest Wennerström avsåge att i framtiden upplåta sitt område eller del därav till tomter, några ledningar ej utdragas till dessa, innan plan för det till tomtupplåtelser avsedda området blivit av byggnadsnämnden i princip godkänd.

Drätselkammaren hade för sin del jämväl andra önskemål att framställa för ledningars utdragande till områden utom stadsplanen, men då kammaren ännu ej vore färdig därmed, ville kammaren framdeles inkomma till stadsfullmäktige med förslag i sådant hänseende.

Drätselkammaren beslöt nu hemställa, *att* stadsfullmäktige måtte besluta att låta framdraga elektriska ledningar till Örsholmen, Strömsholm och Alvik såväl för vägbelysning som för privat belysning, dock under förbehåll beträffande Örsholmen att ägaren till Örsholmen för framtiden medgifver trafikering av bron dit utan broavgifter, att han på egen bekostnad framdrager ledningen från norra brofästet samt att, därest han avser att i framtiden upplåta sitt område eller del därav till tomter, några ledningar ej utdrages till dessa, innan plan för det till tomtupplåtelser avsedda området blivit av byggnadsnämnden i princip godkänd,

samt att stadsfullmäktige måtte ställa för anläggningens utförande erforderliga medel, 2,990 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 75.

Hos stadsfullmäktige hade E. J. Svensson i Strömsholm med flere gjort en av Herr O. Wästlund som motion upptagen framställning angående framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen och Alvik.

Över denna framställning, däröver infordrade utlåtanden avgivits av vattenlednings- och belysningsstyrelsen, byggnadsnämnden och drätselkammaren, hade beredningsutskottet nu att, uppå remiss, avgiva yttrande; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att låta framdraga elektriska ledningar till Örsholmen, Strömsholm och Alvik såväl för vägbelysning som för privat belysning, dock under förbehåll beträffande Örsholmen att ägaren till Örsholmen för framtiden medgiver trafikering av bron dit utan broavgifter, att han på egen bekostnad framdrager ledningen från norra brofästet samt att, därest han avser att i framtiden upplåta sitt område eller del därav till tomter, några ledningar ej utdrages till dessa, innan plan för det till tomtupplåtelser avsedda området blivit av byggnadsnämnden i princip godkänd,

samt att stadsfullmäktige måtte ställa för anläggningens utförande erforderliga medel, 2,990 kronor, till vattenlednings- och belysningssty-

relsens förfogande ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Brandstyrelsens framställning angående anslag för avslutande av brandkårens räkenskaper för år 1915.

Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 29 Februari 1916.

§ 16.

Till brandstyrelsen hade af brandchefen ingifvits följande anmälan:

«Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Jag har i dag tillställt förre vice brandchefen brandkårens kassabok för år 1915 jämte verifikationer, hufvudbok för år 1914 samt en räkenskapsbok, afsedd till hufvudbok för år 1915 i syfte att förre vice brandchefen sin plikt likmätigt skulle få tillfälle att afsluta räkenskaperna för förra året.

Med anmälan därom, att kassan för år 1915 icke är afslutad, att kvitton å de verifikationer gällande oktober—december, hvilka från stadskassan till honom blifvit öfverlämnade, icke blifvit till kassan i vederbörlig ordning återställda samt att herr Nelson förklarat sig icke ämna taga någon befattning med de ofullbordade räkenskaperna, får jag härmed äran anhålla, att brandstyrelsen, enär herr Nelson icke längre står under mitt befäl, behagade vidtaga de åtgärder, hvartill omständigheterna föranleda.

Karlstad den 20 januari 1916. PER ÅGREN,
brandchef.»

Å denna skrifvelse, som remitterats till förre vice brandchefen A. Nelson för yttrande, hade denne tecknat följande förklaring:

«Till svar härå meddelas, att då när ifrågavarande bokföringsarbete tillkommit efter det jag lämnat min anställning som vice brandchef jag anser mig icke äga skyldighet att kostnadsfritt utföra detsamma, och i betraktande af det hänsynslösa sätt, på hvilket jag af brandstyrelsen, trots elfva års *synnerligen väl* vitsordad tjänstgöring vid brandkåren, behandlats, finner jag mig naturligtvis icke heller böra af tillmötesgående utföra arbetet.

Verifikationerna för oktober—december 1915 hafva från stadskassan icke till mig utan till hr Ågren öfverlämnats.

Karlstad den 21 februari 1916. ALBERT NELSON.«

Styrelsen, som visserligen fann att det borde åligga Nelson såsom vice brandchef under hela år 1915, i hvilken egenskap han uppburit en aflöning af 500 kronor (hufvudsakligen för bokföringsarbetet), att utföra ifrågavarande arbete, beslöt med anledning af Nelsons vägran uppdraga åt brandchefen att föranstalta om räkenskapernas afslutande för år 1915 samt för sådant ändamål åt honom anvisa ett belopp af femtio kronor, som han uppgaf vara härför erforderligt.

Styrelsen, som icke haft anledning upptaga denna utgift i brandkårens stat för innevarande år, beslöt hos stadsfullmäktige göra hemställan om medel till täckande af denna utgift, därest stadsfullmäktige icke funne skäligt besluta, att beloppet skulle af Nelson utkräfvas.

In fidem:
C. LIDBERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 april 1916.

§ 16.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över brandstyrelsens framställning om anslag för avslutande av brandkårens räkenskaper för år 1915, och beslöt drätselkammaren tillstyrka,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 50 kronor för avslutande av brandkårens räkenskaper för år 1915,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan. In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 76.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av brandstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om anslag

för avslutande av brandkårens räkenskaper för år 1915, över vilken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad kammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för avslutande av brandkårens räkenskaper för år 1915 bevilja och ställa till brandstyrelsens förfogande ett belopp av 50 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående ordnande av nya sittplatser i stadsfullmäktiges sessionssal.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 maj 1916.

§ 17.

Drätselkammaren hade låtit stadsarkitekten uppgöra alternativa förslag till ordnande av sittplatser för stadsfullmäktige. Kostnaden enligt alt. A belöpte sig å 4,485 kronor och enligt alt. B å 3,942 kronor; och beslöt nu kammaren, som för sin del ville förorda alternativ A, ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 4,485 kronor för anskaffande av stolar för stadsfullmäktige i enlighet med alt. A av de av stadsarkitekten uppgjorda ritningsförslagen,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat anslag skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 77.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av drätselkammaren gjord framställning angående beviljande av

anslag för anskaffande av nya sittplatser i fullmäktiges sessionssal i enlighet med ett av stadsarkitekten uppgjort förslag.

Utskottet, som med hänsyn till rådande kristid ansåg, att med ordnandet av denna fråga borde tills vidare anstå, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tillsvidare bordlägga detta ärende med uppdrag till drätselkammaren att vid lämplig befunnen tidpunkt återupptaga detsamma till behandling.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående underhåll av västra bron.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 april 1916.

§ 18.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 3 juni 1915 meddelat, att Kungl. Maj:t och Riksdagen beslutat, att den genom hertig Karls den 15 mars 1584 för staden Karlstad utfärdade previlegiebrev staden tillförsäkrade frihet från viss andel i byggnads- och underhållsskyldigheten beträffande den s. k. västra bron i Karlstad och därmed den på nämnda privilegiebrev grundade förpliktelse för jordägare inom Näs, Gillberga, Nordmarks och Jösse härader att bygga och underhålla bron till samma andel skulle upphöra den 1 april 1916, dock under villkor, att bemälda brobyggnadsskyldiga jordägare samtidigt till staden överlämnade hälften av Karlstads västra brobyggnadskassa för lantintressenter, hade drätselkammaren den 31 sistlidne mars fått emottaga hälften av berörda brobyggnadskassa, uppgående till 46,152 kronor 28 öre, och beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med anmälan härom och därvid tillika hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att kostnaden för underhåll av västra bron, för innevarande år beräknad till 1,950 kronor, skall bestridas genom avkastningen av brobyggnadskassan.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Underhåll av Vestra bron år 1916.

a) Spännverken:
Skadade och ruttna stockar utbytas mot nya, samtliga

spännverk uppstyfvas med tvärförbindningar, sekundärbalkarna under brobanan förstärkas (enligt bilagda ritning daterad 24/4 1916)

480 kbfot virke, inkl. arbetskostnad	1,200: —	
900 kg. bult & smide, inkl. arbetskostnad	450: —	1,650: —
b) Underhåll af brobanan, förslagsvis		300: —
	Summa kronor	1,950: —

Karlstad den 24/4 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 78.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över en av drätselkammaren gjord framställning i fråga om anskaffande av medel för bestridande av erforderligt underhåll å västra bron, beslöt att med tillstyrkande av samma framställning hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att kostnaden för underhåll av västra bron, för innevarande år beräknad till 1,950 kronor, skall bestridas genom avkastningen av brobyggnadskassan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Folkskolestyrelsens framställning angående vissa extra ordinarie lärarebefattningars överförande på ordinarie stat.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 16 maj 1916.

§ 2.

På grund av det ökade barnantalet hade folkskolestyrelsen vid början av läsåret 1914—15 måst vid skolan anställa 2 extra ordinarie folkskollärare och 1 extra ordinarie folkskollärarinna. Då dessa tjänster efter nu tilländalupna två läsår fortfarande äro behövliga, beslöt folkskolestyrelsen jämlikt § 33 mom. 3 av det för

Karlstads folkskolor fastställa reglementet hos stadsfullmäktige hemställa, att fullmäktige måtte besluta om tjänsternas förvandling till ordinarie, samt att detta fullmäktiges beslut måtte fattas före den 1 instundande augusti, på det att tjänsterna må kunna enligt föreskrifterna i folkskolestadgan tillsättas och av ordinarie innehavare tillträdas den 1 januari 1917.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
BROR A. LARSON.

Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 maj 1916.

§ 3.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen, under förmälan att styrelsen på grund av det ökade barnantalet vid början av läsåret 1914—1915 måst vid skolan anställa två extra ordinarie folkskollärare och en extraordinarie folkskollärarinna och att dessa tjänster efter nu tilländalupna två läsår fortfarande vore behövliga, hemställt, att stadsfullmäktige måtte besluta om tjänsternas förvandling till ordinarie.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 79.

Sedan folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige gjort framställning om vissa extra ordinarie lärarebefattningars överförande på ordinarie stat, samt samma framställning blivit för yttrandes avgivande remitterad till beredningsutskottet, beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att de av folkskolestyrelsen ifrågasatta två extra ordinarie folkskolelärartjänster och en extra ordina-

rie folkskollärarinneljänst skola från och med den 1 januari 1917 överföras på ordinarie stat.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag angående rabatt å kokgas till större förbrukare.

Utdrag ur protokollet hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 9 maj 1916.

§ 4.

Med anledning af framställning från flere större förbrukare af kokgas rörande rabatt å priset på densamma tog Styrelsen denna fråga i öfvervägande. Och då vid det förhållande att rabatt lämnas vid större förbrukning af såväl lysgas, som vatten och elektricitet, beslöt Styrelsen, med hänsyn även till den nu rådande vedbristen, att till antagande af Stadsfullmäktige förorda följande af Stadsingeniören uppgjorda förslag till rabatt även å kokgas:

Förslag till rabatt-satser:

Förbrukning	1000	2000	kbm.	5 %
„	2000	4000	„	10 %
„	4000	7000	„	15 %
öfver	7000			20 %

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 maj 1916.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till rabatt vid större förbruk-

ning af kokgas; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att godkänna förslaget.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 80.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående rätt att bevilja rabatt å kokgas åt större förbrukare.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bestämma att vid förbrukning av kokgas följande rabatt skall, i enlighet med det ingivna förslaget, lämnas, nämligen:

vid förbrukning av	1,000—2,000	kbm.	5	proc.
„ „ „	2,000—4,000	„	10	„
„ „ „	4,000—7,000	„	15	„
„ „ „	över 7,000	„	20	„

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysperiod.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vatten- och belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysperiod får Magistraten öfverlämna och till bifall förorda.

Karlstads rådhus den 3 april 1916.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 31 mars 1916.

§ 6.

Förelåg till behandling frågan om allmänna lyshållningen i staden för nästa lysperiod och beslöt Styrelsen att härom aflåta följande framställning:

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen föreslå att den allmänna lyshållningen i staden, medels gas- och elektriskt ljus under nästkommande lysperiod 1 augusti 1916—15 maj 1917 måtte bestridas af redan befintliga afton- och nattlyktor med följande utökning beträffande den *elektriska* belysningen:

1. *Å Växnäsgatan*, 1 st. elektrisk nattlykta mellan Kamrersgatan och järnvägsöfvergången, för en beräknad anläggningskostnad af Kr. 145:—
2. *Bron och vägen till Lamberget*, i Vasagatans förlängning förses med 4 st. elektr. nattlyktor, enligt Stadsfullmäktiges beslut af $^{21}/_{10}$ 1915.
3. *Vägen till Örsholmen, Alvik och Strömsholm* förses med 9 st. elektr. aftonlyktor, enligt ett af Styrelsen $^{1}/_{3}$ d. å. till Stadsfullmäktige inlemnadt förslag slutande å en anläggningskostnad af Kr. 1,330:—
4. *Vägen från allmänna landsvägen till Sjöstad* förses med 16 st. elektr. aftonlyktor, enligt ett af Styrelsen till Stadsfullmäktige $^{1}/_{3}$ 1916 inlämnadt förslag med en anläggningskostnad af Kr. 2,040:—.

Ökningen i Stadskassans årliga *afgifter* till Elektricitetsverket för den allmänna belysningen skulle då blifva: för 25 st. aftonlyktor à 40:— = 1,000:— kr. samt för 5 st. nattlyktor à 75: — = 375:— kronor eller sammanlagdt 1,375:— kronor.

I öfrigt blefve lyshållningens afgifter desamma som föregående lysår[s].

Förutsatt att ofvanstående lyshållningsförslag vunne bifall, beslöt Styrelsen *att*, utom de anslagssummor, som förut enligt ofvan för pkt. 3 och 4 begärts, hos Stadsfullmäktige härmed anhålla om ett anslag af *Kronor 145*:— för arbetenas utförande.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 15 maj 1916.

§ 14.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över

ett av vattenlednings- och belysningsstyrelsen upprättat förslag till allmänna lyshållningen här i staden under nästa lysår, vilket förslag av magistraten till bifall förordats; och som kammaren ej fann något att mot förslaget erinra, beslöt kammaren hemställa, att stadsfullmäktige med godkännande av det uppgjorda förslaget måtte förutom förut begärda anslagssummor ställa för arbetenas utförande erforderliga medel, 145 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 81.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysperiod, vilket förslag av magistraten med förordande överlämnats och därefter av drätselkammaren i infordrat utlåtande tillstyrkts.

Efter tagen del av förslaget, varemot utskottet icke fann anledning till erinran, beslöt utskottet, som förut denna dag tillstyrkt de i förslaget upptagna anslagsbeloppen för belysningsledningar till Örsholmen, Alvik och Strömsholm ävensom till Sjöstadsområdet, att med förordande av samma förslag hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna vattenlednings- och belysningsstyrelsens ifrågavarande förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysperiod;

samt att stadsfullmäktige måtte, förutom förut begärda och av utskottet tillstyrkta anslagsbelopp, bevilja och ställa till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande för belysningsarbetenas utförande erforderliga ytterligare medel, 145 kronor, att i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens framställning angående ändring i för staden gällande indelning i valkretsar för val av stadsfullmäktige.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enligt lagen den 6 maj 1909 skall för val af stadsfullmäktige stad med mer än 10,000 innevånare indelas i valkretsar så, att hvarje krets kommer att utse minst 10, högst 25 stadsfullmäktige efter den beräkningsgrund, *att* i allmänhet en stadsfullmäktig utses för hvarje tal, motsvarande det, som erhålles, då stadens mantalsskrifna folkmängd delas med antalet stadsfullmäktige för hela staden, *att* hvarje valkrets skall kunna omslutas med en sammanhängande gränslinie samt *att* antalet fullmäktige för hela staden varder, i den mån utan olägenhet kan ske, lika fördeladt på de särskilda valkretsarne.

Valbarhet är icke inskränkt inom valkretsen.

Magistraten har att upprätta förslag till valkretsindelningen jämte antalet fullmäktige för hvarje valkrets, men stadsfullmäktige hafva att i ämnet besluta.

På Magistratens förslag blef genom stadsfullmäktiges beslut den 19 maj 1910 staden för val af stadsfullmäktige indelad i två valkretsar, norra och södra, som hvardera välja 18 fullmäktige, och blef en viss skiljelinie mellan valkretsarne bestämd. Denna skiljelinie undergick därefter jämkning genom stadsfullmäktiges beslut den 20 juni 1912 och utgör efter sistnämnda beslut: ådran mellan Suttersälfven och Mariebergsviken, Höoksgatan, Rosenborgsgatan, Klarälfvens västra gren till västra bron, Residenstorget, Tingvallagatan, Eneströmsgatan, Statens Järnväg, Karlagatan, Sundbergsgatan, Herrhagstorget och Bergslagsgatan samt därifrån rakt ut till Lambergstjärn, Lambergstjärn och yttre hamnen. I sammanhang härmed har bestämts, att till norra valkretsen skola räknas de 400 i mantalslängden sist upptagna och till den södra öfriga däri först upptagna personer under rubriken «utan stadigt hemvist».

Då val till stadsfullmäktige förestår i år, har Magistraten låtit företaga räkning af folkmängden i de båda valkretsarne efter sista mantalslängden för att utröna, om densamma fortfarande är ungefär lika fördelad på valkretsarna och därvid funnit, att en förskjutning ägt rum. Norra valkretsen har nämligen 9,430 innevånare eller med de 400 u. s. h., som skulle höra dit, 9,830, och södra valkretsen blott 8,623 eller med tillägg af de u. s. h., som skulle höra dit, 8,709.

Då enligt de lagliga bestämmelserna valkretsarna böra ha så nära lika stort innevånareantal som möjligt för att få välja lika stort antal fullmäktige, bör till ett sådant syftemåls vinnande skiljelinien nu ges en något ändrad riktning. I sammanhang därmed torde nuvarande regler för fördelning af u. s. h. böra ändras. De personer, som öfverförts till den särskilda rubriken «utan stadigt hemvist»

(= u. s. h.), hafva nämligen vid sina namn äfven uppgift å sista bostad. De fördelas sålunda naturligast mellan valkretsarne efter den i mantalslängden angifna sista bostaden.

Med tillämpning häraf föreslår Magistraten:

att skiljelinien mellan valkretsarna må undergå den ändring, att den från Karlagatan till Herrhagstorget följer Fahlgrensgatan i stället för Sundbergsgatan; samt

att de under rubriken «utan stadigt hemvist» upptagna personerna fördelas mellan valkretsarna efter i mantalslängden angifven sista bostad.

På detta sätt skulle norra valkretsen komma att räkna 9,307 innevånare och den södra 9,232.

Det har anmärkts, att skiljelinien mellan valkretsarna är uppkonstruerad, onaturlig och svår att lära för de röstägande. Prånkanalen som gräns skulle vara naturligare och lättfattligare.

Det är otvivelaktigt, att prånkanalen är från valteknisk synpunkt en särdeles praktisk skiljelinie: det är ju mycket lätt för den röstägande att veta, om han vid sista mantalsskrifningen bodde öster eller väster om prånkanalen.

Men icke heller den konstruerade linien med alla dess vinklar erbjuder någon svårighet för den röstägande, som kan läsa innantill. Det är nämligen icke så, att de röstägande behöfva taga kännedom om denna linies belägenhet och i förhållande därtill utleta sin valkrets. I kungörelsen om stadsfullmäktigevalet har Magistraten hvarje gång uppräknat alla de husnummer i hvarje stadsdel och namn å alla de lägenheter, som tillhöra den ena valkretsen, och tillika meddelat, att hela den öfriga delen af staden tillhör den andra valkretsen. För normalt begåfvade individer torde väl denna handledning vara fullt tillfredsställande. Möjligen torde anvisningarna till och med kunna göras ändå tydligare.

En naturligare skiljelinie kan ju prånkanalen på sitt sätt anses vara. Men lagen fordrar af naturliga skäl icke en «naturlig» skiljelinie, utan endast en «sammanhängande» gränslinie omkring hvarje valkrets.

Den nuvarande folkmängden öster om prånkanalen utgör 8,726 och väster därom 9,813. Olika stort antal fullmäktige borde sålunda väljas i valkretsar med prånkanalen som gräns och en fortgående förskjutning af folkmängdssiffrorna skulle där medföra fortsatta ändringar i antalet fullmäktige för hvarje valkrets, hvilket ju alltid innebär en olägenhet.

Hufvudsakliga argumentet emot prånkanalen som gräns är emellertid ett annat.

Vid den ursprungliga valkretsindelningen utgick Magistraten i sitt förslag därifrån, att indelningen var föreskrifven för att underlätta valen genom valmanskårens fördelning på särskilda val, men icke hade något syfte däröfver, således

icke det syftet att bereda smärre röstetal större inflytande på valutgången, än de haft i en enda gemensam valkrets för hela staden.

Magistraten fann sålunda för sin del det vara en förträfflig regel för indelningen att draga skiljelinien så, att större och mindre röstetal blandades med hvarandra i båda hvalkretsarna så, att de något så när motsvarade förhållandet inom staden i dess helhet.

Denna princip har också godtagits af fullmäktige 1910 och 1912 utan anmärkning.

Den nuvarande valkretsindelningen med nu föreslagen jämkning ger till resultat enligt 1915 års röstlängd:

för norra valkretsen: ett röstetal af 27,330, för den södra 24,872, eller, om de frånräknas, som häfta för oguldna utskylder: för den norra 24,295, för den södra 21,754.

En indelning med prâmkanalen som gräns resulterar enligt samma beräkningsgrund i ett röstetal för västra valkretsen af 33,330 eller 30,591 och för den östra 18,872 eller 15,458.

Efter nuvarande princip skulle gällande röster till ett antal af 24,295 äga välja 18 fullmäktige i norra valkretsen och lika många fullmäktige i södra valkretsen väljas af 21,754 röster.

Med prâmkanalen som gräns skulle i västra valkretsen 19 fullmäktige väljas af 30,591 röster och 17 fullmäktige i östra valkretsen af 15,458.

I förra fallet skulle en röst i norra och en i södra valkretsen hafva ungefär lika stort inflytande på stadsfullmäktigevalet. I senare fallet skulle en röst i östra valkretsen för fullmäktigevalet gälla nära dubbelt mot en röst i västra valkretsen.

Det kan efter Magistratens förmenande icke vara riktigt, att valkretsindelningen sålunda begagnas till att premiera de röstägande i de östra stadsdelarne på de öfrigas bekostnad och redan detta utgör för Magistraten en bestämnd anledning att för sin del vidhålla den förut tillämpade principen för valkretsindelningen.

Karlstads rådhus den 29 April 1916.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 82.

I skrivelse till stadsfullmäktige den 29 april 1916 hade magistraten på an-

förda skäl föreslagit, att den indelning av staden i valkretsar för val av stadsfullmäktige, som genom fullmäktiges beslut den 19 maj 1910 och den 20 juni 1912 blivit bestämd, skulle undergå den ändring, att skiljelinjen mellan valkretsarna skulle från Karlagatan till Herrhagstorget följa Fahlgrensgatan i stället för Sundbergsgatan, samt att de under rubriken "utan stadigt hemvist" upptagna personerna skulle fördelas mellan valkretsarna efter i mantalslängden angiven sista bostad.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot förslaget, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande av magistraten uppgjorda förslag till ändring i för staden gällande indelning i valkretsar för val av stadsfullmäktige.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hr Norsells motion om utdragande av elektrisk ljusledning till Svinbäcksområdet i Karlstads landsförsamling.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Som synes av bifogade förteckning har ett antal fastighetsägare å Svinbäcken i Karlstads Landsförsamling förbundit sig att, därest staden utdrager elektrisk ljusledning dit, använda 91 ljuspunkter, inbringande för elektricitetsverket, enligt nu gällande taxa tillsammans kronor 546 pr år.

Elektricitetsverkets ledningar för vägbelysning, äro som bekant redan utdragna i närheten av detta område och torde det därför icke kräva allt för stora kostnader för en fortsättning med dessa dit ut. Den nya ledningens räntabilitet kan väl redan med den nu beräknade anslutningen anses vara tryggad, och då härtill kommer att antalet ljuspunkter sannolikt komma att väsentligt ökas då ledningen en gång är färdig vågar jag härmed hemställa:

att stadsfullmäktige måtte besluta utdraga elektrisk ljusledning till Svinbäcksområdet i Karlstads Landsförsamling.

Karlstad den 16 Februari 1916.

A. NORSELL.

Undertecknade förbinda sig att, därest elektrisk ljusledning utdrages till Svinbäcksområdet i Karlstads landsförsamling, använda nedanstående antal ljuspunkter.

Namn	Yrke	Bostad	16-ljus	Kr.	Öre
Nilsson och Lundell	Konduktörer	Sjöstrand 2	13	78	—
R. Malmgren	Stationskarl	» 4	3	18	—
B. J. Jansson	Lokförare	» 5	7	42	—
K. J. Johansson	Motorförare	» 1	7	42	—
A. Thyberg	Kranförare	Rosendal 1	3	18	—
Nelsson och Appel	Snickare	Granhult	4	24	—
K. J. Eriksson	Snickare	Skansen 1	5	30	—
N. E. Nilsson	Snickare	Bärga	5	30	—
Gust. Fryklund	Gårdägare	Nystrand	5	30	—
Carl F. Nilsson	Snickare	Liseberg	2	12	—
Karl Andersson	Snickare	Karlstorp	5	30	—
Gustaf Wallinder	Murare	Polhem	7	42	—
N. G. Persson	Stenarbetare	Oskarsminne n:o 1	4	24	—
A. E. Sandberg	Kakelugnsmak.	Bergaliden	4	24	—
A. G. Forslund	Modellsnickare	Rosendal	2	12	—
F. Allström	f. d. sergeant	Enekullen	3	18	—
G. H. Widner	Snickare	Edet	4	24	—
G. A. Bergström	Kranförare	Berghäll	3	18	—
Olof Andersson	Snickare	Furulund	5	30	—
		Summa antal ljuspunkter	91	546	—

Kostnadsförslag till elektrisk ledning till Svinbäcken.

2,300 meter 3-trådig kopparledning, 16 qvmm	3,700: —
2,300 » Skyddsledning	300: —
48 st. stolpar med isolatorer, skyddsjärn samt nedsättning	960: —
20 meter jordkabel	210: —
2 st. åskledare	200: —
Najtråd och diverse fästmateriel	50: —
Löd- och isoleringsmateriel	25: —
Transformator o. montering	550: —
Koncessionskostnader	50: —
Kronor	6,045: —

Utdrag av protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 31 mars 1916.

§ 9.

Genom remiss av den 17 nästlidne februari hade Stadsfullmäktige hit för yttrande överlämnat en av Herr A. Norsell såsom egen motion upptagen ansökan om utdragande av elektrisk ljusledning till Svinbäcken.

Efter föredragning härav och då en av Elektricitetsingeniören verkställd utredning utvisade, att företaget icke hade utsikt att bliva ekonomiskt bärande, beslöt Styrelsen avstyrka ansökningen samt i sammmanhang därmed anföra, att Styrelsen ansåge frågan i alla händelser icke böra upptagas förr än efter eventuell inkorporering av förevarande område.

Utdrag ur detta protokoll skulle jämte remisshandlingarna och Elektricitetsingeniörens utredning överlämnas till Drätselkammaren.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 17 april 1916.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr A. Norsells motion om utdragande av elektrisk ljusledning till Svinbäcksområdet i Karlstads landsförsamling.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som yttrat sig i ärendet, hade, då en av elektricitetsingenjören verkställd utredning utvisade, att företaget icke hade utsikt att bliva ekonomiskt bärande, avstyrkt motionen samt tillika anfört, att styrelsen ansåge frågan i alla händelser icke böra upptagas förr än efter eventuell inkorporering av förevarande område.

Med instämmande i vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen anfört, beslöt drätselkammaren avstyrka bifall till motionen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 83.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av en av Herr A. Norsell hos fullmäktige väckt motion om framdragande av elektrisk ljusledning till Svinbäcksområdet i Karlstads landsförsamling, över vilken motion vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt drätselkammaren avgivit infordrade utlåtanden samt därvid på anförda skäl avstyrkt bifall till motionen.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att, under åberopande av de av nämnda delegationer anförda skälen, hemställa,

att Herr Norsells förevarande motion icke måtte till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Särskilda kommitterades förslag till instruktion för nykterhetsnämnd i Karlstad.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade, som den 17 februari 1916 af stadsfullmäktige erhållit uppdrag att uppgöra förslag till instruktion för en nykterhetsnämnd för staden, få härmed afgifva följande förslag till

"Instruktion för nykterhetsnämnden i Karlstad".

§ 1.

Nykterhetsnämnden skall bestå af fem ledamöter med tre suppleanter, och böra härtill utses personer, som äro nykterhetssaken hängifna.

Om val af ledamot och suppleant däri, ledamots och suppleants tjänstgöringstid och afgång, val af ordförande och vice ordförande, ordningen för nämndens arbete, afgifvande af utgifts- och inkomstförslag, räkenskapers förande, redovisning samt ledamots ansvarighet äger hvad om fattigvårdsstyrelse finnes stadgadt motsvarande tillämpning, dock att vald ledamot eller suppleant äger när som helst afsäga sig uppdraget.

§ 2.

Sedan lagen om behandling af alkoholister den 30 juni 1913 trädt i kraft, har nämnden att ställa sig till noggrann efterrättelse nämnda lags föreskrifter.

Dessförinnan åligger det nämnden att i fråga om sådan inom staden bosatt person, som omförmäles i 1 § af nämnda lag, vidtaga lämpliga åtgärder för att återföra honom till ett nyktert och ordentligt lif och därvid särskildt iakttaga hvad i 4 § 2 mom. af berörda lag finnes omförmäldt under där angifven förutsättning, med rätt att härvid till sitt biträde utse ombud antingen bland sina egna ledamöter eller bland andra för uppgiften lämpade personer, föreningar eller stiftelser.

Enahanda förpliktelse, som i näst föregående punkt angifvits, åligger nämnden så väl före som efter ifrågavarande lags ikraftträdande beträffande sådana inom staden bosatta personer, som utan att vara hänförliga till 1 § af lagen i hög grad äro hemfallna åt missbruk af rusdrycker till uppenbar skada för sin familj.

§ 3.

Fråga, som i 2 § omförmäles, äger nämnden upptaga till behandling allenast efter anmälan af någon nämndens ledamot, af alkoholist själf, dennes anhöriga eller arbetsgifvare, polismyndighet, fattigvårdsstyrelse, barnavårdsnämnd, annan kommunal styrelse eller styrelsen för spritbolag inom kommunen.

I sin verksamhet bör nämnden iakttaga största möjliga grannlagenhet.

§ 4.

Härförutom åligger det nämnden:

1) att med uppmärksamhet följa det allmänna nykterhetstillståndet inom samhället och i sådant afseende till vederbörande ingifva de framställningar och förslag som må finnas erforderliga;

2) att öfvervaka handeln med alkoholhaltiga drycker inom samhället och till laga beifran anmäla de förseelser därutinnan, som komma till nämndens kännedom;

3) att hvarje år inom maj månads utgång till stadsfullmäktige afgifva förslag angående fördelning af till nykterhetens befrämjande anslagna medel;

4) att inom februari månads utgång hvarje år till stadsfullmäktige afgifva berättelse öfver sin verksamhet och det allmänna nykterhetstillståndet i staden under föregående år; samt

5) att till stadsfullmäktige afgifva yttrande i till nämnden remitterade nykterhetsfrågor.

Kommittén erinrar därom, att lagen om behandling af alkoholister den 30 juni 1913 ännu icke trädt i kraft, men att, äfven innan så skett, det icke torde möta hinder vare sig att utse en nykterhetsnämnd eller att tillägga densamma skyldighet att utan anlitande af tvångsmedel söka återföra alkoholister till ett nyktert och ordentligt lif med tillämpning af de föreskrifter, som finnas angifna i 4 § 2 mom. af berörda lag.

I konsekvens härmed har kommittén ansett sig kunna något vidga kretsen af de alkoholister, mot hvilka nämnden skulle kunna sålunda utan anlitande af tvångsmedel inskrida, till att omfatta jämväl sådana, som utan att vara hänförliga till 1 § af lagen i hög grad äro hemfallna åt missbruk af rusdrycker till uppenbar skada för sin familj. Behof af en sådan utvidgning synes kommittén föreligga.

Formuleringen af 3 § afser att utesluta anonyma anmälningar och anmälningar från personer, som icke ha med saken att skaffa, från nämndens behandling.

Den i instruktionens 4 § 2 mom, intagna bestämmelsen om skyldighet för nämnden att öfvervaka handeln med alkoholhaltiga drycker inom samhället och till laga beifran anmäla de förseelser därutinnan, som komma till nämndens kännedom, är grundad på de bestämmelser om stadsfullmäktiges skyldighet att ägna synnerlig uppmärksamhet åt, att dylika förseelser varda angivna till åtal, hvilka återfinnas i 51 § af bränvinsförsäljningsförordningen, 44 § af Kungl. Förordningen angående försäljning af vin och öl samt 14 § af Kungl. Förordningen angående försäljning af tillagade alkoholfria drycker samt svagdricka.

Enligt instruktionens 4 § 3 mom. har kommittén öfverflyttat på nykterhetsnämnden skyldigheten att afgifva förslag om fördelning af de till nykterhetens befrämjande anslagna medel. Den särskilda nu för sådant ändamål tillsatta nämnden torde icke längre erfordras, och föreslår kommittén därför, att densamma må upplösas.

I öfrigt torde förslaget icke kräfva närmare motivering.

Karlstad den 12 maj 1916.

K. J. LINDHOLM.

HUGO ZIEGLER. ERNST STRANDMAN.

JOS. LÖFBERG. EMIL ANKERS.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 84.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 17 februari 1916 uppdragit åt

särskilda kommitterade att uppgöra förslag till instruktion för en nykterhetsnämnd här i staden, hade dessa kommitterade till fullmäktige inkommit med dylikt förslag, upptagande bland nämndens åligganden jämväl att avgiva förslag till fördelning av de till nykterhetens befrämjande anslagna medel, under åberopande varav kommitterade hemställt, att den nu för sådant ändamål tillsatta nämnden måtte, under förutsättning av instruktionens antagande, såsom obehövlig upplösas.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade utskottet nu att avgiva yttrande i detta ärende; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot förslaget, hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels antaga det av kommitterade uppgjorda förslaget till instruktion för nykterhetsnämnd här i staden,

dels ock från dess uppdrag entlediga den nu fungerande nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens befrämjande.

Tillika beslöt utskottet föreslå, att stadsfullmäktige måtte, under förutsättning av bifall till utskottets hemställan om instruktionens antagande, utse i nykterhetsnämnden

till ledamöter:

folkskolläraren E. Strandman, sammankallande,
grosshandlaren Anders Löfberg,
folkskolläraren David Karlström,
sågverksarbetaren J. A. Eklund och
fru Gerda Hellberg,

samt till suppleanter att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring:

handlanden Alfr. Nyberg,
vaktmästaren A. Norsell och
fröken Alma Andersson.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr Clarholms motion angående inköp av en s. k. dammsugningsapparat för fattigvårdsinrättningens behov.

Till Stadsfullmäktige.

Undertecknad får härmed vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta att lemna Fattigvårdsstyrelsen i uppdrag att inköpa en s. k. dammsugningsapparat att användas dels för Fattigvårdsinrättningens eget behof och dels vid ren-

göring af de mattor som för sådant ändamål till anstalten inlemnas. Den nu på Klaraborg brukliga mattpiskningen är ur hygienisk synpunkt synnerligen olämplig och detta så mycket mera som piskningen sker på en plats, så nära gatan, att åtminstone vid vissa vindar de förbigående ej kunna undgå att få del af det utpiskade dammet och orenligheten.

Karlstad den 22 maj 1914.

PER CLARHOLM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 2 Februari 1915.

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade Fattigvårdsstyrelsen att afgifva yttrande öfver Herr Per Clarholms motion angående inköp af en s. k. dammsugningsapparat för fattigvårdsinrättningens behof.

Motionen i fråga var af följande lydelse:

— —
— —

Efter af sysslomannen lämnad upplysning att det mattpiskningsarbete, som om somrarna plägat utföras å Klaraborg, icke lämnat någon ekonomisk vinst, utan snarare motsatsen, beslöt styrelsen att för framtiden icke vidare till piskning mottaga mattor å fattigvårdsinrättningen.

Med hänsyn till detta styrelsens beslut och sedan sysslomannen vitsordat, att inrättningen icke för egen del vore i behof af någon dammsugningsapparat, beslöt Fattigvårdsstyrelsen afstyrka bifall till motionen i fråga.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF BERG.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 17 april 1916.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr Per Clarholms motion angående inköp av en s. k. dammsugningsapparat för fattigvårdsinrättningens behov, uti vilket ärende fattigvårdsstyrelsen avgivit avstyrkande utlåtande.

Med instämmande i vad fattigvårdsstyrelsen anfört, beslöt drätselkammaren avstyrka bifall till motionen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 85.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av Herr P. Clarholm hos fullmäktige väckt motion angående inköp av en s. k. dammsugningsapparat för fattigvårdsinrättningens behov.

Fattigvårdsstyrelsen och drätselkammaren hade i avgivna infordrade utlåtanden på anförda skäl avstyrkt bifall till motionen; och beslöt utskottet att med instämmande i vad nämnda delegationer sålunda anfört, hemställa,

att Herr Clarholms förevarande motion icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående verkställande av planteringar m. m. å residenstorget.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 15 maj 1916.

§ 3.

Sedan stadsingenjören föreslagit, att drätselkammaren måtte taga i övervägande, huruvida det ej vore lämpligt, att, i samband med beslutad omläggning av stensättningen å residenstorget, torgets nedanför bron närmast älven belägna område planterades samt en begränsningsmur mellan detta område och det stensatta torget ordnades i enlighet med tvenne av stadsingenjören uppgjorda ritningar, hade drätselkammaren remitterat förslaget, i vad det avsåge planteringen, till trädgårdsstyrelsen för yttrande; och hade nu styrelsen uti avgivet yttrande förklarat sig gilla förslaget, men beträffande områdets ordnande med gräsmattor och gru-

sade gångar föreslagit, att linjeföringen för desamma ej nu måtte fastslås, utan att i samarbete med drätselkammaren därom framdeles besluta.

Utav ett av stadsingenjören uppgjort kostnadsförslag inhämtade drätselkammaren, att merkostnaden för plantering av området och ordnande av begränsningsmuren i förhållande till kostnaden för stensättning av området belöpte sig till 4,580 kronor.

Drätselkammaren, som fann det av stadsingenjören uppgjorda förslaget tilltalande, beslöt ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att residenstorgets nedanför bron närmast älven belägna område skall planteras och en begränsningsmur mellan detta område och det stensatta torget ordnas i enlighet med här bifogade av stadsingenjören uppgjorda tvenne ritningar, dock att det uppdrages åt drätselkammaren att i samråd med trädgårdsstyrelsen besluta om linjeföringen för gräsmattor och grusade gångar,

att stadsfullmäktige måtte anslå 4,580 kronor för arbetets utförande,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag

till plantering å Residenstorget närmast elfven — enl. bif. 2 ritningar daterad 3/5 1916:

I samband med den omläggning af stensättningen å Residenstorget hvartill Stadsfullmäktige enligt staten för 1916 beviljat 19,400: — kronor föreslås att det vestra området af Residenstorget som ligger mellan kajen och en linje utdragen från Järnvägsgatans vestra begränsningslinje förses med gräsmattor och grusade gångar samt delvis planteras med låga träd och buskar. Vid omläggningen af stensättningen å torget vore meningen höja körbanan framför Residenset och de omgifvande gatorna till jämn lutning mot bron i och för undvikande af den nuvarande starka stigningen närmast bron. Såsom begränsning mellan den sålunda föreslagna stensatta planen och den enligt ofvan föreslagna planteringen anordnas en stödjemur försedd med barriär. Härigenom kan man undvika att höja det planterade området, som alltså kommer att bibehållas ungefär i sitt nuvarande höjdläge. Om stödjemur däremot *icke* utföres blefve man nödsakad höja området när-

mast elfven att jämn lutning erhölles från den omsatta körbanan till kajen. Utförandet framgår närmare af ritningarna.

Kostnaderna för planteringens och stödjemurens utförande kunna beräknas blifva:

Schaktning för muren, 150 m³ à 150: —	150: —	
Beton — inkl. formar — i murens underdel, 90 m³ à 20: —	1,800: —	
Krysshamring af betonytan, 50 m² à 1: 50	75: —	
Granitplintar och granitsockel för barriären, 70 m² à 15: —	1,050: —	
Trappa ned till planterade området..	300: —	
Järnrör 2″, i barriären, mellan granitplintarne, 94 lm à 5: —	470: —	
Lyktor på plintarne enl. ritningen, 4 st. à 150 kr.....	600: —	
Matjord, 220 m³ à 3: —	660: —	
Grusade gångar, 400 m² à 0: 50	200: —	
Gräsfrö, plantor med sådd — förslagsvis.....	400: —	5,705: —
Om emellertid plantering, barriär & stödjemur utföres enligt ofvan, kan följande besparing göras å det anslag å Kr. 19,400: —, som enligt föregående redan är beviljat för omsättning af Residenstorgets gatubeläggning:		
600 m³ fyllning å området närmast elfven à 1: —	600: —	
1,050 m² omsättning af nuvarande fältstenen å samma område à 1: 50	525: —	1,125: —
	Ökning i kostnad	4,580: —

Kronor 4,580: — skulle alltså behöfvas för platsens ordnande med plantering enligt föreliggande förslag om arbetet utföres samtidigt med den förestående omläggningen af Residenstorgets stensättning.

Karlstad den 3 maj 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag ur protokoll, fört i sammanträde med Karlstads trädgårdsstyrelse den 6 maj 1916.

§ 1.

Uppå remiss från drätselkammaren hade trädgårdsstyrelsen att yttra sig över ett av stadsingenjören framställt förslag, att, i samband med beslutad omläggning och stensättning av Residenstorget, torgets nedanför bron närmast älven belägna

område planterades i enlighet med remisshandlingen bifogade ritningar; och beslöt trädgårdsstyrelsen att, i vad det avsåge planteringen, gilla förslaget, men att, beträffande områdets ordnande med gräsmattor och grusade gångar, föreslå, att linjeföringen för desamma ej nu fastslås utan lämnas öppet att i samarbete med drätselkammaren därom framdeles besluta.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem
N. FR. LINDH.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 86.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över en av drätselkammaren gjord och av trädgårdsstyrelsen tillstyrkt framställning angående verkställande av planteringar med mera å Residenstorget närmast älven i enlighet med ett av stadsingeniören däröver upprättat förslag, beslöt att med förordande av förslaget hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att Residenstorgets nedanför bron närmast älven belägna område skall planteras och en begränsningsmur mellan detta område och det stensatta torget ordnas i enlighet med av stadsingeniören därtill uppgjort förslag, dock med uppdrag åt drätselkammaren att i samråd med trädgårdsstyrelsen besluta om linjeföringen för gräsmattor och grusade gångar,

samt att fullmäktige måtte för dessa arbetens utförande anslå ett belopp av 4,580 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr S. Gullströms motion om utredning rörande lämpligaste sättet att lindra i staden rådande bostadsbrist samt Konungens Befallningshavandes i länet skrivelse ifråga om stadskommunernas uppgifter beträffande bostadsbristen under rådande kristid.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Bristen på hyreslägenheter synes numera ha nått så långt, att ett ingripande från kommunens sida är nödvändigt, om ej stadens utveckling skall riskeras.

Byggnadsverksamhet — utom för industriellt ändamål — har under de senare åren här blivit allt mera sällsynt, och det torde nu ha kommit dithän, att tillämnade inflyttningar måst uppgivas, då vederbörande ej haft möjlighet att skaffa tak över huvudet.

Den som hyser intresse för sin stads utveckling kan svårligen undgå att känna den allvarligaste oro över detta missförhållande och det gagnar föga att endast forska efter dess orsaker.

Illa nog ur samhällelig synpunkt är helt visst, att de mindre bemedlades bostadsförhållanden måste komma att genom trångboddhet avsevärt försämras. Då det blir ont om lägenheter, tvingas bostadsinspektionen att slå av på sina fordringar.

Men då det gått så långt, att bostäder ej alls kunna fås — och detta ej ens där prisfrågan saknar betydelse — då synes här föreligga ytterligare ett skäl för kommunen att ingripa och detta med större skyndsamhet än som vanligen blir kommunala ärendens lott.

Olika utvägar kunna ju tänkas härvidlag.

En sådan är, att staden åt dem, som kunna vara hågade att genast igångsätta husbyggnad, säljer tomter till ett pris, som med hänsyn till rådande omständigheter bör avsevärt understiga det vanliga.

Eller också att kommunen lämnar byggnadslån på så billiga villkor, att den lägre räntan lämnar ersättning för under kristiden stegrade byggnadskostnader.

Eller vidare — vilket nog är mest effektivt — att staden själv omedelbart låter bygga antingen ett tiotal mindre hus, vardera för t. ex. 2 familjer, eller också motsvarande antal större byggnader, det förra antagligen mera lämpligt på grund kortare byggnadstid och sakens brådskande natur. Om alla på en gång och snart sattes under arbete, borde ingen oöverstiglig svårighet råda att få dem färdiga för inflyttning till hösten.

Självklart synes vara, att en billigare byggnadsform nu bör användas, än man hittills gjort beträffande Karlstads »egna hem» — byggnader, och om så sker bör affären för staden alls icke kunna vara i ekonomiskt hänseende skrämmande. Det använda kapitalet ligger ju kvar i motsvarande husvärden och räntar sig genom inflytande hyresbelopp. Och nu eller framdeles, då normala ekonomiska förhållanden åter inträda, bör det ej bliva allt för svårt att utan nämnvärd pekuniär förlust avyttra fastigheterna, om de ej ställa sig allt för dyrbara. Såvida det ej skulle befinnas förmånligare att framdeles reservera dem för stadens tjänstemän.

I Borås har man med intresse och kraft slagit sig på byggandet av »egna hem», vilka enligt uppgift belöpa sig i allt på 4 à 5 tusen kronor med ungefär samma utrymme, som här i Karlstad ansetts kräva ungefär dubbla kostnaden.

Tillgången till i Borås och i andra städer förefintliga modeller och ritningar, vilka utan tvivel stå till förfogande, borde kunna rätt mycket underlätta det brådskande förarbetet.

Trähus vore nog att föredraga, men då brist på torrt byggnadsvirke anses möjligen föreligga, vore törhända lämpligt att räkna med ihåligt tegel som byggnadsmaterial. Även om sådant användes, skulle byggnaderna utan risk kunna tagas i bruk till hösten, om de till dess vore under tak. God vilja och fart i arbetet behövdes visserligen. Men vår drätselkammare har förut visat sig vara fri från byråkratisk långsamhet, och med ett gott handtag från byggnadsnämndens sida borde den kunna utföra underverket.

I anslutning till vad jag sålunda haft äran anföra och med hänsyn till det kritiska läge, vari staden råkat genom de senare årens uteblivna byggnadsverksamhet, tillåter jag mig hemställa,

att Stadsfullmäktige ville besluta en skyndsam utredning om lämpligaste sättet att lindra den rådande bostadsbristen, evad detta kan ske enligt en eller flera av härovan angivna riktlinjer eller efter andra, som kunna visa sig lämpligare, och

att Stadsfullmäktige ville vid remissen framhålla sin önskan, att utredningen må så skyndsamt bedrivas, att beslut däröver om möjligt kan fattas vid ordinarie sammanträdet i nästkommande maj månad eller å för denna frågas behandling genom Herr Ordförandens försorg utlyst extra sammanträde.

Karlstad den 19 april 1916.

S. GULLSTRÖM.

Till Magistraten i Karlstad.

Enligt skrivelse den 17 innevarande april från Kungl. Civildepartementet har, med anledning av den rådande stagnationen inom byggnadsverksamheten och en till följd därav mångenstädes hotande bostadsbrist, ett antal kommunalmän med erfarenhet å hithörande områden den 14 och 15 i denna månad sammankommit i Stockholm och med Herr Statsrådet och Chefen för nämnda departement, vilken tagit initiativet till konferensen, överlagt om de åtgärder, som nu borde från stadskommunernas sida vidtagas. Förhandlingarna vid denna konferens hava sammanfattats i ett af konferensen godkänt uttalande.

Med meddelande härom får, jämlikt föreskrift i åberopade skrivelsen, Konungens Befallningshavande härmed överlämna ett antal exemplar i tryck av berörda uttalande, Eder till kännedom och för att stadsfullmäktige här i staden tillställas, därvid Konungens Befallningshavande tillika har att framhålla vikten av att nödiga åtgärder vidtagas utan onödig tidsutdräkt.

Efter vad angivits i ovan omförmälda skrivelse, kunna upplysningar och råd i alla till bostadsfrågan hörande ämnen av kommunala myndigheterna erhållas hos Svenska Stadsförbundets Centralbyrå.

Karlstad i landskansliet den 22 april 1916.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Sammanfattning av överläggningen om stadskommunernas uppgifter i fråga om bostadsbristen under rådande kristid vid Svenska Stadsförbundets bostadskonferens den 14 och 15 april 1916.

1. I anslutning till de båda inledningsföredragen betonades allmänt, att den mångenstädes rådande knappheten å smålägenheter genom byggnadsverksamhetens avstannande hotade att övergå i bostadsbrist.

Vid övervägande av de kommunala åtgärder, som med hänsyn härtill äro av nöden, borde framför allt behovet av att redan till oktoberflyttningen i år kunna förfoga över ett ökat antal lediga smålägenheter beaktas. Nödiga byggnadsarbeten borde därför igångsättas senast instundande maj månad.

2. Där icke bostadsföretag av här angiven art redan äro planerade och omedelbart kunna påbörjas, syntes, med hänsyn till behovet av skyndsamhet, provisoriska åtgärder böra vidtagas. I detta hänseende föreslogs uppförande av enkla trähus, eventuellt utom det stadsplanerade området, varvid erinrades om möjligheten att

genom föreskrifter enligt 41 § stadsplanelagen utan den tidsutdräkt, som medföljer stadsplans upprättande, reglera byggnadsverksamheten. Jämväl ifrågasattes, huruvida icke smålägenheternas antal kunde ökas genom uppdelning av lediga större lägenheter i mindre eller genom andra liknande anordningar i befintliga byggnader.

3. I fråga om formerna för kommunens verksamhet i bostadsfrågan enades konferensen om följande grundsatser.

Såväl av finansiella skäl som ock med hänsyn till behovet av praktiska förvaltningsformer bör det kommunala ingripandet ske i samverkan med enskilda intresserade, arbetsgivare och andra, så långt detta är möjligt utan att kommunens kontroll äventyras.

I detta hänseende är främst att enbefalla kommunalt understöd åt kooperativa bostadsföreningar eller allmännyttiga bostadsbolag. Detta understöd kan lämpligen lämnas i form av billig byggnadsmark, aktie- eller andelsteckning samt lån- eller låneborgen.

Därest det icke visar sig möjligt att med erforderlig skyndsamhet ernå önskat resultat å här angivna vägar, torde, för avhjälpande av verklig bostadsbrist, direkt kommunal byggnadsverksamhet böra igångsättas.

4. Stadskommunernas representanter å konferensen voro emellertid eniga därom, att de ovan angivna kommunala åtgärderna i högsta grad försvårades av läget inom byggnadsindustrien och å penningmarknaden.

Allmänt framhölls önskvärdheten av, att genom statens försorg anstalter kunde träffas i syfte att åt den allmännyttiga byggnadsverksamheten tillhandahålla byggnadsmaterial till drägligare priser än de nu gällande.

Uppmärksamheten fästes även på möjligheten för kommunerna att befria allmännyttiga bostadsföretag från den omedelbara bördan av att förränta materialstegringskostnaden, exempelvis genom att lämna tillsvidare räntefria lån eller genom att ingå i företaget med motsvarande belopp.

Likaledes syntes den kommunala upplåningen för bostadsändamål böra från statens sida effektivt understödjas, därest kommunernas ingripande skulle kunna givas nödig omfattning och räckvidd. I detta hänseende framhölls särskilt, att lån borde kunna utlämnas till kommunerna från pensionsförsäkringsfonden mot en ränta något understigande den öppna lånemarknadens.

Jämväl påpekades lämpligheten av ett samarbete mellan kommunerna och enskilda penningeinrättningar, särskilt sparbanker, för erhållande av nödigt kapital för uppförande av billiga bostäder.

Stockholm den 16/5 1916

Stadsfullmäktiges Ordförande, Karlstad.

Kommunala centralbyrån tillåter sig härmed fästa Eder uppmärksamhet på närslutna nådiga förordning om inrättande av hyresnämnder, vilken i dag utkommit i Svensk Författningssamling. Därest förhållandena i Eder stad anses påkalla en tillämpning av denna författning, vill Byrån, i anslutning till civilministerns ämbetsskrivelse den 17 sistlidne april om kommunala kristidsåtgärder i bostadsfrågan, understryka vikten av att frågan om sådan tillämpning med det snaraste upptagas till behandling inom stadsfullmäktige.

Tillika får Byrån erinra därom, att den gärna står till tjänst med de upplysningar och råd, som vid författningens tillämpning samt under medlingsarbetets gång kunna påkallas. I fall hyresnämnd eller annan kommunal myndighet i dessa angelägenheter önskar inhämta Statens Bostadskommissions mening, har från Kommissionens sida ställts i utsikt sådant yttrande genom förmedling av Byrån.

Kommunala Centralbyrån.
YNGVE LARSSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 maj 1916.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande *dels* över herr Gullströms motion om utredning om lämpligaste sättet att lindra den rådande bostadsbristen. *dels* över Konungens befallningshavandes i länet av magistraten överlämnade skrivelse rörande vid svenska stadsförbundets bostadskongress den 14 och 15 april 1916 gjort uttalande om stadskommunernas uppgifter i fråga om bostadsbristen under rådande kristid och *dels* över svenska stadsförbundets skrivelse rörande den i svensk författningssamling intagna nådiga förordning om medling i vissa hyrestvister m. m.; och beslöt nu drätselkammaren anföra följande:

I likhet med motionären kan drätselkammaren konstatera att byggnadsverksamheten de senaste åren i regel varit föga betydande. Enligt socialstyrelsens uppgift ställde sig byggnadsverksamheten i Karlstad på följande sätt:

1912: 23 bostadslägenheter, därav 16 med 3 rum och kök och därunder.
1913: 15 » « 11 » » » »
1914: 56 » » 52 » » » »
1915: 7 » » 5 » » » »

Kristidens inverkan framgår här tydligt såsom avbrytande den 1914 bedrivna jämförelsevis livliga byggnadsverksamheten.

Drätselkammaren har sig bekant, att en och annan mera bemedlad förgäves sökt sig våning åtminstone av den storlek och beskaffenhet, som önskats. Hur beklagligt detta senare faktum än må vara även ur synpunkten av stadens eget intresse, torde ett direkt ingripande från stadens sida för avhjälpande av detta missförhållande å annat sätt än som hittills skett, d. v. s. genom erbjudande av billiga tomter, ej vara av motionären avsett och ej heller tillrådligt, åtminstone under närvarande förhållanden, då stadens ekonomiska ställning kräver en sträng hushållning och en koncentrering av alla krafter på företag, som beröra stadens verkliga livsintressen. Beträffande de mera bemedlades bostadsförhållanden gäller ju ock att den enskilda företagsamheten här ändock sporras av utsikten för en hyresstegring, som kan kompensera de ökade byggnadskostnaderna, därest dessa hålla sig inom rimliga gränser. Annorlunda är emellertid förhållandet med de mindre bemedlades bostadsnöd. För deras ekonomi måste en hyresstegring bli ej blott över hövan betungande utan kanske i många fall rent av ödeläggande, och än värre om möjligt ställer sig saken, om det uppstår en sådan bostadsnöd, att rent av tak över huvudet saknas. Att de mindre bemedlades bostadsfråga i varje fall måste vara föremål för en alldeles särskild uppmärksamhet från det allmännas sida, är därför påtagligt.

Bostadsnöden för de mindre bemedlade framträder som bekant i två former: mindre lämpliga bostäder och brist på bostäder, till skäligt pris. I båda dessa hänseenden måste staden anses ha ett påtagligt intresse ur social och hygienisk synpunkt att gripa ur, men knappast i lika hög grad i båda. Tillsynen över bostädernas lämplighet hör så att säga till stadens normala funktioner och tillgodoses som bekant genom den permanenta bostadsinspektionen. Huruvida denna mera negativa verksamhet är tillräcklig eller ej är en fråga, på vilken drätselkammaren ej för närvarande vill ingå, då drätselkammaren anser det uteslutet att i en kristid av den allvarliga beskaffenhet som den närvarande genom positiva åtgärder söka lösa en så omfattande och svårlöslig fråga. Svårigheten att i detta hänseende gripa in belyses bäst av tillsyningsmännens här bifogade inlaga av den 18 maj 1916 till förste stadsläkaren.

Endast i händelse av verklig bostadsbrist anser drätselkammaren därför nödvändigt för staden att skyndsamt vidtaga åtgärder för anskaffande av bostäder. Må vara, att stadens utveckling, såsom motionären säkerligen med all rätt framhåller, hämmas därigenom att lämpliga bostäder ej stå till buds för personer, som vilja inflytta, detta kan dock enligt drätselkammarens mening ej för staden vara tillräckligt motiv för att nedlägga kapital i en byggnadsverksamhet, som under närvarande förhållanden måste anses i hög grad förlustbringande.

En undersökning, huruvida verklig bostadsbrist för närvarande råder för stadens nuvarande befolkning, är ju ganska vansklig. Emellertid har drätselkammaren kommit till den åsikten, att någon nämnvärd bostadsbrist ej råder. Därför talar det faktum, att i regel bostadslösa pläga hänvända sig till endera fattigvården eller drätselkammarens tjänstemän för erhållande av hjälp, men att inga sådana anmälningar nu förekomma. Staden har ock flera smålägenheter lediga i bostadshuset å Tallåsen. Tillsyningsmännen ha även förklarat, att om det också är ont om lägenheter, så att man ej har många att välja på, råder dock ingen verklig brist. Drätselkammaren kan även erinra därom, att stadens folkmängd minskats under 1915 med ett 50-tal innevånare, samt att ett antal arbetare, som hittills arbetet å Skoghall, men bott inom staden, snart torde bege sig bort, sen arbetet avslutats.

För att emellertid ge förevarande viktiga fråga all den utredning, som den verkligen förtjänar har drätselkammaren låtit undersöka, huru en nu igångsatt byggnadsverksamhet från stadens sida skulle ställa sig ur ekonomisk synpunkt. Stadsarkitekten, som på drätselkammarens uppdrag för ändamålet besökt Göteborg och Borås för att ta kännedom om därvarande anordningar, har verkställt utredning enligt tvenne alternativ.

Alt. A. Bostadshus av trä å tomt N:r 218 i kvarteret Munin å Herrhagen, innehållande 13 lägenheter å 1 rum och kök, 2 à 2 rum och kök och en à 3 rum och kök (även delbar i 2 lägenheter à 1 rum och kök). Högsta hyra enligt nuvarande pris = 4,500, d. v. s. ej fullt 7 % å 65,000 kr. Tomten oräknad, kan emellertid byggnaden, som utrustats endast med de enklaste beklämligheter, ej för närvarande uppföras för en kostnad under 90,000 kronor. Med ett tomtvärde å 30 öre kvadratfoten skulle byggnaden stå i ett pris av inemot 95,000 kronor.

Alt. B. Engnahemsbyggnader, enklaste typ, inrymmande 1 rum och kök å undre bottnen jämte vind med möjlighet till inredning av 1 à 2 rum; läge: å icke planlagt område; kostnad, tomten oräknad, lägst 5,000 kronor. Jäm-

förd med byggnadskostnaden under normala förhållanden ställer sig denna summa så hög, att det ej skulle bära sig att bygga, även om man t. ex. kunde beräkna att få kapitalet räntefritt i tre år.

Det är således tyvärr ej så som motionären föreställer sig eller att billiga lånevillkor lemna ersättning för de under kristiden stegrade byggnadskostnaderna. Drätselkammaren anser också intet av dessa alternativ böra tillgripas. Att staden skulle nu nedlägga kapital i ett byggnadsföretag vars värde om ett eller annat år måste sjunka med bortemot 50 %, torde endast kunna försvaras, om verklig nöd förelåge. Såsom nämt anser drätselkammaren detta ej vara förhållandet.

Emellertid anser drätselkammaren förhållandena dock vara sådana, att vissa åtgärder redan nu i det av motionären angivna syftet böra företagas. Det är nogsamt känt, att framför allt två faktorer inverka bestämmande på byggnadsverksamheten, kapitaltillgången och materialpriset. Visserligen torde penningtillgången för närvarande i vårt land vara riklig och räntan i och för sig ej lägga hinder i vägen för byggnadsverksamheten, men den ögonskenliga risken för ett väsentligt prisfall inom kort å en nu uppförd byggnad måste i hög grad sänka belåningsvärdet. Den större risk, som under normala tider är förenad med byggandet av smärre lägenheter och som så tydligt illustreras i bifogade inlaga till förste stadsläkaren, måste även verka hämmande för upptagande av en byggnadsverksamhet till förmån för de sämre lottade inom samhället. Givetvis måste det därför bliva en nödvändig åtgärd att kunna ställa billigt kapital till förfogande för en byggnadsverksamhet av detta slag och även till större del av byggnadsvärdet, än vanliga långivare kunna väntas medgiva. På grund av en till Drätselkammaren från Svenska Stadsförbundet ingången skrivelse har kammaren därför redan i detta syfte — under förutsättning av stadsfullmäktiges samtycke — anmält sig villig att hos Kungl. Pensionsstyrelsen upptaga ett lån å 100,000 kronor och å i skrivelsen omnämnda villkor. Om det lämpligaste sättet att sedan använda denna summa för ifrågavarande ändamål vill drätselkammaren ej yttra sig, då ju stadens egnahemsnämnd har bostadsfrågan om hand och bäst torde kunna överblicka densamma och ge den en lämplig lösning. I förbigående torde böra nämnas, att Göteborg, som för ändamålet beslutat upptaga ett lån å 1 million kronor, att döma av dess bostadsberedningsförslag synes komma att huvudsakligen inrikta sig på understödjande med kommunallån åt bostadsföreningar.

I avseende på den svårare uppgiften, att åstadkomma en sänkning av materialprisen, står staden naturligtvis maktlös. Drätselkammaren vill emellertid erinra om att denna fråga för närvarande utgör föremål för regeringens omprövning

ning, och att man således torde kunna förvänta åtgärder i detta syfte. Huruvida dessa inför de yttre förhållandenas tvång kunna bli av väsentlig betydelse, torde vara tvivel underkastat. Åtgärder från stadens sida i förevarande syfte anser drätselkammaren därför onödiga. Det torde för staden endast gälla att stå redo att begagna situationen, när den en gång återgått till det normala.

Motionären har som en utväg anvisat försäljning av tomter »till ett pris, som med hänsyn till rådande omständigheter bör avsevärt understiga det vanliga». Häremot skulle drätselkammaren ej ha något att invända, om därmed något kunde vinnas. Men då drätselkammaren anser tomtpriset — som här under alla omständigheter hålles mycket lågt — under närvarande förhållanden tyvärr spela en så underordnad roll, att t. o. m. en kostnadsfri upplåtelse av tomt knappast skulle ega nämnvärd betydelse, kan drätselkammaren ej härigenom anse något vunnit.

Av ovan nämnda skäl finner sig drätselkammaren för närvarande endast kunna tillstyrka:

att stadsfullmäktige förklara sig villiga att anslå en summa av 100,000 kronor för byggnadsverksamhetens understödjande, i syfte att förbättra de mindre bemedlades bostadsförhållanden;

att detta sker under förutsättning att nämnda summa erhålles såsom lån från Kungl. Pensionsstyrelsen till en ränta ej överstigande 5 proc. och å övriga villkor, som Kungl. Pensionsstyrelsen uppställer;

att stadsfullmäktige besluta omedelbart ingå till Kungl. Maj:t med anhållan om rätt att upptaga ifrågavarande lån; samt

att egnahemskommittén får i uppdrag att skyndsammast möjligt till stadsfullmäktige inkomma med förslag till lämpligaste sättet att använda lånesumman.

Genom vad ovan anförts anser sig drätselkammaren även hava besvarat remissen av det vid svenska stadsförbundets bostadskongress gjorda uttalandet.

Vidkommande slutligen nådiga förordningen om medling i vissa hyrestvister, så har, så vitt drätselkammaren har sig bekant, inom staden icke förekommit någon höjning av hyrorna för arbetare, men då man kan tänka att sådant kan förekomma, om kristiden, skulle fortfara någon längre tid, anser kammaren betryggande att en hyresnämnd med uppgift att medla i hyrestvister mellan husägare och hyresgäster tillsättes, och vill kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att tillsätta en sådan hyresnämnd.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Stadsfullmäktiges Beredningsutskott.

Helt nyss har drätselkammaren avgivit yttrande över min i förra månaden hos stadsfullmäktige väckta motion i bostadsfrågan och därvid — huvudsakligen på grund av höga byggnadskostnader — avrått direkt kommunal byggnadsverksamhet. Däremot föreslår kammaren, att stadsfullmäktige genom hos pensionsstyrelsen lånade medel skulle stödja möjligen blivande bostadsföreningar, ett förslag som tydligen är värt allt beaktande och som redan torde vara aktuellt, då sådan förening lär vara under planläggning.

Då emellertid drätselkammaren låtit de höga byggnadskostnaderna avskräcka sig från att förorda kommunal byggnadsverksamhet, så förefaller det, som skulle dess byggnadssakkunnige hava sett läget allt för pessimistiskt, såvida ej det uppgjorda förslaget till bostadshus med 18 smålägenheter syftat till en vida större soliditet än som kan anses behövlig.

Ifrågavarande byggnad skulle på grund av byggnadsmaterialiers betydliga prisstegring nu icke kunna uppföras för mindre än 90,000 kronor, tomten oräknad, men för den önskliga avkastningen av 7 % borde den ej få kosta mer än 65,000 kronor.

Den kostnad, kammaren fått sig uppgiven, har synts mig allt för hög för att kunna motsvara verkligheten. Det har ju sin riktighet, att såväl trä som smide under kristiden stigit i höjden rätt aktningsvärt. Men arbetslönerna utgöra ju också en betydande del av kostnaden, och dessa ha ju ej på långt när stegrats i samma mån.

Från byggmästaren C. A. Svärd har jag begärt och erhållit anbud på det bostadsutrymme, som drätselkammaren ifrågasatt att bereda på tomten 218 i kvarteret Munin (Loke?) å Herrhagen. Tomtens ringa bredd framtvingar en del av byggnadens sträckning inåt. Jag förmodar, att kammaren därför tänkt sig ett vinkelhus i två våningar. Herr Svärd föreslår 2 fristående hus båda parallella med gatulinjen och det inre med gårdsutrymme på båda sidor enligt system, som han redan tillämpat vid tidigare bygge och som även vunnit hyresgästernas belåtenhet. Möjligheten att sålunda få fönster åt två sidor i *varje* lägenhet är ju en obestridlig fördel.

Vardera huset skulle innehålla 6 lägenheter om 1 rum och kök samt 2 om 2 rum med kök, fördelade i två våningar, vidare källare täckt med betongvalv och inrymmande för varje lägenhet vedbod och cementerad och inredd matkällare. Å vinden erforderliga kontor. Till varje bostad skulle höra kokgasledning och vattenklosett samt erforderliga garderober. Väggarna mellan lägenheterna spikas med rör och putsas för att utestänga ljud. Yttertaket förses med fotrännor av galvaniserad plåt och täckes med papp och tegel.

Ehuru bostadsutrymmet sålunda tycks vara, åtminstone vad rummens antal beträffar, lika med det hos kammaren prövade förslagets, vilket skulle kosta 90,000 kr., så stannar hr Svärds anbud vid 65,000 kr., vartill kommer brädfodring 2,000 kr. eller vid färdig leverans 67,000 kr., tomten oräknad. Detta anbud är alltså ej mindre än 23,000 kronor billigare, och då det skulle möjliggöra en hyresavkastning av i det allra närmaste 7 % och erforderligt kapital kan skaffas för högst 5 %, borde ju ett sådant bygge vara en rätt god affär åtminstone för en kommun som har anledning att söka lindra rådande bostadsbrist.

Det är väl ganska troligt, att drätselkammaren kunde ha kommit till ett delvis annat resultat än nu, om hr Svärds anbud där förelegat, särskildt som det meddelats mig, att kostnadsfrågan fällde utslaget, då kammaren fattade sitt beslut. Hela frågan synes mig därför hava kommit i ett nytt läge, då numera ur kostnadssynpunkt intet mera avskräckande hinder möter mot uppförandet av ifrågasatta större bostadshus. Beklagligtvis skulle de ej kunna bli färdiga på kortare tid än 6 månader och sålunda ej kunna tagas i bruk förr än vid detta års slut, om deras byggande snart beslutas, men detta behöver ju ej minska önskvärdheten av deras tillkomst.

Jag har alltså äran härmed överlämna byggmästare Svärds anbud jemte skiss till föreslagna byggnader, för den händelse Utskottet skulle anse det nya uppslaget vara av sådan betydelse, att denna kan motivera förslag om deras byggande.

Karlstad den 31 maj 1916.

S. GULLSTRÖM.

Apotekaren Herr S. Gullström, Karlstad.

Med anledning av Eder motion i Stadsfullmäktige om kommunala åtgärder för beredande av ökad tillgång på arbetarebostäder här i staden, får undertecknad härmed meddela att jag är villig att för stadens räkning å anvisad tomt å Herrhagen uppföra tvänne bostadshus av trä.

För ett pris av 65,000 kronor åtager jag mig att uppföra dessa hus (av i huvudsak samma typ som de hus jag under de senare åren byggt för egen räkning) innehållande 12 lägenheter om ett rum och kök samt 4 lägenheter om två rum och kök.

Bifogar en beskrivning jämte skiss som i stora drag visar hur jag tänkt mig att ifrågavarande hus skulle vara beskaffat.

Vederhäftig borgen för arbetet kan av mig anskaffas.

Högaktningsfullt
C. A. SWÄRD.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 87.

Hos stadsfullmäktige hade Herr S. Gullström väckt motion om utredning rörande lämpligaste sättet att lindra i staden rådande bostadsbrist.

Drätselkammaren, som haft att häröver avgiva yttrande, hade i samband därmed upptagit till behandling dels en av magistraten till fullmäktige överlämnad skrivelse från Konungens Befallningshavande i länet angående stadskommunernas uppgifter i fråga om bostadsbristen under rådande kristid, dels ock en från Svenska stadsförbundet inkommen skrivelse rörande Kungl. Förordningen om medling i vissa hyrestvister med mera; och hade drätselkammaren i med anledning härav avgivet utlåtande på anförda grunder föreslagit, att en summa av 100,000 kronor skulle anslås till byggnadsverksamhetens understödjande i syfte att förbättra de mindre bemedlades bostadsförhållanden, ävensom förordat tillsättande av hyresnämnd jämlikt ovan angivna Kungl. Förordning.

I en härefter till beredningsutskottet ingiven skrivelse hade Herr Gullström inkommit med närmare utredning angående möjligheten för staden att själv bygga hus till bostadsbristens avhjälpande ävensom bifogat ett av byggmästaren C. A. Swärd avgivet anbud att för stadens räkning uppföra å anvisad tomt å Herrhagen tvenne bostadshus av trä, inrymmande tillhopa 16 lägenheter, för ett pris av 65,000 kronor.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande i detta ärende; och yrkades under överläggningen därom *dels* av Herr Håkansson att utskottet måtte i fråga om åtgärder till bostadsbristens avhjälpande förorda vad drätselkammaren därutinnan föreslagit samt därjämte hemställa, att fullmäktige måtte anslå ett belopp av 65,000 kronor, att anskaffas medelst upplåning, för uppförande i enlighet med byggmästarens Swärds anbud å tomten N:o 218 i kvarteret Loke av två arbetarebostäder om tillhopa 16 lägenheter, avsedda i första hand för stadens arbetare, *dels ock*, beträffande tillsättande av hyresnämnd, att då en sådan nämnd icke kunde anses bliva till praktisk nytta här i staden, utskottet måtte avstyrka tillsättande av dylik nämnd.

Med bifall till sistnämnda yrkande ävensom till vad drätselkammaren i fråga om bostadsbristens avhjälpande föreslagit utom det av Herr Håkansson därtill påyrkade tillägget, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte förklara sig villiga att anslå en summa av 100,000 kronor för byggnadsverksamhetens understödjande, i syfte att förbättra de mindre bemedlades bostadsförhållanden;

att detta sker under förutsättning att nämnda summa erhålles såsom lån från Kungl. Pensionsstyrelsen till en ränta ej överstigande 5 proc. och å övriga villkor, som Kungl. Pensionsstyrelsen uppställer;

att stadsfullmäktige måtte besluta omedelbart ingå till Kungl. Maj:t med anhållan om rätt att upptaga ifrågavarande lån;

att egnahemskommittén får i uppdrag att skyndsammast möjligt till stadsfullmäktige inkomma med förslag till lämpligaste sättet att använda lånesumman;

samt att fullmäktige måtte, i fråga om utseende av hyresnämnd för staden besluta, att därom framställt förslag icke skall till någon fullmäktiges åtgärd föranleda.

Herrar Ankers och Håkansson anmälde till protokollet, att de reserverade sig emot utskottets beslut i fråga om åtgärder mot bostadsbristen under tillstyrkande av bifall till vad Herr Håkansson därutinnan yrkat.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr Emil Ankers' motion angående beviljande av dyrtidstillägg åt i stadens tjänst anställda personer för tiden 1 juli—31 december innevarande år.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktige i Karlstad den 18 maj 1916.

§ 113.

Väcktes av Herr Ankers motion, att dyrtidstillägg till i stadens tjänst anställda personer skulle, med samma belopp och under samma villkor som för närvarande, beviljas att utgå jämväl under tiden 1 juli—31 december innevarande år; och beslöto fullmäktige remittera den sålunda väckta motionen till drätselkammaren och beredningsutskottet för yttrandens avgivande.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 maj 1916.

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över Herr Ankers motion ifråga om beviljande av dyrtidstillägg åt i stadens tjänst anställda personer för tiden 1 juli—31 december innevarande år, och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte,

dels besluta, att poliskåren, brandkårens och badhusets personal samt i stadens arbeten anställda arbetare, som varit i stadens tjänst minst sex månader och fortfarande äro det, skola under tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1916 åtnjuta dyrtidstillägg under samma förutsättning och enligt samma grunder, som av stadsfullmäktige den 18 november och 16 december 1915 bestämt i fråga om då beviljade dyrtidstillägg, dock att under år 1915 åtnjutit dyrtidstillägg icke skall medräknas vid beräkning för dylikt tillägg av befattningshavares årsinkomst,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa för poliskårens personal 1,206 kronor, för brandkårens personal 660 kronor, för badhusets personal 198 kronor, för drätselkammarens byggnadsarbetare 294 kronor, för drätselkammarens gatuarbetare 1,740 kronor, för hamnens arbetare 732 kronor, för gasverkets arbetare 792 kronor, för vattenverkets arbetare 462 kronor samt för elektricitetsverkets arbetare 348 kronor, eller sammanlagt 6,432 kronor,

dels och bestämma att berörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 88.

I en hos stadsfullmäktige väckt motion hade Herr Emil Ankers hemställt om beviljande av dyrtidstillägg åt i stadens tjänst anställda personer för tiden 1 juli—31 december innevarande år, över vilken motion drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Utskottet som uppå remiss nu hade att yttra sig i detta ärende, beslöt att, med instämmande i vad drätselkammaren däri anfört, hemställa, att fullmäktige måtte

dels besluta, att poliskårens, brandkårens och badhusets personal samt i stadens arbeten anställda arbetare, som varit i stadens tjänst minst sex månader och fortfarande äro det, skola under tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1916 åtnjuta dyrtidstillägg under samma förutsättning och enligt samma grunder, som av fullmäktige den 18 november och 16 december 1915 bestämts i fråga om då beviljade dyrtidstillägg, dock att under år 1915 åtnjutet dyrtidstillägg icke skall medräknas vid beräkning för dylikt tillägg av befattningshavares årsinkomst;

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa av drätselkammaren närmare angivna belopp, tillhopa 6,432 kronor;

dels och bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Saluhallsstyrelsens framställning om beviljande av dyrtidstillägg för år 1915 åt hallmästare A. E. Ask.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed få vi anhålla att stadsfullmäktige, i enlighet med beslut af den 18 November 1915 måtte bevilja ett dyrtidstillägg för år 1915 af kr. 42, åt saluhallens hallmästare Aug. Edv. Ask.

Karlstad den 28 Mars 1916.

Karlstads Saluhallsstyrelse.
gen. HUGO BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 29 maj 1916.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över saluhallsstyrelsens framställning om beviljande av dyrtidstillägg för år 1915 åt saluhallens hallmästare A. E. Ask.

Drätselkammaren, som inhämtat, att Ask under år 1915 åtnjutit en avlöning av 1,500 kronor, att han från och med den 1 januari 1916 erhållit tvenne ålderstillägg å tillhopa 300 kronor samt att han hade två familjemedlemmar, som vore av hans inkomst beroende, beslöt nu hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja saluhallens hallmästare A. E. Ask ett dyrtidstillägg för år 1915 av 42 kronor,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 89.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av saluhallsstyrelsen gjord framställning angående dyrtidstillägg åt hallmästaren A. E. Ask för år 1915; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hallmästaren A. E. Ask ett dyrtidstillägg för år 1915 av 42 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning angående beviljande av dyrtidstillägg åt vaktmästaren Hjalmar Fredriksson.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till bifogade tvenne protokollsutdrag får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige

ville bevilja skolans vaktmästare, Hjalmar Fredriksson, dyrtidstillägg i enlighet med vad som tilldelats stadens övriga befattningsinnehavare i liknande inkomstställning.

Karlstad den 12 april 1916.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.

Nils Bure.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 3 april 1916.

Närvarande: Herrar Tisell, Bure och Östman samt fruarna Helleberg och Gullström som ordinarie ledamöter, herr Allsing som suppleant samt fröken Danielsson.

§ 7.

Följande skrivelse hade inkommit:

"Till styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor.

På grund av den oerhörda prisstegringen på ej mindre livsmedel än även övriga förnödenheter nödgas jag vördsamt anhålla, att styrelsen ville hjälpa mig till dyrtidstillägg i enlighet med vad som tilldelats övriga stadens befattningshavare i med mig liknande inkomstställning. För mig och hustru med 5 barn under 15 år.

Karlstad den 23 mars 1916.

HJALMAR FREDRIKSSON,
Vaktmästare.

Såsom bilaga medföljde följande skriftliga upplysningar till jämförelse:

"Löneförmåner för de olika befattningshavarna:

Brandkårens lön från 83 till 110 kronor i månaden med fri bostad, bränsle och lyse. Understöd 5 kr. för man och hustru, 2 kr. för varje barn.

Badmästarens lön 100 kr. i månaden med fri bostad, bränsle och lyse. Understöd samma förmåner.

Min egen lön 83 kronor i månaden med fri bostad, bränsle och lyse; hustruns lön 35 kr. i månaden."

Styrelsen tog nu dessa skrivelser i övervägande och fann vaktmästarens anhållan behjärtansvärd men beklagade, att den ej inlämnats förr, så att den kunnat behandlats i sammanhang med lärarinnornas ansökan om dyrtidstillägg. Man beslöt anmoda vaktmästaren att inkomma med noggranna uppgifter om familjens inkomster under år 1915 — deklarationsuppgifterna), och skulle styrelsen sedan upptaga frågan till förnyad behandling.

In fidem:
NILS BURÉ.

Justeras:
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget, betygar;
NILS BURE.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 11 april 1916.

Närvarande: Herrer Tisell, Bure och Östman, fruarna Dyrssen och Helleberg samt fröken Danielsson.

§ 1.

Från vaktmästaren Hjalmar Fredriksson hade nu inkommit följande begärda upplysningar (prot. $^{3}/_{4}$ 16 § 7):

"Inkomst för år 1915: min fasta lön	1,000: —
Förmåner av bostad med bränsle och ljus . .	280: —
Min hustrus lön	420: —
Min dotters lön (under 15 års ålder)	26: —
Extra förtjänst för mig och hustru	39: —
Summa Kronor	1,835: —"

Skrivelsen var åtföljd av följande underrättelse från taxeringsnämnden:

"Underrättelse om avvikelse från deklaration m. m.

Till vaktmästaren Hjalmar Fredriksson, Nya flickskolan.

Taxeringsnämnden för Karlstads stads I:sta taxeringsdistrikt har med avvikelse från av Eder lämnad uppgift till ledning för taxeringen innevarande år taxerat Eder till bevillning för 1,280 kronors inkomst. Detta har skett av föl-

jande skäl: Att förmånen av bostad med bränsle och ljus under beräknade 4 månader uppskattats till 80 kr.

Karlstad den 28 maj 1915.

R. RHODIN.

Ordförande i taxeringsnämnden för Karlstads stad I distriktet."

Styrelsen tog nu samtliga av vaktmästaren inlämnade skrivelser i övervägande och beslöt med hänsyn till de detaljerade uppgifterna om hans ekonomiska förhållanden att ingå till stadsfullmäktige med anhållan, att de ville bevilja honom dyrtidstillägg i enlighet med vad som tilldelats övriga stadens befattningshavare i liknande inkomstställning.

In fidem:
NILS BURE.

Justeras
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget, betygar:
NILS BURE.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 29 maj 1916.

§ 4.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hemställt, att stadsfullmäktige måtte bevilja skolans vaktmästare Hjalmar Fredriksson dyrtidstillägg i enlighet med vad som tilldelats stadens övriga befattningshavare i liknande inkomstställning; och hade drätselkammaren uppå remiss att yttra sig i ärendet.

Då kammaren ansåg, att skolans vaktmästare hade så lång ledighet under året, att han under denna tid kunde skaffa sig extra inkomster, och detta så mycket mer som han vore fackutbildad montör, för vilken tillfälle till extra arbete funnes just under sommaren, beslöt drätselkammaren avstyrka bifall till den gjorda framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 90.

I till stadsfullmäktige ingiven framställning hade flickskolestyrelsen hemställt om beviljande av dyrtidstillägg åt skolans vaktmästare Hjalmar Fredriksson i enlighet med vad som tilldelats stadens övriga befattningshavare i liknande inkomstställning.

Drätselkammaren, som hörts i ärendet, hade i avgivet yttrande på anförda grunder avstyrkt bifall till framställningen.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att yttra sig i detta ärende; och beslöt utskottet, som fann den gjorda framställningen skälig, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja flickskolans vaktmästare Hjalmar Fredriksson dyrtidstillägg för tiden 1 juli—31 december innevarande år efter samma grunder, som för nu utgående dyrtidstillägg till övriga stadens befattningshavare blivit bestämt, ävensom besluta att därför erforderligt belopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Fröken Anna Ljungkvists motion angående anskaffande av telefon åt stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 10 maj 1916.

§ 54.

Vid återföretagande af det från Stadsfullmäktige remitterade ärendet*) angående telefon åt stadssjuksköterskorna på stadens bekostnad upplyste Herr Ordföranden, att han hört stadssjuksköterskorna i saken, hvarvid Ester Klarström förklarat sig icke önska telefon i sin bostad, under det att Stina Mide ansett, att

*) Se stadsfullmäktiges handlingar 1916 ser. B. N:o 4, sid. 12.

egen telefon åtminstone skulle medföra den fördelen, att hjelpsamma grannar, som hade telefon, icke blefve, som nu ofta händer, besvärade med telefonbud till henne.

Efter inhämtande häraf beslöt Hälsovårdsnämnden under framhållande af att allmänheten kunde få en viss nytta af telefon hos stadssjuksköterskorna och att utgiften därför vore jämförelsevis obetydlig tillstyrka, det fröken Ljungkvists motion därom på det sätt bifalles, att ett anslag af 20 kronor till utgifterna för apparat och inträde samt 40 kronor årligen till årsafgift tilldelas hvardera af stadssjuksköterskorna för bestridande af kostnaderna för telefon i deras bostäder.

Denna § justerades genast.

Som ofvan

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 29 maj 1916.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fröken Ljungkvists motion därom, att stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide skulle erhålla telefon på stadens bekostnad, uti vilket ärende hälsovårdsnämnden avgivit yttrande; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tilldela vardera av stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide för bestridande av kostnaderna för telefon i deras bostäder 20 kronor till utgifterna för apparat och inträde och 40 kronor årligen till årsavgift, dock under uttryckligt förbehåll, att denna årsafgift ej får överskridas,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljade anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttexering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 91.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av Fröken Ljungkvist hos fullmäktige väckt motion angående anskaffande av

telefon åt stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide, däröver hälsovårdsnämnden och drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtanden; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vardera av stadssjuksköterskorna Ester Klarström och Stina Mide för bestridande av kostnaderna för telefon i deras bostäder 20 kronor till utgifterna för apparat och inträde och 40 kronor årligen till årsavgift ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skola i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstads landsförsamlings framställning angående utseende av ombud för staden i en ifrågasatt kommitté för utredning angående inkorporering helt eller delvis av landsförsamlingen.

Utdrag ur protokollet vid extra kommunalstämma med Karlstads Landsförsamling den 7 Maj 1916.

§ 4.

Från ett flertal personer i villasamhället Strand hade inkommit en så lydande skrivelse, se bilaga A.

Därjämte hade från K. Bef. i länet inkommit en remisskrifvelse med begäran om stämmans yttrande öfver en af förste provinciallläkaren inlemnad skrift, se Bil. B.

§ 5.

Sedan dessa skrifvelser för stämman blifvit föredragna och diskussionen afslutats, beslöt stämman bifalla följande framställning: :

att anhålla framställning till stadsfullmäktige i Karlstad att stadsfullmäktige måtte utse 4 ombud med uppdrag att gemensamt med lika många ombud från Karlstads landsförsamling utreda möjligheten och lämpligheten af att Karlstads landsförsamling helt eller delvis införlifvas med Karlstad stad samt att afgifva förslag i ämnet;

att stämman, under förutsättning af att fullmäktige bifalla framställningen måtte utse fyra sådana ombud med berörda uppdrag samt

att stämman måtte hos K. Bef. i länet anhålla om en ojäfvig ordförande.

§ 6.

Mot beslutet reserverade sig förvaltare G. Berg å egna och å handelsbolaget P. G. Janssons vägnar.

§ 7.

Till ledamöter i denna komité valdes Herrar C. Lidberg, K. F. Sundelius, Gustaf Olsson och Nils Tjerneld.

§ 8.

Till suppleanter valdes motorförare K. Johansson i Svinbäcken och landtbrukaren B. Skoglund, Henstad.

Som ofvan.

GUSTAF OLSSON.

Justeradt:

K. F. SUNDELIUS. NILS TJERNELD.

Rätt utdraget betygar
GUSTAF OLSSON,
kom.-stämmans ordförande.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 92.

Jämlikt beslut å kommunalstämma den 7 maj 1916 hade Karlstads landsförsamling hos Fullmäktige gjort framställning om utseende av ombud för staden i en ifrågasatt kommitte för verkställande av utredning och avgivande av förslag angående väckt fråga om inkorporering helt eller delvis med staden av landsförsamlingen.

Utskottet, som nu hade att häröver avgiva yttrande, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med bifall till den gjorda framställningen, utse till stadens ledamöter i den ifrågasatta kommitten

borgmästaren K. J. Lindholm,
lasarettsöverläkaren P. Clarholm,
landsfiskalen J. Noréus och
lektorn V. Vendel

samt till suppleanter för dem att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring

bankdirektören T. Osterman och
folkskoleinspektören Bror Larson.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Beredningsutskottets utlåtande i anledning av inkomna ansökningar till Mellqvistska slöjdstipendiet för innevarande år.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 93.

Sedan rektor vid härvarande folkskoleseminarium till stadsfullmäktige insänt till honom inom föreskriven tid inkomna ansökningar till Mellqvistska slöjdstipendiet från utexaminerade folkskollärarne Edvin Hilder Georg Nyberg, Henning Jonatan Tjus och Sixten Gotthard Linderholm jämte eget och slöjdlärarens vid seminariet yttrande över ansökningarna, så hade nu, uppå remiss, beredningsutskottet att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Efter föredragning av handlingarna och överläggning i ärendet beslöt utskottet, som med hänsyn till donationsbestämmelserna fann samtliga sökandena böra ifrågakomma vid stipendiets utdelande, att hemställa,

att nu tillgängliga räntan å Mellqvistska slöjdstipendiefonden, uppgående till 478 kronor 77 öre, måtte, med lika belopp till dem var, fördelas mellan sökandena Nyberg, Tjus och Linderholm, med skyldighet för dem att vid högre slöjdundervisningsanstalt genomgå en slöjdkurs å minst sex veckor och med rätt att uppbära hälften av stipendiet, sedan de styrkt sig vara vid sådan läroanstalt inskrivna, och den andra hälften då de visat sig hava under fyra veckor därstädes åtnjutit undervisning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Biblioteksstyrelsens framställning i fråga om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen för 1914 års räkenskaper.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

I anledning därav, att Bibliotekskonsulenterna i Kungl. Folkskolöverstyrelsen med skrivelse den 25 sistlidne maj anmodat styrelsen för Karlstads stadsbibliotek att snarast möjligt komplettera av styrelsen gjord ansökan om statsbidrag med

intyg om beviljad ansvarsfrihet för år 1914, får styrelsen härmed vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen ansvarsfrihet för nämnda år.

Karlstad den 2 juni 1916.

På biblioteksstyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

G. A. Gustafson.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 juni 1916.

§ 94.

Sedan styrelsen för Karlstads stadsbibliotek i ändamål att fullständiga gjord ansökan om statsbidrag åt biblioteket, anhållit om stadsfullmäktiges beslut rörande decharge åt biblioteksstyrelsen för 1914 års förvaltning, samt utskottets utlåtande häröver infordrats, beslöt utskottet, som av avgiven revisionsberättelse angående biblioteksstyrelsens förvaltning för nämnda år inhämtat, att anledning till anmärkning därvid icke förekommit, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek ansvarsfrihet för 1914 års räkenskaper och förvaltning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 15 Juni. | N:o 9.

Särskilda berättelser över vattenlednings- och gasverkens verksamhet under år 1915.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Jämlikt den för Stadsingeniören gällande instruktionen får jag härmed överlämna följande

Berättelse

över

Karlstads vattenledningsverks verksamhet år 1915.

I. Nyanläggningar.

Driftapparater:

För vattenuppfordringen från renvattenbehållarne vid verket å Sandgrund till Vattentornen har inköpts en ny elektromotor-Zetapump för normalt 250 m³ (maximalt 300 m³) vatten pr timme; den förut varande pumpen (om 200 m³ pr timme) som visat sig mindre driftsäker och dessutom var för liten, står f. n. i reserv.

Kostnad för nya pumpaggregatet Kr. 6,193: 05
(Anslag af Stadsfullm. 17/6 1915 Kr. 6,000: —).

Vattenledningsnätet:

Huvudledning har utdragits i Regementsgatan fram till Soldathemmet, längd = 40 m. rördimension = 4″ Kostnad Kr. 972: 88
(Anslag af Stadsfullm. 17/6 1915 Kr. 950: —).

Servisledningar:

Nya servisledningar hava anlagts:

i Tingvalla	1	st.
i Klara	2	»
i Herrhagen	4	»
i Viken & Kvarnberget	4	»
i Norrstrand	10	»
S:ma	21	st. för en kostnad af Kr. 2,224: 48

Summa Kronor 9,390: 41

Bokförda värdet af vattenledning- och kloakverken utgjorde 31/12 1914 Kr. 1,484,773: 80.

Stadsfullmäktige hafva 16/12 1915 på förslag af Vattenledningsstyrelsen beslutat att bokföringen för vattenledningsverket och afloppsverket från och med 1/1 1916 skall utföras för hvarje verk särskilt samt godkänt omvärdering af verken och plan för årliga afskrifningar. Vattenledningsverkets värde 1/1 1916 är sålunda fastställt till Kr. 814,447: 32 samt afloppsverkets Kr. 361,458: 35.

Afskrifningsprocent, lifslängd och realisationsvärden för varje anläggningsdetalj äro beräknade sålunda:

	Lifslängd	Realisationsvärde i % af anskaffningsvärde	Afskrifning i %
Vattenledningsverket:			
För byggnaderna	50 år	10	1,8 %
» ångpumparne	25 »	10	3,6 »
» elektromotorpumparne	20 »	20	4 »
» filter, bassänger & brunnar	50 »	10	1,8 »
» rörnätet	50 »	—	2 »
» servisledningar	25 »	—	5 »
Afloppsverket:			
För byggnaderna	50 »	10	1,8 »
» elektromotorpumparne	20 »	20	4 »
» rörnätet	50 »	—	2 »
» servisledningar	25 »	—	5 »

Enligt ofvanstående omvärdering och utförda afskrifningar äro bokförda värdena 31/12 1915 följande:

Vattenledningsverket:		
Byggnader	139,759: 93	
Filter, bassänger och brunnar	213,614: 89	
Driftapparater (pumpar m. m.)	32,737: 82	
Rörnätet	396,740. 78	
Servisledningar	14,074: 48	796,927: 90
Afloppsverket:		
Byggnader	25,227: 02	
Driftapparater (pumpar m. m.	11,163: 28	
Rörnätet	303,421: 44	
Servisledningar	11,875: —	351,686: 74

II. Vattenledningsverkets drift och underhåll m. m.

a) Vattenförbrukningen:

Totala vattenförbrukningen under år 1915 har varit..... 833,650 m³

som beräknas fördela sig sålunda:

Hushållsförbrukning.....	548,051 m³	motsvarande	65,7 %
Industriell förbrukning m. m.....	194,319 »	»	23,3 %
Allmänna behof (vattenkastare m. m.).....	68,000 »	»	8,2 %
Verkets egen förbrukning + läckage.....	23,280 »	»	2,8 %

Maximiförbrukning pr dygn 3,390 m³ inträffade $^{5}/_{7}$ och minimiförbrukningen 900 m³ $^{16}/_{1}$.

Fördelad pr mantalsskriven innevånare ($^{31}/_{12}$ 1915) ställer sig förbrukningen sålunda:

Maximum.....	181	liter	pr	inv.	och	dygn
Medium.....	122	»	»	»	»	»
Minimum.....	48	»	»	»	»	»

Sammanställning av vattenförbrukningen under åren 1900—1915.

	Totalförbrukning	Dygnsförbrukning pr innevån.		
		max.	med.	min.
1900.....	267,077 kubikm.	158 lit.	61 lit.	20 lit.
1901.....	306,648 »	145 »	67 »	34 »
1902.....	285,696 »	114 »	61 »	32 »
1903.....	312,088 »	119 »	63 »	30 »
1904.....	384,038 »	105 »	72 »	26 »
1905.....	459,945 »	163 »	84 »	47 »
1906.....	454,962 »	179 »	80 »	18 »
1907.....	521,466 »	153 »	88 »	44 »
1908.....	605,460 »	144 »	100 »	56 »
1909.....	681,562 »	162 »	112 »	77 »
1910.....	739,187 »	177 »	118 »	66 »
1911.....	721,213 »	183 »	111 »	51 »
1912.....	702,010 »	162 »	107 »	47 »
1913.....	813,230 »	188 »	120 »	42 »
1914.....	862,730 »	207 »	126 »	63 »
1915.....	833,650 »	181 »	122 »	48 »

b) Filterdriften och vattnets beskaffenhet.

Under året hava vattenverkets 4 filter varit i ständig drift med undantag av de tider då ett filter i sänder varit avstängt för rensning och sandbäddens påfyllning.

Följande tabell visar antalet gånger som filterna ränsats samt hastigheten för vattnets gång genom filterna.

Månad	Antal filterränsningar för filter				Filter hastighet i m/m per timme
	I	II	III	IV	
Januari	2	2	2	0	40
Februari	1	1	1	1	39
Mars	2	2	2	1	44
April	2	2	2	1	45
Maj	2	2	2	1	52
Juni	1	1	1	1	54
Juli	1	1	1	0	52
Augusti	1	1	1	0	57
September	2	3	2	1	54
Oktober	2	2	3	1	52
November	2	2	2	1	45
December	2	2	2	1	44
Summa	21	21	21	9	

För kontrollering av vattnets bakteriologiska beskaffenhet har undersökning av uppsända vattenprov skett vid Stockholms vattenledningsverks laboratorium genom dess Föreståndare D:r K. G. Kuylenstjerna.

Resultatet av dessa undersökningar framgår av nedanstående tablå:

(I, II, III, IV = filterna I, II, III, IV, R = råvattnet).

	Antal bakt. pr cm.³										Bact. Col. Com. när- eller frånvarande i följande antal cm.³				
	vid 22° C.					vid 37° C.									
	R	I	II	III	IV	R	I	II	III	IV	R	I	II	III	IV
2 mars	455	11	9	24	15	135	6	3	5	4	6	200	85	35	85
27 mars	815	11	12	17	8	45	7	3	4	5	1,5	16	40	90	+200
1 maj	1782	15	27	25	—	175	6	13	17	—	0,5	—200	—200	—200	—
13 juni	878	20	14	16	7	145	5	3	2	3	6	—200	+200	—200	—200
24 juli	1613	17	15	12	13	349	3	2	1	2	0,1	+200	—200	—200	—200
7 sept.	860	11	5	7	11	239	6	4	4	4	0,1	—300	+200	+ 35	—200
30 nov.	737	16	27	7	21	263	4	3	3	8	1,0	—200	+200	—200	+ 85
3 nov.	247	11	12	—	5	117	2	3	—	3	0,1	+ 75	+ 75	—	+200

c) **Vattenledningsverkets drift och underhåll m. m.**

1) **Driften:**

Avlöningar till ingeniör, räkenskapsförare o. d.	4,312: 91	
» » förmän och maskinister	5,589: 18	
Filternas skötsel	5,299: 79	
Elektrisk kraft	10,801: 50	
Reservoarernas skötsel	142: 65	
Olja, trassel och lyse m. m.	689: 35	
Uppvärmning av tornen m. m.	2,018: 74	
Fyrkol	1,644: 50	
Vattenanalyser	550: 15	31,048: 77

2) **Diverse omkostnader:**

Kontorsomkostnader	2,170: 31	
Diverse utgifter	2,159: 83	
Försäkringar	226: 41	4,556: 55

3) **Underhåll:**

Byggnaders underhåll	1,150: 82	
Driftapparaters underhåll	936: 07	
Vattenledningsnätets underhåll	2,076: 79	
Vattenkastares underhåll	1,232: 70	
Vintervägh̊allning	104: 86	
Tillsyn och reparation av inomhusl.	500: —	6,001: 24

4) **Räntor:**

70 % av 47,169: 97	33,018. 98
Summa kronor	74,625: 54

III. Kloakverkets drift och underhåll m. m.

a) **Pumpverkets och ledningarnas skötsel:**

Inalles hava uppfordrats 669,780 kbm. avloppsvatten, eller i medeltal 1,890 kbm. pr dygn.

Maximidygnsuppfordringen inträffade $^{10}/_{5}$ med 6,400 kbm. Minimidygnsuppfordringen $^{19}/_{12}$ 720 kbm.

Hela avloppsnätet har grundligt spolats 6 gånger under året.

b) **Omkostnader:**

1) Driften:

Maskinskötsel	720: —	
Elektrisk kraft och gas	2,475: 76	
Putsmedel och lyse	218: 11	3,413: 87

2) Underhåll:

Pumpschaktets underhåll	502: 66	
Ledningsnätets underhåll	1,299: 36	
Ersättning till Karlstads hamn för Tyggårdsvikens länshållning	200: —	2,002: 02
3) Räntor:		
30 % av 47,169: 97		14,150: 99
	Summa kronor	19,566: 88

IV. Vattenledningsvattnets kostnad pr kubikmeter
(exclusive afskrifningar).

Kostnaderna under året för vattenledningsvattnets rening och distribuering ställa sig sålunda pr m^3 uppfordrat vatten:

a) **Omkostnader för vattenledningsverket:**

1) drift, omkostnader och underhåll	4,9	
2) räntor	3,9	8,8 öre

b) **Omkostnader för kloakverket:**

1) drift och underhåll	0,6	
2) räntor	1,7	2,3 »
	Summa	11,1 öre pr kbm.

Karlstad 1/4 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Vattenverkets statafräkning 1915.

Inkomster	Beräknade enl. stat		Verkliga		Pag.	Inkomster över stat		Inkomster under stat	
Kassabehållning 1 Jan.	—	—	330	16	70	330	16	—	—
Räntor	—	—	1,429	09	74	1,429	09	—	—
Afgift för 27 st. vattenkastare	6,750	—	6,750	—	94	—	—	—	—
» » tillsyn af gatubrunnar	500	—	500	—	»	—	—	—	—
» » skötsel af brandposter	1,000	—	1,000	—	»	—	—	—	—
» » klapphuspumpen	760	—	760	—	»	—	—	—	—
» från Norrstrand	750	—	635	54	»	—	—	114	46
» för tegelmurningar	400	—	391	20	»	—	—	8	80
Lasarettets öfverförbrukning	2,500	—	3,393	72	»	6,893	72	—	—
Vattenkonsumenter	66,000	—	72,947	57	98	6,947	57	—	—
Enskilda arbeten	2,500	—	2,419	01	162	—	—	80	99
Hyra för nya tornet	700	—	700	—	178	—	—	—	—
Utestående fordringar	500	—	91	61	180	—	—	408	39
Anslag för täckande af bristen i Verkets stat	30,922	26	30,922	26	232	—	—	—	—
Utvidgning på Sandgrund	32,000	—	—	—		—	—	32,000	—
Statens slutsumma	145,282	26	122,270	16					
Extra anslag till:									
15/4 § 78. Kemisk rening af Klarälfsvattnet	2,500	—	4	15	174	—	—	2,495	85
» § 78. Grundvattenundersökn.	1,000	—	701	22	170	—	—	298	78
20/5 § 96. Understöd åt L. G. Anderssons sterbhus	300	—	—	—	166	—	—	300	—
17/8 § 114. Ny elektromotorpump	6,000	—	6,000	—	176	—	—	—	—
» § 116. Vattenl. till soldathemmet	950	—	950	—	172	—	—	—	—
18/11 § 168. Dyrtidstillägg	462	—	462	—	184	—	—	—	—
Inkomster utom stat:									
Inventarier	—	—	11	30	158	11	30	—	—
Summa Kronor	156,494	26	130,398	83		9,611	84	35,707	27

Utgifter	Beräknade enl. stat		Verkliga		Pag.	Utgifter över stat		Utgifter under stat	
Räntor	46,059	34	47,169	97	73	1,110	13	—	—
Amorteringar	15,874	09	15,874	09	73	—	—	—	—
Aflöningar	4,233	33	4,312	91	103	79	58	—	—
Skatter och försäkringar	1 700	—	1,651	27	105	—	—	48	73
Tillsyn och reparationer	500	—	500	—	107	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	1,375	—	1,888	06	109	513	06	—	—
Förman & maskinister	5,220	—	5,245	—	111	25	—	—	—
Elektrisk kraft	10,800	—	10,801	50	113	1	50	—	—
Bränsle	800	—	2,018	74	115	1,218	74	—	—
Olja & lyse	600	—	689	35	117	89	35	—	—
Fyrkol	600	—	1,644	50	119	1,044	50	—	—
Filtrens underhåll	4,000	—	5,299	79	121	1,299	79	—	—
Bassängers »	450	—	142	65	123	—	—	307	35
Vattenundersökningar	700	—	534	15	125	—	—	165	85
Vinterväghållning	50	—	64	14	127	14	14	—	—
Maskinskötsel för aflopp	720	—	720	—	129	—	—	—	—
Kraftafgifter » »	2,500	—	2,475	76	131	—	—	24	24
Pumpschaktets underhåll	400	—	502	66	133	102	66	—	—
Putsmedel, lyse & uppvärmning	200	—	218	11	135	18	11	—	—
Tyggårdsvikens länshållning	200	—	200	—	137	—	—	—	—
Rabatter	1,500	—	1,620	81	139	120	81	—	—
Olycksfall & sjukersättning	100	—	40		141	—	—	60	—
Byggnaders underhåll	1,000	—	981	07	143	—	—	18	93
Vattenledn:s »	1,700	—	2,652	78	145	952	78	—	—
Vattenkastares »	1,000	—	1,232	70	147	232	70	—	—
Afloppsledn s »	1,500	—	1,252	38	151	—	—	247	62
Driftapparaters »	800	—	936	07	153	136	07	—	—
Inventariers »	500	—	532	82	155	32	82	—	—
Inventarier	1,200	—	737	01	157	—	—	462	99
Materialier	500	—	1,113	58	159	613	58	—	—
Ensk. arbeten	2,000	—	1,409	93	161	—	—	590	07
Servisledningar	2,000	—	2,148	48	163	148	48	—	—
Div. o. oförutsedda (däraf understöd till L. G. Anderssons stbhs)	2,800	—	2,984	24	165	184	24	—	—
Räst å anslag till Verkets utvidgning	32,000	—	—	—	—	—	—	32,000	—
Öfverskott	—	—	2,496	01	71	2,496	01	—	—
Statens slutsumma	145,582	26	122,090	53					
Extra anslag till:									
Grundvattenundersökningar	1,000	—	701	22	169	—	—	298	78
Vattenledning till Soldathemmet	950	—	947	88	171	—	—	2	12
Kemisk vattenrening	2,500	—	4	15	173	—	—	2,495	85
Ny elektromotorpump	6,000	—	6,193	05	175	193	05	—	—
Dyrtidstillägg	462	—	462	—	183	—	—	—	—
Summa Kronor	156,494	26	130,398	83		10,627	10	36,722	53

Affärstablå.

	Vid årets början	Vid årets slut	Ökning	Minskning
Tillgångar:				
Byggnader	316,191 23	139,759 93	— —	176,431 30
Driftapparater	234,223 81	32,737 82	— —	201,485 99
Vattenledningen	500,882 76	396,740 78	— —	104,141 98
Afloppsledningen	392,778 25	351,686 74	— —	41,091 51
Inventarier	10,471 51	9,629 03	— —	842 43
Materialier	2,799 32	3,461 22	661 90	— —
Servisledningar	40,697 75	14,074 48	— —	26,623 27
Fordringar	8,533 75	6,844 64	— —	1,689 11
Kassa	330 16	— —	— —	330 16
Filter, bassänger och brunnar	— —	213,614 89	213,614 89	— —
Grundvattenundersökn.	— —	26 20	26 20	— —
Kronor	1,506,908 54	1,168,575 78	214,302 99	552,635 75
Skulder:				
Drätselverket	1,194,325 13	957,275 23	— —	237,049 90
Rabatter	1,620 81	901 52	— —	719 29
Kronor	1,195,945 94	958,176 75	— —	237,769 19
Tillgångar öfver skulder	310,962 60	210,399 03	— —	[1])100,563 57
Kronor	1,506,908 54	1,168,575 78	— —	— —

Inkomster:		**Utgifter:**		
Årets anslag	30,922: 26	Räntor		47,169: 97
Räntor	1,429: 09	Administration		8,134: 49
Vattenförbrukningen	84,725: 20	Driftkostnader		28,174: 64
Anslag till ny elektromotorpump	6,000: —	Underhåll		12,678: 50
Hyror	700: —	Rabatter		937: 80
Fordringar	218: 19	Afskrifningar	6,193: 05	
Vattenledningsfonden	219,629: 80	d:o	340,899: 66	347,092: 71
Utgifter öfver inkomster	100,563: 57			
Kronor	444,188: 11	Kronor		444,188: 11

[1]) Frånsedt såväl gjorda afskrifningar som Vattenledningsfondens öfverförande har Verkets rörelse under året lämnat en vinst af Kronor ***20,706: 29.***

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Jämlikt den för Stadsingeniören gällande instruktionen får jag härmed äran öfverlämna följande

Berättelse

öfver

Karlstads Gasverks verksamhet år 1915.

Gastillverkning och förbrukning.

Enligt stationsmätaren har årets gastillverkning varit 752,410 kbm. mot 743,935 kbm. under år 1914, utvisande alltså en ökning med 8,475 kbm. eller 1,14 %.

Gasbehållning i klockorna från 1914	2,340 kbm.
Gastillverkning år 1915	752,410 »
Summa	754,750 kbm.
Gasbehållning i klockorna till 1916	1,660 »
Gasförbrukning 1915 alltså	753,090 kbm.

Då gasförbrukningen 1914 utgjorde 744,545 kbm. har alltså förbrukningen ökats med 8,545 kbm., eller 1,01 %.

Den förbrukade gasen fördelar sig sålunda:

för allmänna belysningen (gatu-)	86,807 kbm.	=	11,4 %
» enskilda gasbelysningen.....	68,850 »	=	9,2 %
» » värmeändamål (kokning, uppvärmn. m. m.)	502,520 »	=	66,8 %
» » kraftändamål (motorer)	1,943 »	=	0,2 %
» » gasverkets eget behof, (belysning, värme, app.-profning m. m.....	20,000 »	=	2,7 %
» missvisning och läckage	72,970 »	=	9,7 %
Summa	753,090 kbm.	=	100,0 %

Största gasförbrukningen pr dygn ägde rum $^{24}/_{12}$ med 3,260 kbm. eller 0,42 % af årsförbrukningen och minsta gasförbrukningen den $^{21}/_{7}$ med 1,035 kbm. eller 0,13 av årsförbrukningen.

Gasförbrukningen pr innevånare, $^{31}/_{12}$ 1915 mantalsskrivna (18,722) har varit 40,2 kbm. mot 38,0 kbm. år 1914.

I förhållande till år 1914 har förbrukningen ökats eller minskats enligt följande:

Allmänna belysningen	—	10,791 kbm.
Enskilda gasbelysningen	—	11,705 »
» värmeförbrukningen	+	43,189 »
» kraftgasförbrukningen	—	91 »
Gasverkets egen förbrukning	+	0 »
Läckaget	—	12,057 »

Gasmätare m. m.

Under 1915 hava tillkommit ..... 56 konsumenter med 56 mätare.
31/12 1915 funnos ..... 1,679 konsumenter med 1,788 mätare.

Av mätarne äro:

Vanliga mätare för belysning	190 st.
» » » värme och kraft	1,036 »
Automatmätare (kokgas)	562 »
Summa	1,788 st.

Under år 1915 har inköpts: 69 st. vanliga mätare,
50 » automatmätare.

Kolförbrukning.

Under året har huvudsakligen använts Old Pelton Main gaskol, jämte ett mindre parti österrikiska kol.

Behållning från 1914	2,157,5 ton	
Inköp 1915	2,194,745 »	4,352,245 ton
Förbrukning 1915		2,469,945 »
Behållning till 1916		1,882,3 ton

Av denna behållning 1/1 1916 är 483,6 ton österrikiska och 1,398,7 engelska kol (0,15 pelton och Thoruley).

Priset per ton, upplagda i gasverkets kolhus, för under nedanstående år inköpta kol har varit i medeltal:

1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915
18,09	16,30	17,97	16,40	18,19	22,86	24,09	49,50

Gasutbyte i kbm. pr ton förgasade kol har under samma år varit:

1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915
267	294	302	305	301	306	314	305

Under 1915 har gasverket på grund av krigsförhållandena haft stora svårigheter att anskaffa kol — och har man fått nöja sig med betydligt sämre kva-

litéer än vanligt. Av de sedan gammalt vid verket använda Old Pelton Main kolen har från England endast kunnat erhållas licens å 259 ton i juli månad till pris c:a kr. 39: — inlagda i gasverkets kolhus. Dessutom har inköpts i okt.—nov. 687 ton New Pelton kol till pris kr. 47: — samt 804 ton österrikiska och belgiska kol till pris kr. 51: —. I dec. har erhållits 444 ton Thornley kol till pris kr. 52: 50 — samtliga pris pr ton för kolen inlagda i gasverkets kolhus. Emellertid var vid årsskiftet 1914—15 verkets kollager betydligt större än vanligt (c:a 2,100 ton i st. f. normalt c:a 1,000) då gasverksstyrelsen hösten 1914 vid krigsutbrottet gjorde relativt stora inköp till förmånligt pris — varigenom vinstresultaten för 1915 blivit synnerligen tillfredsställande på grund av att den under 1915 försålda koksen betingat goda priser.

Biprodukter.

Koks.

Lager av koks den 1/1 1915		7,412 hl.	
Utöver vad som åtgått till retortugnseldningen har under året från ugnarne erhållits		29,996 »	
Under året har inköpts av westfalisk gjuterikoks		8,100 »	45,508 hl.
Sålt 1915:			
Okrossad: Gasverkskoks	21,614		
Westfalisk	3,078	24,692 hl.	
Krossad: Gasverkskoks	12,295		
Westfalisk	1,140	13,435 »	38,127 hl.
Till gasverkets värmeledning och exhauster använt			1,145 »
Lager 1/1 1916: Gasverkskoks		2,334 hl.	
Westfalisk		3,662 »	5,966 »
			45,508 hl.

Koksutbytet i hl. per ton förgasade kol, utöver ugnarnes förbrukning har under nedanstående år varit (räknat som okrossad):

1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915
10,8	11,2	12,0	12,9	13,4	13,1	13,0	12,1

Inköpet av westfalisk gjuterikoks har verkställts på grund av särskilt Stadsfullmäktigebeslut 16/9 1915 för att tillgodose det alltjämt ökade behovet av koks till centralvärmeledningen inom stadens offentliga byggnader — varigenom möjliggjorts att gasverkskoksen i större utsträckning än vanligt kunnat säljas såsom krossad kaminkoks, varå stor efterfrågan rått på grund av bl. a. brist på antracitkol.

Tjära.

Lager av tjära 1/1 1915	134 fat	
Tillverkning under år 1915	356 »	490 fat
Försålt 1915	373 5/6 fat	
Lager av tjära 1/1 1916	116 1/6 »	490 fat.

Tjärtillverkningen under nedanstående år motsvarar ett tjärutbyte i hl. pr ton förgasade kol av

1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915
0,30	0,27	0,31	0,31	0,30	0,30	0,30	0,30

Pris å gas och biprodukter.

Gaspriset: 1/1 1915—30/6 1915 var gaspriset 0,20 pr kbm. för lysgas och 0,12 pr kbm. för värmegas. Genom Stadsfullmäktigebeslut av 17/6 höjdes priserna på grund av de alltjämt stegrade kolpriserna till 0,23 för lysgas och 0,15 för värmegas att tillämpas från och med 1 juli 1915 och tillsvidare.

Kokspris:

1/1—26/4	Okrossad 1: 75,	Grofkrossad 1: 90,	Finkrossad 2: —
26/4—29/7	» 1: 90,	» 2: 05,	» 2: 10
29/7—1/9	» 2: 10,	» 2: 25,	» 2: 35
1/9—16/10	» 2: 30,	» 2: 45,	» 2: 55
16/10—31/12	» 2: 50,	» 2: 65,	» 2: 75

Tjära: I minut 15 à 20 kr. pr fat (inkl. kärl).
I större parti 12 à 17 kr. pr fat (inkl. kärl).

Gasens kostnad.

I. Tillverkningen.

a) Driften.

Gaskol		65,827: 26	
Vattenavgifter		119: 16	
Gasens rening: arbetskostnad	1,759: 65		
Gasens rening: myrmalm	386: 69	2,146: 34	
Olja & putsmedel		580: 19	
Elektr. kraft för värme, exhauster och ljus m. m.		1,483: 20	
Renhållning		432: 85	
Diverse omkostnader		974: 90	
Olycksfalls- & sjukersättning		191: 14	
Avlöning till ingeniör		2,642: 60	
» » gasmästare, eldare & maskinskötare		10,625: 70	
Försäkringspremier		685: 69	85,709: 03

b) Underhåll.	Transp.	85,709: 03
Byggnaders underhåll	1,526: 24	
Retortugnars »	1,269: 91	
Inventariers »	620: 59	
Driftapparaters »	1,494: 13	4,910: 87
c) Räntor.		
½ av 11,233: 06		5,616: 53
		96,236: 43
Avdrages härifrån värdet av under året erhållna biprodukter:		
Koks	53,072: 83	
Tjära	3,839: 26	56,912: 09
		39,324: 34

eller alltså $\frac{39{,}324: 34}{752{,}410} = 5{,}_{22}$ öre pr *tillverkad* kbm.

Tilläggas kostnaderna för

II. **Distributionen.**

a) Allmänna omkostnader.		
Avlöning till kamrer och bokhållare	1,897: 89	
Kontorsomkostnader	2,544: 39	
Apparatutställning	661: 14	
Diverse omkostnader	710: 80	5,814: 22
b) Underhåll.		
Rörnätets underhåll	2,263: 90	
Tillsyn av privata inomhusledningar	1,132: 99	
Gasmätares uppsättning & justering	1,626: 67	5,023: 56
c) Kostnader för allmänna belysningen.		
Lyktskötare	1,895: 95	
Glas, glödnät m. m.	746: 68	
Fjärrtändares underhåll	621: 81	
Gatulyktors »	816: 52	4,080: 96
d) Räntor.		
½ av 11,233: 06		5,616: 53
		Kr. 20,535: 27

så har självkostnaden för den försålda gasen, inkl. gas för allmänna lyshållningen (exkl. avskrivningar) varit:

$$\frac{39{,}236: 43 + 20{,}535: 27}{660{,}120} = 9{,}_{05} \text{ öre pr kbm.}$$

Medelförsäljningspriset pr kbm. gas har varit (inkl. mätarhyror)

$$\frac{87{,}386: 41 + 21{,}750}{660{,}120} = 16{,}_{58} \text{ öre.}$$

Gatubelysningen.

Gasförbrukningen härför har beräknats till 86,807 kbm. utvisande en betydlig minskning mot normala, beroende på att gatubelysningen under juli, augusti, september och oktober var betydligt inskränkt på grund av befarad kolbrist med anledning av kriget.

Antalet gaslyktor vid årets slut var:

Aftonlyktor	220 st.
Nattlyktor	158 »
Hamnlyktor	16 »
Summa	394 st.

Brännтiden pr lykta har varit:

för aftonlyktor	914	timmar
» nattlyktor	2,972	»
» hamnlyktor	1,489	»

Glödnät: För lyktorna hava använts 1,063 glödnät, motsvarande 2,6 st. pr lyktbrännare och år.

Glas: Av Jenaglas hava använts 655 st., utgörande 1,6 st. pr lyktbrännare och år.

Nyanläggningar och utvidgningar.

Vid 1914 års slut var Gasverkets fasta egendom *bokförd* till Kr. 473,776: 82.
Under år 1915 hava tillkommit följande:

Driftapparater:

En ny exhauster har anskaffats af Julius Pintsel, Berlin, tillverkning, kostnad Kr. 2,762: 75
(Anslag av Stadsfullm. 30/12 1913 kr. 2,500: —).

Rörnätet:

Huvudledning av 40 meters längd (2″) har utdragits i Kaserngatan till Soldathemmet, Kostnad Kr. ..... 200: —
(Anslag av Stadsf. 17/6 1915 kr. 200: —).
Huvudledningarnas sammanlagda längd 31/12 1915 22,200 meter.

Gatulyktor:

Under året har icke uppsatts några nya lyktor; värdeökning å gatulyktors konto för mindre utökning, kr. 5: 40

Servisledningar:

Under året hava tillkommit 15 st. nya servisledningar för en kostnad av kr. 1,157: 57

Gasmätare:

Under året har inköpts mätare för 3,356: 35

Summa värdeökning Kronor 7,482: 07

Avskrivningar:

Genom Stadsfullmäktigebeslut av $^{16}/_{12}$ 1915 har godkänts omvärdering av gasverksanläggningen samt plan för årliga avskrivningar:

Genom värderingen har gasverksanläggningens verkliga värde den $^{1}/_{1}$ 1915 fastställts till Kr. 364,312: 60 varjämte bestämts att detta värde varje år skall ökas med värdet av respektive utvidgningar samt minskas med respektive avskrivningar beräknade för varje särskild anläggningsdetalj efter den specificerade avskrivningsplanen. Avskrifningen är beräknad efter viss procent av anskaffningsvärdet, med hänsyn till respektive anläggningsdetaljs beräknade livslängd och realisationsvärde.

Beräknade lifslängden, avskrivningsprocenter och realisationsvärdena äro i stort sett följande:

	Livslängd	Realisationsvärde i procent av anskaffningskostnad	Avskrivningsprocent
I. *Byggnader*:			
Solida stenbyggnader	50	10	1,8 %
Förrådsbyggnader m. m.	25	10	3,6 %
II. *Driftapparater*:			
Retortugnsbatterierna, reningshusets huvudapparater m. m.	20	10 à 20	4 à 4,5 %
Instrumentering	10	10	9 %
III. *Gasklockorna*	40	10	2,25 %
IV. *Huvudrörnätet*	50	—	2 %
V. *Servisledningar*	20	—	5 %
VI. *Gatulyktor*	15	10	6 %
VII. *Gasmätare*	10	10	9 %

Anm. För gatulyktorna är livslängden i förhållande till övriga delar beräknad relativt låg med hänsyn tagen till här förefintlig sannolikhet att gatubelysningen med gas så småningom inom närbelägen framtid kommer att uthytas mot elektriskt ljus.

Efter verkställda värdeminskning och avskrivningar enligt föregående är gasverksanläggningen då $^{31}/_{12}$ 1915 bokförd till *Kr. 354,725: 10*

fördelande sig sålunda:

I.	Byggnader	Kr. 40,513: 13	
II.	Driftapparater	» 45,339: —	
III.	Gasklockor	» 85,248: 17	
IV.	Huvudrörnätet	» 121,225: 56	
V.	Servisledningar	» 10,976: 63	
VI.	Gatulyktor	» 21,865: 41	
VII.	Gasmätare	» 29,557: 20	354,725: 10

Karlstad den 1/4 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Sammanställning av tekniska

	1907	1908	1909
Gastillverkning i kbm.	564,550	555,635	566,468
ökning	—	—	+ 1,95 %
minskning	— 1,0 %	1,58 %	—
Gasförbrukning i kbm.			
för gatubelysning	91,067	98,001	101,331
» enskild lysgas	241,843	225,461	198,580
» enskild kok- och kraftgas	170,897	174,529	186,374
» gasverkets behof	17,800	17,000	20,000
» läckage och missvisning	41,888	41,684	58,628
Summa förbrukning	563,495	556,675	564,913
Gasförbrukning pr innevånare kbm.	35,1	33,9	33,7
Största dygnsförbrukning »	3,070	3,065	3,155
Minsta » »	440	235	565
Gasutbyte pr 100 kg. kol	269	267	294
Koksutbyte pr ton kol, hl. (från ugnarna överbliven)	9,4	10,5	11,2
Tjärutbyte per ton kol, hl.	0,33	0,34	0,30
Kolpris (inlagda i kolförrådet)	19: 30	18: 09	16: 30
Gaspris: lysgas	20 öre	20 öre	20 öre
» kokgas och kraftgas	12 »	12 »	12 »
Utestående gasmätare	1,018	1,171	1,293
Därav automatmätare	—	21	50
Antal gatulyktor	341	353	355

Enskilda förbrukningen 31/12:

Antal gaskokare	
» gasspisar	
» stekugnar	
» badapparater	
» andra vattenvärmare	
» strykapparater	
» gaskaminer för uppvärmning	

Gasverkets nettovinst	14,031: 26	—	13,732: 37

resultat under åren 1907—1915.

1910	1911	1912	1913	1914	1915
560,600	577,612	644,470	708,165	743,935	752,410
—	+ 3,03 %	+ 11,57 %	+ 9,86	+ 5,05 %	+ 1,14 %
— 1,04 %	—	—	—	—	—
105,341	108,892	103,892	107,387	97,598	86,807
156,960	132,158	122,142	104,952	80,355	68,850
220,277	268,942	346,484	413,553	461,365	504,463
20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
58,526	47,145	51,639	61,838	85,027	72,970
561,104	577,137	644,195	707,730	744,445	753,090
32,6	32,5	35,9	38,3	38,0	42,3
2,940	3,105	3,030	3,970	3,350	3,260
392	580	740	765	830	1,035
302	305	301	306	314	305
12,0	12,9	13,4	13,1	13	12,1
0,31	0,31	0,30	0,30	0,30	0,30
17: 97	16: 40	18: 19	22; 86	24: 09	49: 50
20 öre	20 öre	20 öre	20 öre	20 öre	23 öre
12 »	12 »	12 »	12 »	12 »	15 »
1,302	1,420	1,618	1,721	1,732	1,788
106	242	327	430	509	562
362	375	388	392	394	394
..... st.	1,112	1,201	1,296	1,476	1,508
..... »	18	9	11	39	72
..... »	53	147	275	342	353
..... »	64	69	80	85	93
..... »	21	21	24	25	37
..... »	17	20	37	97	119
..... »	33	45	54	47	47
7,146: 64	14,690: 09	26,535: 81	31,302: 58	24,910: 18	48,341: 45

Gasverkets inkomster (Kassa) för 1915 jämförda med staten för samma år.

Inkomster	Beräknade enl. stat	Verkliga	Pag.	Inkomster över stat	Inkomster under stat
Behållning från 1914	— —	86 88	82	86 88	— —
Lån af Drätselverket	— —	32,962 56	86	32,962 56	— —
Räntor	— —	3,031 82	88	3,031 82	— —
Allmänna lyshållningen	20,500 —	20,500 —	106	— —	— —
Hamnbelysningen	1,250 —	1,250 —	»	— —	— —
Gasförbrukningen	78,000 —	83,212 26	108	5,212 26	— —
Koksen	45,000 —	59,262 36	132	14,262 36	— —
Tjäran	3,500 —	4,801 86	136	1,301 86	— —
Gaskol	— —	81 50	138	81 50	— —
Vattenafgifter	— —	22 72	144	22 72	— —
Enskilda arbeten	8,000 —	7,707 35	182	— —	292 65
Ny exhauster	2,000 —	2,500 —	196	500 —	— —
Antracitkol	— —	30 45	198	30 45	— —
Westfalisk koks	— —	1,204 —	200	1,204 —	— —
Diverse debitorer	— —	6,362 32	212	— —	— —
D:o d:o	2,000 —	106 10	224	4,468 42	— —
Statens slutsumma	160,250 —	223,122 18			
Extra anslag.					
17/6 § 104. Till pension åt gasverksarbetaren G. A. Nyqvist	500 —	— —		— —	500 —
17/6 § 116. Till gasledning till soldathemmet	200 —	200 —	204	— —	— —
10/9 § 136. Till inköp av Westfalisk koks 180,950: —	20,000 —	— —		— —	20,000 —
18/11 § 168. Till dyrtidstillägg	762 —	762 —		— —	— —
Kronor	181,712 —	224,084 18		63,164 83	20,792 65

Gasverkets utgifter (Kassa) för år 1915 jämförda med staten för samma år.

Utgifter	Beräknade enl. stat	Verkliga	Pag.	Utgifter över stat	Utgifter under stat
Räntor	10,843 73	14,264 88	87	3,421 15	— —
Amorteringar	2,740 56	2,740 56	»	— —	— —
Gasförbrukningen	— —	8 80	111	8 80	— —
Aflöningar	3,933 33	3,897 89	115	— —	35 44
Tantiem	600 —	642 60	117	42 60	— —
Afläsn., upps. & just. av mätare	1,600 —	1,626 67	119	26 67	— —
Tillsyn & reparationer	1,200 —	1,132 99	121	— —	67 01
Skatter & försäkringar	2,500 —	2,002 06	123	— —	497 94
Kontorsomkostnader	1,925 —	2,189 54	125	264 54	— —
Gasmästare, eldare & maskinskötare	10,400 —	10,405 19	127	— —	34 81
Extra eldning & maskinskötsel	300 —	220 51	129	— —	79 49
Koksen	2,180 —	5,514 34	131	3,334 34	— —
Tjäran	1,000 —	1,143 48	135	143 48	— —
Gaskol	66,700 —	107,302 61	137	55,301 06	— —
D:o Pelton Colliery	— —	14,698 45	205	— —	— —
Myrmalm	400 —	386 69	141	— —	13 31
Vattenavgifter	100 —	141 88	143	41 88	— —
Gasens rening	1,600 —	1,759 65	145	159 65	— —
Olja, trassel & putsmedel	400 —	580 19	147	180 19	— —
Elektrisk kraft	1,875 —	1,483 20	149	— —	391 80
Renhållning	300 —	432 85	151	132 85	— —
Lyktskötare	2,250 —	1,895 95	153	— —	354 05
Belysningsmateriel	1,000 —	385 68	155	— —	614 32
Fjärrtändares underhåll	500 —	621 81	157	121 81	— —
Gatulyktors »	1,000 —	816 52	159	— —	183 48
Byggnaders	900 —	1,526 24	161	626 24	— —
Driftapparaters »	1,000 —	1,494 13	163	494 13	— —
Retortugnars »	800 —	1,273 44	165	473 44	— —
Rörnätets »	1,000 —	2,263 90	167	1,263 90	— —
Inventariers »	500 —	617 06	169	117 06	— —
Gasmätare	4,000 —	3,356 35	171	— —	643 65
Inventarier	700 —	346 —	»	— —	354 —
Materialier	5,500 —	7,796 66	173	2,296 66	— —
Servisledningar	1,000 —	659 36	175	— —	340 64
Apparatutställning	600 —	661 14	179	61 14	— —
Enskilda arbeten	1,000 —	3,112 84	181	2,112 84	— —
Olycksfalls- och sjukersättning	100 —	191 14	183	91 14	— —
Pension	400 —	100 —	185	— —	300 —
Rabatter	500 —	356 72	187	— —	143 28
Nya gatulyktor	— —	5 40	189	5 40	— —
Diverse och oförutsedda utgifter	2,000 —	1,992 57	191	— —	7 43
Ny exhauster	2,000 —	1,656 09	195	— —	343 91
Överskott	22,862 38	— —		— —	22,862 38
Statens slutsumma	160,250 —	203,704 03			

Utgifter	Beräknade enl. staten		Verkliga		Pag.	Utgifter över stat		Utgifter under stat	
Extra anslag.									
Till pension åt gasverksarbetare G. A. Nyqvist	500	—	375	—	185	—	—	125	—
Till gasledning till soldathemmet	200	—	200	—	181	—	—	—	—
Till inköp av Westfalisk koks	20,000	—	18,367	70	199	—	—	1,632	30
Till dyrtidstillägg	762	—	762	—	201	—	—	—	
Utom stat och anslag.									
Antracitkol	—	—	30	45	197	30	45	—	—
Diverse debitorer	—	—	645	—	211	645	—	—	—
Kronor	181,712	—	224,084	18		71,396	42	29,024	24

Affärstablå.

	Vid årets början		Vid årets slut		Ökning		Minskning	
Tillgångar:								
Byggnader	165,331	68	40,513	13	—	—	124,818	55
Driftapparater	67,408	94	45,339	—	—	—	22,069	94
Rörnätet	141,780	69	121,225	56	—	—	20,555	13
Servisledningar	13,143	75	10,976	63	—	—	2,167	12
Gatulyktor	38,622	38	21,865	41	—	—	16,756	97
Gasmätare	47,469	38	29,557	20	—	—	17,932	18
Inventarier	8,532	49	8,028	69	—	—	503	80
Materialier	12,844	96	13,577	99	733	03	—	—
Gaskol	51,780	—	93,173	85	41,393	85	—	—
Koks	10,376	80	12,451	35	2,074	55	—	—
Tjära	1 993	—	2,179	38	186	38	—	—
Fordringar	31,096	75	29,226	43	—	—	1,870	32
Ny exhauster	1,106	66	—	—	—	—	1,106	66
Kassa	86	88	—	—	—	—	86	88
Gasklockor	—	—	85,248	17	85,248	17	—	—
Enskilda arbeten	—	—	2,707	66	2,707	66	—	—
Westfalisk koks	—	—	14,496	10	14,496	10	—	—
Kronor	591,594	36	530,566	55	146,839	74	207,867	55
Skulder:								
Drätselverket	256,561	27	289,483	27	32,922	—	—	—
Diverse kreditorer	15,055	17	37	38	—	-	15,017	79
Kronor	271,616	44	289,520	65	32,922	—	15,017	79
Tillgångar öfver skulderna	319,977	92	241,045	90	—	—	[1])78,932	02
Kronor	591,594	36	530,566	55	—	—	—	—

Inkomster:		**Utgifter:**	
Räntor	3,031: 82	Räntor	14,264: 88
Gatu- och hamnbelysning	21,750: —	Administrgtion	9,608: 12
Gasförbrukningen	87,386: 41	Driftkostnader	119,808: 17
Koksen	71,733: 71	Underhåll	8,613: 10
Enskilda arbeten	10,604: 82	Propaganda och diverse	852: 28
Tjäran	6,981: 24	Afskrifningar	127,273: 47
Utgifter över inkomster	78,932: 02		
Kronor	280,420. 02	Kronor	280,420: 02

[1]) Frånsedt gjorda afskrifningar har Verkets rörelse under året lämnat en vinst av ***Kronor 48,341: 45.***

KARLSTAD,
KARLSTADS-TIDNINGENS A.-B. 1916.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 28 September. | N:o 10.

Herr Zieglers motion angående beredande av hjälp åt inom staden boende personer, som blivit lidande genom Klarälvens översvämning innevarande år.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 juli 1916.

§ 98.

I anledning av Herr Zieglers hos stadsfullmäktige väckta motion angående beredande av hjälp åt inom staden boende personer, som blivit lidande genom Klarälvens översvämning innevarande år hade drätselkammaren avgivit ett så lydande utlåtande:

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 juni 1916.

§ 16.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över av stadsfullmäktiges ordförande väckt motion därom, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att efter verkställd erforderlig utredning föreslå de åtgärder, som från stadens sida borde vidtagas för att komma inom staden boende, genom Klarälvens nyligen inträffade översvämning lidande personer till ekonomisk och annan hjälp.

Med anledning därav hade drätselkammaren genom annons i stadens tidningar anmodat inom staden boende, genom översvämningen lidande personer att anmäla sig hos drätselkammaren, varefter kammaren låtit värdera de uppkomna skadorna, vilka enligt här bifogade värderingsinstrument uppginge till för fastigheter 19,048 kronor och för lösören 3,698 kronor eller sammanlagt 22,746 kronor.

Då olyckan kommit hastigt på och fått en sådan omfattning, som svårligen kunnat av någon befaras, ansåg drätselkammaren, att i förevarande fall de uppkomna förlusterna knappast helt och hållet kunde läggas dem till last, som byggt på de översvämmade områdena. Drätselkammaren vore ock förvissad om, att fastighetsägarne för framtiden komme att göra vad göras kunde för att skydda sina bostäder, och ansåg därför, att staden denna gång borde träda emellan för att hjälpa dem, som vore i behov av hjälp.

Drätselkammaren genomgick nu värderingsinstrumentet, därvid kammaren med ledning av fastigheternas taxeringsvärde och personernas taxerade inkomst samt med i övrigt av kammarens ledamöter kända förhållanden fann skäligt föreslå följande:

De å här bifogade lista n:o 1 upptagna personerna, som förorsakats skada endast å lösören och som voro i små ekonomiska omständigheter, ville drätselkammaren föreslå till erhållande av full gottgörelse för de lidna skadorna, uppgående å tillhopa 289 kronor.

De å bifogade lista n:o 2 upptagna personerna, för vilka skador förorsakats å tillhopa 6,911 kronor, hade drätselkammaren jämväl funnit vara i behov av understöd och ville drätselkammaren för dem föreslå en gottgörelse av 50 procent av de uppskattade skadorna.

För Alf. Backman å Lillhem, som förorsakats skada huvudsakligast genom att jord bortspolats och endast obetydligt å själva byggnaden, ville drätselkammaren, med hänsyn till skadans beskaffenhet föreslå en gottgörelse av 250 kronor.

För de övriga i värderingsinstrumentet upptagna personerna hade drätselkammaren ej ensett sig böra föreslå någon gottgörelse, då somliga av dem ej voro bosatta inom staden och de övriga ej kunde anses vara i större behov av hjälp, dock hade drätselkammaren tänkt sig att påföra grus för lagning av vägen till Arvidslund.

I sammanhang härmed anmälde nu stadsingenjören, att staden fått vidkännas kostnader för genom Klarälvens översvämning förorsakade skador å stadens egendom samt därav föranledda arbeten till följande belopp:

1) skadors reparation	4,500: —
2) arbeten för hindrande av större skador . . .	1,800: —
3) trafikunderlättande arbeten	700: —
	kr. 7,000: —

och beslöt nu drätselkammaren hos stadsfullmäktige anhålla om anslag för täckande av dessa kostnader.

Drätselkammaren beslöt nu sålunda hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja dels 289 kronor för att till fulla värdet av de genom översvämningarna lidna förlusterna gottgöra de å listan n:o 1 upptagna personerna, dels 3,455 kronor 50 öre för att med 50 procent av de uppskattade skadorna gottgöra de å listan n:o 2 upptagna personerna, och dels 250 kronor såsom ersättning till Alf. Backman för de lidna skadorna,

att stadsfullmäktige måtte anvisa 7,000 kronor för bestridande av kostnaderna för reparation av de genom översvämningen förorsakade skador å stadens egendom samt därav föranledda arbeten,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljade anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Därvid hade fogats följande listor:

Lista N:o 1

upptagande personer, som av drätselkammaren föreslås till erhållande av full ersättning för genom Klarälvens översvämning förorsakade skador.

N:o				Lösöre
2.	Konrad Karlsson	Hagaborg	7	15: —
4.	K. J. Gustavsson	»	7	30: —
11.	Johan Andersson	»	31	76: —
26.	Anna Olsson	Eriksstad	6	18: —
29.	Johanna Jansson	»	11	14: —
39.	Axel Kjellsten	Klarastr.	4 a	21: —
43.	Anna Nilsson	Hagastrand	2	10: —
52.	Gustav Abramsson	Sundby	5	45: —
91.	Isak Andersson	Venerslund	2 b	5: —
92.	G. Lindmark	»	2 b	7: —
97.	K. G. Karlén	Hagaborg	2	27: —
101.	Aug. Vincentsson	Sundby	19	14: —
102.	Elin Karlsson-Sjöqvist	Eriksstad		7: —
			S:a Kronor	289: —

Lista N:o 2

upptagande personer, som av drätselkammaren föreslås till erhållande av en gottgörelse av 50 procent för genom Klarälvens översvämning förorsakade skador.

N:o		Fastighet	Lösöre	Summa
1.	A. Nylén, Hagaborg 7	485: —	186: —	671: —
5.	C. H. Jansson » 9	118: —	17: —	135: —
6.	N. Johanssons sterbhus, Hagaborg 10	189: —	34: —	223: —
9.	Axel Nilsson, Hagaborg n:o 27	235: —	—	235: —
10.	I. Holm, Hagaborg 30	165: —	48: —	213: —
14.	Karl Larsson, Nolby 6	156: —	—	156: —
15.	J. A. Nilsson, Nolby 12	110: —	—	110: —
16.	K. E. Skog, Nolby 13	122: —	—	122: —
17.	K. H. Frykholm, Nolby 14	98: —	10: —	108: —
18.	Maria Olsson, Kärnängen	130: —	63: —	193: —
20.	K. A. Strid, Erikstad 2	307: —	97: —	404: —
21.	J. P. Olsson » 3	115: —	53: —	168: —
22.	Anna Andersson, Erikstad 4	184: —	—	184: —
23.	A. P. Paulsson, » 5	155: —	—	155: —
24.	E. Örtlund, » 6	105: —	—	105: —
25.	C. M. Edgren, » 6	85: —	—	85: —
27.	A. Haglind, » 10	73: —	—	73: —
30.	G. Svensson, » 13	114: —	37: —	151: —
31.	A. G. Henriksson, » 45	155: —	—	155: —
32.	G. Klarström, » 4	255: —	—	255: —
35.	A. J. Ellström, Elfros 6	144: —	—	144: —
37.	Axel Andersson, Ljungby 7	50: —	—	50: —
40.	J. A. Engström, Klarastrand 4 a	220: —	—	220: —
42.	L. P. Svensson, Hagastrand 2	300: —	—	300: —
48.	A. H. Ljungberg, Venerslund 2 e	475: —	—	475: —
54.	O. Nilsson, Sundby 6 a	235: —	—	235: —
58.	Karl M. Andersson, Sundby 11	300: —	—	300: —
63.	S. P. Florell, Sundby 18	268: —	—	268: —
69.	F. O. Karlsson, Elfkullen	146: —	—	146: —
72.	Gottfrid Johansson, Wiksholm 22	166: —	—	166: —
73.	I. G. Olsson, Arvidslund 1 a	80: —	—	80: —
74.	Eric Nordin, Arvidslund 1 b	102: —	—	102: —
75.	K. E. Olsson, » 2 a	190: —	—	190: —
80.	H. Moll, Vestra Hyttan	140: —	—	140: —
95.	J. A. Nordengren, Norra Annelund	94: —	—	94: —
96.	Sven Andersson, Hagaborg 29	100: —	—	100: —
	Summa Kronor	6,366: —	545: —	6,911: —

Utskottet beslöt att, med biträdande av vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bifalla vad drätselkammaren i ärendet föreslagit.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning augående inredande av det s. k. expositionshuset för uppläggande därstädes av tobak.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 11 juli 1916.

§ 99.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande framställning angående inredande av det s. k. expositionshuset för upplag därstädes av tobak:

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 juni 1916.

§ 15.

Från Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolets nederlag i Karlstad hade till drätselkammaren inkommit en så lydande skrivelse om ökat utrymme för upplag av tobak:

Karlstad den 25 maj 1916.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Får härmed meddela, att som nu synes det blir omöjligt att i de av staden oss nu tillhandahållna magasinen för upplag av råtobak få plats för de köpta partier tobak, som alltjämt anlända (cirka 1,000 fat).

Jag hemställer därför att Ni fortast möjligt ville ställa nödigt utrymme till vårt förfogande.

Högaktningsfullt
AKTIEBOLAGET SVENSKA TOBAKSMONOPOLET
Hilmer Brattström.

Med anledning därav hade drätselkammaren låtit stadsarkitekten uppgöra kostnadsförslag för inläggande av golv i jämnhöjd med läktarna i expositionshuset, vilket förslag slutade å en summa av 11,500 kronor.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 11,500 kronor för inläggande av golv i jämnhöjd med läktarna i expositionshuset i och för beredande av ökat utrymme för upplag av tobak,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall utgå av tolagsmedel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Vid framställningen hade fogats ett så lydande

Kostnadsförslag

till inläggandet af golf i jämnhöjd med läktarne i expositionshuset i och för beredandet af ökadt utrymme för tobak.

Grunden af betong för nya och gamla pelare	1,720: —	
D:o för nya pelare invid väggarne	580: —	
150×150 mm. bjälkar till pelare	348: —	
200×200 mm. » » »	402: 50	
200×250 mm. » till bärlinor	1,313: 50	
150×150 mm. » till snedstäfvor	153: —	
175×250 mm. » till bärbjälkar	2,310: —	
150×150 mm. » till bärpilar	238: —	
50 mm. plank till golf	1,408: —	
150×150 mm. bjälkar till hissbockar	136: —	
Arbetslöner	1,000: —	
Spik, dubbar, beslag m. m.	300: —	
Körslor	200: —	10,109: —
Diverse	.....	911: —
4 stycken Differentialblock	.....	480: —
	Summa Kronor	11,500: —

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 26 Juni 1916.

CARL CRISPIN.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att avgiva yttrande i ärendet beslöt att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag å 11,500 kronor att utgå av tolagsmedel för inläggande av golv i jämnhöjd med läktarna i expositionshuset i och för beredandet av ökat utrymme för upplag av tobak.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i hos Konungens Befallningshavande i länet anhängigt ärende angående stationsskrivaren G. A. W. Häggs mantalsskrivning för år 1914.

Öfverlämnas till Karlstads Stadsfullmäktige för förklarings afgifvande.

Karlstads rådhus den 29 Maj 1916.

På Magistratens vägnar:
GUSTAF E. BERG.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Karlstad, som anmodas infordra förklaringar från såväl vederbörande mantalsskrifningsförrättare som Karlstads stadsfullmäktige; skolande ärendet, så fort ske kan, hit redovisas.

Karlstad i Landskontoret den 8 September 1914.

Ex officio:
KARL HOLMBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Undertecknad, under år 1913 bosatt och mantalsskrifven å hemmanet Trangerdstorp i Grafva socken, uttog sistlidne december utflyttningsbetyg till Karlstads stad, detta af den anledning, att det var mig bekant att genom Kungl. Järnvägsstyrelsens order järnvägens tjänstemän ej äga rättighet att vara bosatta utom tjänst-

göringsområdet. Som det emellertid under innevarande år den 24 januari utkommit och mig i februari tillhandahållits en Kungl. Styrelsens order, att tjänsteman äger rätt att vara bosatt inom 5 km. från tjänstgöringsstället, uttog jag åter flyttningsbetyg från Karlstads stad till Grafva socken den 17 denna månad. Som jag till följd af min åtgärd att under år 1913 uttaga flyttningsbetyg till Karlstads stad blifvit därstädes för år 1914 mantalsskrifven, har jag till ordföranden i taxeringsnämnden för Karlstads I. distrikt, rådman R. Rhodin, i behörig tid aflämnat min självdeklaration. Nu har emellertid ordföranden i taxeringsnämnden för Grafva sockens I. distrikt, häradsskrifvare V. Nyman, af mig äfvenledes infordrat afgifvande af deklaration, stödjande sig på S. F. kap. 8 mom. 1 (där han — — — bör vara mantalsskrifven.)

Som jag på gjord hemställan till ordföranden i Karlstads I. distrikt, rådman Rhodin, om rättighet att få återtaga min till honom inlämnade deklaration och öfverlämna densamma till taxeringsnämndens ordförande i Grafva I. distrikt, erhållit nekande svar, kommer resultatet häraf tydligen att blifva det, att jag för år 1914 blir taxerad till beskattning såväl i Grafva sockens I. distrikt, som i Karlstads stads I. distrikt. Som jag själf anser det vara riktigast, att jag beskattas i Grafva så mycket mera som jag ej varit i tillfälle att flytta till Karlstads stad och sålunda under hela året fortfarande varit bosatt i Grafva kommun, får jag härmed vördsamt hemställa till Eder, huruvida icke mantalsskrifningsåtgärden för Karlstads stad bör kunna upphäfvas och häradsskrifvaren i Mellansysslets fögderi ålägges att åter mantalsskrifva mig för år 1914 å hemmanet Trangerdstorp i Grafva socken, där jag varit och fortfarande kommer att vara bosatt.

Karlstad den 22 april 1914.

GUSTAF AUGUST WALDEMAR HÅGG.
Stationsskrifvare.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Anmodad afgifva yttrande öfver stationsskrifvaren G. A. V. Häggs besvär i fråga om hans mantalsskrifningsort för år 1914 får jag härmed vördsamt anföra följande.

Klaganden som är anställd vid Statens järnvägsstation härstädes har med anledning af Kungl. Järnvägsstyrelsens order att «tjänsteman ej äger rätt vara bosatt utom tjänstgöringsområdet» *på egen begäran* vid mantalsskrifningsförrättningen i december 1913 blifvit härstädes mantalsskrifven för år 1914 samt hit själfmant afgifvit sin självdeklaration för samma år.

Hägg har sedermera i april månad 1914 då han af ordföranden i taxeringsnämnden för Grafva socken blifvit affordrad självdeklaration uttagit flyttningsbetyg till Grafva.

Då emellertid Hägg enligt min mening i och för sin tjänst vistas större delen af året i Karlstad får jag anhålla att klagandens besvär lämnas utan afseende och hans mantalsskrifningsort för år 1914 fastställes till Karlstads stad.

Karlstads kronouppbördskontor den 27 Maj 1916.

GUST. JOHANSSON,
mantalsskrifningsförrättare.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 sept. 1916.

§ 101.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges förklaring i hos Länsstyrelsen anhängigt ärende angående stationsskrivaren G. A. W. Häggs mantalsskrivning för år 1914; och beslöt utskottet, som uppå remiss nu hade att häröver yttra sig, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med biträdande av vad vederbörande mantalsskrivningsförrättare i ärendet anfört, hemställa att klagandens förevarande besvär måtte lämnas utan vidare avseende.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Idrottsföreningarna Kamraternas och Götas samt Karlstads läroverks idrottsförenings av Herr Ankers som motion upptagna framställning angående upplåtande av mark till idrottsplats här i staden.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Undertecknade, av Drätselkammaren utsedda kommittérade att avgiva utlåtande i fråga om ordnande av idrottsplats för Karlstad, få härmed avgiva följande yttrande:

Vad först plats för en idrottsplan beträffar ha kommittérade funnit 4 områ-

den kunna komma ifråga. Det första av dessa är den del av Mariebergsägorna som ligger närmast Mariebergsskogen, vägen dit och Mariebergsviken. Det andra är kvarteret Fanjunkaren och östra delen av kvarteret Sergeanten å den s. k. Remsan i Klara söder om uppvägen till regementet. Det tredje är Sandgrund och det fjärde nordvästra hörnet av stadsdelen Klara, kallat kvarteret Beväringen.

För att kunna få en jämförelse mellan kostnaderna för de olika områdenas ordnande till idrottsplaner, är då först att märka att eventuella anordningar för åskådarläktare och planernas ordnande ur idrottsteknisk synpunkt torde bliva desamma vilket område som slutligen väljes.

På grund av terrängens olika beskaffenhet bliva emellertid kostnaderna för resp. områdens utfyllning, planering och inhägnad avsevärt olika. En uppgjord kalkyl visar, att dessa kostnader torde kunna beräknas beträffande alternativ 1 till 5,250 kr., alternativ 2 till 7,000 kr., alternativ 4 till 14,200 kr. Det första alternativet, Mariebergsägorna, skulle sålunda bliva billigast att ordna, men då Stadsfullmäktige föreslagit detta område till egna hem, torde detsamma vara ur räkningen. Av de övriga alternativen torde det fjärde, kvarteret Beväringen, på grund av de stora kostnaderna för utfyllning knappast kunna ifrågasättas. Återstå alternativ 2, kvarteret Fanjunkaren, och alternativ 3, Sandgrund. Då åsikterna beträffande Sandgrunds framtida användning ännu ej stadgat sig, i det planer uttalats att göra detsamma antingen till öppen plats eller till villakvarter, och då detta alternativ ställer sig något dyrare att utföra, ha kommittérade ansett sig böra förorda kvarteret Fanjunkaren och östra delen av kvarteret Sergeanten till upplåtande för idrottsplan. Kommittérade ha i början av maj detta år haft ett sammanträde med Värmlands Idrottsförbunds Verkställande Utskott, varvid dettas medlemmar enhälligt ansågo det av kommittérade förordade området lämpligt för ändamålet.

Kommittérade ha vidare sökt beräkna kostnaderna för vad som återstår att tföra, sedan området i fråga utfyllts, planerats och blivit försett med inhägnad, ämligen anbringande av åskådareläktare och ordnande av planen ur idrottsteknisk synpunkt. Denna undersökning, som skedde år 1914 i samråd med experter i Stockholm, har lett till det resultatet, att kostnaderna härför skulle uppgå till omkring 17,000 kr. enligt då gällande arbetspriser. Totalkostnaden skulle alltså uppgå till omkring 24,000 kr. för det område, som kommittérade föreslagit. Härvidlag är då att märka, att avgift för själva tomten ej ingår i det nämnda beloppet.

Under de förhållanden, som nu råda, torde man ej kunna begära, att Karlstads stad för närvarande skulle bevilja det anslag, som är erforderligt för ett slutgiltigt lösande av frågan om idrottsplan för staden. Dock torde staden kanske befinnas vara villig utan avgift upplåta lämplig tomt för ändamålet, då detta icke innebär någon direkt utgift för staden. Frågan i dess helhet torde alltså tillävi-

dare få förbli vilande, till dess lämpligt tillfälle kommer att ånyo upptaga densamma till slutlig behandling.

Emellertid måste något göras, som ger idrottsmännen om inte en förstklassig idrottsplan så dock en användbar sådan. Vid det förut omnämnda sammanträdet med Värmlands Idrottsförbunds Verkställande utskott enades man om att tillsvidare slå ur hågen krav på åskådareläktare och tennisbanor och att till en början begränsa sig till det allra nödvändigaste. Dit skulle då höra erhållande av dispositionsrätt på minst 20 år till det omnämnda området i kvarteren Fanjunkaren och Sergeanten, vidare utfyllande och planerande av detsamma, anläggande av själva banorna och områdets inhägnande. För utförande härav stå till förfogande dels en gåva på 5,000 kr. av Värmlands Enskilda Bank, dels ett anslag av 2,000 kr. från Centralförbundet för idrottens befrämjande, inalles 7,000 kr.

Vidare uttalade man sig vid sammanträdet för tillsättandet av en idrottsnämnd på tre personer, därav två utsedda av Karlstads stadsfullmäktige och en av Karlstads idrottsföreningar, som skulle taga hand om utförandet av de nödiga arbetena samt, sedan dessa blivit färdiga, fungera som styrelse för idrottsplanen intill slutet av år 1918.

Med full anslutning härtill få därför kommittérade hemställa, att Drätselkammaren ville ingå till Karlstads Stadsfullmäktige med anhållan

dels att Stadsfullmäktige ville för en tid av tillsvidare 20 år kostnadsfritt upplåta å bifogade karta närmare angivet område i kvarteren Fanjunkaren och Sergeanten till idrottsplan åt Karlstads idrottsföreningar,

dels att Stadsfullmäktige ville utse 2 personer, vilka tillsammans med en av Karlstads idrottsföreningar utsedd medlem skulle bilda en idrottsnämnd, vars första åtgörande skulle bliva att taga hand om utförandet av de nödiga arbetena för en idrottsplans anläggande samt, sedan denna blivit färdig, fungera såsom styrelse för densamma intill slutet av år 1918,

dels att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att utarbeta instruktion för idrottsnämnden.

Karlstad den 29 maj 1916.

RAGN. TJERNELD. ALBIN ZACHRISON.
CARL CRISPIN. ERIC BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 29 maj 1916.

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över en av idrottsföreningarna Kamraterna och Göta samt Karlstads Läroverks idrottsförening gjord framställning*) angående upplåtande av mark till en idrottsplats samt beviljande av medel till dennas iordningsställande, vilken framställning av herr Emil Ankers upptagits som motion.

För frågans utredning hade drätselkammaren tillsatt en kommitté, bestående av herrar Tjerneld, Zachrison, stadsarkitekten och stadsingeniören, och hade nu från kommittérade inkommit här bifogade utlåtande.

Med instämmande i vad kommittérade anfört beslöt nu drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till idrottsplan åt Karlstads idrottsföreningar för en tid av tillsvidare 20 år, under förutsättning att platsen användes för avsedda ändamålet, kostnadsfritt upplåta å bifogade karta närmare angivet område i kvarteren Fanjunkaren och Sergeanten,

att stadsfullmäktige måtte utse två personer, vilka tillsammans med en av Karlstads idrottsföreningar utsedd medlem skola bilda en idrottsnämnd, vars första åtgörande skulle bliva att taga hand om utförandet av de nödiga arbetena för en idrottsplans anläggande samt, sedan denna blivit färdig, fungera såsom styrelse för densamma intill slutet av år 1918,

att stadsfullmäktige ville uppdraga åt drätselkammaren att utarbeta instruktion för idrottsnämnden att gälla från och med den tidpunkt, då planen tages i anspråk för avsedda ändamålet,

samt att stadsfullmäktige måtte förklara, att staden ej ikläder sig några utgifter för platsens iordningsställande eller skötande.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 sept. 1916.

§ 102.

I en till stadsfullmäktige ingiven, av Herr Ankers som motion upptagen framställning hade idrottsföreningarna Kamraterna och Göta samt Karlstads läroverks idrottsförening anhållit att staden måtte upplåta mark för en idrottsplats här i staden.

Häröver hade drätselkammaren, efter det ärendet beretts av en särskild av kammaren utsedd kommitté, avgivit infordrat yttrande; och beslöt utskottet, som

*) Framställningen har under utredningen förkommit och har icke kunnat tillrättaskaffas.

uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att yttra sig häröver, att med biträdande av vad drätselkammaren anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till idrottsplan åt Karlstads idrottsföreningar för en tid av tillsvidare 20 år, under förutsättning att platsen användes för avsedda ändamålet, kostnadsfritt upplåta å bifogade karta närmare angivet område i kvarteren Fanjunkaren och Sergeanten;

att stadsfullmäktige måtte utse två personer, vilka tillsammans med en av Karlstads idrottsföreningar utsedd medlem skola bilda en idrottsnämnd, vars första åtgörande skulle bliva att taga hand om utförandet av de nödiga arbetena för en idrottsplans anläggande samt, sedan denna blivit färdig, fungera såsom styrelse för densamma intill slutet av år 1918;

att stadsfullmäktige ville uppdraga åt drätselkammaren att utarbeta instruktion för idrottsnämnden att gälla från och med den tidpunkt, då planen tages i anspråk för avsedda ändamålet;

samt att stadsfullmäktige måtte förklara, att staden ej ikläder sig några utgifter för platsens iordningsställande eller skötande.

Tillika beslöt utskottet föreslå, att, för den händelse vad utskottet sålunda hemställt bifalles, fullmäktige måtte till ledamöter av idrottsnämnden utse

Bankdirektören R. Tjerneld och
Läroverksadjunkten A. Zachrison.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning i fråga om inköp av viss del av ägofiguren N:o 282 i Tormestad.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 augusti 1916.

§ 2.

För fortsatt reglering av tomterna inom kvarteret Uttern i stadsdelen Östra Haga hade drätselkammaren funnit med stadens fördel förenligt att från C. A. Olsson i Seltorp inköpa ettusensju (1,007) kvadratmeter av ägofiguren n:o 282 i Tormestad. Enligt gällande tomtindelning skulle detta område ingå i fem särskilda tomter. Å området funnes uppfört ett boningshus, innehållande 14 rum samt nödiga ekonomibyggnader. Fastighetens taxeringsvärde utgjorde 15,200 kro-

nor, men det hade lyckats kammaren att nedbringa köpeskillingen till 12,000 kronor. Nettobehållningen av hyresinkomsterna motsvarade tillsvidare minst 5 procent å köpeskillingen Genom detta fastighetsförvärv skulle staden komma i tillfälle att ordna äganderättsförhållandena beträffande tomterna n:ris 36, 37 och 43.

Drätselkammaren hade den 27 sistlidne juni med Olsson upprättat köpekontrakt, som skulle bilägga detta protokoll. Kontraktet vore upprättat med villkor om stadsfullmäktiges godkännande. Kammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med anhållan om att kontraktet måtte godkännas och att i sammanhang därmed måtte beslutas, att de för köpeskillingens gäldande erforderliga medel, 12,000 kronor, skola anskaffas medelst upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan. In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Köpekontrakt.

Emellan undertecknade, C. A. Olsson i Seltorp, Segerstads socken av Skaraborgs län, å ena, och Drätselkammaren i Karlstad, å andra sidan, är följande avtal träffat:

1:o) Jag C. A. Olsson upplåter och försäljer härmed till Karlstads stad min ägande fasta egendom *ettusensju (1,007) kvadratmeter av ägofiguren N:o 282 i Tormestad* å stadens område, enligt nya jordeboken, med därå uppförda byggnader, emot en köpeskilling av Tolvtusen (12,000) kronor.

2:o) Fastigheten, som säljes gravationsfri, får av staden tillträdas den 1 Oktober 1916

3:o) Köpeskillingen betalas kontant å tillträdesdagen.

4:o) Å fastigheten belöpande skatter och onera, vilka förfalla till betalning efter tillträdesdagen, skola gäldas av staden, som även har att ensam vidkännas lagfartskostnaden.

5:o) Skulle fastighetens åbyggnad eller del därav före den 1 nästa Oktober avbrinna, äger säljaren uppbära brandskadeersättningen i avräkning å köpeskillingen.

6:o) Staden må söka lagfart på grund av detta kontrakt, och tillhandahåller säljaren nödiga åtkomsthandlingar.

7:o) Detta avtal är upprättat med villkor om stadsfullmäktiges godkännande och skall återgå, om sådant godkännande icke erhålles.

Härav äro två exemplar upprättade, varav säljare och köpare tagit var sitt.

Karlstad den 27 Juni 1916.

C. A. OLSSON. KARLSTADS DRÄTSELKAMMARE.

VALDEMAR VENDEL.

Gustaf Braunerhjelm.

På en gång närvarande vittnen:

K. EMIL SJÖGREN. H. WESTLIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 sept. 1916.

§ 103.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av drätselkammaren gjord framställning om godkännande av ett mellan staden och C. A. Olsson i Seltorp såsom nuvarande ägare av fastigheten 1007 kvadratmeter av ägofiguren N:o 282 i Tormestad den 27 juni 1916 upprättat köpekontrakt angående samma fastighet; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot förslaget, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av berörda kontrakt, bevilja för köpeskillingens erläggande erforderliga medel, 12,000 kronor, att anskaffas genom upplåning, ävensom bemyndiga drätselkammaren att hos Kungl. Maj:t söka tillstånd till lånets upptagande.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående framdragande av elektrisk ledning till Sanna.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 18 augusti 1916.

§ 6.

På muntlig framställning från Vermlands Regemente om framdragandet af en elektrisk ledning till Sanna hade Elektricitetsverksingeniören utarbetat ett förslag till dylik anläggning enl. bil.

Då en ekonomisk kalkyl öfver anläggningen visade, att anläggningen redan med nu anmäld anslutning var räntabel och då man för framtiden torde kunna påräkna åtskilligt större anslutning från regementets sida beslöt styrelsen att ledningen skulle komma till utförande.

Ur såväl teknisk som ekonomisk synpunkt har ledningen gifvits en sådan sträckning, att den till en del komme att passera Löjtnant E. Lidbacks egendom i Karlstads landsförsamling. Till följd af denna omständighet beslöt styrelsen att

hos Stadsfullmäktige anhålla om tillstånd till ledningens framdragande öfver Löjtnant Lidbacks egendom, äfvensom tillåtelse att försälja ström till honom.

För ledningens utförande anhåller styrelsen om ett belopp af 1,760 kronor.

På grund af ärendets brådskande natur skulle ärendet öfverlämnas till Drätselkammaren för yttrande och vidare befordran till Stadsfullmäktige.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Till Styrelsen för Karlstads Elektricitetsverk.

Beträffande en elektrisk ledning till Sanna.

Från Värmlands Regemente har gjorts en muntlig förfrågan huruvida Elektricitetsverket vore villig framdraga en ledning till Sanna och där distribuera ström för belysning m. m. i Regementets officersbostäder. Regementet tillhandahåller kostnadsfritt stolpar och manskap för monteringsarbeten samt bidrager med en årlig amortering af 120 Kronor i 10 år.

Med ofvannämnda förutsättningar skulle för denna ledning erfordras följande:

60 meter jordkabel 3,6 mm² 3,000 volt		330: —
4 kabelboxar		30: —
15 meter kabelskydd under järnvägen		60: —
1,950 meter 3-trådig järntrådsledning 10 mm		290: —
110 meter isolatorer med krokar, 3,000 volt		150: —
1 stolptransformator 3 kw. 3,000/280 volt		480: —
300 meter 4-trådig järntrådsledning 25 mm.		180: —
40 st. isolatorer med krokar 380 volt		40: —
Moteringsarbeten af yrkeskunniga montörer		200: —
	Kronor	1,760: —

Anläggningens ekonomi:

Inkomster:

Strömafgifter	100: —	
Amorteringsafg.	120: —	220: —

Utgifter:

För ström	30: —	
» räntor och amorteringar	176: —	206: —
	Vinst Kronor	26: —

För att göra ställningen bättre i ekonomisk synpunkt föreslås att ström distribueras till löjtnant E. Lidbacks villa, hvilken ligger omedelbart inpå ledningen. Härför erfordras en transformator à 1 kw. för en kostnad af 300 Kronor.

Löjtnant Lidback är villig att betala en årlig afgift af 30 Kr. i tio år som amortering för transformatorn, hvilken afgift således täcker transformatorkostnaden. I strömінkomster från L. efter afdrag af egna strömutgifter kan beräknas 50 Kr. och därmed blir vinsten för anläggningen i sin helhet 76 Kronor pr år.

Framdeles torde Värmlands Regemente äfven behöfva ström för ytterbelysning vid Sanna för strålkastare extr. och likaså finnes möjligheter för afsättning af ström till arrendatorbostäder m. fl.

Ledningen i sin helhet med stolpar blir verkets egendom.

Karlstad den 1 Augusti 1916.

J. THALÉN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 augusti 1916.

§ 5.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade, under anhållan om drätselkammarens yttrande, överlämnat en framställning till stadsfullmäktige om framdragande av en elektrisk ledning till Sanna; och beslöt drätselkammaren tillstyrka,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 1,760 kronor för framdragande av en elektrisk ledning till Sanna i enlighet med det av elektricitetsverksingenjören uppgjorda förslaget,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att ledningen må framdragas över löjtnant E. Lidbacks egendom i Karlstads landsförsamling och att ström från ledningen distribueras till hans villa, under förutsättning att vattenlednings- och belysningsstyrelsen skaffar garantier för att stolpar få kostnadsfritt uppsättas å löjtnant Lidbacks mark,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 300 kronor för anskaffande av en transformator för distribuering av ström till löjtnant Lidback,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skola anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 sept. 1916.

§ 104.

I enlighet med av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos drätselkamma-

ren gjord framställning hade kammaren till stadsfullmäktige inkommit med anhållan om anslag för framdragande på närmare angivet sätt av elektrisk ledning till Sanna, däröver beredningsutskottet nu hade att, uppå remiss, avgiva yttrande; och beslöt utskottet att med tillstyrkande av drätselkammarens förslag hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 1,760 kronor för framdragande av en elektrisk ledning till Sanna i enlighet med det av elektricitetsverksingenjören uppgjorda förslaget;

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att ledningen må framdragas över löjtnant E. Lidbacks egendom i Karlstads landsförsamling och att ström från ledningen distribueras till hans villa, under förutsättning att vattenlednings- och belysningsstyrelsen skaffar garantier för att stolpar få kostnadsfritt uppsättas å löjtnant Lidbacks mark;

att stadsfullmäktige måtte bevilja 300 kronor för anskaffande av en transformator för distribuering av ström till löjtnant Lidback;

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skola anskaffas genom upplåning;

samt att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att söka Kungl. Maj:ts tillstånd till lånets upptagande.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vägstyrelsens i Karlstads härads väghållningsdistrikt framställning angående stadens deltagande i kostnaden för färjhållningen till Hammarö över västra Klarälvsgrenen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den färja öfver Klarelfven, som förbinder allmänna vägen från Karlstad, hvars underhåll åligger staden, med allmänna landsvägen å Hammarön, hvilken sistnämnda väg efter tillkomsten af den nya väglagen ingått i vägdelning, har efter tiden för berörda vägdelning och allt hittills hållits af Karlstads härads väghållningsdistrikts väghållningsskyldige. Då emellertid färjhållningen hvarken på grund af särskilt åtagande eller eljest lagligen åligger väghållningsdistriktet ensamt. är uppenbart, att staden, hvars område gränsar intill häradets, måste deltaga i färjhållningen. Frågan i hvad mån denna skyldighet åhvilar staden lärer ej kunna besvaras annorlunda än att staden är pliktig att till hälften deltaga i färjhållnings-

besväret. På grund häraf och under åberopande af vägstämmans beslut den 22 sista Mars får vägstyrelsen härmed göra framställning därom, att fullmäktige måtte förklara staden villig och skyldig att med väghållningsdistriktet till hälften deltaga i färjhållningen äfvensom besluta att staden skall från och med den 1 januari 1916 till väghållningsdistriktets vägkassa utbetala det belopp, som enligt sålunda angifven grund åligger staden att gälda; och införväntar vägstyrelsen fullmäktiges beslut snarast möjligt och i allt fall inom tre månader härefter.

Karlstad den 15 Maj 1916.

Karlstads härads väghålln.-distrikts vägstyrelse:

E. G. LIDBACK.

JOH. JÖNSSON. C. H. PALMGREN.

L. G. LARSON. A. G. SVENSSON.

Utdrag af protokoll hållet vid extra vägstämma med Karlstads härads väghållningsskyldige å tingshuset i Karlstad den 22 mars 1916.

§ 6.

Behandlades inkommen motion, rörande Karlstads skyldighet att deltaga med färjhållningen vid Hammarö färja.

Vägstämman, som fann det uppenbart att staden Karlstad vore lagligen skyldig att till hälften deltaga i färjehållningen vid Hammarö färja, uppdrog åt vägstyrelsen att hos vederbörande göra framställning därom att, staden tillförbunde sig att i afseende å färjhållningen fullgöra denna sin skyldighet.

Dag som ofvan.

E. G. LIDBACK.

Justeradt:
ALB. RUNE.
STEN HILDINGER.

Rätt utdraget intygar:

E. G. LIDBACK.
Vägst. ordf.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 23 maj 1916.

§ 54.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över Karlstads härads vägstyrelses begäran att staden skulle till hälften deltaga i kostnaden för färjhållningen till Hammarö över västra Klarälvsgrenen.

Vid föredragning härav upplystes, att denna fråga tidigare varit föremål för stadsfullmäktiges behandling och att staden, enligt vad som kunde erinras, genom ett Kammar-Collegii utslag på 1860-talet troligen befriades från deltagande i färjhållningsbesväret i fråga.

Hamnstyrelsen ville därför förorda en utredning, men hade för övrigt ej något att invända.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 augusti 1916.

§ 3.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av Karlstads härads väghållningsdistrikt genom dess vägstyrelse hos stadsfullmäktige gjord framställning därom, att fullmäktige måtte förklara staden villig och skyldig att med väghållningsdistriktet till hälften deltaga i hållandet av färja för överfarten över Klarälven mellan Karlstad och Hammarön; och beslöt nu kammaren att i ärendet anföra följande.

Denna fråga hade varit föremål för myndigheternas prövning i början av 1870-talet, då Karlstads tingslagsbor sökt åläggande för staden att till hälften med tingslaget deltaga i kostnaden för Hammaröfärjan. I alla instanserna hade denna ansökning avslagits. Kammarkollegium yttrade, att, som undersökningen hos häradsrätten visade, att Hammarö socken först ensam och sedan gemensamt med övriga socknar i Karlstads tingslag bekostat färjhållningen över Suttersälven, samt denna farled, med avseende å läge och övriga förekomna omständigheter icke kunde anses vara av den allmänna nytta och nödvändighet för resande eller varutransporter, att staden då mera än förr borde deltaga i upprätthållandet av ifrågavarande färjanstalt, den där huvudsakligen tillkommit för Hammarö socknemäns behov, funne kollegium icke skäl att göra ändring i Kungl. Maj:ts Befallningsha-

vandes utslag, varigenom tingslagets ansökning avslagits. Detta Kungl. kollegii beslut blev av Kungl. Maj:t fastställt genom nådig resolution den 6 november 1874. Vägen på Hammarön från färjan till Mörmon hade ingått i vägdelning inom Karlstads härad redan år 1863, vadan nya väglagens tillkomst icke, såsom vägstyrelsen förmenat, ändrade de förutvarande förhållandena. Inga nya sådana hade, såvitt kammaren kunde finna, inträffat sedan 1874. Tvärtom vore stadens inträsse av färjhållningen i fråga nu mindre än förr genom ordnad ångbåtsförbindelse med Hammarön sommartid och hållandet av vinterväg över Hammarösjön vintertid.

På grund härav ville drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte lämna Karlstads härads väghållningsdistrikts ifrågavarande framställning utan avseende.

Avskrift av Kungl. Maj:ts ovannämnda nådiga resolution den 6 november 1874 skulle bifogas detta protokoll.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM."

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 5 sept. 1916.

§ 105.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av vägstyrelsen i Karlstads härads väghållningsdistrikt hos fullmäktige gjord framställning angående deltagande från stadens sida i kostnaden för väghållningen till Hammarön över västra Klarälvsgrenen.

Häröver hade hamnstyrelsen och drätselkammaren avgivit infordrade utlåtanden; och beslöt utskottet, efter tagen del av handlingarna, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, under åberopande av den av drätselkammaren i ärendet förebragta utredningen, lämna den av vägstyrelsen gjorda framställningen utan vidare avseende.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolan framställning om anslag för år 1917.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads Tekniska afton- och söndagsskola får härmed med stöd av bifogade stat för 1917 för bedrivande av skolans verksamhet under nästkommande år begära ett anslag från Karlstads stad av 5,050 kronor.

Det begärda anslaget överstiger med 650 kr. föregående årsanslag. Höjningen beror i väsentlig mån på ökning av utgifterna för värme och ljus, vilka utgiftsposter ökats på grund av dyrtiden och de nya större lokalerna. Vidare har styrelsen beslutat införa en kurs i geometri och mekanikens enklare element som förberedelse för de elever, som deltaga i ämnena byggnadsritning och maskinritning, i vilka ämnen undervisningen numera avslutas med några enklare beräkningar och dimensioneringsuppgifter. Slutligen har styrelsen sett sig nödsakad att för vissa lärare höja undervisningsarvodet, vilken höjning medfört en ökning i utgiftsstaten med 280 kr.

Karlstad den 14 juni 1916.

Å styrelsens vägnar:
BROR A. LARSON.

Tekniska Afton- och söndagsskolan.

Ordinarie stat för år 1917.

Utgifter:

403	Personalkostnader	4,270: —	
407	Allmänna utgifter	2,700: —	
543	Undervisningsmateriel	500: —	
H	Nya inventarier	175: —	
404 d.	Inventariers underhåll	40: —	
547	Premier och stipendier	330: —	
420	Oförutsedda utgifter	80: —	8,095 —
		Kronor	8,095: —

Inkomster:

261	Terminsavgifter	650: —	
101 c	Räntemedel	395: —	1,045: —

Brist:

Äskat anslag hos stadsfullmäktige		5,050: —	
d:o	» Kungl. Maj:t	2,000: —	7,050: —
		Kronor	8,095: —

Specifikation av litt. 403.

Avlöning till föreståndaren	200: —	
D:o » huvudläraren (N. Cæsar)	2,000: —	
För undervisning i Byggnads- och möbelritning	360: —	
» » » Maskinritning	360: —	
» » » Bokföring	180: —	
» » » Matema'ik	360: —	
» » » Svenska språket	210: —	
» » » Mönsterritning	180: —	
» » » Dekorationsmålning	240: —	
» » » Mekanik	180: —	4,270: —

Specifikation av litt. 407.

d.	Hyra för skollokalen	1,500: —	
f.	Ved och kol	600: —	
g.	Gas och elektrisk belysning	300: —	
h.	Städning	175: —	
K.	Annonser och tryck	125: —	2,700: —

Specifikation av litt. 101 c.

a.	Räntemedel från Domkapitlet	150: —	
b.	d:o » Fabriks- och Hantverksföreningen	30: —	
c.	d:o » Fahlgrens donation	215: —	395: —

Karlstad den 13 Juni 1916.

BROR A. LARSON.

Karl Ad. Falk.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 juli 1916.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad gjord framställning om ett anslag för nästkommande år av 5,050 kronor; och beslöt kammaren efter handlingarnas föredragning tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 sept. 1916.

§ 106.

I hos stadsfullmäktige gjord framställning hade styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan på anförda grunder anhållit om ett till 5,050 kronor förhöjt anslag från staden till skolan för år 1917, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet, som, uppå remiss, nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att med instämmande i drätselkammarens utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad ett anslag av 5,050 kronor för skolans verksamhet under år 1917 ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning om anslag för framdragande av järnvägsspår till södra hörnet av upplagsplatsen N:o 58 vid yttre hamnen.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 23 maj 1916.

§ 52.

Föredrogs en från A:-B. Karlstads Mek. Verkstad inkommen skrivelse, vari anhölls om tillstånd att få anlägga en transportbana till bolagets kolmagasin på yttre hamnen samt att få järnvägsspåren utdragna till de av bolaget förhyrda upplagsplatserna.

I fråga om spåranläggningen, så ansåg styrelsen att, då de flesta utmed kajen belägna upplagsplatserna nu vore uthyrda, spåren borde utdragas till södra hörnet av platsen n:o 58, och beslöts att hos stadsfullmäktige hemställa om anvisande av härför erforderliga medel, som av stadsingenjören beräknats till kr. 3,225, samt att, sedan stadsfullmäktige härom fattat beslut, hos distriktsförvaltningen anhålla om vidtagande av åtgärder för träffande av överenskommelse om spårutläggningen.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 juli 1916.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av hamnstyrelsen gjord framställning om ett anslag av 3,225 kronor för utdragning av järnvägsspår till södra hörnet av upplagsplatsen n:r 58 vid yttre hamnen; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 sept. 1916.

§ 107.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen anhållit om ett anslag av 3,225 kronor för framdragande av järnvägsspår till södra hörnet av upplagsplatsen N:o 58 vid yttre hamnen, över vilken anhållan drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, att med instämmande i vad kammaren föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hamnstyrelsen för framdragande av järnvägsspår till södra hörnet av upplagsplatsen N:o 58 vid yttre hamnen ett belopp av 3,225 kronor att anskaffas genom upplåning, ävensom bemyndiga drätselkammaren att söka nådigt tillstånd till medlens upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstads livsmedelnämnds framställning om anslag från staden för beredande av lindring åt dem av stadens invånare, som svårast drabbats av den rådande dyrtidens verkningar.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den under nuvarande dyrtid på alla områden inträffande prisstegringen tvingar stat och kommun att i än större utsträckning än tillförene träda hjälpande emellan för att lindra dess tryck. Mycket har både af staten och kommunerna åtgjorts härutinnan, men mycket återstår dock ännu att göra, om för de svagast ekonomiskt lottade nöden skall kunna hållas fjärran. Just i dessa dagar ställas stora fordringar på kommunernas tillmötesgående, fordringar, som det är Karlstads livsmedelsnämnds varma förhoppning att Stadsfullmäktige måtte beakta och gilla.

I en vid innevarande års riksdag väckt motion belyses utförligt den prisstegring, som ägt rum sedan sommaren 1914, och som för en genomsnittsfamilj — bestående enligt motionen av 4 medlemmar: föräldrar och två barn — förorsakat en höjning på oundgängliga lifsmedel af c:a 250 kr. pr år. I denna summa ingå ej kostnader för kläder och skodon, hvilka äfvenledes under samma beräkningstid — juli 1914—dec. 1915 — undergått afsevärd prisförhöjning. Sedan dec. 1915 har emellertid ytterligare prisstegringar ägt rum såväl å lifsmedel som å kläder och i synnerhet skodon, hvilkas hållbarhet därjämte minskats till följd af förhindrad import af en del för lädrets rätta beredande nödvändiga garfämnen. »Utan skor kunna familjemedlemmarna ej vara och kläder måste de äfven ha, hur enkla de än äro», skrifver motionären. »För en hvar, som reflekterar häråt, fortsätter han, »torde det tydligt nog framgå, att arbetarnas och deras vederlikars ekonomiska ställning är rent af förtviflad. En del arbetare ha visserligen af sina arbetsgifvare erhållit s. k. dyrtidstillägg, men detta motsvarar ingenstädes den stora varuprisstegringen. De flesta arbetare ha dock ej erhållit dyrtidstillägg eller annan inkomstökning. Ej heller ha arbetarna möjlighet att lefva på kredit, enär kreditmöjligheterna sedan krisens utbrott ha blifvit ytterligare inskränkta. Det återstår sålunda ej något annat än att draga in på konsumtionen, och denna indragning måste i otaliga fall göras så stark, att löntagarklassens lefnadsstandard sjunker ner till en nivå, som kan göra arbetarna till mindervärdiga samhällsmedborgare.

Såsom af det anförda framgår, hafva livsmedelsprisen stigit i en sådan grad, att det för stora grupper af landets befolkning, hvilka redan vid krisens utbrott befunno sig vid gränsen för möjlighet att existera, betyder undernäring och rent nödtillstånd. Ett sådant tillstånd, vilket nu ostridigt är rådande, innebär sådana vådor ur social synpunkt, att det är statsmakternas oafvisliga skyldighet att ingripa afhjälpande och hindrande.»

I motionen föreslås därför att svenska staten, i likhet med hvad förhållandet är i Danmark, där 20 millioner kr. anslagits att förebygga nödtillstånd inom landet, borde anslå minst samma belopp för liknande ändamål. Vederbörande utskott fann sig ej kunna tillstyrka bifall till motionen, men ett i en reservation framfördt förslag om beviljande af ett anslag af 5 mill. kr. af statsmedel, med villkor att minst ett lika stort belopp komme att tillskjutas af kommunala medel eller af medel, som ställts till kommunens förfogande af korporationer eller enskilda, vann Riksdagens bifall, och bemyndigades därför statsverket att anslå ett belopp af 5 mill. kr. till lindrande af dyrtidens tryck för de svagare ekonomiskt lottade. Vid beloppets utanordnande hade K. Maj:t att rådföra sig med Statens lifsmedelskommission, som i sin tur borde söka hjälp till anslagets rättvisa fördelning hos de kommunala lifsmedelsnämnderna.

Af beräkningar, verkställda genom utdrag ur Karlstads stads taxeringslängder för år 1915, framgår, att antalet familjeförsörjare inom staden med lägre inkomst än 1,400 kr. pr år utgör 2,644 st., af hvilka mer än 1,000 st. har 4 personer och däröfver att försörja, och af hvilka 1,454 st. ha 1,000 kronors årsinkomst och därunder. Efter den pröfning af förhållandena, som nämnden kunnat åstadkomma, anser nämnden att c:a 2,000 familjeförsörjare äro i trängande behof af det allmännas bidrag för lindrande af dyrtidens tryck.

Då alla priser stigit afsevärdt under pågående kristid, skulle hjälp behöfvas till såväl ved och hyra, matvaror, kläder, skodon och strumpor som lämpliga hushållskurser och bespisning af fattiga barn. Enär anslag till alla dessa olika behof ej torde kunna ifrågasättas, beslöt nämnden anhålla om stats och kommuns bidrag till ved, skodon och läder samt barnbespisning.

Som ofvan nämnts utgöra stadens mindre bemedlade familjeförsörjare med 4 personers hushåll och däröfver c:a 1,000 st. Vid en beräkning för hvarje hushåll, ev. familjeförsörjare, af pr år 2 famnar ved (alltså en minimiberäkning) å 30 kr. famnen — medelpris — nu mot c:a 15 kr. före krisen, blir summan endast för denna samhällskategori 60,000 kr. nu mot 30,000 kr. förr. Skillnaden skulle täckas med allmänna medel, men då nämnden är i tillfälle att genom försäljning af kronved förse många med jämförelsevis billig ved, har storleken af det anslag, som skulle begäras fixerats till *15,000 kr.* De sämst ekonomiskt ställda afses erhålla hjälp dels genom utdelning af ved gratis från nämndens vedgård, dels vid försäljning genom minskning i pris med 20 procent af nämndens självkostnadspris.

Antalet i stadens folkskolor inskrifna barn utgör c:a 2,000 st. Enligt hvad som framgår af ofvannämnda taxeringslängd, torde åtminstone hälften af dessa barn tillhöra de sämst ekonomiskt ställda. Nämnden anser sig göra såväl dem som deras resp. försörjare en den bästa tjänst genom att lämna bidrag vid inköp af läder

och skodon. Men det är ej blott barnen, som behöfva hjälp därmed, utan äfven den stora del af de äldre, dock har nämnden tänkt sig att hjälp hufvudsakligen skulle lämnas till skolbarn från de sämst lottades hem. Den uppkomna prisstegringen belyses bäst med några siffror. Då antalet familjer, bestående af 4 och flera medlemmar och med en årsinkomst pr familj af mindre än 1,400 kr. utgör c:a 1,000 st., sålunda tillsammans minst 4,000 personer, så blir, om medelpriset på skodon nu beräknas till 8 kr. mot före krisen till 5 kr. pr par, summan med *en* beräknad nyanskaffning pr person och år nu 32,000 kr. mot förr 20,000 kr. eller en skillnad av *12,000 kr.* Lagning af skodon ställer sig cirka 100 procent dyrare nu än före krisen, vadan för samma antal familjemedlemmar kostnaden för 3 skolagningar om året à 4 kronor gången mot 2 kr. förr, *nu* utgör 48,000 kr. mot 24,000 kr. förr, alltså en skillnad af *24,000 kr.*, som tillsammans med ofvannämnda 12,000 kr. ger ett totalbelopp af 36,000 kr. Då nämnden har sig bekant, att en stor del af arbetsklassen lagar sina familjers skodon själf, torde summan för skolagning kunna något reduceras. I detta fall har dock nämnden tänkt bidraga vid inköp af läder, ett bidrag, som torde vara af så mycket större betydelse, då lädrets kvalité af brist på lämpliga garfämnen försämrats, samtidigt som priset stigit enormt. Nämnden har beslutat anhålla om ett anslag af 20,000 kr. att användas till bidrag i allmänhet med 20 procent av kostnaderna för skodon, läder och halfsulning. Nämnden har naturligen också tänkt sig att i särskildt trängande fall låta gratis verkställa lagning af skodon.

Af de 2,000 barn vilka besöka stadens folkskolor skulle 4- à 500 vara i stort behof af det allmännas hjälp i och för erhållandet av tillräcklig och närande föda. Detta den första förutsättningen för barnens sunda utveckling och förmåga till arbete blir under rådande kristid allt svårare för de fattiga hemmen att fylla och måste därför delvis öfvertagas af samhället. För att kostnaderna för barnbespisningen ej skulle stiga till allt för höga summor har nämnden tänkt sig att ungefär 400 barn skulle beredas tillfälle till fri middagsspisning hvarannan dag under månaderna dec.-april. Antalet barn att bespisa hvarje dag blefve alltså 200, medelpriset för hvarje barns middag 30 öre. Kostnaderna för bespisning af 400 barn under 6 mån. skulle ställa sig ungefärligen sålunda:

Matvaror för 200 barn under 180 dagar	10,800: —
Lokal och ved	1,200: —
Inventarier	1,400: —
Aflöning till personal	1,000: —
Kost för personal	600: —
Summa Kr.	15,000: —

Af ofvanstående framgår sålunda, att till åstadkommande af
regleringi vedpriserna erfordras ett belopp af ..... kr. 15,000: —
till nedsättning i pris å skodon och läder ..... » 20,000: —
samt till anordnande af barnbespisning ..... » 15,000: —

eller tillsammans ..... kr. 50,000: —

På grund af Riksdagens förbehåll och med stöd af nämnda beräkningar har Karlstads lifsmedelsnämnd äran anhålla

att Stadsfullmäktige ville till nämndens förfogande ställa ett belopp af kr. *25,000* att användas till lindrande af dyrtiden för dem, som hårdast tryckas af densamma.

Karlstad den 9 sept. 1916.

KARLSTADS LIVSMEDELSNÄMND
S. Gullström.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 11 september 1916.

§ 3.

Under anhållan om drätselkammarens yttrande hade Karlstads livsmedelsnämnd ingivit en till stadsfullmäktige ställd framställning om ett anslag av 25,000 kronor till lindrande av dyrtiden för dem, som hårdast tryckas av densamma; och beslöt drätselkammaren tillstyrka,

att stadsfullmäktige måtte, under förutsättning att lika stort belopp beviljas av statsmedel, ställa till Karlstads livsmedelsnämnds förfogande ett belopp av 25,000 kronor att användas till lindrande av dyrtiden för dem inom staden, som hårdast tryckas av densamma,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat anslag skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 sept. 1916.

§ 109.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av stadens livsmedelsnämnd gjord framställning att fullmäktige måtte, på anförda grunder, ställa till nämndens förfogande ett belopp av 25,000 kronor att användas till lindrande av dyrtiden för dem, som hårdast trycktes av densamma.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att, med biträdande av vad livsmedelsnämnden anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, under förutsättning att lika stort belopp för samma ändamål beviljas av statsmedel, ställa till Karlstads livsmedelsnämnds förfogande ett belopp av 25,000 kronor att användas till beredande av lindring åt dem inom staden, som svårast drabbats av den rådande dyrtidens verkningar;

samt att fullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst utaxering.

Denna § justerades genast.
Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD,
KARLSTADS-TIDNINGENS A.-B. 1916.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 19 Oktober. | N:o 11.

Drätselkammarens framställning angående avkortning av restutskylder från åren 1914 och 1915.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 26 juni 1916.

§ 3.

Sedan av drätselkammaren utsedda delegerade med biträde av stadskamreraren genomgått och granskat av stadsfogden till avkortning föreslagna restutskylder, så hade uppgjorts och till kammaren ingivits förslag om avkortning av restutskylder dels från år 1914 till ett belopp av 16,125 kronor 84 öre och dels från år 1915 till ett belopp av 15,570 kronor 64 öre; och som kammaren vid granskning ej fann något att erinra mot förslagen, beslöt kammaren att till stadsfullmäktige ingå med framställning om de föreslagna avkortningarnas beviljande.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 oktober 1916.

§ 110.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren hos fullmäktige gjord och till beredningsutskottet för yttrande remitterad framställning, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja avkortning av restutskylder, i enlighet med det av drätselkammaren åberopade förslaget, dels från år

1914 till ett belopp av 16,125 kronor 84 öre och dels från år 1915 till ett belopp av 15,570 kronor 64 öre.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående ersättning åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen för rådhusets uppvärmning med elektricitet under åren 1913—1915.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 juli 1916.

§ 6.

Sedan underhandlingar pågått mellan drätselkammaren och vattenlednings- och belysningsstyrelsen om den ersättning, som borde tillkomma styrelsen för levererad elektrisk energi för rådhusets uppvärmning under åren 1913—1915, hade uppgörelse träffats om en ersättning av 6,941 kronor; och beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 6,941 kronor för rådhusets uppvärmning med elektricitet under åren 1913—1915,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 oktober 1916.

§ 111.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort framställning angående ersättning åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen för rådhusets uppvärmning med elektricitet under åren 1913—1915, över vilken framställning beredningsutskottet nu hade, uppå remiss, att avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som icke fann

anledning till erinran mot kammarens i ärendet avgivna förslag, att med tillstyrkande därav hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett belopp av 6,941 kronor såsom ersättning för rådhusets uppvärmning med elektricitet under åren 1913—1915 ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående anordnande av en droskstation i Haga.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 19 september 1916.

§ 3.

Sedan magistraten hos drätselkammaren hemställt om beredande av plats å Hagatorget för anordnande av en droskstation, hade drätselkammaren, som ej ansett lämpligt att anordna en droskstation på själva Hagatorget, med hamnstyrelsen träffat överenskommelse om upplåtelse av ett område på hamnens mark innanför gatulinien vid Östra Kanalgatan mitt emot hörntomten n:o 12 i Haga mot en årlig avgift till hamnstyrelsen av 30 öre pr kvadratmeter; och hade magistraten nu hos drätselkammaren anhållit, att den föreslagna platsen måtte anordnas till droskstation.

Det antecknades, att stadsfullmäktige vid sammanträde den 10 maj 1906 beslutat, att staden skulle åtaga sig att iordningställa och underhålla hållplatser för droskstationer vid Järnvägstorget och å Hagatorget samt att uppsätta vattenkastare å desamma ävensom att lämna vatten utan ersättning och anordna nödigt avlopp. Ett av stadsingenjören uppgjort kostnadsförslag till platsens iordningsställande slutade å en summa av 1,675 kronor.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med anhållan,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 1,675 kronor för anordnande av hållplats för droskstation i Haga,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Kostnadsberäkning

för anordnande af droskstation vid nordöstra sidan af Slussen intill Hagatorget.

Stensättning inkl. schaktning 6×20=120 m² à 10:—	1,200:—
Afloppsledning och brunn	150:—
Asfaltering af fogarna å planen	100:—
Uppsättning af vattenkastare	150:—
Flyttning af staket och terassering rundt platsen	175:—
Kronor	1,675:—

Karlstad den 11/9 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 oktober 1916.

§ 112.

Uppå remiss från fullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av drätselkammaren gjord framställning i fråga om anordnande av droskstation i Haga; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot framställningen, att, med tillstyrkande av densamma, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett belopp av 1,675 kronor för anordnande i enlighet med ett av stadsingeniören upprättat förslag av hållplats för droskstation i Haga ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden.

Öfverlemnas till stadsfullmäktige i Karlstad för yttrande.

Karlstads rådhus den 4 sept. 1916.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Wermlands län!

Undertecknad, verkställande direktör för Karlstads Bryggeri Aktiebolag får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af tre kalenderår, räknadt från och med den 1 Januari 1917, i huset N:o 24 vid Herrgårdsgatan i Karlstad idka utskänkning af maltdrycker. Frejdebetyg bifogas.

Karlstad den 30 Augusti 1916.

ALBERT EGNELL.

Frejdbetyg.

Att bryggeridirektören Albert Egnell i Staden 26, född den 2 oktober år 1871 (sjuttioett), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 31 augusti år 1916.

CLAES JACOBSSON,
Pastoratsadjunkt.

Till Konungens Befallningshavande i Vermlands län.

Undertecknad får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af tre kalenderår, räknadt från och med den 1 nästkommande januari i huset n:r 44 kvarteret Väktaren, vid Östra Torggatan i Karlstad idka utskänkning af maltdrycker i förening med matservering. Frejdebevis vidfogas.

Karlstad 14 aug. 1916.

R. HUSS,
Verkst. direktör för Färjestads Bryggeri A.-B.

Frejdbetyg.

Att majoren Reinhold Huss född den 1 Juli år 1858 (femtioåtta) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 3 augusti år 1916.

AUG. EK,
Domkyrkoadjunkt.

Härigenom varder på begäran till bevis meddeladt, att sköteeln af Färjestads Bryggeri Aktiebolags ölutskänkning, hvilken utskänkning under en följd af år bedrifvits i huset n:r 44 vid Östra Torggatan här i staden, under den tid jag utöfvat chefskapet öfver polisen städse ombesörjts på ett förtjänstfullt sätt.

Karlstad den 14 augusti 1916.

ALBERT NELSON.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att i min i Frimurareordens hus här i staden belägna matservering utskänka vin och öl till spisande gäster under ett år räknat från och med den 1 januari 1917.

Karlstad den 22 Augusti 1916.

KRISTINA MARTIN.

Frejdbetyg.

Att fru Kristina Martin, f. Nilsson Skarin, född den 28 februari år 1857 (fem-.osju) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 14 aug. år 1916.

AUGUST EK
Domkyrkoadjunkt.

Till Konungens Befallningshafvande i Wermlands Län.

Undertecknad får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af 3 kalenderår räknadt från och med den 1:ste nästkommande januari, i huset N:o 28 vid Västra Torggatan i Karlstad idka utskänkning af vin och öl i förening med servering af mat. Frejdebetyg bifogas.

Karlstad den 29 Augusti 1916.

AMANDA LEICHEL.

Frejdbetyg.

Att källaremästare Amanda Vilhelmina Leichel, född Söderberg, född den 9 maj 1857 (femtiosju) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 3 augusti år 1916.

AUG. EK,
Domkyrkoadjunkt.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att under ett års tid, räknat från den 1 Januari 1917, få i pensionat Haga här i staden utskänka vin och öl till spisande gäster. Frejdbetyg för mig bifogas.

Karlstad den 23 augusti 1916.

ALBERT BÅCKMAN.

Frejdbetyg.

Att Direktören Johan Albert Bäckman, född den 22 januari år 1862 (sextiotvå) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 22 augusti år 1916.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Undertecknad, som med vederbörligt tillstånd idkar utskänkning af öl i förening med mat i en lokal i gården N:r 133 vid Drottninggatan här i staden, får härigenom vördsamt anhålla att under år 1917 i samma lokal fortfarande få utskänka öl. Frejdebetyg och nu gällande tillståndsbevis bifogas.

Karlstad den 19 augusti 1916.

ANNA LOVISA SANDBERG,
Drottninggatan N:o 133.

Frejdbetyg.

Att änkefru Anna Lovisa Sandberg, f. Larsson, född i Karlstads stadsförsamling den 19 maj år 1849 (fyrationio) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 14 aug. år 1916.

AUGUST EK,
Domkyrkoadjunkt.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att i likhet med föregående år få i gården n:o 162 vid järnvägsgatan här i staden (hotell Drott) utskänka öl och vin till spisande gäster. Frejdbetyg för mig bifogas.

Karlstad den 4 augusti 1916.

JOHANNA ÅSTRÖM.

Frejdbetyg.

Att hotellvärdinnan Hilma Sara Johanna Åström i Staden 162, född den 21 januari år 1871 (sjuttioett), åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 3 augusti år 1916.

CLAES JACOBSSON,
Pastoratsadjunkt.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Undertecknad, som erhållit tillstånd att under innevarande år uti lokal i huset N:o 32 vid Östra Torggatan här i staden utskänka vin och öl till spisande gäster får härmed vördsamt anhålla om tillstånd att jämväl under år 1917 uti nämnda lokal få till spisande gäster utskänka vin och öl.

Frejdbetyg för mig bifogas.

Karlstad den 24 Juli 1916.

SELMA LUNDQVIST.

Frejdbetyg.

Att fru Selma Lundqvist, f. Johansson född den 20 januari 1863 (sextiotre) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 24 juli år 1916.

AUGUST EK,
Domkyrkoadjunkt.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

I egenskap af förmyndare för framlidne konditorn Isidor Smedbergs barn, Greta och Isidor Smedberg, hvilka i sterbhusets namn bedrifva konditorirörelse i

gården n:r 138 i Tingvallastaden i Karlstad, får jag härmed vördsamt anhålla om rättighet att i nämnda rörelse få utskänka vin under ett års tid räknadt från den 1 januari 1917.

Utskänkningsrätten har tidigare innehafts af förre konditorn P. F. Yhnell som numera frånträdt sitt förmynderskap för bemälde Smedbergs barn.

Karlstad den 30 Augusti 1916.

C. H. GRANQUIST,
Trädgårdsdirektör.

Frejdbetyg.

Att trädgårdsdirektören Carl Herman Granqvist, född den 25 september år 1851 (femtioett) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 29 augusti år 1916.

CLAES JACOBSSON,
Pastoratsadjunkt.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Undertecknad, som i fastigheten N:o 47 vid Kungsgatan här i staden — den s. k. apoteksgården — driver konditorirörelse under firma »Wiener-Konditoriet, Emilia Schough», får, med stöd av Kungl. Förordningen ang. försäljning av vin och öl den 9 juni 1905, härigenom vördsamt anhålla om tillstånd att i samband med konditorirörelsen från och med början av år 1917 till förtäring på stället försälja vin och öl.

Ansökningen avser egentligen att för mig bereda möjlighet att till bakelser få servera vin och porter, som ofta efterfrågas, varemot försäljning av öl i endast ringa om ens någon omfattning är avsedd.

Karlstad den 12 Juli 1916.

EMILIA SCHOUGH.

Bevittnas:
T. Frank. *Nils Gärtze.*

Frejdbetyg.

Att fru Anna Emilia Schough, född Stenfeldt i Staden 47 född den 9 november år 1873 (sjuttiotre) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 18 juli år 1916.

CLAES JACOBSSON,
Pastoratsadjunkt.

Till Kungl. Befallningshafvande i Vermlands län.

Undertecknad anhåller att få servera vin tillika med Konditorivaror i huset N:o 10 Kungsgatan.

Karlstad den 8 Augusti 1916.

J. AUG. SVENSSONS EFTR.
Gustaf W. Jernberg.

Frejdbetyg.

Att konditorn Gustaf Vilhelm Jernberg i Staden 44, född den 17 september år 1885 (åttiofem) åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län den 10 augusti år 1916.

CLAES JACOBSSON,
Pastoratsadjunkt.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 oktober 1916.

§ 113.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande ingivna ansökningar om rätt att här i staden utskänka vin och öl; och hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att avgiva utlåtanden över samma ansökningar, nämligen:

1:o) från direktören Albert Egnell att under en tid av tre år från och med år 1917 få i huset n:o 24 vid Herrgårdsgatan idka utskänkning av maltdrycker;

2:o) från majoren R. Huss att under samma tid få i huset n:o 44 vid Östra Torggatan idka utskänkning av maltdrycker i förening med matservering;

3:o) från fru Kristina Martin att under år 1917 få i Frimurareordens hus utskänka vin och öl till spisande gäster;

4:o) från fru Amanda Leichel att under tre år från och med år 1917 idka utskänkning av vin och öl i förening med servering av mat i huset N:o 28 vid Västra Torggatan;

5:o) från direktören Albert Bäckman att under år 1917 få i pensionat Haga utskänka vin och öl till spisande gäster;

6:o) från änkefru Anna Lovisa Sandberg att under år 1917 få utskänka öl i gården N:o 133 vid Drottninggatan;

7:o) från hotellvärdinnan Johanna Åström att i Hotell Drott få utskänka öl och vin till spisande gäster;

8:o) från f.u Selma Lundqvist att under år 1917 få i huset N:o 32 vid Västra Torggatan utskänka vin och öl till spisande gäster;

9:o) från trädgårdsdirektören Carl Herman Granqvist i egenskap av förmyndare för omyndiga Greta och Isidor Smedberg att under år 1917 få i samband med i gården N:o 138 i Tingvallastaden bedriven konditorirörelse utskänka vin;

10:o) från fru Emilia Schoug att från och med år 1917 få i gården N:o 47 vid Kungsgatan i samband med där bedriven konditorirörelse till förtäring på stället försälja vin och öl;

11:o) från konditorn Gustaf W. Jernberg att i gården N:o 10 vid Kungsgatan få servera vin tillika med konditorivaror.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet i fråga om de av direktören Egnell, majoren Huss, fru Martin, fru Leichel, direktören Bäckman, änkefru Sandberg, hotellvärdinnan Åström och fru Lundqvist gjorda ansökningarna, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tillstyrka, att åt dessa personer upplåtes av dem begärd utskänkningsrätt för en tid av ett år, räknat från och med den 1 januari 1917, och under villkor, att utskänkningen allenast får äga rum till spisande gäster i förening med matservering, samt att för utskänkningen skall i övrigt gälla de bestämmelser, som av Konungens Befallningshavande föreskrivits vid meddelande under nästföregående år av dylika rättigheter här i staden.

Beträffande däremot de av trädgårdsdirektören Granqvist, fru Schoug och konditorn Jernberg gjorda ansökningarna, beslöt utskottet, då de i samma ansökningar avsedda rättigheter icke kunde anses vara av behovet påkallade, hemställa,

att trädgårdsdirektören Granqvists, fru Schougs och konditorn Jernbergs förevarande ansökningar måtte av stadsfullmäktige avstyrkas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens skrivelse med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över inkommet anbud å övertagande av för år 1917 upplåten rätt till detaljhandel med brännvin här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Magistraten genom kungörelse den 7 sistlidne augusti tillkännagifvit, att särskildt inom staden uteslutande för detaljhandel med brännvin bildadt bolag

ägde att inom den 12 innevarande september med bifogande af bolagets stadgar till Magistraten inkomma med skriftligt anbud å övertagande under år 1917 af den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som medgifvits genom Konungens Befallningshafvandes i länet utslag den 20 juli 1916, så har inom den bestämda tiden anbud ingifvits allenast från Karlstads Spritförsäljningsaktiebolag;

Och får med bifogande däraf Magistraten anmoda Stadsfullmäktige att öfver detta anbud afgifva yttrande.

Karlstads rådhus den 13 september 1916.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Sedan *Karlstads Spritförsäljnings-Bolag* å bolagsstämma den 28 sistlidne februari, enligt här bilagt protokollsutdrag, beslutit att å *Karlstads Spritförsäljnings-Aktiebolag* vid innevarande års utgång överlåta bolagets tillgångar och skulder samt dess förpliktelser i övrigt, så får *Karlstads Spritförsäljnings-Aktiebolag* med anledning av Magistratens kungörelse den 7 dennes och styrelsen å bolagsstämma den 3 juni, enligt här bifogat protokollsutdrag, lämnat uppdrag, härmed vördsamt anhålla att å bolaget måtte överlåtas den detaljhandel med brännvin, som enligt nämnde kungörelse är medgiven här i staden från och med den 1 januari 1917.

Förteckning å bolagets aktieägare ävensom 1 ex. bolagsordning jämte avskrift av registreringsintyg bifogas.

Karlstad den 31 augusti 1916.

Styrelsen för Karlstads Spritförsäljnings-Aktiebolag
SVEN af GEIJERSSTAM. HUGO ZIEGLER.

Avskrift.

Kungl. Patent- och Registreringsverket Gör veterligt: att Kungl. Patent- och Registreringsverket denna dag beviljat registrering för Karlstads Spritförsäljningsaktiebolag (Akt 13543).

Stockholm den 28 juli 1916.

ARVID KUYLENSTJERNA

Hakon Sjöbeck.

Rätt avskrivet intyga:
JOS. JANSON. A. THIM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 oktober 1916.

§ 114.

Sedan magistraten infordrat anbud å övertagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som jämlikt Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 20 juli 1916 blivit medgiven för ett år, räknat från och med den 1 januari 1917, samt inom föreskriven tid dylikt anbud inkommit allenast från Karlstads Spritförsäljningsaktiebolag, så hade magistraten i skrivelse den 13 sistlidne september anmodat stadsfullmäktige att över samma anbud avgiva yttrande.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till antagande förorda berörda av Karlstads Spritförsäljnings-Aktiebolag avgivna anbud.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1917.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under tacksamt erkännande för det ekonomiska stöd Fullmäktige hittills givit Karlstads Arbetsstuga får dess styrelse vördsamt anhålla, att för stugans fortsatta verksamhet under 1917 Stadsfullmäktige ville bevilja henne det sedvanliga anslaget Ettusenfemhundra (1500) kronor.

Redogörelse för Arbetsstugans såväl verksamhet som ekonomi bifogas.

Karlstad den 25 augusti 1916.

Å styrelsens vägnar:
G. JAKOBSSON.

David Karlström.

Årsberättelse.

Det är sitt 17:de verksamhetsår Karlstads Arbetsstuga med år 1915 avslutat. Stugans styrelse under det gångna arbetsåret har utgjorts av:

Domprosten G. Jakobsson, Ordförande;
Folkskolläraren David Karlström, vice ordförande och sekreterare;
Bokhandlanden A. Åström, kassaförvaltare
samt Fruarna Maria Moberg, Elvine Weinberg, Thyra Brattström och Anna Lisa Högström samt Fröken Anna Ljungkvist med Folkskoleinspektören Bror A. Larson, Grosshandlanden Josef Löfberg, Fru Ellen Wadman och Fröken Marina Holmberg som suppleanter.

Lärarepersonalen vid Arbetsstugan har under året utgjorts av föreståndarinnan, frkn Marina Holmberg och därjämte av fröknarna Anna Montan och Gerda Poignant samt skomakaren C. J. Bergkvist.

Vårterminen tog sin början den 18 januari och pågick till den 30 april och höstterminen från den 20 september till den 15 december.

Under året ha 56 barn varit inskrivna vid Arbetsstugan, nämligen 24 flickor och 32 gossar. Av dessa voro 12 flickor och 28 gossar kvar från föregående arbetsår. Barnen ha varit fördelade i 3 grupper, och varje grupp har besökt stugan varannan dag, vadan 2 grupper arbetat samtidigt. Arbetstiden pr dag har varit 2 timmar mellan 5—7 eftermiddagen. Efter slutat arbete ha barnen erhållit kvällsvard, som omväxlande utgjorts av välling, gröt, ärter, värmlandssoppa, pannkaka, risgrynskaka samt någon gång blodpudding med mjölksås, och ha på så sätt 2,761 matportioner utdelats.

Arbetsprinciperna och metoderna ha varit desamma som under föregående år. Undervisningen har alltså omfattat för flickorna: sömnad, stickning, virkning, knyppling, bast- och spånarbeten samt något korgmakeri i vide och rotting; för gossarna: lättare träslöjd, borstbinderi och skomakeri bestående i lagning, halvsulning och klackning.

Under året ha sålunda i träslöjden förfärdigats 121 modeller; i flickslöjden 223 större och mindre arbeten; i borstbinderiet 500 stycken borstar och i skomakeriet ha 75 par skodon reparerats.

Barnens förfärdigade arbeten ha försålts dels under hand och dels vid en större försäljning i början av december månad. Försäljningen under hand har inbringat 31: 60 kronor och försäljningen den 1 december kr. 658: 25. Skomakeriet har haft en inkomst av omkring 100 kronor.

Till den sedvanliga julfesten, varmed höstterminen avslutas, skänkte dels styrelsemedlemmar och dels andra för stugan intresserade kontant 16: 50 kr. Dessutom skänktes in natura av handlanden Claes Gustafsson 50 st. chokladkorgar, av Karlstadsortens Mejeriförening 2 liter grädde samt av föreståndarinnan, frkn Holmberg, 50 st. jultidningar. Karlstads Spisbrödsfabrik har ock under höstterminen ihågkommit arbetsstugan med 12 kg. Värmlandsbröd, vilket särskilt i dessa tider utgjorde en värdefull gåva, för vilken stugan härmed uttalar sitt tack!

Rörande barnens uppförande framhåller föreståndarinnan, att det på få undantag när varit gott. Stugans goda inflytande har tydligast framträtt hos de barn, som regelbundet och under en längre tid besökt densamma. Med tacksamhet erkänner ock föreståndarinnan den hjälp hon fått genom folkskollärarekårens visade intresse för, att barnen så regelbundet som möjligt besöka Arbetsstugan.

En välbehövlig förbättring av belysningen i stugans lokaler har under året företagits, i det att fotogénlamporna ersatts med elektriskt ljus, och att detta är höj- och sänkbart, så att ljuskällan kan placeras på lämpligt avstånd från arbetet.

Föreningens medlemsantal, som vid årets början uppgick till 54, har under året ökats med 85 nya medlemmar; och räknar sålunda föreningen vid 1915 års slut 139 medlemmar.

Även för det gångna arbetsåret har Stadsfullmäktige lämnat Arbetsstugan ett anslag av 1,500 kronor, för hvilken styrelsen uttalar sin varma tacksamhet. Av de räkenskaper, som kassaförvaltaren överlämnat till stadens revisorer att av dem granskas, framgår både hur stugan använt sina medel som ock hennes ekonomiska ställning vid det senaste årsskiftet.

För den sedvanliga plikttrohet varmed såväl lärarepersonalen vid Arbetsstugan som ock stugans matmoder, Anna Stina Larsson, under det gångna året fullgjort sina åligganden vill styrelsen härmed uttala sitt erkännsamma tack!

Styrelsen känner sig ock tacksam för det intresse för stugans verksamhet som gett sig tillkänna i det ökade medlemsantalet och vågar även hoppas, att detta intresse under den närmaste framtiden åtminstone ej skall minskas, ty under dessa kristider har stugan ej blott en stor uppfostrande betydelse utan får även träda i barmhertighetens tjänst genom sin bespisande verksamhet.

Karlstad i april 1916.

STYRELSEN.

David Karlström.

Utdrag

av Arbetsstugans räkenskaper för år 1915.

Inkomster:

Behållning från 1914		3,251: 09
Stadsfullmäktiges anslag för 1915	1,500; —	
Årsavgifter	139: —	
För sålda arbeten	799: 45	
Gåvor	16: 50	2,454: 95
	Kronor	5,706: 04

Utgifter:		
Avlöningar	1,276: —	
För bespisningen	202: 55	
» materialier	358: 26	
» hyra, ved, ljus och vatten m. m.	1,336: 40	
Diverse utgifter	177: 27	3,350: 48
Behållning till 1916:		
Innestående i Karlstads Sparbank	1,682: 58	
Kassabehållning	312: 93	1,995: 51
Inventarier		360: 05
		Kronor 5,706: 04

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över styrelsens för Karlstads Arbetsstuga framställning om anslag för arbetsstugans verksamhet under nästkommande år; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads Arbetsstuga ett anslag å 1,500 kronor till arbetsstugans verksamhet under år 1917 med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för arbetsstugans verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 oktober 1916.

§ 115.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av styrelsen för Karlstads Arbetsstuga hos fullmäktige gjord fram-

ställning om anslag för arbetsstugans verksamhet under år 1917; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads Arbetsstuga ett anslag å 1,500 kronor till arbetsstugans verksamhet under år 1917 med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för arbetsstugans verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Karlstads skollovskolonier framställning om anslag för år 1917.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads skollovskolonier anhåller härmed vördsamt, att Stadsfullmäktige måtte bevilja det sedvanliga anslaget av Femhundra (500) kronor för koloniern under sommaren 1917.

Redogörelse för såväl verksamhet som ekonomien bifogas.

Karlstad den 25 augusti 1916.

Å styrelsens vägnar:
G. JAKOBSSON.

David Karlström.

Årsredogörelse.

Med 1915 har Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier avslutat sitt 15:de verksamhetsår, och har styrelsen under det gångna året utgjorts av följande personer:

Domprosten G. Jakobsson ordförande;
Stadsläkaren, D:r Hugo Severin, vice ordförande och kolloniernas läkare;
Folkskolläraren David Karlström, sekreterare;

Fru Greta Gullström, kassaförvaltare samt
dessutom Apotekaren Stellan Gullström och Folkskoleinspektören Bror A. Larson med Fru Ester Tjerneld, Folkskollärarinnan, frkn Anna Ljungkvist och Seminarieläraren Edvard Holmstrand som suppleanter.

Två kolonier barn ha under året varit utsända till Jäverön. Dessa ha på ett förtjänstfullt sätt föreståtts den första av lärarinnan frkn Astrid Berg från Stockholm och den andra av lärarinnan i huslig ekonomi vid härvarande läroverk för flickor, frkn Ebba Kaijser. På grund av att föreningens mångåriga kokerska, Charlotta Nyberg genom sjukdom varit hindrad tjänstgöra, har Mathilda Andersson förestått matlagningen vid årets båda kolonier.

Varje kolonigrupp har räknat 25 barn, nämligen, 13 flickor och 12 gossar i den första och 8 flickor och 17 gossar i den andra kolonien, och ha vart och ett av dessa barn tillbringat 5 veckor vid kolonihemmet. Hälsotillståndet bland barnen ha i allmänhet varit gott, och intet tillbud till olycksfall har inträffat. Det tydligast märkbara resultatet av kollonivistelsen visar sig i en viktökning av högst 7,7 kg. lägst 0,8 kg. och i medeltal 2,1125 kg.

Ett länge känt behov av att under regniga och kulna dagar kunna bereda gossarna lämplig sysselsättning har styrelsen under det gångna året sökt avhjälpa genom att av Karlstads Folkskolestyrelse låna några hyvelbänkar och verktyg ut till kolonien, att detta uppskattades av både föreståndarinnan och gossarna märktes tydligast under andra gruppens vistelse vid kolonien, då gossarna erhöllo någon ledning i arbetet av rektor Kaijser. Ännu fattas dock både lämplig slöjdlokal — ett förfallet uthus har nämligen använts som sådan — och passande slöjdvirke. Den förra bristen torde kunna avhjälpas först vid en blivande nybyggnad där ute å ön. En sådan var ock starkt påtänkt under det gångna året, enär Jäveröns ägare ingenjör Tjerneld för sin skogvaktares räkning behöfde den stuga, styrelsen hittills fått förhyra. Emellertid har hr Tjerneld varit nog vänlig att låta föreningen behålla stugan även under nästa sommar, och får alltså byggnadsfrågan vila i avvaktan på bättre tider.

På grund av de betydligt stegrande priserna å livsförnödenheterna har underhållet för barnen stigit till kronor 1,210: 30, vilket pr barn och dag utgör 69,17 öre mot 57,9 öre år 1914.

Föreningen räknade vid 1914 års slut 241 medlemmar. Under 1915 har detta antal minskats med 8, vadan föreningen vid 1915 års slut räknar 233 medlemmar.

Det är dock för styrelsen kärt att — oaktat det minskade medlemsantalet — ändå kunna ha skäl påpeka samhällets intresse för skollovskoloniföreningens verksamhet. Under det gångna året har nämligen styrelsen ej blott fått mottaga det

sedvanliga anslaget å 500 kronor från Stadsfullmäktige och 100 kronor utgörande andel i vinst å nyårsannonser, utan även erhållit rätt betydliga penningbidrag från enskilda personer, sällskap och styrelser, nämligen 100 kronor från Fabrikör Adolf Nylén, 25 kronor från Fru Lovisa Sandberg och 100 kronor från «Muntra sångare». Dessutom har föreningen genom Doktor Severins förmedling från Wermlands Ensk. Bank fått mottaga 750 kronor i och för den påtänkta nybyggnaden vid kolonihemmet.

Styrelsen anhåller att för samtliga dessa givare få betyga sitt varma och vördsamma tack!

Slutligen vill styrelsen uttala sin tacksamhet till fröknarna Kaijser och Berg för deras ådagalagda intresse och osparda möda vid ledningen av årets kolonier; till Mathilda Andersson för ådagalagd plikttrohet i hennes arbete; till Fru och Ingeniör Tjernéld å Jäverön för visad välvilja och stort tillmötesgående mot kolonierna samt till Stadsläkaren, Doktor Hugo Severin, för uppoffring av tid och gratis lämnad läkarehjälp åt barnen och för övrigt ett varmt tack till var och en, som på något sätt understött eller visat intresse för koloniföreningens verksamhet.

Karlstad i april 1916.

STYRELSEN.

David Karlström.

Undertecknade, utsedde att granska Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier räkenskaper få efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse:

Inkomster:

Behållning från 1914		576: —
Ränta under året		57: 69
Gåvor:		
Werml. Enskilda Bank	750: —	
Fabrikör A. Nyhlén	100: —	
Sångsällskapet M. S.	100: —	
Fru Lovisa Sandberg	25: —	975: —
Stadsfullmäktiges anslag		500: —
Andel i vinst å Nyårsannonser		100: —
Årsavgifter 165 à 3: — 68 à 2: —		631: —
Sålt överbliven sill		8: 50
		2,848: 19

Utgifter:

Barnens underhåll	1,210: 30
Avlöningar	233: —
Brand- och inbrottsförs.-premier	14: 20

Annonser och trycksaker		42: 15
Inkassering av årsavgifter		44: 17
Båtturer		57: 50
Inventarier		21: 60
Diverse utgifter		310: 15
Innestående i Werml. Ensk. Bank	904: 62	
Kontant i kassan	10: 50	915: 12
		2,848: 19

Då räkenskaperna äro förda med noggrannhet och fullständigt verificerade, få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för räkenskapsföraren under den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 8 april 1916.

ALFR. NYBERG. WILHELM LEFRÉN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 5.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier hos stadsfullmäktige gjorda framställning om anslag för föreningens verksamhet under nästkommande år, beslöt, efter handlingarnas föredragning, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier ett anslag av 500 kronor för föreningens verksamhet under år 1917 med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917 och därvid vara åtföljd av en redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi för innevarande år liksom av läkarebetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonierna;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan. In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 oktober 1916.

§ 116.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads skollovskolonier gjort framställning om anslag för år 1917, däröver beredningsutskottet, uppå remiss, nu hade att yttra sig; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier ett anslag av 500 kronor för föreningens verksamhet under år 1917 med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917 och därvid vara åtföljd av en redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi för innevarande år liksom av läkarebetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonierna;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Konungens Befallningshavandes i länet utslag i anledning av sökt fastställelse å av fullmäktige den 18 mars 1915 beslutat förbud för signalering med fabriksvisslor inom staden.

Öfverlemnas till Stadsfullmäktige i Karlstad. — Bevis om delfåendet torde få förväntas.

Karlstads rådhus den 25 Juli 1916.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Konungens Befallningshavandes i Värmlands län utslag *dels* på besvär av aktiebolaget Värmlands trikåfabrik med flere över beslut av stadsfullmäktige i Karlstad den 18 mars 1915 angående förbud mot signalering med fabriksvisslor inom staden, *dels ock* i anledning av sökt fastställelse å samma beslut; Givet, Karlstad i landskansliet den 30 juni 1916.

Efter väckt motion i ämnet beslöto stadsfullmäktige i Karlstad den 18 mars 1915 att för sin del antaga och söka fastställelse å en föreskrift att gälla såsom särskilt ordningsstadgande för Karlstad, så lydande:

"Signalering med så kallade fabriksvisslor, avsedda att höras utom fabrikens område är förbjudet. Överträdelse härav straffas med böter från och med 2 till och med 100 kronor."

I enlighet med berörda beslut gjord framställning om beslutets fastställelse har av magistraten i Karlstad hit överlämnats och till bifall förordats.

Uti en den 9 april 1915 hit inkommen skrift hava Aktiebolaget Värmlands trikåfabrik, Aktiebolaget Karlstads Yllefabrik, Aktiebolaget Svenska Gullistfabriken och Wermlands Garanti Aktiebolag besvärat sig över meranämnda stadsfullmäktige beslut samt därvid huvudsakligen anfört: Signalering med fabriksvisslorna förekomma vid arbetstidens början och slut till ledning för arbetarne och vore av största betydelse för arbetets upptagande i rätt tid. Då signalen borde uppfattas, även om arbetarne befunne sig på längre avstånd från arbetsplatsen eller under rast insomnat, kunde annan form för signaleringen icke förekomma än den ljudande fabriksvisslan. Därest dylik signalering bleve förbjuden, vore det icke möjligt att utan särskilda, kostbara åtgärder kontrollera arbetarnes inställelse i rätt tid vid arbetsplatsen. Ifrågavarande signaler torde icke vålla skada eller avsevärt obehag för någon; och funnes icke häller förbud av angiven beskaffenhet i andra städer med betydande industriella anläggningar såsom exempelvis Göteborg, Borås, Norrköping och Gävle. Då klagandena ansåge, att överklagade beslutet såsom ländande klagandena till skada i ekonomiskt och annat avseende utan verklig nytta kränkte klagandenas enskilda rätt, yrkade klagandena beslutets upphävande samt hemställde i varje händelse, att beslutet såsom onödigt och olämpligt icke måtte av Konungens Befallningshavande fastställas.

Stadsfullmäktige i Karlstad hava hörts över omförmälda besvär vid sammanträde den 17 juni 1915 samt i enlighet med sitt i ämnet då fattade beslut hemställt, att Konungens Befallningshavande måtte, utan avseende å besvären, meddela den sökta fastställelsen. Till stöd härför hava stadsfullmäktige bland annat anfört, *att* stadsfullmäktige före överklagade beslutets antagande genom sitt bered-

ningsutskott från arbetsledningarne vid ett flertal av stadens större industriella företag inhämtat, att signalering med ångvisslor redan vore avskaffad och att i varje händelse någon som hälst olägenhet icke kunde vållas genom ångvisselsignalernas utbyte mot annat, endast inom arbetsområdet hörbart signaleringssystem, *att* stadsfullmäktige jämväl från arbetarehåll fått sig uppgivet, att signalering med ångvisslor i allmänhet ansåges ur arbetaresynpunkt obehövlig, *och att* det icke torde kunna bestridas, att ifrågakomna signaleringen vore icke blott i hög grad störande utan även för svaga personer rent av hälsovådlig.

Sedan därjämte magistraten såsom infordrat yttrande över besvären hänvisat till sitt uttalande beträffande stadsfullmäktiges begäran om fastställelse å överklagade beslutet, hava klagandena uti en hit inkommen skrift, vars innehåll biträtts av Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad, Aktiebolaget Karlstads Snickerifabrik, Aktiebolaget C. J. Vennbergs Mekaniska Verkstad, Aktiebolaget J. P. Nyströms Orgel- & Pianofabrik, Aktiebolaget Skandinaviska Sängresårfabriken samt Walfrid Svensson & C:o, mött med påminnelser samt, under vidblivande av sin i målet förda besvärstalan, framhållit, utom annat, att stadsfullmäktiges beslut om förklaring över besvären tillkommit efter omröstning med 18 röster mot 14, de senare avgivna för bifall till besvären, vilket förhållande häntydde på att överklagade beslutet icke kunde sägas var ett uttryck för en allmän och stadgad mening ens inom stadsfullmäktige, ävensom, att, då med förbudet torde anses att träffa sådan signalering, som icke blott vore hörbar utom fabriksområdet, utan ock vore så ljudlig, att den utom sagda område kunde betraktas såsom verkligt störande, den av stadsfullmäktige antagna lydelsen av ifrågavarande bestämmelse ej torde kunna godkännas.

Konungens Befallningshavande har tagit handlingarnas innehåll i övervägande och finner väl, vad angår de över stadsfullmäktiges underställda beslut anförda besvären, desamma icke vara av beskaffenhet att, jämlikt § 76 i Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862, föranleda överklagade beslutets upphävande, men, enär det icke kan anses ådagalagt, att ifrågavarande ordningsstadgande, vars tillämpning skulle medföra väsentliga olägenheter för driften vid de fabriksinrättningar, vid vilka användes uti ordningsstadgandet avsedda signalanordningar, är i avseende å den allmänna ordningen i staden av behovet påkallat, prövar Konungens Befallningshavande, med ogillande av underställda beslutet, skäligt icke meddela den sökta fastställelsen å meranämnda ordningsstadgande.

Klagan över detta utslag må föras hos Kungl. Maj:t i Dess Civildepartement genom besvär, som, vid talans förlust, skola ingivas sist före klockan tolv å trettionde dagen från delfåendet; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid. Vid besvären skall fogas behörigen styrkt bevis,

vid vad tid klaganden fått del av utslaget. Det är klagande tillåtet att, under iakttagande för övrigt av vederbörlig tid och ordning, på eget äventyr, insända besvären i betalt brev med allmänna posten.

Som ovan.

GERH. DYRSSEN.

Ernst Stridsberg.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 oktober 1916.

§ 117.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt beslut den 28 sistlidne september infordrat beredningsutskottets yttrande i anledning av Konungens Befallningshavandes i länet utslag den 30 juni 1916, enligt vilket Konungens Befallningshavande på anförda grunder funnit sig icke kunna meddela fastställelse å av fullmäktige den 18 mars 1915 beslutat ordningsstadgande för staden, innefattande förbud för signalering med fabriksvisslor, beslöt utskottet, som inhämtat, att berörda utslag blivit upplåst i stadens gudstjänstlokal den 30 juli 1916, att, då utslaget följaktligen numera vunnit laga kraft, såsom infordrat yttrande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte lägga ifrågavarande utslag till handlingarna.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag för barnhemmets verksamhet.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads Barnhem får härmed vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige godhetsfullt ville äfven för år 1917 bevilja Barnhemmet ett anslag af 1,100 kronor.

Afskrifter af styrelse- och revisionsberättelserna bifogas.

Karlstad den 12 September 1916.

KARLSTADS BARNHEM
å styrelsens vägnar:
H. Allsing.

Upptages såsom min motion
HUGO SEVERIN.

Styrelseberättelse för Karlstads Barnhem år 1915.

Barnhemmets tillgångar utgjorde vid årets början:

Inventarier	2,240: 10	
Utlånade medel	32,200: —	
Innestående i bank	2,653: 41	
Kassabehållning	5: 14	37,098: 65
Hvarifrån afgick skuld		42: 04
	Kronor	37,056: 61

Under året hafva inkomsterna varit:

Medlemsafgifter	385: —	
Nyårsannonser	100: —	
Bidrag af Fruntimmersföreningen	200: —	
Stadens anslag	500: —	
Räntor och diverse	2,147: 62	3,332: 62
	Kronor	40,389: 23

Utgifterna uppgå till:

Diverse omkostnader		3,464: 29
Hvadan behållningen vid årets slut utgjorde:		
Inventarier	2,240: 10	
Utlånade medel	32,200: —	
Innestående i bank	1,458: 57	
Obligation 5½ % A.-B. Ludwika Bruksegares	1,000: —	
Fordran	5: 88	
Kassabehållning	20: 39	36,924: 94
	Kronor	40,389: 23

Af barnhemmets skyddslingar, som vid årets början voro tio till antalet, hafva under året tvenne för alltid lämnat hemmet nämligen den äldsta af flickorna, som erhållit god plats här i staden samt en af gossarne, hvars föräldrar, som kommit i bättre ställning, anhållit att få återtaga honom och gifva honom fortsatt uppfostran.

På grund af de stegrade lifsmedelspriserna, som vållat bekymmer för hemmets ekonomi, har styrelsen ansett sig tillsvidare endast böra intaga ett barn i de afgångnas ställe hvadan antalet skyddslingar vid årets slut voro nio.

Barnen hafva i allmänhet varit friska och arta sig fortfarande väl.

Karlstad i April 1916.

H. ALLSING.

HUGO SEVERIN. GERTRUD MÆCHEL. HELENE TJERNELD. MARIA ROS.

Rätt afskrifvet, intyga:

K. Ericsson. *F. Lundberg.*

Undertecknade utsedda att granska Karlstads Barnhems räkenskaper för år 1915 få efter fullgjort uppdrag avgiva följjande

Revisionsberättelse:

Behållning från år 1914.

Inventarier	2,240: 10	
Utlånta medel	32,200: —	
Innestående i bank	2,653: —	
Kassabehållning	5: 14	37,098: 65
varifrån avgick skuld		42: 04
	Kronor	37,056: 61

Inkomsterna under året ha varit:

Medlemsavgifter	385: —	
Andel i nyårsannons	100: —	
Bidrag av Fruntimmersföreningen	200: —	
Anslag av Staden	500: —	
Räntor och Diverse	2,147: 62	3,332: 62
	Kronor	40,389: 23

Utgifterna hava varit:

Diverse hushållsutgifter	3,404: 54	
Inkasseringsarvode etc.	9: 75	
Julgåvor till föreståndarinnan och jungfrun	50: —	3,464: 29

Tillgångar vid årets slut:

Inventarier	2,240: 10	
Utlånta medel	32,200: —	
Innestående i bank	1,458: 57	
En Aktiebolaget Ludwika Bruksegares $5^1/_2$ % obligation	1,000: —	
Fordran	5: 88	
Kassabehållning	20: 39	36,924: 94
	Kronor	40,389: 23

Då vi anse att säkerheten för utlånta penningar är fullt betryggande och räkenskaperna äro ordentligt förda och nöjaktigt verificerade föreslå vi, att styrelsen beviljas full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 9 Maj 1916.

OSCAR DAHL. ROB BANDELIN.

Rätt afskrifvet, intyga:
K. Ericsson. *F. Lundberg.*

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads barnhem av herr H. Severin som motion upptagna framställning om anslag för barnhemmets verksamhet under nästkommande år; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads barnhem ett anslag för barnhemmets verksamhet under år 1917 av 1,100 kronor under villkor, att, så länge barnhemmet åtnjuter understöd av Karlstads stad, endast barn från staden intagas å barnhemmet, samt med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för barnhemmets verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 oktober 1916.

§ 118.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av en av styrelsen för Karlstads barnhem hos fullmäktige gjord, av Herr Severin som motion upptagen framställning om anslag för barnhemmets verksamhet för år 1917.

Efter antecknande att stadsfullmäktige den 18 november 1915 beslutit, att styrelsen för barnhemmet skulle debiteras en hyresavgift av 600 kronor pr år för den till barnhemmet upplåtna s. k. Engholmska villan, beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads barnhem ett anslag för barnhemmets verksamhet under år 1917 av 1,100 kro-

nor, varav 600 kronor motsvarande hyra, under villkor, att, så länge barnhemmet åtnjuter understöd av Karlstads stad, endast barn från staden intagas å barnhemmet, samt med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för barnhemmets verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt framställning om anslag för anordnande av föreläsningar och undervisningskurser.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt får härmed, med överlämnande av redogörelse för föreläsningsanstaltens verksamhet under år 1915 vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige behagade jämväl för nästkommande år bevilja anstalten ett anslag på 800 kronor för anordnande av föreläsningar och undervisningskurser.

Karlstad den 26 september 1916.

AUG. BERGH.

NANCY ENWALL. GUSTAF EDMAN.
ALF. JOHNSSON. ALBERT AURELL.
G. A. GUSTAFSON. KARL WESTMAN.

Redogörelse för Karlstads föreläsningsanstalts verksamhet under år 1915.

Antal föreläsningar.

Under vårterminen höllos 12 och under höstterminen 18 föreläsningar, varjämte under året anordnades 2 konserter.

Föreläsare.

Ahlstedt, J. H., seminarieadjunkt	2	föreläsn.
Björkhagen, W., artist	1	»
Bosson, N. Hj., rektor	1	»
Ekedahl, W., rektor	1	»
Eliason, O., litteratör	1	»
Enwall, Nancy, lärarinna i huslig ekonomi	3	»
Falk, H. kapten	1	»
Ingers, E., folkhögskoleinspektör	1	»
Jägerskiöld, L. A., professor	2	»
Lange, Ina, fru	3	»
Lenhardtson, A., tandläkare	1	»
Ljungqvist, J. E., lektor	1	»
Ribbing, L., docent	1	»
Rodenstam, Stina, fru	1	»
Severin, H., andre stadsläkare	1	»
Sommarin, E., docent	2	»
Törnqvist, D., litteratör	1	»
Wahlberg, Hedvig, teckningslärarinna	2	»
Walter, E., skådespelare	1	»
Wrangel, E., professor	3	»

Konserterna höllos den ena av violinisten S. Kjellström och den andra av pianisten E. Nyberg.

Föreläsningsämnen.

Arbetets delning, dess princip och dess betydelse i folkhushållningen (Sommarin)	1	föreläsn.
Den sociala frågan, olika åsikter om dess innebörd och betydelse (densamme)	1	»
Sergel, Sveriges störste bildhuggare (Wrangel)	1	»
Det moderna måleriet i Sverige (Densamme)	1	»
Strindberg som realist och som mystiker (Densamme)	1	»
Engelska parlamentet (Ekedahl)	1	»
Kvinnans ställning hos naturfolken (Ribbing)	1	»
En färd i ständig sol (Törnqvist)	1	»
Dante och »Den gudomliga komedien» (Eliason)	1	»
En färd på Rhen (Wahlberg)	1	»
Djurliv och geografi (Jägerskiöld)	1	»
Strövtåg i svenska konstsamlingar (Björkhagen)	1	»
Genom fjällens, fjordarnas och midnattssolens land. Bilder från Norge (Bosson)	1	»
Frans Liszt som konstnär (Lange)	1	»

Fredrik Chopin i Paris (Densamme)	1	»
Fredrik Chopin. Ett konstnärsöde (Densamme)	1	»
Thorvaldsen och hans verk (Ingers)	1	»
Skolan och de epidemiska sjukdomarna (Severin)	1	»
Medeltidsstämningar: Nürnberg (Wahlberg)	1	»
Vår fantasi och våra drömmar (Ahlstedt)	1	»
Den store värmlandssonen Peter Fjellstedt (Densamme)	1	»
Hemslöjdsföredrag (Rodenstam)	1	»
Om valar och valfångst förr och nu (Jägerskiöld)	1	»
Munhygienens betydelse för folkhälsan (Lenhardtson)	1	»
En amerikatripp i krigstider (Walter)	1	»
Natur och kultur. Naturskydd (Ljungqvist)	1	»
Om björn och björnskall. Värmländska bilder (Falk)	1	»
Hemmens ekonomi och dyrtiden (Envall)	3	»

Sexton föreläsningar illustrerades med skioptikonbilder.

Åhörarantal.

Föreläsningar och konserter besöktes enligt sannolikhetsberäkning av tillsammans 5,690 personer eller i medeltal cirka 177 på varje föreläsning, resp. konsert.

Föreläsningslokal.

Samtliga föreläsningar och konserter höllos i nya folkskolans å Herrhagen stora sal.

Annonsering.

Föreläsningar och konserter tillkännagåvos dels genom annonsering i stadens tidningar dels genom affischering i anstaltens annonsskåp och annorstädes och dels genom med folkskolebarnen utsända meddelanden.

Kurs.

En kurs i svensk litteraturhistoria på 22 timmar med 21 deltagare under ledning av anstaltens föreståndare, läroverksadjunkten Aug. Bergh.

Sammandrag av räkenskaperna.

Inkomster.

Stadens anslag	800: —
Statsanslag	625: —
Årskort, inträdesavgifter, kursavgift samt hyra för skioptikon	630: 25
Kronor	2,055: 25

Utgifter.

Arvoden till föreläsare, kursledare och anstaltens föreståndare	1,144: 90
Lokalhyra, avgifter för städning, lyse m. m.	310: 46
Avgifter till Värmlands föreläsningsförbund och folkbildningsförbundet.	230: 07
Annonser, affischering, trycksaker m. m.	266: 25
Behållning till 1916	103: 57
Kronor	2,055: 25

Karlstad den 31 augusti 1916.

På Biblioteks- och föreläsningsstyrelsens vägnar:
AUG. BERGH.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 7.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt framställning om anslag för nästkommande år till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt ett anslag å 800 kronor för år 1917 till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för föreläsningsanstaltens verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan. In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 okt. 1916.

§ 119.

Till stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt inkommit med framställning om anslag för anordnande av föreläsningar

och undervisningskurser under år 1917, däröver beredningsutskottet nu hade att avgiva yttrande; och beslöt utskottet att med biträdande av vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt ett anslag å 800 kronor för år 1917 till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för föreläsningsanstaltens verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Livsmedelsnämndens framställning angående ökning av nämndens rörelsekapital.

Utdrag af prookoll, hållet hos Karlstads lifsmedelsnämnd den 14 september 1916.

§ 185.

Då lifsmedelsnämnden i februari detta år tillsattes, erbjöd det vissa svårigheter att förutse den utveckling, som verksamheten senare fått. Dess rörelsekapital, som af Stadsfullmäktige bestämdes till 10,000 kronor, har efter hand visat sig alldeles otillräckligt, och har måst åtskilligt öfverskridas, om nämnden öfver hufvud taget skulle kunna fungera. En utväg hade ju varit att nedlägga en del af verksamheten, men midt under rådande kristid kunde ej heller detta anses lämpligt.

Nämndens skuld till drätselkammaren varierar ju, men i allmänhet torde den vara tre gånger de 10,000 kronor, som ursprungligen anslagits. Ett sådant öfverskridande kan ju icke vara förenligt med god ordning, och stadskamrerarekontoret har äfven gjort sina påminnelser.

Det belopp, som nämnden nu faktiskt måst taga i bruk, är äfven det otillräckligt för de affärer, nämnden måste vara beredd på under kommande vinter,

och andra större städer hafva ställt rätt stora belopp till sina lifsmedelsnämnders disposition. Sålunda kan nämnas, att Göteborgsnämnden, inclusive dess vedafdelning, rör sig med en summa af 1,500,000 kronor, hvilken omräknad på Karlstads folkmängd skulle motsvara c:a 150,000 kronor. Gifvet är ju att tillgången till ett så pass stort kapital skulle bereda Karlstads lifsmedelsnämnd möjligheter, som den nu saknar. Men tvifvelsutan bör en god del kunna göras äfven med ett mindre belopp, och nämnden skulle därför tills vidare hos Stadsfullmäktige göra hemställan, att dess rörelsekapital, förut 10,000 kronor, må ökas till 50,000 kronor.

Som ofvan.

Ur protokollet
A. J. ROTH.

Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av Karlstads livsmedelsnämnd gjord framställning om ökning av dess rörelsekapital från 10,000 kronor till 50,000 kronor; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett ytterligare rörelsekapital av 40,000 kronor att av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan:

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 okt. 1916.

§ 121.

Hos stadsfullmäktige hade Karlstads livsmedelsnämnd gjort framställning om höjning av dess rörelsekapital från 10,000 kronor till 50,000 kronor, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottat att yttra sig i ärendet; och beslöt utskottet att med instämmande i kammarens utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett ytterligare rörelsekapital av 40,000 kronor att av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens utredning i anledning av återremiss av ärendet angående framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik.

Framställningen i ämnet jämte bilagor är intagen i stadsfullmäktiges tryckta förhandlingar för den 15 juni innevarande år, serien A. N:o 8; sid. 51.

Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 9.

Vid sammanträde den 15 sistlidne juni hade stadsfullmäktige till drätselkammaren återremitterat E. J. Svenssons med fleres av herr O. Wästlund som motion upptagna framställning om framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik för vidare utredning och preliminär överenskommelse med ägaren av bron till Örsholmen angående nedsättning eller frihet från broavgifter.

Sedan drätselkammaren fört underhandlingar med broägaren herr Georg Wennerström å Örsholmen, hade nu från honom inkommit här bilagda till stadsfullmäktige ställda skrivelse.

Efter föredragning av denna skrivelse och hållen överläggning beslöt nu drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att låta framdraga elektriska ledningar till Örsholmen, Strömsholm och Alvik såväl för vägbelysning som för privat belysning, dock under förbehåll beträffande Örsholmen att ägaren till Örsholmen avgiftsfritt upplåter bron till holmen för stadens behov under återstående åtta år av hans renhållningskontrakt med staden, att detta förbehåll även innefattar de oreglerade delarna av staden, att han på egen bekostnad framdrager ledningen från norra brofästet samt att, därest han avser att i framtiden upplåta sitt område eller del därav till tomter, några ledningar ej utdragas till dessa, innan plan för det till tomtupplåtelser avsedda området blivit av byggnadsnämnden i princip godkänd.

samt att stadsfullmäktige måtte ställa för anläggningens utförande erforderliga medel, 2,990 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Karlstads Stadsfullmäktige, Karlstad.

Med anledning af Drätselkammarens genom Herr Olof Västlund framförda förslag, att jag, för att få elektrisk ledning framdragen till min egendom Örsholmen, skulle för all framtid för allmän trafik upplåta den af mig öfver Klarelfven till Örsholmen byggda bron, ber jag härmed få meddela, att detta villkor är för mig absolut oantagligt, emedan ett sådaat medgivande kan medföra allt för viltgående konsekvenser.

Låt oss antaga, att på Örsholmen växer upp en stadsdel såsom vid Hagaborg — och förutsättningarna för dylikt saknas ju icke — huru skulle en framtida ägare af egendomen ensam kunna bära de kostnader, som voie förenade med underhållet af en bro, afsedd för en så omfattande trafik? Månne icke detta kunde blifva för ägaren fullkomligt ruinerande.

På grund af hvad här anförts vore det därför att allt för mycket underskatta Hrr Stadsfullmäktiges sunda omdöme att tro, det detta villkor kommer att vidhållas, när saken blifvit föremål för förnyad prövning.

Hvad åter beträffar att upplåta bron för allmän trafik under den tid, mitt renhållningskontrakt med staden gäller, synes det mig oklokt att lämna ett liknande medgifvande. Förutom det obehag, som kan åsamkas mig, därigenom att stadens befolkning så att säga kunde taga min egendom i besittning för utflykter med ty åtföljande skadegörelse på buskar och träd, kunde mången lockas att köpa tomt på Örsholmen och uppföra bostad i den tron, att det vore hans fulla rätt att begagna bron för all framtid.

Däremot är jag villig att afgiftsfritt upplåta bron för stadens behof under återstående åtta år af mitt renhållningskontrakt med staden mot villkor att den elektriska ledningen framdrages.

Örsholmen den 9 September 1916.

GEORG WENNERSTRÖM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 okt. 1916.

§ 122.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 15 juni 1916 till drätselkammaren och beredningsutskottet återremitterat E. J. Svenssons m. fl:s av Herr Wästlund som motion upptagna framställning om framdragande av elektrisk ljusledning till Örsholmen, Strömsholm och Alvik, hade kammaren, efter verkställd ytterligare utredning, den 2 innevarande oktober avgivit förnyat utlåtande i ärendet; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att låta framdraga elektriska ledningar till Örsholmen, Strömsholm och Alvik såväl för vägbelysning som för privat belysning, dock under förbehåll beträffande Örsholmen att ägaren till Örsholmen avgiftsfritt upplåter bron till holmen för stadens behov under återstående åtta år av hans renhållningskontrakt med staden, att detta förbehåll även innefattar de oreglerade delarna av staden, att han på egen bekostnad framdrager ledningen från norra brofästet samt att, därest han avser att i framtiden upplåta sitt område eller del därav till tomter, några ledningar ej utdragas till dessa, innan plan för det till tomtupplåtelser avsedda området blivit av byggnadsnämnden i princip godkänd,

samt att stadsfullmäktige måtte ställa för anläggningens utförande erforderliga medel, 2,990 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning om godkännande av vidtagen åtgärd att elektrifiera en av hamnens fasta kranar.

Till Stadsfullmäktige.

Under framhållande av de svårigheter, som uppstått för trafiken bland annat av brist på erforderliga lossningsapparater för massgods, äskade hamnstyrelsen redan under oktober månad förlidet år hos stadsfullmäktige anslag till en portal-

kran på yttre hamnen. De då framhållna olägenheterna, särskilt beträffande fartygs väntetid i avvaktan på lossningstur, hava sedan dess i betänklig grad ökats. I vad mån detta varit förhållandet torde framgå av den i och för sig visserligen glädjande omständigheten, att influtna kranhyror den 1 september innevarande år uppgingo till i det närmaste 2,000 kr., medan motsvarande belopp förlidet år var endast kr. 1,051, men den ger ock vid handen, att olägenheterna ökats i motsvarande grad. Den ansenliga ökningen av kraninkomsterna har kunnat uppnås därigenom, att massgodskranen, i den mån kranskötaren stått ut med tjänstgöringen, hållits i gång även nattetid.

För att i någon mån söka minska missförhållandena har hamnstyrelsen, i avvaktan på stadsfullmäktiges beslut beträffande portalkranen, funnit sig böra elektrifiera en av de fasta kranarna, varigenom denne kan i vissa fall användas även för massgods. Kostnaden härför belöper sig på c:a 2,500 kr. och får hamnstyrelsen anhålla om fullmäktiges godkännande av den vidtagna åtgärden.

På hamnstyrelsens vägnar:
C. O. AHLMARK.

Iwar Olsson.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 8.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen, som i avvaktan på stadsfullmäktiges beslut rörande styrelsens begäran om anslag till en portalkran på yttre hamnen funnit sig böra elektrifiera en av de fasta kranarna för att därigenom söka minska de svårigheter, som uppstått för trafiken bland annat av brist på erforderliga lossningsapparater för massgods, hemställt om fullmäktiges godkännande av den vidtagna åtgärden, vilken dragit en kostnad av cirka 2,500 kronor.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att höröver avgiva yttrande, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för täckande av kostnaden för elektrifiering av en av de fasta kranarna vid yttre hamnen anvisa härför erforderligt belopp av 2,500 kronor ävensom bestämma, att berörda belopp skall utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan,

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 10 okt. 1916.

§ 123.

Uppå remiss från fullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av hamnstyrelsen gjord framställning om godkännande av vidtagen åtgärd att elektrifiera en av hamnens fasta kranar, över vilken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att, med instämmande däri, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för täckande av kostnaden för elektrifiering av en av de fasta kranarna vid yttre hamnen anvisa härför erforderligt belopp, 2,500 kronor, äfvensom bestämma, att berörda belopp skall utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Lifsmedelsnämndens framställning angående afförande ur nämndens räkenskaper af förlust, uppkommen genom försäljning af vetemjöl.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Det under år 1915 af Karlstads dåvarande lifsmedelskommission efter ifrig påtryckning af Statens lifsmedelskommission hemtagna hvetemjölet om 200 ton hade inköpts till ett pris — kr. 36: 30 pr 100 kg. — som vid den tid, då inköpet skedde, nog ansågs väl så högt, men dock nödvändigt att underkasta sig. Under årets lopp inträffade afsevärdt prisfall å hvete, som under innevarande år sjönk än ytterligare i pris. Då lifsmedelsnämnden i slutet af februari detta år öfvertog kommissionens inneliggande lager — c:a 100 ton — måste nämnden för att betrygga realisationen af mjölet ej obetydligt sänka försäljningspriset däråt. Först under juni månad lyckades det nämnden att slutförsälja hela partiet. Det sänkta försäljningspriset förorsakade å hvetehandeln en förlust af kr. 9,516: 30.

Lifsmedelsnämnden, som ej torde kunna anses saker till denna förlust, beslöt för den skull och för att ej med nämnda belopp behöfva belasta sina räkenskaper och sin skuld till stadskassan, att hos Stadsfullmäktige anhålla att från ifrågavarande skuldbelopp blifva befriad.

Karlstad den 31 augusti 1916.

För Karlstads Lifsmedelsnämnd.
S. GULLSTRÖM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 11.

Hos stadsfullmäktige hade Karlstads livsmedelsnämnd, under förmälan att det under år 1915 av dåvarande livsmedelskommissionen hemtagna vetemjölet om 200 ton till ett inköpspris av kr. 36: 30 per 100 kg. måst av nämnden försäljas till ett ej obetydligt sänkt pris, vilket förorsakat en förlust å vetehandeln av kr. 9,516: 30, anhållit att blifva befriad från ifrågavarande skuldbelopp för att ej därmed behöfva belasta sina räkenskaper och sin skuld till stadskassan, då nämnden ej kunde anses saker till förlusten.

Drätselkammaren ansåg, att det vore av stort intresse att en gång få fullständig översikt över de kostnader staden haft under kristiden och att därför denna förlust likasåväl som den vinst, livsmedelskommissionen på andra områden ernått, borde stå kvar i räkenskaperna tillsvidare och till dess fullständig avslutning av kommissionens räkenskaper skett, vadan drätselkammaren ej ansåg sig kunna tillstyrka den gjorda framställningen.

Däremot beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att ifrågavarande förlust å 9,516 kronor 30 öre skall av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas utan avräkning å det rörelsekapital livsmedelsnämnden fått sig anslaget.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 10 okt. 1916.

§ 124.

Till stadsfullmäktige hade Karlstads livsmedelsnämnd inkommit med framställning att nämnden måtte, på anförda grunder, befrias från ett skuldbelopp å 9,516 kronor 30 öre, som på grund av inträffat prisfall uppkommit vid realiserandet av ett från livsmedelskommissionen övertaget parti vetemjöl.

I ärendet hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet att med biträdande av vad kammaren däri anfört och föreslagit, hemställa,

att livsmedelsnämndens förevarande framställning icke måtte av stadsfullmäktige bifallas;

men att fullmäktige måtte med föranledande av samma framställning besluta, att ifrågavarande förlust å 9,516 kronor 30 öre skall av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas utan avräkning å det rörelsekapital, som livsmedelsnämnden fått sig anslaget.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 16 November. | N:o 12.

Nykterhetsnämndens förslag angående användningen av 1916 års anslag till nykterhetens befrämjande ävensom vederbörande revisorers berättelse över Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper för tiden 1 oktober 1914—30 september 1915.

Till Stadsfullmäktiges ordförande H. Herr H. Ziegler, Karlstad,

I egenskap av Karlstads nykterhetsnämnds ordförande översänder jag härmed tvenne protokollsutdrag, jämte några anslagsredovisningar.

Med utmärkt högaktning
ANDERS LÖFBERG.

Utdrag ur protokoll hållet vid Karlstads nykterhetsnämnds första sammanträde onsdagen den 16 augusti 1916.

§ 5.

Enligt meddelande från stadskamreraren uppgår anslaget för nykterhetens befrämjande för innevarande år till kronor 4,042: 50. Härav hemställer

styrelsen för läsestugorna om kr.....	1,350: —
» » Vita Bandet »	300: —
Församlingsdiakonissorna »	500: —
Frälsningsarméns slum »	500: —
Nykterhetsföreningarnas ungdomsavdelningar om kr.	350: —

dessutom föreslår nämnden att till

Tidningar å nykterhetskaféerna anslås kr.	150: —
samt återstoden kr.	892: 50

ställes till nämndens disposition.

Någon framställning om anslag till mjölkutdelning vid härvarande hamn anser sig nämnden ej f. n. böra göra, dels enär kostnaden för anskaffande av kiosk ställer sig mycket hög, dels emedan mjölktillgången är begränsad.

Karlstad som ovan.

ANDERS LÖFBERG,
ordförande.

Justeras:
ERNST STRANDMAN.
DAVID KARLSTRÖM.

Rätt utdraget betyga:
H. JOHNSON. GÖSTA HAMMAR.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök får härmed till Stadsfullmäktige inlämna nedanstående förslag till utgiftsstat för läsestuguverksamheten under arbetsåret 1 oktober 1916—30 september 1917.

Till Tingvallastadens läsestuga, hyresbidrag.....		450: —
» Haga » »		500: —
Till båda gemensamt:		
Prenumeration av tidningar m. m.....	300: —	
Underhåll av inventarier.....	100: —	400: —
	Summa Kronor	1,350: —

Med anledning av ovanstående utgiftsstat får styrelsen hemställa, att stadsfullmäktige behagade för läsestuguverksamheten under arbetsåret $^{1}/_{10}$ 1916—$^{30}/_{9}$ 1917 anslå kronor 1,350: —.

Karlstad den 5 maj 1916.

Å Styrelsens vägnar:
O. P. MOBERG.
ordförande.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök får härmed avgiva följande redogörelse för dessa anstalters verksamhet under senaste arbetsåret.

I såväl folkköket som läsestugorna har frekvensen ytterligare ökats, i det den varit i folkköket i medeltal 60 personer vid varje måltid,

i dess läsestuga i medeltal 250 besök dagligen och

i Haga » » 300 » «

Publiken har nästan uteslutande varit i staden boende personer; endast lördagar och söndagar har den till någon avsevärd del bestått av lantbor.

Styrelsen har i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut den 16 mars innevarande år på tre år från den 1 okt. 1916 hyrt de två föreslagna lägenheterna för respektive 900: — och 1,000 kronors årlig hyra, varav vederbörande föreståndare respektive föreståndarinna skriftligen förbundit sig erlägga hälften.

Stadsfullmäktiges anslag av 250 kr. till mjölkutdelning vid härvarande hamn enligt beslut den 21 okt. 1915 har styrelsen av flera skäl ej använt. Det visade sig nämligen, att sjöfarten på hösten blev ytterligt ringa, och då därjämte viss svårighet att skaffa mjölk förefanns samt slutligen en stor del av anslaget skulle ha åtgått för anskaffande av kiosk eller nytt tält m. m., ansåg styrelsen sig böra inbespara nämnda anslag.

Med styrelseberättelsen följa uppgift på i läsrummen tillgängliga tidningar och tidskrifter, begäran om anslag för nästa räkenskapsår, kassarapport samt revisionsberättelse för tiden 1 oktober 1914—1 Oktober 1915.

Karlstad den 5 maj 1916.

Å styrelsens vägnar:
O. P. MOBERG.
ordförande.

Undertecknad, utsedd att granska *Karlstads Läsestugors* och *Folkköks* räkenskaper för räkenskapsåret 1 Oktober 1914 — 1 Oktober 1915 får efter verkställd granskning afgifva följande

Revisionsberättelse:

Behållning från föregående räkenskapsår:

Kontant och i bank innestående	5: 37	
Inventarier	1,700: —	1,705: 37
Inkomster:		
Karlstads stads anslag	2,500: —	
Haga läsestugas hyresbidrag	400: —	2,900: —
	Kronor	4,605: 37

Utgifter:

Hyror	2,218: —	
Omkostnader	7: 54	
Prenumerationskostnader	449: 20	
Kostnader för mjölkutdelningen	217: 24	2,891: 98

Behållning vid räkenskapsårets slut:

Kontant och i bank innestående	13: 39	
Inventarier	1,700: —	1,713: 39
	Kronor	4,605: 37

Då räkenskaperna äro ordentlig förda och alla utgiftsposter verificerade, får undertecknad föreslå full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 25 April 1916.

G. MÆCHEL.

Uppgift på tidningar och tidskrifter, som tillhandahållas i Karlstads läsestugor under år 1916.

Aftontidningen, Arbetet, Arvika Nyheter, Arvika Tidning, Bergslagernas Nyheter, Blå Bandet, Dagens Nyheter, Forum, Göteborgs Aftonblad, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, Hvar 8 Dag, Hygienisk Revy, Kristinehamns-Tidningen, National-Kuriren, Ny Tid, Reformatorn, Social-Demokraten, Stockholms Dagblad, Stockholms-Tidningen, Svenska Morgonbladet, Svensk Tidskrift, Strix, Templaren, Tiden och Verdandisten.

Karlstad den 5 maj 1916.

O. P. MOBERG.

Till Nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens främjande.

För det anslag av 350 kronor, som av Stadsfullmäktige på Kommitténs förslag även under föregående år tilldelat nedanskrivne föreningar bland barn, uttalas ett vördsamt tack, samtidigt som de härmed förnya sin begäran om fortsatt understöd för denna utan tvivel mycket behjärtansvärda verksamhet.

Samtidigt lämnas här nedan en kortfattad redogörelse för arbetet under år 1915 samt utdrag ur resp. föreningars räkenskaper:

Ungdomslogerna N:o 109 Linnéa och N:r 1300 Pyrola av I. O. G. T. hava under

året haft gemensamma möten, i regeln varje söndagseftermiddag, under tiden 1 jan. —15 juni och 15 sept. och 31 dec. Vid några tillfällen hava anordnats fester, såsom jul-, vår- och höstfester samt aftonunderhållningar. Under en söndag i Maj mottogs besök av ungdomslogen Sylvia i Degerfors och under juni gjordes en utflykt till Ulvsbys I stadens omgivningar gjordes under våren en del utflykter under äldre medlemmar. ledning. Logerna Ägirs och Arbetarens bibliotek, i vilket särskild ungdomsavdelning finnes, har stått till de medlemmars disposition, som uppnått åldern 12—15 år. Logen Ägir har även innevarande år gratis upplåtit lokal för mötena med fri värme och belysning. Den direkta ledningen av arbetet under året har handhafts av hrr kakelugnsmakaren Axel Gröndahl och bokhållaren Viktor Nordström.

Medlemssiffran (för ungdom under 15 år) var vid årets slut i båda logerna tillsammans 254.

Utdrag ur räkenskaperna; utgifter:

Barntidningar och annan litteratur	Kr.	71:50
Porton	»	1:80
Omkostnader för fester och utflykter	»	39:39
Annonser och trycksaker	»	43:25
Resekostnader till ombudsmöte	»	14·70
Omkostnader vid ett par fattiga barns begravning	»	21:00
	Summa Kronor	191:64

Ungdomstemplet N:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O. har under året haft 34 möten, i regeln varje söndag, kl. 2—3.30 e. m., utom juni—aug., då ferie. höllos. 7 fester ha avhållits. Under sommaren företogos ofta utflykter i det gröna Nykterhetsföredrag för barn och anföranden för tobaksbrukets motarbetande hava utom av ledarne hållits av fru Am. Larsson, Arvika, och J. T. Falk, Edane. Logen Tingvalla har bekostat lokal, belysning och värme. Som ledare ha under året tjänstgjort Frkn Elna Banck och hr Aug. Olsson. Medlemsantalet vid året 149.

Utdrag ur räkenskaperna; utgifter:

Prenumeration å Daggdroppen och andra barntidn.	Kr.	44:45
Fester och utflykter	»	56:54
Resor för ledarne	»	6:50
	Summa Kronor	107:49

Barntemplet N:r 76 Fästet av T. O. har hållit 36 möten, 6 s. k. festmöten, 1 friluftsmöte samt företagit en båtfärd till Jäverön. Vid tvenne tillfällen hade barnens föräldrar inbjudits och övervarit mötena. Lektioner och samtal i nykterhetsfrågan hava ofta hållits under ledning av hr Gust. E. Johansson, vilken också jämte hr

V. Lindström och fröken Agnes Johansson, varit templets ledare. Fri lokal har upplåtits av Templarnes lokalkommitté. Medlemsantalet var vid årets slut 65.

Utdrag ur räkenskaperna; utgifter

Barntidningarne Daggdroppen och Snöbollen	Kr.	43: 53
Inköp av böcker till biblioteket och för ledarne	»	25: 80
Omkostnader för fester och utflykter	»	34: 87
Annonser o. d.	»	11: 25
Summa Kronor		115: 45

Ungdomsavdelningen N:r 144 Unga Viljor av N. O. V. har hållit 28 möten därav ett gemensamt med logen Örnen. Vidare hava anordnats 2 aftonunderhållningar och en julfest. Nykterhetslektioner hava under året hållits av hrr Ax. Pettersson och Andr. Johansson. Dessa lektioner, vilka delvis varit belysta med skioptikonbilder ha också bevistats av barn icke tillhörande ungdomslogen. Till medlemmarne ha vid mötena två gånger i månaden utdelats ungdomstidningen »Gnistan». Vid julfesten erhöll varje barn dessutom en julbok. Ett mindre lånebibliotek har upprättats och flitigt använts. Logen Örnen har upplåtit fri lokal. Hr Andr. Johansson har även innevarande år tjänstgjort som ledare. Medlemsantalet vid årets slut 32.

Utdrag ur räkenskaperna; utgifter:

Barntidningar	Kr.	13: 71
Böcker	»	34: 66
Fester etc.	»	11: 38
Musik, annonser m. m.	»	7: 00
Belysning	»	6: 00
Summa kronor		72: 75

Karlstad den 20 april 1916.

Enligt uppdrag:
ERNST STRANDMAN.

Till Nämnden för uppgörande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande, Karlstad.

Styrelsen för Vita Bandet härstädes får härmed med bifogande av redogörelse för föreningens verksamhet och kassaställning under år 1915 vördsamt anhålla, att föreningen för sin fortsatta sociala verksamhet måtte även för nästa år utbekomma ett anslag av medlen för nykterhetens befrämjande.

Karlstad den 17 juni 1916.

Å styrelsens vägnar:
INGRID LARSON,
ordförande.

Redogörelse för Vita Bandets sociala verksamhet under år 1915.

Föreningens sociala verksamhet har såsom föregående år omfattat kurser i hemmets ekonomi, föredrag och mödramöten.

På våren anordnades både å Herrhagen och Tjäderskolan demonstration av en billig och god kaffeblandning, som lätt kan göras i hemmet, samt visades hur man kan baka gott bröd med tillsats av potatis. Tryckta recept utdelades. På Herrhagsskolan höllös även tvänne sömnadskurser, omfattande omkring 30 timmar. Deltagarna voro 31, mest fabriksflickor och tjänarinnor, som där fingo tillfälle att lära sy åt sig själva både klädnings- och linnesöm.

Under september anordnades fyra konserveringsdagar, emedan man ansåg det av vikt att vid rådande höga köttpris så väl som möjligt ta vara på höstens ovanligt rika frukt- och grönsaksskörd. En massa recept utdelades därvid.

I början av december inbjödos arbetarehustrur till en s. k. »korvdag», då de under sakkunnig ledning fingo göra ett par billiga korvsorter samt baka paltbröd, vilket allt de fingo köpa till betydligt billigare pris än affärernas. Tillslutningen var så stor, att försöket måste upprepas.

Vid julen anordnades nykterhetsskyltning i tre väl belägna affärsfönster.

Föreningen har ock under det gångna året anordnat offentliga föredrag; särskilt må nämnas ett för ungdom och ett för mödrar.

Mödramöten för arbetarehustrur ha som vanligt hållits varannan vecka.

Alla kurser ha varit ledda av examinerade lärarinnor.

Omkostnaderna för föreningens sociala verksamhet ha belöpt sig till omkring 600 kronor.

Karlstad den 17 juni 1916.

Å styrelsens vägnar:
INGRID LARSON,
ordförande.

Sammandrag av Vita Bandets i Karlstad räkenskaper under år 1915

Inkomster:

Anslag av staden	300: —
Medlemsinkomster	120: 29
Bruttoinkomst vid basar	521: 80
Andra inkomster	398: 16
S:ma kr.	1,340: 25

Utgifter:

Demonstration av potatisbröd och klikaffe	51: 66
Två avgiftsfria sömnadskurser	268: 11
Konserveringskurs	123: 47
Demonstration av korvberedning	40: 41
Mödramötena	59: 42
Julskyltning och offentliga föredrag	80: 14
Understöd åt behövande medlem	10: —
Diverse litteratur	88: 87
Lokalhyror, lyse och bränsle	35: 60
Diverse utgifter	176: 71
Behållning till 1916	405: 86
S:ma kr.	1,340: 25

Karlstad den 8 juni 1916.

CLARY NYMAN,
Kassaförvaltare.

Till Karlstads Nykterhetsnämnd, Karlstad.

För verksamhetens bedrifvande, hufvudsakligen i samma riktning som förut, äro vi fortfarande i behof af allt det understöd som kan erhållas, och tillåta oss därför framställa en vördsam begäran om ett liknande understöd, som det vi föregående år erhållit, eller kronor 500: —. Vidimerad afskrift af årsredogörelsen för 1915 bifogas.

Karlstad den 2 september 1916.

KRISTINA PALMKVIST.
Föreståndarinna.

Årsredogörelse

för Frälsningsarméns slumstation i Karlstad under tiden den $^{1}/_{1}$ 1915—$^{31}/_{12}$ 1915.

437 familjer besökta.
270 sjukbesök.
1,916 personer erhållit hjälp.
1,715 timmar använda för besök.
65 barn beklädda helt till julen och 15 delvis.

Inkomster:

Kassa vid årets början	317: 35
Kollekter och basar	655: 28

Gåfvor	2,760: 88
Litteratur	168: 74
Anslag af staden	750: —
Kronor	4,652: 25

Utgifter:

Hushållet	770: 75
Lön till slumsystrarna	419: 50
Hyra	384: —
Ved och lyse	148: 75
Post, frakt, telefon och resor	149: 03
Kongressfond	26: —
Understödsfond	26: —
Inköpta inventarier	25: 73
Kontant till fattiga	2,461: 80
Diverse utgifter	54: 90
Kassa vid årets slut	185: 79
Kronor	4,652: 25

Stockholm den 7 Februari 1916.

För Frälsningsarméns Slum- och Räddningsverk
G. HULANDER.

Rätt afskrifvet intyga:
AND. D. DANIELSON. H. FRIBERGER.
Karlstad. Karlstad.

Till Karlstads Stadsfullmäktige, Nykterhetsnämnden.

Härmed framställes en ödmjuk förfrågan om undertecknade kunde — såsom föregående år — få medel till befrämjande af nykterheten och lindrande af nöd.

Redovisning för bekomna medel följer.

Karlstad den 4 September 1916.

Ödmjukligen
BLENDA LITHNER.
Församlingsdiakonissa.

Inkomster:

Febr. 3.	Af stadsfullmäktige	126: 81
	Summa kronor	126: 81

Utgifter:

Väf till symöten för mödrar	36: 81
Enkan L. Lundbom	6: —
Fröken R. Flink	5: —
Enkan H. Skoglund	5: —
Skomakare N. Westrin	20: —
Skräddare J. Andersson	10: —
Ogifta sjuka Anna o. M. Andersson	20: —
Ogifta Augusta Eriksson	8: —
Arb. J. Rosqvist	7: —
Arb. W. Lundbom	9: —
Summa kronor	126: 81

Karlstad den 4 September 1916.

BLENDA LITHNER,
diakonissa.

Inkomster:

Af Stadsfullmäktiges nykterhetsnämnd bekomna medel	126: 81
Summa kronor	126: 81

Utgifter:

Skoräkning n:o 1	10: —
» » 2	11: 50
» » 3	8: 50
» » 4	21: 25
Mjölkräkn. » 5	9: 76
» » 6	10: 77
Garnräkn. » 7	32: 60
Kontant till Enkan Bergman	5: —
» » » Andersson	5: —
Ogifta Maria Friman	5: —
Strykerskan Alma Larsson	7: 42
Summa kronor	126: 81

Tacksamt
HILDA LÖFGREN,
diakonissa.

Redovisning över från Karlstads nykterhetsnämnd bekomna medel.

Febr.	17	Thilda Anderssons Barngarderob	3: 50
»	22	B. Nilsson Hagaborg	97
Mars	4	Karlstads Bränsleaffär	7: 50
»	20	A.-B. Karlstads Spisbrödsfabrik	7: 50
»	28	A. Engström Hagaborg	1: 52
»	29	Åkare J. F. Olsson	2: —
April	3	J. W. Hollsten	2: 75
»	13	A. Saams mjölkmagasin	26: 92
»	»	A. G. Wennsten	5: 89
»	»	»	3: 12
»	»	»	5: 89
»	»	Johanna Jansson Erikslund	2: —
»	14	N. Bergqvist	41: 65
»	27	Karin Melin Nolby 8	1: —
»	15	Broby Mjölkaffär	2: 94
Maj	6	Broby Mjölkaffär	1: 36
Juni	14	Göteborgsmagasinet	2: 40
»	16	E. Wallin	7: 90
		Summa kronor	126: 81

SIGRID PERSSON
diakonissa.

Inkomster:

Stadsanslag	126: 81
Summa kronor	126: 81

Utgifter:

Till en sjuk gosse	2: 25
»Nya Testamentet» till en sjuk	2: —
Apelsiner bch blommor till sjuka	1: 50
Hustru Hilma Andersson Ö. B. 10 vid sjukdomsfall	4: 75
Hustru Lindhult Ö. B. 25 vid sjukdom	3: —
Vedhuggare Nystrand, Tallåsen	3: —
Erik Byttner till mat	2: —
Flickan Märta Lindblad, Viken, sorghatt	5: —
Tyg till klädning till samma person	7: 88
Hustru Edberg vid sjukdom	2: —
Vaxduk enligt räkning	2: —
Utgifter för fem sjuka vid en Stockholmsresa	5: —
Tyg till klädning åt Rut Höglund, Berget 72	3: —

Hustru Hilma Andersson, Ö. B. 10	2: —
En kappa åt Linnea Nilsson, Ö. B.	12: —
Diverse matvaror	13: 86
Skolagning	2: 00
Maja Dahlström (fabriksarbet.), Ö. Viken 15, till ved.	10: —
Svea Fredriksson, V. B. 26, till klädning	2: —
Fettisdagsbullar till utdelning	1: —
Hustru Lindhult, Ö. B. 25, vid sjukdom	3: —
Hustru Nicklason, Viken 27,	3: —
Fabriksarbeterskan Anna Persson, Viken 56,	3: —
Saga Jonsson, Viken 31, tyg till klädning	3: 15
Gerda Qvarnström, Viken 25, till ved	5: —
Lovisa Blomstrand, Ö. B. 21,	2: —
Skjuts t. o. fr. kyrkogården för Ida Jonsson, Ö. B. 31,	3: 80
Tyg till linne åt Saga Jonsson, Viken 31,	2: 30
Erik Charles Larsson, Ö. B. 21,	2: —
Frida Olsson, läkarehjälp, V. Viken 37,	5: —
Gumman Svensson, Karlsholm 18, vid sjukdom	2: 25
Kaffe och socker till en sjuk	1: 87
Fabriksarbeterskan Rut Johansson läkarehjälp	3: —
Hustru Andersson, V. B. 21, ägg	1: 20
Summa kronor	126: 81

Med tacksamhet
CARIN GYLLENCREUTZ
diakonissa
Viken—Berget.

Utdrag ur protokoll hållet vid Karlstads nykterhetsnämnds ordinarie sammanträde fredagen den 8 Sept. 1916.

§ 3.

Församlingsdiakonissornas och slumsystrarnas redovisningar för under år 1915 bekomna anslag föredrogos. Härvid konstaterades, att såväl anslaget till diakonissorna, som slumsystrarna, använts i huvudsak som rent fattigunderstöd. För att medlen må användas, som avsett är, till nykterhetens fromma, beslöt nämnden tillställa ovan

nämnda anslagsemottagare några hänvisningar om lämpligaste sättet för medlens användning. Att utarbeta förslag härtill utsågos hrr Strandman o. Nyberg.

Karlstad som ovan

ANDERS LÖFBERG,
ordförande.

Justeras:
ERNST STRANDMAN.
DAVID KARLSTRÖM.

Rätt utdraget betyga:
H. JOHNSON. GÖSTA HAMMAR.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 oktober 1916.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över Karlstads nykterhetsnämnds framställning i fråga om användningen av 1916 års anslag till nykterhetens befrämjande.

Efter föredragning av handlingarna i ärendet beslöt drätselkammaren hemställa, *att* stadsfullmäktige måtte besluta, att av det för innevarande år till fördelning disponibla anslaget till nykterhetens befrämjande, uppgående till 4,042 kronor 50 öre, skall utgå:

1) till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden ..... 150: —

2) till läsestugorna för arbetsåret $^{1}/_{10}$ 1916—$^{30}/_{9}$ 1917:
till Tingvallastadens läsestuga, hyresbidrag ..... 450: —
» Haga » » ..... 500: —
till båda gemensamt:
prenumeration av tidningar m. m. ..... 300: —
underhåll av inventarier ..... 100: — 1,350: —

Dessa tvenne anslag att ställas till disposition av styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök.

3) till ungdomslogen n:o 109 Linnéa i samverkan med logen n:o 1,300 Pyrola av I. O. G. T., ungdomstemplet n:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O., barntemplet n:o 76 Fästet av T. O. och ungdomsavdelningen n:o 144 Unga Viljor av N. V. O., att mot redovisning för användningen nyttjas till anordnande av nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande av lämplig litteratur mellan dess yngre

medlemmar, att utgå med 50 kronor till varje förening och återstoden fördelad efter antalet barn i föreningarna..... 350: —
4) till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning .... 300: —
5) till frälsningsarméns slumverksamhet att mot redovisning användas till nykterhetens befrämjande..... 500: —
6) till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande..... 500: —

Summa kronor 3,150: —

samt att återstoden av anslaget 892 kronor 50 öre skall ställas till nykterhetsnämndens disposition;

att stadsfullmäktige måtte såsom villkor för de till frälsningsarméns slumverksamhet och stadens diakonissor beviljade anslagens åtnjutande föreskriva, att de ställa sig till efterrättelse de av nykterhetsnämnden givna anvisningar om lämpligaste sättet för medlens användning;

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för läsestugorna och folkköket ansvarsfrihet för räkenskapsåret den 1 oktober 1914—den 30 september 1915.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 126.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av nykterhetsnämnden avgivet förslag angående användningen av 1916 års anslag till nykterhetens befrämjande ävensom, i samband därmed över vederbörande revisors berättelse angående verkställd granskning av Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper för tiden 1 oktober 1914—30 september 1915.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet efter tagen del av handlingarna, att med biträdande av vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bifalla vad drätselkammaren i ärendet i särskilda hänseenden föreslagit.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning om godkännande av avskrivningar å hamnens lösa egendom.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 5 september 1916.

§ 100.

Till styrelsen hade inkommit en efter verkställd besiktning av hamnens lösa egendom upprättad inventarielängd, som nu genomgicks och granskades, och beslöt styrelsen översända längden till stadsfullmäktige med hemställan om godkännande av de föreslagna avskrivningarna, uppgående till 702 kr. 85 öre. Tillika ville styrelsen anhålla, att längden måtte, efter ärendets behandling, till styrelsen återställas.

In fidem:
IWAR OLSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 oktober 1916.

§ 3.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen, med överlämnande av en efter verkställd besiktning av hamnens lösa egendom upprättad inventarielängd, anhållit om godkännande av de föreslagna avskrivningarna, uppgående till 702 kronor 85 öre.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 127.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort framställning om godkännande av föreslagna avskrivningar å hamnens lösa egendom, däröver drätselkammaren

avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot framställningen, hemställa,

att ifrågavarande avskrivningar, uppgående till ett sammanlagt belopp av 702 kronor 85 öre, måtte av stadsfullmäktige godkännas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående återkallande av gjort erbjudande i fråga om stenleverans till staden för avhjälpande av bland stenhuggeriarbetare inom landet rådande arbetslöshet.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 24.

Vid sammanträde den 17 februari innevarande år hade stadsfullmäktige, med föranledande av en från statsrådet och chefen för Kungl. civildepartementet ingången ämbetsskrivelse av den 4 i samma månad angående ifrågasatta stenleveranser till vissa kommuner för avhjälpande av bland stenhuggeriarbetare inom landet rådande arbetslöshet, förbundit sig att genom här redan befintlig firma eller annan firma, som ville här etablera sig, låta tillverka sten för uppläggning på lager, beräknat för sex år efter 15,000 kronor för år, under förutsättning att dessa firmor anställde kompetenta stenarbetare från Västkusten och erbjöde sig att leverera sten till de å — priser, som staden innevarande år kontrakterat, samt att staden erhölle ett lån av statsmedel å 90,000 kronor efter 3 procents ränta.

Då emellertid samma à — priser, som för innevarande års stenleverans kontrakterats, ej kunnat erhållas, utan priset per kvadratmeter nu ställde sig dyrare, och då på grund av bostadsbristen arbetare från Västkusten ej kunde mottagas, beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte förklara sig ej kunna vidhålla sitt erbjudande av den 17 februari innevarande år samt ingå till statens stenleveranscentral (adress: Gamla rådhuset, Stockholm) med återkallande av erbjudandet.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 128.

I till stadsfullmäktige ingiven framställning hade drätselkammaren, på anförda grunder, hemställt, att stadsfullmäktige måtte återkalla sitt i enlighet med beslut den 17 februari innevarande år gjorda erbjudande att, på vissa villkor, låta genom statens stenleveranscentral tillverka sten för stadens behov, beräknat för sex år.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet att, med biträdande av vad kammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, under åberopande av de av drätselkammaren anförda skälen förklara sig ej kunna vidhålla sitt ifrågakomna erbjudande av den 17 februari innevarande år angående stenleveranser till staden, ävensom ingå till statens stenleveranscentral med återkallande av samma erbjudande.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning om godkännande av överenskommelse med landsförsamlingen rörande ersättning för genom inkorporering av Sandbäcken m. m. frångångna utskylder.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 oktober 1916.

§ 2.

I Kungliga Brefvet den 26 september 1913 angående överflyttning till Karlstads stad av hemmanen 1/4 mantal Norra Sandbäcken n:r 1, 1/4 mantal Södra Sandbäcken n:o 2 och 1 mantal Sanna n:o 1 vore stadgat, att staden skulle årligen under 20 år, räknade från och med år 1914, såsom ersättning för landskommunens och skolväsendets minskade inkomster till följd av överflyttningen till socknen erlägga ett belopp, motsvarande årliga medeltalet av de utskylder och avgifter för ifrågavarande ändamål, som inom det överflyttade området varit ut-

debiterade för utgörande under åren 1910—1912, dock med avdrag av medgivna avkortningar och avskrivningar, att ersättningen för varje år skulle erläggas senast å den eller de tider, som bleve bestämda för uppbörd av motsvarande utskylder och avgifter från socknens återstående del, och att, om ersättningens belopp icke skulle hava kunnat fastställas före någon eller några av de först infallande förfallotiderna, vad å dem bort gäldas skulle av staden betalas efter det socknen till stadsfullmäktige inkommit med av verifikationer åtföljd uppgift rörande det årliga ersättningsbeloppet.

Med anledning härav hade delegerade för drätselkammaren och delegerade för landsförsamlingen sammanträtt och träffat överenskommelse angående beloppet av den ersättning, som Karlstads stad skall till landsförsamlingen erlägga för frångångna utskylder, vilken summa blivit bestämd till kr. 1,506: 28 för vart och ett av åren 1914—1933.

Då Kungl. Maj:t bestämt, att stadsfullmäktige, åtminstone vad beträffade tiden före den nu åvägabragta uppgörelsen, hade att besluta om ersättningens utbetalning, hade hela avtalet gjorts beroende av stadsfullmäktiges fastställelse; och beslöt nu drätselkammaren, med bifogande av överenskommelsen ifråga, anhålla om stadsfullmäktiges godkännande av densamma samt hemställa, att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma att ovanberörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skola anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Överenskommelse

emellan Karlstads stad, å ena sidan, samt Karlstads landsförsamling, å den andra, angående den ersättning, Karlstads stad, jämlikt Kungl. Brevet den 26 september 1913 rörande överflyttning av 1/4 mantal Norra Sandbäcken n:o 1, 1/4 mantal Södra Sandbäcken n:o 2 och 1 mantal Sanna n:o 1 under staden, har att till Landsförsamlingen erlägga för frångångna utskylder.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 26 september 1913 förordnat, att 1/4 mantal Norra Sandbäcken n:o 1, 1/4 mantal Södra Sandbäcken n:o 2 och 1 mantal Sanna n:o 1 i Karlstads landstörsamling skola från och med år 1914 införlivas med Karlstads stad under villkor, bland andra, att staden under tjugo år,

räknade från och med 1914, till landsförsamlingen erlägger ett belopp motsvarande årliga medeltalet av de kommunala utskylder och avgifter, som inom det överflyttade området varit utdebiterade för utgörande under åren 1910—1912, dock med avdrag av medgivna avkortningar och avskrivningar, så har, å ena sidan, Karlstads Drätselkammare utsett undertecknade Svanbom, Noréus och Westlin, samt, å andra sidan, Karlstads landsförsamling utsett undertecknade Lidback, Larson och Johansson att såsom särskilda delegerade träffa avtal angående storleken av förenämnda ersättningsbelopp; och hava vi till uppdragets fullgörande sammanträtt å Drätselkammarens sessionsrum i Rådhuset i Karlstad samt efter granskning av Karlstads landsförsamlings längder över kommunaluppbörden för åren 1910—1912 samt rest- och avkortningslängder denna dag enats om att oftaberörda ersättningsbelopp skall utgå med *Kronor Ettusenfemhundrasex och 28 öre (1,506:28)* för år, samt varje år till och med år 1933 erläggas den dag, uppbörd av kommunalutskylder inom landsförsamlingen äger rum.

Denna överenskommelse är bindande endast under förutsättning av stadsfullmäktiges i Karlstad godkännande.

Karlstad den 7 Oktober 1916.

För Karlstads stad
AXEL SVANBOM.
J. NORÉUS.
H. WESTLIN.

För Karlstads landsförsamling
E. G. LIDBACK.
J. A. LARSON.
J. G. JOHANSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 129.

Sedan delegerade för drätselkammaren och för Karlstads landsförsamling träffat överenskommelse, dagtecknad den 7 oktober 1916, angående beloppet av den ersättning, som, jämlikt Kungl. Brevet den 26 september 1913 angående inkorporering med staden av vissa delar av landsförsamlingen, skulle utgå till landsförsamlingen för frångångna utskylder, samt drätselkammarens anhållan om fullmäktiges godkännande av samma överenskommelse, hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot förslaget, att i enlighet med detsamma hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande överenskommelse ävensom bestämma, att den därigenom fastställda ersättningen från sta-

dens sida, 1,506 kronor 28 öre för vart och ett av åren 1914—1933, skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt framställning om anslag till biblioteksverksamheten för nästa år.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt får härmed, med överlämnande av redogörelse för bibliotekets verksamhet under år 1915 och förslag till stat för nästa år, angående behovet av förnyat anslag till biblioteket anföra följande:

Till följd av dyrtiden ha kostnaderna för såväl bibliotekslokalernas uppvärmning som bokinbindning och trycksaker m. m. stigit i avsevärd grad. Därjämte har bibliotekspersonalen genom bibliotekets raska utveckling fått väsentligen ökat arbete, varför en höjning av det till personalen utgående arvodet är påkallad. Huvudsakligen på grund av dessa förhållanden är det anslag biblioteket åtnjuter otillräckligt, om dess bokförvärv skall kunna i nödig utsträckning fortsättas. Styrelsen får därför vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige behagade, med en ökning på 1,000 kronor av det hittillsvarande anslagsbeloppet, bevilja biblioteket ett anslag för år 1917 på 4,600 kronor.

Karlstad den 26 september 1916.

AUG. BERGH.

NANCY ENWALL.	GUSTAF EDMAN.	ALB. AURELL.
ALFR. JOHNSSON.	KARL WESTMAN.	G. A. GUSTAFSON.

Redogörelse för Karlstads stadsbiblioteks verksamhet under år 1915 jämte förslag till stat för år 1917.

Biblioteket hölls öppet 245 söckendagar tre timmar dagligen och 36 söndagar två timmar om dagen.

Låntagarnas antal uppgick till 1,080 personer, och av dessa inskrevo sig under året 571. Boksamlingen ökades med 570 band och omfattade vid årets slut 4,904 band. Boklånens antal utgjorde 22,875, därav skönlitteratur 16,891 och s. k. kunskapsgivande litteratur 5,984. Angående låneverksamheten hänvisas för övrigt till bifogade tablå.

Under året inspekterades biblioteket av förste bibliotekskonsulenten i Kungl. folkskoleöverstyrelsen, fil. dr. Fr. Hjelmqvist, som därvid uttalade sin synnerliga belåtenhet med detsamma, ävensom av folkskoleinspektören O. A. Gunnelius, som likaledes gav det mycket vackert erkännande.

Sammandrag av räkenskaperna under år 1915.

Inkomster:

Stadsfullmäktiges anslag	3,600:—
Statsanslag	400:—
Anslag från Sällskapet för nyttig folkläsnings spridande	100:—
Försålda kataloger, övertidsavgifter m. m.	156:35
Räntor	50:21
Skuld till kassören	175:86
Summa kronor	4,482:42

Utgifter:

Skuld till kassören från 1914 återbetalad	109:67
Hyra	600:—
Lokalerna och inventarierna	85:90
Bokinköp för kommunens anslag	942:38
Bokinköp för statsanslaget	400:—
Bindning	345.93
Arvoden	1,200:—
Katalogmateriell	14:60
Städning, lyse och värme	615:45
Telefon, porto, frakter m. m.	168:49
Summa kronor	4,482:42

Förslag till stat för år 1917.

Inkomster:

Stadsfullmäktiges anslag	4,600:—
Statsbidrag (i form av böcker)	400:—
Försålda kataloger, övertidsavgifter m. m.	150:—
Summa kronor	5,150:—

Utgifter:

Hyra	600: —
Arvoden	1,600: —
Lyse, bränsle, städning	750: —
Statsbidragsböcker	400: —
Inköp av böcker och inventarier	900: —
Bindning	500: —
Porto, telefon, frakt	100: —
Trycksaker, skrifmateriell	200: —
Oförutsedda utgifter	100: —
Summa kronor	5,150: —

Karlstad den 26 September 1916.

På biblioteks- och föreläsningsstyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

Tablå över Karlstads Stadsbiblioteks låneverksamhet år 1915.

Datum	Samlingsverk	Religion—Filosofi	Undervisning och uppfostran	Språkvetenskap	Litteraturhistoria	Skönlitteratur			Konst, musik, teater	Historia	Levnadsteckn.	Geografi	Sociala frågor	Teknologi m. m.	Handel o. näringar	Matematik	Naturvetenskap	Fysiologi, hygien och sjukvård	Jakt, idrott och spel	Tidskrifter	Litteratur på främmande språk	Läsrummet	Summa boklån	Låntagare inskrivna under året	Besök i läsrummet	Besök i låneexpeditionen
						svenskt original	utländsk i svensk översättning	dansk och norsk																		
Jan.	35	75	16	4	11	970	786	25	15	87	54	68	23	9	3	5	40	20	7	12	6	74	2,345	80	355	1,197
Febr.	58	57	25	5	19	1,001	801	30	10	118	82	75	17	15	8	6	66	39	12	10	8	56	2,518	64	412	1,334
Mars	47	64	22	5	16	1,184	1,070	39	28	125	67	82	35	24	10	6	82	25	23	19	20	42	3,035	78	459	1,577
April	37	61	18	1	19	900	803	19	15	80	52	86	37	28	8	3	58	19	23	16	8	27	2,318	42	329	1,235
Maj	39	50	13	1	7	814	689	14	5	53	49	61	18	16	10	1	45	18	15	7	6	26	1,957	23	165	1,053
Juni	16	28	7	—	5	576	447	12	4	18	31	40	2	5	3	2	24	6	10	4	6	3	1,249	18	64	897
Juli	21	22	11	—	1	545	467	10	3	12	30	32	3	8	2	—	15	6	9	16	6	—	1,219	14	57	690
Aug.	13	16	9	—	2	502	400	6	3	18	21	22	1	9	7	2	16	5	14	16	7	—	1,089	14	56	559
Sept.	18	46	13	2	12	532	403	13	10	63	53	88	12	20	2	3	59	13	7	11	6	49	1,435	67	448	1,124
Okt.	34	67	14	2	17	645	544	11	8	93	60	55	17	28	7	3	64	18	21	18	3	116	1,845	69	383	1,413
Nov.	52	46	15	1	19	772	639	12	19	103	65	103	24	27	5	8	92	25	22	13	5	94	2,161	61	474	1,637
Dec.	34	23	13	—	12	646	539	25	7	71	36	94	19	27	1	2	64	15	9	25	3	39	1,704	41	253	1,380
Summa	404	555	176	21	140	9,087	7,586	216	127	841	600	806	208	216	66	41	625	209	172	167	84	526	22,875	571	3,455	14,096

Karlstad den 3 februari 1916.

G. A. GUSTAFSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 oktober 1916.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt framställning om anslag för nästkommande år för bibliotekets verksamhet; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt ett anslag för år 1917 till biblioteksverksamheten å 4,600 kronor, med föreskrift tillika att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för bibliotekets verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 130.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsningsanstalt framställning om anslag för bibliotekets verksamhet under nästkommande år; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten ett anslag för år 1917 till biblioteksverksamheten å 4,600 kronor med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för bibliotekets verksamhet och ekonomi för innevarande år skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas genom uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående avskrivning å under styrelsens vård stående inventarier och materialier.

Utdrag ur protokoll hållet hos Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen den 18 augusti 1916.

§ 5.

Från Stadsfullmäktiges inventeringsmän hade inkommit förslag till avskrivningar å de under Styrelsens inseende stående verkens inventarier och materialier; och blevo dessa förslag nu efter föredragning godkända samt skulle till Stadsfullmäktige överlämnas.

Ur protokollet.
JOHN RUNDGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Gasverkets inventarier för år 1915 få undertecknade inventeringsmän härmed föreslå till afskrifning *Kronor 849: 80* samt intyga, att närslutna inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkställdes under januari månad detta år.

Karlstad den 28 april 1916.

ERNST HJ. RYDAHL. EDV. FORSBÄCK.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Elektricitetsverkets inventarier för år 1915 få undertecknade inventeringsmän härmed föreslå till afskrifning *Kronor 2,347: 70*, samt intyga, att närslutna inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkställdes under januari månad detta år.

Karlstad den 28 april 1916.

ERNST HJ. RYDAHL. EDV. FORSBÄCK.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Vattenledningsverkets inventarier för år 1915 få undertecknade inventeringsmän härmed föreslå till afskrifning *Kronor 1,568: 14*,

samt intyga, att närslutne inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkställdes under januari månad detta år.

Karlstad den 28 april 1916.

ERNST HJ. RYDAHL. EDV. FORSBÄCK.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 131.

I enlighet med ett av vattenlednings- och belysningsstyrelsen i ärendet gjord framställning, däröver beredningsutskottet uppå remiss hade att avgiva yttrande, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva avskrivning å inventarier och materialier för gasverket med 849 kronor 80 öre, för elektricitetsverket med 2,347 kronor 70 öre samt för vattenledningsverket med 1,568 kronor 14 öre.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Herr W. Welins motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om förbättrade telefonförbindelser för Karlstad.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad!

Sedan lång tid ha förelegat stora svårigheter för erhållande af samtal pr telefon från Karlstad med Stockholm, Göteborg m. fl. platser.

Näringslifvets lokala representanter här, Karlstads Handelsförening och Karlstads Fabriks- & Handtverksförening, ha ock vidtagit energiska åtgärder för att få dessa olägenheter afhjälpta, och ingingo för den skull föreningarne i fjol med en skrifvelse till Handelskammaren i Karlstad med anhållan om Kammarens medverkan för erhållande af bättre ordnade telefonförhållanden.

Efter verkställd utredning ingick Handelskammaren till Kungl. Telegrafstyrelsen med en skrifvelse, hvari Kammaren konstaterar, att telefonlinjerna till Stockholm, Göteborg m. fl. platser äro otillräckliga och anhåller, att Kungl. Telegrafstyrelsen måtte vidtaga åtgärder för häfvande af dessa olägenheter. Härpå ingick

det svar, att frågan om ny ledning Stockholm—Värmland komme att upptagas till förnyad pröfning vid uppgörandet af arbetsplan för 1917 års nyanläggningar.

Under vintern 1915—16 och våren 1916 stegrades svårigheterna allt mer, och i maj kunde ett vanligt samtal med Stockholm knappast erhållas på kortare tid än 5 timmar.

Då missnöjet öfver de olidliga förhållandena framträdde allt mer och mer, vände sig de båda handelskorporationerna i maj månad direkt till Kungl. Telegrafstyrelsen med anhållan, "att Styrelsen, utan att afvakta uppgörandet af arbetsplan för år 1917, måtte redan nu benäget låta bygga följande nya ledningar, nämligen: Karlstad—Stockholm, Karlstad--Göteborg och Karlstad—Kristinehamn".

Härpå ingick det svar, att Kungl. Telegrafstyrelsen ej ägde möjlighet att vid sidan af en uppgjord arbetsplan låta bygga de begärda ledningarna.

Då vi i juli kommit därhän, att ett vanligt samtal ej kunde erhållas på kortare tid än 7 à 8 timmar, beslöto resp. föreningar att vända sig direkt till Regeringen.

En sådan hemställan ägde rum i början af denna månad, och anhöllo resp. föreningar, "att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande huruvida icke nybyggnader af interurbanledningar kunde ske snabbare och i större omfattning än hittills och i detta särskilda fall huruvida icke möjlighet kunde beredas Telegrafstyrelsen att omedelbart låta påbörja byggandet af de för Värmlands telefontrafik så högeligen trängande behöfliga ledningarne Karlstad—Stockholm, Karlstad—Göteborg samt Karlstad—Kristinehamn".

Civilministerns svar blef. att då medel till dessa ledningar måste beviljas af Riksdagen, Regeringen f. n. ej kunde åtgöra något, men fingo de uppvaktande det löfte, att Regeringen skulle låta noggrannt pröfva ärendet.

Af tidningarne har man sedermera erfarit, att Kungl. Telegrafstyrelsen har för afsikt att föreslå byggandet af ledning Stockholm - Värmland.

Då jag anser det skulle vara af stor betydelse för frågans förande framåt, om Stadsfullmäktige i Karlstad ville skänka densamma sitt stöd, tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att Stadsfullmäktige ville till Regeringen ingifva en skrifvelse, hvari framhålles det trängande behofvet af de telefonledningar Karlstads Handelsförening och Karlstads Fabriks- och Handtverksförening begärt.

Afskrift af samtliga handlingar bifogas.

Karlstad den 28 september 1916.

WILH. WELIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 132.

I en hos stadsfullmäktige väckt motion hade Herr W. Welin hemställt, att stadsfullmäktige måtte genom underdånig skrivelse till Kungl. Maj:t understödja en av Karlstads Handelsförening och Karlstads Fabriks- och Hantverksförening gjord framställning i fråga om beredande av förbättrade telefonförbindelser för Karlstad.

Efter tagen del av handlingarna beslöt beredningsutskottet, som för sin del ville vitsorda behövligheten av de ifrågasatta telefonförbindelserna, hemställa

att stadsfullmäktige måtte med bifall till förevarande motion ingå till Kungl. Maj:t med underdånig skrivelse i ärendet ävensom att densamma måtte erhålla följande lydelse:

"Till Konungen.

Sedan Karlstads Handelsförening samt Karlstads Fabriks- och Hantverksförening i underdånig skrivelse den 11 september innevarande år på anförda skäl anhållit, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga i övervägande huruvida inte nybyggnader av interurbana telefonledningar kunde ske snabbare och i större omfattning än hittills, och särskilt huruvida icke möjlighet kunde beredas Telegrafstyrelsen att omedelbart låta påbörja byggandet av de för Värmlands telefontrafik i hög grad behövliga ledningarna Karlstad—Stockholm, Karlstad—Göteborg och Karlstad—Kristinehamn, få stadsfullmäktige i Karlstad, med vitsordande av det trängande behovet för stadens inbyggare ock särskilt dess näringsidkare att nämnda telefonlinje snarast komme till stånd, härmed i underdånighet hemställa, att Handelsföreningens och Fabriks- och Hantverksföreningens ovanberörda skrivelse måtte vinna nådigt beaktande.

Underdånigast."

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående anslag till vissa av stadens delegationer utöver redan i stat upptagna belopp.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 30 oktober 1916.

§ 8.

Då vissa delegationer redan överskridit de dem enligt staten för innevarande år anvisade anslag, hade drätselkammaren hos delegationerna anhållit om uppgift å de medel, som eventuellt under året komme att erfordras utöver redan i stat upptagna; och hade nu från brandstyrelsen, folkskolestyrelsen, barnavårdsnämnden och styrelsen för högre elementarläroverket för flickor inkommit här bifogade framställningar om ytterligare anslag.

Beträffande barnavårdsnämndens framställning fann drätselkammaren ovisst, huruvida något ytterligare anslag erfordrades, och skulle densamma icke föranleda någon framställning från drätselkammarens sida.

I fråga om de övriga beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att brandstyrelsen får disponera hela det för år 1916 beviljade anslaget å 4,800 kronor till hästars underhåll;

att stadsfullmäktige måtte anvisa åt brandstyrelsen 1,900 kronor, åt folkskolestyrelsen 4,600 kronor samt åt styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor 538 kronor 49 öre till bestridande av deras kostnader under återstoden av innevarande år;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljade belopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan. In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

. . . . .

Till drätselkammaren i Karlstad.

Med anledning af drätselkammarens skrifvelse med begäran om uppgift å de medel, som eventuellt under året komma att erfordras utöfver redan i stat upptagna tillika med specifikation å de ändamål, hvartill medlen skola användas, får brandstyrelsen efter verkställd utredning äran öfverlämna bifogade tabla, utvisande i skrifvelsen berörda behof.

Beträffande anslaget till hästar är detta beräknadt för underhåll af 8 stycken. Då emellertid detta antal är befintligt först i juni månad, då tvänne nya hästar inköptes, kan brandstyrelsen icke göra anspråk på att få använda mer än 4,300 kronor till hästarnes underhåll. På grund af ökade furagepris hafva dessa medel visat sig vara otillräckliga, hvarför styrelsen anhåller om rätt att få disponera det för 1916 begärda anslaget af 4,800 kronor.

Af tablån framgår, att 1,900 kronor erfordras utöfver de medel, som i 1916 års stat äro upptagna, under förutsättning, att hela anslaget till hästar får användas.

Brandstyrelsen får därför äran hemställa, att drätselkammaren behagade hos stadsfullmäktige begära, att nämnda belopp må ställas till brandstyrelsens förfogande.

Karlstad den 30 oktober 1916.

Å brandstyrelsens i Karlstad vägnar:
C. LIDBERG.

Per Ågren.

Tablå utvisande de medel, som erfordras utöfver redan i 1916 års stat upptagna.

	Littera	Anslag enligt stat.	Utgifter t. o. m. den 30 sept.	Beräknade erforderliga medel under sista kvart.	Brist.	Öfverskott.
403	a. Löner	20,848: 75	14,631: 19	5,533: 56	—	684: —
	b. Semesterarvoden	416: 50	357: 75	—	—	58: 75
	d. Pensioner	2,000: —	1,500: —	500: —	—	—
	h. Beklädnad	1,250: —	830: 33	1,245: —	825: 33	—
	i. Läkarevård och medicin	100: —	75: —	100: —	75: —	—
407	b2. Olycksfallförs.-premier	220: 50	—	193: 50	—	27: —
403	l. Värme och ljus: kokgas	750: —	854: 05	100: —	204: 05	—
404	d. Kaserninventarier	50: —	83: 75	31: 50	65: 25	—
	Brandredskapen	1,500: —	1,561: 20	50: —	111: 20	—
571	Brandtelegrafen	200: —	303: 50	—	103: 50	—
406	Hästar	4,800: —	4,400: —	400. —	—	—
407	b1. Försäkringsafgifter	47: 60	47: 60	—	—	—
	d. Hyra	10,200: —	10,200: —	—	—	—
	f. Uppvärmning	3,850: —	2,954: 50	1,100: —	704: 50	—
	g. Lyshållning	550: —	333: 71	16: 29	—	200: —
	h. Renhållning m. m.	100: —	51: 40	48: 60	—	—
	j. Kontorsutensilier	25: —	44: 81	—	19: 81	—
	k. Annonser och tryck	50: —	45: —	30: —	25: —	—
	ö1. Telefon, post m. m.	240: —	255: 53	—	15: 53	—

öz.	Tidningar	35: —	22: 25	12: 75	—	—
ö3.	Vattenafgifter	136: —	100: 50	35: 50	—	—
572	Brandsyner	500: —	596: 40	78: 60	175: —	—
573	Arbete mot ersättning (eldsvådor)	200: —	124: 85	75: 15	—	—
420	Oförutsedda utgifter	455: 15	517: 50	74: 41	136: 76	—
574	Eldsläckningsväsendets afgift till vattenverket	8,970: —	6,727: 50	2,242: 50	—	—
	Ersättning för skötsel af brandposter	1,000: —	750: —	250: —	—	—
Extra anslag:						
	Inköp af hästar	3,300: —	3,324: 40	—	24: 40	—
	Allarmanordn. till reservkåren	1,000: —	1,384: 42	—	384: 42	—
					2,869: 75	969: 75

Karlstad den 30 okt. 1916.

PER ÅGREN,
brandchef.

Till Karlstads Drätselkammare.

Till svar å skrifvelse af den 20 d:s få anmäla att så vidt i förväg kan bedömmas Folkskolestyrelsens stat kommer att öfverskridas med cirka Kr. 4,600: — fördeladt på

Skolkök	Kr.	700: —	
Byggnaders underhåll	»	500: —	
Slöjdmateriel	»	400: —	
Bränsle	»	3,000: —	4,600: —

hvarvid bör anmärkas, att ved för c:a Kr. 900: — beräknas vara kvar för behofvet under de första månaderna år 1917.

För Karlstads Folkskolestyrelse:

ERIK LUNDBLAD.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Med anledning av gjord förfrågan får Barnavårdsnämnden härmed meddela, att, såvitt nu kan bedömas, möjligen en ökning av 1,000 kronor utöver de i årets stat upptagna medlen för barns utackordering torde komma att erfordras.

Den eventuella ökningen är dock beroende av nämndens verksamhet under det sista kvartalet av året och kan därför ännu ej med någon säkerhet beräknas.

Å Barnavårdsnämndens vägnar:

BROR A. LARSON,
ordf.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads högre elemantarläroverk för flickor får härmed såsom svar å drätselkammarens till densamma ställda skrivelse av den 20 oktober 1916 överlämna inneliggande protokollsutdrag.

Karlstad den 28 oktober 1916.

Å styrelsens vägnar:

MAURITZ TISELL,
ordförande.

Nils Bure.

Utdrag av protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 25 oktober 1916.

Närvarande: Herrar Tisell, Bure, Östman och Allsing samt fru Gullström och fröken Danielsson.

§ 4.

Från drätselkammaren hade inkommit en skrivelse, så lydande:

«Till Elem. läroverket för flickor, Karlstad.

Härmed få vi anmoda Eder att skyndsammast till drätselkammaren inkomma med uppgift å de medel, som eventuellt under året komma att erfordras utöver redan i stat upptagna, tillika med specifikation å de ändamål, vartill medlen skola användas.

Karlstad den 20 oktober 1916.

För Karlstads Drätselkammare:
VALDEMAR VENDEL. H. WESTLIN».

Styrelsen tog nu skrivelsen i övervägande, och efter verkställd granskning av skolans ekonomiska ställning för närvarande ansåg den sig kunna såsom svar lämna följande uppgift: De medel, som under året 1916 komma att utöver de redan beviljade erfordras huvudsakligen till pensionsavgifter, bränsle, rengöring och undervisningsmateriell, äro beräknade till 538 kr. 49 öre.

In fidem:
NILS BURE.

Justeras:
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar:

NILS BURE.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 133.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning angående anslag till vissa av stadens delegationer utöver redan i stat upptagna belopp.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot framställningen, hemställa, att stadsfullmäktige måtte, med bifall till densamma,

dels medgiva att brandstyrelsen får disponera hela det för år 1916 beviljade anslaget å 4,800 kronor till hästars underhåll;

dels anvisa åt brandstyrelsen 1,900 kronor, åt folkskolestyrelsen 4,600 kronor samt åt styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor 538 kronor 49 öre till bestridande av deras kostnader under återstoden av innevarande år;

dels ock bestämma, att berörda belopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående försäljning av räls m. m. på det s. k. stjärtspåret söder om Karlstads östra station.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 23 oktober 1916.

§ 13.

Beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med anhållan om tillstånd att försälja rälsen med tillbehör till det s. k. stjärtspåret söder om Karlstads östra station.

Detta spår hade på länge ej använts för stadens behov. Det vore bokfört till ett värde av 7,000 kronor, vilket avtagligen utgjorde anläggningskostnaden. Nu hade kammaren erhållit köpeanbud å rälsen m. m., vilka anbud överstege det bokförda värdet av spåret. Rälsen kunde ej heller tänkas komma till användning för framtiden, då kammaren hade sig bekant, att statens järnvägar vid nyanläggning av spår fordrade kraftigare räls.

Då drätselkammaren sålunda ansåg det fördelaktigt att nu sälja rälsen, beslöt kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att drätselkammaren finge försälja rälsen med tillhörande skarvjärn, skruvbult, skenspik och sliprar till det s. k. stjärtspåret.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 134.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över drätselkammarens framställning angående försäljning av räls m. m. till det s. k. stjärtspåret söder om Karlstads östra station; och beslöt utskottet att, med tillstyrkande av framställningen föreslå:

att stadsfullmäktige måtte medgiva drätselkammaren att få försälja rälsen med tillhörande skarvjärn, skruvbult, stenspik och sliprar till det s. k. stjärtspåret söder om Karlstads östra station.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Folkskolestyrelsens framställning angående godkännande av uppgjord plan för uppförande av småskolehus å den s. k. Skogströmska tomten vid Eriksdal.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Den 15 juni detta år beslöto Karlstads stadsfullmäktige att till tomt för ett blivande småskolehus å Norrstrand upplåta erforderlig del av det staden tillhöriga f. d. Skogströmska området vid Eriksdal, ävensom uppdraga åt folkskolestyrelsen att till fullmäktige inkomma med utredning och förslag angående uppförandet av ett sådant med iakttagande av, att huset uppföres så, att detsamma medgiver en möjligen behövlig framtida utbyggnad att omfatta jämväl folkskola.

Folkskolestyrelsen har med anledning härav till en början genom sin byggnads- och ekonominämnd gjort några förberedande undersökningar för att finna

en allmän byggnadsplan, enligt vilken de av stadsfullmäktige gjorda bestämmelserna skulle kunna realiseras med bibehållande jämväl i huvudsak av de redan en gång antagna ritningarna till skolhus, vilkas bibehållande folkskolestyrelsen såväl på grund av deras ändamålsenlighet som för att slippa undan kostnader för utarbetandet av nya sådana, anser önskvärt. Denna plan vill styrelsen nu härmed först framlägga för att därå erhålla stadsfullmäktiges godkännande, innan definitivt förslag med ritningar och beskrivningar uppgöras.

Folkskolestyrelsen anser först behövligt, att för iakttagande av fullmäktiges beslut att bereda plats för framtida skollokaler jämväl för folkskola hela den s. k. Skogströmska trädgården upptagande ett område av 15,558,81 kvadratmeter för ändamålet reserveras. På detta område anser styrelsen, att den byggnad, som nu skall uppföras, bör förläggas i längdriktning från norr till söder med ett avstånd från landsvägen av omkring 35 meter, varigenom skolhuset får lämpligt avstånd från vägen och samtidigt utrymme erhålles för skolträdgårdsanläggningar, samt mitt emellan områdets norra och södra gränser och med huvudfasad åt öster och ingång från väster. Väster om byggnaden bör skolgården med lekplan förläggas, vilken sålunda kommer att erhålla önskvärd avskildhet från gatan, och å norra och södra sidan av denna skolgård kunna sedermera vid behov av nya lokaler tvänne fristående flyglar uppbyggas, belägna så nära den först uppförda mittelbyggnaden, att gemensam värmeledning kan användas för alla tre byggnaderna. Den nu ifrågavarande byggnaden bör uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med de förut av styrelsen inlämnade ritningarna dock med de ändringar däri, att i stället för vattenklosetter å nedre våningen det härför upptagna utrymmet inredes till en skolsal, vars storlek då kommer att göra det möjligt att, om så behöves, använda den för folkskoleklass, att det motsvarande utrymmet å övre våningen genom väggens borttagande ävenledes inredes till en lika stor sal, varigenom förutom vinsten av en större sal även besparing göres, att ingångar från övra förstugan till kapprummet upptagas å den mitt framför trappan belägna mellanväggen, att mittelpartiet å skolhusets östra yttervägg, såvitt från estetisk synpunkt hinder icke möter, utflyttas, så att hela fasaden bildar en jämn linie, varigenom större utrymme vinnes för kapprummet, samt att särskild byggnad för avträdena uppföres.

Om denna plan vinner stadsfullmäktiges godkännande, föreslår folkskolestyrelsen, att fullmäktige uppdraga åt styrelsen att låta förändra de förut uppgjorda ritningarna och beskrivningarna i överensstämmelse med densamma och härför antingen lämna behövligt anslag eller ställa sakkunning hjälp till styrelsens disposition ävensom bemyndiga folkskolestyrelsen att låta infordra och mottaga anbud

på en byggnad efter de sålunda erhållna ritningarna och beskrivningarna och därmed sedermera till fullmäktige inkomma.

Karlstad den 22 Sept. 1916.

Å folkskolestyrelsens vägnar:
AUG. BERGH,
v. ordf.

Bror A. Larson.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 oktober 1916.

§ 18.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens framställning om godkännande av uppgjord plan för uppförande av ett småskolehus för Norrstrand å det staden tillhöriga f. d. Skogströmska området vid Eriksdal m. m.

Mot folkskolestyrelsens framställning att ägofiguren n:o 77, utgörande 15,558,87 kvadratmeter, måtte reserveras för ändamålet, hade drätselkammaren intet att erinra, men ville kammaren framhålla, att några vidare kostnader ej borde nedläggas på den närmast landsvägen belägna delen av området ej heller på den västligaste delen av området, då en blivande reglering kunde i någon mån komma att inverka på ägofigurens utseende. Vidare ansåg drätselkammaren, att stadsfullmäktige ej för närvarande borde bestämma, huru en framtida utbyggnad av skolhuset borde ske, och ej heller fastslå skolhusbyggnadens läge å tomten, utan att folkskolestyrelsen i detta hänseende måtte få fria händer, dock så att byggnaden i varje fall ej finge läggas närmare än 35 meter från landsvägen. Mot de föreslagna ändringarna av ritningarna till byggnaden hade drätselkammaren intet att anmärka. Därjämte ville drätselkammaren tillstyrka, att folkskolestyrelsen måtte erhålla i uppdrag att med biträde av stadsarkitekten förändra de förut uppgjorda ritningarna och beskrivningarna ävensom att uppgöra kostnadsförslag å byggnadens uppförande och därmed inkomma till stadsfullmäktige. Drätselkammaren ansåg nämligen, att begäran om anslag borde grunda sig på en beräkning av den, som uppgjort ritningarna, och att, sedan anslag av stadsfullmäktige beviljats, entreprenadanbud borde infordras, då det i närvarande tider vore hart när omöjligt att få ett anbud, som stode så lång tid, som erfordrades för stadsfullmäktiges godkännande.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att ägofiguren n:o 77 å Eriksdal skall upplåtas för det blivande småskolehuset för Norrstrand, dock med förbehåll för de förändringar å tomten, som kunna föranledas av en blivande reglering,

att stadsfullmäktige måtte godkänna den av folkskolestyrelsen framlagda byggnadsplanen med de av drätselkammaren här ovan gjorda erinringarna,

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att med biträde av stadsarkitekten förändra de förut uppgjorda ritningarna och beskrivningarna i överensstämmelse med byggnadsplanen samt att uppgöra kostnadsförslag å byggnadens uppförande och därmed inkomma till stadsfullmäktige.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 135.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen gjort framställning angående godkännande av uppgjord plan för uppförande av det beslutade skolhuset å det s. k. Skogströmska området vid Eriksdal, m. m.

I häröver den 9 sistlidne oktober avgivet utlåtande hade drätselkammaren tillstyrkt folkskolestyrelsens berörda framställning, dock med vissa erinringar i fråga om områdets planering, byggnadens förläggande, entreprenadanbuds infordrande m. m., på sätt närmare framginge av kammarens protokoll för den 9 oktober 1916, § 18.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva utlåtande i ärendet; och beslöt utskottet, som till alla delar instämde i vad drätselkammaren anfört, hemställa att stadsfullmäktige måtte,

dels besluta att ägofiguren n:o 77 å Eriksdal skall upplåtas för det blivande skolhuset för Norrstrand, dock med förbehåll för de förändringar å tomten, som kunna föranledas av en blivande reglering;

dels godkänna den av folkskolestyrelsen framlagda byggnadsplanen med de av drätselkammaren, på sätt av dess protokoll den 9 oktober 1916, § 18, framgår, därom gjorda erinringarna;

dels ock uppdraga åt folkskolestyrelsen att med biträde av stadsarkitekten förändra de förut uppgjorda ritningarna och beskrivningarna i överensstämmelse med byggnadsplanen samt att uppgöra kostnadsförslag å byggnadens uppförande och därmed inkomma till stadsfullmäktige.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Flickskolestyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt föreståndarinnan och lärarinnorna vid flickskolan.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till medföljande protokollsavskrift får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor härmed vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige ville åt nämnda läroverks föreståndarinna och åt var och en av dess 20 lärarinnor med full tjänstgöring bevilja ett dyrtidstillägg av 150 kronor för år 1917.

Karlstad den 18 oktober 1916.

Å styrelsens vägnar
NILS BURE,
t. f. ordförande.

Protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 18 oktober 1916.

Närvarande: Herrar Östman, Allsing och Bure samt fruarna Helleberg och Gullström.

§ 1.

Då både ordföranden och vice ordföranden av bortresa voro förhindrade, valdes i enlighet med stadgarnas § 16 tillfällig ordförande, och utsågs därtill undertecknad Bure.

§ 2.

Från skolans föreståndarinna och lärarinnor hade inkommit en skrivelse, så lydande:

»Till Styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor.

På grund av den fortsatta dyrtiden, som icke visar någon tendens till förbättring, och som verkar synnerligen tryckande på löntagare, anhålla undertecknade, föreståndarinna och lärarinnor vid läroverket, vördsamt, att Styrelsen ville ingå till Stadsfullmäktige med anhållan om dyrtidstillägg för år 1917, antingen i form av viss procent av förut innehavd lön eller med ett fixerat belopp för varje lärarinna med full tjänstgöring, varvid påpekas, att i grannstaden Kristinehamn ett sådant belopp lär ha fixerats till 150 kronor.

Karlstad den 16 oktober 1916. Anna Danielsson.

Maria Thorsell, Ebba von Wachenfeldt, Hedvig Heimdahl, Karin Blomdahl, Greta Kylén, Ingrid Persson, Ebba Kaijser, Sophie Wendt, Karin Johansson, Bertha Nilsson-Wegner, Matilda Rosendahl, Signe Ungman, Elin Hansson, Greta Lindgren, Sigrid O:n Wegelius, Astrid Olsson, Ester Forsgren, Bertha O:n Wegelius, Karin Pettersson, Sofia Geijer.»

Styrelsen tog nu skrivelsen i övervägande och fann det föreligga behjärtansvärda skäl att tillmötesgå den däri framställda begäran. Under nuvarande svåra förhållanden är, menade man, dyrtidstillägg i hög grad av behovet påkallat ej blott för de 4 lärarinnor, som innevarande år äro i åtnjutande av ett sådant, utan även för de övriga. Beträffande de 2 alternativa sätt, som av lärarinnorna själva föreslagits, ansåg man, att, då frågan gäller dyrtidstillägg, det vore lämpligast och rättvisast, att det utginge med ett bestämt fixerat belopp, lika för alla, i detta fall 150 kronor. Man ansåg sig ha så mycket större skäl att förorda ett dyrtidstillägg, och ett sådant i den nämnda formen, som man hade sig bekant, att folkskolestyrelsen beslutat ingå till Stadsfullmäktige med anhållan om ett så beskaffat dyrtidstillägg åt alla lärarna och lärarinnorna vid stadens folkskolor.

På grund av vad som anförts beslöt styrelsen ingå till Stadsfullmäktige med en vördsam anhållan, att de ville åt skolans föreståndarinna och åt var och en av dess 20 lärarinnor med full tjänstgöring bevilja ett dyrtidstillägg av 150 kr. för år 1917.

§ 3.

Till att justera protokollet utsågs bankdirektör K. Östman.

In fidem:
NILS BURE.

Justeradt:
K. ÖSTMAN.

Rätt avskrivet betygar
NILS BURE.

I den utredning angående ny löne- och pensionsreglering för vissa lärarkategorier, som uppdragits åt den av Kungl. Maj:t den 5 juli 1912 förordnade Lärarlönenämnden, ingår även en revision av avlöningsbestämmelserna för lärarinnorna vid flickskolor och vissa andra enskilda läroanstalter. Det torde härav framgå, att de avlöningsförhållanden, som för närvarande äro gällande för sistnämnda lärarinnor, icke kunna anses vara tillfredsställande. Lönenämndens behandling av denna lönefråga pågår för närvarande och torde kunna förväntas bliva avslutad inom den närmaste tiden, ehuru med all sannolikhet icke så tidigt, att nådig framställning an-

gående löneregleriug för ifrågavarande lärarinnor skulle kunna göras till nästkommande års riksdag. Då även utsikterna för en tillfällig löneförbättring genom statsmakternas bemedling, avseende nästkommande år, torde vara ovissa, synes ringa möjlighet förefinnas, att för år 1917 någon förbättring i lärarinnornas avlöning skall kunna beredas av statsmedel.

Den allvarsamma kristid, som för närvarande övergår vårt land, måste givetvis kännas särskilt tryckande för en grupp löntagare, vars avlöningsförmåner redan före kristidens inträdande ansågos otillräckliga. Och då för närvarande ingen ljusning kan skönjas i dessa tryckta förhållanden, vilka i varje fall kunna förväntas fortfara en avsevärd tid framåt, måste utvägar sökas att lindra svårigheterna.

Det är för Kungl. Läroverksöverstyrelsen icke obekant, att i åtskilliga fall skolorna själva trätt emellan och berett sina lärarinnor någon tillökning av de lagstadgade lönerna i form av tillfällig löneförbättring. I någon allmännare omfattning torde emellertid detta icke kunnat ske, då de enskilda skolornas ekonomi i allmänhet icke tillåter några utgifter utöver de oundgängligen nödvändiga, liksom också av denna anledning de beviljade löneförhöjningarna, där de förekommit, måst bliva jämförelsevis obetydliga.

På många orter äro kommunerna ägare av de enskilda skolorna. Det torde med skäl kunna antagas, att dessa kommuner skola befinnas villiga att lämna sin medverkan till en tillfällig löneförbättring åt de i deras tjänst anställda lärarinnorna. Även beträffande de kommuner, som icke hava äganderätt till respektive skolor, torde det icke vara förmätet att ifrågasätta en dylik villighet. De skolor, om vilka det här är fråga, äro på grund av gällande författningar sedan flera år i avsevärd mån hänvisade till ekonomiskt understöd i olika former från vederbörande kommuner. Det bör då även ligga inom området för det kommunala intresset att åtminstone i någon mån söka lindra de nuvarande svårigheterna för dem, som fylla lärarens och uppfostrarens ansvarsfulla och maktpåliggande uppgifter inom samhället.

Med hänsyn till här anförda omständigheter har Överstyrelsen ansett sig böra vända sig till de särskilda styrelserna för flickskolorna och vissa med dem likställda läroanstalter i riket med hemställan, att skolstyrelserna måtte genom lämplig framställning till vederbörande kommunalstyrelse eller på annat sätt söka åt den vid respektive läroanstalt anställda lärarpersonalen utverka en tillfällig löneförbättring närmast för nästkommande år. Med tacksam hågkomst av den beredvillighet att understödja sina läroverk, som kommunerna vid flera tillfällen på ett uppoffrande sätt lagt i dagen, hyser Överstyrelsen för sin del de bästa förhoppningar om framgången av en dylik hänvändelse.

Stockholm den 14 oktober 1916.

GUST. RYDBERG. AUG. FALK. ANDERS HENNING.
AUGUST JOHANSSON. AXEL ÅSTRÖM.

O. Sellgren.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 23 oktober 1916.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads högre elementarläroverk för flickor framställning om beviljande av dyrtidstillägg åt föreståndarinnan och lärarinnorna vid läroverket; och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels bevilja föreståndarinnan för Karlstads högre elementarläroverk för flickor och var och en av läroverkets 20 lärarinnor med full tjänstgöring ett dyrtidstillägg av 150 kronor för år 1917,

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget anvisa ett belopp av 3,150 kronor,

och dels bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 136.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över en av flickskolestyrelsen gjord framställning om dyrtidstillägg åt föreståndarinnan och lärarinnorna vid flickskolan, beslöt att med biträdande av vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet anfört, hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels bevilja föreståndarinnan för Karlstads högre elementarläroverk för flickor och var och en av läroverkets tjugu lärarinnor med full tjänstgöring ett dyrtidstillägg för år 1917 av 150 kronor att utbetalas samtidigt med och i proportion till övriga lönemedel;

dels ock för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget anvisa ett belopp av 3,150 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfiskalen A. Nelsons av Herr Clarholm som motion upptagna framställning angående höjning av stadsfiskalens från staden utgående avlöning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

På förut angifna skäl*), hvilka under nu rådande tryckta förhållanden väl rimligen måste anses än mera behjärtansvärda, samt med åberopande af den utredning, som den 15 november 1915 till Stadsfullmäktige ingifvits, får jag ånyo anhålla, att Stadsfullmäktige måtte besluta, det stadsfiskalens från staden utgående aflöning, räknadt från och med innevarande år, måtte höjas.

Då jag har anledning förmoda, att en bidragande orsak till Stadsfullmäktiges beslut om afslag å min förut i denna sak gjorda anhållan varit ett ogillande af det sätt, hvarpå jag uppträdt mot Stadsfullmäktige i en annan angelägenhet, får jag härmed vördsamt förklara, att jag beklagar om jag i denna sak gjort mig skyldig till ett uppträdande, som kunnat anses vanvördigt och olämpligt, hvilket ingalunda varit min afsikt. Med detta uttalande från min sida vågar jag emellertid hoppas, att Stadsfullmäktige ville anse det åsyftade mellanhafvandet mellan mig och Fullmäktige som afskrifvet och att Fullmäktige behagade behjärta min anhållan om lönetillökning.

Karlstad den 18 oktober 1916.

ALBERT NELSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 30 oktober 1916.

§ 1.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över stadsfiskalen Albert Nelsons framställning om löneförhöjning.

Efter föredragning av handlingarna i ärendet och hållen överläggning beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del besluta sådan ändring i och tillägg till den av Kungl. Maj:t den 10 augusti 1907 fastställda lönestat för stadsfiskalen här i staden, att avlöningen från stadskassan bestämmes till 3,200 kronor, därav 2,200 kronor i lön och 1,000 kronor i tjänstgöringspenningar, jämte två ålders-

*) Se Stadsfullmäktiges handlingar den 20 april 1916, ser. A. N:o 6; sid. 1.

tillägg å lönen, vartdera å 300 kronor, att utgå efter 5 och 10 års av magistraten väl vitsordad tjänstgöring, och med bibehållen rätt för stadsfiskalen att uppbära av statsverket utgående ersättning för mistade bötesandelar, men med skyldighet för honom att utan särskild gottgörelse uppehålla jämte egen tjänst andre poliskommissariens befattning under den tid, denne äger åtnjuta semester; börande, om stadsfullmäktige fatta ett sådant beslut, detsamma underställas Kungl. Maj:ts prövning;

att stadsfullmäktige måtte besluta, att därest ifrågavarande ändring varder av Kungl. Maj:t fastställd, nuvarande stadsfiskalen skall äga uppbära den förhöjda avlöningen jämte första ålderstillägget från och med den 1 januari 1917 och andra ålderstillägget från och med den 1 januari 1922;

samt att stadsfullmäktige måtte hos magistraten anhålla, att magistraten ville efter ändringens genomförande föranstalta om därav påkallat tillägg till instruktionen för polispersonalen härstädes.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 137.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig i anledning av stadsfiskalen A. Nelsons av Herr Clarholm som motion upptagna framställning angående höjning av stadsfiskalens från staden utgående avlöning, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del besluta sådan ändring i och tillägg till den av Kungl. Maj:t den 10 augusti 1907 fastställda lönestat för stadsfiskalen här i staden, att avlöningen från stadskassan bestämmes till 3,200 kronor, därav 2,200 kronor i lön och 1,000 kronor i tjänstgöringspenningar, jämte två ålderstillägg å lönen, vartdera å 300 kronor, att utgå efter 5 och 10 års av magistraten väl vitsordad tjänstgöring, och med bibehållen rätt för stadsfiskalen att uppbära av statsverket utgående ersättning för mistade bötesandelar, men med skyldighet för honom att utan särskild gottgörelse uppehålla jämte egen tjänst andre poliskommissariens befattning under den tid, denne äger åtnjuta semester;

börande, om stadsfullmäktige fatta ett sådant beslut, detsamma underställas Kungl. Maj:ts prövning;

att stadsfullmäktige måtte besluta, att därest ifrågavarande ändring varder av Kungl. Maj:t fastställd, nuvarande stadsfiskalen skall äga uppbära den förhöjda avlöningen jämte första ålderstillägget från och med den 1 januari 1917 och andra ålderstillägget från och med den 1 januari 1922;

samt att stadsfullmäktige måtte hos magistraten anhålla, att magistraten ville efter ändringens genomförande föranstalta om därav påkallat tillägg till instruktionen för polispersonalen härstädes.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Föreståndarinnans för frälsningsarméns slumverksamhet framställning om anslag till slummens barnkoloni.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Även i år vågar undertecknad ställa en vädjan till Herrar Stadsfullmäktige om understöd till slummens barnkoloni vid Lindås i Östra Fågelviks socken. Som kolonien kommer att omfatta ett ökat antal barn och omkostnaderna på grund av förhållandena alltjämt stegras anhålles vördsamt om ett anslag på (500) femhundra kr.

Karlstad den 5 juni 1916.

KERSTIN PALMKVIST,
Föreståndarinna.

Redovisning för Slumsystrarnes sommarkoloni 1916

Slummens i Karlstad barnkoloni har liksom föregående år varit stationerad på Finngården Lindås vid sjön Gapern. 37 barn mellan 2—7 år ur fattiges och sjukes hem har vårdats här under närmare 3 månader. Hälsotillståndet bland barnen har varit mycket godt och deras allmänbefinnande har mycket förbättrats. Deras friska, bruna hy vid hemkosten vittnar om ett härdande uteliv med dagliga bad. Ökningen i vikt har i medeltal varit $1^1/_2$ kg. och den största ökningen 3 kg. Hos de barn, som vid utresan hade svällda körtlar på halsen ha. dessa tydligt minskats i storlek och antal.

Till Fröken K. Palmkvist, slumstationens föreståndarinna, som för 6 år sedan började denna välsignelsebringande verksamhet hembäres nu vid hennes avresa från samhället ett varmt tack från alla de 100-tals barn, som genom hennes energi och omtanke fått njuta av dessa stärkande sommardagar på landet och därigenom rustats med motståndskraft mot sjukdom och nöd.

Karlstad i Sept. 1916.

A. HÖGSTRÖM.

Inkomster.

Konsert å Läroverket	291: —
Anslag från staden	300: —
» » Werml. Ensk. Bank	300: —
» » 1:sta Majblomman	500: —
Werml.-Tidn. insamling till »Vårt barn»	831: 72
Övriga gåvor	85: 51
Kronor	2,308: 21

Utgifter.

Hushållet	1,471: 52
Lön åt den anställde och systrarna	225: —
Hyra och ved	125: —
Frakt och respängar	85: 32
Såpa, tvål m. m.	25: —
Inventarier	136: 48
Kläder och skor åt barnen	234: 89
Fotografering	5: —
Kronor	2,308: 21

Underhållskostnad pr dag och barn 59 öre.

Till de välvilliga givarne, som bidragit till koloniens bestånd uttalas härmed ett varmt och innerligt tack från alla de små kolonisterna.

KRISTINA PALMKVIST,
Föreståndarinna.

Redogörelse för Frälsningsarméns barnkoloni i Karlstad. Sommaren 1915.

An. *Inkomster.*

Af Majblomman	500: —
Anslag af staden	300: —

Af Värml. Ensk. Bank	200: —
Insamling genom A. H. R.	300: —
» » Fru Odén	71: 52
Inkomst vid Musikfäst	200: —
Öfriga gåfvor	200: —
Kronor	1,771: 52

Per. *Utgifter.*

Hushållet	1,198: 82
Löner	170: —
Frakt och respängar	52: 48
Hyra och ved	128: —
Såpa och tvål	14: —
Inventarier och kläder till barnen	208: 22
Kronor	1,771: 52

Stockholm den 7 Februari 1916.

För Slum- och Räddningsverket.
G. KULANDER.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 2 oktober 1916.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av föreståndarinnan för frälsningsarmens slumverksamhet inom staden gjord framställning om anslag, till slummens barnkoloni för år 1917; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens slumsystrar för deras sommarkoloni ett anslag för år 1917 av 500 kronor att uppföras å dispensärstyrelsens stat, med föreskrift tillika, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget liksom av läkarbetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonien, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 138.

Hos stadsfullmäktige hade föreståndarinnan för frälsningsarméns slumverksamhet här i staden gjort framställning om ett anslag för år 1917 till slummens barnkoloni å 500 kronor, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Sedan beredningsutskottet, som jämväl hade att yttra sig i ärendet, jämlikt beslut å sammanträde den 10 sistlidne oktober begärt dispensärstyrelsens utlåtande över framställningen, hade från denna styrelse överlämnats följande

Utdrag ur protokollet vid Dispensärstyrelsens sammanträde den 27 oktober 1916.

§ 6.

Beredningsutskottet hade för yttrande överlämnat en framställning från Frälsningsarméns slum om anslag på 500 kr. för år 1917 till dess sommarkoloni för barn.

Av en framställningen åtföljande redovisning för sagda koloni innevarande år framgår, "att 37 barn mellan 2 och 7 år ur fattigas och sjukas hem vårdats under närmare 3 mån."

Verksamheten ifråga synes på ett lyckligt sätt komplettera skollovskolonierna, vilkas skyddslingar äro barn över 7 års åldern, och är enligt styrelsens mening värd det största erkännande. Den har hittills bedrivits dels med hjälp av tillfälliga gåvor och bidrag, dels under åtnjutande av anslag från 1:ste majblomman och staden, vilket senare anslag fr. o. m. detta år enligt Stadsfullmäktiges beslut skall uppföras å Dispensärstyrelsens stat. Genom arten av dessa båda senare anslag framgår tydligt, att slummens barnkoloni uppfattas såsom ett led i tuberkuloskampen, och enär såpass stor del av dess budget påräknats från medel, uteslutande avsedda för tuberkulosvård, synes det Styrelsen lämpligt, att verksamheten länkas in i Dispensärens arbete.

Styrelsen får därför föreslå, att så länge slummens sommarkoloni åtnjuter kommunalt understöd, barn ur familjer tillhörande Dispensärens klientel må äga företrädesrätt till sagda koloni samt att förslag på kolonibarn förelägges Dispensärstyrelsen vid dess majsammanträde.

HUGO SEVERIN.
Ordf.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som fann den gjorda framställningen om anslag behjärtansvärd, men som icke ansåg sig kunna biträda dispensärstyrelsens förslag om kontroll från styrelsens sida över kolonibarnens utväljande, — vilket förslag emellertid får anses hava avsett mera en eventuell formell konsekvens av anslagets överflyttande på dispensärens stat än ett villkor för anslagets åtnjutande, — enär en dylik åtgärd kunde tänkas minska det frivilliga intresset för verksamheten ävensom medföra, att densamma betraktades som en stadens angelägenhet — att såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens slumsystrar för deras sommarkoloni ett anslag för år 1917 å 500 kronor att uppföras å dispensärstyrelsens stat, med föreskrift tillika att, därest anslag för samma ändamål skulle jämväl för år 1918 ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget liksom av läkarebetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonien skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1917;

samt att fullmäktige måtte bestämma att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående ytterligare utbyggnad av materialgårdsanläggningen.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 23 oktober 1916.

§ 8.

Vid behandling den 16 september 1915 av materialgårdskommitténs förslag till anläggande av en material- och förrådsgård förklarade stadsfullmäktige, jämte det fullmäktige beslöto en första utbyggnad av anläggningen, förslaget i övriga delar vilande och återremitterade detsamma till drätselkammaren för att upptagas, då tiden kunde anses lämplig.

I detta ärende ingav nu stadsingeniören här bifogade framställning jämte därtill hörande statförslag för år 1917.

Mot vad stadsingeniören anfört och hemställt fann drätselkammaren intet annat att anmärka, än att kammaren ansåg den av materialgårdskommittén föreslagna lönen för materialförvaltaren alltför otillräcklig. Enligt kommitténs förslag skulle lönen utgöra 1,800 kronor per år jämte fyra ålderstillägg om 150 kronor efter 5, 10, 15 och 20 års väl vitsordad tjänstgöring. För egen del ville drätselkammaren föreslå, att materialförvaltarens avlöning bestämmes till 2,100 kronor, varav 1,400 kronor i lön och 700 kronor i tjänstgöringspenningar, jämte tre ålderstillägg å lönen, vartdera å 200 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års väl vitsordad tjänstgöring.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte anslå 12,400 kronor för byggandet å materialgården av byggnad för kontor, smedja och snickareverkstad, för flyttning av ångvältstall från Herrhagstorget och skjul från Sandgrund samt för utförande av erforderliga ledningar och återstående planeringsarbeten,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att av berörda belopp 9,000 kronor, avsedda för uppförande av byggnaden för kontor, smedja och snickareverkstad, skola anskaffas genom upplåning och återstoden, 3,400 kronor, genom uttaxering,

att stadsfullmäktige måtte lämna drätselkammaren i uppdrag att utföra ovanstående arbeten med de ändringar, som under arbetets gång kunna befinnas påkallade och som kunna verkställas utan anslagets överskridande,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att från och med den 1 april 1917 tillsätta en materialförvaltare,

att stadsfullmäktige måtte bestämma materialförvaltarens avlöning att utgå med 2,100 kronor, varav 1,400 kronor i lön och 700 kronor i tjänstgöringspenningar, jämte tre ålderstillägg å lönen, vartdera å 200 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års väl vitsordad tjästgöring,

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att utfärda reglemente för förrådets skötsel samt instruktion för materialförvaltaren.

Under förutsättning att stadfullmäktige fattade ett sådant beslut, blev det av stadsingeniören uppgjorda statförslaget av drätselkammaren godkänt med den ändring, att avlöningen till förrådsförvaltaren för $^3/_4$ år skulle upptagas till 1,575 kronor, och skulle statförslaget i samband med drätselkammarens statförslag för nästa år överlämnas till magistraten.

Denna § förklaras genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren.

Genom beslut i stadsfullmäktige av den 16 Sept. 1915 erhöll Drätselkammaren i uppdrag *dels* att påbörja byggandet av en materialgård vid Orrholmsviken i huvudsaklig överensstämmelse med av materialgårdskommittén uppgjort förslag av 15 sept. 1914, *dels* att vid lämplig tidpunkt hos Stadsfullmäktige föreslå successiv utvidgning av materialgården.

Efter Stadsfullmäktigebeslut av $^{18}/_{5}$ 1916 blev denna första utbyggnad något modifierad och omfattar för närvarande följande:

Ett förrådsskjul av trä (40×12 m.) för beräknad kostnad av	kr.	8,600
» » » » (40×8 m.) » » » »	»	6,000
Staket med hela materialgårdsområdet för beräknad kostnad av	kr.	2,600
Gårdsplanens avplanering och grusning » » » »	»	900
Summa	Kr.	18,100

Härtill kommer också det kolskjul, som enligt stadsfullmäktiges beslut av $^{17}/_{2}$ 1916 byggts av Drätselkammaren inom materialgårdens område för att centralisera kolinköpen för stadens delegationer. Detta kolskjul disponeras f. n. av Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen, som enligt ovannämnda beslut av Stadsfullmäktige fått sig anförtrott nämnda kolaffär.

För att emellertid snarast kunna förverkliga det ändamål, som med materialgårdskommitténs förslag avsetts och därigenom få den rätta nyttan av anläggningen, nämligen *dels* centralisation av stadens förråd för att därigenom kunna ernå bättre *ordning*, *dels* möjlighet till en mera affärsmässig organisation för stadens materialinköp, synes mig lämpligt att Drätselkammaren i staten för 1917 upptager kostnaderna för materialgårdsfrågans fullständiga lösning i huvudsaklig överensstämmelse med materialgårdskommitténs ovannämnda förslag, omfattande uppförandet av återstående byggnader och tillsättandet av materialförvaltare.

På grund av ökade materialpriser kan man emellertid icke räkna med att f. n. kunna utföra byggnadsarbetena i föreslagen omfattning för den kostnad, som år 1914 beräknades. Den viktigaste byggnaden, som återstår att uppföra, nämligen byggnad för kontor, smedja, snickareverkstad m. m., var i materialgårdskommitténs förslag beräknad kosta Kr. 6,900: —. Denna byggnad torde med nuvarande materialpriser *icke* kunna utföras under Kr. 9,000: —. Den av materialgårdskommittén i samband med kontorshuset projekterade allmänna bekvämlighetsinrättningen är häri icke medberäknad — såsom icke hörande till själva materialgårdsfrågan. Övriga återstående arbeten torde däremot med iakttagande av vissa förenklingar kunna utföras till förut beräknade kostnader; nämligen flyttning för kr. 1,800: — av ångvältstallet från Herrhagstorget och träskjulen från Sandgrund

samt ordnandet av ledningar och gårdsplan för kr. 1,600: —. (Kr. 2,500 minskade med redan beviljade Kr. 900: —.)

Tidpunkten för materialförvaltarens tillsättande torde lämpligen vara 1 april 1917 — då kontorslokalen kan beräknas vara färdig.

För övertagande av respektive delegationers inventarier och materialier, vilka till centralförrådet skola överflyttas, samt för verkställandet av de årligen erforderliga materialinköpen erfordras att tillräckligt rörelsekapital ställes till förfogande.

Övertagande av 1:ste januari 1917 i lager varande inventarier och materialier från respektive verk och delegationer beräknas erfordra:

för inlösen av inventarier & materiel från	gasverket	c:a Kr. 5,000: —
» » » » » »	Vattenledn.-verket .	» 5,000: —
» » » » » »	Hamnen	» 8,000: —
» » » » » »	gatuarbetenas förråd	» 12,000: —
		Summa Kr. 30,000: —

Kostnaderna för inköp av materiel för 1917 års arbeten kunna givetvis icke definitivt beräknas innan statförslagen äro godkända, men torde med tillräcklig approximation och då några större arbeten för år 1917 knappast komma ifråga kunna beräknas lika med år 1916, under vilket år kostnaderna för de materialinköp, som genom centralförrådet skulle kunna köpts varit:

för	gasverket	c:a Kr. 10,000: —
»	vattenledningsverket	» » 8,000: —
»	hamnen	» » 12,000: —
»	Drätselkammarens gatuarbeten	» » 30,000: —
		Summa Kr. 60,000: —

Ett rörelsekapital av Kr. 90,000: — skulle alltså kunna anses erforderligt för år 1917.

Efter centralförrådets ordnande vore meningen att underhåll av till förrådet överlämnade inventarier skulle ske genom materialförvaltarens försorg. Underhållskostnaderna för år 1916 av vatten-, gas- och avloppsverkens samt hamnens och gatuarbetenas inventarier belöpa sig till sammanlagt c:a Kr. 2,900: —. För år 1917 får jag föreslå att till detta underhåll uppföres i förrådets stat Kr. 2,000: —.

I anslutning till ovanstående skulle man då kunna uppställa bilagda förslag till stat för Karlstads stads förråd år 1917. (Bil.)

Jag tillåter mig alltså härmed vördsamt föreslå att Drätselkammaren ingår till Stadsfullmäktige med förslag:

att Stadsfullmäktige måtte anslå Kr. 12,400 för byggandet å materialgården av byggnad för kontor, smedja och snickareverkstad, för flyttning av ångvältstall

från Herrhagstorget och skjul från Sandgrund samt för utförande av erforderliga ledningar och återstående planeringsarbeten,

att Stadsfullmäktige måtte lämna Drätselkammaren i uppdrag att utföra ovanstående arbeten med de ändringar, som under arbetets gång kunna befinnas påkallade och som kunna verkställas utan anslagets överskridande,

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att från och med 1 april 1917 tillsätta en materialförvaltare med en årlig lön enligt materialgårdskommitténs förslag av den 15 sept. 1914,

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att utfärda reglemente för förrådets skötsel samt instruktion för materialförvaltaren.

Karlstad den 1/10 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Karlstads stads förråd.

Ordinarie stat för år 1917.

Inkomster:

Litt. 404	Hushyror		600: —	
	Hyror för utlånta inventarier		1,500: —	2,100: —
	Försäljning av varor			64,100: —
				Kr. 66,200: —

Utgifter:

Litt. 403	*Personalkostnader*:			
	Avlöning till förrådsförvaltaren 3/4 år			1,350: —
» 404d	*Inventariers underhåll*			2,000: —
» 407	*Allmänna utgifter*:			
b	Försäkringsavgifter för lagret		150: —	
c	Arrendeavgift till Drätselkammaren (2,000 pr år, 3/4 år)		1,500: —	
e	Platshyra till Karlstads hamn (1 år)		250: —	
f	Uppvärmning		75: —	
g	Lyshållning		75: —	
j	Kontorsutensilier		100: —	
q	Förrådskostnader		500: —	
ö	Övriga		200: —	2,850: —
	Inköp av varor			60,000: —
				Kr. 66,200: —

Extra stat för år 1917.

Utbetalningar:

Litt. H.	Inköp av nya inventarier	2,000: —
	Inlösen av lager från gas-, vatten- och avloppsverken, hamnen och gatuarbetena ....,	30,000; —
		Kr. 32,000: —

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 7 november 1916.

§ 139.

I en till fullmäktige avgiven framställning hade drätselkammaren jämlikt sitt beslut den 23 oktober 1916, § 8, och under åberopande av ett av stadsingenjören i ärendet avgivet utlåtande, hemställt, att stadsfullmäktige måtte, på sätt av kammaren närmare föreslagits, låta verkställa en ytterligare utbyggnad av materialgården och därför anslå erforderliga medel ävensom fastställa lönestat för materialförvaltaren och uppdraga åt drätselkammaren att utfärda reglemente och instruktion för materialförvaltaren samt tillsätta en sådan tjänsteman från och med den 1 april 1917.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot kammarens förslag, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bifalla vad drätselkammaren i särskilda hänseenden hemställt.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLST.-T:NS A.-B:s TRYCKERI 1916.

Ser. A. N:o 13.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | Den 21 December. | N:o 13.

Vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1915.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed öfverlämna revisorernas af stadens förvaltning under år 1915 till Magistraten ingifna berättelse äfvensom från Drätselkammaren i anledning af revisionsberättelsen infordrad förklaring.

Från Fattigvårdsstyrelsen infordrad förklaring har ännu icke inkommit till Magistraten. men skall framdeles till Eder öfverlämnas.

Karlstad den 14 November 1916.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade, utsedde att granska Karlstads stads förvaltning under år 1915, få härmed avgiva följande berättelse:

Revisionen av delegationernas räkenskaper har uppdelats mellan revisorerna så, att revisor, som under året varit medlem av en delegation, icke deltagit i granskningen av dennas räkenskaper, samt i enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 15 sept. 1915 i tillämpliga delar utförts efter då antagna instruktion för Karlstads stadsrevision.

I fråga om stadens ekonomiska ställning, dess tillgångar och skulder samt inkomster och utgifter under det år, revisionen omfattar, hänvisa vi till det på Drätselkammarens d. 9 okt. daterade uppdrag, av kommittens för omläggning av stadens räkenskaper upprättade bokslut, vars siffror till huvudsaklig del äro satta efter påtagliga förhållanden. Härigenom har även revisionsberättelsen besparats ett utrymmeskrävande antal anmärkningar; och observanda rörande bokföring, protokoll och kontrakt på grund av sifferfel eller formella förbiseenden av mindre betydelse endast meddelats respektive delegationer i form av P. M. Revisorerna anse sig även böra instämma i förenämnda kommittes anförande till bokslutet.

Vår först verkställda granskning av stadens böcker gav vid handen, att det ursprungliga, på basis av dessa uppgjorda bokslutet lede av betänkliga brister, hvilka dock icke rättvisligen kunde läggas den till last, som avslutat detta, utan torde bero på att förhållandena under årens lopp blivit vederbörande övermäktiga; emellertid fästes fullmäktiges uppmärksamhet härvid huvudsakligen till förklaring av den bristande grundlighet, som vi måste medgiva, vidlåder denna berättelse, ävensom dröjsmålet med dennas avgivande.

Sålunda har undersökning av skatterestansierna, oaktat vårt intresse för dessa, måst anstå, och utredningen av den s. k. gatureglerings fonden överlämnas till kommittens för omläggning av stadens räkenskaper framtida bearbetande.

Tiden har ej heller medgivit en tillfredsställande revision av Fattigvårdsstyrelsens räkenskaper, vilka emellertid enligt vad, som är oss bekant, för innevarande år komma att mera systematiskt granskas av stadsrevisionen; dock hava vi icke kunnat underlåta anteckna att kassaföringen ej verkställts med önskvärd noggrannhet, ävensom att räkenskapsväsendet i övrigt förefaller ofullständigt, helt säkert beroende därpå, att med det alltmera ökade omfånget av fattigvårdens verksamhet, sysslomannens tid ej längre lämnar honom tillfälle att i erforderlig

grad egna sig åt denna del av sitt åliggande, vartill kommer, att kassaförvaltaren utan stöd av en efter förhållandena avpassad instruktion varit tveksam om innebörden av sitt uppdrag.

I samband härmed tillåta vi oss fästa fullmäktiges uppmärksamhet på, att bestämmelsen i 13 § mom. 1. av K. F. angående fattigvården, "att hålla förteckning över dem, som åtnjuta fattigvård" ej iakttagits, varigenom den i K. F. d. 26 nov. 1909 om upprättande av röstlängd för val till riksdagens andra kammare föreskrivna längden över dem som häfta för understöd, icke kunnat kontrolleras.

Vi kunna ej heller underlåta att uttala oss om ett par av Drätselkammarens åtgärder.

I anslutning till stadsfullmäktiges beslut den 17 juni 1915 "att alla fonder av donations natur skola förvaltas av Drätselkammaren, så vida icke donationsbestämmelser annat föreskriva", hade Drätselkammaren låtit genom tillförordnade stadskamreraren utreda förhållandet, dock endast de donationer, som förvaltas av Fattigvårdsstyrelsen. Med ledning av den på så sätt förebrakta utredningen beslöt Drätselkammaren "meddela fattigvårdsstyrelsen, att kammaren funnit donationsbestämmelserna vara av den art, att samtliga fonderna fortfarande borde stå under fattigvårdsstyrelsens förvaltning". Revisorerna, som genom granskning av tillgängliga donationsbrev och förordnanden, ävenledes sökt bilda sig en mening i frågan, hava kommit till en mot Drätselkammarens beslut något avvikande uppfattning, ej minst efter tagen del av Stadsfullmäktiges beslut den 11 aug. 1863 § 2 i fråga om förvaltningen av den s. k. Sundbergska fonden, vars öden i övrigt ur formell synpunkt förtjenat ett omnämnande på sin tid.

På grund av missuppfattning av Stadsfullmäktiges beslut d. 17 okt. 1912 hava arvodena till exekutionsvaktmästarne utbetalts på felaktiga belopp, och av något förbiseende har artistskatten för 1914 ej inlevererats förrän under 1916.

Såsom oformlig måste revisorerna beteckna utbetalningen av vissa löner för januari månad kommande år, ävensom sättet för utbetalandet av prästerskapets löner.

Det har väckt revisorernas uppmärksamhet, att arkivet saknar inredning för förvar av värdehandlingar, och att dörren mellan arkivrummet och valvet är av trä utan plåtbeklädnad med gångjärnen vända ut mot arkivrummet.

Slutligen hava revisorerna kommit till den uppfattningen, att Drätselkammaren kanske tidigare, än vad fallet blivit, bort ingå till fullmäktige med framställning om utverkande av K. M:ts tillstånd till upptagande av vissa beslutade lån, dock föreligger intet skäl till framställande av anmärkning, då anledning finnes att antaga, det oaktat dröjsmålet ingen försämring av stadens äldre ränteavtal vore att befara.

Inventeringsmännens åliggande hava till huvudsaklig del utförts av 1916 års stadsrevision.

Den 17 juni 1915 beslöto Stadsfullmäktige "att varje delegation och likaledes kommitté, som handhaft penningmedel, skall avgiva en ekonomisk berättelse, upptagande, vad delegationerna beträffar, även en redogörelse över deras allmänna verksamhet. Berättelse från delegation, som för räkenskaper, bör åtfölja dessa till revisorerna". Endast ett fåtal delegationer hava emellertid funnit anledning utarbeta sådana berättelser; även andra i samma beslut intagna bestämmelser hava ej vunnit efterrättelse.

Av vad, som ovan anförts, framgår, att revisorerna ej hava anledning till anmärkning av betydenhet, varför vi tillåta oss föreslå, det den av kommittens för omläggning av stadens räkenskaper upprättade balansräkningen för Karlstads Drätselverk fastställes och att ansvarsfrihet beviljas samtliga delegationer för den tid revisionen omfattar, men att Stadsfullmäktige behagade föreskriva :

att Fattigvårdsstyrelsen skall efterkomma bestämmelsen i 13 § 1 mom. av K. F. angående fattigvården, att hålla förteckning över dem, som åtnjutit fattigvård,

att Drätselkammaren anmodas verkställa ny utredning om förvaltningen av staden tilldelade donationer,

att Drätselkammaren vidtager rättelse i sättet för utbetalning av exekutionsvaktmästarnes arvoden,

att Drätselkammaren vidtager nödiga åtgärder i arkivets inredning till vinnande av större trygghet för särskilt värdehandlingars förvar,

samt att Stadsfullmäktige genom de styrelseledamöter i Karlstads—Munkfors järnvägs aktiebolag, som företräda stadens speciella intressen, göra framställning till järnvägsbolagets styrelse om tillsättande av en teknisk—ekonomisk kommitte med uppdrag att genom undersökning av förhållandena vid banan utreda dess ekonomiska bärighet, ävensom uppgöra förslag om eventuellt starkare utnyttjande av banans trafikförmåga genom ombyggnad eller dylikt, ävensom anmäla, att, då kostnaderna för denna kommitte komma att bestridas av staden, kommitten borde tillsättas av Stadsfullmäktige på sätt, som senare komme att bestämmas.

Karlstad i oktober 1916.

IVAR OLSSON. T. OSTERMAN. ROB. BANDELIN.

Debet Drätselkammarens Vinst- & Förlust-räkning 31/12 1915. Kredit.

Personalkostnader	162,313: 56	Allmänna uppbörden	748,707: 05
Allmänna utgifter	41,356: 54	Brännvinsmedel	67,860: —
» lyshållningen	31,967: —	Tolagsmedel	52,557: 75
Underhåll	144,673: 04	Andel i hamnafgifter	10,262: 14
Gatuarbeten	69,655: —	Statsanslag	2,500: —
Räntor	330,557: 79	Räntor	148,658: 53
Diverse utgifter	30,063: 18	Arrenden och hyror	71,468: 83
Oförutsedda utgifter	11,774: 08	Diverse inkomster	15,141: 08
Afskrifningar i delegat. böcker	454,296 48	Tomtförsäljningar	11;120 47
Anslag till delegationerna	455,600: 30		1,128,275: 85
Diverse sociala ändamål	17,372: 85	Ändringar med anledning af böckernas omläggning.	
Revisionsanmärkningar	23,648: 65	Värdeökningar	168,375: 67
	1,773,278: 47	Stadens kapital-konto	1,340,524: 87
Ändringar med anledning af böckernas omläggning:			
Gatubyggnadsfonden	512,941: —		
Vattenverkets byggnadsfond	32,000: —		
Afskrifningar m. m.	318,956: 92		
	Kr. 2,637,176: 39		Kr. 2,637,176: 39

Drätselkammarens balansräkning.

	1 jan. 1915		31 dec. 1915		Ökning		Minskning	
Tillgångar:								
Kassa	9,498	88	307	32	—	—	9,191	56
[1])Aktier	775,250	—	775,875	—	625	—	—	—
Obligationer	36,000	—	—	—	—	—	36,000	—
[2])Fastighetsräkning	3,476,013	06	*3,634,695	02	158,681	96	—	—
Inventarier och diverse differenser	186,775	43	162,431	58	—	—	24,343	85
Bankräkning	510,718	47	56,363	03	—	—	484,355	44
Affärsverkens skuld	2,889,901	71	2,381,538	87	—	—	508,362	84
Hamnens skuld	1,257,749	18	967,426	53	—	—	290,322	65
Materialier	28,550	51	18,095	63	—	—	10,454	88
Tolagsmedel	12,124	16	11,623	10	—	—	501	06
[3]) Restantier	167,488	08	240,397	47	72,909	39	—	—
Diverse debitorer	136,732	93	57,851	87	— —	—	78,881	06
	9,516,802	41	8,306,605	42	232,216	35	1,442,413	34
Skulder:								
Fonderade skulder	6,425,931	75	6,325,615	53	—	—	100,316	22
Donationer	450,991	11	219,374	90	—	—	231,616	21
Diverse Kreditorer	98,651	64	18 371	92	—	—	80,279	72
Avsatta medel	37,479	50	580,019	53	542,540	03	—	—
	7,013,054	—	7,143,381	88	542,540	03	412,212	15
Disponibla tillgångar öfver skulder	2,503,748	41	1,163,223	54	—	—	1,340,524	87
	9,516,802	41	8,306,605	42	542,540	03	1,752,737	02
*Byggnader för allmänt behof	—	—	2,550,800	—				
Tomter, utnyttjade för allmänt behof	—	—	457,947	99				
Byggnader för annat ändamål	—	—	445,850	—				
Tomter och jord (1,800,970: 34)	—	—	180,097	03				

1) Värdet af aktierna i Karlstads—Munkfors jernvägs aktiebolag har bibehållits till sitt nominella belopp, enär kommittén gifvetvis icke kan ens närmelsevis värdera dessa. Staden är emellertid intresserad i K. M. J. till belopp, som i betydande mån inverka på dess ekonomiska ställning, hvarför en utredning af verkliga värdet vore väl motiverad. Då aktierna i Teateraktiebolaget ej böra helt och hållet utelemnas i bokslutet hafva dessa upptagits till 1 kr. stycket.

2) Vid upprättande af fastighetskontona har kommittén användt sig af de siffror som resulterat af den på grund af Stadsfullmäktiges beslut d. 21 nov. 1912 verkställda värdering. Beträffande kontot «andra tomter och jord» är vid vederbörandes värdering vårdet satt efter de pris, som erhållas för närvarande. Hvad de reglerade stadsdelarne beträffar, måste emellertid tagas i betraktande, dels

att vissa stadsdelar ännu komma att draga afsevärda gatureglering skostnader, dels att försäljning af tomter medföra kostnader för gata och afloppsledningar och komma dessa att med betydande belopp öfverstiga värdet på stadens tomter. Man kan dock beräkna att stadens öfriga jord skall täcka denna brist. Kommittén har kommit till den uppfattningen att 10% af det i Drätselkammarens fastighetsregister angifna värdet Kr. 1,800,970: 34 ganska nära motsvarade det antagliga. Härvid är att märka det räntor och värdestegring frånsetts i afsikt att förenkla uppskattningen.

3) Kommittén har låtit den förut bokförda behållningen på restansiers konto kvarstå på grund af att Stadsfullmäktige hittills på Drätselkammarens förslag beslutat om afkortningar och afskrifningar, ehuru restansierna som tillgång knappast torde uppgå till 25 % af uppgifna behållningen. Ur bokföringssynpunkt vore det fördelaktigast att i boksluten afskrifva alla nödlidande skattefordringar och uppföra dem i separat räkenskap; i denna reparaträkning komma respektive års balanser då att motsvara på restlängd utestående skatter. I staten beräknade »inflytande skatter» skulle sålunda få motsvarande konton i hufvudboken.

Drätselverkets utgående balansräkning år 1915.

Tillgångar	Fastigheter, anläggningar, driftapparater	Inventarier	Aktier	Kassa och bankräkning	Lager	Fordringar	Summa
Drätselkammaren	3,634,695 02	162,431 58	775,875 —	56,670 35	18,095 63	309,872 44	4,957,640 02
Vattenverket	796,954 10	9,629 08	—	—	3,461 22	6,844 64	816,889 04
Avloppsverket	351,686 74	—	—	—	—	—	351,686 74
Gasverket	303,302 49	59,451 30	—	—	135,878 67	31,934 09	530,566 55
Elektricitetsverket	558,688 09	63,588 26	—	—	15,109 20	51,350 13	688,735 68
Hamnen	967,426 53	—	—	—	—	—	967,426 53
Folkskolan	—	—	—	287 49	—	—	287 49
Fattigvården	—	—	—	—	6,171 50	14,007 96	20,179 46
Barnavården	—	—	—	136 51	—	—	136 51
Varmbadhuset	—	—	—	—	925 45	—	925 45
Kronor	6.612,752 97	295,100 22	775,875 —	57,094 35	179,641 67	414,009 26	8.334,473 47
Hamnens tillgångar	1,175.577 37	20,385 31	— —	— —	20 —	392 02	1,196,374 70

Skulder	Fonderade skulder	Skulder till donationsfonder	Skulder till enskilde	Avsatta medel	Summa
Drätselkammaren	6,325,615 53	219,374 90	18,371 92	580,019 53	7,143,381 88
Vattenverket	—	—	901 52	—	901 52
Gasverket	—	—	37 38	—	37 38
Elektricitetsverket	—	—	5.400 24	—	5 400 24
Folkskolan	—	—	287 49	—	287 49
Fattigvården	—	2,309 14	17,468 29	—	19,777 43
Flickskolan	—	—	1,120 —	—	1,120 —
Dispensären	—	—	3,363 63	—	3,363 63
Varmbadhuset	—	—	716 19	—	716 19
Kronor	6,325,615 53	221,684 04	47,666 66	580,019 53	7,174,985 76
Stadens kapitalkonto	—	—	—	—	1,159,487 71
				Kronor	8,334,473 47
Hamnens skulder	967,426 53	—	5 37	—	967,431 90
Hamnens kapitalkonto	—				228,942 80
				Kronor	1,196,374 70

Stadens donationsfonder.

Under förvaltning av	Sammanlagt belopp.	Redovisas sålunda:		
Drätselkammaren	494,528: 23	Inteckningar och reverser	110,059: 26	
		Obligationer	57,099: —	
		Bankfordringar	107,995: 07	
		Drätselkammarens lån	219,374: 90	494,528: 23
Fattigvårdsstyrelsen	181,695: 19	Fastigheter	39,500: —	
		Bankfordran	17,107: 80	
		Obligationer	10,018: 75	
		Reverser med pant	108,609: 50	
		Manglarna	4,159: —	
		Styrelsens skuld	2,309: 14	181,695: 19
Folkskolestyrelsen	24,848: 29	Bankfordran		24,848: 29
Styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan	8,959: 13	Bankfordran		8,959: 13
	Kronor 710,030: 84		Kronor	710,030: 84

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 30 oktober 1916.

§ 9.

Magistraten hade med överlämnande av vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av Karlstads stads förvaltning under år 1915, anhållit om drätselkammarens förklaring över däri framställda anmärkningar, i vad de berörde drätselkammaren; och beslöt nu drätselkammaren avgiva följande förklaring.

Beträffande utredningen om förvaltningen av staden tilldelade donationer ville drätselkammaren taga donationsbreven i förnyad granskning och utsträcka granskningen till samtliga donationer.

Då revisorerna anmärkt, att arvodena till exekutionsvaktmästarne utbetalts på felaktiga belopp, torde därmed avses, att den exekutionsvaktmästarne från stadskassan tillkommande tre procents provision på genom dem indrivna och levererade kommunalutskylder till staden beräknats ej blott på själva kommunalutskylderna utan även på indrivna stämmoböter. Drätselkammaren hade utbetalt tre procents provision på ett av stadsfogden attesterat belopp, och hade kammaren därvid ej haft möjlighet att bedöma, i vad mån stämmoböter inginge i detta belopp. Stadsfullmäktiges beslut den 17 oktober 1912 vore emellertid något otydligt, och ville drätselkammaren taga i övervägande, huruvida något förtydligande därav borde ske.

Genom förbiseende hade polisens löner för januari 1916 utbetalts den 31 december 1915.

Stadens skyldighet att förskottera prästerskapets löner hade lett till, att förskotten kommit att överstiga vad rätteligen bort utbetalas, men ville drätselkammaren gå i författning om, att detta missförhållande bleve rättat.

Drätselkammarens värdehandlingar voro på fullt betryggande sätt förvarade i enlighet med bestämmelserna i kammarens reglemente. Vad arkivets inredning beträffade, hade drätselkammaren givit stadsarkitekten i uppdrag att utreda, huruvida några förbättringar kunde vidtagas för vinnande av större säkerhet.

Drätselkammarens dröjsmål med framställningen om upptagande av lånet hade sin orsak i, dels att kammaren ville invänta definitiva beslut om vissa utgifter, som skulle täckas genom upplåning för att få medtaga dessa i lånet, och dels i osäkerheten på lånemarknaden, då kammaren önskade få så förmånliga villkor som möjligt.

Då nuvarande stadskamreraren den 1 januari innevarande år tillträtt sin befattning, hade svårligen någon ekonomisk berättelse för förra året kunnat avfordras honom, men skulle sådan berättelse för framtiden avgivas.

Då drätselkammaren sålunda vidtagit åtgärder i av revisorerna angiven riktning, ville drätselkammaren hemställa, att de av revisorerna framställda anmärkningarna icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Fattigvårdsstyrelsens förklaring i anledning af revisorernas anmärkning får Magistraten äran härmed öfverlämna.

Karlstad den 18 November 1916.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Utdrag af protokoll, hållet vid extra sammanträde med Karlstads Fattigvårdsstyrelse den 17 November 1916.

§ 1.

Jämlikt Magistratens resolution den 1 November 1916 hade Fattigvårdsstyrelsen att afgifva yttrande öfver de anmärkningar gent emot styrelsens förvaltning under år 1915, som fastställts af stadens revisorer.

Efter tagen del af revisorernas berättelse beslöt styrelsen anföra följande:

Revisorerna hafva i helt allmänna ordalag påpekat, att fattigvårdens räkenskapsväsen förefaller ofullständigt, och särskildt antecknat, att kassaföringen ej verkställts med önskvärd noggrannhet. Revisorerna hafva emellertid själfva tillskrifvit denna ofullständighet bristen på nödig arbetskraft. Styrelsen kan ej annat än vitsorda behofvet af ökad arbetskraft. Sedan den nuvarande sysslomannen under år 1893 tillträdde sin tjänst, har fattigvårdsstaten mer än sexdubblats, och det är gifvet, att sysslomannen med den ökning af arbetsbördan i öfrigt, som medföljt utvecklingen af fattigvårdsinrättningen, ej kunnat i samma ökade mån ägna sig åt räkenskapsföringen. Styrelsen har emellertid ända tills i år dragit sig för att betunga sin redan förut betydande stat med kraf på anslag till bokförings-

biträde; i det till Magistraten nu ingifna statförslaget upptages en post på Kr. 500: —, afsedt till ersättning åt dylikt biträde. — I anledning af från stadsrevisionen senare kommen hemställan har styrelsen för öfrigt under öfvervägande fråga om anställande af en särskild ordinarie tjänsteman med uppgift att handhafva fattigvårdens kassa och bokföring, och torde styrelsen sålunda inom kort få orsak att återkomma till detta ämne.

Fattigvårdsstyrelsens påpekade skyldighet "att hålla förteckning öfver dem, som åtnjuta fattigvård", har iakttagits på det sätt, att tillsyningsmännen fört hvar sin längd öfver understödstagarna inom deras respektive distrikt, men skall styrelsen för framtiden tillse, att formlig förteckning, inrättad på sätt, lag föreskrifver, kommer att hållas.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Drätselkammaren. Statavräkning för år 1915.

Drätselkammaren.

Utbetalningar	Enligt stat	Extra anslag	Summa
Löner	77,780 —		77,780 —
Pensioner	6,900 —	1,666 67	8,566 67
Polisväsendet	73,675 23	500 —	74,175 23
Fångars vård och underhåll	250 —		250 —
Skrivmaterial, bokbinderi och annonser	4,500 —		4,500 —
Tryckning av stadsfullmäktiges handlingar	5,000 —		5,000 —
Bränsle och lyse	4,000 —		4,000 —
Utskylder	9,300 —		9,300 —
Ersättning till landsförsamlingen för minskad inkomst	3,590 18		3,590 18
Andel i amorteringen av skulden på tingshuset	19 48		19 48
Brandförsäkringsavgifter	1,700 —		1,700 —
Skötsel av stadens ur	210 -		210 -
Tidningsprenumeration	36 20		36 20
Vattenförbrukning	552 —		552 —
Telefonavgifter, telegram och porto	1,239 —		1,239 —
Exekutionsvaktmästarna för velocipedunderhåll	100 —		100 —
Städning i rådhusets lokaler	1,260 —		1,260 —
Tidskrift för Sveriges städer	31 50		31 50
Avgift till svenska stadsförbundet	375 —		375 —
Renhållningen	4,470 —		4,470 —
Skötsel av avstjälpningsplatser	1,350 —		1,350 —
Allm. trädplanteringen	2,000 —		2,000 —
» gasbelysningen	20,500 —		20,500 —
» elektriska belysningen	11,465 —		11,465 —
Barnkrubborna	3,300 —		3,300 —
Föreläsningar	800 —		800 —
Flickskolan	20,000 —		20,000 —
Stadsbiblioteket	3,600 —		3,600 —
Fornminnesföreningen	500 —		500 —
Arbetsstugorna	1,500 —		1,500 —
Skollovskolonier	500 —		500 —
Arbetsförmedlingen	3,000 —		3,000 —
Hyresersättning till rektor vid elem.-skol.	1,400 —		1,400 —
Brandsyner	500 —		500 —
Transport	265,403 59	2,166 67	267,570 26

Statavräkning år 1915.

Verkliga	Utbetalningar över beräknade	Utbetalningar under beräknade	
78,508 42	728 42		
8,566 67			
79,615 12	5,439 89		
160 51	—	89 49	
3,873 59	—	626 41	
3,699 35	—	1,300 65	
4,720 74	720 74		
9,520 86	220 86		
2,590 18	—	1,000 —	
—	—	19 48	
1,900 69	200 69		
200 —	—	10 —	
35 05	—	1 15	
651 50	99 50		
1,399 74	160 74		
100 —			
1,385 20	125 20		
—	—	31 50	
381 —	6 —		
7,222 70	2,752 70		
2,228 57	878 57		
—	—	2,000 —	Bokfört hos drätselverket.
20,500 —			
11,467 —	2 —		
3,300 —			
800 —			
—	—	20,000 —	Bokfört hos drätselverket.
3,600 —			
—	—	500 —	
1,500 —			
500 —			
3,000 —			
1,400 —			
537 50	37 50		
253,364 39	11,372 81	25,578 68	

Utbetalningar	Enligt stat		Extra anslag		Summa	
Transport	265,403	59	2,166	67	267,570	26
Bidrag till sjukkassor	1,100	—			1,100	—
Stallet	1,600	—			1,600	—
Omkostnader för tobak	4,500	—			4,500	—
» » kabinettet	600	—			600	—
» » kallbadhus	250	—			250	—
» » klapphus	1,060	—			1,060	—
» » Tyggårdens länshållning	200	—			200	—
Olycksfallsersättning	300	—			300	—
Skötsel av gatubrunnar, vattenkastare och brandposter	8,250	—			8,250	—
Nykterhetens främjande	3,393	—			3,393	—
Platshyra	298	70			298	70
Spårvägskommittén	200	—			200	—
Ändringsarbeten i polisstationen	32,000	—			32,000	—
Gatuarbeten	97,187	—	18,200	—	115,387	—
Väg- och brounderhåll	9,590	—	600	—	10,190	—
Byggnaders underhåll	14,988	—			14,988	—
Inventarier för gatuarbeten	2,000	—			2,000	—
Folkpensioneringen	8,250	—			8,250	—
d:o arvoden	1,200	—			1,200	—
d:o annonser och tryck	1,000	—			1,000	—
d:o indrivningskostn.	300	—	1,177	—	1,477	—
d:o skrivhjälp, andel i pensionstillägg	—		—		—	
Livsmedelskommissionen	8,743	—	85,000	—	93,743	—
Understöd åt värnpliktige	1,690	—	—		1,690	—
Staket vid flickskolan	3,650	—	820	—	4,470	—
Barnhemmet	500	—	—		500	—
Oförutsedda utgifter	10,000	—	—		10,000	—
Diverse extra anslag	—		176,335	21	176,335	21
Kronor	478,253	29	284,298	88	762,552	17

Statavräkning år 1915.

Verkliga		Utbetalningar över beräknade		Utbetalningar under beräknade		
253,364	39	11,372	81	25,578	68	
883	50			216	50	
1,572	91			27	09	
8,456	93	3,956	93			
600	—					
164	30			85	70	
1,030	—			30	—	
200	—					
260	—			40	—	
8,250	—					
4,080	75	687	75			
298	70					
—				200	—	
—				32,000	—	Bokfört hos drätselverket.
116,187	35	800	35			
10,440	25	250	25			
14,909	80			78	20	
1,284	28			715	72	
49,854	—	41,604	—			Inkomstsidan upptar kr. 22,629: —.
1,200	—					
277	75			722	25	
511	80			965	20	
452	62	452	62			
83,041	27			10,701	73	
—				1,690	—	Bokfört hos drätselverket.
—				4,470	—	» » »
—				500	—	» » »
3,947	63			6,052	37	Jämför drätselverkets oförutsedda.
77,070	94			99,264	27	
638,339	17	59,202	71	183,415	71	

Drätselkammaren.

Inbetalningar	Enligt stat		Extra anslag		Summa	
Andel av hamnavgifter	12,000	—			12,000	—
Tullfrihetsersättning	132	66			132	66
Hundskatt	2,000	—			2,000	—
Vexelprotester	2,000	—			2,000	—
Statsanslag för polishandräckning	2,500	—			2,500	—
Polisbevakning vid hamnen	720	—			720	—
Bränvinsförsäljningsmedel	67,860	—			67,860	—
Arrenden och hyror	73,587	—			73,587	—
Bötesandelar	100	—			100	—
Andel av hamnens platshyror	155	—			155	—
Kallbadhus	150	—			150	—
Kabinettet	200	—			200	—
Rästerande kommunalutskylder	25,000	—			25,000	—
Inkomst av tomtförsäljningar	20,000	—			20,000	—
Artistskatt	1,000	—			1,000	—
Livsmedelskommissionen	24,943	—			24,943	—
Brist att täckas genom:						
Gaturegleringsfonden 66,455: —						
Lånemedel 32,000: —						
Uttaxering 147,350: 63	245,805	63	284,298	88	530,104	51
Oberäknade inbetalningar:						
Ersättning för gatumaterialier	—					
Ersättning för 1913 års ändringsarbeten i polisstationen	—					
Stadens skogar	—					
Folkpensioneringen	—					
	478,153	29	284,298	88	762,452	17

Statavräkning år 1915.

Verkliga		Inbetalningar över beräknade		Inbetalningar under beräknade		
10,262	14	—		1,737	86	
132	66	—		—		
—		—		2,000	—	Bokförd hos drätselverket.
1,284	—	—		716	—	
2,500	—	—		—		
720	—	—		—		
68,994	69	[1])1,134	69	—		[1]) Fordran fr. föregående år.
71,067	53	—		2,519	47	
36	75	—		63	25	
179	93	24	93			
95	75	—		54	25	
632	20	432	20			
—		—		25,000	—	Bokfört hos drätselverket.
11,120	47	—		8,879	53	» » » kr. 7,812: 50.
1,144	77	144	77			
64,531	36	39,588	36			Utbetalda medel kr. 83,041: 27.
362,450	92	—		167,653	59	
8,686	38	8,686	38	—	—	Genom gatureglerings fonden.
6,562	35	6,562	35	—	—	1914 års arbeten.
5,308	27	5,308	27			
22,629	-	22,629	—			
638,339	17	84,510	95	208,623	95	

Drätselverket.

Utbetalningar	Enligt stat		Extra anslag		Summa			
Brist enligt 1913 års räkenskap	40,572	24	—		40,572	24		
Annuiteter å fonderade lån	401,981	85	—		401,981	85		
Räntor å tillfälliga lån	14,000	—	—		14,000	—		
Stadsfullmäktige till oförutsedda	3,192	32	—		3,192	32	459,746	41
Anslag till delegationer:								
Drätselkammaren	245,805	63	284,298	88	530,104	51	—	
Hamnen	43,398	29	12,000	—	55,398	29	—	
Gasverket	2,000	—	20,575	—	22,575	—	—	
Elektricitetsverket	5.000	—	9,615	—	14,615	—	—	
Vattenverket	62,922	26	10,750	—	73,672	26	—	
Fattigvården	142,378	50	25,000	—	167,378	50	—	
Hälsovården	34,711	—	—	—	34,711	—	—	
Dispensären	19,580	—	300	—	19,880	—	—	
Folkskolan	117 956	33	425	—	118,381	33	—	
Barnavården	3,530	50	—	—	3,530	50	—	
Flickskolan	6,306	67	20,000	—	26,306	67	—	
Tekniska skolan	3,500	—	—	—	3,500	—	—	
Brandväsendet	32,180	—	1,960	—	34,140	—	—	
Trädgårdsstyrelsen	2,940	—	—	—	2,940	—	—	
Badhusstyrelsen	2,500	—	4,000	—	6,500	—	—	
Magistraten	3,000	—	—	—	3,000	—	1,116,633	06
Diverse extra anslag	—		25,619	65	—		25,619	65
Utom stat:								
Ändringsarbeten i polisstationen	—		—		—		—	
Inköp av Viken n:o 24	—		—		—		—	
Inköp av 2:ne obligationer	—		—		—		—	
Prestlöneförskotter	—		—		—		—	
Staket m. m. vid flickskolan	—		—		—		—	
Kyrkorådet	—		—		—		—	
Pastorsämbetets tiondelada	—		—		—		—	
Understöd åt värnpliktige	—		—		—		—	
Sv. stadsförbundets tidskrift	—		—		—		—	
Barnhemmet	—		—		—		—	
Flickskolans arsenikaffär	—		—		—		—	
Kassabehållning den 31 december	—		—		—		—	
Kronor	1,187,455	59	414,543	53			1,601,999	12

Statavräkning år 1915.

Verkliga				Utbetalningar över beräknade		under beräknade		
—		—		—		40,572	24	
401,444	19	—		—		537	66	
8,209	19	—		—		5,790	81	
8,466	20	418,119	58	5,273	88			
362,450	92	—		—		167,653	59	
51,990	71	—		—		3,407	58	
35,662	56	—		13,087	56			
—		—		—		14,615	—	
37,627	63	—		—		36,044	63	
174,905	24	—		7,526	74			
33,146	50	—		—		1,564	50	
17,106	02	—		—		2,773	98	
123,672	97	—		5,291	64			
2,230	01	—		—		1,300	49	
26,024	99	—		—		281	68	
3,500	—	—		—				
33,676	49	—		—		463	51	
1,941	24	—		—		398	76	
6,500	—	—		—				
1,386	97	911,822	25	—		1,613	03	
—	—	18,292	98	—		7,326	67	
39,435	81	—		—				
20,100	—	—		—				
20,000	—	—		—				
8,027	87	—		—				
2,500	—	—		—				
37,149	—	—		—				
314	—	—		—				
65	75	—		—				
150	75	—		—				
500	—	—		—				
622	—	128 865	18	128,865	18			
		307	32	307	32			
		1,477,407	31	160,352	32	284,944	13	

Medel till verkets gjorda utbetalningar jämte kassabehållning vid årets slut . . . . kr. 1,477,407: 31
hava anskaffats på följande sätt:

Uttaxering	738,702: 04	
Verkets egna inkomster	117,791: 02	
Delegationers annuitetsbidrag och överskott	258,914: 25	
Lyftat utav i bank innestående tillgängliga medel	362.000: —	1,477,407: 31
varav på 1913 års lån kr. 73,693: 40		

Drätselverket.

Inbetalningar	Enligt stat					
Kassabehållning den 1 januari	—		—		—	
Tolagsmedel	—		—		37,600	—
Bidrag till annuiteter från:						
Hamnen	—		53,162	24	—	
Gasverket	—		13,584	29	—	
Elektricitetsverket	—		26,679	51	—	
Vattenverket	—		61,933	93	155,359	97
Räntor	—		—	—	20,000	—
Överskott från delegationerna:						
Gasverket	—		22,862	38	—	
Elektricitetsverket	—		72,482	15	—	
Saluhallen	—		3,390	—	98,734	53
Brist att täckas genom:						
1913 års lån för:						
Drätselkammaren	66,455	—	—		—	
Vattenverket	32,000	—	—		—	
Hamnen	5,868	05	104,323	05	—	
Tillfällig upplåning för:						
Drätselkammaren	32,000	—	—		—	
Hamnen	37,530	24	—		—	
Gasverket	2,000	—	—		—	
Elektricitetsverket	5,000	—	76,530	24	—	
Uttaxering	—		694,907	80	875,761	09
Utom stat.						
Lyftat i bank av tillgängliga medel	—		—		—	
Mariebergsskogen	—		—		—	
Prestlöneförskotter	—		—		—	
Nermanska donationen	—		—		—	
Uppbördsmedel från Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen	—		—		—	
Tomtförsäljning	—		—		—	
Räntor å: obligationer	—		—		—	
» » utlånta medel	—		—		—	
» » egnahemslån	—		—		—	
Arbeten mot ersättning	—		—		—	
Amortering å egnahemslån	—		—		—	
Försålda fastskrifter	—		—		—	
Kronor	—		—		1,187,455	59

Statavräkning år 1915.

Verkliga						Inbetalningar över beräknade		under beräknade		
—		—		9,498	88	9,498	88			
—		—		53,058	81	15,458	81			
—		52,813	65	—		—		348	59	
—		13,973	62	—		389	33			
—		21,936	63	—		—		4,742	88	
—		63,160	98	151,884	88	1,227	05			
—		—	—	31,051	49	11,051	49			
—		—	—	—		—		22,862	38	
—		101,912	60	—		29,430	45			
—		4,762	73	106,675	33	1,372	73			
69,655	—	—		—		3,200	—			
—		—		—		—		32,000	—	
4,038	40	73,693	40	—		—		1,829	65	
39,435	81	—		—		7,435	81			
45,346	64	—		—		7,816	40			
2,500	—	—		—		500	—			
—		87,282	45	—		—		5,000	—	
—		738,702	04	899,677	89	43,794	24			
—		201,024	15							
—		354	04							
—		7,000	—							
—		1,250	—							
—		963	05							
—		7,812	50							
1 599	—	—								
500	—	—								
3,437	44	5,536	44							
—		847	65							
—		762	60							
—		9	60	225,560	03	225,560	03			
				1,477,407	31	356,735	22	66,783	50	

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 141.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade Beredningsutskottet att avgiva yttrande över vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av Karlstads stads förvaltning under år 1915, i vilken berättelse revisorerna, med vissa erinringar i fråga om fattigvårdsstyrelsens och drätselkammarens förvaltning, hemställt, att den av kommittén för omläggning av stadens räkenskaper upprättade balansräkningen för Karlstads drätselverk måtte fastställas och ansvarsfrihet beviljas samtliga delegationer för den tid revisionen omfattade.

I anledning av berörda mot fattigvårdsstyrelsen och drätselkammaren framställda erinringar hade dessa delegationer avgivit särskilda förklaringar.

Utskottet tog nu detta ärende i övervägande och beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte låta bero vid vad fattigvårdsstyrelsen och drätselkammaren i avgivna förklaringar anfört;

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja samtliga stadens delegationer ansvarsfrihet för deras räkenskaper och förvaltning för år 1915.

Tillika beslöt utskottet, i anledning av vad revisorerna därom uttalat, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ingå till styrelsen för Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag med framställning om tillsättande av en teknisk-ekonomisk kommitté med uppdrag att genom undersökning av förhållandena vid järnvägen utreda dess ekonomiska bärighet ävensom uppgöra förslag om eventuellt starkare utnyttjande av järnvägens trafikförmåga genom ombyggnad eller dylikt;

samt att stadsfullmäktige måtte föreslå, att berörda kommitté skall bestå av fem personer, därav två utsedda av järnvägsbolagets styrelse och tre av stadsfullmäktige, ävensom förklara sig villiga att med $^3/_5$ deltaga i kostnaderna för kommittén.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Förteckning över anslag, som anvisats utom stat (extra anslag) och som kommit helt eller delvis till användning under år 1915.

§	År	Delegation och ändamål	Anslag att täckas genom: Tillgängliga medel eller uttaxering	Tillfälliga lån	Redan upptagna lån	Annat sätt	Summa	Förbrukade medel, som täckts genom: Tillgängliga medel eller uttaxering	Tillfälliga lån	Redan upptaget lån	Annat sätt	Summa	Återstod av anslag, som skolat täckas med: Tillgängliga medel eller uttaxering	Tillfälliga lån	Redan upptaget lån	Annat sätt	Summa	Överskridna anslag, som skolat täckas med: Tillgängliga medel eller uttaxering	Tillfälliga lån	Redan upptaget lån	Annat sätt	Summa	
		Drätselverket:																					
70	1912	Flickskolebygget	—	2,183 85	—	—	2,183 85	—	3,573 69	—	—	3,573 69	—	—	—	—	—	—	*)1,389 84	—	—	1,389 84	Ursprungl. anslag kr. 175,000: —
48	1914	Flickskolans inredning	—	5,724 14	—	—	5,724 14	—	3,005 03	—	—	3,005 03	—	*)2,719 11	—	—	2,719 11	—	—	—	—	—	» » » 22,000: —
113	1914	S. O. Petterssons fastigheter	—	6,500	—	—	6,500	—	6,500	—	—	6,500	—	—	—	—	—						» » » 10,000: —
69	1914	Planering vid saluhallen	1,195	—	—	—	1,195	1,195	—	—	—	1,195	—	—	—	—	—						
220	1914	Sommarhem för tuberkulösa	—	1,700	—	—	1,700	—	1,700	—	—	1,700	—	—	—	—	—						
33	1915	Bokföringskommittén	1,000	—	—	—	1,000	322 05	—	—	—	322 05	677 95	—	—	—	677 95						
34	1915	Nermanska donationen	—	—	—	1,250	1,250	—	—	—	1,530 55	1,530 55	—	—	—	—	—	—	—	—	280 55	280 55	
50	1915	Pensioneringskommittén	600	—	—	—	600	—	—	—	—	—	600	—	—	—	600						
103	1915	Undersökning för vattenvägar	2,000	—	—	—	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—	—	—	2,000						
121	1915	Mellqvistska studiestipendiet	—	—	—	466 66	466 66	—	—	—	466 66	466 66	—	—	—	—	—						
192	1915	Egnahemskommittén	—	—	—	1,000	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	1,000						
193	1915	Carlstads historia	—	—	—	2,000	2,000 — 25,619 65	—	—	—	—	— 18,292 98	—	—	—	2 000	2,000 — 8,997 06	—	—	—	—	— 1,670 39	
		Drätselkammaren:																					
159	1914	Väggur i rådhussalen	70	—	—	—	70	67	—	—	—	67	3	—	—	—	3						
174	1914	Arbetslöshets- och hjälpkommittén	2,973 90	—	—	—	2,973 90	156 35	—	—	—	156 35	2,817 55	—	—	—	2,817 55	—	—	—	—	—	
64	1915																						
191	1914	Reglering av östra Klarälvsgrenen	—	64,435 31	—	—	64,435 31	—	58,170 05	—	—	58,170 05	—	6,265 26	—	—	6,265 26						Ursprungl. anslag kr. 3.000: —.
28	1915	Ny polisöverkonstapelsbefattning	500	—	—	—	500	500	—	—	—	500	—	—	—	—	—						» » » 76,000: —.
77	1915	Livsmedelskommissionen	—	85,000	—	—	85,000	—	18,509 91	—	—	18,509 91	—	66,490 09	—	—	66,490 09	—	—	—	—	—	
43	1915	Finansplanekommittén	75	—	—	—	75	75	—	—	—	75	—	—	—	—	—						Kommissionen har mott. kr. 83.041: och återbetalt kr. 64,531: 36.
45	1915	Annonskiosker	1,950	—	—	—	1,950	1,108	—	—	—	1,108	842	—	—	—	842						
52	1915	Scoutkåren	240	—	—	—	240	240	—	—	—	240	—	—	—	—	—						
63	1915	Indrivning av pensionsavgifter	1,177	—	—	—	1,177	211 80	—	—	—	211 80	965 20	—	—	—	965 20						
66	1915	Ändringsarbeten i gamla flickskolan	1,110	—	—	—	1,110	1,031 66	—	—	—	1,031 66	78 34	—	—	—	78 34						
79	1915	Fliekskolan, skolträdgårdsstaket	820	—	—	—	820	—	—	—	—	—	820	—	—	—	820						
80	1915	Reparation av Lambergsbron	600	—	—	—	600	600	—	—	—	600	—	—	—	—	—						
119	1915	Stensättning vid järnvägsstation	1,518	—	3,200	—	4,718	1,518	—	—	3,200	4,718	—	—	—	—	—						
120	1915	Smaskolehus på Norr Strand	—	67,500	—	—	67,500	—	—	80 38	—	80 38	—	67,419 62	—	—	67,419 62						
131	1915	Materialgården	3,000	10,940	—	—	13,940	—	8,442 50	—	—	8,442 50	3,000	2,497 50	—	—	5,497 50						
135	1915	Möbler till polisstationen	1.419	—	—	—	1,419	—	—	—	—	—	1.419	—	—	—	1,419						
156	1915	Av 1916 års anslag till gatuarbeten	—	15,000	—	—	15,000	—	15,000	—	—	15,000	—	—	—	—	—						
157	1913	Inköp av V:a Haga n:o 12	—	8,000	—	—	8,000	—	—	—	—	—	—	8,000	—	—	8,000						
106	1915	Pension till G. Enander	1,666 67	—	—	—	1,666 67	1,666 67	—	—	—	1,666 67	—	—	—	—	—						
150	1915	Dyrtidstillägg	6,104	—	—	—	6,104	6,182	—	—	—	6,182	—	—	—	—	—						
199	1915	Inköp av ägor i Sundstad (Lydéns)	—	7,000	—	—	7,000 — 284,298 88	—	—	—	—	— 116,759 82	—	7,000	—	—	7,000 — 167,617 56	78	—	—	—	78	
		Hamnen:																					
109	1915	Terrasseringsarbeten	—	12,000	—	—	— 12,000	—	2,605 67	—	—	— 2,605 67	—	9,394 33	—	—	— 9,394 33						
		Gasverket:																					
104	1915	Pension till en arbetare	375	—	—	—	375	375	—	—	—	375											
116	1915	Ledning till soldathemmet	—	200	—	—	200	—	200	—	—	200	—	—	—	—	—						
136	1915	Rörelsekapital	20,000	—	—	—	20,000 — 20,575	18,367 70	—	—	—	18,367 70	18,942 70	1,632 30	—	—	— 1,632 30						
		Elektricitetsverket:																					
93	1915	Installationsbidrag	5,000	—	—	—	5,000	—	—	—	—	—	5,000	—	—	—	5,000						
95	1915	Transformator i kyrkan	2,570	—	—	—	2,570	—	—	—	—	—	2,570	—	—	—	2,570						
155	1915	Ledning till Lamberget	2,045	—	—	—	2,045 — 9,615	—	—	—	—	—	2,045	—	—	—	2,045 — 9,615						
		Vattenverket:																					
78	1915	Kemisk rening av älvvattnet	2,500	—	—	—	2,500	4 15	—	—	—	4 15	2,495 85	—	—	—	2,495 85						
78	1915	Grundvattensundersökningar	1,000	—	—	—	1,000	701 22	—	—	—	701 22	298 78	—	—	—	298 78						
114	1915	Nytt pumpaggregat	6,000	—	—	—	6,000	6,193 05	—	—	—	6,193 05	—	—	—	—	—	193 05	—	—	—	—	193 05
116	1915	Ledning till soldathemmet	—	950	—	—	950	—	947 88	—	—	947 88	—	2 12	—	—	2 12						
96	1915	Gratifikation	300	—	—	—	300 — 10,750	300	—	—	—	300 — 8,146 80	—	—	—	—	— 2,796 75						
		Fattigvården:																					
177	1915	Tilläggsanslag	25,000	—	—	—	— 25,000	25,000	—	—	—	— 25,000	—	—	—	—	—						
		Dispensären:																					
81	1915	Frälsningsarméns sommarkoloni	300	—	—	—	— 300	300	—	—	—	— 300	—	—	—	—	—						
		Folkskolan:																					
94	1915	Avlöning till Gelins vikarie	400	—	—	—	400	351 05	—	—	—	351 05	48 95	—	—	—	48 95						
197	1915	Skolträdgård	25	—	—	—	25 — 425	—	—	—	—	—	25	—	—	—	25 — 73 95						
		Brandväsendet:																					
26	1915	Hyra för reparationsverkstad	200	—	—	—	200	150	—	—	—	150	50	—	—	—	50						
117	1915	Tvänne nya angpannor	1,760	—	—	—	1,760 — 1,960	—	—	—	—	—	1,760	—	—	—	1.760 — 1,810						
		Badhusstyrelsen:																					
150	1915	Tilläggsanslag	4,000	—	—	—	— 4,000	4,000	—	—	—	— 4,000	—	—	—	—	—						
		Flickskolan:																					
159	1915	Hyra	20,000	—	—	—	— 20,000	20,000	—	—	—	— 20,000	—	—	—	—	—						
		Kronor	119,193 57	287,133 30	3,200 —	4,716 66		414,543 53	90,615 70	118,735 11	3,200 —	1,997 21		214,518 02	29,148 92	169,788 03	3,000 —		201,936 95	271 05	1,389 84	280 55	1,911 14

*) skilnaden överförd till drätselverkets anslagsräkning.

Drätselverket. Anslagsavräkning år 1915.

Delegation	Anvisade medel att täckas genom: Tillgängliga medel eller uttaxering	Tillfälliga lån	Redan upplånta medel	Annat sätt	Summa	Summa	Förbrukade anslag, som täckts genom: Tillgängliga medel eller uttaxering	Tillfälliga lån	Redan upplånta medel	Annat sätt	Summa	Summa	Återstod av anslag, som anvisats att täckas genom: Tillgängliga medel eller uttaxering	Tillfälliga lån	Redan upplånta medel	Annat sätt	Summa	Summa	Överskridna anslag ävensom utom stat gjorda utbetalningar, som skolat eller bort täckas genom: Tillgängliga medel eller uttaxering	Tillfälliga lån	Redan upplånta medel	Annat sätt	Summa	Summa
Drätselverket:																								
Enligt stat	459,746 41	—	—	—	459,746 41		418,119 58	—	—	—	418,119 58		41,626 83	—	—	—	41,626 83							
Extra anslag	4,795 —	16,107 99	—	4,716 66	25,619 65	485,366 06	1,517 05	14,778 72	—	1,997 21	18,292 98		3,277 95	1,329 27	—	2,719 45	7,326 67							
Utom stat och anslag	—	—	—	—	—	—	69,636 69	59,535 81	—	—	129,172 50	565,585 06	—	—	—	—	—	48,953 50	69,636 69	59,535 81	—	—	—	129,172 50
Drätselkammaren:																								
Enligt stat	147 350 63	32.000 —	66,455 —	—	245,805 63		147,350 63	31,885 97	66,455 —	—	245,691 60		—	114 03	—	—	114 03							
Extra anslag	23,223 57	257,875 31	3,200 —	—	284,298 88	530,104 51	13,356 48	100,202 84	3,200 —	—	116,759 32	362,450 92	9,945 09	157,672 47	—	—	167,617 56	167,731 59	78 —	—	—	—	—	78 —
Hamnen:																								
Enligt stat	—	37,530 24	5,868 05	—	43,398 29		—	45,346 64	4,038 40	—	49,385 04		—	—	1,829 65	—	1,829 65							
Extra anslag	—	12,000 —	—	—	12,000 —	55,398 29	—	2,605 67	—	—	2,605 67	51,990 71	—	9,394 33	—	—	9,394 33	11,223 98	—	7,816 40	—	—	—	7,816 40
Gasverket:																								
Enligt stat	—	2,000 —	—	—	2,000 —		13544 41	2,500 —	—	—	16,044 41		—	—	—	—	—		13,544 41	500 —	—	—	14,044 41	
Extra anslag	20,375 —	200 —	—	—	20,575 —	22,575 —	18,742 70	200 —	—	—	18,942 70		1,682 30	—	—	—	—	1,682 30						
Utom stat och anslag	—	—	—	—	—	—	675 45	—	—	—	675 45	35.662 56	—	—	—	—	—	—	675 45	—	—	—	675 45	14,719 86
Elektricitetsverket:																								
Enligt stat	—	5,000 —	—	—	5,000 —		—	—	—	—	—		—	5,000 —	—	—	5,000 —							
Extra anslag	9,615 —	—	—	—	9,615 —	14,615 —	—	—	—	—	—		9,615 —	—	—	—	9,615 —	14,615 —						
Vattenverket:																								
Enligt stat	30,922 26	—	32,000 —	—	62,922 26		29,481 33	—	—	—	29,481 33		1,440 93	—	32,000 —	—	33,440 93							
Extra anslag	9,800 —	950 —	—	—	10,750 —	73,672 26	7,198 42	947 88	—	—	8,146 30	37 627 63	2,794 63	2 12	—	—	2,796 75	36,237 68	193 05	—	—	—	—	193 05
Fattigvården:																								
Enligt stat	142,378 50	—	—	—	142,378 50		149,905 24	—	—	—	149,905 24		—	—	—	—	—		7,526 74	—	—	—	—	7,526 74
Extra anslag	25,000 —	—	—	—	25,000 —	167,378 50	25,000 —	—	—	—	25,000 —	174,905 24	—	—	—	—	—	—						
Hälsovården:																								
Enligt stat	34,711 —	—	—	—	—	34,711 —	33.146 50	—	—	—	—	33,146 50	1,564 50	—	—	—	—	1,564 50						
Dispensären:																								
Enligt stat	19,580 —	—	—	—	19,580 —		16,806 02	—	—	—	16,806 02		2,773 98	—	—	—	2,773 98							
Extra anslag	300 —	—	—	—	300 —	19,880 —	300 —	—	—	—	300 —	17,106 02												
Folkskolestyrelsen:																								
Enligt stat	117,956 33	—	—	—	117,956 33		123,321 92	—	—	—	123,321 92		—	—	—	—	—		5,965 59	—	—	—	—	5,965 59
Extra anslag	425 —	—	—	—	425 —	118,381 33	351 05	—	—	—	351 05	123,672 97	73 95	—	—	—	73 95							
Barnavården:																								
Enligt stat	3.530 50	—	—	—	—	3,530 50	2,230 01	—	—	—	—	2,230 01	1,300 49	—	—	—	1,300 49							
Flickskolan:																								
Enligt stat	6,306 67	—	—	—	6,306 67		6,024 99	—	—	—	6,024 99		281 68	—	—	—	281 68							
Extra anslag	20,000 —	—	—	—	20,000 —	26,306 67	20,000 —	—	—	—	20,000 —	26,024 99												
Tekniska söndags o. aftonskolan:																								
Enligt stat	3,500 —	—	—	—	—	3,500 —	3,500 —	—	—	—	—	3,500 —												
Brandväsandet:																								
Enligt stat	32,180 —	—	—	—	32,180 —		33,526 49	—	—	—	33,526 49		—	—	—	—	—		1,346 49	—	—	—	1,346 49	
Extra anslag	1,960 —	—	—	—	1,960 —	34,140 —	150 —	—	—	—	150 —	33,676 49	1,810 —	—	—	—	1,810 —							
Trädgårdsstyrelsen:																								
Enligt stat	2,940 —	—	—	—	—	2,940 —	1,941 24	—	—	—	—	1,941 24	998 76	—	—	—	998 76							
Badhusstyrelsen:																								
Enligt stat	2,500 —	—	—	—	2,500 —		2,500 —	—	—	—	2,500 —													
Extra anslag	4 000 —	—	—	—	4,000 —	6,500 —	4,000 —	—	—	—	4.000 —	6,500 —												
Magistraten:																								
Enligt stat	3.000 —	—	—	—	—	3,000 —	1,386 97	—	—	—	—	1,386 97	1,613 03	—	—	—	1,613 03							166,218 63
Kronor	1,126,095 87	363,663 54	107,523 05	4.716 66			1,601,999 12	1,143,713 17	258,003 53	73,693 40	1,997 21		1,477,407 31	80,749 12	173,512 22	33,829 65	2,719 45		290,810 44	98,366 42	67,852 21			36,021 63
Härav:																								349 95
enligt fastställd stat	1,006,602 30	76,530 21	104,323 05	—			1,187,455 59	932,785 33	79,732 61	70,493 40	—		1,133,011 34	51,600 20	5 114 03	33,829 65	—		90,543 88	27,705 23	8,916 40			129,817 95
extra anslag	119,493 57	287,133 30	3,200 —	4,716 66			414 543 53	90,615 70	118.735 11	3,200 —	1,997 21		214,548 02	29,148 92	168.398 19	— —	2,719 45		200,266 56	349 05	— —			166,218 63
utom stat och anslag	—	—	—	—			—	70,312 14	59,535 81	—	—		129,847 95	—	—	—	—		—	70.312 14	59,535 81			
Kronor	1,126,095 87	363,663 54	107,523 05	4,716 66			1,601 999 12	1,143,713 17	258,003 53	73,698 40	1.997 21		1,477,407 81	80,749 12	173,512 22	33,829 65	2,719 45		290,810 44	98,366 42	67,852 21			

Drätselkammarens framställning om extra anslag till fattigvårdsstyrelsen för bestridande av kostnaden för fattigvården under återstoden av innevarande år.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 6 november 1916.

§ 5.

Från fattigvårdsstyrelsen hade till drätselkammaren inkommit en framställning om ett extra anslag för innevarande år av 25,561 kronor, och beslöt drätselkammaren överlämna handlingarna i ärendet till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte till bestridande av kostnaden för fattigvården under återstoden av innevarande år ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett extra anslag av 25,561 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 31 Oktober 1916.

§ 1.

Från Drätselkammaren hade inkommit en så lydande skrifvelse:

«Till Fattigvårdsstyrelsen, Karlstad.

Härmed få vi anmoda Eder, att skyndsammast inkomma med uppgift å de medel, som eventuellt under året komma att erfordras utöfver redan i stat upptagna, tillika med specifikation å de ändamål, hvartill medlen skola användas.

Karlstad den 20 Oktober 1916.

För Karlstads Drätselkammare
VALDEMAR VENDEL.

H. Westlin.»

I anledning häraf hade sysslomannen uppgjort dels en tablå öfver Fattigvårdsstyrelsens inkomster och utgifter för år 1916 enligt kassaräkningen den 1 Ok-

tober 1916 (Bil. A), dels »förslag från Karlstads Fattigvårdsstyrelse för erhållande af extra anslag för år 1916.» (Bil. B.)

Sedan upplysts, att en fattigvårdsstyrelsens skuld till Drätselkammaren å Kr. 7,526: 74 blifvit af Kammaren afskrifven, beslöt styrelsen att, med godkännande af nyssnämnda handlingar, utvisande ett ytterligare anslagsbehof för år 1916 af *tjugofemtusenfemhundrasextioen (25,561) kronor*, öfverlämna handlingarna till Drätselkammaren med hemställan till vederbörande om ett extra anslag för året af nu nämnda belopp.

Denna paragraf justeras genast.

Som ofvan.

In fidem.
GUSTAF E. BERG.

Fattigvårdsstyrelsens inkomster och utgifter för år 1916,

enligt kassaräkningen den 1 oktober.

Inbetalningar	Enligt stat		Inbetalt intill 1 Oktober		Beräknade för 4:de kv.	
Inrättningshjonens arbete, renhållning m. m.	5,000	—	4,199	50	3,300	—
Ränta å fonder	174	17	—	—	174	17
Ersättning från andra kommuner	5,500	—	9,228	75	1,000	—
d:o » kungl. statsverket	3,000	—	3,499	80	—	—
d:o för fattighjons kvarlåtenskap	500	—	39	—	500	—
Dispensärstyrelsen	16,200	—	2,240	50	16,200	—
Anslag	196,559	83	178,900	—	17,659	83
Pensionsafgifter	—	—	35	80	400	—
Försålda arbetsprodukter	—	—	645	75	—	—
Mathållningen	—	—	193	75	—	—
Fordran af fondräntor	—	—	1,114	30	—	—
Summa	226,934	—	200,097	15	39,234	—
Till bestridande av 4:e kvartalets utbetalningar erfordras ytterligare					25,561	—
				Kronor	64,795	—

Summa	Inbetalningar över beräknade	Inbetalningar under beräknade	Anteckningar
7,499 50	2,499 50	— —	Utbetalningar över anslaget 41,249: 75
174 17	— —	— —	d:o under » afgår 3,291: 60
10,228 75	4,728 75	— —	Kr. 37,958: 15
3,499 80	499 80	— —	
539 —	39 —	— —	Inbetalningar afgår 12,397: 15
18,440 50	2,240 50	— —	Kr. 25,561: —
196,559 83	— —	— —	
435 80	435 80	— —	
645 75	645 75	— —	
193 75	193 75	— —	
1,114 30	1,114 30	— —	
239,331 15	12,397 15	— —	

Utbetalningar	Enligt stat		Utbetalt intill 1 Okt.		Beräknade för 4:de kv.	
Avlöningar	17,374	—	13,661	68	5,000	—
Pensioner	800	—	825	—	385	—
Ordinarie & tillfälliga understöd, samt barnauppfostringsbidrag	39,300	—	33,144	75	12,000	—
Ersättning till andra kommuner för förskotterad fattigvård	5 000	—	4,325	58	—	—
Inköp av ved till stadens fattiga	3,000	—	5,598	70	400	—
Bortackorderade barn	15,500	—	10,963	10	4,000	—
d:o genom Barnavårdsnämnden	8,360	—	1,014	80	8,360	—
Mathållningen	57,000	—	39,955	59	16,000	—
Beklädnaden	5,000	—	4,756	—	2,000	—
Sjukvård m. m.	11,000	—	9,578	92	4,100	—
Belysningen	2,300	—	2,107	97	900	—
Uppvärmning och kokning	27,900	—	21,541	10	8,250	—
Reparationer	2,500	—	1,196	53	400	—
Diverse inventarier	2,500	—	2,614	38	500	—
Åtskilliga utgifter, tvätt, vatten, brandstod, utlagor, telefon och sänghalm m. m.	6,700	—	6,645	14	2,300	—
Begrafningskostnader	800	—	467	60	200	—
Ränta och amortering i byggnader	21,900	—	21,900	—	—	—
Arbetsprodukter	—	—	5,244	88	—	—
Betalda räkningar enligt afräkningen	—	—	10,701	57	—	—
Arbete mot ersättning: renhållning i staden m. m.	—	—	3,839	19	—	—
Kassabehållning	—	—	14	67	—	—
Summa	226,934	—	200,097	15	64,795	—

Summa		Utbetalningar över beräknade		Utbetalningar under beräknade		Anteckningar
18,661	68	1,287	68	—	—	
1,210	—	410	—	—	—	
45,144	75	5,844	75	—	—	
4,325	58	—	—	674	42	
5,998	70	2,998	70	—	—	
14,963	10	—	—	536	90	
9,374	80	1,014	80	—	—	
55,955	59	—	—	1,044	41	
6,756	—	1,756	—	—	—	
13,678	92	2,678	92	—	—	
3,007	97	707	97	—	—	
29,791	10	1,891	10	—	—	
1,596	53	—	—	903	47	
3,114	38	614	38	—	—	
8,945	14	2,245	14	—	—	
667	60	—	—	132	40	
21,900	—	—	—	—	—	Förlag för inköp af garn till strumpor.
5,244	88	5,244	88	—	—	Från förra året balanserade skulder för gas,
10,701	57	10,701	57	—	—	kol kokes, matvaror m. m.
3,839	19	3,839	19	—	—	
14	67	14	67	—	—	
264,892	15	41,249	75	3,291	60	

Karlstad 23 Oktober 1916,

A. W. ADDE.

Förslag från Karlstads Fattigvårdsstyrelse för erhållande af extra anslag för år 1916.

Utgifter under 4:de kvartalet:

Aflöningar		5,000: —
Pensioner		385: —
Understöd i kontanter och natura		12,000: —
Inköp af ved till stadens fattiga		400: —
Bortackorderade barn	4,000: —	
d:o af barnavårdsnämnden	8,360: —	12,360: —
Mathållningen		16,000: —
Beklädnaden		2,000: —
Sjukvård		2,500: —
d:o hospitalsvård 1:a halfåret 1917		1,600: —
Belysningen		900: —
Uppvärmning och kokning		8,250: —
Reparationer		400: —
Diverse inventarier		500: —
Diverse utgifter: tvätt, telefoner, vatten m. m.		2,300: —
Begrafningskostnader		200: —
	Kronor	64.795: —

Inkomster:

Fordran af Drätselkammaren 1/10	17,659: 83
Dispensärstyrelsen	16,200: —
Ränta å fordran	174: 17
Ersättning för hjonens arbeten	3,300: —
Fattighjons kvarlåtenskap	500: —
Pensionsafgifter	400: —
Andra kommuner	1,000: —
Brist	25,551: —
Kronor	64,795: —

för Karlstads Fattigvårdsstyrelse
A. O. ALSTERMARK,
v. ordf.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 142.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med framställning om extra anslag till fattigvårdsstyrelsen för bestridande av kostnaden för fattigvården under sista delen av innevarande år, över vilken framställning beredningsutskottet, uppå remiss från fullmäktige, nu hade att avgiva yttrande; och beslöt utskottet att, med tillstyrkande av drätselkammarens anhållan, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till bestridande av kostnaderna för fattigvården under senare delen av innevarande år ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett extra anslag av 25,561 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående framdragande av elektrisk ljusledning till Elvhem i Karlstads landsförsamling.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 13 november 1916.

§ 4.

Hos drätselkammaren hade A. Sandin anhållit om tillstånd att från stadens ledning få indraga elektriskt ljus i sin gård Elfhem å Strand i Karlstads landsförsamling.

På anmodan av drätselkammaren hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen avgivit yttrande i ärendet och därvid för sin del tillstyrkt ansökningen.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att elektrisk ledning från stadens nät må framdragas till A. Sandins gård Elfhem å Strand i Karlstads landsförsamling samt att elektrisk ström må dit distribueras.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Får vördsamt anhålla om tillstånd att från stadens ledning indraga elektriskt ljus i mitt hus Elfhem i Strand, Karlstads landsförsamling.

En stolpe för ljusledningarne står på min ifrågavarande tomt och omkring 20 meter från bostadshuset.

Karlstad den 26 Aug. 1916.

A. SANDIN.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 13 Okt. 1916.

§ 15

Genom remiss från Drätselkammaren hade Styrelsen anmodats yttra sig angående en från A. Sandin å Elfhem i Karlstads landsförsamling gjord framställning om tillstånd att införa elektrisk ledning från stadens nät; Och fann Styrelsen efter föredragning av detta ärende skäligt för sin del tillstyrka ansökningen.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 143.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren gjord och av vattenledningsoch belysningsstyrelsen förordad framställning angående framdragande av elektrisk ljusledning till Elvhem i Karlstads landsförsamling, beslöt beredningsutskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att elektrisk ledning från stadens nät må framdragas till A. Sandins gård Elvhem å Strand i Karlstads landsförsamling, samt att elektrisk ström må dit distribueras.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag för år 1917 åt styrelsen för Karlstads barnkrubbor.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 13 november 1916.

§ 2.

Från styrelsen för Karlstads barnkrubbor hade till drätselkammaren inkommit en så lydande framställning om förhöjt anslag jämväl för nästkommande år:

"Till Drätselkammaren.

Karlstads barnkrubbor erhöllo för år 1916 ett extra anslag av 1,000 (ettusen) kronor för uppehållande av verksamheten under den rådande dyrtiden. Då denna dyrtid kan förutsättas bli än mera kännbar under instundande vinter och barnkrubbornas verksamhet därför är av behovet påkallad i samma utsträckning som förut, anhåller styrelsen för barnkrubborna vördsamt, att drätselkammaren ville föreslå stadsfullmäktige att även för år 1917 bevilja barnkrubborna samma extra anslag av 1,000 kronor.

Karlstad den 13 november 1916.

Å styrelsens vägnar

ANNA DANIELSSON

Ordförande."

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads barnkrubbor för dess verksamhen under år 1917 ett tilläggsanslag av 1,000 kronor med föreskrift tillika att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för barnkrubbornas verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1917;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering,

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 144.

Såsom infordrat utlåtande över en av drätselkammaren gjord framställning angående tilläggsanslag för år 1917 åt styrelsen för Karlstads barnkrubbor beslöt beredningsutskottet att, med förordande av framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads barnkrubbor för dess verksamhet under år 1917 ett tilläggsanslag å 1,000 kronor med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1918 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för barnkrubbornas verksamhet och ekonomi för innevarande år skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1918;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

A. Samuelsons i Liljedahl ansökan om uppskov med lyftande av återstående del av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Då undertecknad genom 60 dagars krigstjänst samt repetitionsmöte hindrats att under den förflutna sommaren bevista slöjdkurs, anhålles vördsamt att Stadsfullmäktige måtte bevilja uppskov med utbetalandet av resten av mig 1913 tilldelat slöjdstipendium ur Mellqvistska fonden.

Liljedal, Segmon den 30 okt. 1916.

ALBERT SAMUELSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 145.

Med förordande av en av Albert Samuelson i Liljedahl hos fullmäktige gjord

framställning om uppskov med lyftande av återstående del av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Albert Samuelson uppskov till nästkommande år med lyftande av återstående del av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående anställande av en ordinarie bokhållare i kammarens stat från och med år 1917.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 13 november 1916.

§ 3.

Från drätselkammarens skrivbiträde A. W. Forsell hade inkommit följande framställning om löneförbättring:

"Till Drätselkammaren i Karlstad.

Undertecknad får härmed hos Drätselkammaren göra en vördsam hemställan om bättre avlöningsförmåner.

Det till mig utgående arvode har sedan min anställning hos Drätselkammaren år 1909 utgått med 1500 kr. pr år, men har jag under en del av eftermidd., med tillstånd, innehaft en extra bisyssla, som inbringat 800 kr. pr år.

Då numera göromålen här äro så omfattande och kräver hela min arbetsförmåga, måste jag med detta år avstå från nämnda extra förtjänst.

Bifogar en uppgift över de huvudsakliga, av mig, utförda arbeten under år 1915.

På grund av vad jag anfört vågar jag hoppas Drätselkammaren godhetsfullt tillmötesgår denna min här gjorda framställning.

Karlstad den 13 november 1916.

A. W. FORSELL."

Då göromålen numera tagit en sådan omfattning, att skrivbiträdet hade ständig sysselsättning, ansåg drätselkammaren, att en ordinarie bokhållartjänst i stället

borde inrättas med en avlöning av 2,100 kronor om året, varav två tredjedelar borde utgöra lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar.

Drätselkammaren beslöt sålunda ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att på drätselkammarens stat må från och med den 1 januari 1917 anställas en ordinarie bokhållare med en avlöning av 2,100 kronor om året, varav 1,400 kronor i lön och 700 kronor i tjänstgöringspenningar

samt att stadsfullmäktige måtte besluta, att det nuvarande skrivbiträdet anställes såsom bokhållare.

I händelse av stadsfullmäktiges godkännande härav ville drätselkammaren framdeles inkomma med förslag till instruktion för bokhållaren.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 146.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning angående anställande av en ordinarie bokhållare å kammarens stat från och med år 1917; och beslöt utskottet att med förordande av vad kammaren föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att på drätselkammarens stat må från och med den 1 januari 1917 anställas en ordinarie bokhållare med en avlöning av 2,100 kronor om året, varav 1,400 kronor i lön och 700 kronor i tjänstgöringspenningar;

samt att stadsfullmäktige måtte besluta, att det nuvarande skrivbiträdet må anställas som bokhållare.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens förslag till gatuarbeten under år 1917.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 23 oktober 1916.

§ 9.

Sedan inom drätselkammaren utsedda delegerade tillrammans med stadsingeniören verkställt besiktning å stadens gator till utrönande av, vilka gatuarbeten kunde behöva komma till utförande under nästa år, samt stadsingeniören därefter uppgjort beräkningar över kostnaderna för de arbeten, som delegerade ansett sig böra föreslå så blev nu detta förslag av kammaren genomgånget och granskat, varvid inhämtades, att kostnaderna för de föreslagna gatuarbetena beräknats till följande belopp, nämligen för stadsdelarne Haga och Herrhagen 28,000 kronor, för stadsdelarne Viken och Berget 11,000 kronor, för stadsdelen Klara 7,650 kronor samt för stadsdelen Tingvalla 15,650 kronor eller sammanlagt 62,300 kronor, uti vilken summa inginge till ett belopp av 33,600 kronor nybyggnadsarbeten, vilka borde utföras genom det av stadsfullmäktige för gatubyggnader och ledningar upptagna lån å 700,000 kronor.

Beträffande planteringen å Herrhagstorget ansåg drätselkammaren, att stadsfullmäktige ej borde fastslå linieföringen av gräsmattor och grusade gångar, utan att det borde uppdragas åt drätselkammaren att i samråd med trädgårdsstyrelsen fatta beslut därom.

Den i förslaget upptagna bergsprängningen för Rosenborgsgatans framdragande berodde på, att i den nuvarande Rosenborgsvägen inginge lasarettet tillhörig mark, som lasarettet nu behövde taga i anspråk för dess blivande utbyggnad, vadan gatan nu måste utläggas, och ansåg drätselkammaren även lämpligt, att bergsprängningen verkställdes som vinterarbete.

Drätselkammaren hade ej kunnat utföra alla i innevarande års gatubyggnadsförslag upptagna arbeten, utan återstode ännu arbeten för tillhopa 19,700 kronor, beroende på att tillräckligt antal kompetenta arbetare ej kunnat erhållas. Förslaget till nästa års gatuarbeten vore därför uppgjort efter nuvarande förhållanden på arbetsmarknaden, men därest bättre förhållanden skulle inträffa, vore det kammarens mening att för tillmötesgående av från flera håll framställda önskemål framdeles inkomma till stadsfullmäktige med förslag till ytterligare gatuarbeten, bland annat omläggning av Älvgatan mellan Residenstorget och Fredsgatan, omläggningar av Sandbäcksgatan närmast västra bron, omläggning av trottoar på Drottninggatan mellan Järnvägsgatan och Västra Torggatan samt omläggning av norra körbanan, jämte trottoar å Kungsgatan mellan Residenstorget och Västra Torggatan.

De i förslaget upptagna arbetena syntes emellertid drätselkammaren av stort behov påkallade, och beslöt kammaren därför ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige, med godkännande av det uppgjorda förslaget till gatuarbeten under år 1917, måtte för dessa arbetens utförande i enlighet med samma förslag *dels* medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar, får användas ett belopp av 33,600 kronor *och dels* bevilja ett anslag av 28,700 kronor att anskaffas medelst uttaxering,

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att i samråd med trädgårdsstyrelsen bestämma linieföringen av grusade gångar och gräsmattor å planteringen på Herrhagstorget.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till gatuarbeten år 1917.

I. Stadsdelarna Haga och Herrhagen:

a) *Underhållsarbeten*:

Renhållning och reparation av diken, avloppsbrunnar och broar	1,800: —	
Underh. af äldre makadamiserade körbanor	1,500: —	
» » » » trottoarer	1,000: —	
» » vägen till Kanikenäset	500: —	
» » » » Djäknefältet	500: —	
Vinterunderhåll, isning, sandning, snöbortkörning	800: —	
Bevattning af gatorna	500: —	
Utfyllning och grusning af norra delen af Hagagatan	1,200: —	
Utfyllning och grusning af gångväg å Repslagaregatan	500: —	
Grusning af John Erikssonsgatan	300: —	
Dyafskrapning	400: —	8,000: —

b) *Nybyggnadsarbeten*:

Herrhagsgatan, mellan Filaregatan och Fahlgrensgatan, 1/2 körbanan samt trottoar närmast torget makadamiseras	8,000: —	
Herrhagstorget befintliga stenar borttagas vattenhålor igenfyllas, hvarefter torget förses med		

gräsmattor och grusade gångar samt grusad lekplan; utefter de omgifvande gatorna planteras träd; inne på det öppna området endast lägre träd och buskar, enligt bilagda planritning; kostnad	12,000: —	20,000: —	28,000: —
II. Stadsdelarna Viken och Berget:			
a) *Underhållsarbeten*:			
Renhållning och reparation af diken, afloppstrummor och broar	400: —		
Underhåll af vägar och körbanor	1,000: —		
Vinterunderhåll	600: —		
Bevattning af gatorna	300: —		
Rep. af trottoarer jämte yttjärning	400: —		
Dyafskrapning	300: —	3,000: —	
b) *Nybyggnadsarbeten:*			
Bergsprängning för Rosenborgsgatans framdragning m. m.		8,000: —	11,000: —
III. Stadsdelen Klara.			
a) *Underhållskostnader:*			
Grusning af teaterplanen	150: —		
Underh. af makadamtrottoarer	2,500: —		
» » » körbanor	1,500: —		
Rep. och grusning af vägen till Rosénlund	800: —		
» af körbanan i Våxnäsgatan	800: —		
Vinterunderhåll	800: —		
Bevattning af gator	600: —		
Dyafskrapning	500: —		7,650: —
IV. Stadsdelen Tingvalla.			
a) *Underhållsarbeten*:			
Grusning af promenaderna	800: —		
Renhållning och underhåll af diken, afloppsbrunnar m. m.	800: —		
Rep. af makadamiserade körbanor	2,500: —		
» » fältstensatta »	800: —		
Afplanering och grusning af gångvägen närmast domkyrkoområdet å Kungsgatan	400: —		
Sandning och isning af kyrktrapporna	350: —		
Vinterunderhåll	1,800: —		

Bevattning af gatorna	1,000: —		
Dyafskrapning	800: —		
Rep. af trottoarerna utanför Tjäderskolan....	800: —	10,050: —	
b) *Nybyggnadsarbeten*:			
Drottninggatan, trottoarerna utanför kvarteret Gäddan fullbordas	1,200: —		
Drottninggatan, trottoaren mellan Södra Kyrkogatan och Östra Torggatan omlägges till hälften med smågatsten, ny rännsten af tuktad sten	4,400: —	5,600: —	15,650: —
		Kronor	62,300: —

Karlstad den 18 Oktober 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Sammandrag:

Underhållsarbeten	28,700: —	
Nybyggnadsarbeten	33,600: —	
	Kr.	62,300: —

Anm. Från år 1916 äro följande arbeten kvarvarande, som icke medhunnits att utföra:

Tingvallagatans omläggning mellan S. Kyrkogatan och Ö. Torggatan ..	9,000: —	
Östra Torggatans kulvert samt trottoar å västra sidan	9,600: —	
Trädgårdsgatan, reparation	1,100: —	
	Kr.	19,700: —

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 147.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av drätselkammaren gjord framställning om anslag till gatuarbeten under år 1917.

Efter granskning av det vid framställningen fogade förslag till de gatuarbeten, vilka drätselkammaren ansett böra komma till utförande under nästa år, beslöt utskottet som icke fann anledning till erinran däremot eller mot det av kammaren föreslagna sättet för anskaffande av för arbetena erforderliga medel, att hemställa

att stadsfullmäktige med godkännande av det vid drätselkammarens ifrågavarande framställning fogade förslag till gatuarbeten under år 1917 måtte för arbetenas utförande i enlighet med förslaget *dels* medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar, får användas ett belopp av 33,600 kronor, *dels ock* bevilja ett anslag av 28,700 kronor att anskaffas medelst uttaxering;

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att i samråd med trädgårdsstyrelsen bestämma linjeföringen av grusade gångar och gräsmattor å planteringen på Herrhagstorget.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående underhållsarbeten å stadens landsvägar och strandskoningar under år 1917.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 6 november 1916.

§ 11. . . . . .

Stadsingenjören ingav av honom uppgjort förslag å de underhållsarbeten å stadens landsvägar och strandskoningar som nästa år erfordrades, slutande å ett belopp av 12,890 kronor.

Efter föredragning och granskning härav beslöt drätselkammaren, som för sin del godkände förslaget, ingå till stadsfullmäktige med framställning,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 12,890 kronor för underhållsarbeten å stadens landsvägar och strandskoningar utefter vägarna under år 1917 i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Stadens landsvägar och strandskoningar.

1) Underhåll av vägarne för år 1917:

Vestra landsvägen:

Makadam	700: —	
Grus	250: —	
Körlöner	600: —	
Arbetslöner	500: —	
Underhåll af stängsel och broar	50: —	2,100: —

Hammarövägen:

Makadam	350: —	
Grus	350: —	
Körlöner	400: —	
Arbetslöner	350: —	
Underhåll af stängsel och broar	50: —	1,500: —

Östra landsvägen:

Makadam	350: —	
Grus	600: —	
Körlöner	600: —	
Arbetslöner	400: —	
Underhåll af stängsel och broar	75: —	
Underhåll af vägen till Sjöstad	275: —	
Underhåll af vägen vid Kyrkogården utmed elfven	100: —	2,400: —

Rudsvägen:

Makadam	400: —	
Grus	250: —	
Körlöner	400: —	
Arbetslöner	250: —	
Underhåll af trävandringar	75: —	1,375: —

Sandbäcksvägen:

Makadam	200: —	
Grus	200: —	
Körlöner	200: —	
Arbetslöner	175: —	775: —

Vinterunderhåll:

Vestra landsvägen	400: —
Ö. landsvägen	225: —
Rudsvägen	190: —

Hammarövägen	400: —	
Sandbäcksvägen	175: —	
Bidrag till Hammarö vinterväg	50: —	1,440: —
	Kr.	9,590: —

2) Strandskoningar utefter vägarne år 1917:

Hammarövägen:

Strandskoning å c:a 120 meters sträcka midt för Kartbergets länsa och där nedom å 15 kr. pr meter	1,800: —	

Romstadsvägen:

Strandskoning på omkring 150 meters sträcka å 10 pr m.	1,500: —	3,300: —
	Kronor	12,890: —

Karlstad den 20 Oktober 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 december 1916.

§ 5.

Anmälde stadsingenjören, att älven börjat göra inskärningar i stranden utmed Sandbäcksgatan i Klara och att åtgärder måste vidtagas för förhindrande av vidare inskärningar vid en kommande vårflod. Drätselkammaren hade tänkt låta anstå något år med sådana åtgärder och därför ej i sitt förslag till underhåll av stadens landsvägar och strandskoningar inberäknat strandskoning vid Sandbäcksgatan, men beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte medgiva att för utförande av strandskoning i älven utmed Sandbäcksgatan det i drätselkammarens förslag till underhåll av stadens landsvägar och strandskoningar under nästa år upptagna anslaget för strandskoningar må ökas med 2,000 kronor.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

Som ovan. In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Kostnadsförslag

för strandskoning utefter Sandbäcksgatan midt för kvarteret Staren:

80 lm. strandskoning af pålar och faschiner à 20 kr.	1,600: —
Fyllning och sten	400: —
Kronor	2,000: —

Karlstad den 1 december 1916.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 148.

Jämlikt beslut den 6 november och 4 december 1916 hade drätselkammaren till fullmäktige inkommit med särskilda framställningar angående underhållsarbeten å stadens landsvägar och strandskoningar under år 1917.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att yttra sig häröver; och beslöt utskottet, att, med förordande av de av drätselkammaren i ärendet avgivna förslagen, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 14,890 kronor för underhållsarbeten å stadens landsvägar och strandskoningar utefter vägarna under år 1917 i enlighet med drätselkammarens därom avgivna förslag ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående anskaffande av husnummerskyltar och gatunamnsskyltar.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 6 november 1916.

§ 16.

Fröken Alma Andersson hade anhållit om uppsättande av nummerskyltar å stadens samtliga hus. Med anledning därav hade stadsarkitekten uppgjort förslag till adressförteckningar å tomter inom stadens hela planlagda område, vilket förslag av kammaren godkänts, varjämte kammaren infordrat anbud å såväl husnummerskyltar som gatunamnsskyltar efter nuvarande behovet, och hade inom utsatt tid följande nu öppnade anbud inkommit:

— —

Efter anbudens granskning beslöt drätselkammaren antaga det av Sprakareds emaljverk avgivna anbudet såsom varande det lägsta.

Därjämte beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, *att* stadsfullmäktige måtte bevilja 594 kronor 99 öre till inköp av 727 stycken emaljerade husnummerskyltar och 216 stycken emaljerade gatunamnsskyltar, *samt att* stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 149.

Med tillstyrkande av en av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning angående anskaffande av husnummerskyltar och gatunamnsky tar beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 594 kronor 99 öre till inköp av 727 stycken emaljerade husnummerskyltar och 216 stycken emaljerade gatunamnskyltar;

samt att fullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående underhåll år 1917 av stadens under kammarens vård stående byggnader m. m.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 6 november 1916.

§ 12.

Sedan tvenne av drätselkammarens ledamöter tillsammans med stadsarkitekten uppgjort förslag till de reparationer å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m., som under nästa år behövde komma till utförande, så blev nu

detta förslag till kammaren överlämnat; och som kammaren vid granskning av förslaget ej fann anledning till anmärkning mot detsamma, så beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 20,154 kronor för reparationsarbeten å stadens under drätselkammarens vård stående byggnader i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag ävensom bestämma, att berörda belopp, skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till underhåll år 1917 af stadens under drätselkammarens vård stående byggnader m. m.

404 a. 1 Rådhuset: Erforderligt underhåll	1,000: —	
Uppsättning af ett skjultak af karrugerad plåt för polisens velocipeder	200: —	
Lagning af stora vattentaket och strykning af detsamma	400: —	1,600: —
404 a. 2 Komministergården: Erforderligt underhåll	300: —	
Borstning och rentvättning af yttre fasaderna	265: —	
Renhuggning af sockeln och fogning	90: —	
Borstning och rentvättning af uthusets yttre fasader	75: —	
Strykning af taket	112: —	842: —
404 a. 3 Gamla flickskolan: Erforderligt underhåll	300: —	
Borstning och rentvättning af de yttre fasaderna	442: —	
Linfärgning af tak och väggar i korridorerna med förstugan samt i ett klassrum i bottenvåningen	320: —	
Lagning af staketet mot gatan, nya grindar samt målning	216: —	1,278: —
404 a. 4 Tullhuset: Strykning af stuprören.....	24: —	
5 nya fönsterbågar	100: —	
Målning af fönster och dörrar	120: —	
Omläggning af yttertrappan	75: —	319: —
404 a. 5 Nederlagsmagasinet: Målning af fönsterluckor		50: —

404 a. 6 Expositionshuset: Borstning och rentvättning af de yttre fasaderna	800: —		
Borttagandet af verandan och inläggandet af stensteg vid 3:ne dörrar	100: —		
Insättning af fönsterrutor	100: —	1,000: —	
404 a. 7 Kallbadhuset: Upptagandet och sänkandet af bassängerna samt lagningar		500: —	
404 a. 8 Spruthusen: Erforderligt underhåll		100: —	
404 a. 9 Hemmet för tuberkelsjuka: Erforderligt underhåll		100: —	
404 a. 10 Järnvågen: Erforderligt underhåll		100: —	
404 a. 11 Klapphuset: Erforderligt underhåll		100: —	
404 a. 12 Klappbryggorna: Erforderligt underhåll		100: —	
404 a. 13 Skolträdgården: Nytt staket		666: —	6,755: —
404 b. 1 Gamla lasarettshusen (bostadshusen): Erforderligt underhåll	200: —		
Borstning och rentvättning af yttre fasaderna (båda husen)	513: —	713: —	
404 b. 2 Wåxnäs. Erforderligt underhåll för samtliga husen	500: —		
Bättring af yttre målningen på stora huset	400: —		
Ombyggnad af 2:ne balkonger mot norr	200: —		
Vattentaket intill norra trapphuset omlägges	350: —		
Justering af fönsterbågar	100: —		
Cementering af yttertrapporna	50: —	1,600: —	
Vestra bostadshuset: Bättring af yttre målningen	100: —		
Stallbyggnaden: Målning af ytterpanelen	300: —		
Afträdet: Målas och lagas utvändigt	70: —		
Logebyggnaden: Papptaket strykes	36: —		
Grindvaktstugan: Lagas och målas utvändigt	182: —	688: —	
404 b. 3 Tallåsen: Omläggning af 2:ne köksgolf	120: —		
Strykning af taket på torpets uthus	40: —		
Diverse underhåll	100: —	260: —	
404 b. 4 Marieberg: Erforderligt underhåll		300: —	
404 b. 5 Engholmska villan: Erforderligt underhåll		100: —	
404 b. 6 Herrhagen N:o 2, 6 och 15 a: Erforderligt underhåll		300: —	
404 b. 7 Kullen N:o 1: Erforderligt underhåll		50: —	
404 b. 8 Herrhagsbarackerna: Erforderligt underhåll		200: —	
404 b. 9 Tormestad 12: Underhåll		100: —	
404 b. 10 Annelund: Erforderligt underhåll	400: —		
Uthusen böra förses med tak af papp	490: —	890: —	
404 b. 11 Östbro: Erforderligt underhåll		100: —	

404 b. 12 Viken 29: Erforderligt underhåll		100: —	
404 b. 13 Lamberget (Högberg): Vattentaket nytäckes med papp	209: —		
Panelning af ytterväggarne i 5 stycken vindsrum	125: —		
Ny spänning och omtapetsering af dessa rum	382: —	716: —	
404 b. 14 Eriksdal: Reparation i ladugård samt i arrendatorns bostad		300: —	
404 b. 15 Östra Haga 9: Erforderligt underhåll		300: —	
404 b. 16: Vestra Berget 22 E: Erforderligt underhåll.....		200: —	
404 b. 17 Magasinen vid fängelset: Underhåll.....		100: —	
404 b. 18 Hamnmagasinen: Underhåll.....		100: —	
404 b. 19 Östra Viken 24: Underhåll		200: —	
404 b. 20 Åttkanten: Underhåll		100: —	
404 b. 21 Materialgården på Sandgrund			
404 b. 22 Förråd		400: —	
404 b. 23 Haga 39			
Strykning av plåttaket	90: —		
Nytt golf i Larssons kök	39: —		
Tapetsering och målningar	25: —		
Ny yttertrappa	20: —		
Underhåll	200: —	374: —	
404 b. 24 Haga 12 E (Göransson): Tapetsering och målning af 2:ne vindsrum	60: —		
Underhåll	100: —	160: —	
404 b. 25 Viken N.o 55: Strykning af plåttaket		100: —	
404 b. 26 Diverse arbeten		300: —	
404 b. 27 Haga N:o 43: Plåttaket på boningshuset strykes	90: —		
Nya golf i Anderssons kök	48: —		
» » i Erikssons »	60: —		
» » i Janssons »	36: —		
Nya steg i trappan	63: —		
Nytt golf i 2:dra våningens korridor	45: —		
» » i Janssons kök	36: —		
» » i Tångrings »	30: —		
Underhåll	200: —	608: —	9,359: —
404 d. Soffor och bänkar		300: —	
Lifräddningsredskapen		100: —	
Ett nytt lifräddningsställ på Sandbäcksgatan ..... och ett vid Dalmers.....		200: —	600: —
404 E. 12: Underhåll af stängsel			200: —

407 f.: Skötsel af polisstationens värmeledning			240: —
407 h. 4 Renhållning af urinoirer och gårdsbrunnar, kalkning af afträden samt renhållning af gård och gata till gamla flickskolan		1,000: —	
Körning af slask från stadens egendomar		2,000: —	3,000: —
		S:a Kronor	20,154: —

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 6 November 1916.

CARL CRISPIN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 150.

Till reparationsarbeten och underhåll å stadens under drätselkammarens vård stående byggnader i enlighet med däröver upprättat särskilt förslag hade kammaren hos fullmäktige anhållit om ett anslag å tillhopa 20,154 kronor.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot förslaget, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för verkställande av reparations- och underhållsarbeten under år 1917 å stadens under drätselkammarens vård stående byggnader i enlighet med det av kammaren ingivna förslaget, bevilja ett anslag av 20,154 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning angående löneförhöjning åt kammarens sekreterare.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 6 november 1916.

§ 19.

Från Drätselkammarens sekreterare hade inkommit följande framställning om löneförhöjning:

"Till Drätselkammaren i Karlstad.

Det torde icke hava undgått Drätselkammarens uppmärksamhet, att göromålen för Drätselkammarens sekreterare under de senare åren betydligt ökats. I vilken omfattning denna ökning skett, torde framgå av följande tablå över de hos Drätselkammaren diarieförda ärendenas antal under de senaste tio åren:

År	1907	diarieförda ärenden	101
„	1908	„ „	189
„	1909	„ „	183
„	1910	„ „	243
„	1911	„ „	210
„	1912	„ „	222
„	1913	„ „	252
„	1914	„ „	258
„	1915	„ „	305

Till och med oktober månad innevarande år äro diarieförda lika stort antal mål som under hela året 1915.

Den 13 december 1900, § 183, beslöto stadsfullmäktige, att avlöningen åt stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare tillsvidare skulle höjas till 1,200 kr. för år och avlöningen till drätselkammarens sekreterare till 1,400 kr., allt från och med år 1901. Genom beslut den 19 juni 1907 höjdes avlöningen för stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare till 2,000 kronor, men för drätselkammarens sekreterare kvarstår den år 1900 bestämda lönen fortfarande oförändrad. Det torde dock ej råda något tvivel om, att sekreterarebefattningen hos drätselkammaren är betydligt mera betungande än den hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet, något som stadsfullmäktige även år 1900 synes hava ansett, då de bestämde den högre avlöningen åt drätselkammarens sekreterare. Detta torde även framgå därav, att drätselkammaren under de senare åren i medeltal haft tre sammanträden i månaden året runt, medan ju beredningsutskottet och stadsfullmäktige i regel hava tillhopa två sammanträden i månaden utom i juli och augusti, då de ej pläga hava något. Det sammanlagda §-antalet i beredningsutskottets och stadsfullmäktiges protokoll under år 1915 utgjorde 368 §§, medan sammanlagda antalet i drätselkammarens protokoll för samma år utgjorde 505 §§. Hos stadsfullmäktige voro under förra året diarieförda 133 ärenden.

På grund af det anförda och då jag nu den 1 november i sex år bestritt befattningen som sekreterare hos Drätselkammaren, vågar jag härmed vördsamt anhålla, att Drätselkammaren ville dels för innevarande år bevilja mig ett extra arvode av 500 kronor och dels i staten för nästa år föreslå den löneförhöjning, som Drätselkammaren kan finna skälig.

Karlstad den 3 november 1916.

GUSTAF BRAUNERHJELM."

Att någon löneförbättring för kammarens sekreterare ej skett sedan år 1900, ehuru arbetsbördan för sekreteraren sedan denna tid betydligt ökats, berodde därpå, att den på dagordningen fortfarande stående frågan om förändring av sekreterarebefattningen till en ombudsmannabefattning för staden väntats skola bliva löst. Denna fråga hade flera gånger inom kammaren varit på tal, men hade kammaren ännu ej kunnat komma till något resultat, men hoppades dock under nästa år kunna framlägga förslag i saken för stadsfullmäktige.

Med hänsyn till vad sekreteraren anfört ansåg sig kammaren emellertid nu böra oberoende av sekreterarefrågans lösning begära löneförbättring åt sin sekreterare och beslöt ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte dels tilldela drätselkammarens sekreterare ett lönetillägg för innevarande år av 500 kronor att utgå av tillgängliga medel, dels ock bestämma, att hans avlöning skall från och med den 1 januari 1917 tillsvidare utgå med 2,000 kronor för år.

Under förutsättning av stadsfullmäktiges godkännande härav beslöt drätselkammaren att i nästa års stat upptaga avlöningen till sekreteraren till 2,000 kr.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 151.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning angående löneförhöjning åt kammarens sekreterare; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte *dels* bevilja drätselkammarens sekreterare ett lönetillägg för innevarande år av 500 kronor att utgå av tillgängliga medel, *dels ock* bestämma, att hans avlöning skall från och med den 1 januari 1917 tillsvidare utgå med 2,000 kronor pr år.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning angående dels vidtagande av åtgärder för anskaffande av för trafiken på Karlstads yttre hamn erforderligt antal godsvagnar å Karlstad – Munkfors järnväg, dels anskaffande av en portalkran för yttre hamnen.

Protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 26 oktober 1916.

§ 107.

Med anledning därav att anordningarna för godsförmedlingen på yttre hamnen sedan länge visat sig vara mycket otillfredsställande, så beslöt styrelsen fästa stadsfullmäktiges uppmärksamhet härpå och därvid anföra följande.

De anordningar som i särskilt hög grad inverka på en snabb godsförmedling vid en transitogodshamn, äro: tillgång på erforderligt antal godsvagnar, lämpliga och tillräckligt många lyftkranar samt ett så anordnat hamnspårsystem, att lastning och lossning kan äga rum samtidigt på flera spår och att avbrott i arbetet till följe vagnvexlingar bliva de minsta möjliga.

Vad då först beträffar tillgången på godsvagnar vid yttre hamnen, så vill styrelsen erinra, hurusom det förlidet år — sedan de enskilda affärsmännens energiska strävanden visat sig fruktlösa — hos stadsfullmäktige gjordes framställning om vidtagande av åtgärder för anskaffande av ett större antal godsvagnar på Karlstad—Munkfors Järnväg, att detta ärende behandlades den 21 januari innevarande år och att fullmäktige därvid, på grund av under ärendets behandling lämnat meddelande, att järnvägsbolaget träffat avtal om leverans under år 1915 av 131 stycken nya godsvagnar, beslöto, att framställningen icke för närvarande skulle föranleda till någon åtgärd. Då nu 1915 års seglation närmar sig sitt slut, är hamnstyrelsen emellertid i tillfälle konstatera, att någon som helst förändring till det bättre icke hittills kommit till synes vid Karlstads yttre hamn genom det nyanskaffade godsvagnspartiet. Fartygen få ofta allt fortfarande ligga overksamma i flera dagar, lokalgods till Deje och därovan belägna Munkforsbanestationer måste ofta i följd på vagnbrist på K. M. J. försändas med statsbanan via Kil och förhållandena äro så till vida försämrade, att den numera bland befraktare och fartygsbefälhavare allmänt kända expeditionslångsamheten vid yttre hamnen resulterat i krav på högre frakter hit, än till andra jämförliga hamnar. Att dessa omständigheter i längden skola verka menligt på hamnen som konkurerande trafikled och på stadens affärsliv torde vara uppenbart, och då missförhållandena redan nu äro stora, så kan det förväntas att, då med nya

Trollhättekanalens fullbordande hamnen kommer att trafikeras av andra och större fartygstyper, som helt säkert komma att ställa stora krav på hamnen för erhållande av snabb expedition, de då bliva ännu svårare, varför en tillbakagång av sjöfarten kan komma att inträffa, därest icke i tid vidtagas kraftiga åtgärder till trafikens underlättande.

Hamnstyrelsen får därför hemställa, att stadsfullmäktige ville ånyo taga i övervägande frågan om vidtagande av åtgärder till anskaffande av ett för trafiken på Karlstads yttre hamn erforderligt stort antal godsvagnar på K. M. J.

En annan till försenad expedition bidragande orsak har varit, att hamnen icke är utrustad med mer än en för massgodsförmedling lämplig lyftkran. Denne har nämligen ofta varit så anlitad, att fartyg måst vänta i avvaktan på tur. Dessutom kan denna enda kran, som nyligen varit fallet, av någon anledning bliva för en tid obrukbar och därmed vålla trafiken olägenheter. Styrelsen har därför, och då det, för tillgodoseende av den väntade större trafikens krav, torde bliva nödvändigt att anskaffa en andra kran, tagit denna fråga under övervägande och med stöd av förefintlig, av sakkunnig verkställd utredning om lämpligaste typen för komplettering av den befintliga kranen införskaffat kostnadsförslag från en del verkstäder på en portalkran om $3^1/_2$ tons lyftkran. Kostnaden för en sådan kran belöper sig på c:a 40,000 kronor, och har detta belopp uppförts i 1916 års extra stat.

Hamnstyrelsen får alltså hemställa om ett anslag av 40,000 kronor till anskaffande av en portalkran, dock torde, enligt styrelsens förmenande, denna anläggning icke böra komma till utförande, förr än frågan om vagnbristen på K. M. J. blivit på ett tillfredställande sätt löst.

Beträffande slutligen spårsystemets utvidgning så har styrelsen denna fråga under utredning, och skall härutinnan inkomma med förslag, så snart godsvagnsfrågan blivit ordnad.

In fidem. IWAR OLSSON.

Till Herr Ordförande i Karlstads Drätselkammare, Karlstad.

Med anledning av innehållet av mig tillsänt utdrag av protokollet, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 26 sistl. oktober, anhåller jag, evad det berör härvarande järnvägar, få anföra.

Vid seglationstidens öppnande i Vänern detta år utgjordes härvarande järnvägars godsvagnpark av 811 st. godsvagnar därav

tillhörande K. M. J.	240 st.	med	2,788	tons	lastförmåga
» N. Kl. J. & F. N. B. J. ...	528 »	»	4,546	»	» och
» K. S. J.	43 »	»	516	»	»
eller tillsamman	811 »	»	7:850	»	»

Antalet av dessa vagnar och dess lastförmåga fördelade efter resp. ägande järnvägars längder utgör

för K. M. J.	med	62	km. längd	— 3,87	vagn	med	45	ton pr km.
» N. Kl. J. & F. N. B. J.	»	102	» »	— 5,18	»	»	45	» » »
» K. S. J.	»	10	» »	— 4,3	»	»	51	» » »

varav framgår att lastförmågan av ägande vagnar är ungefär lika stor för varje bana per km. räknat. Enligt Svensk Järnvägsstatistik för år 1911, den sista jag har tillgänglig, utgjorde medeltalen

för samtliga enskilda normalspåriga banor	— 2,96	vagnar	med	36,3 ton lastförmåga per km.
» » 3 fotsbanor	— 2,39	»	»	18,3 ton lastförmåga per km.

Under samma år 1911 voro dessa tal

för K. M. J.	— 3,1	vagn	med	31,1	ton lastförmåga per km.
» N. Kl. J. & F. N. B. J.	— 4,7	»	»	30,0	» » » »

varav framgår att härvarande banors godsvagnspark även vid denna tidpunkt var överlägsen medeltalet av samtliga andra smalspåriga banors.

Om man tager ett år med normal trafik å härvarande banor t. ex. år 1913, befordrades detta år omkring 430,000 ton gods och divideras detta tontal med samtliga godsvagnars nuvarande lastförmåga 7,850 ton, får man att pr varje ton godsvagnslastförmåga befordrats 55 ton per år, vilket vill säga att i medeltal 5½ dygn åtgått mellan varje vagns lastning eller att omloppstiden mellan lastningarne varit 5½ dygn.

Med denna vagnsomsättningstid av 5½ dygn och med nu befintlig vagnsparks lastningsförmåga framgår, att härvarande järnvägar skulle hava vagnar för lastning av 1,427 ton gods disponibla varje dag året runt och är det icke tvivel underkastat att detta bör räcka undern ormala förhållanden och absolut säkert, om ej stora godsanhopningar uppstå.

Då emellertid en stor del av härvarande banors trafik äger rum med s. k. kursvagnar, det vill säga godsvagnar, som insatts i regelbunden trafik för viss tid och mellan vissa stationer, varvid omsättningstiden varierar mellan 2 och 4

dygn, framgår därav att omloppstiden för vagnar avsedda för övrigt gods är längre än 5½ dygn.

Detta förhållande beror i huvudsak av försenade lastningar och lossningar, varemot järnvägarne ej kunnat på annat sätt inskrida, än genom att strängt uttaga förfallande vagnshyror. . . . . .

Det har under seglationsåret flere gånger inträffat att trafikanterna härstädes på grund av tonagebrist å Vänern måst taga sitt gods från Göteborg per järnväg via Deje och då dessa sändningar i regel bestått av stenkol och malm i stora partier hava stora svårigheter för omlastningen vid Deje uppstått på grund av stationens ringa utrymme, då normalspåriga vagnar hopats därstädes. För att undvika vagnshyror för dessa normalspåriga vagnar, hava vi då måst ditsända så många smalspåriga vagnar, som erfordrats och därigenom har till stor del den vagnsbrist uppkommit, som klagats över vid yttre hamnen.

I detta sammanhang nämnes att trafikökningen under innevarande års första 9 månader för K. M. J. i sin helhet varit 45,000 ton, motsvarande 34%, därav vid yttre hamnen 10,000 ton mot samma tid näst föregående år.

Då den ökning i lastförmåga, som uppstått genom tillkomsten av de nyköpta 50 st. godsvagnarna, ej uppgått till mer än 600 ton, motsvarande 27,4 % mot näst föregående års tonage, är det tydligt att någon vagnsbrist måste uppstå.

Som litet var torde veta har årets trafikstegring berott på förhållanden, som ej äro normala, varför den måste betraktas såsom endast varande av tillfällig natur.

Det torde vara skäl att hamnstyrelsen innan den så självsäkert målar vagnsbristen vid K. M. J. allt för svart, gör sig bekant hur det varit vid andra järnvägar landet runt och skall den då finna, att till och med vid normalspåriga järnvägar, statens ej därifrån undantagna, som dock på grund av gemensam vagnssamtrafik stått i vida bättre förhållande att låna vagnar än K. M. J., en konstant vagnsbrist av mycket större utsträckning varit under året rådande, än vad som varit fallet vid härvarande järnvägar.

Varje järnväg bör hava en vagnspark, som motsvarar behovet under normala förhållanden. Anskaffas vagnar däröver för att även kunna möta inträffade tillfälliga trafikstegringar, blir följden den, att en hel del av vagnsparken under normala förhållanden får stå obegagnad och sålunda det i dessa vagnar nedlagda kapitalet räntelöst. Ett dylikt förfaringssätt kan ju ej vara med god ekonomi förenligt.

Att K. M. J. ekonomi ej tillåter några nya vagnsinköp torde framgå av nedanstående uppgifter om dess inkomster och driftkostnader för de 9 första månaderna åren

	1914 och *1915*	
Inkomster	kr. 393,819: 55	452,790: 69
Driftkostnader	» 262,958: 79	342,143: 29
Trafiköverskott	kr. 130,860: 76	110,647: 40

På grund av vad sålunda anförts och i betraktande av att 34 nya godsvagnar till våren, inköpta av K. S. J., kommer att öka vagnsparken, synes mig därför K. M. J. icke för närvarande böra anskaffa några nya godsvagnar.

Trafikanters åtgärder att till följd av vagnsbrist vid Karlstads yttre hamn expediera lokalgods från inre hamnen via Kil och Deje till ovan sistnämnda station belägna stationer vid härvarande banor, bidrager ej i någon som helst mån att minska vagnsbristen vid yttre hamnen, emedan de vagnar, som eljest kunnat beordras dit, nu i stället måste kvarhållas vid Deje för detta gods. För övrigt är detta expeditionssätt en illojal handling, som bryter fastställd befordringsväg.

Då hamnstyrelsen synes vara så mån om trafikantens bästa, torde den i första rummet vid yttre hamnen träffa sådana anordningar, som tillförsäkrar dessa det skydd för sitt gods, som vid en hamnanläggning torde vara nödvändig, nämligen ett varumagasin, där godset kan uppläggas och förvaras till dess vidare avsändning kan verkställas och varigenom många av de omförmälda olägenheterna och ej minst vagnsbristen minskas.

Få hamnar torde finnas där ej nödiga varumagasin äro uppförda.

Att uppförandet av en ytterligare kran vid yttre hamnen kommer att betydligt bidraga till förbättring av förhållandena därstädes är otvivelaktigt, likasom att en utvidning av därvarande spårsystem vore synnerligen förmånligt.

Hagfors den 30 Nov. 1915.

HERM. LJUNGGREN.

Protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 22 december 1915.

§ 128.

I fråga om hamnstyrelsens den 26 sistlidne oktober till stadsfullmäktige gjorda framställning om vidtagande av åtgärder till avhjälpande av vagnsbristen på Karlstad Munkfors järnväg, vilket ärende fullmäktige remitterat till drätselkammaren, hade kammaren, efter det trafikchefen vid nämnda järnväg, Herman Ljunggren, dit ingivit en av bilagor åtföljd skrivelse i ämnet, med översändande av

dessa handlingar anhållit om styrelsens yttrande däröver; Och belsöt nu styrelsen att i denna sak anföra följande.

Efter utredning över den nuvarande vagnsparkens lastförmåga kommer herr L. till det resultat, att det finues "*vagnar för lastning av 1,427 tons gods disponibla varje dag året runt och är det icke tvivel underkastat att detta bör räcka under normala förhållanden och absolut säkert, om ej stora godsanhopningar uppstå*".

Häremot får hamnstyrelsen invända, att under den tid, $^2/_3$ av året, då sjöfarten pågår, den ojämförligt största godsmängden befordras över Karlstads yttre hamn, varför en lika fördelning av godskvantiteten på tonagen året runt blir vilseledande och de därpå grundade beräkningarna komma att vila på falsk grund. Utav den skrivelsen åtföljande bilagan "utdrag av vagnsrapporterna vid Karlstads yttre hamn", omfattande tiden $^{27}/_4$—$^{28}/_{11}$ innevarande år tillsammans 216 dagar framgår, att varken brist eller överskott av vagnar förekommit under 31 dagar, att överskott funnits under 78 och brist under 107 dagar. Sammanlagda antalet överskottsvagnar var 993 sty. medan antalet bristande vagnar uppgått till 2,505 sty. fördelade sålunda: mindre än 10 vagnar under 41 dagar, 10—19 vagnar under 24 dagar 20—29 vagnar under 13 dagar, 30—39 vagnar under 6 dagar, 40—49 vagnar under 6 dagar, 50—59 vagnar under 4 dagar, 60—69 vagnar under 6 dagar, 70—79 vagnar under 3 dagar, 80—89 vagnar under 3 dagar och 92 vagnar under 1 dag. I genomsnitt har under dessa 107 dagar vagnsbristen uppgått till 23,4 vagn per dag. Det torde vara uppenbart att dessa bedrövliga vagnförhållanden skola i hög grad verka hämmande på trafiken på hamnen och det förefaller absurt att så skall vara, då staden är innehavare av aktie-majoriteten i järnvägen och sålunda bör kunna vidtaga de åtgärder, som för tillgodoseende av den dyrbara hamnanläggningens inträssen kunna befinnas vara av behovet påkallade.

Som en bidragande orsak till den vagnsbrist, "*som klagats över vid yttre hamnen*", anföres, att det flera gånger under seglationsåret inträffat att trafikanter "*på grund av tonagebrist å Vänern måst taga sitt gods från Göteborg per järnväg via Deje, och då dessa sändningar i regel bestått av stenkol och malm i stora partier hava stora svårigheter för omlastningen vid Deje uppstått på grund av stationens ringa utrymme, då normalspåriga vagnar hopats därstädes*" samt att "*för att undvika vagnshyror för dessa normalspåriga vagnar måst ditsändas så många smalspåriga vagnar, som erfordrats.*".

Trafikförvaltningen har alltså funnit lämpligt att, med åsidosättande av förefintliga tomvagnskrav vid yttre hamnen, i främsta rummet tillgodose Dejetrafikanternas behov, visserligen till undvikande av vagnshyror, men utan att taga någon hänsyn till de kostnader och obehag, som genom liggedagsersättningar samt fartyg och godsförseningar uppstått för hamnens trafikanter.

Vad tonagebristen på Vänern beträffar, så har genom uldrag av hamnens trafikbok utrönts, att under innevarande års seglation till Karlstads hamn inkommit direkt från Göteborg 109 sty. fartyg om tillsammans 12,349 netto reg. tons *utan last*, vilket tonage kunnat medföra en godsmängd av c:a 20,000 tons, och då det på goda grunder kan antagas, att fartyg fått gå tomma från Göteborg till även andra hamnar vid Vänern, så förefaller det hamnstyrelsen icke sannolikt, att bristen på tonage kunnat annat än vid något enstaka tillfälle vara en möjligen bidragande orsak till det för hamnen beklagliga förhållandet, att icke sjöleden begagnats för dessa stora godspartier, utan torde nog anledningen vara att söka i andra omständigheter. Har månne icke den av vagnbristen orsakade långsamma expeditionen vid yttre hamnen med därav följande krav på jämförelsevis *höga frakter* dit kunnat härvid medverka?

Herr Ljunggrens råd till hamnstyrelsen att, "*innan den så självsäkert målar vagnbristen vid K. M. J. allt för svart*", bör göra sig bekant med, huru det varit vid andra järnvägar, skulle, om det följts, endast hava bringat en negativ tröst.

Beträffande påpekandet att varumagasin saknas på yttre hamnen, så vill hamnstyrelsen upplysa, dels att transitogodstrafikanter i största möjliga utsträckning söka få sitt gods befordrat direkt mellan järnväg och fartyg, emedan en uppläggning fördyrar transporten genom extra lossningskostnad, plats- och magasinshyror, och dels att godsmagasin i regel användes endast för lokalgods. Hamnstyrelsen veterligt har ej heller något behov av varuskjul vid yttre hamnen gjort sig gällande, och detta är ju helt naturligt, då befordring av lokalgods endast förekommer i enstaka fall vid denna hamn. Det vill ock synas, som om K. M. J., som vid järnvägens anläggning lät uppföra ett godsmagasin vid yttre hamnen, efter kort tid uthyrde den för godsupplag avsedda delen därav till enskild affärsman, funnit en sådan anläggning vara obehövlig.

Det till hr Ljunggrens skrivelse fogade, av firman O. F. Ahlmark & C:o Eftr. utfärdade intyget av innehåll bland annat, att trafiken på järnvägen under innevarande års seglation icke från firmans sida givit anledning till några speciella klagomål och att alla gjorda framställningar i syfte att få svårigheterna avhjälpta även blivit så vitt möjligt bifallna, torde böra värdesättas med hänsyn därtill, att det utfärdats av kommissionären härstädes för det bolag, som näst staden är störste delägaren i järnvägsbolaget.

Slutligen vill hamnstyrelsen framhålla, att den förefintliga och av trafikchefen erkända vagnsbristen icke är av tillfällig natur, utan har alltifrån början förefunnits i större eller mindre grad, ehuru den i följd av de abnorma förhållanden, som under senare tider rått, helt naturligt gjort sig särskilt svårt gällande, men samtidigt som detta konstateras, har styrelsen ansett sig hava så mycket större anledning för sin framställning, som den ökade trafik, vilken efter år 1916 kan

förväntas oeftergivligen, kommer att ställa större krav än hittills på tomvagnstillgången på K. M. J., och då hr Ljunggren icke kunnat vederlägga de fakta hamnstyrelsen gjort i sin till stadsfullmäktige den 26 sistlidne oktober ingivna framställning, så vidhåller styrelsen sitt däri gjorda yrkande.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem.
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 31 oktober 1916.

§ 17.

Under oktober månad förlidet år hade hamnstyrelsen hos stadsfullmäktige äskat ett anslag av 40,000 kr. till anskaffande av en portalkran för yttre hamnen.

Då denna fråga ännu icke blivit av stadsfullmäktige avgjord, så beslöts att även i 1917 års statförslag uppföra denna utgiftspost. Då emellertid anskaffningskostnaden för kranen numera vore 15,000 kr, högre, så beslöts hos stadsfullmäktige hemställa, att denna merkostnad måtte anskaffas genom uttaxering.

In fidem
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 13 november 1916.

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av hamnstyrelsen gjord framställning om vidtagande av åtgärder till anskaffande av ett för trafiken på Karlstads yttre hamn erforderligt stort antal godsvagnar på Karlstad—Munkfors järnväg samt om ett anslag av 40,000 kronor till anskaffande av en portalkran.

Drätselkammaren, som satt trafikchefen vid Karlstad—Munkfors järnväg Herm. Ljunggren tillfälle att yttra sig i ärendet samt därefter inhämtat hamnstyrelsens utlåtande med anledning av vad trafikchefen anfört, beslöt nu att för egen del anföra följande:

Då stadens revisorer i sin berättelse om 1915 års förvaltning framställt förslag om undersökning av Karlstad—Munkfors järnväg i tekniskt och ekonomiskt

hänseende och drätselkammaren hade sig bekant, att större materialanskaffning skett till Nordmark—Klarälvens järnväg, varav Karlstad—Munkfors järnväg torde få nytta samt då Karlstad—Munkfors järnvägs ekonomi ej vore sådan, att den tillåte några nya vagnsinköp, med mindre stadsfullmäktige iklädde sig ansvarighet därför, ansåg sig drätselkammaren ej kunna tillstyrka hamnstyrelsens framställning i vad den avsåge anskaffandet av större antal godsvagnar.

Beträffande åter portalkranen ville drätselkammaren tillstyrka anskaffandet av en sådan. I denna fråga hade hamnstyrelsen meddelat, att anskaffningskostnaden numera vore 15,000 kronor högre samt att styrelsen hos stadsfullmäktige hemställt, att denna merkostnad måtte anskaffas genom uttaxering. Drätselkammaren, som ej kunde dela hamnstyrelsens åsikt om sättet för medlens anskaffande, ville hemställa, att hela kostnaden för portalkranen måtte anskaffas genom upplåning.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att hamnstyrelsens framställning om åtgärder för anskaffande av ett större antal godsvagnar på Karlstad—Munkfors järnväg icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 55,000 kronor till anskaffande av en portalkran,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 152.

I en hos stadsfullmäktige gjord framställning hade hamnstyrelsen dels föreslagit vidtagande av åtgärder för anskaffande av för trafiken på Karlstads yttre hamn erforderligt antal godsvagnar å Karlstad—Munkfors järnväg, dels ock begärt anslag för anskaffande av en portalkran för yttre hamnen.

Över denna framställning hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet, som biträdde vad kammaren i särskilda hänseenden anfört och föreslagit, hemställa,

att hamnstyrelsens framställning om åtgärder för anskaffande av ett större antal godsvagnar på Karlstad—Munkfors järnväg icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda;

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 55,000 kronor för anskaffande av en portalkran;

samt att fullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Magistratens framställning angående anslag till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret för år 1917.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Behofvet af biträde å kronouppbördskontoret kvarstår; och får af sådan anledning Magistraten äran hemställa, att till aflöning af dylikt biträde för år 1917 måtte anvisas 1,200 kronor utöfver det belopp, som särskildt utgår för upprättande af mantalslängden och röstlängden för riksdagsmannaval.

Karlstads rådhus den 10 november 1916.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 november 1916.

§ 2.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över magistratens hos stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för år 1917 av 1,200 kronor till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret härstädes, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas, medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 153.

Såsom infordrat utlåtande över av magistraten hos stadsfullmäktige gjord framställning om avlönande av biträde å kronouppbördskontoret under år 1917 beslöt utskottet, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet yttrande över framställningen anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för år 1917 bevilja ett belopp av 1,200 kronor till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret härstädes ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering,

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag dels för anskaffande av en spånugn för ångcentralen och dels för verkställande av vissa utredningsarbeten i och för inköp av elektrisk kraft.

Utdrag av protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 13 oktober 1916.

§ 12.

Behandlade styrelsen ett av elektricitetsingeniören avgivet förslag angående spåneldning å ångcentralen därvid den av ingeniören förordade överenskommelsen med Karlstads Mek. verkstad om spånugnens anskaffning och insättning godkändes.

Styrelsen beslöt ingå till Stadsfullmäktige med begäran om ett anslag av 5,000: — kronor för ugnens anskaffande.

Därjämte beslöts i enlighet med ingeniörens förslag att hos Stadsfullmäktige begära ett anslag av 5,000: — kronor till diverse utredningsarberen i och för inköp av elektrisk kraft.

Dessa anslag skulle upptagas i nästa års stat.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Till Styrelsen för Karlstads Elektricitetsverk.

Beträffande anskaffning af en spånugn för ångcentralen.

För tillfälligt ordnande af kraftfrågan har Styrelsen åt mig uppdragit att med Dejefors underhandla om abonnemang under ett år af 250 hkr. energi. Jag har upprepade gånger sökt träffa aftal med Kraftbolaget om nämnda energi men ej lyckats erhålla antagligt pris å kraften. Dejeforsbolaget begär nu 100 proc. högre pris och garantierna för att verkligen skydda oss vid eventuell vattenminskning äro värdelösa.

Vi äro således hänvisade till att antingen betala det högre priset för Dejeforskraften eller tillverka strömmen själfva å vår ångcentral. Med nuvarande priser å kol skulle ångdriften blifva ännu dyrare än Dejeforsströmmen och dessutom är det osäkert, om vi kunna anskaffa erforderlig kolkvantitet för kraftbehofvet.

Jag har emellertid lyckats skaffa en större kvantitet sågspån till fördelaktigt pris och vill på grund däraf föreslå Styrelsen att inrätta en af pannorna för spåneldning. Härför erfordras dels att en för spåneldning lämplig ugn anskaffas, dels att öfverenskommelse träffas med Mekaniska Verkstaden om denna spåneldning, då enligt kontraktet med Verkstaden om reservdriftkol förutsättes som bränsle. Enligt bilagt kontrakt har jag betingat mig denna rättighet till spåneldning.

För spånugnens anskaffning och insättning erfordras ett belopp af 5,000 kronor, hvilken kostnad vi ganska snart komma täcka genom inbesparade bränslekostnader.

Jag begagnar samtidigt tillfället erinra Styrelsen om de profningar och utredningar af olika slag, som redan utförts för tryggandet af krafttillgången tillfälligt och för framtiden samt de utredningar af konfidentiell natur, hvilka utföras af konsulterande firmor. För dessa arbeten beräknar jag en kostnad af 5,000 kronor.

Karlstad den 12 oktober 1916.

J. THALÉN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 november 1916.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande öfver vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag dels för an-

skaffande av en spånugn för ångcentralen och dels för diverse utredningsarbeten i och för inköp af elektrisk kraft; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för anskaffande av en spånugn för ångcentralen bevilja ett anslag av 5,000 kronor att anskaffas genom upplåning,

samt att stadsfullmäktige måtte till diverse utredningsarbeten i och för inköp av elektrisk kraft bevilja ett anslag av 5,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 154.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag dels för anskaffande av en spånugn för ångcentralen och dels för verkställande av vissa utredningsarbeten i och för inköp av elektrisk kraft.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet att med biträdande av vad kammaren däri anfört och föreslagit hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för anskaffande av en spånugn för ångcentralen bevilja ett arslag av 5,000 kronor att anskaffas genom upplåning;

samt att stadsfullmäktige måtte till diverse utredningsarbeten i och för inköp av elektrisk kraft bevilja ett anslag av 5,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående anställande av en förste maskinist vid pumpverket å Sandgrund.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningtstyrelse den 27 okt. 1916.

§ 11 1/3.

I samband med uppgörandet af staten för vattenledningsverket för år 1917 upptogs till behandling frågan om ordnandet af maskindriften vid pumpverket å Sandgrund. F. n. skötes denna af tvenne maskinister, hvilka på grund af den under senare åren alltmera ökade vattenkonsumtionen nu sköta natt-tjänstgöringen på öfvertid mot särskild ersättning. I medeltal hafva de en arbetstid af 11 timmar pr dygn. Under sommartiden har det visat sig nödvändigt att inkalla extra maskinskötare, för att kunna hålla pumpningen och filtreringen gående med kontinuerlig jämn afbördning för filtrena, hvilket är nödvändigt för att vid den varma årstiden kunna ernå tillräcklig filtreringseffekt. Då styrelsen finner det lämpligare att nu ordna maskinskötseln i tre skift, i likhet med hvad som å Elektricitetsverket äger rum, i och för hållande af ständig maskinist närvarande å pumpstationen beslöts:

att i ordinarie staten för 1917 upptaga 2,000 kr. för anställande af en fullt maskinkunnig 1:ste maskinist, samt

att ingå till Stadsfullmäktige med begäran om godkännande af denna åtgärd.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 november 1916.

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anställande av en förste maskinist vid pumpverket å Sandgrund; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att på vattenledningsverkets stat må från och med den 1 januari 1917 anställas en fullt maskinkunnig förste maskinist vid pumpverket med en avlöning av 2,000 kronor om året.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 155.

Såsom infordrat yttrande över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning angående anställande av en förste maskinist vid pumpverket å Sandgrund, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att å vattenledningsverkets stat må från och med den 1 januari 1917 anställas en fullt maskinkunnig förste maskinist vid pumpverket med en avlöning av 2,000 kronor om året.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens framställning om återremiss till spårvägskommittérade av ärendet angående anläggande av elektriska spårvägar här i staden.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 13 okt. 1916.

§ 4.

Upptog Styrelsen till behandling spårvägskommitténs förslag till spårvägsanläggning.

Detta ärende hade inkommit till Styrelsen på en tid då marknadsförhållandena till följd av världskriget blivit synnerligen osäkra, och hade Styrelsen i avvaktan på stabilare förhållanden bordlagt ärendet.

Då nu kommittérade önskat att Styrelsen ändock skulle lämna ärendet ifrån sig, beslöts att avgiva yttrande om betänkandet.

Styrelsen ville då till en början erinra om de väsentligt högre priserna å materiel, som nu råda, en omständighet som gör att kommitténs kostnadsförslag kanske icke ens på 100 proc. när överensstämmer med de verkliga priserna.

Av denna orsak ansåg Styrelsen det vara lämpligast att ärendet remitterades till kommittén för omräkning av anläggningskostnaden enligt nuvarande priser.

Vidare ville Styrelsen framhålla, att det av kommittérade beräknade energipriset numera icke kan påräknas till följd av väsentligt ändrade förhållanden såväl för kraftens inköpande som för anskaffande av batteri, omformare m. m., som komme på elektricitetsverkets konto. Styrelsen ansåg sig därför icke i stånd att lämna elektrisk energi till lägre pris än 12 öre pr kwt.

Som ett ytterligare skäl för denna prisökning å energin ville Styrelsen framhålla, att det från Dejefors arrenderade kraftbeloppet nu vore fullt utnyttjat och att Styrelsen därför nu icke kunde avgöra till vilka priser elektriska kraften hädanefter stode att erhålla.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 27 oktober 1916.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över kommitténs för utredning av frågan om anläggning av elektriska spårvägar här i staden utredning och förslag.

Uti detta ärende hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen yttrat sig och därvid, med hänsyn till de väsentligt högre priserna å material, som nu vore rådande, vilket gjorde, att kommitténs kostnadsförslag kanske icke ens på 100 proc. när överensstämde med de verkliga priserna, ansett lämpligast, att ärendet återremitterades till kommittén för omräkning av anläggningskostnaden enligt nuvarande priser.

Drätselkammaren instämde i vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen anfört och beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte återremittera ärendet till kommittén för omräkning av anläggningskostnaden enligt nuvarande priser.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 156.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 18 juni 1914 remitterat spårvägs-

kommitterades utredning och förslag angående anläggande av elektriska spårvägar här i staden till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet för avgivande av yttranden, hade de båda förstnämnda av dessa delegationer på anförda skäl föreslagit, att ärendet måtte återremitteras till spårvägskommitterade för omräkning av anläggningskostnaden enligt nuvarande priser; och beslöt utskottet att med biträdande av vad sålunda föreslagits, hemställa,

att ärendet angående anläggande av elektriska spårvägar här i staden måtte återremitteras till spårvägskommittén för anställande av omräkning å anläggningskostnaden enligt nuvarande priser.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående utvidgning den s. k. Färjestadslinjen inom stadens elektriska ledningsnät

Utdtag av protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 13 Okt. 1916.

§ 17.

I enlighet med ett av Elektricitetsverksingeniören uppgjort förslag beslöt styrelsen att hos Stadsfullmäktige begära tillstånd till succesiv utvidgning af Färjestadslinjen öfver området norr om Klaratjärn genom den s. k. Tallmon till Ruds egendom och till en stenkross vid Rudsberget tillhörig samma egendom, samt distribuering af ström inom dessa områden.

För täckande af kostnaderna härför ville styrelsen anhålla om ett anslag af 4,000 kronor att upptagas å nästa års stat å kontot för ledningsnätets utvidgning.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Till Styrelsen för Karlstads Elektricitetsverk.

Betr. distribution af ström till lägenheter omkring Färjestadslinjen.

Sedan Färjestadslinjen nu blifvit iordningställd har åtskilliga husägare i närheten af denna ledning anhållit om ström för såväl belysning som motordrift.

De områden, som med fördel för elektricitetsverket skulle kunna elektrifieras, äro bostadsområdet norr om Klaratjärn, Tallmon i Grafva församling samt Ruds egendom i Grafva.

En anläggning, som med hänsyn till kostnaderna och anläggningens bärighet borde ifrågakomma, beräknas kosta 4,000 kronor.

Jag vill föreslå Styrelsen att hos Fullmäktige anhålla om ett anslag af 4,000 kronor för denna anläggning samt tillstånd till ledningars framdragande äfven inom Grafva socken och distribution af elektrisk ström jämväl till Grafvabor inom ramen för detta anläggningsområde.

Karlstad den 12 oktober 1916.

J. THALÉN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 november 1916.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om tillstånd till successiv utvidgning av Färjestadslinjen av stadens elektriska ledningsnät; och beslöt kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte lämna vattenlednings- och belysningsstyrelsen tillstånd till successiv utvidgning av Färjestadslinjen över området norr om Klaratjärn genom den s. k. Tallmon till Ruds egendom och till en stenkross vid Rudsberget, tillhörig samma egendom, samt distribuering av ström inom dessa områden,

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja härför erforderliga medel, 4,000 kronor, ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom upplåning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 157.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående utvidgning av den s. k. Färjestadslinjen inom stadens elektriska ledningsnät, över vil-

ken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtanden; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte lämna vattenlednings- och belysningsstyrelsen tillstånd till dels succesiv utvidgning av Färjestadslinjen med området norr om Klaratjärn genom den s. k. Tallmon till Ruds egendom och till en stenkross vid Rudsberget, tillhörig samma egendom, dels ock distribuering av ström inom dessa områden;

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja härför erforderliga medel, 4,000 kronor, att anskaffas genom upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående inköp av pråmar och motorbåt.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 23 nov. 1916.

§ 5.

För att underlätta transporten af spån från ett inköpt spånlager å Bergholmen hade Elektricitetsverkets ingeniör gjort framställning om inköp af tvenne pråmar och en bogserbåt.

Som anskaffandet af dessa transportmedel af Styrelsen anses erforderligt till tryggande af en regelbunden transport och då redskapen enligt infordrade anbud kunna erhållas till ett sådant pris, att staden utan förlust kan sälja dem efter begagnandet, beslöt Styrelsen ingå till Stadsfullmäktige med anhållan om följande anslag:

för *detta år* till inköp af två pråmar 1,400: — kronor, samt
för år 1917 „ „ „ en motorbåt 2,500: — „

S:ma Kronor 3,900: —

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 27 november 1916.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för inköp av två pråmar och en motorbåt; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja dels 1,400 kronor för inköp av två pråmar och dels 2,500 kronor för inköp av en motorbåt ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skola i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 158.

Till stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen inkommit med framställning angående inköp av pråmar och motorbåt, vilken framställning blivit av drätselkammaren i avgivet utlåtande tillstyrkt.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande i detta ärende; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja dels 1,400 kronor för inköp av två pråmar och dels 2,500 kronor för inköp av en motorbåt ävensom bestämma, att berörda belopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Livsmedelsnämndens framställning angående inköp av ett reservlager av vetemjöl.

Utdrag af protokoll, hållet hos Karlstads Lifsmedelsnämnd den 29 november 1916.

§ 240.

Angående möjligheten att erhålla hvetemjöl från Folkhushållningskommissionen hade ankommit en så lydande skrifvelse:

"Till Lifsmedelsnämnden i Karlstad.

I anledning af Eder skrifvelse den 16 dennes, däri Ni anhållit att Folkhushållningskommissionen måtte tillhandahålla Eder mjöl för mötande af rådande mjölbrist, får Kommissionen meddela, att Kommissionen för närvarande är i tillfälle att tillgodose behofvet allenast i fall, då detta är verkligt trängande. För att Kommissionen skall erhålla nödiga hållpunkter för bedömande af behofvets omfattning i Eder ort, bör Ni i Eder ansökan förebringa tillförlitlig utredning i sagda hänseende.

För mjöltilldelning till Eder gör Kommissionen till villkor, att mjölet af Eder fördelas först sedan i hvarje fall noggrant pröfvats, att trängande behof af mjöl föreligger, samt att fördelningen sker i så små poster som möjligt så att lagring hos enskilda må förekommas. Utlämnande af mjöl säckvis till enskilda får sålunda icke förekomma. Till sådana, som själfva äga spannmål, bör mjöl icke utlämnas, därest icke minst motsvarande mängd spannmål ställes till Lifsmedelsnämndens förfogande. Det är vidare ovillkorligen af nöden, att minutförsäljningen af mjöl och bröd på allt sätt öfvervakas, så att uppskörtning af allmänheten genom oskäliga priser må undvikas.

Hvad rågmjöl beträffar kan Kommissionen för närvarande icke tillhandahålla Eder sådant.

Stockholm den 20 november 1916.

FOLKHUSHÅLLNINGSKOMMISSIONEN."

Då nämnden måste räkna med den risken, att en eller annan diversehandlande vid något tillfälle står utan mjöl och ej äger möjlighet att just då anskaffa sådant, och då ett led i denna konsumtionsreglering är, att köparen bör så långt möjligt expedieras hos en och samma säljare, så vore det nämndens mening att söka genom Folkhushållningskommissionen anskaffa ett mindre reservlager för att i dylika fall kunna träda hjälpande emellan. Frågan vore troligen af brådskande art och borde afgöras, innan ett eventuellt förbud i Nordamerika mot export af

brödsäd blefve verklighet. För den skull borde Nämnden snarast möjligt ingå till Stadsfullmäktige med anhållan om ett anslag af högst 10,000 kronor till inköpande af 30 ton hvetemjöl, hvilken kvantitet torde vara tillräcklig för Nämndens syfte. Till täckande af lagringskostnaderna skulle Nämnden förbehålla sig en afgift af vederbörande återförsäljare af 1 öre pr kg.

Som ofvan

Ur protokollet
A. J. ROTH.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 december 1916.

§ 2.

Hos stadsfullmäktige hade livsmedelsnämnden här i staden anhållit om ett anslag av högst 10,000 kronor till inköp av ett reservlager av 30 ton vetemjöl.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett anslag av högst 10,000 kronor till inköp av ett reservlager av 30 ton vetemjöl ävensom bestämma, att berörda belopp skall av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 159.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av livsmedelsnämnden hos fullmäktige gjord framställning angående inköp av ett reservlager av vetemjöl; och beslöt utskottet att med biträdande av vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till livsmedelsnämndens förfogande ett anslag av högst 10,000 kronor till inköp av ett reservlager av högst 30 ton vetemjöl ävensom bestämma, att berörda belopp skall av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående utvidgningar och värdeökningar för gasverket, vattenledningsverket, avloppsverket och elektricitetsverket.

Utdrag av protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 27 oktober 1916.

§ 11.

Sedan styrelsen i staten för år 1917 upptagit å *extra stat* de utbetalningar som afse utvidgningar och värdeökningar beslöts nu att ingå till Stadsfullmäktige med begäran om anslag för de poster, hvarom förut icke gjorts särskild framställning, nämligen:

för Gasverket:		
Till *gasmätare*, för tillgodoseende af normala ökningen af abonnenter	4,000: —	
Till *nya inventariepersedlar* erforderliga för normala ökningen i behofvet af verktyg och redskap samt för ersättning af förslitna dylika	300: —	
Till *servisledningar* för nytillkommande husinstallationer	1,500: —	5,800: —
för Vattenledningsverket:		
Till *vattenmätare*.	1,000: —	
„ *inventariepersedlar*	150: —	
„ *servisledningar* för nytillkommande installationer	1,000: —	2,150: —
för Afloppsverket:		
Till *servisledningar* för nytillkommande installationer		1,000: —
för Elektricitetsverket:		
Till *elektricitetsmätare*	6,000: —	
„ *nya inventariepersedlar*.	1,000: —	
„ *servisledningar*	2,000: —	
„ *materialier* för normala behofvet af anläggningsmateriel s. s. tråd, kablar etc. till förekommande utvidgningar af ledningsnätet	20,000: —	
Till *driftapparater*, för inköp af en ny motor å omformarestationen till ersättning för en förutvarande som nu installerats å Säfveåns sågverk. Å för elektricitetsverket lämpliga tider drifves näm-		

ligen Säfveåns sågverk med elektricitet och det bränsle, som då blir oanvändt å sågverket tillfaller elektricitetsverket. Detta bränsle användes sedan för eldning i den nya spånugnen å ångcentralen . . . . . 10,000: — 39,000: —

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 27 november 1916.

§ 15.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om vissa anslag, avseende utvidgningar och värdeökningar för gasverket, vattenledningsverket, avloppsverket och elektricitetsverket.

Drätselkammaren, som ej fann något mot de begärda anslagen att erinra, anså i fråga om medlens anskaffning, att anslagen till sevvisledningar å 1,500 kronor för gasverket, 1,000 kronor för vattenledningsverket, 1,000 kronor för avloppsverket och 2,000 kronor för elektricitetsverket samt anslagen till sistnämnda verk å 20,000 kronor till materialier och å 10,000 kronor till driftapparater eller tillhopa 35,500 kronor borde anskaffas genom upplåning och de övriga anslagen genom uttaxering.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja de av vattenlednings- och belysningsstyrelsen begärda anslagen å tillhopa 47,950 kronor,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att av berörda belopp 35,500 kronor skola anskaffas genom upplåning och återstoden, 12,450 kronor, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, medelst uttaxering.

Som ovan. In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 160.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort

framställning angående anslag å tillhopa 47,950 kronor för vissa å extra stat för år 1917 upptagna utvidgningar och värdeökningar, avseende gas-, vattenlednings-, avlopps- och elektricitetsverken.

Häröver hade tillstyrkande utlåtande avgivits av drätselkammaren, som därvid jämväl avgivit förslag angående sättet för anskaffande av det begärda anslagsbeloppet.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande i detta ärende och beslöt utskottet att, med biträdande av vad drätselkammaren anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ifrågavarande av vattenledningsoch belysningsstyrelsen begärda anslag å tillhopa 47,950 kronor ävensom bestämma, att av berörda belopp 35,500 kronor skola anskaffas medelst upplåning och återstoden, 12,450 kronor, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, genom uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Brandstyrelsens framställning angående höjning av gasanslaget åt brandmanskapet samt angående inledande av elektriskt ljus i manskapets lägenheter.

Utdrag av protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 29 februari 1916.

§ 18.

Från manskapet vid fasta brandkåren hade till styrelsen ingifvits denna framställning:

"Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Manskapet vid härvarande fasta brandkår få härmed till Brandstyrelsen göra en vördsam hemställan om: att gasanslaget höjes från nuvarande 60 kronor till 80 kronor pr år och man räknat fr. o. m. den 1 jan. 1915 att indragning af elektriskt ljus i bostadslägenheterna må beviljas samt fortsatt reparation af desamma måtte erhållas.

Som skäl för denna vår framställning få vi framhålla att kokgasen i fjol den 1 juli ökades med 30 öre pr kubm. hvilket för de mesta förbrukarne gör 6 kro-

nor i kvartalet. Denna ökning drabbar i första hand dem af manskapet med större familjer, för hvika särskildt anslaget visat sig otillräckligt.

Som fotogen till belysning numera stigit afsevärt i pris och många gånger är svårt att kunna anskaffa, vore det med stor fördel förenat om elektriskt ljus kunde erhållas.

Karlstads brandstation den 29 febr. 1916.

För manskapet vid Karlstads fasta brandkår.

AXEL CARLSSON. AUG. A. STRÖMVALL.
Brandkorpral. Brandman.

S. M. GUSTAFSSON.
Brandman."

Vid denna skrifvelse var fogadt följande

»Förslag till Elektriska ljusledningar i brandsoldaternas bostäder.

Förslaget omfattar 24 rum med en ljuspunkt i hvarje. Ledningarne äro sammanförda till en gemensam central, där mätaren för det hela anbringas. Om soldaterna skola bekosta belysningen kan en fördelning af belysningsafgifterna endast ske vid ackordsuppgörelse. Skulle en speciell central för hvarje lägenhet hafva anordnats komme anläggningskostnaden till ett afsevärdt högre belopp. Som hufvudledning användes ledningen till signalanordningen, hvilken förses med särskild mätare. Denna ledning kopplas framför hufvudmätaren i källaren.

Gruppledningarna läggas utvändigt å porslinsknappar. Tvenne lägenheter åt söder kopplas på hufvudledningen i källaren med en särskild central.

Anläggningskostnad:

1 st. mindre central för 2 lägenheter.
1 „ större d:o „ 14 „
samt signalanordning.
15 mtr hufvudledning i rör 2,5—2 m/m
300 „ gruppledning 1 „
24 st. strömbrytare.

Kronor 450: —

Karlstads Elektricitetsverk.

J. THALÉN."

Styrelsen inhämtade att i brandmanskapets naturaförmåner inginge fri kokgas för högst 60 kronor pr man och år och att då detta bestämdes för sagda

belopp erhölls 500 kubikmeter gas. På grund af den 1 juli 1915 inträdd förhöjning i gaspriset erfordras nu emellertid 75 kronor för att erhålla samma gaskvantitet. Då styrelsen ansåge någon nedsättning i de en gång åt manskapet beviljade naturaförmånerna icke böra vidtagas, beslöt styrelsen hos Stadsfullmäktige göra framställning om gasanslagets höjning till 75 kronor pr år och man, räknadt från den 1 januari 1916 och så länge nuvarande gaspris gäller.

Hvad beträffade frågan om inledande af elektriskt ljus i brandmanskapets bostadslägenheter ansåg sig styrelsen böra tillstyrka jämväl denna framställning, då en sådan anläggning, vid det förhållande att brandmännen själva skulle betala ljusförbrukningen, uppenbarligen skulle blifva ekonomiskt fördelaktig för staden; Och beslöt styrelsen hos stadsfullmäktige anhålla om ett anslag å 450 kronor för detta ändamål.

Som ofvan.

In fidem:
C. LIDBERG.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings och Belysningsstyrelse den 27 okt. 1916.

§ 6.

Efter föredragning av remiss från Stadsfullmäktige av Brandstyrelsens förslag angående höjning av gasanslaget åt brandmanskapet samt anslag för inledande av elektriskt ljus i manskapets lägenheter beslöt Styrelsen anföra, att från dess sida ej vore något att erinra mot bifall till den gjorda framställningen.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 december 1916.

§ 13.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över brandstyrelsens framställning angående höjning av gasanslaget åt brandmanskapet samt om anslag för inledande av elektriskt ljus i manskapets lägenheter.

Uti detta ärende hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt nu drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att höja gasanslaget åt brandmanskapet från 60 kronor till 75 kronor pr år och man räknat från den 1 januari 1916 och så länge nuvarande gaspris gäller,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 450 kronor för inledande av elektriskt ljus i brandmanskapets bostadslägenheter med föreskrift tillika att fördelningen av manskapets belysningsavgifter skola ske genom ackordsuppgörelse,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljade anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 13 december 1916.

§ 162.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort framställning angående höjning av gasanslaget åt brandmanskapet samt angående anslag för inledande av elektriskt ljus i manskapets lägenheter, och hade drätselkammaren häröver avgivit tillstyrkande utlåtande.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att yttra sig i detta ärende; och beslöt utskottet, som ansåg att den begärda höjningen av gasanslaget, från 60 till 75 kronor, icke skäligen borde ifrågakomma annat än i den mån gasförbrukningen överstigit förstnämnda belopp, men som i övrigt icke fann anledning till erinran mot framställningen, att såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att höja gasanslaget åt brandmanskapet från 60 kronor till 75 kronor pr år och man, räknat från och med den 1 januari 1916 och så länge minst nuvarande gaspris gäller, dock endast i den mån gasförbrukningen under året överstigit 60 kronor;

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 450 kronor för inledande av elektriskt ljus i brandmanskapets bostadslägenheter med föreskrift tillika, att fördelningen av manskapets belysningsavgifter skall ske genom ackordsuppgörelse;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att härför erforderliga belopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

KARLSTAD
KARLST.-T:NS A.-B:s TRYCKERI 1916.

Ser. A. N:o 14.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | 21 December. | N:o 14.

Elektricitetsverkets årsberättelse för år 1915.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 18 dec. 1916.

§ 1.

Elektricitetsverkets årsberättelse för år 1915 vilken bland styrelsens medlemmar cirkulerat, blev nu justerad och godkänd samt skulle till stadsfullmäktige överlämnas med hemställan att densamma, såsom varande av allmänt intresse, måtte varda till trycket befordrad.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Berättelse
över
Karlstads Elektricitetsverks verksamhet år 1915.

Anslutningen af nya anläggningar har varit liflig trots höga priser å ledningsmaterial. De nytillkomna abonnenterna äro hufvudsakligen mindre förbrukare af belysningsström.

Förbrukningen af ström för industriellt ändamål har varit anmärkningsvärdt hög.

Kraftabonnemanget hos Dejefors har ökats efter hand och utgör nu 1,200 hkr eller det maximibelopp, som afhandlas i gällande kraftkontrakt.

Som fyllnadskraft vid verkets högsta belastningstillfällen har från Dejefors och ångcentralen uttagits en större energimängd än under föregående år. Priset å denna kraft från Dejefors har stigit från 3 till 5 öre och från ångcentralen från 5 till 10 öre pr kwt.

På grund af ökade materialpriser hafva underhålls- och driftkostnaderna stigit afsevärdt så att de vid statens uppgörande beräknade anslagen väsentligt öfverskridits. Äfven andra anslagsbelopp såsom för mätare, serviser, driftapparater, inventarier och materialier hafva öfverskridits af nämnda anledning.

Årets vinst, utgörande kr. 135,921: 23 öfverstiger föregående årsvinst med 49,3 %. På grund af förändradt bokföringssätt år 1914 i fråga om förskotterade ackordsafgifter, är den antecknade skillnaden i vinstresultaten afsevärdt större än som motsvarar förhållandet vid en rättvis jämförelse och skulle denna därför endast utgöra 21,5 %.

Från tillgängliga rapportböcker och anteckningar må i öfrigt anföras följande:

Tekniska resultat.

A. Anslutningar.

Abonnenter:

Antalet abonnenter vid årets slut utgjorde 3,165. Antalet abonnenter å ljus var 2,882, därav 1,235 enl. mätare och 1,647 enl. ackord.

Antalet abonnenter å kraft var 175 och å värme 108.

Lampor:

Glödlampornas antal vid årets slut utgjorde 24,087 med ett anslutningsvärde af 887 kw., utgörande en ökning af 10,2 % och 8,5 % resp.

Av nyanläggningarne åtnjuta 84 st. fri ström och för 188 st. utgå bidrag till husägare.

Motorer:

Motorernas antal vid årets slut var 335 med ett anslutningsvärde af 1,460 kw., utgörande en ökning af 10,2 % och 24,4 % resp.

B. Tillverkningen.

Nyanläggningar:

Resterande arbeten å batteriets cellregulator och därmed sammanhängande instrumentombyten hafva utförts,

I primärstationen hafva skyddsräck anbringats framför transformatorer och instrumenter.

Ström från transformatorerna:

Från transformatorerna i primärstationen har uttagits ett sammanlagt energibelopp å 4,350,400 kwt, utgörande en ökning af 4,8 %.

Af denna energi har 1,310,895 kwt gått till omformarne och öfverskottet 3,039,505 kwt direkt till ledningsnätet.

Omformarne

hafva mottagit 1,310,895 kwt och levererat i likströmsenergi 107,097 kwt, däraf 74,703 kwt gått till batteriet och återstoden 1,004,394 direkt till ledningsnätet.

Batteriet

har mottagit 74,703 kwt och levererats direkt till nätet 48,663 kwt.

Ångcentralen

har levererat 90,210 kwt direkt till nätet.

Till ledningsnätet levererad energi har utgjort:

å trefasnätet	3,129,715 kwt.
å likströmsnätet	1,053,057 „
Summa	4,182,772 kwt.

Årsproduktionen har således ökats med 5,2 %.

Belastningsförhållanden:

Den totala belastningen af högspänningsnätet var störst den $^{16}/_{12}$ med 1,775 hkr. och å likströmsnätet den $^{23}/_{12}$ med 660 hkr.

Maximum pr dygn utgående energi har utgjort 22,200 å trefasnätet och 6,549 kwt å likströmsnätet.

Resevfdrift.

För afbrott å ledningsnätet har ångcentralen varit igångsatt vid 14 tillfällen under en sammanlagd tid af 64 timmar och 20 min. samt levererat 37,450 kwt.

Strömmens utnyttjningstid.

Strömmens utnyttjningstid d. v. s. kilowattimmeförbrukningen har varit 5,058 timmar, räknadt med såväl kraft från Dejefors som från ångcentralen. Ackordskraften från Dejefors har utnyttjats i 5,635 timmar.

C. Distribution.

Sekundära transformatorstationer.

Vid domkyrkan har anlagts en transformatorstation och där installerats en transformator à 200 k.v.a,, afsedd för kyrkans och saluhallens värmeanläggningar.

Gatubelysningen

har utvidgats med 4 lyktor å vägen och bron till Lamberget.

Nätet för högspänd trefasström

har utvidgats med ledning i Eneströms och Tingvalla- och östra Kyrkogatorna från omformarestationen till ett transformatorhus vid domkyrkan.

Nätet för lågspänd trefasström

har utvidgats med

1) Jordkabel i Långgatan från tomt 206 till Vasagatan.
2) Jordkabel i Herrhagsgatan från transformatorn å torget till Sveagatan.
3) Jordkabel i Mellqvistgatan från Herrhagsgatan till tomt N:o 300.
4) Jordkabel från transformatorn vid domkyrkan till Saluhallen.
5) Stolpledning i Vasagatan öfver Lamberget.

Nätet för likriktad ström

har utvidgats med

1) Jordkabel i Hagagatan till tomt N:o 16.
2) Jordkabel öfver Herrhagstorget mellan Värmlands- och Olofsgatorna.
3) Jordkabel från Djäknegatan till Åttkantsgatan såsom utjämningsledning mellan Herrhagen och Haga.
4) Jordkabel i Långgatan från tomt 206 till Vasagatan.
5) Stolpledning i Regements- och Haakgatorna från Malmtorgsgatan till Soldathemmet.

Servisledningar.

Under året har utförts 87 serviser, däraf 43 med jordkabel, hvadan servisernas antal nu stigit till 522.

Mätare och strömbegränsare

hafva inköpts för en summa af kr. 8,368: 15.

D. Konsumtionen.

Förbrukningen för belysningsändamål.

Förbrukningen enl. mätare uppgick till 205,435 kwt, utgörande en ökning af 14,6 %.

Förbrukningen enl. ackord å 3 kr. pr 10 watt uppgick till 100,27 kw, en ökning på 18,4 %.

Förbrukning enl. ackord med särskildt pris samt mätare med garanterad minimiförbrukning (Stadshotellet, Grand Hotell, Värmlands Regemente) uppgick till 62 kw.

Förbrukningen för motordrift.

Förbrukningen enligt mätare

à 40 öre pr kwt	1,526	kwt.
à 20 » » »	16,688	»
à 19 » » »	179	»
à 15 » » »	21,103	»
à 7,5 » » »	104,385	»
Summa	143,881	kwt.

En ökning på 16,4 %.

Förbrukningen enligt taxa D_3 i medeltal	223,0	hkr.
» » » D_1 i »	222,0	»
» » särskild uppgörelse	895,9	»
Summa	1,340,9	hkr.

En ökning på 14,1 %.

Förbrukningen för värmeändamål

Förbrukningen för värme enligt mätare à 3, 10 och 40 öre pr kwt uppgick till 33,819 kwt.

En ökning af 28,2 %.

Förbrukningen enligt årsackord à 25 kr. pr kw uppgick till 151,3 kw, motsvarande en ökning af 10,2 %.

E. Ekonomi.

A. Förbrukningsafgifterna.

Samtliga afgifter hafva belöpt sig på kr 281,143: 98 kr., fördelade sålunda:

Belysning.

Enligt mätare (20 till 38 öre pr kwt.)	74,731: 72	
» ackord à 3 kr pr 10 watt	30,082: 87	
Gatubelysning	11,743: 00	
Värmlands regemente, delvis kraft	7,760: 40	124,319: 99

Kraft.

Enligt mätare (15 till 40 öre pr kwt.)	8,376: 19	
» taxa D_3 (à 7,5 öre kwt.)	7,829: 82	
» grundpris, 40 kr. pr hkr.	8,941: 62	
» taxa D_1, ackord	24,590: 27	
» särskild uppgörelse	93,497: 25	143,235: 15

Värme.

Enligt mätare (3, 10 och 40 öre pr kwt.)	2,393: 30	
» ackord à 25 kr. pr kw	5,783: 62	6,176: 92
Mätareafgifter.....		7,411: 92
	Summa Kronor	281,143: 98

Förbrukningsafgifterna hafva ökats med 17,5 %.

B. Tillgångar och skulder samt affärsvinst.

Med detta års bokslut har afskrifningar gjorts å tillgångarne med kr. 153,970: 16, som skall motsvara värdeminskningen från verkets 1:sta driftsår 1906 t. o. m. år 1915.

Om man, för att få en jämförelse med föregående års resultat, bortser från afskrifningarne, skulle affärsvinsten för år 1915 blifva följande:

Tillgångar vid årets slut	747,260: 29	
Afskrifningar.....	153,970: 16	901,230: 45
Tillgångar vid årets början		808,582: 67
	Ökning	92,647: 78
Skulder vid årets början		440,091: 33
» » » slut		396,817: 18
	Minskning	43,274: 15

Årets affärsvinst blir således 92,647: 78 + 43,274: 15 = *135,921: 93 kronor.*

Karlstad i maj 1916.

J. THALÉN.

Elektricitetsverkets statafräkning 1915

	Beräknade enligt stat.	Verkliga.	Pag.	Inkomster öfver stat.	Inkomster under stat.
Inkomster:					
Behållning från 1914	— —	304 24	2	304 24	— —
Div. strömkonsumenter	136,700 —	159,206 17	102	22,506 17	— —
Norrmalms Elektr. A.-B.	5,500 —	6,600 —	182	1,100 —	— —
Karlstads Mek. Verkstad	30,000 —	47,096 75	186	17,096 75	— —
Stadshotellet	5,000 —	5,060 —	192	60 —	— —
Grand Hotell	3,000 —	3,073 60	194	73 60	— —
Glasbruket	4,000 —	5,285 —	188	1,285 —	— —
Lindgrens Läderfabrik	5,000 —	5,797 50	198	797 50	— —
Karlstads Spinneri- o. Väveri A.-B.	6,000 —	10,331 16	190	4,331 16	— —
Värmlands Regemente	4 000 —	7,760 40	196	3,760 40	— —
Gatubelysningen	11,465	11,465 —	124	— —	— —
Kr. Skogströms kvarn	800 —	500 33	200	— —	299 67
A. Larssons »	800 —	1,650 —	200	850 —	— —
Enskilda arbeten	3,000 —	4,694 35	150	1,694 35	— —
Utestående fordringar	3,000 —	4,242 11	210 226	1,242 11	— —
Utvidgningar	5,000 —	5,000 —	144	— —	— —
Statens slutsumma	223,265 —				
Utom stat och anslag:					
Räntor	— —	5,230 18	86	5,230 18	— —
Driftapparater	— —	2,156 30	94	2,156 30	— —
» underhåll	— —	981 84	128	981 84	— —
Inventariers »	— —	300 —	132	300 —	— —
Mätare	— —	80 —	138	80 —	— —
Installationsbidrag	— —	25 56	146	25 56	— —
Dyrtidstillägg	— —	348 —	151	348 —	— —
Kablar	— —	1,134 29	172	1,134 29	— —
C. J. Wennberg	— —	600 —	202	600 —	— —
Karlstads Landsförsamling	— —	280 —	202	280 —	— —
Kronor	223,265 —	289,202 78		66,237 45	299 67

Elektricitetsverkets statafräkning 1915.

	Beräknade enligt stat.	Verkliga.	Pag.	Utgifter öfver stat.	Utgifter under stat.
Utgifter:					
Räntor och amorteringar	26,679 51	27,166 81	85	487 30	— —
Löner och tantiem	6,733 34	7,270 82	109 175	537 48	— —
Skatter och brandförsäkr.	2,300 —	2,155 06	111	— —	144 94
Kontorsomkostnader	3,300 —	2,743 73	113	— —	556 27
Maskinister och montörer	8,520 —	8,520 —	115	— —	— —
Dejefors Kraft- och Fabr. A.-B.	70,000 —	72,712 33	183	2,712 33	— —
Kraft från egen Central	2,500 —	2,725 97	163	225 97	— —
Renhållning	200 —	304 41	121	104 41	— —
Gatubelysningen	1,000 —	617 40	161 123	— —	382 60
Byggnaders underhåll	700 —	1,186 38	125	486 38	— —
Driftapparaters »	1,000 —	2,650 69	127	1,650 69	— —
Kabelnätets »	300 —	803 37	129	503 37	— —
Inventariers »	200 —	639 98	131	439 98	— —
Mätares »	2,500 —	2,499 65	133	— —	— 35
Batteriers »	1,500 —	2,049 38	119	549 38	— —
Olycksfalls- och sjukersättn.	150 —	102 98	139	— —	47 02
Inventarier	200 —	2,425 73	135	2,225 73	— —
Mätare	5,000 —	8,368 15	137	3,368 15	— —
Servisledningar	2,500 —	1,792 94	141	— —	707 06
Utvidgningar	5,000 —	3,301 68	143	— —	1,698 32
Materialier och kablar	500 —	18,587 55	159 171	18,087 55	— —
Enskilda arbeten	2,000 —	1,876 63	149	— —	123 37
Installationsbidrag	2,500 —	3,417 34	145	917 34	— —
Div. oförutsedda utgifter	1,000 —	1,808 65	173	808 65	— —
Transformator à 15 k. v. a.	1,500 —	2,933 66	167	1,433 66	— —
Luftfilter för Ångcentr.	3,000 —	1,699 07	165	— —	1,300 93
Överskott	72,482 15	106,912 60	83	34,430 45	— —
Statens slutsumma	223,265 —	287,272 96			
Extra anslag:					
Lambergsledningen	— —	367 67	177	367 67	— —
Utom stat och anslag:					
Driftapparater	— —	708 —	93	708 —	— —
Strömförbrukningen	— —	71 58	101	71 58	— —
Olja och putsmedel	— —	76 72	117	76 72	— —
Rabatter	— —	12 97	147	12 97	— —
Dyrtidstillägg	— —	348 —	151	348 —	— —
Reservens underhåll	— —	344 88	169	344 88	— —
Kronor	223,265 —	289,202 78		70,898 64	4,960 86

Affärstablå.

	Vid årets början		Vid årets slut		Ökning		Minskning	
Tillgångar:								
Byggnader	91,534	29	71,451	84	—	—	20,082	45
Driftapparater	152,705	85	258.130	82	105,424	97	—	—
Ledningsnät och Gatulampor	288,161	13	225.804	10	—	—	62,357	03
Inventarier	10,898	30	10,976	33	78	03	—	—
Mätare	79,724	44	52,611	93	—	—	27,112	51
Materialier och Kablar	12,952	23	15,109	20	2,156	97	—	—
Reservstationen	128,000	—		—	—	—	128,000	—
Anläggningar	—	—	3,301	33	3,301	33	—	—
Fordringar	44,302	19	51,350	13	7,047	94	—	—
Kassa	304	24	—	—	—	—	304	24
Kronor	808,582	67	688,735	68	118,009	24	237,856	23
Skulder:								
Drätselverket	439,583	45	622,276	35	182,692	90	—	—
Diverse Kreditorer	507	88	5,400	24	4,992	36	—	—
	440,091	33	627,676	59	187,685	26	—	—
Tillgångar över skulderna	368,491	34	61,059	09	—	—	307,432	25
Kronor	808,582	67	688,735	68	—	—	—	—

Inkomster:		**Utgifter:**	
Räntor	5,230: 18	Räntor	22,388: 29
Allmänna lyshållningen	11,465: —	Administration	10,016: 05
Strömförbrukningen	186,652: 67	Driftkostnader	36,973: 37
Enskilda arbeten m. m.	13,058: 78	Underhåll	11,106: 99
Utgifter över inkomster	18,048: 23	Afskrifningar	153,970: 16
Kronor	234,454: 86	Kronor	234,454: 86

Frånsett gjorda afskrivningar har Verkets rörelse under året lämnat en vinst av *Kr. 135,921: 93.*

Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
Karlstad 1917.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | N:o 14.

Vederbörande kommitterades utredning och förslag i fråga om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt, ävensom Herr Zachrisons motion angående avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun.

Historisk utredning angående grundskattefrågan i Karlstad.

De kommunala bördornas fördelning i staden Karlstad före den så kallade likställighetsakten, som vann Kungl. Maj:ts stadfästelse den 7 april 1865, är icke till fullo utredd och torde svårligen kunna exakt utredas, alldenstund stadens räkenskapsböcker för tiden 1854 till och med 1863 i den stora branden 1865 förkommit.

Så mycket är emellertid i berörda likställighetsakt fastslaget, att de kommunala bördorna förut omfattat tvänne hufvudgrupper, 1) sådana, som ålegat staden gemensamt, och 2) sådana, hvilka burits af någon särskild kategori bland stadens innevånare.

Den förra gruppen uppges i likställighetsaktens § 2 såsom "de utgifter staden hittills haft gemensamma" och uppräknas såsom utgifter för

1) gatulysningen,
2) polisens aflöning,
3) folkskolelärarnes aflöning och skolornas underhåll,
4) ecklesiastike tjänstemäns och betjänings, med undantag af pastorns, aflöning,
5) fattigvården,
6) sundhetsnämnden,
7) en del af aflöningen till stadens ämbets- och tjänstemän,
8) en del allmänna byggnader, med undantag af pastors- och komministersboställen,
9) renhållningen af allmänna platser m. m.

Den andra gruppen anges i samma § såsom något, som staden hädanefter åtager sig, hvilket uppräknas på följande sätt:

1) underhållet af stadens vägar, broar och gator, med undantag af inägovägar, hvilkas underhåll såsom hittills bekostas ensamt af vederbörande jordägare,

2) aflöningen af stadens prästerskap och kyrkobetjänte (öfvertagandet afser här tydligen blott pastors aflöning — jfr 4 i första gruppen —),

3) det staden åliggande skjutsningsbesväret,

4) brandredskapens underhåll och vård,

5) aflöningen af stadens ämbets- och tjänstemän jämte betjäning (öfvertagandet afser tydligen blott en del — jfr 7 i första gruppen —),

6) skulden för komministergården,

7) båtmansvakansafgiften.

Efter hvilka grunder första gruppens utgifter, de för staden gemensamma, fördelats mellan stadens skattskyldiga innevånare, är icke exakt kändt. Resultatet af en sådan fördelning föreligger dels i en tablå, som upprättats af den för likställighetsaktens formulering af stadsfullmäktige år 1864 tillsatta kommittén och som uppges vara gjord i enlighet med debiterings- och uppbördslängden för år 1863, dels ock i själfva debiterings- och uppbördslängden för år 1864, hvilken finnes i behåll. I bägge fallen får man kännedom om de särskilda skatteklasserna och beloppet af uttaxeringen för hvarje klass, i förra fallet till och med fördeladt på de olika skattetitlarna. Men själfva grunderna för fördelningen finnas ingenstädes angifna. Så mycket synes emellertid framgå af det befintliga materialet, att de särskilda skatteklasserna deltagit efter olika grunder i de skilda skattetitlarna.

Andra gruppens kommunala bördor, hvilka staden genom likställighetsakten »åtager sig», hafva, såsom ordalagen utvisa, icke förut hvilat å staden gemensamt utan å vissa särskilda kategorier af stadens innevånare.

Följes den ordning, hvari de uppräknats, komma vi först till underhållet af stadens vägar, broar och gator (utom inägovägar).

25 kap. 8 § Byggninga-Balken af 1734 års lag stadgar härutinnan: »städerna rödje och hålle väg och broar, så långt stadens ägor räcka». Detta stadgande afser så väl nybyggnad (»rödje») som underhåll (»hålle») och afser säkerligen äfven gator. Åliggandet anges hvila å »städerna». Och inom städerna har det utan tvifvel hvilat å hus- och tomtägarne.

Kungl. Resolutionen på städernas besvär den 16 oktober 1723, § 20, förmäler, att en del ståndspersoner, »som äga hus i städerna», undandraga sig att »för sina gårdar underhålla brandvakt, vägrödning, kyrko- och prästgårdsbyggnad med flera onera, som ej kunna eller böra anses för personalia», hvarigenom lasten kommer att stanna på borgerskapet, och föreskrifver därför, att ingen skall undandraga sig att vara delaktig i berörda besvär utan särskildt privilegium eller undfången resolution om befrielse.

Resolutionen visar, att underhåll af brandvakt, vägrödning, kyrko- och prästgårdsbyggnad ansågos vara onera af icke personel natur och åliggande husägarne. Där antydes ock befintligheten af flere onera af samma natur.

Kungl. Resolutionen på städernas besvär den 17 december 1734, § 33, bekräftar detsamma genom att förklara, att inga, som uti städerna boende äro, "hvilka

äga hus", böra vara befriade från utgifter för underhåll af brandvakt, vägrödning, kyrko- och prästegårdsbyggnad med mera dylikt och sålunda icke häller »civilbetjänte och ståndspersoner, som äga hus i städerna». Det förutsättes icke, att andra än husägare skola taga del i dylika besvär.

Adeliga privilegierna 12 p. ålägga adeln för sina hus, gårdar och frälsejord i städerna skyldighet att deltaga i kostnaderna för brandvakt och gatläggning.

Principen om tomtägarnes skyldighet att anlägga gator synes förskrifva sig från äldre tider. Redan den 31 mars 1649 har Kungl. Resolutionen på samtliga städers postulater ålagt tomtägarne både att bebygga sina tomter och dem »häfda med gatuläggning» vid äfventyr af deras förverkande till staden.

Någon särskildt för Karlstad gällande allmän föreskrift i fråga om gators anläggning och underhåll har icke kunnat återfinnas. En granskning af Magistratens protokoll för tiden 1851—1864 utvisar, att praxis utvecklat sig därhän, att tomtägarne skulle hvar utanför sin tomt reparera sin del af förut stensatta gator (= underhållet) men att staden skulle stensätta sådana gator, som icke förut varit stensatta (= nyanläggning). Ännu 1853 synas tomtägarne hafva varit skyldiga att vid stensättning framskaffa sten och sand, medan staden lät utföra arbetet. Men Magistratens utslag den 20 juni 1859 fördelar klart nyanläggning på staden och underhåll på tomtägarne hvar för sin tomt. Och sistnämda princip synes därefter ha vidhållits.

Häraf följer emellertid icke, att kostnaden för nyanläggning af gata varit en stadens gemensamma angelägenhet i den mening, att alla skatteklasser däri deltagit. Då den föregående utredningen synes gifva vid handen, att sådan anläggning ålegat hus- och tomtägare, innebär »stadens» skyldighet härutinnan endast, att anläggningen icke vore fördelad på de särskilda tomtägarne likasom underhållet af halfva gatan utanför hvars och ens tomt, utan vore att betrakta som en samtliga tomtägares gemensamma angelägenhet sålunda, att »staden» utförde arbetet och att kostnaden utdebiterades på tomtägarne. Att så ock skett, visas af bland annat Magistratens protokoll för den 2 juni 1845, där stadens kassakommitté i sina beräkningar om kostnaden för stensättning af stadens gator utgår ifrån, att den »staden» åliggande kostnaden därför skulle »uttaxeras å tomterna». Till det sammanträde inför Magistraten den 31 juli 1843, där det beslöts att vid gatornas stensättning öfvergå till den så kallade nya metoden, voro icke häller stadens samtliga skattskyldige kallade, utan stadens "samtliga tomtägare" och af dem fattades beslutet.

Detta är också i full öfverensstämmelse med ett kändt analogt fall i fråga om vägar. Vid sammanträde inför Magistraten den 28 april 1851 åtogo sig jordägarne inom staden anläggning af väg till Hammarö färja: arbetet skulle emellertid

utföras af Drätselkammaren och kostnaden utdebiteras å jordägarne, hvarom här uttrycklig bestämmelse träffades.

I fråga om vägar föreskrifves genom Kungl. Maj:ts utslag den 1 mars 1826, att Karlstads »samtliga tomtägare» skola iståndsätta och underhålla Rudsgatan. Som motiv är åberopadt, att 25: 8 Byggninga-Balken ålägger »städerna» att bygga och vidmakthålla vägar.

Härigenom torde tomtägarnes skyldighet att så väl anlägga som underhålla landsväg vara fastslagen.

Om vägunderhållet träffades emellertid mellan tomt- och jordägarne en förening den 28 april 1851, hvarigenom jordägarne åtogo sig så väl anläggning och underhåll af Hammarövägen som ock skyldighet att underhålla alla mindre kommunikations- och inägovägar, mot det att »stadens allmänna landsvägar förblifva i deras nuvarande fördelning emellan och underhållning af hus- och tomtägarne». Denna förening har därefter varit rättsgrunden beträffande vägars anläggning och underhåll i Karlstad.

Det är beaktansvärdt, att likställighetsakten icke nämner *anläggning* af gator och vägar vare sig vid uppräkning af de bördor, som tillhört staden gemensamt, eller vid angifvande af dem, som staden nu skulle öfve taga. Detta kan icke innebära, att vägars och gators nyanläggning fortfarande skulle åligga hus- och tomtägarne, ty detta strider emot hela tankegången i likställighetsakten. Men det kan innebära — och detta ligger närmast till hands — att med ordet »underhåll» afsetts både anläggning och underhåll, något som nödvändigtvis med hänsyn till lagens uttryckliga ord i 25: 8 Byggninga-Balken måste antagas beträffande vägar och sålunda icke gärna kan förhålla sig annorlunda beträffande i samma sammanhang nämnda gator.

Pastors aflöning utgick före likställighetsakten i pastorstionden, som åläg jordägarne.

Skjutsningsbesväret var fördeladt å jord och borgerlig näring, båtsmansvakansafgiften och kostnaden för komministersgården så väl å nämnda skatteklasser som å annan fastighet.

En del af tjänstemäns aflöning ansågs också särskildt hvila å jord och annan fastighet.

Kommer så till sist brandredskapens underhåll och vård. Som vi sett af Kungl. Resolutionen den 16 oktober 1723 och den 17 december 1734, jämförda med Adliga privilegierna, anses »underhåll af brandvakt» vara ett realonus, åliggande hus- och tomtägare. Då för tiden var väl underhåll af brandvakt stadens egentliga utgift för brandväsendet. Därtill kommo sedermera utgifter för eldsläckningsmaterial. Den 15 september 1856 vid allmän rådstuga konstateras, att här i staden

eldsläckningsmaterialen bekostats allenast af hus- och tomtägarne. Detta förhållande synes hafva fortfarit intill likställighetsakten.

Kungl. cirkuläret den 10 juli 1863 lät utgå en allmän uppmaning till rikets städer att söka hvar inom sig åstadkomma öfverenskommelser om likställighet emellan kommunens medlemmer i afseende på kommunala rättigheter och skyldigheter. Detta ledde i Karlstad närmast till den så kallade likställighetsakten.

Genom likställighetsakten gjordes samtliga kommunala bördor gemensamma för stadens innevånare (med undantag af inägovägars underhåll och gaturenhållningen). Därvid öfverlämnades till staden gästgifvaregården (hvarför brandskadeersättning uppbars med kr. 34,930: —), 37 tunnland 28 kappland jord å Örsholmen, i räkenskapen åsatt ett värde af kr. 1,500: —, och därutöfver de skjutsskyldiges kassa och reservfond till belopp af kr. 4,278: 93, äfvensom brandredskapen. Brandkassan skulle äfvenså till staden öfverlåtas, men befanns denna visa en brist af kr. 3,113: 51, som på grund af stadsfullmäktiges beslut den 10 februari 1866 afskrefs. De skattdragande indelades i 7 klasser och de särskilda klassernas deltagande i utskylderna bestämdes förutom de personliga afgifterna och riksdagsmannens arvode på sådant sätt, att förhållandet mellan den bevillning, som af hvarje skatteklass erlagts för år 1863 och klassens andel i samma års uttaxeringssumma skulle vara det oföränderliga schema, hvarefter vid förändring för något år af bevillning eller uttaxeringssumma eller af båda skattebördan för hvarje klass skulle proportioneras.

År 1872 väcktes förslag om ändring i likställighetsakten, hvilket föranledde tillsättande af en kommitté, som 1874 framlade förslag till ändringar, för hvilka kommittén lagt till grund hufvudsakligen »de af ålder bestående förhållanden i afseende på kommunala skyldigheternas utgörande inom kommunen Karlstad». Behofvet af förändring hade enligt kommitténs mening icke framgått ur något underkännande af den skatternas fördelning år 1863, som legat till grund för likställighetsaktens fördelningsteori, utan däri att teorins tillämpning allt mera befunnits aflägsna sig från 1863 års beskattningsförhållanden. Teorin ifråga hade ledt därhän, att beskattningen för år 1873 hade utgått af jordbruksfastighet med 38 $^{2}/_{3}$ gånger bevillningen, af annan fastighet med 13 $^{2}/_{5}$, af ämbete och tjänst med 3,40 och af kapital och arbete med 3,86 gånger bevillningen. Kommitténs syfte blef att återföra beskattningsförhållandena till de år 1863 rådande. Beskattningen indelades i två kategorier, en fix och en rörlig. Den fixa beskattningen bestämdes i enlighet med ett medeltal af de belopp, hvartill beskattningen bort efter de af ålder gällande grunder uppgå, den rörliga sattes i förhållande till bevillningen. Med tillämpning af kommitténs förslag skulle för ofvannämnda år 1873 beskattningen hafva utgjort för jordbruksfastighet 16 gånger bevillningen, för annan fa-

stighet 8 4/5, för ämbete och tjänst 3,60 samt för kapital och arbete 4,65 gånger bevillningen.

Stadsfullmäktiges beredningsutskott, som hade att i ärendet sig yttra, afgaf sitt betänkande den 13 december 1875 och underkände däri helt och hållet kommitténs »historiska princip», samt föreslog, utom vissa personliga afgifter, kommunalutskyldernas utgående efter bevillningen. Dock skulle 1) jorden ensam utgöra pastoraltionde och båtsmansvakansafgift samt underhålla Hammarövägen, Rudsgatan och inägovägarna, och 2) annan fastighet underhålla allmänna landsvägen och vägen till Kanikenäset, till hälften deltaga i underhåll af stadens torg, gator och allmänna platser (nyanläggning häruti likväl icke inbegripen), sörja för renhållning af gator och trottoarer och aflöna stadens sotare.

Intet af dessa förslag vann stadsfullmäktiges godkännande, utan saken öfverlämnades till en ny kommitté, som den 14 november 1876 afgaf sitt betänkande. Denna kommitté, hvars förslag sedermera i hufvudsak vann stadsfullmäktiges bifall såsom den nu gällande öfverenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad, utgår ifrån den allmänt erkända förutsättningen, att fastighetsägarne skulle antingen ensamma utgöra vissa realonera eller utgöra en viss grundskatt utöfver den på bevillningen likformigt fördelade beskattningen. Kommittén, som valde det senare alternativet: grundskatt, ingick icke i pröfning af, hvilka onera skäligen borde åligga fastighetsägarne, utan tog till utgångspunkt de före likställighetsakten gällande fördelningsgrunderna för beskattningen. Härvid fingo befintliga uppgifter för år 1863 vara afgörande.

Kommittén konstaterade sålunda, att för 1863 de olika skatteklasserna deltagit i de särskilda kommunala utgifterna på följande sätt:

	Jordbruks-fastighet	Annan fastighet	Kapital och arbete	Ämbete och tjänst	Mantal
Gatubelysningen	1,78 %	14,09 %	60,61 %	23,52 %	—
Stadens vägar och broar .	11,20 „	88,80 „	—	—	—
Brandväsendet	—	100 „	—	—	—
Stadens gator	—	100 „	—	—	—
Tornväktarne	1,78 „	14,09 „	60,61 „	23,52 „	—
Polisen	1,76 „	13,96 „	22,51 „	8,74 „	53,03 %
Folkskolan	1,23 „	9,77 „	42,03 „	16,31 „	30,66 „
Ecklesiastikstaten med undantag af pastorstionde .	8,06 „	16,67 „	42,57 „	16,18 „	16,52 „
Fattigvården	9,48 „	18,80 „	48,52 „	18,83 „	4,37 „
Sundhetsnämnden	—	—	—	—	—
(Helsovårdsnämnden) . . .	—	—	—	—	100 „
Aflöningsstaten	6,46 „	22,60 „	51,11 „	19,83 „	—
Pastorstionden	100 „	—	—	—	—
Skjutsningsbesväret . . .	11,23 „	—	88,77 „	—	—
Båtmansvakansafgiften . .	2,33 „	18,42 „	79,25 „	—	—
Allmänna byggnader . . .	i proportion af bevillningen till staten efter art. II.				

I enlighet med den proportion, som sålunda funnits råda år 1863, fördelades därefter samtliga utgifter för de särskilda kommunala ändamålen åren 1867—1875, till den del de ej ansetts bestridda med lånemedel, å de särskilda skatteklasserna, slutbeloppen för hvarje klass sattes i förhållande till den klassens bevillning och härigenom kom kommittén till det resultat, att med tillämpning af 1863 års beskattningsgrunder skulle åren 1867—1875 de särskilda skatteklasserna genomsnittligen hafva utgjort skatt

jordbruksfastighet . . . . . med kr. 19,26415 pr bevillningskrona,
annan fastighet . . . . . » » 8,68284 » »
ämbete och tjänst samt kapital och arbete sammanslagna . . . . . » » 4,17797 » »

Af det sistnämnda båda skatteklassers skatt öfverskjutande skattebelopp för de båda förstnämnda eller i runda tal kr. 15: — pr bevillningskrona för jord och kr. 4: 50 pr bevillningskrona för annan fastighet bildades däremot svarande grundskatter, kr. 4: 50 pr 1,000 kronor af taxeringsvärdet för jord och kr. 2: 25 pr 1,000 kronor af taxeringsvärdet för annan fastighet.

Dessutom bildades en särskild skatteklass af bevillningsfri annan fastighet, hvars skatt bestämdes med hänsyn till billigheten af dess proportionella deltagande i utgifterna för gatulysningen, vägar, broar och gator, brandredskapen och tornväktarnes aflöning, att utgå med 2 kr. pr 1,000 kronor af taxeringsvärdet.

De å jord och annan fastighet sålunda lagda grundskatter voro icke att anse såsom åsyftande att därmed täcka vissa slags utgifter. Jords och annan fastighets särställning att vara ålagda vissa realonera var redan genom likställighetsakten upphäfd och återinfördes icke nu i denna form. Alla kommunala utgifter (utom inägovägars underhåll och gators renhållning) skulle fortfarande vara gemensamma. Men fastigheterna skulle därtill bidraga förutom i likhet med andra beskattningsföremål genom en särskild skatt, grundskatt, som ansågs motsvara och utgöra ersättning för deras större nu aflyftade andel i de kommunala bördorna före likställighetsaktens införande, och denna grundskatt ingick såsom andra skatter utan åtskillnad till samtliga kommunalutgifters bestridande. Då grundskatten infördes 1876, innebar den en skatteminskning från likställighetsaktens bestämmelser för jord af 45,8 procent och för annan fastighet af 29,7 procent. 1876 års af stadsfullmäktige antagna kommittéförslag medförde sålunda en kraftig reglering af beskattningsförhållandena.

Om man sålunda måste säga, att grundskatten icke var afsedd att täcka vissa slags utgifter, och en jämförelse på sådan grund mellan dess belopp och ifrågaställda vissa utgifters belopp måste anses utesluten, kan det ju i alla fall vara ganska intressant att söka utröna, i hvad mån den ersättning för de aflyftade realonera, som grundskatten anses vara, under tidernas lopp kommit att blifva större

eller mindre än sagda realonera, med andra ord, hur 1876 års beräkning för bestämmande af grundskattens belopp motsvarats af därefter inträffande förhållanden.

Det visar sig emellertid, att en sådan jämförelse beträffande grundskatten å jord möter allt för stora svårigheter för att löna mödan. Jordens större delaktighet i de kommunala bördorna 1863 låg nämligen icke allenast i dess utgörande af pastorstionden eller i dess deltagande i vägars underhåll, utan till största delen i dess stora andel i utgifter för fattigvården och aflöningsstaten med mera. En undersökning häraf måste med hänsyn till senare tiders mera komplicerade kommunala förhållande blifva skäligen invecklad utan motsvarande nytta.

För ett enstaka år eller 1912 gjord uträkning visar, att för jord debiterad skatt, så väl grundskatt som den efter bevillning utgående, uppgår till kr. 9,926: 88, medan jordens andel i utgifterna samma år efter 1863 års skattefördelning skulle utgöra kr. 21,812: 58 (däri dock ej inräknad pastors aflöning, skjuts- och båtmansvakansafgift).

Beträffande annan fastighet åter ställer sig saken något annorlunda. Där motsvaras grundskatten enligt 1876 års kommittéberäkningar i det allra närmaste af de för annan fastighet beräknade utgifter perioden 1867—1875 för vägar och broar, gator och brandväsende, i den mån de icke ansetts bestridda af lånemedel.

Utgifterna 1867—1875 hafva varit

för gator	127,390: 52
» vägar och broar (å annan fastighet) . . .	20,217: 29
» brandväsen	12,984: 38
Kr.	160,592: 19

Enligt proportionen mellan hela utgiftssumman och det däraf uttaxerade har af berörda kr. 160,592: 19 uttaxerats kr. 81,944: 12 å annan fastighet.

Då bevillningskronorna å annan fastighet under perioden hafva varit 17,444: 70, belöper sålunda å hvarje bevillningskrona kr. 4: 69 eller ganska nära de kr. 4: 50 pr bevillningskrona, som dylik fastighet fått i grundskatt sig ålagd.

Man kan sålunda med stort skäl praktiskt taget antaga ofvannämnda onera såsom de, hvilka grundskatten varit afsedd att ersätta. Då nu härtill kommer, att dessa onera förut ålegat annan fastighet till största delen, så kan en naturlig jämförelse här vinnas genom att uppföra å ena sidan debiterad grundskatt (då resterna äro små å fastighetsskatt, torde den influtna praktiskt taget motsvara den debiterade) samt å andra sidan för samma tid utgifterna för gator och brandväsende helt och hållet och för vägar och broar med 88,80 procent. I afseende å gator upptages därvid så väl nyanläggning som underhåll, som ej bestridts med lånemedel (1876 års kommittéberäkning upptager äfven nyanläggning, såsom visas af de för åren 1868 och 1869 upptagna utgifter för gatorna). Utgifterna för brandväsendet

afse alla utgifter därför med undantag af sotarens aflöning, hvilken af 1876 års kommitté uttryckligen angives ej vara inräknad i kostnaden för brandväsendet.

Då grundskatten för bevillningsfri fastighet och statens fastigheters andel i utgifterna för brandväsendet till största delen äro afsedda att täcka samma utgifter, som grundskatten för annan fastighet är afsedd att ersätta, böra emellertid, för att jämförelsen skall bli så korrekt som möjligt, äfven förstnämnda båda skatter slås samman med grundskatten för annan fastighet.

En dylik jämförelse för åren 1901—1914 ställer sig sålunda:

År	Uttaxering för gator	Uttaxering för brandväsendet (utom sotarens aflöning	Uttaxering för vägar och broar 88,80 procent	Summa	År	Uttaxerad grundskatt af bevillningsfri fast egendom ej tillhörig staten a 2 kr. pr 1,000 kr. af taxeringsvärdet	Statens fastigheters uttaxerade bidrag till eldsläckningsväsendet	Uttaxerad grundskatt af annan bevillningspliktig fastegendom å kr. 2,25 pr 1,000 kr. af taxeringsvärdet.	Summa
1901	14,855 50	16,870 40	4,698 41	36,424 31	1901	2,413 20	1,135 86	25,752 60	29,301 66
1902	30,989 17	16,803 49	4,817 40	52,610 06	1902	2,514 20	1,132 70	26,857 35	30,504 25
1903	39,376 51	18,365 12	4,442 22	62,183 85	1903	2,542 20	1,104 43	28,724 40	32,371 03
1904	49,235 38	17,535 13	6,826 50	73,597 01	1904	3,235 20	986 53	40,498 88	44,720 61
1905	57,002 29	18,610 13	8,098 56	83,710 98	1905	4,059 80	959 47	42,784 65	47,803 92
1906	47,495 20	20,690 87	7,554 66	75,740 73	1906	5,012 40	980 90	45,381 15	51,374 45
1907	78,171 37	20,981 88	7,121 76	106,275 01	1907	5,016 —	941 85	49,838 17	55,796 02
1908	67,451 45	27,071 12	8,340 98	102,863 55	1908	4,572 20	1,031 35	54,225 23	59,828 78
1909	61,636 53	32,875 —	8,562 98	103,074 51	1909	6,622 60	1,031 55	64,510 87	72,165 02
1910	22,277 13	33,975 —	6,082 80	62,334 93	1910	7,108 60	994 18	69,091 87	77,194 65
1911	25,490 80	34,775 —	8,169 60	68,435 40	1911	7,005 60	994 18	71,099 78	79,099 56
1912	31,215 18	36,575 —	6,637 80	74,427 98	1912	7,000 60	1,195 46	72,440 11	80,636 17
1913	20,637 92	36,725 —	7,716 72	65,079 64	1913	6,986 60	1,173 86	74,678 63	82,839 09
1914	42,897 36	38,575 —	7,605 72	89,078 08	1914	6,820 —	1,306 86	77,052 38	85,179 24
			Kr.	1,055,836 04				Kr.	828,814 45

Jämförelsens slutresultat blir sålunda, att grundskatterna under perioden med 227,021: 59 understigit de kommunala utgifter, för hvilka de beräknats utgöra ersättning.

Karlstad den 2 juni 1915.

K. J. LINDHOLM.

Kungl. Maj:ts nådiga Resolution

uppå de besvär Handlanden P. Lundberg å egna och öfriga tomtägares i staden Carlstad vägnar, hvilka icke innehafva jord vid den så kallade Rudsgatan, i under-

dånighet anfört däröfver, att sedan Öfver-Jägmästaren Crispin Löwenhjelm hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Vermlands län anhållit att Carlstads Innevånare måtte förpligtigas att i laga skick försätta och framgent både sommar och vinter underhålla den öfver Stadens ägor löpande och genom flere års uraktlåten lagning aldeles förfallne wäg uti Rudsgatan, som stötte intill indeldt Sockenwäg från östra delen af Grafva Socken, der Sökandens Egendom Färjestad wore belägen, och begagnades icke blott af denna del af Grafva Sockens innevånare, utan äfven af åtskillige Alsters och Nedre Ulleruds Socknemän, då de färdades till och från Carlstad; öfver hvilken anhållan samtlige Tomtägare uti Carlstad sig förklarat, samt däribland de, som hade ägor intill Rudsgatan, påstått att wägen borde såsom Socknewäg anses och derföre bestridt att annorlunda, än gemensamt med öfriga Tomtägare, densamma underhålla, hvaremot åter flere af de öfrige Tomtägarne undandragit sig allt deltagande i underhållet af ifrågavarande wäg, under förmenande, att densamma borde endast såsom Byaväg anses och i sådan egenskap underhållas af dem, som sig deraf begagnade, hvar öfver sina ägor, i hvilket sednare yttrande Magistraten äfven för sin del instämt; Så har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, genom Utslag den 29 Martii 1824, sig utlåtit, att som ofvannämnde wäg, hvilken tillförene warit för den så kallade Landtposten begagnad, ledde till flera Boställen och andra hemman i den på östra sidan af Clara Elf belägne del af Grafva Socken och wore Stadswäg för denna del af Socknen; alltså och om än wägen, der den tillhörde allmogen att underhålla, ej blifwit på Socknens alla Hemmansägare delad, enär för dem, som bodde på vestra sidan af Elfven, svårighet skulle tilläfventyrs möta att besörja wägens underhållande, funne Kongl. Maj:ts Befallningshafvande samma wäg likwäl icke kunna till enskild Byaväg hänföras, utan borde såsom socknewäg anses; wid hvilket förhållande och då, enligt Lagens föreskrift uti 25 Cap, 2 § Byggninga-Balken, det tillkomme Städerne att bygga och vidmakthålla wägar, så långt Stadens ägor räckte, Carlstads samtlige Tomtägare förpligtades att den så kallade Rudsgatan genast iståndsätta och allt framgent både sommar- och wintertid i farbart skick underhålla; i hvilket afseende Magistraten hade att den på Tomtägarne behörigen indela och sedermera hålla noggrann tillsyn, att wid denna gatas underhållande iakttages hwad Allmänna Lagen och Författningarne om wägars lagning stadgade: Uti hvilket Utslag klaganden, uppå anförda förmenta skäl ändring i underdånighet sökt; hwaröfver, sedan wederbörande blifwit hörde, Landshöfdinge Embetet med underdånigt utlåtande inkommit: Gifven Stockholms Slott den 1 Mars 1826.

Kongl. Maj:t har i Nåder låtit Sig dessa underdåniga beswär föredragas; man finner icke några skäl af klaganden vara anförda, hvilka kunna föranleda till ändring uti Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes öfverklagade Utslag, hvilket Kongl.

Maj:t alltså i nåder gillar och fastställer. Hvilket wederbörande till underdånig efterrättelse länder.

Datum ut supra.

CARL JOHAN.

Georg Ulfsparre.

Resolution uppå en del af Staden Carlstads Tomtägares underdåniga Beswär, rörande underhållande af den så kallade Rudsgatan.

Att förestående afskrift är lika lydande med det i Kongl. Civil Departementets Expedition förwarade Concept till Höga Originalet betygar

Stockholm den 25 Oktober 1859.

Ex officio
VOLLRATH EKSTRÖM.

Bestyrkes Af Borgmästare Ämbetet:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Magistraten i Carlstad å rådhuset den 2 Juni 1845.

§ 78.

Företrädde ordföranden i Stads-Kassakommittén Herr Kamreraren B. Ullman och inlämnade en sådan skrift:

Till Wälloft. Magistraten i Carlstad.

Då Cassa Committéen härmed har äran öfverlämna den af Stads Cassören Herr L. Cederroth, upprättade, och af Cassa Committéen granskade och riktigbefunna, räkning öfver kostnaderna för den nya stensättningen å Tingvallagatan, med Stads Cassörens, i sammanhang dermed, uppgjorda calcul öfver såväl totala kostnaden för omsättning af stadens alla Torg och gator, som det belopp, hvilket årligen, i och för detta arbetets tillwägabringande, måste under 17 års tid af staden uttaxeras, hvilket wäl icke uppgår till mer än 573 Rdr B:co och således för hvarje af dessa 17 år icke drabbar hus och tomtägare med mer än 2 à 3 Rdr samma mynt för hvarje tomt, men blir desto känbarare det år, som stensättningen å dess gata pågår, anser Cassa Committéen såsom sin pligt, att till Wälloft. Magistratens beprövande hemställa, om, sedan kostnaderna för nya stensättningen numera någorlunda kan beräknas, icke lämpligt wore, att till Allmän Rådstufva kalla stadens Hus och Tomtägare, för att icke allenast delgifva dem den calcul, som nu kunnat

upprättas, utan ock, för att åt dem, sedan deras ungefära sammanskott för detta ändamål under 17 års tid numera icke blivit dem alldeles okänt, öfverlemna, att upphäfva, hvad de om nya stensättningen möjligen nog förhastat beslutat, och dereefter under öfvervägande taga, och nytt beslut fatta, om ett lämpligare sätt till ombyggnad af stadens på många ställen högst bristfälliga gator och torg.

— — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —

Carlstad den 2 Juni 1845.

B. ULLMAN. C. M. HÖÖK. J. ENGHOLM. A. F. MYRIN.
Z. STENSTRÖM.

Warandes dervid fogad åberopad räkning lydande sålunda:

»Räkning öfver kostnaden för den stensättning å Tingvalla Gatan som förlidna året verkställdes, enligt till Cassa Committén inkomna räkningar

— — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —

egentliga arbetskostnaden som blivit, dessutom liqviderad af Stads Cassan, uppgår till B:o R:r 206. 32. 8.

Carlstad den 28 Maij 1845.

L. CEDERROTH».

Tillägg.

Då efter denna beräkning, det sig visar att sjelfva arbetskostnaden för stensättningen af 362 $^{2}/_{3}$ famnar (qvadrat) uppgår till B:o Rdr 206. 32. 8 skulle sättningskostnaden för det hela, som utgör 153,974 qvadratalnar eller 17108 qvadratfamnar, då Tomtägarne sjelfva framskaffa Sten och Sand samt bortskaffa alla odugliga ämnen, uppgå till B:co Rdr 9,736 och då det sig äfven visar att förenämnda 362 qvadratfamnar blifvit stensatte på 6 veckor eller 1 $^{1}/_{2}$ månad, borde med raskt bedrifvande 1,000 qvadratfamnar af 2 stensättare, med Handlangning kunna stensättas på 4 månader, neml. under Maij, Junii, Augusti, September och kanske någon del af Julii, då hvarken förr eller sednare under sommaren ett sådant arbete torde kunna bedrifvas, och i sådant fall skulle 17 år erfordras innan arbetet i sin helhet hinner fullbordas; I sådan händelse skulle årliga uttaxeringen af Tomterna utgöra circa 573 Rdr Banko; — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —

Och ville Magistraten en annan dag widare föredraga detta ärende derom wederbörande särskildt skulle underrättas.

Bestyrkes Af Borgmästare-Ämbetet:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokoll hållet hos Magistraten i Carlstad å rådhuset den 28 april 1851.

§ 65.

Enligt beslutet den 14 dennes § 50 hade Magistraten på föreskrifvet sätt kallat stadens samtlige vägbyggnadsskyldige innevånare att denna tid inför Magistaten tillstädeskomma för att vidare behandla frågan angående upptagandet och underhållandet af allmän farväg från Vestra Hamngatan till färjstället vid Sutterselfven och för att höras och yttrande afgifva öfver den då framställda propositionen, att stadens jordägare skulle underhålla alla mindre stadens vägar, emot det att fördelningen och underskyldigheten af allmänna landsvägen blefve oförändrad; och då nu de kallade till en betydlig samling tillstädeskommit, företogs ärendet, därom de kallade en stund samtalade, men med Magistraten slutligen antogo propositionen, så att jemte jordägarnes skyldighet att underhålla alla mindre kommunikations- och inägovägar skall på deras bekostnad ifrågavarande vägen till färjstället vid Sutterselfven upptagas och därefter framdeles underhållas, emot det stadens allmänna landsvägar förblifva i deras nu varande fördelning emellan och underhållning af hus- och tomtägarne, och beslutade, att verkställigheten af vägens upptagning och underhållning öfverlämnas till Drätselkammaren att efter upprättade kostnadsförslag vid utlysande och hållande auktion åt den minstbjudande upplåtas med den föreskrift vid auktionen, att syn årligen kommer att hållas å vägen och att befinnande bristfälligheter skola på entreprenörens bekostnad iståndsättas, äfvensom att kammaren, som genast dermed går i författning, af stadskassans tillgångar förskjuter medlen dertill, intill dess de gemensamt med stadens öfriga utskylder debiteras jordägarne efter hvars och ens jordalott, efter förmedlat tunneland beräknad; och skall detta protokoll utskrifvas och Drätselkammaren tillställas.

Bestyrkes Af Borgmästare-Ämbetet:
K. J. LINDHOLM.

Utdrag af protokollet, hållet hos Magistraten i Carlstad å rådhuset den 15 september 1856.

§ 127.

Till följd af Magistratens beslut, antecknat under § 121 här ofvan i protokollet, hade stadens röstberättigade innevånare på öfligt sätt kallade denna dag tillstädeskommit för att erhålla del af Drätselkammarens förslag om försäljning af stadens gamla spruta n:o 2 och inköp af en ny mera ändamålsenlig.

Sedan — — —

Pumpkällan fordom stått, redan blifwit afhjelpta, låter Magistraten derwid bero; men hvad widkommer ärendet i öfrigt, så, jemte det Magistraten förklarar staden, som en gång stensatt gatan omkring Biskopsgården, ej kunna åläggas att stensättningen underhålla, eller omlägga; enär enligt 7 § i Presterskapets Privilegier af den 16 oktober 1723 Biskopssätena disponeras af Biskoparne som sjelfwe bebygga och underhålla dem utan någon annan tillhjelp af allmänna medel, än den som Biskopsgårdarne i städerna årligen till reparationshjelp undfå af den så kallade Domkyrkotunnan; och underhållet af gatan således är ett onus, som åligger Innehafvaren af Biskopsgården: derifrån han ej fritagits, genom den Biskopsgårdarne tillerkända befrielse från att deltaga uti wägrödning inom stadens mad och refning, pröfvar Magistraten skäligt stadga: samt påbjuda: att då den del af Stora Herrgårdsgatan, som framlöper emellan Biskopsgården och fabrikör Frankes gård tillförne warit, så widt det nu synes, stensatt, med undantag af 30 alnar i slutet af gatan på Frankes sida, angränsande tomtägare skola före den 1 Juli 1860 omsätta gatan förutom omförmälda 30 alnar, hvilka skola af staden stensättas, men sedermera underhållas af tomtägaren; att den del af samma gata, som framgår emellan kommissionslandtmätaren Wachenfelts, enkan Lindholms, förre stadstjenaren Erikssons och den så kallade Hagströmska gårdens tomter, skall ifrån det ställe wid Enkan Lindholms port, der nya stensättningen slutar, till östra hörnet af Hagströmska gården, dit gatan tillförene warit stensatt, omsättas af angränsande tomtägarne före den 15:de nästa September; att innan samma tid Lilla Herrgårdsgatan emellan Theaterhuset och Frankes gård, skall iståndsättas af Tomtägarne, dem dock öppet lemnadt att särskildt hos Magistraten begära sammankallandet af stadens innewånare, för att höras öfwer Tomtägarnes anhållan att stadens innewånare måtte deltaga uti underhållet af denna gata; att den del af Södra Kyrkogatan, emellan Gymnasiehusets, Elementarskolans och Domkapitlets tomter, som redan är stensatt, skall genom Domkapitlets försorg före den 15:de nästa September omsättas, och staden, då denna gata nu mera ofta befares wid resor till och från staden, låta inom samma tid anbringa stensättning å gatan i rak linea från Rektorsgårdens öfra knut ut till Kungsgatan, derwid dock tillses att de utanför Gymnasiihusets tomt befintliga träd ej skadas — att gatan emellan Magister Gjörkes tomt och Rektorsgården för hvilken sednare, såsom warande ett staden tillhörigt hus, gatuhållningen tillkommer staden, skall omsättas före den 15:de nästa September, dessförinnan Herr förste Landtmätare Laurell äfven skall hafva iståndsatt det bristfälliga i stensättningen på samma gata utanför dess tomt; att stensättningen å norra Torggatan utanför fabrikör Frankes gård skall iståndsättas före den 15:de September detta år; samt att samma gata, ifrån Stora Herrgårdsgatan fram till stadens spruthus, hvilken gata tillförene warit stensatt på Biskopsgårdens sida till gårdssta-

ketets slut, och på Fabrikör Montans sida så långt dess trädgårdsstaket räcker, skall af tomtägarne omsättas, så långt den gamla stensättningen sig sträcker, men stensättning därifrån till spruthuset bekostas af staden, hvilket arbete skall vara fullgjordt före den 1 Juli 160. Underlåter enskilde tomteägare fullgöra, inom föreskrifven tid, hvad sålunda stadgats, kommer det felande att genom Magistratens försorg werkställas, på den försumliges bekostnad.

Bestyrkes Af Borgmästare-Ämbetet:
K. J. LINDHOLM.

Utredning om de på fastighet hvilande onera eller särskilda skatter i de svenska städerna.

I. *Om skyldigheten att anlägga och underhålla gata* föreligger i svenska stadsförbundets tidskrift 1913 häft. 4 s. 186, utredning, hvartill hänvisas.

En schematisk sammanfattning af denna utredning utvisar följande olika typer:

a) Staden anlägger och underhåller gator utan särskildt bidrag från tomtägarne i

Alingsås	Lysekil	Söderköping
Arvika	Mariefred	Sölvesborg (utom trottoar)
Borås	Mariestad	Tidaholm
Eksjö	Marstrand	Trosa
Eslöf	Nora	Uddevalla
Falkenberg (som regel)	Norrköping	Ulricehamn
Falköping	Norrtälje	Umeå
Gäfle	Nyköping	Vaxholm
Hjo	Ronneby	Visby
Huskvarna	Sigtuna	Vänersborg
Karlshamn	Skanör och Falsterbo	Västervik
Kristinehamn	Skellefteå	Västerås
Kungälf	Skenninge	Åmål
Landskrona	Sundsvall	Örebro (utom trottoar)
Lindesberg	Säter	Örnsköldsvik
Linköping	Söderhamn	

b) Staden anlägger och underhåller gator mot redan betaldt eller på vissa år utfallande bidrag från tomtägarne:

Arboga,
Askersund,
Enköping,
Filipstad,
Hudiksvall;

(tomtägarne underhålla trottoarer och rännstenar):

Hälsingborg	Kristiansstad	Uppsala
Kalmar	Simrishamn	Ängelholm
Karlskrona		

c) Staden anlägger och underhåller gator mot årlig afgift (gatuskatt) från tomtägarne.

Denna avgifts belopp:

Halmstad: 75 öre per 1,000 kr. af taxvärdet,

Stockholm: 30 öre per 1,000 kr. af taxeringsvärdet,

Södertälje; 1,25 kr. per 1,000 kr. af taxeringsvärdet,

Östersund: 3,5 öre per kv.-meter gata och 5 öre per 100 kr. af taxeringsvärdet,

Karlstad: 2 kr. per 1,000 kr. taxeringsvärde af bevillningsfri fastighet och 2,25 kr. per 1,000 kr. taxeringsvärde af "annan" bevillningspliktig fastighet.

d) Staden anlägger gator; tomtägarne underhålla:

Hedemora, Jönköping, Kungsbacka, Vimmerby, Öregrund, Östhammar,

e) Staden och tomtägarne anlägga och underhålla gator gemensamt:

Lidköping, Trelleborg, Växiö, Ystad.

f) Staden och tomtägarne anlägga gator gemensamt; staden underhåller:

Skara, Sköfde.

g) Staden och tomtägarne anlägga gator gemensamt; tomtägarne underhålla:

Härnösand, Strängnäs, Strömstad.

h) Tomtägarne bekosta anläggning af gator; staden underhåller:

Eskilstuna, Göteborg, Malmö, Motala, Oskarshamn.

i) Tomtägarne anlägga och underhålla gator:

Borgholm, Grenna, Laholm, Torshälla, Vadstena(?)

k) Tomtägarne betala anläggningen af gator; staden underhåller mot afgift från tomtägarne. Afgiftens belopp:

Lund: 4 1/2 öre pr kvm.,

Varberg: genom uppskattning fastställdt.

l) Staden och tomtägarne anlägga gator gemensamt; staden underhåller mot årlig afgift af tomtägarne. Denna afgifts belopp:

Falun: 5 öre per 100 kr. af taxeringsvärdet,

Köping: 2,6 öre — 3,4 öre per kvm. gata,

Sala: 6—2 öre per kvm. gata.

II. *Öfriga fastighet berörande afvikelser från den allmänna grunden för utdebitering af kommunalutskylder* enligt 1900 års Kungl. kommunalskattekommittés betänkande (tomtören och friskillingar ej medräknade):

Södertälje: I jordskatt erlägges kr. 1,25 per 1,000 kr. taxeringsvärde för äng, hagmark och skog.

Norrtälje: Bidrag till brandkassan utgå från bland annat husägare med 1—10 kronor.

Östhammar, Öregrund: Fastighetsägarne bekosta sotning.

Nyköping: Skorstensfejarens aflöning utgår af med eldstäder försedda fastigheter. Täppepänningar utgå med kr. 1,12 per tunnland åker och äng och 37 öre pr tunnland hagmark.

Strängnäs: Fastighet bekostar delvis vissa vägars underhåll. Gårdägarne bidraga till sotarens aflöning med vissa smärre afgifter.

Mariefred: Sotarelön utgöres af gårdägarne.

Jönköping: Af bevillningspliktig fastighet utdebiteras till underhåll af vägar 25 öre per 1,000 kr. taxeringsvärde.

Oskarshamn: Skorstensfejarens aflöning utdebiteras å stadens fastigheter.

Ronneby: Brandfogdens lön utdebiteras på "annan fastighet".

Simrishamn: Fastighet betalar 75 öre pr bevillningskrona till vägunderhåll och snöskottning.

Landskrona: Till underhåll af stadens vägar och snöskottning debiteras fastighet 35 1/3 öre pr 1,000 kr. af taxeringsvärdet.

Varberg: Å jord debiteras väglagningsafgift med vissa belopp.

Marstrand: Fastighetsägarne betala "sotarepenningar".

Vänersborg: Sotarens lön debiteras å fastighetsägarne efter rökgångar.

Åmål: Vägunderhåll bekostas af fastighet. Skorstensfejarens lön debiteras å bebyggda fastigheter.

Mariestad: Kostnaden för vägunderhåll debiteras på jordbruksfastighet. Skorstensfejarens aflöning utdebiteras på tomtägarne.

Lidköping: Sotarens lön debiteras tomtägarne. Tomtägarne bidraga till en "brokassa".

Hjo: Å jordbruksfastighet debiteras viss afgift till vägunderhåll.

Sköfde: Å jordbruksfastighet utdebiteras särskildt bidrag till intervägars underhåll.

Karlstad: Grundskatt för jord utgår med kr. 4,50 per 1,000 kr. af taxeringsvärdet.

Kristinehamn: För fattigvårdens behof utdebiteras å hvarje "tomt" jord af jordbruksfastighet kr. 8,50.

Nora: Vägunderhåll bekostas af stadens fastigheter. Gårdägarne betala till brandkassan 1—10 kronor.

Köping: Vägunderhåll debiteras å jordbruksfastighet.

Hedemora: Vägbyggnad vintertiden bekostas af jordbruksfastigheter och vissa gårdstomter. Brandvaktsafgift utgår af alla gårdar.

Gäfle: Till vägunderhåll utgår afgift af "odlad jord".

Östersund: Vägunderhåll bekostas af fastigheterna.

Haparanda: Brandvaktsafgift erlägges med 10 öre per 100 kr. taxeringsvärde af annan fastighet. Å annan fastighet utdebiteras smärre bidrag till sotarens aflöning.

III. *Fastigheters öfriga naturaprestationer* (enligt 1900 års ofvannämnda kommittébetänkande). Gaturenhållning åligger i allmänhet tomtägarne.

Torshälla: Innehafvare af jord skola underhålla stadens vägar.

Strängnäs: Jordägarne underhålla vägar å donationsjorden.

Norrköping: Ägare af fastigheter till minst 20,000 kr. taxeringsvärde uppsätta brandkårens reservstyrka.

Ystad: Underhåll af äldre vägar och snöskottning bestrides af vissa äldre fastigheter.

Skanör och Falsterbo: Vägunderhållet jämte stängselskyldighet är fördelad å gårdar.

Halmstad: Snöskottning och plogning å allmänna vägar åligger vissa fastigheter.

Falkenberg: Underhåll af landsväg åligger stadens fastigheter.

Göteborg: Underhåll af landsväg åligger stadens landerier.

Kongälf: Husägare åligger att ställa in manskap i brandkåren.

Ulricehamn: Väghållningsbesväret (utom vintertid) åligger stadens fastighetsägare.

Skara: Underhållet af allmänna vägar åligger stadens jordägare.

Karlstad: Inägovägar underhållas af jordägarne.

Kristinehamn: Ägarne af byggnadstomter inom äldre stadsdelar åligger att bygga och underhålla vägar.

Sala: Vägunderhåll sommartid åligger jordägarne utom stadsplanen.

Arboga: Tomtägarne underhålla Brattbergsvägen, jordägarne öfriga vägar.

Hedemora: Vägbyggnad utgöres sommartid af fastighetsägarne.

Söderhamn: Gårdägarne hålla brandvakar öppna.

Karlstad den 2 Juni 1915.

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den 20 november 1913 beslöto Stadsfullmäktige tillsätta en kommitté med uppdrag att utarbeta och till Stadsfullmäktige inkomma med yttrande och förslag angående ifrågasatt afskrifning af den på bevillningspliktig fast egendom här i staden hvilande grundskatt.

Senare utsågos till ledamöter af denna kommitté undertecknade.

Sedan herr Albin Zachrison väckt motion därom, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren att utreda frågan om afskaffande af de personliga afgifterna till Karlstads borgerliga kommun samt framlägga förslag till de åtgärder, som däraf äro en följd, beslöto Stadsfullmäktige den 21 januari 1915 att till samma kommitté öfverlämna ifrågavarande motion för att behandlas i samband med frågan om ofvanberörda grundskatts afskrifning.

Kommunalutskylderna i Karlstad utgå enligt det af Kungl. Maj:t genom nådig resolution den 24 maj 1877 fastställda «förslag till öfverenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad», som i afskrift här bilägges.

Enligt denna överenskommelse erlägges

1:o personliga afgifter

a) kr. 1: 50 för hvarje mans- och kr. 1: — för hvarje kvinsmantal, som är tjänstehjon eller erlägger bevillning efter andra artikeln;

b) kr. 3: — för hvarje mans- och kr. 1: 75 för hvarje kvinsmantal, som ej erlägger sådan bevillning;

c) som bidrag till fattigvården, hvarje mantalsskrifven, som fyllt 18 år, man 50 öre och kvinna 25 öre;

2:o för fast egendom, som icke utgör bevillning till staten, efter kr. 2: — per 1,000 kr. af taxeringsvärdet, dock att därigenom utskyld till kommunen icke pålägges statens fastigheter «i vidsträcktare mån, än som redan nu lagligen äger rum»;

3:o grundskatter

a) för jordbruksfastighet efter kr. 4: 50 per 1,000 kr. af taxeringsvärdet;

b) för annan fastighet efter kr. 2: 25 per 1,000 kr. af taxeringsvärdet;

4:o för fast egendom samt inkomst af kapital och arbete efter bevillning det, som därutöfver behöfver uttaxeras.

Den historiska utredningen rörande grundskattefrågan, som blivit inom kommittén verkställd och som här vidfogas, visar det historiska sammanhanget mellan beskattningsförhållandena inom samhället före 1863, den första så kallade likstäl-

lighetsakten och den nu gällande öfverenskommelsen. Den visar ock de synpunkter, som varit ledande vid tillblifvelsen af nu gällande skattebestämmelser.

Det Kungl. Cirkuläret af den 10 juli 1863 åsyftade att åvägabringa öfverenskommelser inom stadssamhällena om likställighet emellan kommunernas medlemmar i afseende på kommunala rättigheter och skyldigheter. Förut hade vissa klasser eller kategorier ensamma eller i olika proportion mot andra burit vissa kommunala bördor. Detta borde nu på överenskommelsens väg upphöra, så att hädanefter alla kommunala skyldigheter skulle vara gemensamma och alla klasser i förhållande till dem blifva likställda.

Så skedde ock hos oss, nämligen så till vida, att alla kommunala bördor gjordes gemensamma, med undantag af inägovägars underhåll, som fortfarande bibehölls vid jorden, och renhållning af gator, som fortfarande skulle åligga tomtägarne. Men deltagandet i de gemensamma kommunala bördorna fastställdes ej lika för alla.

Visserligen skulle hufvuddelen af kommunalutskylderna utgå efter likställighetens grund i proportion efter bevillningen. Men dessutom skulle vissa klasser och kategorier erlägga vissa särskilda afgifter, dels personela afgifter, delvis olika för olika kategorier skattskyldiga, dels grundskatter (däri inbegripet jämväl skatten å bevillningsfri fast egendom)

Dessa särskilda skatter åsyftade icke att täcka vissa särskilda utgifter. Men grundskatterna å bevillningspliktig fast egendom ansågos motsvara och utgöra ersättning för fastigheternas större nu aflyftade andel i de kommunala bördorna före likställighetens genomförande, skatten å bevillningsfri annan fastighet bestämdes med hänsyn till billigheten af dess proportionella deltagande i utgifterna för gatubelysningen, vägar, broar, gator, brandredskapen och tornväktarnas aflöning, och de personela afgifterna, som redan förut funnits, bibehöllos i en något reducerad form.

Granskar man de principer, som ligga till grund för de nuvarande bestämmelserna om kommunal skattskyldighet, finner man sålunda, att de i sjelfva verket icke så mycket åsyfta att åvägabringa likställighet som att fastställa den olikställighet, hvilken förut fanns. Grundskatternas belopp är uträknadt efter hvad fastigheterna skulle under perioden 1867—75 ha fått utgifva i kommunalskatt, om den före 1863 gällande fördelningen af de kommunala bördorna fortfarande tillämpats. Och denna fördelning har sålunda i verkligheten blifvit fastslagen att fortfarande gälla med den modifikation visserligen, att proportionen mellan de olika skattekategoriernas skattskyldighet bestämdes icke efter de faktiska förhållandena hvarje år, utan efter hvad de tett sig under perioden 1867—1875.

Vid en forskning efter i hvad mån likställigheten blifvit införd i öfriga sven-

ska städer, har det resultat vunnits, som föreligger i den bilagda, inom kommittén verkställda utredningen därom.

Man finner då, att skyldigheten för tomtägarne att anlägga och underhålla gata, helt eller delvis, bibehållits i en del städer som en naturaprestation och i en del utbytes mot en särskild afgift, att förhållandet är detsamma med vägars underhåll, och att någon del af brandväsendet, t. ex. sotarens aflöning, på en del ställen bibehållits såsom vidlådande fastigheterna. Men i stort sedt har tendensen gått i likställighetens tecken. Så anlägga och underhålla 47 städer gator utan särskildt bidrag från tomtägarne, i 12 andra städer har staden åtagit sig samma skyldighet mot en blott under vissa år utgående afgift, och där årlig afgift förekommer, når den ingenstädes till närmelsevis den höjd som i Karlstad.

Det kan under sådana omständigheter icke förnekas, att utvecklingen mot verklig kommunal likställighet gått långsammare här än i rikets städer i öfrigt, och att tiden nu måste anses vara inne att härutinnan åstadkomma en förändring.

Enahanda är förhållandet med de personella kommunala afgifterna. Redan i kommunallagarna meddelades förbud mot påläggande af personliga afgifter, som icke särskildt vore i lag medgifna, och 1883 afskaffades den dittills medgifna personliga fattigvårdsafgiften. Detta rubbar ju icke rättsligen de i här gällande kommunala öfverenskommelse fastställda personliga afgifterna. Men lagstiftarens mening har utom all fråga varit, att likställigheten skulle omfatta äfven borttagandet af dessa afgifter och skatterna afpassas efter betalningsförmågan.

Utvecklingen inom de svenska städerna har också visat sig gå i denna riktning. Visserligen är det endast 18 städer, som äro utan personliga afgifter, men i 56 städer är afgiften endast 50 öre för man och 25 öre för kvinna, i 3 lägre och i 22 högre, dock icke öfver kr. 1:25 för man och kr. 1: — för kvinna utom i 3 med 1: 30, 1: 45 och 1: 80 för man och 0: 65, 1: 20 och 0: 90 för kvinna, medan Karlstad har kvar för en kategori kr. 2: — för man och 1: 25 kvinna, för en annan kr. 3: 50 för man och 2: — för kvinna.

Kommitten har vid öfvervägande af dessa förhållanden funnit sig särskildt med hänsyn till den fördröjda utvecklingen här i staden mot den redan 1863 åsyftade kommunala likställigheten, icke ansett sig kunna stanna vid mindre reform i detta hänseende än åvägabringande af full likställighet i beskattningshänseende, det vill säga afskaffande af så väl grundskatten som personliga afgifter. Detta inbegriper i sin konsekvens äfven den särskilda skatten å bevillningsfri fast egendom, densamma ålagd som en motsvarighet till den bevillningspliktiga fastighetens särskilda grundskatt.

Ifrågavarande skatter lära emellertid icke kunna med ett slag afföras. Detta skulle alltför betänkligt rubba stadens ekonomi. En successiv afskrifning är na-

turligen härvid att förorda och kommittén har ansett sig böra stanna vid en afskrifningsperiod af 20 år. Om vid uppgörande af staten för innevarande år grundskatterna skulle ha ersatts af allmän uttaxering, skulle detta ha föranledt en förhöjning i den senare af 0,89 procent å taxerad inkomst. Med en afskrifningstid af 20 år gör detta en förhöjning per år af den allmänna kommunalskatten med 0,0445 procent, hvilket ju icke bör kunna kännas betungande. Och detta bör också vara förutsättning för afskrifningen.

Den uti detta års stat beräknade personliga skatten var kr. 19,642: 25. Utbytt mot allmän uttaxering ökar den denna med 0,19 % af taxerad inkomst eller vid 20 års afskrifning med icke fullt 0,01 % per år. I själfva verket blir dock det belopp personliga afgifter, som vid deras afskrifning skall ersättas, vida lägre. Erfarenheten ådagalägger nämligen, att en afsevärd del af det debiterade icke kan indrifvas. Bilagd utredning angående dessa afgifter för 1912 visar, att ej fullt två tredjedelar af de debiterade afgifterna verkligen influtit.

Beträffande de personliga afgifterna erinrar kommittén, att de icke böra afskrifvas med ett proportionerligt belopp årligen, emedan de sista årens afgifter därigenom skulle bli allt för små. Kommittén föreslår därför i afseende på dem 20 % afskrifning för en 5-årsperiod i sänder.

Beslutet om nu ifrågasatta skatters afskrifning skall fattas på sätt det fastställda förslaget till öfverenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad stadgar i dess 6 §, genom förändring i samma öfverenskommelse.

Sådant ändringsförslag kan antingen förkastas eller med $^2/_3$ majoritet af stadsfullmäktiges hela antal, det vill säga med 24 röster, förklaras hvilande. Hvilande förslag företages till slutligt afgörande under det år, som efter första beslutet inträffar näst efter det nya allmänna stadsfullmäktigeval anställts, dock så att förslaget hvilar minst ett år. Vid slutliga afgörandet skall förslaget antingen förkastas eller oförändradt antagas, för hvilket senare erfordras en majoritet af 24 röster. Med «nya allmänna stadsfullmäktigeval» lärer icke kunna förstås annat än *det* nya allmänna stadsfullmäktigeval, som närmast inträffar. Skulle därmed afses hvad orden utmärka, att två nya allmänna stadsfullmäktigeval först skola hållas, innan slutligt afgörande sker, blir bestämmelsen om förslagets hvilande «minst ett år» obegriplig, då hvilandet i sådant fall alltid blefve minst två år. Afses åter blott *ett* nytt stadsfullmäktigeval är bestämmelsen om minst ett års hvilande naturlig för förebyggande af att det sista beslutet fattas för snart efter det första; det skulle nämligen i sådant fall kunna tänkas, att dessa beslut annars blefve fattade nästan omedelbart efter hvarandra. Däremot kan väl vid affattandet af orden «nya allmänna stadsfullmäktigeval» hafva föresväfvat författaren något sådant som dylika val, «för riket», hvilket mojliggör ordalagens tillämpning på allenast ett val för staden.

Med hänvisning till hvad sålunda anförts får kommittén föreslå stadsfullmäktige att besluta följande *tillägg* till det genom Kungl. Maj:ts resolution den 24 maj 1877 fastställda förslag till öfverenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad.

«De i § 2 mom. 1 och 2 bestämda personliga afgifter skola undergå minskning med en femtedel vid närmaste uttaxering, efter att detta tillägg blivit af Kungl. Maj:t stadfäst, med ytterligare en femtedel fem år därefter och så vidare med en femtedel hvart femte år, tills berörda afgifter äro helt och hållet afskrifna.

De i § 2 mom. 3, 4 och 5 bestämda skatter af bevillningsfri fast egendom, af bevillningspliktig jordbruksfastighet och af dylik annan fast egendom skola undergå minskning med en tjugondel vid närmaste uttaxering, efter att detta tillägg blifvit af Kungl. Maj:t stadfäst, med en tjugondel året därpå och så vidare med en tjugondel hvarje år, tills berörda skatter äro helt och hållet afskrifna».

Undertecknad Zachrison hänvisar till bifogad skriftlig reservation.

Karlstad den 6 november 1915.

K. J. LINDHOLM.

ALFR. NYBERG. J. NORÉUS.
T. OSTERMAN. ALBIN ZACHRISON.
AXEL SVANBOM. N. FR. LINDH.
PER CLARHOLM. STEN STRÖM.

Reservation.

Kommitténs förslag till aflyftande av den å fastigheter i Karlstad vilande s. k. grundskatten stöder sig på den principiella uppfattning, som tog sig uttryck i Kungl. cirkuläret den 10 juni 1863, i vilket Kungl. Maj:t lät utgå en allmän uppmaning till rikets städer att söka var inom sig åstadkomma överenskommelser om likställighet mellan kommunens medlemmar i avseende på kommunala rättigheter och skyldigheter. Detta ledde i Karlstad till antagande av den s. k. likställighetsakten, som av Kungl. Maj:t stadsfästes den 7 april 1865.

Emellertid får man inte tro, att denna överenskommelse verkligen innebar den likställighet mellan kommunens medlemmar, som namnet antydde. Snarare kan den uppfattas såsom Kungl. Maj:ts sanktion på den olikställighet, som förut varit rådande och som lades till grund för utskyldernas utgörande. Visserligen gjordes genom likställighetsakten samtliga kommunala bördor gemensamma för stadens invånare, men längre sträckte sig icke gemensamheten. De skattdragande indelades i 7 klasser, av vilka två erlade personliga avgifter näml. 5:e klassen mantal och 6:e klassen personliga avgifter till fattigvården samt den 7:e utgjor-

des av vid riksdagsmannaval röstberättigade. Sedan dessas tribut fråndragits stadens årliga uttaxeringssumma, skulle återstoden fördelas så, att 1:a klassen jordbruksfastighet erlade 12 % därav, 2:a klassen annan fastighet 33 %, 3:e klassen ämbete och tjänst 14 % samt 4:e klassen övrigt arbete eller kapital 41 %. Till grund för denna fördelning lades utskylderna för ett enda år nämligen år 1863.

En skattefördelning, som vilar på sådana grunder, kan innebära likställighet för det år, vars beskattningsförhållanden tagits till norm för fördelningsn, men i den mån som skattebetalarna inom en klass ökas eller minskas i proportion till de övriga klasserna, inträder en förskjutning av likställigheten.

Redan år 1872 var man så långt borta från den avsedda likställigheten, att förslag väcktes om ändring av likställighetsakten. Någon ändring kom dock ej till stånd förrän 1877, då Kungl. Maj:t den 24 maj stadfäste det ännu gällande «Förslag till överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad». Enligt denna skall bevillningsfri fast egendom erlägga 2 kr. pr 1,000 kr. av taxeringsvärdet, jordbruksfastighet 4: 50 kr. pr 1,000 och annan fastighet 2: 25 kr. pr 1,000. Denna överenskommelse innebar alltså ej heller någon fullständig likställighet i enlighet med Kungl Maj:ts cirkulär 1863 och ändå vann den Kungl. Maj:ts stadsfästelse 1877.

Med tillämpning på år 1876 innebar införandet av denna s. k. grundskatt enligt borgmästare Lindholms «Historisk utredning angående grundskattefrågan i Karlstad», sidan 7, en «skatteminskning från likställighetsaktens bestämmelser för ord av 45,8 % och för annan fastighet av 29,7 %. 1876 års av stadsfullmäktige antagna kommittéförslag medförde sålunda en kraftig reglering av beskattningsförhållandena».

Mot nämnda stadsfullmäktigebeslut av år 1876 reserverade sig till protokollet fil. doktorn L. A. Sjöholm, som bl. a. anförde: «Den beslutade förändringen, man må hava vilka åsikter om densamma som helst, är uteslutande till förmån för fastighetsägare. Från deras sida har sedan några år tillbaka utgått en agitation, som alltmera verkat oro i sinnena». Längre fram skriver han: »En förändring borde sålunda ske, men genom att, såsom nu är beslutat, verkställa en skatteavskrivning i stället för en skattereglering har man, synes mig, begått en större orättvisa än den man velat undanrödja. En flyktig blick på den nu antagna beskattningsförordningen är tillräcklig för att förvissa sig om, att åtskilliga onera, som ålegat ägare av hus och jordbruksfastighet, blivit utan ringaste skäl och utan motsvarande ersättning avskrivna och lagda på allmän bevillning. Den på fastigheter åsatta grundskatten utgör icke en tillräcklig ersättning och icke heller är, såsom kommitterade påstå, det antagna förslaget en återgång till den beskattning, som var gällande före den år 1864 antagna s. k. likställighetsakten.

Man har fastmera gått ett slag längre och befriat fastighetsägare från vissa onera, som förut tillkommit dem allena att bära. En sådan operation, då det gäller att från fastighet aflyfta en densamma under generationer åsatt skattebörda, är efter mitt förmenande ingenting annat än en gåva åt *nuvarande* fastighetsägare, ty givet är, att deras egendom därigenom erhåller ett större värde, vilket en blivande ägare med säkerhet får betala.»

Så lät det år 1876. Vad skulle hr Sjöholm ha skrivit om det nu föreslagna borttagandet av grundskatterna?

Kommitténs förslag om avskrivning av grundskatterna vilar på Kungl. Maj:ts år 1863 uttalade önskan att införa full likställighet mellan kommunens medlemmar. Man kan diskutera frågan om denna önskan i sig innebär en fullt rättvis princip. Åsikterna härutinnan kunna ha ändrat sig sedan 1863. I inledningen till sin edition av «Lag om stadsplan och tomtindelning» framdrager justitierådet Westring följande, som tydligen är hämtat ur motiveringen till stadsplanekommitténs förslag: «Redan den nuvarande lagstiftningen, särskilt gällande förordning om landsting, innehåller bestämmelser avseende att låta dem, som hava uteslutande eller huvudsaklig nytta av en anordning, ensamma eller i högre grad än andra skattskyldiga därtill bidraga. En dylik grundsats torde vara fullt berättigad och böra mera beaktas än vad hittills i allmänhet skett. Det är nämligen för en rättvis fördelning av samhällsbördorna samhällets medlemmar emellan av vikt, att likställigheten i skattskyldighet icke utsträckes till områden, där man kan och bör fordra skattskyldighetens avvägande efter den nytta, som samhällets anordningar och företag medföra».

Jag har i det föregående velat konstatera att Kungl. Maj:ts år 1863 uttalade önskemål om likställighet inom en kommun i skattehänseende desavourerats av Kungl. Maj:t själv vid stadsfästandet av likställighetsakten år 1865 och överenskommelsen år 1877. Jag föreställer mig, att orsaken härtill är att finna i en känsla av det mindre rättvisa i att avlyfta vissa skattebördor från axlar, som haft styrka nog att bära dem, och i stället delvis lasta dem på ryggar, vilkas bärkraft är minimal.

Jag nämnde att åsikterna kunna ha ändrat sig sedan 1863 i fråga om likställigheten mellan kommunens medlemmar och vill nu andraga vad jag anser vara ett bevis därför. Enligt ovannämnda «Lag om stadsplan och tomtindelning» av år 1907 skall tomtägare, då gata blivit upplåten för allmänt begagnande och tomt blivit bebyggd åt gatan, ersätta samhället värdet av gatumarken utmed tomten intill gatans mitt, dock ej till större bredd än 9 meter. Här är alltså genom lag av färskt datum fastslagen skyldighet för vissa skattebetalare att till stadens gemensamma bästa lämna större bidrag än andra.

I förutnämnda inledning till 1907 års stadsplanelag skriver justitierådet Westring på ett annat ställe: «Man skulle då kunna ifrågasätta, att hela kostnaden för ett områdes reglering, innefattande gatornas fullständiga iordningsättande med dränering, belysning och dylikt, skulle bäras av dem, som därav hade särskild fördel och i mån därav». Att stadsplanekommittén likväl stannat vid att endast fordra avstående av mark för gata och ej för gatas iordningsställande, torde till en del kanske bero därpå, att i dess uppgift endast ingick att utarbeta förslag till stadsplan och tomtindelning. Den hade således ej befogenhet att undersöka, huruvida tomtägare också borde bidraga till gatas iordningsställande.

En sådan befogenhet synes däremot den nu arbetande kommunalskattekommittén hava. Hur den ställer sig till detta spörsmål, därom är emellertid ingenting bekant, Det kan ju hända, att den beaktar den grundsatsen, att den, som har huvudsaklig nytta av en anordning, bör i högre grad än andra skattskyldiga därtill bidraga, och i följd därav kanske den föreslår, att exempelvis nyanläggning av gata skall helt eller delvis bekostas av tomtägare. Med hänsyn till denna eventualitet synes det vara mindre lämpligt att nu besluta om fullständig avskrivning av grundskatterna.

På grund av vad jag sålunda anfört, anser jag mig icke kunna biträda kommitténs förslag i vad det rör fullständig avskrivning av grundskatten å annan fastighet. Däremot instämmer jag helt i dess förslag om avskrivning av de s. k. personliga avgifterna samt grundskatten av bevillningsfri fast egendom. Vad beträffar grundskatten å bevillningspliktig jordbruksfastighet, hade jag först tänkt mig en liknande avskrivning som här nedan föreslås för annan fastighet, men på grund svårigheten (se «Historisk utredning m. m.» sid. 8 rad 3 fj.) att beräkna den procent som rimligtvis borde avskrivas, har jag måst avstå från försöket och instämmer alltså även i denna punkt med kommittén.

Ett skäl, som talar för lämpligheten av fullständig avskrivning av denna sistnämnda grundskatt är att vid en eventuell inkorporering av Karlstads landsförsamling, dess jordbruksfastigheter skulle påläggas denna skatt, vilket naturligtvis skulle komma att användas som skäl mot inkorporering.

Beträffande grundskatten å annan fastighet har då kommit under övervägande, huruvida den skulle stå kvar i oförändrad form eller delvis avskrivas. Då jag stannat vid avlyftande av en del av densamma, har jag utgått därifrån, att då fastighetsägare kan anses hava särskild fördel av gatas anläggning utanför hans tomt, bör han ock bestrida kostnaden därför. Sedan gata är anlagd, bör den däremot såsom en integrerande beståndsdel av stadens gatunät, helt underhållas av staden.

För att få en överblick över huru många procent av grundskatterna som an-

vänts till nyanläggning av gator, har jag gjort undersökningar i stadsfullmäktiges protokoll. Därvid visar det sig vara jämförelsevis lätt att beräkna stadens utgifter för nyanlagda gator under åren 1908—1915, då protokollen finnas i tryck och däri intagits stadsingenjörens detaljförslag för gatuarbeten. Före 1908 finnas i de skrivna protokollen endast slutsummorna för de olika stadsdelarna utan angivande av huru mycket som anslagits till underhåll och huru mycket till nyanläggningar. Därför har jag måst inskränka mig till de närmast föregående 8 åren, ehuruväl jag önskat medtaga flera.

I tabellen här nedan upptagas i andra kol. under rubriken grundskatter summan av grundskatterna å bevillningsfri fast egendom och annan fastighet samt statens fastigheters andel i utgifterna för brandväsendet. I tredje kol. äro under rubriken anslag till nya gator anförda de belopp, som av stadsfullmäktige beviljats till anläggning av nya gator.

År	Grundskatter	Anslag till nya gator
1908	59,828: 78	68,477: —
09	72,165: 02	42,266: 50
10	77,194: 65	5,541: 61
11	79,099: 56	13,719: 90
12	80,636: 17	20,500: —
13	82,839: 09	54,359: —
14	85,179: 24	70,074: —
1915	86,665: 28	75,287: —
	623,607: 79	350,225: 01

Under de senaste 8 åren ha alltså i grundskatter erlagts kronor 623,607: 79 och till gators nyanläggning anslagits 350,225: 01. Det senare beloppet utgör 56,16 % av det förra. På grund av jag i det föregående anfört, skulle alltså grundskatterna å annan fastighet nedbringas till 56,16 % eller i runt tal 55 % av det belopp, varmed de nu utgå eller med andra ord de skulle avskrivas med 45 %. Om denna avskrivning fördelas på 9 år, skulle för varje år minskningen bli 5 % av nu utgående belopp.

Skillnaden mellan kommitténs och mitt förslag skulle alltså praktiskt taget bli den, att kommittén omedelbart vill helt avskriva grundskatten å annan fastighet, under det att mitt förslag innebär att omedelbart besluta om 45 % avskrivning och dröja med beslut, om de återstående 55 % skola avskrivas eller ej, till en tidpunkt, då kommunalskattekommitténs förslag hunnit framläggas och bliva föremål för statsmakternas beslut.

Med stöd av det anförda får jag alltså föreslå stadsfullmäktige att besluta

följande tillägg till det genom Kungl. Maj:ts resolution den 24 maj 1877 fastställda «förslag till överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad»:

«De i § 2 mom. 1 och 2 bestämda personliga avgifterna skola undergå minskning med en femtedel vid närmaste uttaxering, efter att detta tillägg blivit av Kungl. Maj:t stadfäst, med ytterligare en femtedel fem år därefter och så vidare med en femtedel vart femte år, tills berörda avgifter äro helt och hållet avskrivna.

De i § 2 mom. 3 och 4 bestämda skatter av bevillningsfri fast egendom och av bevillningspliktig jordbruksfastighet skola undergå minskning med en tjugondel vid närmaste uttaxering, efter att detta tillägg blivit av Kungl. Maj:t stadfäst, med en tjugondel året därpå och så vidare med en tjugondel varje år, tills berörda skatter äro helt och hållet avskrivna.

De i § 2 mom. 5 bestämda skatter av annan fast egendom skola undergå minskning med en tjugondel vid närmaste uttaxering efter att detta tillägg blivit av Kungl. Maj:t stadfäst, med en tjugondel året därpå och så vidare med en tjugondel varje år under loppet av 9 år eller till dess att berörda skatter nedskrivits till 55 % av sitt ursprungliga belopp, varefter de utgå oförändrigt med dessa 55 % av sitt ursprungliga belopp».

Karlstad den 18 november 1915.

ALBIN ZACHRISON.

Oscar, med Guds nåde, Sveriges, Norges, Götes och Wendes konung!

Vår ynnest och Nådiga bevågenhet med Gud allsmäktig!

Sedan Vi enligt nådigt Brev den 7 April 1865 fastställt ett av vederbörande antaget och godkändt, Vår prövning understäldt «Förslag till likställighet i kommunala skyldigheter och rättigheter emellan samtlige medlemmar af Carlstads stads kommun», samt dervid förklarat bland annat, hvarom nu icke är fråga, att den mellan stadskommunens medlemmar sålunda träffade öfverenskommelse om likställighet i kommunalt hänseende skulle lända till efterrättelse intill dess ifråga om grunderna för stadsutskyldernas fördelning och utgörande annorlunda möjligen kunde varda aftaladt eller beslutat; så ock efter det ett hos Stadsfullmäktige i Carlstad väckt och i den ordning, som för vidtagande af ändring i berörda be-

skattningsgrunder stadgats, behandladt förslag till öfverenskommelse angående kommunalutskylders utgörande derstädes blifvit af Stadsfullmäktige den 23 Februari innevarande år antaget, hafva Stadsfullmäktige uti en till Oss ställd, af Edor med skrifvelse den 5 sistlidne April öfverlemnad och jemte anmälan, att besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut i ämnet icke till Eder inkommit, till bifall förordad ansökning, i underdånighet anhållit, det Oss täcktes, med upphäfvande af nu gällande, genom nådiga Brefvet den 7 April 1865 fastställda öfverenskommelsen, i nåder fastställa omförmälda, så lydande;

«Förslag till öfverenskommelse angående kommunalutskylder i staden Carlstad.»

Kommunalutskylder för stadens gemensamma behof skola, med upphäfvande af alla hittills derom gifva föreskrifter, för framtiden utgå på det sätt, denna öfverenskommelse bestämmer.

§ 1.

Stadskassan uppbär stadens alla inkomster och verkställer utbetalning af alla för stadens gemensamma behof vederbörligen fastställda utgifter.

§ 2.

Mom. 1. Till stadskassan erlägga a) En krona 50 öre hvarje mans- och En krona hvarje qvins-mantal, som antingen är tjenstehjon eller ock erlägger bevillning efter Andra artiklen; b) Tre kronor hvarje mans- och En krona 75 öre hvarje qvins-mantal, som icke erlägger bevillning efter Andra artikeln.

Mom. 2. Såsom bidrag till fattigvården erlägger, enligt bestämmelsen i § 33 af Kongl. förordningen angående fattigvården af den 9 Juni 1871, hvarje mantalsskrifven person, som fyldt aderton år, man 50 öre och qvinna 25 öre.

Mom. 3. Af fast egendom, som icke utgör bevillning till staten, erläggas Två kronor för hvarje tusental kronor af taxeringsvärdet och för högre eller lägre belopp i förhållande derefter.

Mom. 4. Jordbruksfastighet betalar såsom grundskatt Fyra kronor 50 öre för hvarje tusental kronor af taxeringsvärdet och för hvarje högre eller lägre belopp i förhållande derefter samt underhåller såsom hittills inegovägarne.

Mom 5. Annan fast egendom betalar såsom grundskatt Två kronor 25 öre för hvarje tusental kronor af taxeringsvärdet och för högre eller lägre belopp i förhållande derefter, samt bestrider renhållning af gator och trottoarer i enlighet med derom hittills tillämpade föreskrifter

§ 3.

Fast egendom, äfvensom inkomst af kapital och arbete, betalar till stadskas-

san i lika proportion af bevillningen till staten efter Artikeln II af Bevillningsstadgan det belopp, som utöfver de i § 2 omnämnda afgifter skall enligt Stadsfullmäktiges eller kyrkostämmas laga kraft vunna beslut uttaxeras.

§ 4.

Den utgiftssumma; som enligt § § 2 och 3 skall uttaxeras, beräknas på grund af näst förut upprättad och vederbörligen fastställd taxeringslängd.

§ 5.

På grund af vederbörligen upprättad och fastställd debiterings- och uppbördslängd ombesörjer Drätselkammaren enligt dess reglemente samt Stadsfullmäktiges eller kyrkostämmas i öfrigt derom gifna föreskrifter, debitering och uppbörd af alla till stadskassan ingående kommunalutskylder.

§ 6.

Förslag till ändring af denna öfverenskommelse göres hos Stadsfullmäktige. Sålunda väckt förslag blifve, derest det icke förkastas, hvilande minst ett år. Ändringsförslag, som förklarats hvilande, antages oförändradt eller förkastat under det år, som efter beslutet om dess hvilande inträffar näst efter det nya allmänna Stadsfullmäktigeval anstälts. För beslut om ändringsförslags hvilande eller antagande erfordras två tredjedelar af Stadsfullmäktiges hela antal.

§ 7.

Så länge denna öfverenskommelse gäller, utsträckes den tomtegare tillkommande rättighet att besitta stadsjord till kommunens alla medlemmar, hvarjemte stadens alla röstberättigade medlemmar ega rättighet att, vid val af stadens presterskap och kyrkobetjente, uti sådant val deltaga efter de grunder, som för rösträtt å kyrkostämma äro gällande.

§ 8.

Denna öfverenskommelse blifver gällande från och med året näst efter det, under hvilket den varder af Kungl. Maj:t stadfästad.»

Efter det I, till följd af nådig remiss, infordrat och med underdånigt memorial af den 4 innevarande månad till Oss öfverlemnat magistratens i Carlstad underdåniga yttrande, hafve Vi nu låtit detta ärende Oss föredragas och dervid funnit godt att, med bifall till den gjorda ansökningen, i nåder medgifva, att ofvan intagna, af Stadsfullmäktige antagna »Förslag till öfverenskommelse angående kommunalutskylder i staden Carlstad» må gälla till efterrättelse i stället för den ge-

nom ofvanberörda nådiga Bref den 7 April 1865 stadfästade öfverenskommelse i berörda hänseende: dock att stadgandet i § 2 derom, att för fast egendom, hvilken icke utgör bevillning till staten, skall erläggas viss årlig afgift, icke må föranleda dertill, att utskyld till kommunen pålägges de inom stadens område belägna, staten tillhörande fastigheter i vidsträcktare mån, än som redan nu lagligen äger rum. Hvilket Eder till svar och vederbörandes meddelande i nåder tillkännagifves.

Stockholms Slott den 24 Maj 1877.

OSCAR.

C. J. Thyselius.

Till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Wermlands län angående kommunalutskyldernas utgörande i staden Carlstad.

Vidimeras Karlstad i landskansliet den 22 Maj 1897.

Ex officio:
FRITH. GRAFSTRÖM.

Bestyrkes Af Borgmästare-Ämbetet:
K. J. LINDHOLM.

Uppgift rörande mantalsuppgifter i Karlstads stad för år 1912.

	Mantal, som erlägga bevillning		Mantal, som icke erlägga bevillning	
	Stycken Mans à 2: — kr.	Stycken Kvins à 1: 25 kr.	Stycken Mans à 3: 50 kr	Stycken Kvins à 2: — kr.
För år 1912 voro pliktiga att erlägga mantalspenningar	3,561	4,044	1,066	1,746
Af dessa hafva full betalning erlagts af	2,642	3,332	390	704
» » » afbetalning gjorts af	213	191	6	15
» » » betalning *icke* erlagts af	706	521	670	1,027
	3,561	4,044	1,066	1,746

Karlstad den 15 Maj 1915.

P. A. ZANDER,
Stadskassör.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 november 1916.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vederbörande kommitterades utredning och förslag angående ifrågasatt avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt samt om avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun; och beslöt drätselkammaren tillstyrka,

att stadsfullmäktige måtte för sin del besluta det av kommitterade föreslagna tillägget till det genom Kungl. Maj:ts resolution den 24 maj 1877 fastställda förslag till överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad

samt att stadsfullmäktige måtte söka Kungl. Maj:ts fastställelse därå.

Mot detta beslut reserverade sig herr Zachrison under hänvisning till sin vid kommitterades förslag fogade reservation.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 december 1916.

§ 164.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av särskilda kommitterade den 6 november 1915 avgiven utredning jämte förslag i fråga om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt samt om avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun, i vilket ärende drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som för sin del ville biträda vad kommitterade anfört och föreslagit, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte antaga ifrågakomna av kommitterade föreslagna tillägg till den genom Kungl. Maj:ts resolution den 24 maj 1877 fastställda överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad samt i enlighet med bestämmelserna i samma överenskommelse förklara tilläggsförslaget vilande med uppdrag åt beredningsutskottet att å tidpunkt, som utskottet jämlikt angivna bestämmelser äger avgöra, underställa tilläggsförslaget stadsfullmäktiges slutliga prövning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Drätselkammarens förslag angående kungörande under år 1917 av kallelser till stadsfullmäktiges sammanträden m. m.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 december 1916.

§ 12.

Jämlikt § 15 i Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862, sådant detta lagrum lyder enligt lag den 13 juni 1913, tillkomme det stadsfullmäktige att i december månad avgöra för nästföljande kalenderår, i vilken eller vilka tidningar kallelse till allmän rådstuga skall införas. I samma tidningar skola även kallelse till stadsfullmäktiges sammanträden och tiden för debiterings- och uppbördslängdens framläggande kungöras.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att under nästkommande kalenderår kallelse till allmän rådstuga här i staden skall införas i Nya Värmlandstidningen, Karlstadstidningen och Värmlands läns tidning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 december 1916.

§ 165.

I enlighet med av drätselkammaren gjord framställning, däröver beredningsutskottet nu hade att avgiva yttrande, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att under nästkommande kalenderår kallelse till allmän rådstuga och stadsfullmäktiges sammanträden skall införas i Nya Värmlands-Tidningen, Karlstads-Tidningen och Värmlands Läns Tidning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Hamnstyrelsens framställning angående löneförhöjning åt hamnkaptenen.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 31 oktober 1916.

§ 115.

Från hamnkaptenen hade inkommit en så lydande skrivelse: — — — —

— —

Efter föredragning härav och hållen överläggning beslöt styrelsen att med handlingens översändande till stadsfullmäktige tillstyrka, att hamnkaptenen måtte erhålla ett tillägg av 500 kr. per år att från den 1 april 1916 utgå tillsvidare, enär, efter vad hamnstyrelsen försport, det ifrågasatts att åstadkomma en allmän lönereglering för stadens tjänstemän och betjänte.

In fidem.
IWAR OLSSON.

Till Hamnstyrelsen i Karlstad.

Härmed vågar jag vördsamt anhålla om någon ökning å mina aflöningsförmåner, och får jag till stöd för denna min anhållan lika vördsamt anföra.

Enligt vad för hamnstyrelsens ledamöter väl är känt, har mitt arbete i högst betydlig grad ökats under de senare åren genom hamnens stora utvidgning, motorkranens tillkomst m. m. och torde med all säkerhet, genom den nu moderniserade Trollhätte kanal, hamnen tillföras en avsevärd ökning av tonnage varav givetvis följer än ytterligare stegring av arbetsbördan.

Det torde ock vara väl bekant, att jag den 1 april innevarande år, varit anställd i stadens tjänst en tid av 10 år.

En numera, inom såväl statens som kommunala tjänstebefattningar, gängse tillämpad metod för löneförbättring åt tjänstemän, är d. s. k. ålderstilläggen, efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring, vilken princip på senare tiden även här i staden praktiserats.

Den av mig senast erhållna löneförbättringen, 500 kronor pr år, tillerkändes mig efter c:a 3 års tjänstgöring, och är det således c:a 7 år sedan jag kommit i åtnjutande av någon som helst ökning av min avlöning.

Det torde vara onödigt att framhålla den sedan c:a 2 år pågående dyrtidens verkningar, särskilt på den, som i likhet med mig, har stor familj att uppfostra och draga försorg om, ty detta sakförhållande är allt för väl känt, dels

på grund av egen erfarenhet dels på grund av de i prässen och annorledes däröver lämnade meddelande.

Som en jämförelse anhåller jag vördsamt få nämna, att hamnkaptenerna i Landskrona och Halmstad, vilka befattningar för någon tid sedan tillsatts, antagits med 3,000 kr. begynnelselön samt 2 st. ålderstillägg å 500 kr. efter resp. 5 och 10 år.

Jag måste även, om än med ledsnad, angiva att min nuvarande inkomst icke ens med den mest sparsamma användning är tillräcklig för att, på sätt som fordras, hålla skulder och därmed förknippade svårigheter borta, utan visa sig dessa i allt mera överhängande grad tilltaga och på så sätt menligt inverka på det jämnmod en tjänsteman i det allmännas tjänst är i stort behov av.

Med stöd av vad jag ovan framhållit, och i förhoppning om det hamnstyrelsen tillfullo inser och erkänner det berättigade i vad här andragits, får jag härmed vördsamt hemställa, det hamnstyrelsen hos Herrar stadsfullmäktige ville föreslå, att jag måtte tillerkännas:

1) två ålderstillägg å vardera 500 kr. efter resp. 10 och 15 års tjänstgöring, samt
2) att jag må erhålla det första av dessa eller 500 kr. pr år med retroaktiv verkan från den 1 april 1916.

Karlstad 1 oktober 1916.

J. ÖSTERBERG,
hamnkapten.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 december 1916.

§ 19.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hamnstyrelsens framställning om ett lönetillägg åt hamnkaptenen av 500 kronor per år från den 1 april 1916.

Av handlingarna i ärendet inhämtade drätselkammaren, att hamnkaptenen den 1 april 1916 varit anställd i stadens tjänst tio år samt att han efter cirka tre års tjänstgöring erhållit en löneförbättring av 500 kronor. Drätselkammaren ansåg därför, att det nu föreslagna lönetillägget borde beviljas såsom ett andra ålderstillägg, men då kammaren ansåg principiellt oriktigt att sådant tillägg tillämpades retroaktivt, beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hamnkaptenen ett andra ålderstillägg av 500 kronor per år att utgå från och med den 1 januari 1917.

Som ovan. In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 december 1916.

§ 166.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av hamnstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående löneförhöjning åt hamnkaptenen; och beslöt utskottet att, med biträdande av vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hamnkaptenen ett andra ålderstillägg av 500 kronor per år att utgå från och med den 1 januari 1917, ävensom bestämma, att därför erforderligt belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Egnahemskommmitténs utredning och förslag i fråga om användningen av beviljat lån ur pensionsförsäkringsfonden för understödjande av byggnadsverksamheten här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Genom beslut den 15 juni 1916 förklarade sig stadsfullmäktige villiga att anslå en summa af 100,000 kronor för byggnadsverksamhetens understödjande i syfte att förbättra de mindre bemedlades bostadsförhållanden, under förutsättning att nämnda belopp erhölles som lån från Kungl. Pensionsstyrelsen till en ränta ej öfverstigande 5% och å öfriga villkor som pensionsstyrelsen uppställer.

Tillika uppdrogs åt egnahemskommittén att skyndsammast möjligt till stadsfullmäktige inkomma med förslag till lämpligaste sättet att använda lånesumman.

Kungl. Maj:t har gifvit sitt tillstånd till lånets upptagande, men Pensionsstyr-

relsen har ej beviljat större lån än 50,000 kronor. Dock har det ställts i utsikt en möjlighet att erhålla ytterligare 50,000 kronor.

Angående lånevillkoren har från Pensionsstyrelsen ankommit följande

"P. M.

angående de allmänna villkoren för beviljandet af lån till kommuner från pensionsförsäkringsfonden för tillgodoseende af behofvet af smålägenheter.

Lånen utlämnas mot vederbörande kommuns skuldförbindelse *antingen* mot 5 % ränta, lånetid af 35—40 år och konverteringsrätt efter 15 år *eller* mot 4¾ % ränta under en fast lånetid af 40 år samt amorteras och förräntas medelst lika annuiteter under lånetiden. Dock skall, där låntagaren så begär, amorteringsfrihet medgifvas under de första åren, dock ej för längre tid än under högst fem år.

Med afseende å ifrågavarande lån skola i öfrigt gälla följande bestämmelser:

1) Lånemedlen skola uteslutande användas för att tillgodose behofvet af smålägenheter, vare sig genom anordnande af kommunala byggnadsföretag eller ock genom att kommunerna deltaga i eller utlämna lån till andra dylika företag. I senare fallet äga kommunerna icke betinga sig högre ränta, än den de själfva betala till fonden. Ifrågavarande byggnader få dock icke afse att hufvudsäkligen bereda vederbörande kommuns egna arbetare bostäder vare sig som löneförmån eller till billigare hyra, än hvad eljest skulle ifrågakomma.

2) Låntagarna skola före den 1 mars 1917 inkomma till fullmäktige med redogörelse för, på hvad sätt lånemedlen tagits i bruk eller äro afsedda att användas. Desamma skola vara för ifrågavarande ändamål disponerade före den 1 oktober 1917 vid äfventyr att i annat fall kommunerna skola, efter fullmäktiges bestämmande, vara underkastade skyldigheten att antingen till fonden återbetala då odisponerat belopp eller ock att vidkännas sådan högre ränta, som fullmäktige finna skäligt föreskrifva.

Såsom ett *önskemål* har framhållits, att lånemedel skola i de fall, då desamma disponeras som lån i andra hand, i så stor utsträckning som möjligt användas endast till belåning af sådana hypotek, som ligga *öfver* 40 % af tomt- och byggnadsvärdet, under det att för lägre liggande hypotek bör sökas lån hos sparbanker eller andra".

Den våldsamma stegring af kostnaden för uppförande af byggnader, som sedan någon tid är rådande, har förlamat byggnadsverksamheten icke blott i vårt samhälle utan landet rundt.

Den enskilda företagsamheten, som annars väl förmått reglera bostadsmarknaden, har dragit sig för att bygga med det perspektiv att icke kunna erhålla hy-

ror, som förränta kostnaderna, och att vid blifvande realisation vid en återgång till mera normala förhållanden behöfva lida förlust.

Under sådana omständigheter blir det nödvändigt för de samhällen, som icke vilja stanna i sin utveckling, att tillgripa extra ordinära åtgärder till främjande af den erforderliga byggnadsverksamheten.

På platser, där underskott på bostäder kunnat konstateras, har till undvikande af ren bostadsnöd samhället måst själft bygga, hvad som behöfts. Där åter tillgång och efterfrågan på bostäder mera jämt balanserat och faran för bostadsbrist legat något mera fram i tiden, har man kunnat genom förebyggande åtgärder reda sig utan tillgripande af denna sista nödfallsutväg.

Så har exempelvis i Södertälje genom sammanslutning i år af industriidkare till aktiebolag för byggande af bostäder understödt genom lån till billig ränta från de af staden genom pensionsstyrelsen erhållna lånemedel, redan kunnat åstadkommas 106 smålägenheter och 80 nya sådana äro planerade till utförande.

Det handtag industrien här gifvit byggnadsverksamheten i samhället är synnerligen beaktansvärdt och förtjänar efterföljd annorstädes.

Det kan ju icke nekas, att det behof af smålägenheten som förefinnes, är till stor del föranledt af industriens utveckling. På landet faller det också af sig själf, att industrien får äfven under normala förhållanden kraftigt medverka till bostadsbildning för sina arbetare. I städerna har af naturliga skäl behofvet däraf varit mindre. Men under sådana undantagstider, som nu råda, lärer det icke anses obilligt, om man tänker sig industriens verksamhet för smålägenheters skapande i någon mån ökad.

Ett särdeles lämpligt sätt härför synes vara det som tillämpats i Södertelje.

Visserligen kan man också tänka sig bostadsbyggandets främjande genom bildandet af kooperativa föreningar, stödda af samhället och industrien, men med hänsyn till det behof af snabb handling, som torde föreligga, synes aktiebolagsbildning vara mera att för ögonblicket lita till.

Här i staden har nyss förflutna oktoberflyttning gifvit vid handen, att tillgången på bostäder är synnerligen knapp, men någon husvillhet eller verklig bostadsnöd har dess bättre icke visat sig.

Emellertid är det naturligtvis att befara, att om ingenting göres för byggnadsverksamhetens främjande, förhållandena snart skola afsevärt försämras. Redan nu förekommer tvifvelsutan en trångboddhet, som från hygienisk synpunkt icke kan anses tillfredställande.

För utredning om det nödvändigaste byggnadsbehofvet beträffande smålägenheter (2 rum och kök samt mindre) i Karlstad under ett år hafva införskaffats uppgifter:

a) från pastorsämbetet angående folkmängd, antal födda och döda, inflyttade och utflyttade samt ingångna äktenskap åren 1906—1915;

b) från stadsarkitekten angående antalet byggda rum och kök för åren 1906—1913 inom stadsplanen, för åren 1914—1916 både inom och utom stadsplanen samt antalet nedtagna rum och kök inom stadsplanen åren 1912—1916.

Byggnadsverksamheten utom stadsplanen under perioden 1906—1913 har konstaterats genom jämförelse mellan 1906 och 1914 års fastighetstaxeringslängder och har om de under denna period tillkomna husens innehåll av rum och kök upplysningar erhållits inom hvarje sådant hus.

De omständigheter, som närmast föranleda ökat bostadsbehof, hafva antagits vara öfverskott af inflyttade öfver utflyttade samt antalet ingångna äktenskap.

Under åren 1906—1915 hafva sammanlagt 1831 personer inflyttat utöfver de utflyttade.

Med en beräkning af 3 personer i genomsnitt i hvarje inflyttad familj skulle sålunda under perioden hafva inflyttat utöfver utflyttade ett antal familjer af 610;
Härtill komma under perioden ingångna äktenskap 1,176

Summa nya familjer under perioden 1,786

För dessa 1,786 familjer (och de under 1916 nytillkomna) hafva åren 1906—1916 byggts

ett antal lägenheter (efter antalet kök räknadt) af . . . . . 767, eller 43 % af det nytillkomna antalet familjer;

ett antal rum och kök sammanlagdt af . . . . . 2,423, eller omkring 1 1/3 rum (och kök) per ny familj.

Genomsnittet per år inflyttade utöfver utflyttade är 183 och medeltalet ingångna äktenskap är 118.

För ett år eller härifrån till den 1 oktober 1917 skulle sålunda för därunder inflyttade utöfver utflyttade och för stiftande nya familjer efter ett medeltal af dem räknadt och med samma proportion, som visat sig gälla för perioden 1906—1915, erfordras 77 nya lägenheter eller 240 rum och kök sammanlagdt.

Genomsnittsberäkningen angående byggda bostäder torde snarare vara för hög än för låg, dels emedan äfven 1916 års byggnadsverksamhet medräknats, dels emedan afdrag icke skett för nedtagna bostäder åren 1906—1911 eller för nedtagna bostäder utom stadsplanen för tiden därefter, hvarom statistik fattas.

Enligt uppgifter vid 1912—1913 års bostadsräkning för Karlstads stad utgöra lägenheter om 2 rum och kök samt mindre tillsammans 80,5 % af alla lägenheter i staden, lägenheter om 3 rum och kök och däröfver 19,5 %. Under antagande, att behöfliga antalet lägenheter i anseende till storleken fördelar sig på detta sätt, skulle af erforderliga 77 lägenheter 15 vara af storleken 3 rum och

kök och däröfver samt 62 vara smålägenheter om 2 rum och kök och mindre.

Det antal smålägenheter, som skulle nödvändigtvis behöfva byggas i Karlstad för tiden till den 1 oktober 1917, är sålunda 62.

Naturligtvis kunna omständigheter tillkomma, som öka eller minska denna siffra, hvilken icke gör anspråk på att vara annat än en efter 10 års erfarenhet vunnen medeltalssiffra.

Kommittén har emellertid med stöd häraf ansett sig kunna räkna med ett behof af 62 nya smålägenheter till den 1 oktober 1917:

Häraf finnes 8 lägenheter om 2 rum och kök redan under tak å Orrholmen under uppförande af Trävaruaktiebolaget N. Chr Jensen för dess arbetare.

Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad har erbjudit sig att bygga 16 smålägenheter såsom utvisas af följande bref:

"Karlstad den 16 september 1916.

Herr Borgmästaren m. m. K. J. Lindholm, Karlstad.

Beträffande arbetarebostäder i Karlstad.

Med anledning af den rådande bostadsbristen och den därmed följande svårigheten för oss att hitskaffa erforderlig arbetskraft, har vårt bolag för afsikt att i viss mån söka bidraga till afskaffande af den rådande bostadsbristen genom att för sina arbetare uppföra nya bostadslägenheter.

Olika förslag hafva därvid dryftats, af hvilka det mest tilltalande visat sig vara detsamma, som anlitats i Kristinehamn, d. v. s. uppförandet af s. k. "dubbelhus" med lägenheter om e t rum och kök, hvardera huset afsett för 4 st. familjer.

Som vårt bolag emellertid icke har tillgång på erforderliga byggnadstomter, hafva vi med vederbörande myndigheter konfererat om byggnadernas event. placering i kvarteret "Kornet" utanför den nuvarande stadsplanen, och begränsat af John Ericssons-, Värmlands- & Bergslagsgatorna. Inom detta kvarter skulle till en början uppföras 4 st. dubbelhus för en sammanlagd kostnad af c:a Kr. 75,000: — exkl. mark, under förutsättning att Staden tillhandahåller mark efter ett pris af Kr. 1: 50 pr m^2, och att vårt bolag af den del af Pensionsförsäkringen, som disponeras af Karlstads Stad, får upplåna 35 % af byggnadernas värde äfvensom att vi i Sparbanken på rimliga villkor kunna erhålla ett lån af 40% af byggnadernas värde.

Vi vore ytterst tacksamma, om denna fråga kunde upptagas till behandling inom Egna Hems-kommittén så tidigt, att vi kunde emotse utlåtande angående vår

framställning i början af nästkommande månad, då vår styrelse kommer att sammanträda för att närmare behandla frågan.

Vi närsluta en blåkopia, visande förslag till tomtindelningen, och teckna

Med utmärkt högaktning

Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad

H. T. HOLM".

Återstår, om man icke räknar med någon som häst enskild byggnadsverksamhet, ett behof att fylla af 38 smålägenheter.

Verkstadsbolaget har under hand jämkat sitt anspråk på lån af pensionsstyrelsens lånemedel till 15 %.

Beträffande de af Verkstadsbolaget föreslagna tomterna i kvarteret Kornet föreligger den afgjorda olägenheten, att de icke kunna af staden säljas, innan de blifvit intagna i fastställd stadsplan och Kungl. Maj:ts tillstånd till försäljningen erhållits. När detta kan erhållas, är synnerligen ovisst, och kommittén vågar icke häller sätta sin lit till en separatframställning om rätt att här sälja jord utanför stadsplanen, både med hänsyn till sakens brådskande natur och osäkerheten af ett bifall.

Under sådana förhållanden har kommittén sökt att inom nuvarande stadsplan för Herrhagen, där staden redan har rätt att sälja tomter, finna ett kvarter, lämpligt att indela så väl för verkstadens byggnadsverksamhet som till egna-hemstomter, hvaraf starkt behof föreligger, och har trott sig finna det i kvarteret Mimer.

Visserligen är detta kvarter reserverat för ett blifvande slakthus. Men frågan om slakthus här i staden lärer väl få anses afskrifven genom inrättande af andelsslakteriet i Kil, då länet icke torde kunna lämna slaktdjur, tillräckligt till två sådana anläggningar.

Kommittén har därför sökt förbereda åtgärder för Mimers indelning i lämpliga tomter så väl för verkstadsbolagets bygge som för egna hem. Och Verkstadsbolaget har under hand gått med på att taga tomter i detta kvarter i stället för i kvarteret Kornet.

Naturlig förutsättning härför är gifvetvis, att gator, vatten- och afloppsledningar och elektrisk belysning utsträckes till det sålunda föreslagna byggnadskvarteret. Men detta synes kommittén böra vålla så mycket mindre tvekan, som det utgör villkoret för tillgodosende af markområden i hela södra delen af Herrhagen och i alla fall snart blefve af nöden.

Ehuruväl kommittén sålunda söker möjliggöra egnahemsbyggande redan nu med första, väntar kommittén icke däraf något större resultat till lösning af bostadsfrågan, då den rådande dyrtiden däremot torde resa allt för stora hinder.

För fyllande af bostadsbehofvet lära andra mera snabbt verkande åtgärder behöfva tillgripas.

Egnahemskommittén har genom sin ordförande härutinnan gjort en hänvändelse till industriens målsmän i vår stad om deras medverkan för detta behofs fyllande. Förslaget har vunnit välvilligt tillmötesgående och resulterat i bildandet af ett aktiebolag för byggande af smålägenheter. Med hänsyn till byggnadskostnaden och för att med de medel, som kunna uppbringas, vinna så många lägenheter som möjligt har det afsetts, att bygga större hus med lägenheter om 1 rum och kök, dels å Herrhagen dels å Kvarnberget.

Lista för aktieteckning i detta bolag är utfärdad och bifogas här i afskrift. Därå har redan nu tecknats af industriidkare och andra socialt intresserade Kr. 30,500: —.

Om nu staden, såsom egnahemskommittén afser, vill stödja detta bolag genom aktieteckning till belopp motsvarande värdet af de tomter bolaget behöfver af staden förvärfva och något däröfver, synes bolagets bildande vara säkerställdt med ett aktiekapital af öfver 50,000 kronor.

Med beräkning att Karlstads Sparbank såsom dess styrelse välvilligt utlofvat, beviljar för bostadsverksamheten erforderliga lån mot lägsta ränta intill 60 % af värdet och att af de från Pensionsstyrelsen bekomna lånemedlen lån erhålles intill 15% af samma värde mot säkerhet närmast efter sparbankens, skulle sålunda föreligga möjlighet att genom byggande få det beräknade behofvet af smålägenheter till den 1 oktober 1917 fylldt.

Det låga tomtpris kommittén ansett sig kunna föreslå för de tomter, hvarom fråga kan bli för 1917 års byggnadsverksamhet, torde under nu rådande undantagstider icke böra föranleda någon tvekan.

Med sammanfattning af hithörande frågor beder egnahemskommittén sålunda få hemställa:

Vid upptagandet af lånet från Pensionsstyrelsen, 50,000, eventuellt 100,000 kronor, väljes den låneform, som medför billigaste ränta, d. v. s. en fast lånetid af 40 år mot 4¾ procent ränta och amortering och förräntning medelst lika annuiteter under lånetiden samt amorteringsfrihet under de första 5 åren.

Af redan beviljade 50,000 kronor utlånas på samma villkor, som staden fått dem, dels till det aktiebolag, som är under bildning för byggande af smålägenheter, och hvars stiftelseurkund är försedt med Konungens Befallningshafvandes påskrift af den 8 november 1916, så mycket, som motsvarar 15 % af kostnaden, tomtvärdet inbegripet, af de bostäder med smålägenheter bolaget kommer att under 1917 med beräkning att vara färdiga 1 oktober uppföra mot inteckning efter 60 procent af samma värde, dels till Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad mot

enahanda säkerhet enahanda 15 procent af kostnaden för de tvåfamiljshus bolaget erbjudit sig att hafva till den 1 oktober 1917 uppfört inom kvarteret Mimer, dels därefter, så långt medlen förslå, till de enskilda egnahemsbyggare, som vilja på samma villkor som Verkstadsbolaget uppföra egna hem inom kvarteret Mimer, enahanda 15 procent mot enahanda säkerhet.

Det uppdrages åt drätselkammaren:

att mot ett pris af kronor 1: 50 per kvadratmeter tomt- och gatumark sälja för ifrågasatta byggnader eller för sådana, som komme att ifrågasättas, erforderliga tomter under sådana bestämmelser, att tomterna blifva bebyggda med färdiga hus med smålägenheter till den 1 oktober 1917 och att genom servitutsinteckning förebygges, att tomterna i kvarteret Mimer blifva bebyggda med större hus än som afses vid upplåtelsen.

Dessutom föreslås:

att stadsfullmäktige ville uttala sin anslutning till kvarteret Mimers snara indelning till tomter, lämpliga för Verkstadens föreslagna bygge och för egna hem.

Och öfverlämna åt Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen att inkomma med förslag till utsträckning af vatten- och afloppe- samt elektriska ledningar till detta kvarter;

att stadsfullmäktige besluta teckna aktier i ofvanomförmälda under bildning varande aktiebolag till ett belopp af tjugotusen (20,000) kronor;

att medel till denna teckning tagas dels af köpeskilling för tomt- och gatumark, som säljes till och löses af aktiebolaget, dels af det från Pensionsstyrelsen erhållna lån, om däraf den 1 juli 1917 finnes odisponeradt så stort belopp, och eljest genom tillfälligt lån; samt

att drätselkammaren erhåller den frihet vid låns utlämnande att kunna bevilja sådana äfven i andra fall än till egentliga egnahemsbyggare, där förhållandena pröfvas vara nära jämförliga med deras och medel af de för egnahemsbyggande afsedda finnas till öfvers.

Beträffande slutligen den eventualiteten, att ytterligare lån erhålles från Pensionsstyrelsen utöfver redan beviljade femtiotusen kronor, förbehåller sig kommittén att framdeles få inkomma med förslag till deras användning, sedan lånet beviljats.

Karlstad den 24 november 1916.

K. J. LINDHOLM.

HUGO ZIEGLER. A. NORSELL.

OLOF WÅSTLUND. J. A. HÅKANSSON.

AXEL SVANBOM.

AFSKRIFT.

Teckningslista

för teckning af aktier i ett aktiebolag, hvars stiftelseurkund med Konungens Befallningshafvandes påskrift lyder sålunda:

"*Stiftelseurkund.*

Undertecknade, som beslutat att för här nedan nämnda ändamål bilda bolag å aktier med begränsad ansvarighet enligt bestämmelserna i lagen om aktiebolag den 12 augusti 1910, hafva för det tillämnade företaget uppgjort följande huvudgrunder:

1:o) Bolagets verksamhet skall hafva till ändamål att, efter inköp af lämpliga tomter i Karlstads stad, därå uppföra sunda och i öfrigt lämpliga bostadshus, inredda till mindre lägenheter, samt att på billiga villkor uthyra dessa lägenheter äfvensom att utöfva annan med nu angifna förenlig verksamhet.

2:o) Bolagets styrelse skall hafva sitt säte i Karlstad.

3:o) Aktiekapitalet skall utgöra minst Femtiotusen (50,000) kronor och högst Etthundrafemtiotusen (150,000) kronor.

4:o) Aktie skall lyda å etthundra (100) kronor. Aktiebrefven skola ställas till viss man.

5:o) Alla aktier skola medföra samma rätt till andel i bolagets tillgångar och vinst.

6:o) Af bolagets årsvinst får icke till aktieägare utdelas mer än fem för hundrade af aktiekapitalet. Därest bolagets årliga nettovinst efter lagstadgad afsättning till reservfond och efter på ofvan angifna sätt begränsad utdelning till aktieägarne skulle lämna öfverskott skall beloppet däraf öfverföras till en dispositionsfond att användas till utvidgning af bolagets verksamhet genom nybyggnader m. m.

7:o) Bolagets styrelse skall bestå af tre ledamöter med två suppleanter för dem. Styrelsen är beslutför, när två ledamöter äro tillstädes, såvida dessa äro om beslutet ense.

8:o) Kallelse till bolagsstämma äfvensom andra meddelanden till aktieägarne skola ske medelst kungörelse i minst två uti Karlstad utkommande tidningar. Kungörelse skall vara i dylik tidning införd senast fjorton dagar före ordinarie bolagsstämma och senast åtta dagar före extra bolagsstämma.

9:o) Frånvarande aktieägares rösträtt får utöfvas allenast genom ombud, som själf är aktieägare.

Karlstad den 2 november 1916.

K. J. Lindholm. Axel Svanbom.

Karlstads Spinneri & Väfveri A.-Bol.
Wilh. Palmqvist.

Karlstads Stråhattfabrik
A. & H. Adler.

Aktiebolaget Karlstads Spisbrödsfabrik
Magnus Brattström.

för Aktiebolaget Karlstads Yllefabrik
Axel Forssell.

Karlstads Glasbruks Aktiebolag.
Hugo Ziegler.

Herrar K. J. Lindholms, Axel Svanboms, Wilh. Palmqvists och Magnus Brattströms äfvensom firmatecknarens för Karlstads Stråhattfabrik egenhändiga namnteckningar bevittna

R. Rhodin. K. Gullberg.

Herr Axel Forssells egenhändiga namnteckning bevittna:

Axel Lindstedt Artur Linberg.

Herr Kapten H. Zieglers egenhändiga namnteckning bevittna:

A. Thim. S. Lindh.

År 1916 den 8 november ingafs denna stiftelseurkund i 2 exemplar till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Värmlands län; betygar Karlstad i landskansliet

På tjänstens vägnar:

Georg Samuelson."

Afskriften af stiftelseurkunden med påskrift bestyrkes till riktigheten af

A. Lindholm. A. Hedstrand.

Tecknade aktier inbetalas med 50 procent fjorton dagar efter konstituerande bolagsstämma och 50 % den 1 maj 1917.

Konstituerande bolagsstämma skall hållas inom den 1 februari 1917.

Stiftarne hafva tecknat följande antal aktier:

K. J. Lindholm	2 aktier
A. Svanbom	8 aktier
Karlstads Spinneri- & Väfveriaktiebolag	50 aktier
Karlstads Stråhattfabrik, A. & H. Adler	10 aktier
Aktiebolaget Karlstads Spisbrödsfabrik	10 aktier
Karlstads Glasbruks aktiebolag	50 aktier
Aktiebolaget Karlstads Yllefabrik	20 aktier

I händelse af öfverteckning skola aktierna fördelas i proportion till tecknade belopp.

Karlstad den 10 november 1916.

K. J. Lindholm. Axel Svanbom.

Karlstads Spinneri & Väfveri A.-Bol.
Wilh. Palmqvist.

Karlstads Stråhattfabrik
A. & H. Adler.

Aktiebolaget Karlstads Spisbrödsfabrik
Magnus Brattström.

Aktiebolaget Karlstads Yllefabrik
Axel Forssell.

Karlstads Glasbruks Aktiebolag
Hugo Ziegler.

Afskriftens riktighet bestyrkes
A. Lindholm. A. Hedstrand.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 27 november 1916.

§ 8.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över egnahemskommitténs utredning och förslag ifråga om användningen av det lån å 50,000 kronor, som staden fått sig beviljat ur pensionsförsäkringsfonden för understödjande av byggnadsverksamheten här i staden i syfte att förbättra de mindre bemedlades bostadsförhållanden; och beslöt drätselkammaren, som icke fann något mot förslaget att erinra, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med vad egnahemskommittén föreslagit.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 december 1916.

§ 167.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 15 juni 1916 förklarat sig villiga att med en summa av 100,000 kronor bidraga till byggnadsverksamhetens un-

derstödjande i syfte att förbättra de mindre bemedlades bostadsförhållanden under förutsättning att nämnda belopp på närmare angivna villkor erhålles som lån från Kungl. Pensionsstyrelsen, ävensom uppdragit åt egnahemskommitten, att till fullmäktige inkomma med förslag till lämpligaste sättet att använda lånesumman, hade, efter det Kungl. Maj:ts tillstånd till lånets upptagande erhållits, Pensionsstyrelsen beviljat ett lån för ändamålet å 50,000 kronor ävensom ställt i utsikt en möjlighet att erhålla ytterligare samma belopp,

I skrivelse till stadsfullmäktige den 24 sistlidne november hade egnahemskommitten härefter avgivit förslag i ärendet, vilket av drätselkammaren i infordrat utlåtande tillstyrkts.

Efter tagen del av handlingarna och kommittens förslag, mot vilket utskottet ej fann anledning till erinran, beslöt utskottet att med biträdande av vad kommitterade i särskilda hänseenden föreslagit, hemställa, att stadsfullmäktige måtte bestämma,

att vid upptagandet av lånet från Pensionsstyrelsen, 50,000, eventuellt 100,000 kronor, väljes den låneform, som medför billigaste ränta, d. v. s. en fast lånetid av 40 år mot 4 3/4 procent ränta och amortering och förräntning medelst lika annuiteter under lånetiden samt amorteringsfrihet under de första 5 åren;

att av redan beviljade 50,000 kronor utlånas på samma villkor, som staden fått dem, *dels* till det aktiebolag, som är under bildning för byggande av smålägenheter, och vars stiftelseurkund är försett med Konungens Befallningshavandes påskrift av den 8 november 1916, så mycket, som motsvarar 15 procent av kostnaden, tomtvärdet inbegripet, av de bostäder med smålägenheter bolaget kommer att under 1917 med beräkring att vara färdiga 1 oktober uppföra, mot inteckning efter 60 procent av samma värde, *dels* till Aktiebolaget Karlstads Mekaniska Verkstad mot enahanda säkerhet enahanda 15 procent av kostnaden för de tvåfamiljshus bolaget erbjudit sig att hava till den 1 oktober 1917 uppfört inom kvarteret Mimer, *dels* därefter, så långt medlen förslå, till de enskilda egnahemsbyggare, som vilja på samma villkor som Verkstadsbolaget uppföra egna hem inom kvarteret Mimer, enahanda 15 procent mot enahanda säkerhet.

Tillika får utskottet föreslå,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att mot ett pris av kronor 1: 50 per kvadratmeter tomt- och gatumark sälja för ifrågasatta byggnader eller för sådana, som komme att ifrågasättas, erforderliga tomter under sådana bestämmelser, att tomterna bliva bebyggda med färdiga hus med smålägenheter till den 1 oktober 1917

och att genom servitutinteckning förebygges, att tomterna i kvarteret Mimer bliva bebyggda med större hus än som avses vid upplåtelsen;

att stadsfullmäktige ville uttala sin anslutning till kvarteret Mimers snara indelning till tomter, lämpliga för Verkstadens föreslagna bygge och för egna hem;

samt överlämna åt Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen att inkomma med förslag till utsträckning av vatten- och avlopps- samt elektriska ledningar till detta kvarter;

att stadsfullmäktige måtte besluta teckna aktier i ovanförmälda under bildning varande aktiebolag till ett belopp av tjugotusen (20,000) kronor;

att medel till denna teckning tagas dels av köpeskilling för tomt- och gatumark, som säljes till och löses av aktiebolaget, dels av det från Pensionsstyrelsen erhållna lån, om därav den 1 juli 1917 finnes odisponerat så stort belopp, och eljest genom tillfälligt lån; samt

att drätselkammaren erhåller den frihet vid låns utlämnande att kunna bevilja sådana även i andra fall än till egentliga egnahemsbyggare, där förhållandena prövas vara nära jämförliga med deras och medel av de för egnahemsbyggande avsedda finnas till övers;

samt att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt egnahemskommitten att, därest ytterligare lån erhålles från Pensionsstyrelsen, till fullmäktige inkomma med förslag till användning därav.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Fattigvårdsstyrelsens framställning angående anslag för avlönande av ett biträde å sysslomanskontoret.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 5 December 1916.

§ 81.

I sitt protokoll för den 28 Oktober 1916 hade Stadsrevisionen i sammanhang med uttalande om granskningen af Fattigvårdsstyrelsens räkenskaper för innevarande år yttrat bland annat:

"Enär å räkenskapsföraren, styrelsens syssloman, förutom bokföringsarbetet och kassagöromålen hvilade en så stor arbetsbörda, att denna uppenbarligen icke tilläte honom att åt nu ifrågavarande åligganden ägna tillräcklig tid och omsorg, ansåg stadsrevisionen, såsom enda verksamma medlet till ernående af oeftergiflig ordning och noggrannhet i räkenskaperna, sig böra föreslå anställande af en särskild fattigvårdsstyrelsens tjänsteman, hvilkens uppdrag skulle vara att handhafva styrelsens kassaförelse och bokföring. Sysslomannen skulle därefter fungera allenast såsom kassakontrollant, hvilket uppdrag jämte sysslomansbefattningens öfriga göromål torde i allt fall gifva honom full sysselsättning.

Stadsrevisionen beslöt på grund häraf uppmana fattigvårdsstyrelsen att i denna fråga göra vederbörlig framställning hos stadsfullmäktige".

Styrelsen kan ej annat än vitsorda behofvet af ökad arbetskraft åt fattigvårdskontoret. Sedan den nuvarande sysslomannen under år 1893 tillträdde sin tjänst, har fattigvårdsstaten mer än sexdubblats, och det är gifvet, att sysslomannen med den ökning af arbetsbördan i öfrigt, som medföljt utvecklingen af fattigvårdsinrättningen, ej kunnat i samma ökade mån ägna sig åt räkenskapsföringen. Styrelsen har emellertid ända tills i år dragit sig för att betunga sin redan förut betydande stat med kraf på anslag till bokföringsbiträde; i det till behandling nu föreliggande statförslaget, hvilket uppgjorts innan ofvannämnda protokoll från stadsrevisionen till styrelsen inkommit, upptages en post på 500 kronor, afsedd till ersättning åt dylikt biträde.

I anledning af stadsrevisionens ofvan anförda yttrande har styrelsen införskaffat uppgifter från en del andra, i förevarande afseende med Karlstad jämförliga städer rörande fattigvårdssysslomannens tjänsteåligganden och biträden, hvaraf inhämtats, att i de flesta fall fattigvårdens räkenskaper och kassa handhas af annan än sysslomannen.

Då dessutom genomförandet hos styrelsen af det nya räkenskapssystem, som nu antagits för stadens samtliga verk, torde komma att kräfva ett så betydande arbete, att det af styrelsen begärda anslaget å 500 kronor svårligen förslår till anskaffandet af den nödiga arbetskraften, ser sig styrelsen nödsakad följa stadsrevisionens anvisning och i stället för det i staten äskade beloppet 500 kronor hemställa om ett anslag för år 1917 af 1,800 kronor till aflöning åt ett biträde å sysslomanskontoret med skyldighet att handhafva fattigvårdens räkenskaper och kassa och med åligganden i öfrigt, som styrelsen i sådant fall kommer att närmare bestämma.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Sekreteraren hos Karlstads fattigvårdsstyrelse Herr Hovrättsnotarien Gustaf E. Berg, Karlstad.

Såsom svar å Eder ärade skrivelse av den 25 sistlidna november få vi meddela följande rörande handhavandet av fattigvårdens räkenskaper och kassa inom ett antal med Karlstad i avseende på sin storlek jämförliga städer.

Hälsingborg, invånare 1/1 1916 35,407.

Å fattigvårdskontoret äro anställda *3 personer* nämligen sysslomän, tillika ombudsman, kamrerare och sekreterare, *en sysslomansassistent*, vilken tillika är *kassör* och *ett kontorsbiträde*. De två senare hava även befattning med den öppna fattigvården. Assistenten är jämväl kassör och för kassabok m. fl. hjälpböcker. Kontorsbiträdet har att föra fattigliggare och andra hjälpböcker. Sysslomannen är kassakontrollant, sköter huvudboken och verkställer boksluten.

Karlskrona. Invånare 1/1 1916 28,536.

Sysslomannen har sedan *äldre tider* handhaft kassan och till densamma hörande räkenskaper, men på hemställan av fattigvårdsstyrelsen beslöto stadsfullmäktige 1910 att antaga *en kassörska*. Sysslomannen sköter fortfarande kassaböcker 1 och 2 samt huvudbok och journal, varemot kassörskan för anteckningsbok å in- och utgående medel samt kontobok (förskottsbok) samt utbetalar alla de medel, som utanordnas. *Två bokhållare* finnas, en för den öppna fattigvården, och en för den slutna fattigvården.

Jönköping. Invånare 1/1 1916 28,390.

Det åliger sysslomannen att föra räkenskaperna och sköta kassan. Utom sysslomannen finnes i stadens fattigvård en bokhållare, som skall biträda å expeditionen, Under innevarande vinter finnes dessutom ett extra kvinnligt biträde på grund av fattigvårdens omfattande vedaffär.

Uppsala. Invånare 1/1 1916 27,916.

Å fattigvårdsstyrelsens expedition är anställt *ett manligt* biträde, som fr. o. m. 1917 erhåller 125 kr. i månaden. *Drätselkammaren* handhaver *fattigvårdens kassa*, och inlösas där alla av sysslomannen utanordnade räkningar eller anvisningar. *Kassaboken* föres *av kassörskan* i drätselkammaren. *Huvudboken*, som även egentligen skulle föras i drätselkammaren, har dock på grund av särskilt åtagande förts av *nuvarande* sysslomannen. Styrelsens sekreterare och ombudsman är en juridiskt bildad person med ett arvode av 1,000 kr. pr år.

Å försörjningsinrättningen finnes *föreståndare*, *uppsyningsman* och övrig betjäning.

Linköping. Invånare 1/1 1916 25,093.

Fattigvårdssysslomannen är ensam å fattigvårdens kontor. Kassaboken föres å drätselkontoret, där även större delen av utbetalningarna verkställas. Alla öv-

riga räkenskaper föres av sysslomannen. Fattigvårdsmål och protokoll föres av särskild ombudsman.

Borås. Invånare 1/1 1916 23,577.

Sysslomannen, som jämväl är inrättningens föreståndare, handhar fattigvårdens kassa och för samtliga räkenskaper, upprättar statistik m. m. Något kontorsbiträde finnes icke, men torde det bliva nödvändigt att inom den *närmaste framtiden* anställa ett dylikt.

Lund. Invånare 1/1 1916 22,884.

Å fattigvårdskontoret är anställd en äldre man som bokhållare. Sysslomannen sköter fattigvårdens räkenskaper och kassa. "Det behövdes mycket väl en medelålders kraftig bokhållare, som kunde vikariera, när sysslomannen på grund av semester, inspektionsresor eller sjukdom är frånvarande."

Halmstad. Invånare 1/1 1916 18,783.

Å fattigvårdsexpeditionen är anställd en kassörska. Kassan kontrolleras av sysslomannen, som ock för huvudboken och avslutar räkenskaperna.

Sundsvall. Invånare 1/1 1916 16,774.

Å fattigvårdens byrå finnes *särskild kassör* och *räkenskapsförare* anställd, på grund varav sysslomannen *är befriad från att föra räkenskaper och sköta kassan* under annan tid än kassörens semester, då det tillkommer sysslomannen att sköta, jämte sin egen, jämväl kassörens tjänst.

Instruktion för tjänstemän vid Sundsvalls fattigvård bifogas.

Landskrona. Invånare 1/1 1916 16,711.

Fattigvårdsstyrelsens expedition och kassa skötes av sysslomannen, som är både styrelsens bokförare och kassör. *Ett kvinnligt skrivbiträde* är anställd som sysslomannens medhjälpare.

Under förhoppning att ovanstående uppgifter kunna vara Eder till ledning vid förberedandet av frågan, teckna vi

Med utmärkt högaktning
SVENSKA FATTIGVÅRDSFÖRBUNDETS
ARBETSUTSKOTT
gm *Axel Hirsch*
sekr.

Stockholm den 2/12 1916.

Sekreteraren hos Karlstads fattigvårdsstyrelse Herr Hovrättsnotarien Gustaf E. Berg, Karlstad.

Vi bedja härmed få översända svar från Örebro och Västerås å vår cirku-

lärförfrågan, vilka svar inkommit efter den för deras avgivande angivna tiden, men som vi hoppas komma Eder tillhanda i så god tid, att de kunna komplettera våra uppgifter av den 2 d:s.

Örebro. Invånare den 1/1 1916 33,792.

Sedan år 1909 tager sysslomannen icke någon befattning med fattigvårdens räkenskaper. De å fattigvårdsbyrån arbetande utgöres av en direktör (f. n. ordföranden i fattigvårdsstyrelsen, fabrikören Julius Elgérus, vilken tjänstgör utan någon som hälst ersättning), en bokförare (f. n. v. ordf., vilken likaledes fullgör sitt arbete utan lön), ombudsman och protokollsförare (jurist), som har ett arvode av 2,000 kr., en kassörska (1,500 kr.) och en tillsyningsman (1,200 kr.).

Utan tvivel komma de båda ordförandenas platser efter deras avgång att besättas med avlönade tjänstemän.

Västerås. Invånare den 1/1 1916 24,403.

Sysslomannen vid Västerås stads fattigvård, vilken tillika är föreståndare för fattiggården, åligger det att föra fattiggårdens räkenskaper samt över omhänderhavda medel föra fullständig räkning, vilken avslutas varje månad och vid därpå följande sammanträde för styrelsen framlägges till granskning. Vid fattigvården äro dessutom anställda en sekreterare och *en kamrerare*, vilken sistnämnda omhänderhar fattigvårdens kassa och för räkenskaperna över den *öppna* fattigvården. Flera avlönade tjänstemän finnas icke.

Stockholm den 4 december 1916.

Med utmärkt högaktning
SVENSKA FATTIGVÅRDSFÖRBUNDETS
ARBETSUTSKOTT
gm *Axel Hirsch*
sekr.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 24 december 1916.

§ 1.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fattigvårdsstyrelsens framställning om anslag för avlönande av biträde å sysslomanskontoret; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för år 1917 ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett belopp av 1,800 kronor till avlönande av ett biträde å sysslomanskon-

toret ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 december 1916.

§ 168.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av fattigvårdsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående anslag för avlönande av biträde å sysslomanskontoret; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för år 1917 ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett belopp av 1,800 kronor till avlönande av ett biträde å sysslomanskontoret ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
1916.

Ser. A. N:o 15.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1916. | 30 December. | N:o 15.

Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden Karlstad för år 1917.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed öfverlämna de af drätselkammaren och öfriga delegationer upprättade statförslag för nästa år jämte det generalförslag öfver stadens inkomster och utgifter 1917, som med ledning däraf upprättats af kommitterade för omläggning af stadens räkenskapsväsende.

Magistraten ber att få i hufvudsak instämma i hvad kommitterade yttrat angående de särskilda staterna.

Därvid har Magistraten uppmärksammat, att en del anslag äro i de särskilda staterna uppförda utan att vara af stadsfullmäktige ännu pröfvade; och torde specialstaternas godkännande sålunda lämnas endast under förbehåll om stadsfullmäktiges bifall till sådana ännu ej behandlade anslagsfrågor.

Särskildt anser Magistraten emellertid ur specialstaterna böra utbrytas allt, som i dem upptagits såsom dyrtidstillägg, detta emedan frågan därom kommer att i sin helhet för alla delegationer behandlas i ett sammanhang. Såsom dyrtidstillägg hava upptagits

i hamnstyrelsens stat	758: —
i fattigvårdsstyrelsens stat.....	504: —
i hälsovårdsnämndens stat	60: —
i flickskolans stat	3,150: —
i folkskolans stat	11,900: —
Kronor	16,372: —

som sålunda böra ur dessa stater utgå. I stället föreslår Magistraten, att stadsfullmäktiges anslag till oförutsedda utgifter må ökas med motsvarande belopp.

Bristen i hamnens stat är nu liksom föregående år föreslagen att täckas medelst uttaxering. Det hemställes dock, att beloppet debiteras hamnen.

För vinnande af formligt beslut angående användningen af tolagsersättningsmedlen hemställes, att desamma må, så långt de förslå, gå till betalning å stadens fonderade skuld.

Förslaget till generalstat utvisar, att de kristidsförhållanden, hvari vi lefva, inverkat synnerligen ogynsamt på stadens budget.

Det måste framstå som en nödvändighet så väl för stadsfullmäktige som alla delegationer att under sådana omständigheter söka iakttaga all den sparsamhet, som är möjlig.

Att nu ingå på något nedprutningssystem i afseende å de i statförslagen beräknade utgifter finner Magistraten dock icke lämpligt, då sådant förut blott visat sig medföra efterräkningar.

För att undvika allt för mycket höjd uttaxering lärer därför ingen annan utväg nu finnas, än den kommitterade föreslagit.

Detta består i

1) att minska bristen från 1916 genom att besluta upplåna medel dels för inköp af lager för elektricitetsverket innevarande år med kronor 23,817: 26 *dels* för de samma verks anläggningar, som förut beslutits att täcka medelst uttaxering med kronor 8,585: — eller för transformatorkiosk vid glasbruket kronor 1,200: —, ledningar till Lamberget kr. 2,045: —, till Sjöstad Kr. 3,850: — och till Örsholmen kr, 1,490: —; bristen till 1917 skulle därigenom nedgå till kronor 83,744: 31;

2) att öka elektricitetsverkets beräknade öfverskott 1917 med *dels* kronor 35,000: — utan vidare, som anses skäligt, *dels* kronor 6,000: — genom att besluta borttagande af friström 1917, *dels* kronor 5,000: — genom höjning af strömpriset efter styrelsens bepröfvande för kraftabonnenter, hvarigenom allt verkets beräknade öfverskott 1917 skulle ökas till kronor 128,989: 67;

3) genom att höja vattenafgifter och afgifter för kokgas enligt kommitterades förslag, hvarigenom vattenverkets behållning skulle ökas till kr. 15,559: 67 och gasverket få en vinst af kronor 13,000: —.

4) genom att höja badafgifterna vid varmbadhuset enligt styrelsens bepröfvande, så att bristen å dess stat nedbringas med Kr. 4,000: — till kr. 12,500: —.

Stadsfullmäktiges anslag till oförutsedda utgifter skulle däremot ökas dels med hvad som motsvarar de ur specialförslagen utbrutna kristidstilläggen kronor

16,372: —, dels med kronor 2,392: 82 enligt kommitterades förslag eller till kronor 76,562: 29.

Magistraten hemställer sålunda om bifall till kommitterades generalförslag i dess helhet med iakttagande af hvad sålunda blifvit föreslaget.

Förslaget, sålunda behandladt, slutar med en uttaxeringssumma af kronor 868,309: 75 eller en uttaxering för kommunens behof af 7,623 % af bevillningstaxerad inkomst.

Debiteringen af utskylderna för kyrkligt ändamål, utgörande 0,387 % af ofvannämnda inkomst, torde böra ske på vanligt sätt gemensamt med kommunens, och uppbörden fördelas på tre uppbördsstämmor.

Sammanlagda uttaxeringen skulle sålunda blifva 8 procent mot 6,81 procent föregående år.

Karlstads rådhus den 16 december 1916.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten.

Undertecknade, ledamöter av kommitten för omläggning av stadens räkenskapsväsende, som på uppdrag av drätselkammaren uppgjort dess stat för nästa år, hava därjämte verkställt en beräkning över bristen för innevarande år samt med ledning av specialstaterna uppgjort förslag till generalstat ävensom förslag till täckande av bristen i densamma, och få vi härmed överlämna dessa handlingar.

Vid upprättandet av generalförslaget hava vi funnit oss böra göra vissa ändringar i en del delegationers statberäkningar och få till förklaring häröver anföra följande.

Elektricitetsverket.

Verket har bland utbetalningarna uppfört ett belopp av 6,000 kr. för installationsbidrag, hvilken summa vi avfört under förutsättning, att stadsfullmäktige besluta, det friström icke lämnas under 1917.

I verkets extrastat har bland utbetalningarna uppförts 5,000 kr. till anläggning av ledning till Färjestad, ehuru detta arbete redan utförts, varför posten uteslutits och den äskade anslagssumman minskats med beloppet.

Hälsovårdsnämnden.

Å extrastaten upptagna inventarier (gasapparater och sjuksängar) hava i enlighet med fullmäktiges beslut den 17 juni 1915 överförts till drätselkammarens stat.

Folkskolestyrelsen.

Styrelsen har vid förslagets uppgörande förbisett att upptaga hyra för skollokalerna, utom för de i gamla flickskolan, kr. 34,900: —, varför statbristen ökats med beloppet. Vidare förefaller posten 407 b försäkringsavgifter, väl hög, då styrelsen har att ombesörja försäkring endast av den under dess förvaltning stående lösegendomen. Vi hava dock ej gjort någon ändring häri.

Brandstyrelsen.

I staten uppfört belopp av 1,600 kr. till inköp av inventarier har överförts till drätselkammarens stat och statbristen minskats med motsvarande belopp.

Karlstad den 14 december 1916.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON. ERIK BJÖRKMAN.

Beräkning över 1916 års statbrist.

Huvudstaten för 1916 slutar på en utbetalningssumma av.....		1,030,527: 93
Härtill komma under året beviljade extra anslag på tillhopa.....		660,305: 77
Summa för året anslagna medel Kr.		1,690,833: 70
Vid årets slut beräknas att utav anslagna medel återstå	350,997: 17	
varemot en del anslag beräknas bliva överskridna med	56,859: 96	294,137: 21
Summa förbrukade medel under året Kr.		1,396,696: 49

Till bestridande av förestående utbetalningar har staden haft:

1) Egna inkomster		96,526: 80	
2) Uttaxerade medel.....		708,957: 50	
3) Av 1913 års lån förbrukade		52,902: 62	
4) Genom upptagande av 1916 års lån hava följande utbetalningar härav täckts:			
Jordköp i kv: Uttern.....	17,673: —		
Inköp av Älverum	24,500: —		
» » Haga 12	8,000: —		
» » ägor i Sundstad	7,000: —		
Muddringsarbeten och hamnspårsanläggningar.....	22,180: 53		
Reglering av c:a älvgrenen.....	6,274: 64		
Transformator vid primärstationen....	7,137: 50		
Materialgårdsanläggningen	4,500: —		
Elektrisk ledning till Färjestad	5,400: —		
Transformator vid Glasbruket	2,500: —	105,165: 67	963,552: 59
5) Och har återstoden täckts genom tillfällig upplåning			433,143: 90
Summa kronor			1,396,696: 49

I förenämnda genom upplåning anskaffade summa kronor 433,143: 90 ingå:

dels följande anslag, som beslutats skola framdeles täckas med fasta lån nämligen:	
Inköp av Ö:a Haga 43	12,000: —
Elektrisk ledning till Sanna	2,060: —
Elektriska ledningsnätets utvidgning.....	3,000: —

Servisledningar för elektricitetsverket		1,500: —
» » gasverket .. :		1,000: —
» » vattenverket.....		1,000: —
	Kronor	20,560: —
och dels sådana medel, som äro att betrakta som förskotter och som skola i sinom tid till stadskassan återbetalas eller annorledes täckas nämligen:		
Fordran av livsmedelsnämnden	73,018: 84	
Förskott till Karlstad—Munkfors Järnväg .	18,124; 38	
Fordran av gasverket för förskotterat rörelsekapital ..... 100,100: —		
varå beräknas att under året återbetalas 23,891: 36	76,208: 64	
Fordran av brokassan	2,072: 88	
» » brandkårens kassa.....	710: —	
» » gasverket för förskotterade installationsbidrag.....	470: —	
Förskotterade prestlöner	6,534: 49	
För elektricitetsverket antages för året uppkomma ett underskott i beräknad inkomst för stadskassan, vilket uppstått därigenom, att verket *utöver* stat gjort utbetalningar för anskaffande av driftapparater och ledningsmaterial, och bör då detta belopp betraktas som ett lämnat förskott	14,624: 03	191,763: 26
		212,323: 26
Bristen för 1916 skulle då uppgå till Kronor		220,820: 64
Emellertid har stadskassan täckt bristerna i hamnens stater för åren 1912, 1913, 1914 och 1915 utan motsvarande ersättning vare sig i uttaxering eller upptagna lån, vilka brister, efter avdrag av de i dem ingående poster, som täckts av fonderade lån uppgå till		104,674: 07
och böra betraktas som lämnat förskott, varmed 1916 års brist kan minskas,		
då ingående bristen i 1917 års stat skulle bliva Kronor		116,146: 57

Karlstad den 13 december 1916.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON. ERIK BJÖRKMAN.

Generalförslag
för år 1917.

Utbetalningar	1916		1917		Att Redan upptagna lån.	
Brist från föregående år			116,146	57		
Ordinarie Staters brister:						
Drätselkammaren	198,365	14	229,938	52		
Hamnen	37,858	—	69,943	—		
Gasverket			2,000	—		
Fattigvården	196,559	83	226,047	83		
Hälsovården	46,376	—	57,375	50		
Dispensären	36,580	—	33,552	91		
Folkskolan	162,340	—	192,177	—		
Barnavården	3,086	—	3,004	50		
Flickskolan	27,869	99	32,540	—		
Tekniska söndags- och aftonskolan	4,400	—	5,050	—		
Brandväsendet	51,670	—	58,070	—		
Trädgårdsstyrelsen	6,220	—	8,357	50		
Badhusstyrelsen	12,330	—	16,500	—		
Saluhallen	4,760	—	6,070	—		
Mariebergsskogen	480	—	300	—		
Avloppsverket	7,220	—	34,585	—		
Extra staters brister:						
Drätselkammaren	155,700	—	226,972	38	103,997	38
Hamnen	59,100	—	75,550	12	20,250	12
Gasverket	8,500	—	5,800	—		
Elektricitetsverket	26,500	—	49,000	—		
Vattenverket	10 375	—	2,150	—		
Avloppsverket	1,000	—	1,000	—		
Brandväsendet	3,450	—				
Hälsovården			195	—		
Stadsfullmäktige till oförutsedda	9,787	47	57,797	47		
Kronor	1,070,527	93	1,510,123	30	124,247	50

täckas genom				Inbetalningar:	1916		1917	
Tillfälliga lån.		Uttaxering.						
		116,146	57	Drätselkammaren	32,000	—		
				Elektricitetsverket	83,506	67	82,989	67
				Gasverket	592	10		
10,000	—	219,938	52	Vattenverket	269	88	59	67
		69,943	—	Kronor	116,368	65	83,049	34
2,000	—			Brist	954,159	28	1,427,073	96
		226,047	83					
		57,375	50					
		33,552	91					
		192,177	—					
		3,004	50					
		32,540	—					
		5,050	—					
		58,070	—					
		8,357	50					
		16,500	—					
		6,070	—					
		300	—					
		34,585	—					
109,000	—	13,975	—					
55,000	—	300	—					
1,500	—	4,300	—					
37,000	—	12,000	—					
1,000	—	1,150	—					
		1,000	—					
		195	—					
		57,797	47					
215,500	—	1,170,375	80	Kronor	1,070,527	93	1,510,123	30

Förestående brist föreslås att täckas sålunda.

Av 1913 års fonderade lån	56,747: 50	
» 1916 » » »	67,500: —	124,247; 50
Genom tillfällig upplåning		215,500: —
Uttaxering enligt gällande överenskommelse angående kommunalutskylders utgörande:		
a) Avgift för mantalskrivna personer, som innevarande år debiterats med	20,605: 25	
b) Grundskatt av bevillningsfri fast egendom, ej tillhörig staten, och, efter avdrag av lasarettsfastigheten, med ett taxeringsvärde av kr. 2,907,000: -- à 2 kr. ‰ taxeringsvärde	5,814: —	
c) Grundskatt av bevillningspliktig jordbruksfastighet med taxeringsvärde av kr. 969,200: — à 4: 50 ‰ taxeringsvärde	4,361: 40	
d) Grundskatt av annan bevillningspliktig fastighet med taxeringsvärde av kr. 35,821,700: — à 2: 25 ‰ taxeringsvärde	80,598: 82	
e) Statens fastigheter med undantag av järnvägsfastigheten med ett taxeringsvärde av kr. 2,864,700: — andel i kostnaden för eldsläckningsväsendet kr. 71,870: — fördelad på all fastighet utom jord med taxeringsvärde av kr. 42,253,500: —	4,872: 63	
Kronor	116,252: 10	
som efter avdrag av 7 % avkortning	8,137: 65	
beräknas giva		108,114: 45
Uttaxering på den bevillningstaxerade inkomsten efter årets taxeringslängder beräknad till 12,281,770 à 8,573 gör	1,052,916: 14	
varifrån avgår 7 % avkortningar	73,704: 13	979,212: 01
		Kronor 1,427,073: 96

Utgifterna för kyrkliga ändamål utgöra för år 1917 kr. 46,390: 47 och kräva sålunda en uttaxering av 0,377 av taxerad inkomst beräknad såsom för den borgerliga kommunen. Sammanlagda uttaxeringen skulle då bliva 8,95 mot 6,81 innevarande år.

Förestående brist skulle dock kunna minskas genom dels höjning för nästa år av affärsverkens taxor och dels ändrad inkomstberäkning m. m. enligt efterföljande specifikation, varigenom inkomsten ökas med kronor 110,902: 26. Härigenom komme uttaxeringen att

minskas med	108,509: 44
motsvarande en sänkning från kr. 8,95 till kr. 8: — och skilnaden kunde överföras till oförutsedda utgifter, som i så fall komme att uppgå till kr. 60,190: 29.	2,392: 82
Kronor	110,902: 26

Specifikation.

Vattenverket, höjning av vattenavgiften med 1 kr. pr rum för 3 kvartal	10,500: —	
Höjning av mätareavgifterna med 5 öre pr m³ med undantag för lasarettet och varmbadhuset	5,000: —	15,500: —
Elektricitetsverket, för knappt beräknad inkomst i 1917 års stat	35,000: —	
Höjning av strömpriset för kraftabonnenter	5,000: —	
Anläggningar, som förut beslutats skola täckas av tillgängliga medel eller uttaxering	8,585: —	
Inköp under innevarande år av lager, som kunna betraktas såsom förskott	23,817: 26	
Höjning av det i verkets stat beräknade överskottet med 6,000 kr. (installationsbidrag) under förutsättning, att stadsfullmäktige besluta, det friström icke lämnas under 1917	6,000: —	78,402: 26
Gasverket, höjning av kokgaspriset från 15 till 18 öre		13,000: —
Varmbadhuset, höjning av badavgifter, enligt styrelsens förslag, som kan giva		4,000: —
Kronor		110,902: 26

Karlstad den 15 december 1916.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON. ERIK BJÖRKMAN.

Sammandrag av taxeringslängderna i Karlstad för år 1916.

Av taxeringsnämnden uppskattade värden å fast egendom, för vilken bevillning erlägges:

Jordbruksfastighet		969,200	
Annan fastighet		35,821,700	36,790,900
för vilken bevillning *icke* erlägges:			
Tillhörig staten:			
Jordbruksfastighet	307,000		
Annan fastighet	2,601,500	2,908,500	
Tillhörig kommuner, menigheter m. fl.		3,932,000	6,840,500
Summa värde å all fast egendom			43,631,400

Av taxeringsnämnden taxerad inkomst:

Av kapital	328,383	
Av arbetsanställning, tjänst eller pension	6,720,054	
Av rörelse yrke eller tjänst	5,491,095	12,539,532
Medgivet avdrag		2,105,270
Beskattningsbar inkomst		10,434,262

Uträknad bevillning:

För jordbruksfastighet	59: 11
» annan fastighet	1,789: 40
» inkomst av kapital och arbete	10,434: 26
Summa bevillning	12,281: 77

Enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt:

Av taxeringsnämnden taxerat belopp	14,018,100: —
Uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt	374,946: 50

Enligt lagen om allmän pensionsförsäkring av taxeringsnämnden påförd pensionsavgift kr. 23,380.

Enligt 1916 års mantalslängd utgöres antalet personer, som skola utgöra mantalspenningar av 5,149 mankön och 6,194 kvinkön.

Uppgift på bevillning i Karlstad för nedanstående år.

1900	4: —
1901	4: 75
1902	5: —
1903	5: —
1904	5: —
1905	5: —
1906	5: —
1907	5: 80
1908	5: 75
1909	7: —
1910	7: 20
1911	7: 50
1912	6: 85
1913	6: 50
1914	6: 50
1915	6: 60
1916	6: 81
1917	

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 10 december 1916.

§ 1.

Genomgicks och granskades av bokföringskommittén uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat för drätselkammaren för nästa år och blev detsamma av kammaren godkänt; och skulle förslaget till magistraten överlämnas tillika med följande handlingar, vilka låge till grund för detsamma, nämligen: statavräkning, förteckning över extra anslag samt sammanställning av anslag och medelsförbrukning.

Ur drätselkammarens stat hade utbrutits kostnaderna för polisväsendet, vilket fått en egen "bistat" såsom bilaga till kammarens stat.

Till förklaring av de statposter, som vid jämförelse med innevarande års stat utvisade några väsentliga skiljaktigheter, beslöt kammaren anföra följande:

Litt. 404 e. l. Underhåll av gator, torg och planer visade en minskning mot föregående år av 9,250 kronor. Denna minskning vore emellertid endast skenbar, i det att en del renhållningskostnader överflyttats till litt. 407 h 3, 4 och 5.

Litt. 407 i. Anslaget till fastighetsförvaltning hade höjts till 1,500 kronor, emedan det med nuvarande anordningar visat sig svårt att få fastigheterna väl skötta och drätselkammaren därför tänkt sig att anställa en särskild fastighetsförvaltare för stadens samtliga fastigheter.

Litt. 407 u. Utredningskostnader hade funnits förut och komma även framdeles att finnas, varför det ansetts lämpligt att uppföra dessa med särskilt littera.

Litt. 407 x. De översvämningskostnader, som av stadsfullmäktige beviljats med 7,000 kronor, hade visat sig ej räcka, och komma ytterligare att erfordras ungefär 1,000 kronor, som nu upptagits i staten. Av de arbeten, som återstode, komma en stor del att utföras redan under innevarande år, därvid betalningen för kostnaderna skulle utgå som förskott å anslaget i nästa års stat.

Utgifts- och inkomststat för materialgården skulle samtidigt jämväl till magistraten överlämnas,

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Drätselkammaren.

Statavräkningsförslag

för år 1916.

Litt.	Utbetalningar	Enligt stat		Extra anslag		Summa	
	Drätselkammaren	354,065	14	349,059	45	703,124	59
	Hamnen	56,958	—	26,225	—	83,183	—
	Gasverket	8,500	—	210,000	—	218,500	—
	Elektricitetsverket	26,500	—	26,822	33	53,322	33
	Vattenverket	10.375	—			10,375	—
	Fattigvården	196,559	83	25,861	—	222,420	83
	Hälsovården	46,376	—	480	—	46,856	—
	Dispensären	36,580	—			36,580	—
	Folkskolan	162,340	50	7,600	—	169,940	50
	Barnavårdsnämnden	3,086	—			3,086	—
	Flickskolan	27,869	99	2,663	49	30,533	48
	Tekniska skolan	4,400	—			4,400	—
	Brandväsendet	55,120	—	11,594	50	66,714	50
	Trädgårdsstyrelsen	6,220	—			6,220	—
	Badhusstyrelsen	12,330	—			12,330	—
	Saluhallen	4,760	—			4,760	—
	Mariebergsskogen	480	—			480	—
	Avloppsverket	8,220	—			8,220	—
	Stadsfullmäktige till oförutsedda	9,787	47			9,787	47
	Kronor	1,030,527	93	660,305	77	1,690,833	70

Litt.	Inbetalningar	Enligt stat		Extra anslag		Summa	
	Drätselkammaren	32,000				32,000	—
	Gasverket	592	10			592	10
	Elektricitetsverket	83,506	67			83,506	67
	Vattenverket	269	88			269	88
	Saluhallen						
		116,368	65			116,368	65
	Generalförslagets brist att täckas med:						
	Redan upplånta medel	55,800	—			55,800	—
	Uttaxering	733,559	28			733,559	28
	Tillfällig upplåning	124,800	—	660,305	77	785,105	77
	Kronor	1,030,527	93	660,305	77	1,690,833	70

Intill 1 oktober		Beräknade för 4:e kvartalet		Summa		Utbetalningar över beräknade		Utbetalningar under beräknade		
380,081	28	162,057	60	542,138	88			160,985	71	
		65,463	90	65,463	90			17,719	10	
100,100	—	5,970	—	106,070	—			112,430	—	
		51,459	83	51,459	83			1,862	50	
		10,375	—	10,375	—					
178,900	—	43,520	83	222,420	83					
41,421	37	5,434	63	46,856	-					
13,143	14	23,436	86	36,580	—					
85,706	—	84,234	50	169,940	50					
2,200	—	886	—	3,086	—					
23,045	47	7,488	01	30,533	48					
4,400	—			4,400	—					
52.715	66	13,998	84	66,714	50					
5,900	—	320	—	6,220	—					
9,000	—	3,330	—	12,330	—					
7,043	42			7,043	42	*2,283	42			*) återbetalas under 4:e kvartalet.
360	—			360	—			120	—	
4,900		2,804	15	7,704	15			515	85	
5,250	—	1,750	—	7,000	--			2,787	47	
914,166	34	482,530	15	1,396,696	49	2,283	42	296,420	63	

Intill 1 oktober		Beräknade för 4:de kvartalet		Summa		Inbetalningar över beräknade		Inbetalningar under beräknade		
								32,000	—	redovisas i drätselkammaren.
		24,483	46	24,483	46	*23,891	36			*) avbetalning på rörelsekapital.
		68,882	64	68,882	64			14,624	03	
		877	28	877	28	607	40			
		2,283	42	2,283	42	2,283	42			
		96,526	80	96,526	80	26,782	18	46,624	03	
39,479	34	13,423	28	52,902	62			2,897	38	
689,476	76	19,480	74	708,957	50			24,601	78	
185,210	24	353,099	33	538,309	57			246,796	20	
914,166	34	482,530	15	1,396,696	49	26,782	18	320,919	39	

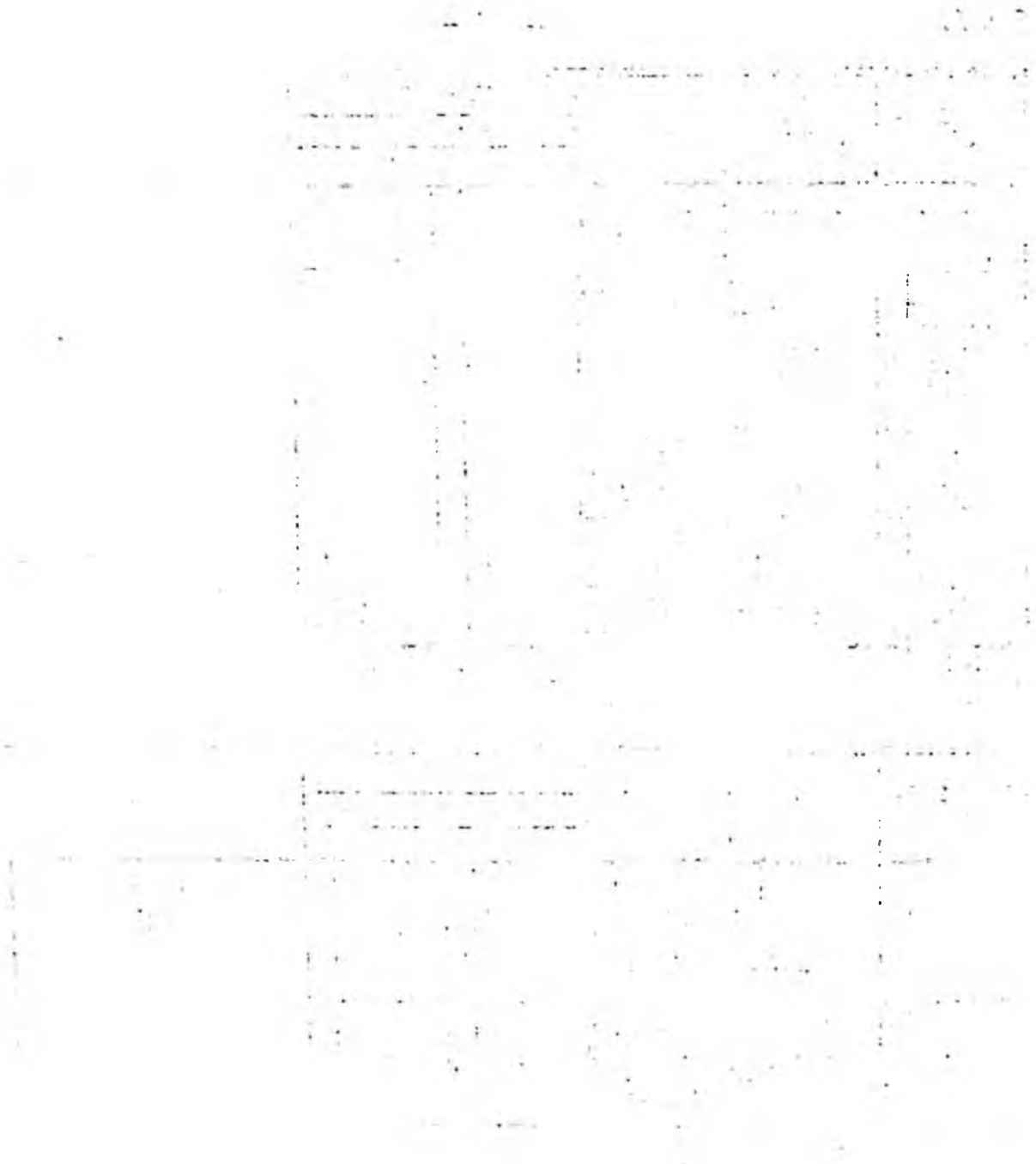

Drätselkammaren. Statförslag 1917.

Drätselkammaren.

Litt.	Utbetalningar	1917		Motsvarande 1916		Ökning		Minskning	
401	Räntor	321,962	96	301,431	68	20,531	28	—	—
402	Kapitalavbetalningar	121,701	96	109,793	92	11,908	04	—	—
403	Personalkostnader	86,640	—	83,040	—	3,600	—	—	—
404	Underhåll	53,904	—	56,820	—	—	—	2,916	—
406	Driftkostnader	9,760	—	9,570	—	190	—	—	—
407	Allm. utgifter	71,099	64	47,158	36	23,941	28	—	—
408	Restitutioner	500	—	—	—	500	—	—	—
421	Allm. lyshållningen	33,990	—	32,615	—	1,375	—	—	—
422	Polisväsendet	80,797	36	75,227	71	5,569	65	—	—
424	Folkpensioneringen	36,750	—	35,200	—	1,550	—	—	—
425	Omkostnader för tobaksnederlag	13,300	—	4,500	—	8,800	—	—	—
427	Tomtregleringskostnader	500	—	—	—	500	—	—	—
428	Stadens skogar	1,000	—	500	—	500	—	—	—
429	Skatteindrivning	1,700	—	—	—	1,700	—	—	—
430	Materialgården	66,475	—	—	—	66,475	—	—	—
448	Sociala ändamål	19,942	50	18,832	49	1,110	01	—	—
449	Kommitteer, nämnder o. d.	20,989	74	5,973	90	15,015	84	—	—
450	Diverse	4,220	—	5,770	—	—	—	1,550	—
106	Arbeten mot ersättning	5,000	—	2,000	—	3,000	—	—	—
Q	Avsättningar	3,110	25	11,215	—	—	—	8,104	75
420	Oförutsedda	10,000	—	10,000	—	—	—	—	—
	Kronor	963,343	41	809,648	06	166,266	10	12,570	75

Ordinarie stat 1917.

Litt.	Inbetalningar	1917	Motsvarande 1916	Ökning	Minskning
101	Räntor	144,002 17	127,665 01	16,337 16	
102	Statsanslag för polishandräckning	2,500 —	2,500 —	— —	
103	Arrenden	15,780 —	13,496 25	2,283 75	
104	Hushyror	154,035 —	150,130 —	3,905 —	
105	Plats- och tomthyror	1,500 —	875 —	625 —	
106	Arbeten mot ersättning	5,000 —	4,000 —	1,000 —	
108	Kapitalinbetalningar	78,850 33	68,571 35	10,278 98	
122	Skatterestantier	18,000 —	18,000 —	— —	
123	Utdelning av skatter i konkurser	100 —	200 —	— —	100 —
124	Tolagsmedel	60,000 —	80,000 —	— —	20,000 —
125	Tullfrihetsersättning	132 66	132 66	— —	— —
126	Bränvinsförsäljningsmedel	62,205 -	64,090 —	— —	1,885 —
127	Hundskatt	2,500 —	2,370 —	130 —	— —
128	Artistskatt	1,200 —	1,500 —	— —	300 —
129	Vexelprotester	800 —	2,000 —	— —	1,200 —
130	Bötesandelar	100 —	100 —	— —	
131	Skogsaccis	200 —	— —	200 —	
132	Kallbadhus	100 —	100 —	— —	
133	Bekvämlighetsinrättningar	700 —	600 —	100 —	
134	Stadens skogar	2,000 —	2,000 —	— —	
135	Folkpensioneringar	20,000 —	22,500 —	2,500 —	
136	Folkpensioneringsrestantier	5,000 —			
137	Andel i hamnavgifter	10,000 —	11,000 —	— —	1,000 —
150	Övriga	1,405 —	1,420 —	— —	15 —
430	Materialgården	56,475 —	— —	56,475 —	
449	Livsmedelsnämnden	73,502 54	33,018 84	40,483 70	
Q	Avsatta medel	4,517 19	5,013 81	— —	496 62
F	Fastigheter, tomtförsäljningar	12,800 —	— —	12,800 —	
	S:ma	733,404 89	611,282 92	147,118 59	24,996 62
	Brist	229.938 52	198,365 14	31,573 38	— —
	Kronor	963,343 41	809,648 06	178,691 97	24,996 62

Drätselkammaren.

Litt.		Utbetalningar			Att täckas medelst: Redan upptagna lån		Tillfällig upplåning		Uttaxering	
F		**Fastigheter för allm. behov.**								
		Småskolebyggnad på N. Strand . . .	67,500	—	67,500	—				
F		**Fastigheter för annat ändamål.**								
		Anslag till byggnadsverksamhetens understödjande	100,000	—	—	—	100,000	—		
H		**Inventariepersedlar.**								
a		Stadskamrerarens längd:								
	1	Drätselkammaren . . . . . 3,000: —								
	2	Fattigvården . . . . . 1,000: —								
	3	Hälsovården . . . . . 1,200: —								
	4	Dispensären . . . . . —: —								
	5	Folkskolan . . . . . 500: —								
	6	Flickskolan . . . . . 500: —								
	7	Tekn. söndags- och aftonskol. 175: —								
	8	Brandväsendet . . . . . 1,600: —								
	9	Trädgårdsstyrelsen . . . . . —: —								
	10	Badhusstyrelsen . . . . . 300: —								
	11	Polisväsendet . . . . . 100: —								
	12	Materialgården . . . . . 2,000: —								
	13	Stadsbiblioteket . . . . . —: —	10,375	—	—	—	—	—	10,375	—
b		Stadsingeniörens längd	100	—	—	—	—	—	100	—
c		Stadsarkitektens längd	100	—	—	—	—	—	100	—
I		**Anläggningar.**								
	1	Torg, gator och planer	33,600	—	33,600	—				
	5	Avloppsledning i Ö:a torggatan . . .	2,897	38	2,897	38				
	20	Materialgården	12,400	—	—	—	9,000	—	3,400	—
		Kronor	226,972	38	103,997	38	109,000	—	13,975	—

Extra stat 1917.

Litt.	Inbetalningar								
Q	**Avsatta medel.**								
1	1913 års lån:								
	Torg, gator och planer			33,600	—				
	Avloppsledning i Ö:a Torggatan . .			2,897	38	36,497	38		
2	1916 års lån:								
	Småskolebyggnad på Norr Strand . .			—	—	67,500	—	103,997	38
	Brist att täckas genom:								
	Tillfällig upplåning			—	—	109,000	—		
a	Uttaxering			—	—	13,975	—	122,975	—
b									
	Kronor	—	—	—	—	—	—	226,972	38

Specifikationer.

Litt.	Utbetalningar	1917		Motsvarande 1916	
401	**Räntor:**				
a 1.	Fonderade lån:				
	1888 års	2,380: —		2,816: 25	
	1896 »	5,474: 09		6,453: 69	
	1902 »	39,854: 18		40,686: 93	
	1907 »	106,536: 62		108,765: —	
	1913 »	130,695: 63		131,750: —	
	1916 »	34,095: 68			
	1917 »	1,979: 16	321,015: 36		290,471: 87
2.	Tillfälliga lån				10,000: —
3.	Övertagna lån				
	Sparbanken		750: —		800: —
	Stadshypotekskassan		197: 60		159: 81
		Kronor	321,962: 96		301,431: 68
402	**Kapitalavbetalningar.**				
	Fonderade lån:				
	1888 års	4,000: —		3,500: —	
	1896 »	27,242: 18		26,262: 52	
	1902 »	20,426: 97		19,594: 22	
	1907 »	37,000: —		35,000: —	
	1913 »	26,000: —		24,000: —	
	1916 »	5,500: —	120,169: 15		108,356: 74
b	Övertagna lån:				
	Sparbanken	1,250: —		1,250: —	
	Stadshypotekskassan	282: 81	1,532: 81	187: 18	1,437: 18
		Kronor	121,701: 96		109,793: 92

Personalkostnader.

403 a	Löner:						
1.	Magistraten	Lön	Tjenstgöringspgr	Ålderstillägg			
	Borgmästaren	6,000	2,000	1,000	9,000: —	9,000: —	
	1:e rådmannen	2,500	1,200	625	4,325: —	4,200: —	
	2:e d:o			1,000	1,000: —	1,000: —	
	3:e d:o	3,300	1,200	875	5,375: —	5,000: —	
	Kronokassören	3,000			3,000: —	3,000: —	
	Kronobokhållaren	1,200			1,200: —	1,200: —	
	Stadsfogden	1,500	1,000		2,500: —	2,500: —	
	1 exekut.-vaktm.	1,350		150	1,500: —	1,500: —	
	1 d:o	1,200		150	1,350: —	1,350: —	
	Stadsfiskalen	2,200	1,000	300	3,500: —	2,500: —	
	Arvode för mantals- och röstlängd				1,200: —	1,200: —	
						33,950: —	32,450: —

Litt.	Utbetalningar				1917		Motsvarande 1916	
2.	Stadsfullmäktiges sekreterare					2,000: —		2,000: —
3.	Drätselkammaren:							
	Sekreteraren	2,000			2,000: —		1,400: —	
	Stadskamreraren	2,700	1,300		4,000: —		4,000: —	
	Stadskassören	1,600	800	600	3,000: —		3,000: —	
	Bokhållaren	1,400	700		2,100: —		1,500: —	
	Stadsarkitekten	2,000	2,000	1,000	5,000: —		5,000: —	
	Stadsingeniören	1,500			1,500: —		1,500: —	
	1 arbetsförman	2,100			2,100: —		2,100: —	
	1 d:o	1,680			1,680: —		1,680: —	
	1 d:o	1,500			1,500: —		1,500: —	
	Skorstensfejaren	12,800		1,000	13,800: —		12,800: —	
	Vaktmästaren	600			600: —		900: —	
	Tillfälligt skrifbiträde				600: —		600: —	
	d:o ritbiträde				200: —	38,080: —		35,980: —
4.	Diverse arvoden:							
	Byggnadsnämndens sekreterare				400: —		400: —	
	Uppgörande av uppbördsbok				400: —		400: —	
	Statistiskt räkenskapssammandrag . . .				200: —		200: —	
	Ombud vid mantalsskrivning				100: —	1,100: —	100: —	1,100: —
b	Semester och vikariatsarvoden:							
1.	Magistraten				250: —		250: —	
2.	Drätselkammaren				360: —	610: —	360: —	610: —
d	Pensioner:							
	f. Stadsläkare Lundberg				3,000: —		3,000: —	
	f. Stadsbyggm. Andersson				2,000: —		2,000: —	
	f. Magistratssekreterare Falks Enka . .				500: —		500: —	
	f. Arbetaren A. Norberg				300: —		300: —	
	f. d:o L. Nilsson				300: —		300: —	
	f. d:o A. Olsson				400: —		400: —	
	f. exekutionsvaktm. Höglind				400: —		400: —	
	f. Stadskamrer G. Enander				4,000: —	10,900: —	4,000: —	10,900: —
					Kronor	86,640: —		83,040: —
404	**Underhåll:**							
a	Fastigheter för allm. behov				6,755: —		9,802: —	
b	d:o » annat ändamål				9,359: —	16,114: —	4,703: —	14,505: —
d	Inventarier:							
1.	Stadskamrerarens längd				500: —		300: —	
2.	Stadsingeniörens längd				400: —		2,000: —	
3.	Stadsarkitektens längd				600: —	1,500: —	600: —	2,900: —
e	Anläggningar:							
1.	Gator, torg och planer				20,300: —		29,550: —	
2.	Broar				500: —			
4.	Landsvägar				9,590: —		9,065: —	
5.	Ledningar och rörnät				400: —			
9.	Pålarmar						600: —	
12.	Stängsel				200: —		200: —	
14.	Strandskoningar				5,300: —	36,290: —		39,415: —
					Kronor	53,904: —		56,820: —

Litt.	Utbetalningar	1917		Motsvarande 1916	
406	**Driftkostnader:**				
k	Vattenkastare		6,750: —		6,750: —
n	Gatubrunnar		500: —		500: —
s	Tyggårdspumpen		200: —		200: —
t	Klapphuset:				
	Avlöning och renhållning	300: —			
	Pumpens drift	760: —	1,060: —		1,060: —
c	Bekvämlighetsinrättningen		550: —		400: —
x	Kallbadhus		200: —		200: —
y	Annonskiosker		250: —		250: —
ä	Stadens ur		250: —		210: —
		Kronor	9,760: —		9,570: —
407	**Allmänna utgifter.**				
a	Utskylder:				
	Krono-	1,200: —			
	Kyrko-	200: —			
	Kommunal-	10,600: —	12,000: —		9,900: —
b	Försäkringspremier		3,000: —		1,800: —
c	Plats- och tomthyror		298: 70		298: 70
f	Uppvärmning		5,500: —		3,000: —
g	Lyshållning, inre		1,000: —		2,000: —
h	Renhållning, städning etc.:				
	1. Rådhuset	1,000: —		1,500: —	
	2. Sopning af gator och allm. platser	6,500: —		6,500: —	
	3. Vattning » » » » »	2,400: —			
	4. Snöplöjning, is- och snökörning, sandning m. m.	4,000: —			
	5. Renhålln. af gatubrunnar och diken	2,000: —			
	6. Rensning av gårdsbrunnar, kalkning, slaskkörning samt renhållning av gård och gata vid gamla flickskolan	3,000: —		2,600: —	
	7. Avstjelpningsplatsers skötsel	1,500: —	20,400: —	1,500: —	12,100: —
å	Fastighetsförvaltningen		1,500: —		700: —
j	Kontorsutensilier:				
	1. Stadskamrerarekontoret	2,000: —		2,000: —	
	Stadsarkitekten	200: —		200: —	
	Stadsingeniören	100: —	2,300: —		2,200: —
h	Annonser och tryck		9,000: —		7,500: —
q	Förrådskostnader		300: —		200: —
r	Ersättning till landsförsamlingen		5,096: 46		2,590: 18
t	Amortering av tingshuslånet		19: 48		19: 48
u	Utredningskostnader:				
	1. Tekniska	1,000: —			
	2. Ekonomiska och andra	2,000: —			
	3. Återstod av anslag för utredning för en ny bro	550: —	3,550: —		
x	Översvämningskostnader		1,000: —		
y	Fångars vård och underhåll		250: —		250: —

Litt.	Utbetalningar	1917		Motsvarande 1916	
407 ö	Övriga:				
	1. Telefon, telegram och porto	1,600: —		1,600: —	
	2. Tidningar och tidskrifter	275: —		125: —	
	3. Vattenavgifter	1,000: —		600: —	
	4. Rese- och representationskostnader	1,000: —		1,000: —	
	5. Sjuk- och olycksfallsersättning	400: —		400: —	
	6. Föreningsavgifter	380: —		375: —	
	9. Lagsökning, delgivning, protokollslösen, stämpel o. d.	1,000: —		400: —	
	11. Fraktkostnader, som ej kunna på andra littera fördelas	50: —			
	30. Velocipedsliitningsersättning 150: —				
	Kassafackshyra 30: —	180: —	5,885: —	100: —	4,600: —
		Kronor	71,099: 64		47,158: 36
421	**Allm. lyshållningen:**				
a	Med gas	20,870: —		20,870: —	
b	Med elektricitet	13,120: —	33,990: —	11,745: —	32,615: —
		Kronor	33,990: —		32,615: —
424	**Folkpensioneringen:**				
a	Påförda grundavgifter		33,500: —		32,500: —
b	Pensionsnämndsarvoden		1,350: —		1,300: —
c	Annonser och tryck m. m.		100: —		400: —
d	Indrivningskostnader		800: —		1,000: —
e	Pensionstillägg		1,000: —		
		Kronor	36,750: —		35,200: —
425	**Omkostnader för tobaksnederlag:**				
a	Frakter		9,000: —		
b	Åkarpengar		800: —		
c	Arbetskostnad		1,000: —		
d	Lokalhyror, hamnavgifter, tullbevakning m. m.		2,500: —		
		Kronor	13,300: —		4,500: —
448	**Sociala ändamål:**				
a	Barnhemmet		1,100: —		500: —
b	Stadsbiblioteket		4,600: —		3,600: —
c	Föreläsningsanstalten		800: —		800: —
d	Läsestugor och folkkök		1,350: —		2,218: —
e	Nykterhetsföreningar		350: —		300: —
f	Slumverksamheten		500: —		507: 25
g	Vita bandet		300: —		300: —
h	Skollovskolonier		500: —		500: —
i	Arbetsstugan		1,500: —		1,500: —
m	Diakonissorna		500: —		507: 24
n	Barnkrubborna		3,300: —		3,300: —

Litt.	Utbetalningar	1917	Motsvarande 1916
448 o	Sjukkassor	1,100: —	1,100: —
p	Arbetsförmedlingen	3,000: —	3,000: —
q	Nykterhetskaféer	150: —	150: —
r	Utdelning av varm mjölk		250: —
s	Slummens sommarkoloni		300: —
t	Nykterhetsnämnden	892: 50	
	Kronor	19,942: 50	18,832: 49
449	**Kommitteer, nämnder o. d.:**		
a	Stadsrevisionen	1,600: —	1,450: —
b	Taxeringsnämnden	800: —	800: —
c	Pensioneringskommittén	300: —	300: —
e	Spårvägskommittén	200: —	
g	Arbetslöshets- och hjälpkommittén	2,773: 90	2,773: 90
h	Livsmedelsnämnden, beräknad återstod av dyrtidslindringsanslaget	15,000: —	
i	Bokföringskommittén	315: 84	650: —
	Kronor	20,989: 74	5,973: 90
450	**Diverse:**		
a	Lånepåkostnader	200: —	
b	Trädgårdsstyrelsen, hundskatten	2,620: —	2,370: —
c	Hyresersättning	1,400: —	1,400: —
e	Undersökning för vattenvägar		2,000: —
	Kronor	4,220: —	5,770: —
Q	**Avsättningar:**		
	Till Donationsjordsfonden (855: 14)		7,812: 50
	Till Nykterhetens främjande	3,110: 25	3,402: 50
	Kronor	3,110: 25	11,215: —

Litt.	Inbetalningar	1917	Motsvarande 1916
101	**Räntor.**		
b	Å utlånta medel:		
	Hamnen	46,603: 14	45,165: 01
	Gasverket	16,500: —	16,500: —
	Vattenverket	36,000: —	36,000: —
	Elektricitetsverket	29,000: —	29,000. —
	Avloppsverket	15,899: 03	
f	Å i bank innestående medel		1,000: —
	Kronor	144,002: 17	127,665: 01

Litt.	Inbetalningar		1917		Motsvarande 1916	
103	**Arrenden:**					
a	Markarrenden			15,000: —		12,420: —
b	Fiskarrenden			445: —		738: —
c	Bergbrott			300: —		303: 25
d	Vass- och grässkörd			35: —		35: —
		Kronor		15,780: —		13,496: 25
104	**Hushyror.**					
a	Från stadens delegationer m. m.					
	Hamnen		1,175: —		1,175: —	
	Gasverket		725: —		725: —	
	Elektricitetsverket		900: —		900: —	
	Vattenverket		725: —		725: —	
	Fattigvården		21,900: —		21,900: —	
	Hälsovården		9,000: —		9,000: —	
	Dispensären		1,750: —		1,750: —	
	Folkskolan		36,400: —		34,900: —	
	Flickskolan		20,000: —		20,000: —	
	Tekniska Söndags- och Aftonskolan		1,500: —		1,500: —	
	Brandväsendet		10,200: —		10,200: —	
	Trädgårdsstyrelsen		2,400: —		2,400: —	
	Badhusstyrelsen		3,000: —		3,000: —	
	Saluhallen		9,000: —		9,000: —	
	Styrelsen för Mariebergsskogen		360: —		360: —	
	Stadsbiblioteket		600: —		600: —	
	Barnhemmet		600: —			
	Materialgården		1,500: —	121,735: —		118,135: —
b	Från diverse uthyrda lägenheter			32,300: —		31,995: —
		Kronor		154,035: —		150,130: —
108	**Kapitalinbetalningar:**					
	Hamnen			11,636: 36		11,125: 99
	Gasverket			13,000: —		12,765: 57
	Elektricitetsverket			24,613: —		24,613: —
	Vattenverket			20,000: —		20,066: 79
	Avloppsverket			9,600: 97		
		Kronor		78,850: 33		68,571: 35
150	**Övriga:**					
a	Annonskioskerna			400: —		500: —
c	Andel i hamnens platshyra			285: —		200: —
d	Polisbevakning vid hamnen			720: —		720: —
		Kronor		1,405: —		1,420: —
Q	**Avsatta medel:**					
4.	$^9/_{10}$-delar av räntan på donationsjordsfonden			918: 94		781: 32
3.	Nykterhetsanslaget			3,598: 25		4,232: 49
		Kronor		4,517: 19		5,013: 81

Specifikation till litt. 422 Polisväsendet.

Litt.	Utbetalningar		1917			Motsvarande 1916	
403	**Personalkostnader:**						
a	Löner:						
	Poliskommissarien, lön	2,100: —					
	tjänstgöringspgr	700. —					
	ålderstillägg	250: —	3,050	—			
	4 öfverkonstaplar, lön	5,700: —					
	tjänstgöringspgr	1,900: —					
	ålderstillägg	1,600: —	9,200	—			
	1 Detektivkonstapel	1,200: —					
	tjänstgöringspgr	400: —					
	ålderstillägg	400: —	2,000	—			
	1 Rådhusvaktmästare, lön . . .	1,125: —					
	tjänstgöringspgr	375: —					
	ålderstillägg	400: —	1,900	—			
	2 Konstaplar, lön	2,250: —					
	tjänstgöringspgr	750: —					
	ålderstillägg	800: —	3,800	—			
	8 Konstaplar, lön	9,000: —					
	tjänstgöringspgr	3,000: —					
	ålderstillägg	2,209: 36	14,209	36			
	6 Konstaplar, lön	6,750: —					
	tjänstgöringspgr	2,250: —					
	ålderstillägg	1.500: —	10,500	—			
	1 Konstapel, lön	1,125: —					
	tjänstgöringspgr	375: —					
	ålderstillägg	135: 40	1,635	40			
	3 Konstaplar, lön	3,375: —					
	tjänstgöringspgr	1,125: —					
	ålderstillägg	375: —	4,875	—			
	1 Konstapel, lön	1,125: —					
	tjänstgöringspgr	375: —					
	ålderstillägg	62: 50	1,562	50			
	1 Konstapel	1,125: —					
	tjänstgöringspgr	375: —					
	ålderstillägg	5: 10	1,505	10			
	2 Konstaplar	2,250. —					
	tjänstgöringspgr	750: —	3,000	—			
	5 Extra konstaplar	5,000: —					
	ålderstillägg	500: —	5,500	—			
	2 Distriktskonstaplar	1,400: —	1,400	—	64,137	36	63,722	71
b	Semester och Vikariatsarvoden.						
	Semesterarvoden	1,200: —					
	Vikariatsarvoden	500: —			1,700	—	1,700	—
f	Olycksfallsförsäkringspremier.				325	—	325	—
h	Beklädnad.				5,630	—	5,630	—

Specifikation till litt. 422 Polisväsendet.

Litt.	Utbetalningar		1917		Motsvarande 1916	
403 i	Läkare och sjukvård (ej medicin) för personaler med familjer . .		350 —		350	—
404	**Underhåll:**					
d	Inventariers underhåll	100: —				
	Velocipeders »	200: —	300	—		
407	**Allmänna utgifter:**					
f	Uppvärmning av lokalerna . . .	2,300: —				
	Ångpannesköterens arvode, beräkn.	250: —	2,550	—		
g	Lyshållning		500	—		
h	Städning av lokalerna		750	—		
j—k	Kontorsutensilier, annonser, tryck och bokbinderi		700	—	500	—
n	Sängservis		15	—		
p	Förbandsartiklar		40	—		
y	Anhållnas underhåll	140: —		—		
	Skjutslegor för anhållna	25: —	165	—		
ö 1	Telefon, telegram och porto . .	600: —				
2	Tidningar och tidskrifter . . .	35: —	635	—		
420	Oförutsedda utgifter		3,000	—	3,000	—
		Kronor	80,797	36	75,227	71

Karlstads stads förråd.

Ordinarie stat för år 1917.

Inkomster:

Litt. 404	Hushyror	600: —	
	Hyror för utlånta inventarier	1,500: —	2,100: —
	Försäljning av varor		54,375: —
	Beräknat lager		10,000: —
		Kronor	66,475: —

Utgifter:

Litt. 403	Personalkostnader:		
	Avlöning till förrådsförvaltaren $^3/_4$ år		1,575: —
404 d	Inventariers underhåll		2,000: —
407	Allmänna utgifter:		
b	Försäkringsavgifter för lagret	150: —	
c	Arrendeavgift till Drätselkammaren (2,000 pr år, $^3/_4$ år)	1,500: —	
e	Platshyra till Karlstads hamn (1 år)	250. —	
f	Uppvärmning	75: —	
g	Lyshållning	75: —	
j	Kontorsutensilier	100: —	
q	Förrådskostnader	550: —	
ö	Övriga	200: —	2,900: —
	Inköp av varor		60,000: —
		Kronor	66,475: —

Extra stat för år 1917.

Utbetalningar:

Litt.	H. Inköp av nya inventarier		2,000: —
	Inlösen av lager från gas-, vatten- och avloppsverken, hamnen och gatuarbetena		30,000: —
		Kronor	32,000: —

Utdrag av Hamnstyrelsens protokoll den 31 oktober 1916.

§ 118.

Företogs till behandling 1917 års statförslag, till grund för vilket förelåg ett av hamnkassören upprättat statavräkningsförslag för innevarande år. Enligt detta skulle på ordinarie staten uppstå en brist av kr. 5,425: 37, varemot utav på extrastaten anvisade lånemedel beräknades återstå oanvända kr. 20,644: 47, varav kr. 20,250: 12 ansågs komma till användning under år 1917. Ordinarie statförslaget för nästa år utvisade en brist att uttaxera av .....kr. 69,943: —

Utav extrastatens brist kr. 75,550: 12 ansågs dels att merkostnaden för anskaffande av den i innevarande års stat upptagna kranen kr. 15,000 samt erforderliga medel för inventarier kr. 300 eller tillsammans ..... » 15,300: — borde anskaffas genom uttaxering.

Summa uttaxeringsmedel kr. 85,243: —

Utav lånemedel erfordrades ..... » 60,250: 12

Summa erforderliga medel kr. 145,493: 12

Hamnstyrelsen beslöt för sin del antaga den sålunda uppgjorda staten och att översända densamma jämte statavräkningsförslaget till magistraten.

In fidem
IWAR OLSSON.

Justeradt:
C. O. AHLMARK.
ALBIN FORSSELL.

IV. Hamnen.

Ordinarie stat för år 1917.

		1916.	1917.
	Utbetalningar:		
401.	Räntor	45,165: 01	46,603: 14
402.	Kapitalavbetalningar	11,125: 99	11,636: 36
403.	Personalkostnader	17,890: —	18,648: —
404.	Underhåll	11,650: —	34,491: —
405.	Förbrukningsartiklar		200: —
406.	Driftkostnader	2,050: —	2,550: —
407.	Allmänna utgifter	3,577: —	4,177: —
451.	Avsättning till reparationsfonden		4,000: —
452.	Lyshållningen	1,750: —	1,950: —
453.	Stadens andel av hamnavgifter	11,000: —	10,000: —
470.	Diverse	1,380: —	4,578: 75
420.	Oförutsedda	1,000: —	1,023: 75
	Kronor	106,588: —	139,858: —
	Inbetalningar:		
103.	Arrenden	600: —	535: —
104.	Hushyror	1,725: —	1,775: —
105.	Plats- och tomthyror	2,055: —	2,055: —
151.	Hamnavgifter	55,000: —	50,000: —
152.	Kranhyror	1,800: —	2,500: —
153.	Upplagsplatshyror	4,200: —	5,700: —
154.	Slipavgifter	2,500: —	2,500: —
155.	Kölhalning och sjösättning	50: —	50: —
156.	Lustbåtsavgifter	350: —	350: —
157.	Varuskjulsavgifter	50: —	50: —
170.	Tyggårdsvikens länshållning	400: —	400: —
451.	Reparationsfonden till underhåll		4,000: —
	Kronor	68,730: —	69,915: —
	Brist att täckas genom uttaxering	37,858: —	69,943: —
	Kronor	106,588: —	139,858: —

IV. Hamnen.

Extra stat för år 1917.

Utbetalningar:

G. Driftapparater:

En ny portalkran, uppförd i 1916 års stat med 40,000 kr. men anslaget ej

ännu beviljat, varför anses ytterligare erfordras för prisförhöjning 15,000 kronor ..... 55,000: —

H. Inventarier ..... 300: —

J. Anläggningar:

(Efterföljande belopp utgöra återstod av förut beviljade anslag).

8. Kajer, bryggor och upplagsplatser:
Lastbryggor vid Tyggården ..... 5,500: —

11. Järnvägsspår:
Spåranläggningar och terrasseringsarbeten 14,750: 12 20,250: 12

Kronor 75,550: 12

Inbetalningar:

Brist.

Beräknad återstod vid 1916 års slut utav förut beviljade lånemedel till under litt. J. härovan angivna ändamål 20,250: 12

Utav ytterligare erforderliga medel kr. 55,300: — föreslås, att merkostnaden för anskaffande av portalkranen kr. 15,000 samt att det för inventarieinköp beräknade beloppet kr. 300 eller tillsammans 15,300: —
anskaffas genom uttaxering samt att återstående ..... 40,000: —
anskaffas medelst upplåning.

Summa erforderliga kr. 75,550: 12

Karlstad den 31 oktober 1916.

På hamnstyrelsens vägnar

C. O. AHLMARK.

IWAR OLSSON.

Specifikationer:

403.	**Personalkostnader:**	1916		1917	
a)	Löner: Sekreteraren	400: —		400: —	
	Hamnkassören	4,500: —		4,500: —	
	Stadsingenjören	1,300: —		1,300: —	
	Hamnkaptenen	3,000: —		3,000: —	
	Hamnbokhållaren	1,800: —		1,800: —	
	Kontorsbiträdet	900: —		900: —	
	Hamnförmannen	1,650: —		1,650: —	
	Hamnservisen i inre hamn	1,000: —		1,000: —	
	d:o i yttre »	880: —		880: —	
	Slussvakten	800: —	16,230: —	800: —	16,230: —

		1916		1917	
b)	Semester- och vikariatsarvoden		210: —		210: —
d)	Pensioner: Änkefru Anna Svensson		300: —		300: —
k)	Hyresersättningar: Hamnkaptenen	500: —		500: —	
	Hamnförmannen	150: —		150: —	
	Slussvakten	200: —		200: —	
	Servisen i yttre hamn	200: —	1,050: —	200: —	1,050: —
l)	Värme och lyse:				
	Hamnkapten, el. bostadsbelysning		100: —		100: —
n)	Dyrtidslönetillskott, Hamnbokhållaren			180: —	
	Kontorsbiträdet			90: —	
	Hamnförmannen			180: —	
	Hamnservisen i inre hamn			100: —	
	d:o i yttre »			108: —	
	Slussvakten			100: —	758: —
		Kronor	17,890: —		18,648: —

404.	**Underhåll:**				
a)	Byggnader för allmänt behov	150: —		300: —	
b)	» » annat ändamål	150: —	300: —	200: —	500: —
c)	Driftapparater:				
1.	Lyftkranar	150: —		300: —	
2.	Muddringsapparater			5,500: —	
3.	Slipen	50: —		400: —	
4.	Elektromotorpumpen å Tyggården	50: —	250: —	50: —	6,250: —
d)	Inventariepersedlar		300: —		300: —
e)	Anläggningar:				
1.	Gator, torg och planer	600: —		600: —	
	Körväg till tillfälliga upplagsplatser på yttre hamnen			3,600: —	
2.	Broar	50: —		100: —	
3.	Planteringar och promenader	200: —		200: —	
5.	Elektriska ledningar	200: —		100: —	
6.	Muddring i älven	6,000: —		4,867: 09	
	Muddring i yttre hamnen m. m.			2,123: 91	
7.	Kanaler och slussar:				
	Reparation av en slussport	1,500: —		1,500: —	
8.	Kajer, bryggor och upplagsplatser	1,500: —			
	Träkajen i yttre hamnen			1,500: —	
	Uppfyllning och iordningställande av upplagsplatserna på yttre hamnen utmed halva kajsträckan			7,000: —	
	Bryggor för lustbåtar			500: —	
9.	Pålarmar, dammar och ducd'alber	400: —		4,000: —	
10.	Fyrar och sjömärken	75: —		75: —	
11.	Järnvägsspår	200: —		300: —	
12.	Stängsel	25: —		25: —	
13.	Bekvämlighetsinrättningar	50: —		50: —	
14.	Strandskoningar och slänter		10,800: —	900: —	27,441: —
		Kronor	11,650: —		34,491: —

		1916		1917	
406.	**Driftkostnader:**				
q)	Lyftkranar	1,200: —		1,500: —	
r)	Slipen	400: —		600: —	
s)	Elektromotorpumpen å Tyggården	450: —		450: —	
	Kronor	2,050: —		2,550: —	
407.	**Allmänna utgifter:**				
a)	Utskylder		300: —		300: —
b)	Försäkringsavgifter		740: —		740: —
d)	Hushyra med värme, städning och lyse		1,175: —		1,175: —
f)	Uppvärmning (hamnkaptenskontoret)				100: —
g)	Belysning		100: —		100: —
h)	Renhållning		25 —		225: —
j)	Kontorsutensilier		200: —		200: —
k)	Annonser och tryck		250: —		250: —
ö) 1.	Telefon, telegram och porto	375: —		400: —	
2.	Tidningar och tidskrifter	25: —		25: —	
3.	Vattenavgift	12: —		12: —	
4.	Rese- o. representationskostnader	75: —		150: —	
5.	Sjuk- och olycksfallsersättning	200: —		200: —	
6.	Sv. Hamnförbundet	100: —	787: —	100: —	
9.	Lagsökning, stämpel, delgivning, protokollslösen o. d.			100: —	
12.	Utredningskostnader			100: —	1,087: —
	Kronor		3,577: —		4,177: —
452.	**Lyshållningen:**				
a)	Hamnbelysningen		1,600: —		1,700: —
b)	Fyrbelysningen		150: —		250: —
	Kronor		1,750: —		1,950: —
470.	**Diverse:**				
b)	Stadens andel i platshyror		200: —		285: —
c)	Polisbevakning i hamnen		720: —		720: —
d)	Pejlingar		100: —		100: —
e)	Prickhållning		100: —		125: —
f)	Uppränsning		100: —		100: —
g)	Godsbevakning		160: —		200: —
h)	Isbråkning	1,000, —			
	d:o för 1915 enl. stadsfullmäktiges beslut § 38 1916	2,048: 75			3,048: 75
	Kronor		1,380: —		4,578: 75

Förklaring över de statposter, som i någon avsevärdare grad skilja sig från motsvarande i innevarande års ordinarie stat och som icke ansetts böra föranleda särskilda framställningar till stadsfullmäktige.

Litt. 404. c. 2. Det här uppförda beloppet motsvarar den för varje år, som muddring pågår, normala kostnaden för muddringsmaterielens underhåll. Denna

post har de senare åren icke varit i staterna synlig, enär den ingått i det stora anslaget för hamnens fördjupning för 4-meters fartyg. Då för nästa år inga större muddringsarbeten påkallas, så har ifrågavarande kostnad ansetts böra uppföras särskilt.

Litt. 404. e. 1. För att göra de tillfälliga upplagsplatserna, ävensom de utmed hamnspåren uthyrda fasta upplagsplatserna tillgängliga för körtrafik, så måste väg anläggas dit, vilken beräknas draga en kostnad av 3,600 kr.

Litt. 404. e. 6. Här uppförda kr. 4,867: 09 utgöra beräknad återstod av årets anslag kr. 6,000: —. Kr. 2,123: 91 äro avsedda för diverse uppräusningsarbeten i inre och yttre hamnen.

Litt. 404. e. 8. Tiden för träkajens livslängd är nu så långt framskriden, att den hädanefter kommer att kräva större underhållskostnader för varje år, varför det inom en icke alltför avlägsen framtid torde bliva mest ekonomiskt att utbyta dess överbyggnad mot sten. För 1917 beräknas underhållet kosta 1,500 kr. Den för upplagsplatser på yttre hamnen avsedda marken har ej ännu blivit för sitt ändamål iordningställd och har under åren satt sig, så att den f. n. ligger åtskilligt under kajplanet och följaktligen ej är lämplig att använda. Då nu fartyg med relativt stora laster äro att förvänta, vilka laster i följd av den begränsade tillgången på godsvagnar åtminstone delvis måste uppläggas i land, så är det nödigt att ändamålsenligt iordningsställa upplagsplatserna, så att godset ej förfares och tager skada. För iordningställande av halva sträckan utmed kajen beräknas för nästa år kr. 7,000: —.

Litt. 404. e. 9. De i yttre hamnen anbrakta ducd'alberna, byggda för fartyg av hittills vanlig storlek, måste för att kunna tillfredsställa den väntade större trafikens krav, ombyggas och omplaceras, vilket beräknas draga en kostnad av 4,000 kr.

Litt. 404. e. 14. Strandskoningen utmed Tyggården är bristfällig och behöver repareras för en kostnad av 900 kr.

Litt. 470. h. Anslag till isbråkning har icke förut förekommit i staten, men då sådan numera årligen påkallas, så har ett förslagsbelopp av 1,000 kr. ansetts böra i staten uppföras.

Litt. 451. Den 30 December 1907 § 200 beslöto stadsfullmäktige att avsättning till reparationsfonden skulle tillsvidare upphöra. Emellertid torde, då förskrifterna härom grunda sig på ett kungl. brev, denna avsättning böra formellt iakttagas, varför det härför beräknade beloppet uppförts bland såväl utbetalningarna som inbetalningarna.

Litt. 151. Då hamnavgifterna för innevarande år icke kunna beräknas uppgå till mer än 45,000 kr. eller 10,000 kr. mindre än som i staten beräknats, så har styrelsen för nästa år icke vågat upptaga mer än 50,000 kr.

V. Karlstads Gasverk.

Ordinarie stat 1917.

Inkomster:

171.	Gasförbrukningen	123,465: —
172.	Koks	100,000: —
173.	Tjära	12,000: —
106.	Arbete mot ersättning	12,000: —
473.	Beräknad räst å anslag till förskottering af kostnader för inomhusledningar	2,000: —
	Kronor	249,465: —

Utgifter:

401.	Ränta å Verkets värde	16,500: —
402.	Amortering enl. plan	13,000: —
403.	Personalkostnader	8,320: —
404.	Underhåll	6 900: —
405.	Driftsmateriel	166,810: —
406.	Speciella driftkostnader	18,660: —
407.	Allmänna utgifter	10,075: —
409.	Rabatter	1,500: —
472.	Apparatutställning och propaganda	700: —
106.	Arbete mot ersättning	3,000: —
471.	Tillsyn af inomhusledningar	1,000: —
473.	Installationsbidrag	2,000: —
420.	Oförutsedda utgifter	1,000: —
	Kronor	249,465: —

V. Karlstads Gasverk. Extra stat 1917.

Inbetalningar:

	Erforderligt anslag	5,800: —
	Kronor	5,800: —

Utbetalningar:

G.	Driftapparater (mätare)	4,000: —
H.	Inventariepersedlar	300: —
J.	Anläggningar, servisledningar	1,500: —
	Kronor	5,800: —

Karlstad den 31 Okt. 1916.

S. GULLSTRÖM.

ERIK BJÖRKMAN. THURE BYTTNER.

Specifikation till Gasverkets stat.

Inkomster:

Litt. 171. *Gasförbrukningen*:				
a.	Allmänna förbrukningen:			
	1. Gatubelysning	20,870: —		
	2. Hamnbelysning	1,250: —	22,120: —	
b.	Enskilda förbrukningen		101,345: —	123,465: —
			Kronor	123,465. —

Utgifter:

Litt. 403. *Personalkostnader*:				
a.	Löner:			
	andel i sekreterarens lön	200: —		
	» i stadsingeniörens lön	1,700: —		
	» i kamrerarens lön	1,250: —		
	» 1:e bokhållarens lön	550: —		
	» 2:e » »	495: —		
	Gasmästarens lön	2,200: —	6,395: —	
b.	Semesterarvoden		125: —	
c.	Tantieme:			
	Stadsingeniören	600: —		
	Gasmästaren	300: —	900: —	
d.	Pension:			
	f. retorteldare Nyqvist		500: —	
k.	Hyresersättning:			
	Gasmästaren		400: —	8,320: —
Litt. 404. *Underhåll*:				
a.	Fastigheter		900: —	

c.	Driftapparater:			
21.	Retortugnar	2,000: —		
22—50.	Andra	500: —		
97. a.	Mätare	1,000: —	3,500: —	
d.	Inventarier		400: —	
c.	Anläggningar:			
5. a.	Hufvudledningar	1,000: —		
5. c.	Servisledningar	200: —		
5. f.	Gatulyktor	900: —	2.100: —	6,900: —

Litt. 405. *Driftmateriel:*

a.	Gaskol, 2,400 ton à 65: —		156,000: —	
g.	Elektrisk ström:			
1.	för exhauster	400: —		
2.	» pumpmotor	300: —	700: —	
h.	Vatten		160: —	
k.	Smörjoljor		75: —	
l.	Trassel och putsmedel		75: —	
m.	Myrmalm		400: —	
n.	Brännare, glas och glödnät		1,000: —	
o.	Sprit		400: —	
ö.	Öfriga, bl. a. varor för arbeten mot ersättning		8,000: —	166,810: —

Litt. 406. *Speciella driftkostnader:*

a.	Allm. belysningen:			
	fjärrtändningens skötsel	400: —		
	Lyktskötare:			
	3 st. à 100: — för 10 mån.	3,000: —	3.400: —	
b.	Gasberedningen:			
	3 retorteldare à 120 pr mån.	4,320: —		
	3 » à 115 » »	4,140: —		
	Extra eldning	200: —		
	Maskinskötsel	800: —		
	Reningskistornas skötsel	1,200: —	10,660: —	
c.	*Koksen:*			
	Kol- o. koksdragare 5 mån. à 110: —	550: —		
	Krossning och lämpning	2,500: —	3,050: —	
d.	*Tjäran:*			
	Tomfat	1,200: —		
	Tappning och transport	350: —	1,550: —	18,660: —

Litt. 407. *Allmänna utgifter:*

a.	1.	Utskylder:			
	1.	krono-	160: —		
	2.	kyrko-	10: —		
	3.	kommunal-	1,220: —	1,390: —	
b.		Försäkringspremier:			
	1.	brand-	1,400: —		
	2.	ansvars-	50: —	1,450: —	
d.		Hyror:			
	1.	andel i kontorshyra	725: —		
	2.	förrådslokal i Rådhuset	30: —	755: —	
f.		Uppvärmning		800: —	
g.		Lyshållning, elektr. ström		150: —	
h.		Renhållning		300: —	
j.		Kontorsutensilier		400: —	
k.		Annonser och tryck		550: —	
s.		Mätareupps. och afläsning		1,500: —	
q.		Förrådskostnader		900: —	
ö.		Öfriga:			
	1.	telefon, telegr. och porto	600: —		
	2.	tidningar	20: —		
	4.	rese- och representationskostn.	100: —		
	5.	sjuk- och olycksfall	100: —		
	6.	Sv. Gasverksför.	60: —		
	7.	tillfälligt skrifbitr.	600: —		
	9.	inkasseringar	200: —		
	12.	utredningskostnader	300: —	1,980: —	10,175: —

VI. Karlstads Elektricitetsverk.

Ordinarie stat 1917.

Inkomster:

191.	Strömförbrukningen	291,600: —
106.	Arbete mot ersättning	4,600: —
	Kronor	296,200: —

Utgifter:

401.	Ränta å Verkets värde $^{31}/_{12}$ 1916	29,000: —
402.	Amortering enl. planen	24,613: —
403.	Personalkostnader	19,294: —
404.	Underhåll	8,200: —
405.	Driftmateriel och förbrukningsartiklar	104,400: —
406.	Speciella drifts- och tillverkningskostnaderna	2,500: —
407.	Allmänna utgifter	15,203: 33
481.	Installationsbidrag	6,000: —
420.	Oförutsedda utgifter	2,000: —
106.	Arbete mot ersättning	2,000: —
	Öfverskott	82,989: 67
	Kronor	296,200: —

VI. Karlstads Elektricitetsverk. Extra stat 1917.

Inbetalningar:

Erforderligt anslag	Kronor	54,000: —

Utbetalningar:

G.	Driftapparater	21,000: —
H.	Inventariepersedlar	1,000: —
I.	Materialier	20,000: —
J.	Anläggningar	12,000: —
	Kronor	54,000: —

Karlstad den 31 Okt. 1916.

S. GULLSTRÖM.

J. THALÉN. THURE BYTTNER.

Specifikation till Elektricitetsverkets stat för 1917.

Inkomster:

Litt. 191. *Strömförbrukningen:*

a.	Allmänna förbrukningen:		
1.	Gatubelysningen		13,120: —
b.	Enskilda förbrukningen:		
	Stadshotellet	5,000: —	
	Grand Hotell	3,000: —	
	Werml. Regemente	5,000: —	
	Norrmalms El. A.-Bol.	5,500: —	
	Karlstads Mek. Verkst.	40,000: —	
	» Glasbruk	6,000: —	
	Lindgrens Läderfabrik	6,000: —	
	Karlstads Spinneri- och Väfveri A.-Bol.	10,300· —	
	» Vattenledningsverk	10,800: —	
	Kvarndrift	1,600: —	
	Säfveåns A.-Bolag	10,000: —	
	Karlstads Landsförsamling	280: —	
	Diverse strömkonsumenter	175,000: —	278,480: —
Litt. 106.	Arbete mot ersättning		4,600: —
		Kronor	296,200: —

Utgifter:

Litt. 403. *Personalkostnader:*

a.	Löner:		
	andel i sekreterarens lön	200: —	
	» i Elektricitetsverksingeniörens lön	4,500: —	
	» i Kamrerarens lön	1,400: —	
	» i 1:e Bokhållarens lön .... 880: —		
	D:o extra ersättning f. friströms-abbonenter ..... 300: —	1,180: —	
	andel i 2:e Bokhållarens lön	715: —	
	1:e Maskinisten	2,244: —	
	2:e »	1,980: —	
	3:e »	1,476: —	
	Öfvermontören	2,640: —	
	Mätaremontören	1,650: —	
c.	Tantiem:		
	Ingeniören (för 1916)	1,000: —	
k.	Hyresersättning till 3:e maskinisten	309: —	19,294: —

Litt. 404.	*Underhåll:*			
a.	Fastigheter		700: —	
c.	Driftapparater:			
	Ackumulatorbatteriet	2,000: —		
	Div. driftapparater	2,000: —		
	Mätare	2,000: —	6,000: —	
d.	Inventariepersedlar		700: —	
e.	Anläggningar:			
	Jordkabelnätet	500: —		
	Luftledningsnätet	200: —		
	Servisledningar	100: —	800: —	8,200: —
Litt. 405.	*Driftmateriel och förbrukningsartiklar:*			
g.	Elektrisk ström:			
1.	Från Dejefors	84,000: —		
2.	» Ångcentralen	20,000: —	104,000: —	
h.	Vatten		200: —	
k.	Smörjoljor		150: —	
l.	Trassel och putsmedel		50: —	104,400: —
Litt. 406.	*Speciella drift- och tillverkningskostnader:*			
a.	Allmänna lyshållningen:			
3.	elektriska belysningen		1,300: —	
z.	Strömberedningen		1,200: —	2,500: —
Litt. 407.	*Allmänna utgifter:*			
a.	Utskylder:			
1.	krono-	150: —		
2.	kyrko-	10: —		
3.	kommunal-	950: —	1,110: —	
b.	Försäkringspremier:			
1.	brand-	1,000: —		
2.	olycksfalls-	100: —		
3.	ansvars-	90. —		
4.	maskinskade-	1,200: —	2,390: —	
d.	Kontorshyra incl. ljus, värme och städning		900: —	
h.	Renhållning		400: —	
j.	Kontorsutensilier, skrif- och ritmateriel		400: —	
k.	Annonser och tryck		600: —	
q.	Förrådskostnader		133: 33	
s.	Mätareafläsning och justering		1,000: —	

ö.	Öfriga:			
1.	telefon, telegr. och porton	700: —		
2.	tidningar, tidskrifter	50: —		
3.	vattenafgifter	25: —		
4.	rese- och representationskostn.	1,000: —		
5.	sjuk- och olycksfallsersättning	100: —		
6.	föreningsafgifter	175: —		
7.	tillfälligt skrifbitr.	900: —		
8.	» ritbiträde	200: —		
9.	indrifning af fordringar	20: —		
10.	utbärning af räkningar	100: —	3,270: —	
11.	Utredningar		5,000: —	15,203: 33

Extra stat.

Utbetalningar.

Litt. G.	*Driftapparater:*			
52.	Motor à 200 hkr för en omformare		10,000: —	
54.	Spånugn i ångcentralen enl. till Fullmäktige gjord framställning d. 13/10 1916		5,000: —	
97. b.	Elektricitetsmätare		6,000: —	21,000: —
Litt. H.	*Inventariepersedlar*			1,000: —
Litt. I.	*Materialier:*			
	Diverse anläggningsmaterial		10,000: —	
	Kablar och garnityrdelar		10,000: —	20,000: —
Litt. J.	*Anläggningar:*			
5. d.	Elektriska ledningsnätet (däraf för utvidgning af Färjestadslinjen enl. framställning till Fullmäktige den 13/10 1916 5,000: —)		10,000: —	
5. e.	Servisledningar		2,000: —	12,000: —

VII. Karlstads Vattenledningsverk.

Ordinarie stat 1917.

Inkomster,

201.	Vattenförbrukningen	89,000: —
202.	Ersättning för skötsel af brandposter m. m.	1,760: —
203.	Afgift från brandväsendet	8,970: —
104.	Hushyror	1,000: —
106.	Arbete mot ersättning	1,200: —
220.	Öfriga	765: —
	Kronor	102,695: —

Utgifter.

403.	Personalkostnader	11,340: —
404.	Underhåll	7,600: —
405.	Driftmaterial och förbrukningsartiklar	12,400: —
406.	Speciella drift- och tillverkningskostnader	5,000: —
407.	Allmänna utgifter	7,295: 33
409..	Rabatter	900: —
106.	Arbete mot ersättning	800: —
471.	Tillsyn af privata inomhusledningar	600: —
491.	Vattenundersökningar	700: —
401	Ränta å verkets värde	36,000: —
402	Amortering enl. plan	20,000: —
	Öfverskott	59: 67
	Kronor	102,695: —

VII. Karlstads Vattenledningsverk.

Extra stat 1917.

Inbetalningar.

Erforderligt anslag till nedanstående ..... Kronor 2,150: —

Utbetalningar.

G.	Driftapparater, mätare	1,000: —
H.	Inventariepersedlar	150: —
J.	Servisledningar	1.000: —
	Kronor	2,150: —

Karlstad den 31 Okt. 1916.

S. GULLSTRÖM.

ERIK BJÖRKMAN. THURE BYTTNER.

Specifikation till Vattenledningsverkets stat

Inkomster:

Litt. 201.	*Vattenförbrukningen*:			
a.	Allmänna förbrukningen:			
1.	Vattenkastare, 27 st.	6,750: —		
2.	Gatubevattning	1,500: —		
3.	Badhuset	3,300: —		
4.	Lasarettet	4,500: —		
5.	Regementet	6,000: —		
20.	Annan allmän förbrukning	4,000: —	26,050. —	
b.	Enskilda förbrukningen		62,950: —	89,000: —
Litt. 202.	*Ersättning för skötsel*:			
b.	af brandposter		1,000: —	
d.	af klapphuspumpen		760: —	1,760: —
Litt. 104.	*Hushyror*:			
	För nya vattentornets boställsvåning		700: —	
	För maskinistbostäderna å Sandgrund		300: —	1,000: —
Litt. 220.	*Öfriga*:			
a.	Afgifter från Norrstrands fastighetsägare			765: —

Utgifter:

Litt. 403.	*Personalkostnader*:			
a.	Löner:			
	andel i sekreterarens lön		200: —	
	» i stadsingeniörens lön		1,700: —	
	» i kamrerarens lön		1,250: —	
	» i 1:e bokhållarens lön		550: —	
	» i 2:e » »		440: —	
	Rörnätsförmannens lön		1,800: —	
	1:e maskinist vid Vattenverket		2,000: —	
	2:e » » »		1,575: —	
	3:e » » »		1,525: —	
k.	Hyresersättning:			
	2:e maskinisten	225: —		
	3:e »	75: —	300: —	11,340: —

Litt. 404.	*Underhåll*:			
a.	Fastigheter:			
	Skrapning och målning af plåtcisternerna i gamla vattentornet		1,500: —	
	Fogstrykning och lagningsarbeten å gamla vattentornet		500: —	
	Diverse underhåll		500: —	
	Omläggning af halfva papptaken å filter I och II samt strykning af alla papptaken		2,000: —	
c.	Driftapparater		900: —	
d.	Inventariepersedlar		100: —	
e.	Anläggningar:			
5 b.	Vattenledningsnätet	1,000: —		
5 e.	Servisledningar	200: —		
5 g.	Vattenkastare	900: —	2,100: —	7,600: —
Litt. 405.	*Driftmateriel och förbrukningsartiklar*:			
b.	Fyrkol		1,400: —	
g.	Elektrisk kraft		10,800: —	
k.	Smörjoljor		150: —	
l.	Trassel och putsmedel		50: —	12,400. —
Litt. 406.	*Speciella drift- och tillverkningskostnader:*			
i.	Vattenfiltreringen			5,000: —
Litt. 407.	*Allmänna utgifter*:			
a.	Utskylder:			
	krono-		170: —	
	kyrko-		12: —	
	kommunal-		1,350: —	
b.	Försäkringsafgifter:			
1.	brand-		150: —	
3.	ansvars-		50: —	
4.	maskin-		110: —	310: —
c.	Hushyror:			
	andel i kontorshyra		725: —	
g.	Lyshållning		300: —	
f.	Uppvärmning:			
1.	med koks		1,500: —	
h.	Renhållning:			
1.	af gård och gata	400: —		
2.	af bassänger och reservoaren	500: —	900: —	
j.	Kontorsutensilier		250: —	

h.	Annonser och tryck		225: —	
q.	Förrådskostnader		133: 33	
ö.	Öfriga:			
1.	Telefon, telegr. och porto	350: —		
2.	Tidningar och tidskrifter	20: —		
4.	Rese- och representationskostnader	150: —		
5.	sjuk- och olycksfall	100: —		
7.	tillfälligt skrifbiträde	300: —		
12.	utredningskostnader	500: —	1,420: —	7,295: 33

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 31 Oktober 1916.

§ 66.

Föredrogs och godkändes upprättadt inkomst- och utgiftsförslag för år 1917, utvisande en brist af 226,047 kronor 83 öre att genom anslag fyllas.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

VIII. Fattigvården.

Ordinarie stat för år 1917.

Utbetalningar:

403.	Personalkostnader		33.967: —
404.	Underhåll		4,785: —
405.	Förbrukningsartiklar		2,500: —
407.	Allmänna utgifter		66,735: —
501.	Arbetsmaterialier		200: —
502.	Utackorderade barn		23,500: —
503.	Sjukvård		5,000: —
504.	Begrafningskostnader		700: —
505.	Beklädnad		7,000: —
511.	Understöd		50,000: —
512.	Utackorderingskostnader		9,300: —
516.	Födoämnen		60,000: —
517.	Bränsle till utdelning		6,500: —
		Kronor	270,187: —

Inbetalningar:

101.	Fondräntor		174: 17
102.	Statsanslag		3,700: —
106.	Arbeten mot ersättning		5,000: —
225.	Understödstagares egendom som tillfallit kommunen		500: —
228.	Ersättningar från andra kommuner	6,000: —	
	d:o » Dispensärstyrelsen	16,200: —	22,200: —
229.	Pensionsafgifter		600: —

403.	Bostad, värme och lyse för personalen	4,300: —
	Kosthållning för personalen	7,665: —
	Brist	226,047: 83
	Kronor	270,187: —

Karlstad den 31 Okt. 1916.

För Karlstads Fattigvårdsstyrelse:
JOS. LÖFBERG.

Specifikation till litt. 403 personalkostnader.

a.	Löner: Predikanten	400: —	
	Sekreteraren	800: —	
	Sysslomannen	3,250: —	
	Tillsyningsmännen	3,450: —	
	Vaktmästaren	1,320: —	
	Föreståndarskan	800: —	
	2:ne sjuksköterskor	1,000: —	
	Barnafdelningssköterska	550: —	
	Kokerska	500: —	
	6 sjukhusbiträden	1,600: —	
	4 köksbiträden	960: —	
	Extra d:o	48: —	
	Tvättföreståndarskan	360: —	
	Sömmerskan	300: —	
	Portvakten	1,200: —	
	4 barnsköterskebiträden	960: —	
	Maskinisten	1,200: —	18,698: —
b.	Semester och vikariearvoden		600: —
d.	Pensioner: f. d. Sjuksköterskan Mellin	400: —	
	» Larson	300: —	
	f. d. Tillsyningsman Höglind	400: —	
	f. d. Föreståndarskan Dyhlén	700: —	1,800: —
g.	Kosthållning: 21 personer 365 dagar à 1 kr. per dag och person		7,665: —
m.	Gratifikationer och julgåfvor		400: —
n.	Dyrtidstillägg: Tillsyningsmännen	240: —	
	Maskinisten	180: —	
	Vaktmästaren	84: —	504: —
	Bostad, värme och lyse för personalen:		
	Sysslomannen bostad 850: — lyse och värme	150: —	
	Vaktmästaren » 325: — »	75: —	

Rättaren	bostad	300: —	lyse och värme	50: —	
Maskinisten	»	300: —	»	50: —	
Portvakten	»	125: —	»	25: —	
Föreståndarskan	»	175: —	»	25: —	
Barnafd. d:o	»	130: —	»	20: —	
2:ne sjuksköterskor	»	260: —	»	40: —	
Kokerskan	»	130: —	»	20: —	
6 sjukhusbiträden	»	390: —	»	60: —	
4 köksbiträden	»	260: —	»	40: —	
4 barnafd. d:o	»	260: —	»	40: —	
Tvättföreståndarskan	»	85: —	»	15: —	
Sömmerskan	»	85: —	»	15: —	
		Kr. 3,675: —		Kr. 625: —	4,300: —
				Kronor	33,967: —

Specifikation till litt. 404 underhåll.

a.	Byggnader	3,785: —	
d.	Inventarier	1,000: —	4,785: —

Specifikation till litt. 407 allmänna utgifter.

a.	Utskylder	800: —	
b.	Försäkringsafgifter	85: —	
d.	Hushyror	21,900: —	22,785: —
f.	Uppvärmning och kokning samt material härför:		
	4) Gas	2,000: —	
	3) 6,000 hl. koks	18,000: —	
	2) 2,000 hl. stenkol	11,000: —	
	1) 100 kbm. ved	1,200: —	
	7) Diverse utensilier	600: —	32,800: —
g.	Lyshållning och material härför		3,000: —
h.	Renhållning, städning, skurning, tvätt och material härför		4,600: —
j.	Kontorsutensilier		150: —
k.	Annonser och tryck		175: —
n.	Långhalm		300: —
ö.	Övriga:		
	1) Telefon, telegram och postporto	625: —	
	2) Tidningar och tidskrifter	50: —	
	3) Vattenafgifter	700: —	
	4) Resekostnader	100: —	
	5) Sjuk- och olycksfallsförsäkring	100: —	
	7) Tillfälligt skrifbiträde	500: —	
	9) Lagsökningar, protokollslösen, stämpel	100: —	

30) Diverse: Is	100: —		
Tobak och snus	550: —		
Tillsyn af luffare	100: —	750: —	2,925: —
		Kronor	66,735: —

Specifikation till litt. 502 bortackorderade barn.

a. Genom fattigvårdsstyrelsen		15,500: —	
Genom barnavårdsnämnden		8,000: —	23,500: —

Specifikation till litt. 511 underhåll.

a. Kontanta		44,000: —	
b. Naturapersedlar		6,000: —	50,000: —

Specifikation till litt. 512, utackorderingskostnader.

a. Andra kommuner		2,300: —	
b. Sjukvårdsanstalter		5,000: —	
c. Andra anstalter		2,000: —	9,300: —

Specifikation till litt. 228 inbetalta ersättningar.

a. Dispensärstyrelsen		12,000: —	
d:o hyra		4,200: —	
d. Andra kommuner		6,000: —	22,200: —

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för hälso- och sjukvården i Karlstad år 1917.

Inkomster:

241.	Legosängsafgifter å epidemiska sjukhuset af betalande patienter och vårdare		3,000: —
242.	Afgifter för stadssjuksköterskornas användning		350: —
243.	Ersättning för kosthåll åt dispensärsköterska		418: 75
	Brist i staten att täckas genom uttaxering		57,375: 50
		Kronor	61,144: 25

Utgifter:

Allmänna hälsovården:

Personalkostnader:

403 a.	Löner till:		
	Sekreteraren	500: —	
	Förste stadsläkaren (3,000 + 2 ålderstillägg à 500)	4,000: —	
	Andre stadsläkaren (2,500 + 1 ålderstillägg à 500)	3,000: —	
	Stadsveterinären	750: —	
	Förste sundhetstillsyningsmannen (1,800 + 3 ålderstillägg à 150)	2,250: —	
	Andre sundhetstillsyningsmannen (1,500 + 3 ålderstillägg à 150)	1,950: —	
	Stadsbarnmorska W. Adamsson (550 + 2 ålderstillägg à 100)	750: —	
	Stadsbarnmorska M. Olsson (550 + 2 ålderstillägg à 100)	750: —	
	Stadssjuksköterskorna (2 á 1,000)	2,000: —	
	Extra stadssjuksköterskan Gerda Flack	300: —	
b.	Semesterpengar för stadsbarnmorskorna	60: —	
d.	Pension till förra sköterskan Emma Andersson	300: —	
c.	Pensionsafgifter för:		
	Stadsbarnmorskan Adamsson	45: —	
	Stadsbarnmorskan Olsson	15: —	
h.	Beklädnadsersättning åt sundhetstillsyningsmännen (2 à 150)	300: —	16,970: —

Allmänna utgifter:

407 d.	Hyresbidrag till sundhetstillsyningsmännens expeditionslokaler (2 à 250)		500: —	
j.	Kontorsutensilier och skrifmaterialier		65: —	
k.	Annonser och tryck		550: —	
ö.	Telefon, telegram och postporto		25: —	
	Afgift för sundhetstillsyningsmännens telefoner		153: —	
	Afgift för stadssjukskötorskornas telefoner (2 à 40)		80: —	
420	Oförutsedda utgifter		200: —	1,573: —
521	Bostadstillsyn			600: —
522	Yrkesinspektion			300: —
523	Desinfektion			700: —
525	Lifsmedelsundersökning:			
	a. Hyresbidrag för köttbesiktningslokal		200: —	
	b. mjölkprof, oskadliggörande af otjänliga födoämnen		100: —	300: —
526	Renhållning			10,400: —
			Kronor	30,843: —

Epidemisjukhuset.

Personalkostnader:

403 a.	Löner till:		
	Sköterskan	600: —	
	Sköterskebiträden (2 à 240)	480: —	
	Tillfällig sköterskehjälp	200: —	
	Kokerskan	420: —	
	Köksbiträde	180: —	
	Gårdskarl (portvakt)	1,000: —	
ö.	Eventuellt dyrtidstillägg åt portvakten	60: —	
q.	Kosthåll åt sjukhuspersonalen (1,980 dagar à 1:25)	2,475: —	5,415: —
404	Underhåll af:		
b.	Byggnader	625: —	
d.	Inventarier	1,000: —	
c.	Planteringar och promenader	150: —	1,775: —

Allmänna utgifter:

407 b.	Brandförsäkring af lösegendom	22: 50	
d.	Hushyra	9,000: —	
f 1.	Ved	500: —	
f 2.	Ångkol	80: —	
f 3.	Koks (1,400 hl. à 3)	4,200: —	

f 4. Kokgas	600: —		
g 3. Elektrisk belysning	400: —		
h. Tvätt, städning, skurning, såpa	1,200: —		
m. Kosthåll för patienterna (4,000 dagar à 1: 25)	5,000: —		
n. Kosthåll åt dispensärsköterska	418: 75		
p. Medicin, serumrör, kemikalier, is	700: —		
ö 1. Telefoner	240: —		
ö 3. Vattenafgift	250: —		
420 Oförutsedda utgifter	500: —	23,111: 25	30,301: 25
		Kronor	61,144: 25

Extra stat för år 1917.

Gasapparater		540: —
Sjuksängar med utredning (15 à 36)		540: —
Värmeelement i köket		195: —
	Kronor	1,275: —

På Hälsovårdsnämndens vägnar:
HENR. SÖDERBAUM.

Dispensärstyrelsens statförslag för år 1917.

Inkomster:

102	Statsanslag		827: 09
	Ersättning från andra kommuner		500: —
	Öfriga (hyresersättning för sköterskan)		120: —
	Brist att täckas genom uttaxering		33,552: 91
			35,000: —

Utgifter:

403	**Personalkostnader:**			
a.	Löner: Läkaren	1,000: —		
	2 biträden å resp. 276 à 240 kr.	516: —		
	2 sköterskor à 600	1,200: —		
	Extra arvoden i form av julgåfvor	90: —	2,806: —	
g.	Kosthåll: Å Klaraborg 1 sköterska, 2 biträden 1,095 dag. à 1: 50	1,642: 50		
	Kosthåll: Å Epidemisj. 1 sköterska 304 dag. à 1: 25	380: —	2,022: 50	
h.	Beklädnad till sköterskor och biträden		55: —	
k.	Hyresersättning och hyresbidrag (Herrhagen)		120: —	
l.	Värme och lyse		80: —	5,083: 50
404	**Underhåll:**			
b.	Reparation och underhåll (huset å Herrhagen)			200: —
407	**Allmänna utgifter:**			
b.	Försäkringsafgifter		5: —	
d.	Hushyra: å Herrhagen	1,750: —		
	å Klaraborg	4,200: —	5,950: —	
g.	Lyshållning		20: —	
h.	Renhållning: Städning, skurning och tvätt		25: —	
j.	Kontorsutensilier: Skrif- och ritmateriel		20: —	

k.	Annonser och tryck		50: —	
p.	Medicin och sjukvårdsutensilier		1,000: —	
ö.	Öfriga:			
	1. Telefon, telegram och porto	75: —		
	2. Tidskrifter för utdelning	20: —		
	3. Vattenafgifter	51: —	146: —	7,216. —
420	Oförutsedda utgifter			443: —
531	Sjukvårdsafgifter till Fattigvårdsstyrelsen		13,000: —	
	varifrån afgår kosthåll för sköterska och biträde		1,642: 50	11,357: 50
532	Bad			400: —
533	Understöd:			
	a. Sanatorievård		4,100: —	
	b. Naturapersedlar		1,700: —	
	c. Naturaförmåner		4,000: —	
	d. Slumverksamheten		500: —	10,300: —
			Kronor	35,000: —

Karlstad den 30 Oktober 1916.

O. A. ALSTERMARK.

Förslag till Folkskolestyrelsens ordinarie stat för år 1917.

Utgifter:

403.	Personalkostnader	171,124: 50
404.	Underhåll	5,500: —
407.	Allmänna utgifter	35,040: —
541.	Slöjdmateriel	3,200: —
542.	Skolköksmateriel	4,650: —
543.	Annan undervisningsmateriel	2,600: —
544.	Skolbad	800: —
545.	Skolresor	150: —
548.	Skodon och skolagning	2,000: —
549.	För undervisningsmateriel till fattiga barn	2,500: —
420.	Oförutsedda utgifter	1,000: —
	Summa utgifter	228,564: 50

Inkomster:

102.	Statsanslag	71,287: 50
	Uttaxering för år 1917	157,277: —
	Summa inkomster	228,564: 50

Specifikationer.

Av litt. 403.

a) Löner:

Folkskoleinspektören	4,500: —
10 ord. lärare (E. V. Gelin, Carlstedt, Lindgren, Lindh, Lingren, Gren, D. Karlström, Strandman, Stenbäck, Brander) à 2,700	27,000: —
3 ord. lärare (A. R. Gustafsson, G. A. Gustafsson, G. Karlström) à 2,300	6,900: —
2 ord. lärare (D. Gelin, Henrikz) à 2,000	4,000: —

3 ord. lärare (G. Starck, A. V. Gustafsson, Olsson) à 1,800	5,400: —
1 e. o. lärare (S. Gustafsson) à 1,400	1,400: —
7 ord. lärarinnor (Borgman, Tubbin, Karlström, Setterblad, Bore, Ljungqvist, Lindberg) à 1,900	13,300: —
2 ord. lärarinnor (Svensson, Virén) à 1,750	3,500: —
5 ord. lärarinnor (Nyman, Söderqvist, Westberg, Dyhlén, Jahrl) à 1,600	8,000: —
5 ord. lärarinnor (Starck, Andersson, Hellström, Himell, H. Carlstedt) à 1,500	7,500: —
1 e. o. lärarinna à 1,200	1,200: —
12 småskollärarinnor (K. Nilsson, Johansson, Olsson, Hallgren, Pettersson, Daahlmé, Th. Freding, E. Ödqvist, I. Ödqvist, Strandman, I. Freding, H. Eklund) à 1,400	16,800: —
8 småskollärarinnor (Nyrén, A. Eklund, Bergström, Roth, S. Svensson, Skeppstedt, Danielsson, Forsman) à 1,250	10,000: —
4 småskollärarinnor (A. Svensson, M. Svensson, H. Nilsson, Mide) à 1,100	4,400: —
3 småskollärarinnor (Andersson, Sjögren, Gustafsson) à 1,000	3,000: —
Vikariatsarvode vid sjukdomsfall	1,500: —
Under året tillkommande nya lärare	1,200: —
Extra ersättning för undervisning i särklass	100: —
7 fortsättningsskolor à 315	2,205: —
2 ersättningsskolor à 315	630: —
2 slöjdlärarinnor (Lundgren, Persson) à 1,400	2,800 —
2 slöjdlärarinnor (Roth, Norberg) à 1,300	2,600: —
1 slöjdlärarinna à 1,100	1,100: —
Extra timundervisning i kvinnlig slöjd	1,200: —
2 slöjdföreståndare (Carlstedt, Strandman) à 75: —	150: —
30 manliga slöjdgrupper à 150	4,500: —
10 manliga pappslöjdsgrupper à 112: 50	1,125: —
1 översånglärare à 600	600: —
2 gymnastiklärare à 800	1,600: —
2 skolkökslärarinnor (Rinman, Melén) à 1,400	2,800: —
1 skolkökslärarinna (Lundgren) à 1,200	1,200: —
3 tillsyningslärare: vid Herrhagen à 250, vid Tjädern à 150, vid Gamla skolan à 100	500: —
2 tillsyningsmän för skolgången à 150	300: —
Dytidstillägg för lärarekåren från staten	8,610: —
Kommunalt dyrtidstillägg för lärarekåren, varom framställning gjorts till stadsfullmäktige	11,900: —
Kassaförvaltarens lön	800: —
Skrivbiträde å folkskoleexpeditionen	600: —
d) Pensioner:	
Charlotta Hultman	300: —
Anna Lena Olsson	360: —
E. G. Ferm	250: —
Helena Hamnqvist	240: —

e) Pensionsavgifter:

Avgifter till pensionsinrättningen samt änke- och pupillkassan för 18 ord. folkskollärare à 146: 25	2,632: 50	
Avgift till pensionsinrättningen för 19 ord. folkskollärarinnor à 90: —	1,710: —	
Avgifter till småskollärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt för 34 lärare och lärarinnor à 18: —	612: —	
Avgifter för nytillkommande lärare och lärarinnor	100: —	171,124: 50

Av litt. 404.

a) Fastigheter:		
Herrhagsskolan	1,000: —	
Gamla folkskolan	1,000: —	
Tjäderskolan	2,000: —	
b) Inventariepersedlar	1,500: —	5,500: —

Av litt. 407.

a) Skatter	1,100: —	
b) Försäkringsavgifter	400: —	
d) Hushyror:		
Folkskoleexpeditionen	500: —	
Gamla flickskolan	1,500: —	
f) Uppvärmning:		
Ved, kol, koks, vedhuggning och körning	18,000: —	
Skötsel av värmeledningen å Herrhagsskolan	1,100: —	
g) Lyshållning	500: —	
h) Renhållning, städning, skurning, tvätt och material härför:		
Herrhagsskolan	3,150: —	
Gamla folkskolan	1,300: —	
Tjäderskolan	1,800: —	
Gamla flickskolan	250: —	
Folkskoleexpeditionen	150: —	
Extra städning	200: —	
Extra dyrtidsanslag till städningsmaterialier	250: —	
i) Fastighetstillsyn:		
Renhållning av gård och gata vid Herrhagsskolan	300: —	
Gamla folkskolan	240: —	
k) Annonser och tryck	1,800: —	
o) Läkarevård	1,000: —	
p) Medicin och sjukvårdsutensilier	100: —	
ö) Telefon och porto	400: —	
Vattenafgifter	350: —	

Renskrivningshjälp till folkskoleinspektören	250: —	
Körslor och frakter	300: —	
Kallelser och ärenden	100: —	35,040: —

Av Litt. 541.

Träslöjden	1,100: —	
Metallslöjden	300: —	
Pappslöjden	500: —	
Flickslöjden	1,300: —	3,200: —

Av litt. 542.

Köksutensilier	150: —	
Matvaror	4,500: —	4,650: —

Av litt. 543.

Böcker, kartor, planscher, apparater m. m.	2,000: —	
Skolbibliotekets underhåll	600: —	2,600: —

Av litt. 544.

Skolbaderskans lön	600: —	
Badutensilier	200: —	800: —

Av litt. 102.

a) Statsanslag:

10	ordinarie lärare	à 1,260: —		12,600: —
3	» »	» 1,110: —		3,330: —
2	» »	» 910: —		1,920: —
3	» »	» 810: —		2,430: —
1	e. o. »	» 810: —		810: —
7	ordinarie lärarinnor	» 1,110: —		7,770: —
2	» »	» 1,010: —		2,020: —
5	» »	» 910: —		4,550: —
5	» »	» 810: —		4,050: —
1	e. o. »	» 810: —		810: —
12	småskollärarinnor	» 620: —		7,560: —
8	»	» 570: —		4,560: —
4	»	» 510: —		2,040: —
3	»	» 450: —		1,350: —
5	fortsättningsskolor	» 75: —		375: —

30 manliga slöjdgrupper	à	81: —	2,430: —	
10 pappslöjdsgrupper	»	61: 20	612: —	
41 kvinnliga slöjdgrupper	»	40: 50	1,660: 50	
18 skolköksgrupper	»	100: —	1,800: —	
Dyrtidstillägg för lärarekåren från staten			8,610: —	71,287: 50

Karlstad i November 1916.

På Folkskolestyrelsens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

Förslag till Barnavårdsnämndens ordinarie stat för år 1917.

Utgifter:

403	Personalkostnader	450: —
407	Allmänna utgifter	700: —
561	Utackorderingsarvoden	10,669: —
	Kronor	11,819: —

Inkomster:

102	Statsanslag	814: 50
271	Ersättning från fattigvårdsstyrelsen	8,000: —
	Uttaxering för år 1917	3,004: 50
	Kronor	11,819: —

Specifikationer.

Av litt. 403.

Sekreterarens lön	400: —	
Kassaförvaltarens lön	50: —	450: —

Av litt. 407.

Resekostnader och kläder	700: —	700: —

Av litt. 561.

Utackorderingsarvode för 5 gossar å Älvåsen à 150: —	750: —	
» » 2 » i Lidköping à 150: —	300: —	
» » 2 » å Hall à 150: —	300: —	
» » 4 barn i Kumla barnhem à 180	720: —	
» » 4 barn i enskilt hem à 180: —	720: —	
» » 1 » à 160: —	160: —	
» » 3 » à 150: —	450: —	
» » 6 » à 144: —	864: —	
» » 11 » à 125: —	1,375: —	
» » 18 » à 120: —	2,160: —	

Utackorderingsarvode för 1 barn i enskilt hem à 110: —	110: —	
» » 2 » à 100: —	200: —	
» » 1 » à 60: —	60: —	
Utackorderingsarvode för barn, som under året tillkomma jämte eventuella prisförhöjningar av utackorderingsarvode	2,500: —	10,669: —

Av litt. 102.

Statsbidrag för 4 barn à 40 kr.	160: —	
» » 8 » à 25 kr.	200: —	
» » 6 » à 22 kr.	132: —	
» » 11 » à 12: 50	137: 50	
» » 18 » à 10 kr.	180: —	
» » 1 » à 5 kr.	5: —	814: 50

Av litt. 271.

Ersättning från fattigvårdsstyrelsen:		
för 60 nu utackorderade barn	6,000: —	
för barn, som under året tillkomma	2,000: —	8,000: —

Karlstad i November 1916.

På Barnavårdsnämndens vägnar:

ERIK LUNDBLAD.

Bror Larson.

Statförslag för Elementarläroverket för flickor för år 1917.

Inkomster:

261	*Terminsafgifter*		40,430: —	
	härifrån afgår nedsättningar och friplatser		4,225: —	36,205: —
270	*Öfriga inkomster*:			
a.	Bidrag från vikariatskassan		75: —	
b.	Diverse:			
	återbetalda telefonafgifter m. m.		170: —	
	återbetalda pensionsafgifter af lärarinnorna		1,375: —	1,620: —
102	*Anslag*:			
a.	Statsanslaget:			
	Allmänna anslaget	5,200: —		
	Huslig ekonomi	800: —		
	Lönetillägg	1,910: —		
	Ålderstillägg	2,180: —	10,090: —	
b.	Stadens anslag:			
	Allmänna anslaget	20,000: —		
	Huslig ekonomi	800: —		
	Ålderstillägg	1.090: —		
	Brist i elemetarläroverkets för flickor stat	10,650: —	32,540: —	42,630: —
			Kronor	80,455: —

Utgifter:

403	*Personalkostnader*:		
a.	Löner:		
	Föreståndarinnan	2,300: —	
	3 lärarinnor à 2,000: —	6,000: —	
	2 » à 1,800: —	3,600: —	
	2 » à 1,700: —	3,400: —	
	6 » à 1,500: —	9,000: —	

403 a.	1 lärarinna	1,250: —		
	2 småskolelärarinnor à 1,100: —	2,200: —		
	1 öfningslärarinna	1,910: —		
	1 »	1,300: —		
	1 »	1,080: —		
	1 »	1,200: —		
	1 »	630: —	33,870: —	
	Tillfälliga		1,250: —	
	Studierektor	500: —		
	Skrifbiträde	250: —	750: —	
	Vaktmästare	1,000: —		
	Städerska	1,300: —	2,300: —	
b.	Semester och vikariatsarvode:			
	Vikariatsarvoden	75: —		
	Afgifter till vikariatskassan	400: —	475: —	
d.	Pensioner och understöd:			
	H. Rehnborg	541: —		
	H. Tengberg	322: 50		
	A. Ander	500: —	1,363: 50	
e.	Pensionsafgifter		2,954: —	
i.	Läkare		300: —	
k.	Hyresersättning och hyresbidrag:			
	Föreståndarinnan		828: —	
l.	Värme och lyse:			
	Föreståndarinnan		450: —	44,540: 50
404	*Underhåll*:			
	Reparation af skolbyggnaden		500: —	
d.	Inventariepersedlar		100: —	600: —
407	*Allmänna utgifter:*			
b.	Brandförsäkringsafgifter		19: —	
c.	Arrenden: Skolparken		25: —	
d.	Hushyror: Skolbyggnaden		20,000: —	
f.	Uppvärmning och material härför:			
	1. Ved	150: —		
	3. Koks	7,700: —		
	4. Gas	225: —	8,075: ..	
g.	Lyshållning och material härför:			
	3. Elektrisk ström		330: —	
h.	Renhållning, tvätt och material		850: —	
j.	Kontorsutensilier: skrif- och ritmateriel		120: —	
k.	Annonser och tryck		450: —	

	ö. Öfriga:			
	1. Telefon, telegram, frakter och porto	250: —		
	2. Tidningar och tidskrifter	30: —		
	3. Vattenafgifter	240: —		
	4. Resekostnader (stipendium)	50: —	570: —	30,439: —
542	*Skolköksmateriel*			225: —
543	*Annan undervisningsmateriel:*			
	Böcker och inbindning			1,200: —
546	*Skolträdgård*			100: —
420	*Oförutsedda utgifter*			200: 50
	Dyrtidstillägg			3,150: —
			Kronor	80,455: —

Karlstad i November 1916.

MAURITZ TISELL.
Ordförande.

H. Allsing.

XIV. Tekniska Afton- och Söndagsskolan.

Ordinarie stat för år 1917.

Utgifter:

403	Personalkostnader	4,270: —	
407	Allmänna utgifter	2,700: —	
543	Undervisningsmaterial	500: —	
H.	Nya inventarier	175: —	
404 d.	Inventariers underhåll	40: —	
547	Premier och stipendier	330: —	
420	Oförutsedda utgifter	80: —	8,095: —
		Kronor	8,095: —

Inkomster:

261	Terminsavgifter	650: —	
101 c.	Räntemedel	395: —	1,045: —
	Brist:		
Äskat anslag hos stadsfullmäktige		5,050: —	
Äskat anslag hos Kungl. Maj:t		2,000: —	7,050: —
		Kronor	8,095: —

Specifikation av litt. 403.

Avlöning till föreståndaren	200: —	
Avlöning till huvudläraren (Ing. Cæsar)	2,000: —	
För undervisning i Byggnads- och Möbelritning	360: —	
» i Maskinritning	360: —	
» i Bokföring	180: —	
» i Matematik	360: —	
» i Svenska språket	210: —	
» i Mönsterritning	180: —	
» i Dekorationsmålning	240: —	
» i Mekanik	180: —	4,270: —

Specifikation av litt. 407.

d. Hyra för skollokalen	1,500: —	
f. Ved och kol	600: —	
g. Gas och elektrisk belysning	300: —	
h. Städning	175: —	
k. Annonser och tryck	125: —	2,700: —

Specifikation av litt. 101 c.

a. Räntemedel från Domkapitlet	150: —	
b. d:o » Fabriks- och Handtverksförening	30: —	
c. d:o » Fahlgrens donationsfond	215: —	395: —

Karlstad den 13 Juni 1916.

BROR A. LARSON.

Karl Ad. Falk.

Utdrag af protokoll, hållet vid sammanträde med Brandstyrelsen den 3 November 1916.

Närvarande: Hrr Ordföranden, vice Ordföranden, Alstermark, Ternqvist och Wästlund.

§ 57.

Upprättades och skulle till Magistraten öfverlämnas följande:

Förslag till stat för brandväsendet i Karlstad år 1917.

Utgifter.

403. a. *Löner:*

fasta kåren		
Brandchefen		1,500: —
Brandmästaren (beklädnadsbidrag 150)		2,150: —
Maskinisten		200: —
Korpralen	1,020: —	
2 ålderstillägg	240: —	1,260: —
v. Korpralen	960: —	
2 ålderstillägg	240: —	1,200: —
Stallförmannen	960: —	
2 ålderstillägg	240: —	1,200: —
1 Brandman	900: —	
2 ålderstillägg	240: —	1,140: —
5 Brandmän à	1,140: —	5,700: —
1 Brandman	900: —	
1 ålderstillägg	120: —	1,020: —
1 Brandman		1,020: —
1 Brandman		900: —
3 Brandmän à	900: —	2,700: —
ålderstillägg åt		
1 Brandman: 11 månader å 10: —		110: —
1 » 4 » å 10: —		40: —

403. a.	Skötare af värmeledningen		200: —	
	reservkåren:			
	1 förman	100: —		
	1 d:o	25: —		
	maskinisten	193: 75		
	30 Brandmän	540: —	858: 75	
	arvode åt sekreteraren		150: —	21,348: 75
d.	*Pensioner*:			
	Pension åt förre brandchefen			2,000: —
h.	*Beklädnad*			
	af 16 man	à 112: 50		1,800: —
i.	*Läkarevård och medicin*			100: —
j.	*Sjuk- och olycksfallsförsäkringspremier*			193: 50
l.	*Värme och ljus*:			
	kokgas			1,000: —
404.	*Underhåll* af			
	brandstationsbyggnaden		4,558: —	
	inventariepersedlar:			
	kaserninventarier och arbetsverktyg		600: —	
	stallinventarier och körredskap		100: —	
d.	brandredskaper och materiel för ångsprutornas eldning.....		2,140: —	
	brandtelegraf och allarmledningar till reservkåren		350: —	7,748: —
406.	*Hästar*:			
	furogering, skoning, försäkring och läkarevård 8 st, à 637: 50			5,100: —
407.	*Allmänna utgifter.*			
b.	försäkringsafgifter:			
	brandförsäkring af brandredskapen.....		47: 60	
d.	hyra för brandstationsbyggnaden och reparationsverkstaden		10,200: —	
f.	uppvärmning och material härför.....		4,600: —	
g.	lyshållning och material härför		550: —	
h.	renhållning, städning, skurning och tvätt .		100: —	
j.	kontorsutensilier, räkenskapsböcker och sotarejournal.....		100: —	
k.	annonser och tryck.....		50: —	
ö.	Öfriga:			
	1. abonnement i rikstelefon, telefon-, telegram- och postutgifter.....		335: —	

	2. tidningar och tidskrifter	25: —		
	3. vattenafgifter	185: —	16,192: 60	
572.	*Brandsyner*		800: —	
573.	*Arbeten mot ersättning:*			
	ersättning för arbete vid eldsvådor.....	200: —		
	» » afslutning af räkenskaper för år.....	100: —		
	ersättning till vattenverket för skötsel af brandposter	1,000: —	1,300: —	
574.	*Eldsläckningsväsendets afgifter till vattenverket* motsvarande ränta och amortering på den del af vattenledningsanläggningen, som hufvudsakligen tillkommit för eldsläckningsändamål 6 1/2 % à 138,000 kr. (drätselkammarens skrifvelse d. 25/10 1915)		8,970: —	
420.	*Oförutsedda utgifter*		317: 15	
	Af stadsfullm. beviljadt anslag till uppsätt. af en andra reserv		842: 15	67,712: 15

Inkomster.

281.	*Arbeten mot ersättning:*			
	körarbete för stadens räkning, 4 man med 4 hästar à 6 kronor pr dag, 300 dagsverken à 24 kr.	7,200: —		
	Af Stadsfullmäktige beviljadt anslag till upprättande af en andra reserv.....	842: 15	8,042: 15	
	Anslag:			
	Brist i ordinarie staten, som föreslås att täckas genom uttaxering		59,670: —	67,712: 15

Karlstad den 31 oktober 1916.

PER ÅGREN, brandchef.

Förslaget skulle åtföljas af denna P. M. till Brandstyrelsens statförslag för år 1917. De ökade utgifterna komma hufvudsakligen på nedanstående poster och öfverstiga motsvarande poster föregående år med

Beklädnader		610: —
Kokgas		250: —
Underhåll af: Brandstationsbyggnaden		4,558: —
Kaserninventarier		550: —
Brandredskaper		640: —
Hästar		300: —
Uppvärmning		1,350: —
Brandsyner		300: —
	Kronor	8,558: —

Å andra poster har däremot någon besparing kunnat göras.

Protokoll fört i sammanträde med Karlstads Trädgårdsstyrelse den 27 oktober 1916.

Närvarande herrar Adde, Forssell, Lindh och Granquist.

§ 1.

I och för Sandgrundets iordningsställande efter översvämningen i våras beslöt styrelsen att låta plöja och harva de av sand och vatten skadade delarne samt att gödsla och med gräsfrö beså de delar, som ej kunde få annan behandling, och på det övriga området sätta potatis för att sålunda bereda marken för gräsplaners anläggande. Ävenså beslöt styrelsen att för bestridande av härför erforderliga kostnader begära ett förslagsanslag af 1,000 kronor.

§ 2.

På grund av ökade kostnader för vård och skötsel av planteringar och parker enligt kontrakt den $^{15}/_{9}$ 1910 beslöt styrelsen föreslå en ökning med 500 kronor i anslaget härför.

§ 3.

Beslöts att låta uppsätta 355 meter nytt staket omkring stadsträdgården för en kostnad av cirka 887: 50 eller kr. 2: 50 pr meter, vilket belopp skulle äskas för ändamålet i fråga.

§ 4.

Uppgjordes inkomst- och utgiftsstat för år 1917, utvisande en brist å kronor 8,357: 50 att fylla.

In fidem;
N. FR. LINDH.

Vidimeras:

H. WESTLIN. H. PETTERSSON.

Trädgårdsstyrelsen.

Ordinarie stat för 1917.

Inkomster:

Littr. 300 a) Hundskatt	2,620: —	
b) Platshyra för restauranten och läskedrycks-paviljongen i stadsträdgården	1,060: —	
Arrende för öppna jorden i d:o	650: —	
Littr. 291 a) Hamnstyrelsens andel i skötsel af planteringar å Kanikenäset	100: —	4,430: —
Erforderligt anslag		8,357: 50
	Kronor	12,787: 50

Utgifter:

För vård och skötsel af planteringar och parker enl. kontrakt med direktören	4,100: —	
Föreslagen ökning derå	500: —	
Kostnader utom kontraktet samt för omläggning och gödsling af gräsplaner, inköp af matjord m. m.	1,500: —	
Reparation och målningar af byggnader, stängsel, trädgårdssoffor och inventarier	1,000: —	
Vatten till fontän i Stadsträdgården	400: —	
Skatter, vatten, brandstod	500: —	
Inköp af grus	300: —	
Diverse oförutsedda utgifter	200: —	
Uppsättande af 355 mtr nytt staket omkring stadsträdgårdens södra och vestra del å 2: 50 kr.	887: 50	
Sandgrunds iordningsställande efter öfversvämningen: plöjning, harvning, gödsling, sådd af gräsfrö och sättning af potatis	1,000: —	10,387: 50
Ränta och amortering å husen		2,400: —
	Kronor	12,787: 50

Karlstad 31 Okt. 1916.

A. W. ADDE.

Badhusstyrelsens ordinarie stat för år 1917.

Inkomster:

104.	Hushyror: Gymnastiklokalen		200: —
301.	Badafgifter		23,550: —
302.	Vågafgifter		450: —
		Kronor	24,200: —
Brist, som föreslås att täckas genom uttaxering			16,500: —
		S:ma Kronor	40,700: —

Utgifter:

403.	Personalkostnader		8,770: —
404.	Underhåll		1,550: —
405.	Driftmateriel		22,120: —
407.	Allmänna utgifter		4,440: —
591.	Badutensilier		3,160: —
420.	Oförutsedda utgifter		660: —
		S:ma Kronor	40,700: —

Specifikation af Litt. 403. Personalkostnader.

a)	Löner	8,320: —
b)	Semester och vikariatsarfvoden	150: —
l)	Värme och lyse	300: — 8,770: —

Specifikation af Litt. 404. Underhåll.

a)	Reparation af fastigheter	1,000: —
c) 96.	Ledningar	150: —
c) 98.	Ångmaskiner och ångpannor	200: —
d)	Inventariepersedlar	200: — 1,550: —

Specifikation af Litt. 405. Driftsmateriel.

b)	Fyrkol	18,000: —
h)	Vatten	3,520: —
k)	Smörjoljor	100: —

l) Trassel, putsmedel och packningar	100: —	
g) Elektrisk ström för bad	100: —	
ö) Nyinköp af inventarier	300: --	22,120: —

Specifikation af Litt. 407. Allmänna utgifter.

b) Försäkringsafgifter	10: —	
d) Hushyra	3,000: —	
g) Lyshållning	650: —	
h) Renhållning, städning, skurning, tvätt och materialier härför	400: —	
j) Kontorsutensilier	50: —	
k) Annonser och tryck	200: —	
ö) Öfriga:		
1) Telefon, telegram och postafgifter.....	130: —	4,440: —

Specifikation af Litt. 591. Badutensilier.

a) Tvål	1,600: —	
b) Massagesåpa	650: —	
d) Salt.....	300: —	
e) Soda	100: —	
f) Tallbarrsolja	200: —	
g) Borstar	100: —	
h) Kli	10: —	
j) Karband	100: —	
k) Öfriga	100: —	3,160: —

Likasom redan 1916 års stat vid jämförelse med staten för 1915 företedde en enorm stegring af den brist, som skulle täckas genom uttaxering, så utvisar det nu af styrelsen framlagda statförslaget för år 1917 ytterligare en stegring af bristen med ett afsevärdt högt belopp. Denna stegring härleder sig givetvis af den allmänt kända ständigt fortgående prisförhöjningen på alla de artiklar, som för badhusets drift äro erforderliga. För att visa huru enorm denna förhöjning är, vill styrelsen icke underlåta att exempelvis här framlägga följande jämförelse mellan prisen 1915 och 1916.

Kol, pr hektoliter .	1915	1: 93	1916	5: 75
Koks » »	»	1: 90	»	2: 50
Grönsåpa pr kilo	»	0: 49	»	0: 85
Tvål (grårosig) pr kilo	»	0: 73	»	1: 95
Soda pr kilo	»	0: 09	»	0: 32
Salt pr 100 kilo ..	»	3: 50	»	10: —
Massagesåpa pr burk	»	8 85	»	14: —

Nästan alla artiklar äro dessutom af betydligt sämre kvalitet hvaraf följer en ökad förbrukning för vinnande af samma resultat af driften som förut.

Styrelsen vill i detta sammanhang nämna att, enligt hvad styrelsen inhämtat, vid badhus i åtskilliga andra städer badprisen under dyrtiden höjts till motvägande af prisförhöjningen å förbrukningsartiklarna vid badhusen. Det torde vara på sin plats att taga i öfvervägande, huruvida icke äfven här i staden en liknande åtgärd borde vidtagas. Enligt hvad styrelsen beräknat skulle om alla bad i första klass höjdes med 10 à 20 öre olika för olika badformer och i andra klass med 5 à 10 öre, bristen kunna minskas med i rundt tal 4,000 kronor. Skulle Stadsfullmäktige vilja höja den i föreliggande statförslag upptagna inkomsten af badafgifter med sistnämnda belopp, hvarigenom bristen kunde beräknas till motsvarande belopp lägre än i förslaget, är styrelsen beredd inkomma med särskildt förslag till badafgifternas höjning för Stadsfullmäktiges pröfning, såvida Stadsfullmäktige icke skulle vilja lämna styrelsen bemyndigande att för berörda ändamåls vinnande själf vidtaga erforderliga prisförhöjningar att tillfälligt gälla under dyrtiden.

På Badhusstyrelsens vägnar:

ALBIN FORSSELL,
v. ordf.

Förslag till inkomster och utgifter för Karlstads Saluhall år 1917.

Inkomster:

Litt. 104.	Hyror	9,500: —
Litt. 312.	Vågafgifter	150: —
	Brist	6,070: —
	Summa Kr.	15,720: —

Utgifter:

Litt.	403 a.	Hallmästarens lön	1,800: —
»	403 b.	Semesterarvoden	44: —
»	404 b.	Byggnadens underhåll	500: —
»	407 a.	Skatter	1,010: —
»	407 b1.	Brandförsäkring	60: —
»	407 d.	Hyra för byggningen	9,000: —
»	407 f1.	Gas	100: —
»	407 f6.	Elektrisk värme	725: —
»	407 g3.	Elektrisk belysning	900: —
»	407 h.	Renhållning	800: —
»	407 j.	Kontorsutensilier	15: —
»	407 ö1.	Telefon	66: —
»	407 ö3.	Vattenafgift	400: —
»	420.	Oförutsedda utgifter	300: —
		Summa Kr.	15,720: —

Karlstad den 31 Oktober 1916.

För Karlstads Saluhallsstyrelse:
HUGO BERG.

Styrelsen för Mariebergsskogen. Ordinarie stat 1917.

Inkomster:

Försäljning af skadat virke		180: —
Brist		300: —
	Kronor	480: —

Utgifter:

Utlagor, brandförsäkring, skogsplantering, underhåll av byggnader och sittbänkar	120: —	
Ränta och amortering å byggnader	360: —	480: —
	Kronor	480: —

Karlstad 31 Oktober 1916.

A. W. ADDE.

XXI. Karlstads Afloppsverk.

Ordinarie stat 1917.

Inkomster.

202.	Ersättning för skötsel af gatubrunnar	500: —
	Brist, som föreslås att täckas genom uttaxering	34,585: —
	Kronor	35,085: —

Utgifter.

403.	Personalkostnader	1,640: —
404.	Underhåll	1,900: —
405.	Driftmateriel	2,575: —
406.	Speciella driftkostnader	1,520: —
407.	Allmänna utgifter	1,950: —
401.	Afgift till Drätselverket motsvarande ränta och amortering af Verkets värde $^{31}/_{12}$ 1916	25,500: —
	Kronor	35,085: —

XXI. Karlstads Afloppsverk. Extra stat 1917.

Inbetalningar:

Erforderligt anslag	Kronor	1,000: —

Utbetalningar:

Servisledningar	Kronor	1,000: —

Karlstad den 31 Okt. 1916.

S. GULLSTRÖM.

ERIK BJÖRKMAN. THURE BYTTNER.

Specifikation till Afloppsverkets stat.

Litt. 403.	*Personalkostnader:*				
a.	Löner:				
	andel i stadsingeniörens lön			700: —	
	» i kamrerarens lön			100: —	
	» i rörnätsförmannens lön			840: —	1,640: —
Litt. 404.	*Underhåll:*				
a.	Fastigheter			300: —	
c.	Driftapparater			200: —	
e.	Anläggningar:				
5. c.	Afloppsledningsnätet		1,200: —		
5. e.	Servisledningar		200: —	1,400: —	1,900: —
Litt. 405.	*Driftmateriel och förbrukningsartiklar:*				
f.	Gas			200: —	
g.	Elektrisk kraft			2,300: —	
k.	Smörjoljor			50: —	
l.	Trassel och putsmedel			25: —	2,575: —
Litt. 406.	*Speciella driftkostnader:*				
m. 1.	Afloppets maskinskötsel			720: —	
2.	» ränsning			600: —	
e.	Tyggårdspumpen (ersättning till Hamnen)			200: —	1,520: —
Litt. 407.	*Allmänna utgifter:*				
a.	Utskylder			100: —	
b.	Försäkringspremier			100: —	
f.	Uppvärmning:				
3.	Koks			200: —	
g.	Lyshållning:				
	Gas		25: —		
	Elektrisk ström		25: —	50: —	
ö.	Utredningar			1,500: —	1,950: —

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Sedan Karlstads pastorats kyrkostämma för nästa år beslutat en uttaxering å 39,535: — kr., hvarav 38,190: 47 faller på stadsförsamlingen och 1,344: 53 på landsförsamlingen och Karlstads stadsförsamlings kyrkostämma beslutat en uttaxering å 8,200 kr., anhålla härmed kyrkoråden hos drätselkammaren om en utdebitering å tillsammans 46,390: 47 kr.

Karlstad den 13 nov. 1916.

Å Karlstads pastorats och Karlstads stadsförsamlings kyrkoråds vägnar:

G. JAKOBSSON,
p. l.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 26 december 1916.

§ 169.

Till stadsfullmäktige hade magistraten överlämnat av drätselkammaren och övriga delegationer upprättade statförslag för nästa år jämte det generalförslag över stadens utgifter och inkomster för år 1917, som med ledning därav upprättats av kommitterade för omläggning av stadens räkenskapsväsende.

Vid överlämnande av statförslagen hade magistraten, som i huvudsak instämt i vad kommitterade yttrat angående de särskilda staterna, påpekat att en del anslag vore i specialstaterna uppförda utan att vara av fullmäktige ännu prövade och att dessa stater sålunda borde godkännas endast under förbehåll om stadsfullmäktiges bifall till sådana ännu ej behandlade anslagsfrågor, ävensom föreslagit, dels att däri upptagna dyrtidstillägg, sammanlagt uppgående till 16,372 kronor, skulle, enär frågan därom komme att behandlas i ett sammanhang för alla delegationerna, utgå ur specialstaterna och tillföras anslaget för oförutsedda utgifter, dels att bristen i hamnens stat måtte, liksom föregående år, debiteras hamnen, dels ock att tolagsersättningsmedlen måtte användas till betalning å stadens fonderade skuld.

Härjämte hade magistraten föreslagit, att fullmäktige måtte, på sätt jämväl av kommitterade ifrågasatts, till undvikande av allt för mycket höjd uttaxering, vidtaga följande ändringar i generalförslaget, nämligen:

1) att minska bristen från 1916 genom att besluta upplåna medel dels för inköp av lager för elektricitetsverket innevarande år med kronor 23,817: 26 *dels* för de samma verks anläggningar, som förut beslutits att täcka medelst uttaxering med kronor 8,585: — eller för transformatorkiosk vid glasbruket kronor 1,200: —, ledningar till Lamberget kr. 2,045: —, till Sjöstad kr. 3,850: — och till Örsholmen kr. 1,490: —; bristen till 1917 skulle därigenom nedgå till kr. 83,744: 31;

2) att öka elektricitetsverkets beräknade överskott 1917 med *dels* kronor 35,000: — utan vidare, som anses skäligt, *dels* kr. 6,000: — genom att besluta borttagande av friström 1917, *dels* kronor 5,000: — genom höjning av strömpriset efter styrelsens beprövande för kraftabonnenter, varigenom allt verkets beräknade överskott 1917 skulle ökas till kronor 128,989: 67;

3) genom att höja vattenavgifter och avgifter för kokgas enligt kommitterades förslag, varigenom vattenverkets behållning skulle ökas till kr. 15,559: 67 och gasverket få en vinst av kronor 13,000: —.

4) genom att höja badavgifterna vid varmbadhuset enligt styrelsens beprövande, så att bristen å dess stat nedbringas med kr. 4,000: — till kr. 12,500: —, med iakttagande härvid av att av sålunda erhållna medel 2,392 kronor 82 öre skulle överföras till anslaget för oförutsedda utgifter, vilket anslag därigenom ävensom genom överförande dit av ovanberörda i specialstaterna beräknade dyrtidstillägg skulle komma att uppgå till 76,562 kronor 29 öre.

Efter granskning av statförslaget med tillhörande handlingar antecknades hos utskottet, att följande av fullmäktige beviljade anslagsbelopp, avsedda att anskaffas genom uttaxering under nästkommande år, icke beräknats bland utgifterna i statförslaget, nämligen: till anskaffande av husnummerskyltar och gatunamnskyltar 594 kronor 99 öre och av pråmar och motorbåt 3,900 kronor, till utvidgningar vid avloppsverket 1,000 kronor, till inledande av elektriskt ljus i brandmanskapets lägenheter 450 kronor, till ålderstillägg åt hamnkaptenen 500 kronor samt till biträde å fattigvårdsstyrelsens sysslomanskontor utöver därlör i staten redan upptagna 500 kronor, 1,300 kronor, således sammanlagt 7,744 kronor 99 öre.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels att utskottet måtte förorda magistratens förslag med den ändringen, att här ovan omförmälda anslag måtte upptagas såsom utgifter å respektive delegationers stater och anslaget för oförutsedda utgifter i följd därav minskas med 7,744 kronor 99 öre till 68,817 kronor 30 öre, dels ock av hr Lindh, att stadsfullmäktige måtte i stället för den av magistraten föreslagna höjningen av vatten- och mätareavgifterna öka priset för elektrisk ström för belysningsändamål för andra lampor än ackordslampor från 35 öre till 40 öre pr kilowatt.

Utskottet, som, förutom vad ovan angivits beträffande icke upptagna anslagsbelopp, icke fann anledning till erinran i anledning av vad magistraten i ärendet föreslagit, beslöt att med avslag å det av Herr Lindh framställda yrkandet, såsom infordrat yttrande hemställa att stadsfullmäktige måtte

dels godkänna det ingivna generalförslaget till utgifter och inkomster för staden för år 1917 med de av magistraten däri föreslagna ändringarna, och med iakttagande därjämte, att omförmälda anslagsbelopp å sammanlagt 7,744 kronor 99 öre påföres respektive delegationer och anslaget för oförutsedda utgifter minskas med motsvarande belopp till 68,817 kronor 30 öre, under förutsättning, att sådana i de olika delegationernas stater ingående anslagsbelopp, som äro av beskaffenhet att böra av fullmäktige prövas och beviljas, men ännu icke varit fullmäktiges prövning underställda, bliva, efter särskilda framställningar, av fullmäktige beviljade, ävensom, i enlighet med magistratens hemställan, bestämma uttaxeringen till 8 procent av den bevillningstaxerade inkomsten, därav $7_{,633}$ procent för kommunala och $0_{,377}$ procent för kyrkliga behov att debiteras och uppbäras på sätt magistraten föreslagit;

dels bestämma, att i generalförslaget upptagen uttaxering för täckande av bristen i hamnens stat skall debiteras hamnen;

dels ock besluta, att tolagsersättningsmedlen skola, så långt de förslå, användas till betalning å stadens fonderade skuld.

Mot detta utskottets beslut anmälde Herr Lindh sin reservation med förklaring, att han vid protokollets justering komme att ingiva en skriftligen avfattad motivering för reservationen; och åberopade Herr Lindh vid protokollsjusteringen i sådant hänseende denna skrivelse:

Reservation.

Det föreliggande generalförslaget till utgifter och inkomster för staden Karlstad för år 1917 ställer stora krav på stadens skattdragande.

Till detta ogynnsamma förhållande inverkar dels kristidsförhållandena och dels bristen från innevarande år.

För att få erforderliga medel till statbristens fyllande föreslås dels höjd uttaxering och dels en höjning för nästa år av affärsverkens taxor.

Genom den sistnämnda åtgärden skulle stadskassan tillföras cirka 37,500 kr. i extra inkomster.

Ehuru jag för min del ej haft något emot, att bristen fyllts genom nödig höjning av bevillningskronan, har jag dock icke ansett lämpligt framställa dylikt yrkande. Mot förslaget att höja uttaxeringen till i statförslaget angivet belopp

har jag därför intet att erinra. Annorlunda ställer sig förslaget att höja taxorna för de affärsdrivande verken. Här har jag av flera skäl en avvikande mening.

Ett första skäl är, att det är principiellt oriktigt att i samband med statförslaget vare sig höja eller sänka fastställda taxor i annan ordning än genom motion eller framställning från vederbörande delegation.

Ett annat skäl är, att det synes bli svårt att *likformigt* kunna genomföra en höjning av vattenavgifterna och omöjligt att kunna genomföra denna höjning så, att de förhöjda avgifterna komma stadskassan tillgodo under tre *hela* kvartal, ty dels finnas en del gamla kontrakt, som gälla kalenderår mot uppsägning före oktober månads utgång, varför höjningen för dessa abonenter skulle träda i kraft först den 1 jan. 1918, dels andra med 3 månaders uppsägning, sedan fullmäktiges beslut vunnit laga kraft, för vilka abonenter höjningen skulle kunna träda i kraft den 1 maj 1917.

Därför hemställes:

att beräknade beloppet 37,500 kr. tillsvidare tages av anslaget till oförutsedda utgifter, varigenom detta minskas från kr. 68,817: 30 till kr. 31,317: 30, ett belopp, som med kr. 21,529: 83 överstiger anslaget till oförutsedda utgifter i 1916 års stat samt

att förslaget om höjningen av de affärsdrivande verkens taxor remitteras till vederbörande delegationer för skyndsamt yttrande och förslag, varvid även bör övervägas, huruvida ej strömpriset pr mätare kunde något höjas från n. v. 35 öre pr kw.-timme.

Karlstad den 28 december 1916.

N. FR. LINDH.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
1916.